

A ECONOMÍA GALEGA
NO ANO 2015

1

1.1 Contornos internacional e estatal

1.1.1. Contorno internacional.

No primeiro capítulo analizaremos a andaina económica galega no ano 2015 e situarémola dentro nos contornos estatal e internacional dos últimos anos; neste epígrafe, en concreto, achegarémonos ao crecemento económico nos ámbitos estatal e internacional, para coñecer o marco xeral no que situar o decorrer económico de Galicia.

No ano 2015 a economía mundial no seu conxunto rexistrou un crecemento do PIB que aproveitou o “vento de cola” da expansión cuantitativa do diñeiro en circulación e da forte caída internacional do prezo do petróleo. Nos Estados da Unión Económica e Monetaria (UEM) o crecemento económico veuse favorecido tamén pola depreciación do euro, que fixo a súa achega á suba das exportacións e á substitución de importacións por produtos da Eurozona.

No cadro 1.1 presentamos os índices de variación do PIB, os prezos e as taxas de desemprego en China, Estados Unidos de América, OCDE, UE, UEM no último trienio. No caso da Unión Europea desagregaremos os datos dos cinco Estados con maior PIB: Alemaña, Gran Bretaña, Francia, Italia e España.

No bienio 2014-2015 foi perceptible a recuperación económica no conxunto da OCDE (que en 2015 subiu o PIB un 2,1%) mentres que nos “Estados emerxentes” houbo unha desaceleración, que se converteu en recesión nalgún caso, como Brasil e ralentizou o crecemento económico noutros, anque sigan cunha suba alta do PIB (ao redor do 7%) como en China.

En 2015 tanto a Unión Europea (UE) como a Unión Económica e Monetaria (UEM) ou a OCDE subiron o seu PIB (1,8%, 1,5% e 2,1% respectivamente) anque non chegaron á porcentaxe de Estados Unidos de América (2,4%, igual que en 2014).

España, trala reviravolta do último bienio, rexistrou en 2015, despois de China, o maior crecemento económico dos dez ámbitos territoriais recollidos no cadro 1.1.

No tocante á variación porcentual do índice de prezos de consumo, salientaremos en 2015:

- A estabilidade no nivel dos prezos dos bens e servizos, tanto na UE como na UEM ou en EE.UU.
- A lixeira suba do índice dos prezos de consumo (0,6%) no conxunto da OCDE
- A diminución do IPC en España por segundo ano consecutivo, cunha intensidade que triplicou a do ano 2014.

Cadro 1.1

Economía internacional: % de variación do PIB, IPC e taxa de paro. 2013-2015

Período	OCDE	Unión Europea							EE.UU.	China
		Total UE	UEM	España	Alemania	Francia	Italia	Reino Unido		
PIB (1)										
2013	1,2	0,3	-0,2	-1,7	0,4	0,7	-1,8	2,2	1,5	7,7
2014	1,9	1,4	0,9	1,4	1,6	0,2	-0,3	2,9	2,4	7,3
2015	2,1	1,8	1,5	3,2	1,4	1,2	0,6	2,3	2,4	6,9
Taxa de desemprego										
2013	7,9	10,8	12,0	26,1	5,2	10,3	12,1	7,6		4,0
2014	7,4	10,2	11,6	24,4	5,0	10,3	12,6	6,1		3,6
2015	6,8	9,4	10,9	22,1	4,6	10,4	11,9	5,3		3,4
IPC (2)										
2013	1,6	1,5	1,4	1,5	1,6	1,0	1,2	2,6	1,5	2,7
2014	1,7	0,6	0,4	-0,2	0,8	0,6	0,2	1,5	1,6	2,0
2015	0,6	0,0	0,0	-0,6	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	1,5

(1) En porcentaxe de variación interanual, a prezos constantes

(2) Índices armonizados de prezos de consumo nos Estados da UE.

Fonte: BCE, OCDE (collido de Banco de España, "Boletín Económico" maio 2016)

A variación do IPC no bienio 2014-2015 en España (-0,2% e -0,6% respectivamente) reflicte que o risco de deflación é na actualidade unha posibilidade, cunha demanda interna lastrada, entre outros factores, polo elevado nivel do desemprego, a suba do traballo precario (a tempo parcial, temporal...) e a conxelación ou diminución salarial de boa parte das persoas ocupadas.

No tocante á taxa de desemprego, en España en 2015 foi do 22,1%, 2,3 puntos porcentuais menos que no ano anterior pero máis do dobre que no promedio da UE-28 (9,4%) ou na UEM (10,9%), o triplo que no conxunto da OCDE (6,8%), e o cuádruplo que en EE.UU (5,3%). España segue a ser, con Grecia, o Estado da Unión Europea cunha maior taxa de paro en 2015.

A taxa de desemprego baixou en 2015 no conxunto da OCDE, na UE, na UEM...e tamén en España, anque aínda a gravidade da nosa situación sociolaboral asociada a este indicador quedou moi clara no parágrafo anterior: o dobre que na UE ou na UEM, o triplo que na OCDE e o cuádruplo que en Estados Unidos.

Na comparanza das taxas de paro da UE ou da UEM con Estados Unidos, o diferencial a prol de EE.UU. foi no ano 2015 de 4,1 e 5,6 puntos porcentuais respectivamente.

A Organización Internacional do Traballo (OIT), no informe "Perspectivas sociais e do emprego no mundo" salientou a suba da precariedade laboral desde 2008, non só nos países emerxentes senón tamén nos máis desenvolvido. Na súa análise da situación do emprego en 90 Estados, denunciou que máis da metade dos asalariados (un 56%) non teñen un emprego indefinido a tempo completo, así como o feito de que sigan a subir con intensidade os contratos temporais e os de tempo parcial.

Resulta especialmente preocupante, que ademais das grande desigualdade estrutural a nivel internacional entre o centro (Estados máis desenvolvidos) e a periferia (Estados máis empobrecidos), que segue a facer unha achega importante á emigración de persoas do “Terceiro Mundo” cara ao “paraíso” dos Estados máis enriquecidos, a desigualdade estea en niveis máximos históricos no conxunto da OCDE.

Así o certifica o Informe da OCDE: *Juntos en ello. Por qué una menor desigualdad nos beneficia a todos*. Nel sobrancea que a desigualdade persoal nos Estados desta organización internacional subiu con moita forza desde o comezo da *gran recesión*, que trouxo con ela menos riqueza e ademais unha suba da desigualdade.

Un dato chamativo dese informe: O 10% da poboación máis enriquecida da OCDE acumula un 50% da riqueza, mentres o 60% de poboación máis empobrecida só ten un 13% da riqueza.

Outro dato: o 10% dos máis ricos da OCDE ganan case dez veces máis (9,6) que o 10% dos máis pobres; tres décadas atrás, era sete veces máis.

Algunhas das causas que sinala a OCDE desta suba da desigualdade son: o fraude fiscal, a elusión fiscal, a suba do desemprego, os recortes en servizos sociais, ensino e sanidade, a diminución salarial e a precarización laboral (crecemento dos contratos temporais, excesiva rotación laboral,...).

1.1.2. Contorno estatal.

Referirémonos neste epígrafe ao marco estatal, no que se desenvolve a nosa actividade socioeconómica, así como á evolución do PIB e do PIB por habitante nas distintas comunidades autónomas.

España, que estivo no período 2001-2007 á cabeza do crecemento económico da UE (e máis da OCDE) mudou radicalmente a traxectoria do seu PIB na *gran recesión*. A visión comparativa do crecemento económico desde 2007 en Galicia e máis en España que presentamos no cadro 1.2 reflicte que:

Cadro 1.2

Porcentaxes de variación anual do PIB real (1). Galicia e España. 2007-2015

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Galicia	4,3	1,5	-3,6	0,2	-1,3	-2,7	-0,7	0,4	2,1
España	3,8	1,1	-3,8	0,0	-1,0	-2,6	-1,7	1,4	3,2

(1) Os valores do PIB estatal dos anos 2011a 2014 foron recalculados polo INE en setembro de 2015 e baixaron respecto do cálculo anterior nos anos 2011a 2013

Fonte: INE (Contabilidade Nacional Trimestral) e IGE

- No cuadrienio 2007-2010 subiu máis o PIB en Galicia todos os anos (ou baixou menos, no caso de 2009).
- No bienio 2010-2011, en cambio, o PIB en Galicia baixou máis que o promedio estatal.
- En 2013 foi mellor o comportamento do PIB en Galicia, pero no último bienio volveu a crecer máis na media española.

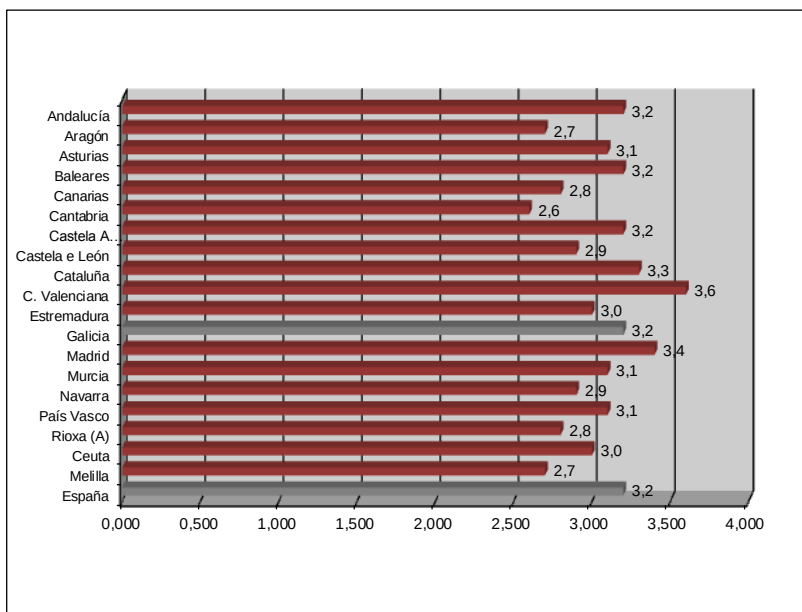
Ademais da evolución do PIB na nosa comunidade autónoma ou no conxunto do Estado español, tamén é importante a comparanza deste indicador macroeconómico nas diversas nacionalidades e rexións, para situar a Galicia na posición que lle corresponda no decorrer do crecemento económico autonómico.

Para este estudo dispoñemos dos datos que proporciona o INE na “Contabilidad Regional de España”; os de 2015, que figuran no cadro 1.3, recollen para Galicia un crecemento económico moi superior ao proporcionado por outras fontes que usaremos neste mesmo epígrafe (a “Contabilidad Trimestral Nacional” (do INE) e máis as “Contas Económicas Trimestrais”, do IGE).

Cadro 1.3

Tasa de crecemento ⁽¹⁾ do PIB. Por CC.AA. 2015

	2015
Andalucía	3,2
Aragón	2,7
Asturias	3,1
Baleares	3,2
Canarias	2,8
Cantabria	2,6
Castela A Mancha	3,2
Castela e León	2,9
Cataluña	3,3
C. Valenciana	3,6
Extremadura	3,0
Galicia	3,2
Madrid	3,4
Murcia	3,1
Navarra	2,9
País Vasco	3,1
Rioxa (A)	2,8
Ceuta	3,0
Melilla	2,7
España	3,2

(1) En termos de volumen
Fonte: INE. “Contabilidad Regional de España.”

- Galicia foi, de acordo coa “Contabilidad Regional de España”, unha das catro comunidades autónomas cun crecemento económico igual que o promedio estatal (3,2%); as outras foron Andalucía, Baleares e Castela- A Mancha.
- Só tiveron subas do PIB maior que Galicia en 2015 tres comunidades: a valenciana (3,6%), Madrid (3,4%) e Cataluña (3,3%).
- No outro extremo, Cantabria (cun 2,6%) rexistrou o menor crecemento económico.

- Todas as comunidades (e cidades) autónomas tiveron en 2015 subas do PIB superiores á media da UE (1,8%) e unha mesmo a dobrou (a valenciana, cun 3,6%).

Sen dúbidas, o crecemento económico dun ano concreto non é o fundamental para conseguir o achegamento ás sociedades cun nivel de desenvolvemento maior; o importante é o esforzo continuado nun prazo longo para ir acurtando ese diferenza, polo que debemos complementar os datos do ano 2015 do cadro 1.3 cos que figuran no cadro 1.2 para o período 2007-2015.

Achegarémonos agora, ao fío do cadro 1.4, a outro indicador macroeconómico moi usado na medición do crecemento económico dunha sociedade: o PIB por habitante. Non debe esquecerse ao analizar os datos que o menor dinamismo demográfico da sociedade galega respecto do promedio español está influír desde hai décadas a prol da suba relativa do noso PIB *per capita*; é a chamada *converxencia pasiva*, unha das vías de aproximación no camiño da converxencia de Galicia co PIB por habitante medio do Estado.

Cadro 1.4

PIB por habitante en euros.
Por CC.AA. 2015

	2015
Andalucía	17.263
Aragón	25.552
Asturias	20.675
Baleares	24.394
Canarias	19.900
Cantabria	20.847
Castela A Mancha	18.354
Castela e León	21.922
Cataluña	27.663
C. Valenciana	20.586
Extremadura	16.166
Galicia	20.431
Madrid	31.812
Murcia	18.929
Navarra	28.682
País Vasco	30.459
Rioxa (A)	25.507
Ceuta	19.399
Melilla	17.173
España	23.290

(1) En termos reais

Fonte: INE. "Contabilidade Rexional de España."

Os datos reflicten que en 2015:

- O PIB *per cápita* foi en Galicia de 20.431 euros, moi por baixo da media estatal (23.290 euros); once comunidades estiveron por riba neste indicador económico e cinco por baixo (máis as dúas cidades autónomas).
- Madrid, País Vasco, Navarra e Cataluña foron, por esta orde e igual que no ano anterior, as de maior PIB por habitante.
- Extremadura e Andalucía seguen a ser as comunidades autónomas cun PIB por habitante máis baixo (e, no medio delas, queda a cidade autónoma de Melilla)

A posición relativa en PIB *per capita* de cada comunidade (e cidade) autónoma recollida no cadro 1.5 reflicte que no ano 2015:

- Galicia quedou un 12,3% por baixo do promedio estatal (unha décima menos que en 2014).
- No nivel superior, Madrid superou nun 36,6% á media española e o País Vasco, nun 30,8% (as dúas comunidades 0,5 puntos porcentuais máis que en 2014); no outro extremo, Extremadura, un 30,6% por baixo, a cidade autónoma de Melilla, un 26,3% e Andalucía, un 25,9%.

Cadro 1.5

PIB per cápita das CC.AA respecto do estatal. 2015

	%
Andalucía	-25,9
Aragón	9,7
Asturias	-11,2
Baleares	4,7
Canarias	-14,6
Cantabria	-10,5
Castela A Mancha	-21,2
Castela e León	-5,9
Cataluña	18,8
C. Valenciana	-11,6
Extremadura	-30,6
Galicia	-12,3
Madrid	36,6
Murcia	-18,7
Navarra	23,2
País Vasco	30,8
Rioxa (A)	9,5
Ceuta	-16,7
Melilla	-26,3

(1) En términos de volumen

Fonte: INE. "Contabilidad Regional de España."

A visión estática do cadro 1.5 complementámola coa ollada diacrónica que recollemos no cadro 1.6, que reflicte a evolución comparativa do PIB por habitante en Galicia e en España na última década: o valor cada ano da porcentaxe de Galicia sobre a media estatal.

Compróbase que:

- O PIB per cápita de Galicia no ano 2015 (20.431 euros) medrou por terceiro ano consecutivo e tivo o maior crecemento en valor absoluto do período analizado, pero aínda non recuperou o valor que tiña no trienio 2008-2010.
- Galicia recortou só en tres décimas a diferenza coa media estatal desde 2008 ata 2015.

Cadro 1.6

PIB por habitante (en euros). Galicia e España. 2008-2014 (1)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Galicia	21.226	20.490	20.574	20.143	19.539	19.577	19.661	20.431
% Galicia/España	87,4	88,0	88,6	87,9	87,6	88,4	87,7	87,7

(1) Datos definitivos ata 2011, provisionais en 2012-2013, avance en 2014 e primeira estimación en 2015

Fonte: INE, Contabilidade Rexional de España

- En porcentaxe do PIB por habitante medio estatal, Galicia repetiu en 2015 o dato do ano anterior (87,7%); só en 2008 e 2012 estivo por baixo (tres e dúas décimas, respectivamente).

A avaliación da dinámica do PIB por habitante en Galicia en comparanza coa media da UE reflicte o proceso de converxencia (ou de diverxencia) dos dous ámbitos territoriais; facémolo ao fío do cadro 1.7 para a última década: reflicte que Galicia avanzou ininterrompidamente desde 2006 ata 2009 a porcentaxe que supoñía o seu PIB por habitante respecto do promedio da UE, pero o proceso de *converxencia* dese cuadrienio freouse de súpeto coa *gran recesión* e deu a reviravolta no quinquenio 2010-2014, no que se ampliou cada ano a *diverxencia*.

Cadro 1.7

Evolución do PIB por habitante (1). Galicia/ U.E. 2005-2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
% PIB Galicia/UE	84,8	88,7	90,5	91,3	92,3	89,5	87,0	83,2	83,0	80,0

(1) En paridade de poder adquisitivo. Media do PIB por habitante da UE=100; dentro da UE 27 ata o ano 2011 e da UE 28 despois.

Fonte: Eurostat

A avaliación da dinámica do PIB por habitante en España en comparanza coa media da UE reflicte o proceso de converxencia (ou de diverxencia) dos dous ámbitos territoriais; facémolo ao fío do cadro 1.8 para a última década; reflicte que:

- España avanzou no ano 2006 en porcentaxe de PIB por habitante respecto do promedio da UE, pero de 2007 a 2014 ampliouse cada ano a *diverxencia*.
- Os anos 2006 (cun 104,6%) e 2014 (cun 91%) marcan os niveis máximo e mínimo respectivamente da posición relativa de España na UE en PIB per cápita.

Cadro 1.8

Evolución do PIB por habitante (1). España/ U.E. 2005-2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
%PIB España/UE	101,8	104,6	104,4	103,2	103,0	98,8	96,4	94,2	94,0	91,0

(1) En paridade de poder adquisitivo. Media do PIB por habitante da UE=100; dentro da UE 27 ata o ano 2011e da UE 28 despois.

Fonte: Eurostat

Os datos do ano 2014 son os últimos que fixo públicos para os vinte e oito Estados da Unión Europea a súa axencia estatística (Eurostat), no estudo da riqueza das 276 rexións que a compoñen; nese informe, presentado en febreiro de 2016, atribúeselle a Galicia un PIB por habitante, medido *en paridade de poder adquisitivo*, dun 80% do promedio da UE, o que supón tres puntos porcentuais de caída respecto do valor deste indicador económico en 2013.

A medición do PIB por persoa en *paridade de poder adquisitivo* permite facer máis homoxéneos os valores dos distintos territorios, ao introducir a corrección do efecto dos diferentes niveis de prezos, co que a comparanza é máis axeitada.

Todas as comunidades autónomas do Estado español perderon posicións relativa en 2014 respecto da clasificación en PIB por habitante de 2013 (no caso de Galicia, baixou 33 postos na clasificación das rexións da UE) e a media española perdeu tres puntos porcentuais, xa que o seu PIB per cápita pasou do 94% ao 91%.

No cadro 1.9 recolleemos a variación en 2015 do PIB por persoa de cada comunidade autónoma (e do total español) que reflicte que:

- Galicia segue a ocupar o posto duodécimo no *ranking*, pero en 2013 facíao ela só mentres que en 2014 comparte o posto con Asturias e a comunidade valenciana.
- A nosa comunidade baixou no quinquenio 2009-2014 un 13,7% o seu PIB por persoa respecto do promedio da UE, o que certifica o superior impacto que a *gran recesión* tivo en Galicia respecto do promedio español (11,8%).
- España baixou nese mesmo quinquenio un 11,8% o seu PIB por persoa respecto do promedio da UE; velaí un sinal inequívoco de que a *gran recesión* tivo no conxunto do estado español un *shock* foi moi forte anque dous puntos porcentuais menor que en Galicia.

Cadro 1.9

**Converxencia coa UE (1).
Por CC.AA. 2014. 2009-2014**

	% variación 2009-2014	% sobre PIB da UE en 2014 (1)
Madrid	-6,0	125
País Vasco	-12,5	119
Navarra	-13,0	118
Cataluña	-20,0	109
A Ríoxa	-13,5	100
Aragón	-11,8	100
Baleares	-12,3	96
España	-13,3	91
C. León	-12,0	86
Cantabria	-18,0	82
Galicia	-13,7	80
Asturias	-16,5	80
C. Valenciana	-12,2	80
Canarias	-10,3	78
Murcia	-14,2	74
C. a Mancha	-13,7	72
Andalucía	-15,2	67
Estremadura	-12,5	65

(1) En porcentaxeobre a media do PIB por habitante da UE=100. En paridade de poder adquisitivo

Fonte: EUROSTAT

- Só catro comunidades autónomas do Estado español quedaron en 2014 por riba da media da UE-28 en renda por habitante: Madrid (125%), País Vasco (119%), Navarra (113%) e Cataluña (108%). Son as mesmas, e pola mesma orde, que en 2013; nese ano estaban tamén por riba do promedio da UE dúas comunidades máis: Aragón (103%) e A Ríoxa (102%) que agora quedan á par do PIB per cápita da UE (con 27.600 euros).
- As cinco comunidades autónomas do Estado español con maior *diverxencia* en 2014 respecto do promedio da UE-28 en PIB por habitante foron: Estremadura (63%), Andalucía (67%), Castela - A Mancha (72%) Murcia (74%) e Canarias (78%).

A zona oeste de Londres (148.000 euros, cun 539%), Luxemburgo, Bruxelas e Hamburgo encabezan a clasificación por posición relativa das rexións en PIB *per capita* no ano 2014 na Unión Europea (as catro por riba do dobre da media da UE-28); péchaa unha rexión de Bulgaria, Estado que ten cinco das sete rexións de menor PIB por persoa da UE.

1.2 Crecemento económico galego

Neste epígrafe afondaremos no estudo do PIB de Galicia no último trienio, mediante a análise desde as perspectivas da demanda e máis da oferta, cunha dobre desagregación: das súas compoñentes internas e máis temporal (estudio por trimestres do ano 2015).

1.2.1 A perspectiva da demanda.

Facemos a análise desde a *perspectiva de demanda* coa variación dos compoñentes do PIB de Galicia no último trienio, cos datos proporcionados polo IGE nas “Contas Económicas Trimestrais”

- O PIB medrou en Galicia en 2015 máis que ningún ano desde 2007: fíxoo un 2,6% en taxa interanual en decembro 2015 sobre o mesmo mes do ano anterior, de acordo cos datos das *Contas económicas trimestrais* do IGE; anque é un bo dato, quedou por baixo do promedio español (3,5%) cun diferencial con respecto a este de nove décimas (o máis baixo desde o segundo trimestre de 2014).

- Medido en crecemento medio do ano 2015, a suba do PIB de Galicia foi, segundo ese mesmo Instituto estatístico galego, dun 2,1% (1,7 puntos porcentuais máis que en 2014), por baixo do promedio estatal (3,2%).

A desagregación do PIB desde o punto de vista do gasto presentámola no cadro 1.10, que constata:

Cadro 1.10

PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. 2013-2015

Período	Gasto en consumo final		Formación bruta de capital	Demanda Interna	Exportacións de bens e servizos	Importacións de bens e servizos
	Fogares e ISFLSF	AA. PP.				
2013	-0,8	-2,7	-9,5	-2,8	14,4	7,2
2014	0,6	1,5	-0,7	0,6	-1,7	-0,2
2015	1,9	2,9	4,9	2,6	3,9	4,5

Datos en porcentaxe de variación interanual corrixido de estacionalidade e calendario.

Fonte: IGE, Contas Económicas Trimestrais

- Tivo unha achega positiva en 2015 en Galicia a *demanda interna* (2,6%), que foi o principal motor do crecemento económico de Galicia. Se analizamos os distintos compoñentes desta demanda interna galega, o máis importante cuantitativamente (o dos fogares) tivo en 2015 unha suba do 1,9%, por baixo dos outros integrantes da demanda interna (gasto das administracións públicas e formación bruta de capital).

Este menor crecemento da *demanda dos fogares* reflicte que seguen a estar moi castigados pola redución da renda debido á varios factores, como a destrución do emprego, a suba do emprego a tempo parcial ou a conxelación ou redución salarial tanto a moitas persoas de

empresas privadas como ao persoal do sector público, que tivo que soportar –como está a ocorrer tamén en 2016- unha diminución do importe das pagas extraordinaria, un “axuste” que non se deu noutras comunidades autónomas.

- Subiu en 2015 un 2,9% en Galicia o gasto en *consumo final das Administracións públicas*, dato que contrasta coa caída do ano 2013 (-2,7%) e que converteu a este epígrafe no compoñente da demanda agregada interna máis dinámico en Galicia na media do último bienio.
- A *formación bruta de capital*, aínda negativa en 2014 (e moi negativa en anos anteriores a ese) rexistrou o mellor dato desde a *gran recesión* de 2009 en 2015 e converteuse na locomotora do crecemento económico galego deste ano.
- A *demanda exterior neta*, pola súa banda, tivo en 2015 un comportamento negativo: o valor das exportacións de bens e servizos subiu un 3,9% (fronte ao -1,7% de 2014) pero foi maior a suba porcentual do importe das importacións (un 4,5%).

Para as persoas que desexen unha análise temporal máis polo miúdo dos compoñentes da demanda do PIB en Galicia en 2015, presentamos a desagregación trimestral no cadro 1.11.

Cadro 1.11

PIB de Galicia. Compoñentes da demanda. Por trimestres. 2015

Trimestre	Gasto en consumo final			Formación bruta de capital	Demanda Interna	Exportación de bens e servizos	Importación de bens e servizos
	Total	Fogares e SFLSF	AA. PP.				
1T	1,7	1,4	2,9	4,1	2,1	0,4	2,2
2T	2,2	2,0	3,0	5,0	2,7	5,5	6,0
3T	1,9	1,9	1,9	5,6	2,5	3,7	3,9
4T	2,7	2,3	4,0	4,9	3,0	6,2	5,8

Datos en porcentaxe de variación interanual corrixidos de estacionalidade e calendario

Fonte: IGE, Contas Económicas Trimestrais

Salientaremos a melloría dos compoñentes do PIB de Galicia ao longo do ano; se comparamos os datos do primeiro e o último trimestre, constatamos que subiu nos sets que figuran no cadro, con especial intensidade no valor das exportacións de bens e servizos.

1.2.2. A perspectiva da oferta.

No tocante á evolución desde a *perspectiva da oferta* do PIB de Galicia no último trienio, ao fío do cadro 1.12 sobrancearemos que:

- En 2015 creceron respecto do ano anterior os catro compoñente da oferta analizados; a xeración de valor engadido máis intensa produciuse na sector da construción (3,8%), seguido do de servizos (2,3%).

Cadro 1.12

PIB de Galicia. Compoñentes da oferta. 2013-2015

	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	Industria	Construción	Servizos
2013	2,1	5,8	-8,5	-0,7
2014	-2,8	-3,4	-2,9	1,1
2015	0,4	0,4	3,8	2,3

Datos en porcentaxe de variación interanual, corrixidos de estacionalidade e calendario

Fonte: IGE, Contas Económicas Trimestrais

- O comportamento menos expansivo en 2015 foi o dos sectores primario e máis industrial (0,4% nos dous casos), aunque deron unha reviravolta despois das fortes diminucións do ano anterior.

- A visión dinámica reflicte que a construción presentou no último bienio a evolución máis positiva, cunha mellora de 12,3 puntos porcentuais.

Para as persoas que desexen unha análise temporal máis polo miúdo dos compoñentes da oferta do PIB en Galicia en 2015, presentamos no cadro 1.13 a desagregación trimestral.

Sobrancearemos a mellora de cada un dos catro compoñentes da oferta agregada de Galicia ao longo do ano (agás os servizos no terceiro trimestre, que repetiron porcentaxe). A industria salientou pola suba interanual de 5,4 puntos porcentuais do primeiro ao cuarto trimestre (do -2,7% do primeiro trimestre pasou ao 2,7% do cuarto).

Cadro 1.13

PIB de Galicia. Compoñentes da oferta. 2015. Por trimestres

2015	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	Industria	Construción	Servizos
1T	-1,0	-2,7	1,8	2,0
2T	-0,3	0,5	4,2	2,1
3T	0,5	1,2	4,4	2,1
4T	2,4	2,7	4,9	2,9

Datos en porcentaxe de variación interanual, corrixidos de estacionalidade e calendario

Fonte: IGE, Contas Económicas Trimestrais

1.2.3. O PIB das provincias galegas

A estimación estatística do PIB xerado por cada unha das provincias españolas leva un retraso temporal respecto das publicación dos datos desagregados por comunidades e cidades autónomas, pero dado o carácter estrutural deste indicador macroeconómico, o estudo da evolución no período 2010-2013 pensamos que ten interese.

Os últimos datos publicados polo INE foron os correspondentes ao ano 2013; no cadro 1.14 presentamos a evolución no último cuadrienio do crecemento económico das provincias galegas.

Cadro 1.14**PIB* a prezos de mercado das provincias galegas. 2010-2013**

	2010	2011	2012 (p)	2013 (p)
A Coruña	25.135.142	24.508.940	23.578.734	23.421.787
Lugo	6.791.982	6.748.370	6.597.309	6.580.402
Ourense	6.283.379	6.341.837	6.254.292	6.147.291
Pontevedra	18.814.669	18.228.977	17.910.770	17.749.175

* a prezos correntes

(p): datos provisionais

Fonte: INE, Contabilidade Rexional de España

Do PIB de Galicia no ano 2013 (53´9 millóns de euros), a provincia de A Coruña xerou un 43,4% e a de Pontevedra un 33%, as provincias occidentais concentran, xa que logo, un 76,4% do total da nosa comunidade.

As provincias de Lugo (12,2%) e Ourense (11,4%) pechan a clasificación, sumando entre as dúas menos da cuarta parte (un 23,6%) do PIB de Galicia.

No ano 2013 aínda non se recuperou o nivel de PIB que tiñan en 2010 en ningunha das provincias galegas; A Coruña presenta a maior caída nese trienio.

1.2.4 A crise das explotacións gandeiras da vacún de orientación leiteira

Foi intensa a destrución de emprego neto nos últimos anos no sector primario: en 2014 en 2015 este sector rexistrou a maior porcentaxe de caída (-9,6% en 2014 e -1,6% en 2015, en postos de traballo equivalentes a tempo completo).

En 2015 foi o único sector produtivo no que baixou a poboación ocupada mentres que en 2014 a súa diminución de emprego neto multiplicou por oito á do sector que o seguiu (construción: -1,2%). O total da ocupación galega mantívose estable en 2014 e subiu un 1,9% en 2015.

No *Informe sociolaboral da comunidade autónoma de Galicia no ano 2014* dedicámoslle un espazo á evolución decrecente do prezo pagado polo leite de vaca ás explotacións gandeiras de Galicia, porque está a levar ao peche de moitas delas, ao impedirlles obter un beneficio da súa actividade ou mesmo acadar o *punto morto* (ou punto de equilibrio entre os ingresos totais e os custos totais); isto ten unha grande importancia non só desde a perspectiva económica senón tamén desde a social e a demográfica, pois está a facer a súa importante achega para a *desertización* de importantes áreas do rural galego (especialmente no sector setentrional) e o progresivo avellentamento da poboación que segue a vivir nelas.

Ben sabido é que, no sector primario galego, as explotacións lácteas son desde hai moitas décadas unha das nosas principais fortalezas no conxunto do Estado español; por se queda algunha dúbida, no cadro 1.15 recolleemos a distribución por comunidades autónomas da

produción de leite de vaca, que reflicte que Galicia encabeza, con gran diferenza, a clasificación (a que a sigue, Castela–León, non chega á terceira parte), cun 39,4% do total español.

Cadro 1.15

Produción de leite*. Por CC.AA.

Andalucía	485.204
Aragón	123.411
Asturias	528.736
Baleares	65.409
Canarias	35.241
Cantabria	399.820
Castela A Mancha	206.119
Castela e León	790.365
Cataluña	645.439
C. Valenciana	61.806
Estremadura	27.373
Galicia	2.509.573
Madrid	60.413
Murcia	49.132
Navarra	194.382
País Vasco	168.484
Rioxa (A)	17.224
España	6.368.131

* En miles de litros no ano 2013

Fonte: Ministerio de Agricultura, Alimentación e Medio Ambiente (recollido do INE, Anuario Estadístico de España, 2015)

As oscilacións do prezo por litro de leite de vaca pagado ás explotacións lácteas de Galicia teñen sempre, xa que logo, unha importantísima repercusión na renda total e máis no emprego do noso subsector agro-gandeiro, pola ampla dependencia que teñen as explotacións gandeiras destes ingresos.

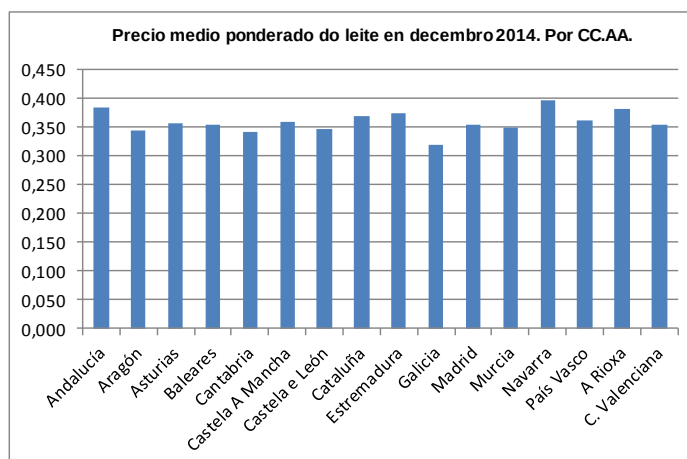
No cadro 1,16 presentamos os prezos do litro do leite en decembro de 2014 nas distintas comunidades autónomas:

- Galicia foi nese mes, con moita diferenza, a comunidade co prezo máis baixo.
- Nas comunidades que a seguiron no baixo prezo (Cantabria e Aragón) o prezo por litro foi superior á de Galicia en 0,22 e 0´26 euros (un 7% e un 8%) respectivamente.
- O prezo máis alto (Navarra) superou ao de Galicia en decembro de 2014 nada menos que en 0´78 euros (un 24,5%) e a comunidade que a segue (Andalucía), en 0´66 euros (un 22%).

Cadro 1.16

Prezo do leite en decembro 2014. Por CC.AA.

	N (1)	Prezo (2)
Andalucía	589	0,385
Aragón	70	0,345
Asturias	2.188	0,356
Baleares	130	0,355
Cantabria	1.456	0,341
Castela A Mancha	220	0,360
Castela e León	1.452	0,346
Cataluña	604	0,369
Estremadura	78	0,375
Galicia	9.639	0,319
Madrid	54	0,354
Murcia	23	0,349
Navarra	195	0,397
País Vasco	385	0,361
A Ríoxa	13	0,381
C. Valenciana	25	0,355

(1) N= número de explotacións lácteas incluídas neste estudo. En miles de litros

(2) Prezo medio ponderado, en euros por litro

Fonte: Ministerio de Agricultura, Alimentación e Medio Ambiente. Informe de importes aboados

Se en vez da “foto fixa” de decembro de 2014 collemos a evolución no último ano do prezo do leite (calculado coa ponderación dos prezos declarados polos compradores) compróbase que rexistrou en Galicia unha diminución intensa e continua (agás en agosto, que repetiu dato), como reflicte nidiamente a columna “total estratos” do cadro 1.17:

Cadro 1.17

Prezos do leite, declarados polos compradores. Galicia 2014. Por meses

	Total estratos	Estrato 1	Estrato 2	Estrato 3	Estrato 4	Estrato 5	Estrato 6
Xaneiro	39,24	35,53	37,21	38,57	39,15	40,11	40,88
Febreiro	38,90	35,13	36,98	38,24	38,78	39,73	40,53
Marzo	38,65	34,83	36,68	38,01	38,70	39,62	40,31
Abril	36,05	33,14	34,26	35,32	35,92	36,90	37,74
Maio	35,61	32,94	33,91	34,97	35,56	36,42	37,07
Xuño	35,37	32,54	33,53	34,70	35,30	36,16	36,89
Xullo	33,72	30,90	31,83	33,01	33,65	34,42	35,31
Agosto	33,73	30,77	31,76	33,08	33,72	34,49	35,25
Setembro	33,64	30,64	31,70	32,97	33,56	34,32	35,17
Outubro	32,24	29,26	30,15	31,48	32,03	33,01	33,85
Novembro	32,10	29,13	30,13	31,37	31,90	32,93	33,53
Decembro	31,95	28,95	29,92	31,28	31,71	32,80	33,34

Estrato 1: Explotacións de vacún cota ata 100.000 kg de leite/ano

Estrato 2: entre 100.001e 200.000 kg

Estrato 3: entre 200.001e 300.000 kg

Estrato 4: entre 300.001e 400.000 kg

Estrato 5: entre 400.001e 700.000 kg

Estrato 6: maior de 700.001kg de leite/ano

- No promedio das explotacións de vacún de Galicia baixou o prezo do leite un 18,6% de xaneiro a decembro de 2014.
- Os menores prezos percibíronos os propietarios das explotacións gandeiras máis pequenas; as do estrato 6 (de 700.001 kg/ano ou máis) cobraron en decembro de 2014 un prezo que superou en 1,39 céntimos/litro ao promedio (31,95 céntimos), mentres que

nas de menor tamaño (cota láctea inferior a 100.000 kg/ano) o prezo quedou tres céntimos por baixo desa media.

- No estrato superior e máis nos dous inferiores, a diminución do prezo rexistrouse nos doce meses; nos outros tres estratos baixou once meses e subiu moi lixeiramente en agosto.
- O prezo de venda do litro en decembro de 2014 quedou nos dous estratos máis pequenos por baixo do custo de produción (estimado en 0,30 euros/litro).

Ampliando a visión diacrónica, sobrancearemos que en 2014 rachouse co proceso de suba do prezo do leite do segundo semestre de 2012 e o ano 2013, que á súa vez rematou cos baixos prezos do trienio que foi do segundo semestre de 2009 ao fin do primeiro semestre de 2012.

Dada a forte dependencia das explotacións gandeiras de Galicia do prezo percibido polo leite de vaca, a caída dos prezos (que continuou en 2015) produciu o peche de moitas explotacións, pola falla do rendibilidade. A liberalización do mercado no primeiro cuadrimestre de 2015, no que se eliminaron as cotas lácteas despois de 29 anos de vixencia, introduciu unha nova incógnita para o futuro do noso subsector gandeiro.

A campaña láctea 2014-2015, que comezou o día 1 de abril de 2014 e rematou o 31 de marzo de 2015, foi a última de vixencia do sistema de cotas, creado en 1984 para o control da produción láctea; desde 2008 aprobouse unha suba gradual do volume das cotas, para procurar acadar unha “ateraxe suave” no novo escenario da liberalización do mercado.

No ano 2015 volveron a saltar todas as alarmas pola evolución dos prezos do leite percibidos nas explotacións gandeiras de leite de Galicia. Ao fío do cadro 1.18 salientaremos que:

- O prezo medio percibido polo litro de leite en Galicia en 2015 foi de 28,86 euros, varios céntimos por baixo do custo de produción dese leite e máis do que se está a pagar noutras nacionalidades e rexións do Estado español.
- Ese prezo medio esconde situacións moito máis dramáticas para as explotacións gandeiras de menor tamaño: as de menos de 100.000 kg/explotación recibiron tan só unha media de 25,62 euros por litro de leite (3,24 euros menos que o promedio das explotacións gandeiras de Galicia)...e en ningún mes chegaron a cobrar os 28,86 euros da media galega (cando máis se achegaron, en xaneiro, quedaron 1,4 euros por baixo).

Como están os prezos do leite de vaca noutros Estados da UE? Seremos competitivos no mercado mundial? O Informe publicado o 11 de decembro de 2014 co título: *Milk market situation* proporciona os prezos do leite en outubro dese ano nos 28 Estados que compoñen

a Unión Europea; o abano abrangue entre os 0,23 e 0,57 euros, cun prezo medio na UE-28 de 0,35 euros; o de España: 0,33 euros.

Cadro 1.18

Prezo do leite en Galicia declarado polos compradores en 2015. (Euros/100 litros, sen iva)

Tramo (kg/explotación)	Xan	Feb	Mar	Abr	Mai	Xuñ	Xull	Ago	Set	Out	Nov	Dec
Estrato 1 <100.000	27,62	27,54	27,09	25,46	24,94	24,43	24,29	24,46	25,24	25,35	25,42	25,59
Estrato 2 100.001-200.000	28,58	28,54	28,20	26,89	26,54	25,90	25,69	25,95	26,67	26,83	26,92	27,05
Estrato 3 200.001-300.000	29,76	29,74	29,42	27,96	27,49	26,95	26,08	26,77	27,48	27,77	27,73	27,97
Estrato 4 300.001-400.000	30,42	30,43	30,14	28,54	28,21	27,64	27,29	27,46	28,28	28,38	28,44	28,57
Estrato 5 400.001-700.000	31,29	31,28	30,97	29,36	28,87	28,30	27,93	28,08	28,56	29,03	29,08	29,22
Estrato 6 >700.001	31,84	32,12	32,01	30,09	29,60	29,07	28,72	28,76	29,40	29,82	29,77	29,84
Prezo medio ponderado	30,52	30,60	30,30	28,80	28,40	27,90	27,60	27,70	28,30	28,70	28,70	28,80

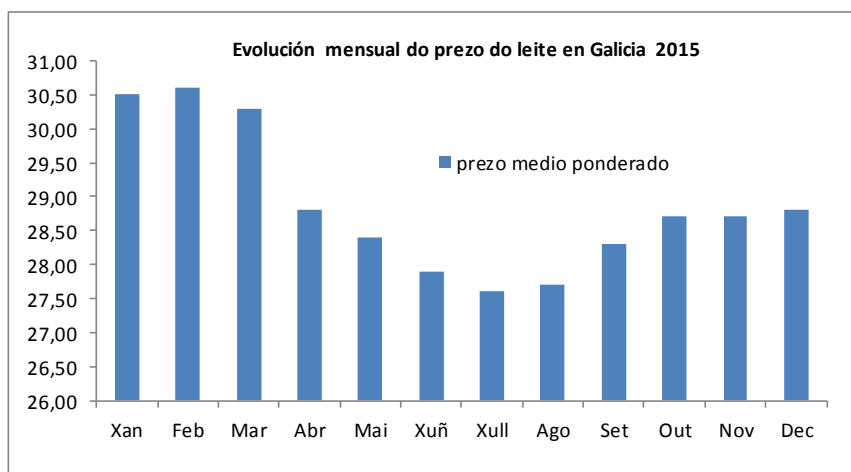
1- Os datos corresponden á situación das declaracións realizadas polos compradores na aplicación informática de declaración de entregas a data 2/02/2016.

2- Os datos de tramos de produción a partir de abril de 2015 non están referenciados á cota láctea; para determinar o tramo que lle corresponde a cada produtor, se estima a súa produción anual en base á seguinte estacionalidade mensual:

Estacionalidade da produción de leite en Galicia (peso relativo medio de cada mes nos últimos 8 períodos lácteos):

xan: 8,38%; feb: 7,83%; mar: 8,82%; abr: 8,56%; mai: 8,89%; xuñ: 8,47%; xul: 8,65%; ago: 8,42%; set: 7,92%; out: 8,07%; nov: 7,80%; dec: 8,39%

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería do Medio Rural

1.3 Variacións do PIB e do Emprego: a produtividade

O crecemento económico non é un fin en si mesmo; a súa finalidade é darlle pulo a unha sociedade de maior benestar, e nesa andaina a creación de máis e mellor emprego para a súa poboación é un paso irrenunciable.

Achegarémonos primeiro á evolución nos últimos anos do emprego en Galicia de forma xeral, porque no capítulo 4 deste Informe estudarémolo máis polo miúdo (a tempo parcial/completo, indefinido/temporal e privado/público); remitimos alí ás persoas interesadas en afondar na análise da poboación ocupada na nosa comunidade.

Dedicaremos despois un epígrafe á análise do estado actual e máis da evolución nos últimos anos da produtividade do factor traballo na economía galega (en comparanza coa media estatal) e a importancia de acadar a súa suba para mellorar a nosa competitividade.

1.3.1. Balance do mercado de traballo

Faremos un balance da evolución do mercado laboral galego nos últimos anos desde una dobre vertente: cos datos da Enquisa de Poboación Activa (EPA), que proporciona o *Instituto Nacional de Estadística* e máis cos das Contas Económicas de Galicia, que elabora o *Instituto Galego de Estatística*.

1.3.1.1. Balance de indicadores laborais a partir dos datos da EPA

Os datos do Informe da Consellería de Facenda da Xunta de Galicia: *Observatorio da economía galega* permítennos o estudo da evolución de varios indicadores do mercado de traballo en Galicia desde o comezo da crise, cos datos obtidos nas Enquisas de Poboación Activa.

No cadro 1.19 recollemos a evolución de sete variables laborais, que nos permiten avaliar a traxectoria do mercado de traballo de Galicia desde 2008 ata 2015: poboación activa, ocupada, asalariada e desempregada; taxas de actividade, emprego e paro.

Salientaremos que:

Cadro 1.19

Balance do mercado de traballo. Galicia. 2008-2015

Período	Poboación activa	Poboación ocupada	Pob. asalariada	Pob. desempregada	Taxa de actividade	Taxa de ocupación	Taxa de paro
	Miles de persoas				Porcentaxe		
2008	1.314,8	1.201,2	972,2	113,6	54,8	50,0	8,6
2009	1.319,5	1.155,4	898,0	164,1	54,8	48,0	12,6
2010	1.314,4	1.104,5	865,4	199,9	54,2	45,9	15,4
2011	1.316,5	1.089,3	852,3	227,2	54,8	45,3	17,4
2012	1.317,7	1.047,2	810,1	278,5	55,0	43,7	20,5
2013	1.290,9	1.006,4	775,3	284,6	54,2	42,2	22,0
2014	1.273,9	998,0	779,5	275,8	53,8	42,1	21,6
2015	1.260,7	1.017,2	800,2	243,4	53,5	43,1	19,3

Datos en medias anuais

Fonte: Xunta de Galicia, Contas Económicas Trimestrais

- A poboación activa, tras unha baixada e tres subas no cuadrienio 2009-2012, e a continua diminución no trienio 2013-2015, quedou neste último ano nun nivel moito máis baixo (54.100 persoas menos) que en 2008, o que supón un descenso do 4,1%. Esta caída da poboación activa (especialmente no grupo de idade: 16-34 anos, se afondamos na distribución por idades) é un dos “puntos negros” nas variables do mercado de traballo, no contexto do maior dinamismo económico que se percibiu en 2015.

- No tocante á ocupación, obsérvase con claridade no sexenio 2008-2014 o ininterrompido proceso de caída, que acumulada supuxo a destrución neta de 203.200 empregos. Esta forte diminución da poboación ocupada en Galicia desde 2008 (un 16,9%) é unha das peores pegadas que deixou a intensa e prolongada crise económica na nosa comunidade. En 2015 tivo unha lixeira recuperación (subiu en 19.200 persoas) pero só supón un 9,4% do emprego neto perdido no sexenio anterior.
- No período analizado, a poboación asalariada acadou o valor máis alto en 2008 (ao igual que a poboación ocupada) e desde entón ata 2013 Galicia perdeu 196.900 empregos por conta allea; porcentualmente a diminución nese quinquenio (20,3%). No último bienio subiu en 24.900 o número de persoas asalariadas (un 12,6% da baixada do quinquenio anterior).
- A poboación desempregada galega, que en 2007 estaba lixeiramente por baixo das 100.000 persoas (98.700) pasou a ser de 284.600 en 2013, tralo continuo incremento nese sexenio, con especial intensidade no peor ano da *gran recesión* (2009) con 50.500 persoas, o que supuxo un 51,2% de suba. O crecemento acumulado nese sexenio da poboación parada de Galicia (185.900 persoas, un 188,3%) reflicte cruamente os numerosos dramas humanos aí agochados. A importante diminución do desemprego no bienio 2014-2015 (41.200 persoas) rachou co “período negro” laboral de 2008 a 2013 e permitiu reducir nun 22,2% o desemprego xerado no sexenio anterior.
- A taxa de actividade da poboación de 16 ou máis anos estivo practicamente estancada no período 2008-2012 e tivo unha caída de 1,5 puntos porcentuais no último trienio.
- A taxa de ocupación sufriu unha diminución importante e continuada en Galicia no sexenio 2008-2014 (7,9 puntos porcentuais); en 2015 recuperou un punto. Os 6,9 puntos e caída de 2008 a 2014 resumen inequivocamente a mala evolución deste indicador laboral desde o comezo da crise económica.
- A taxa de desemprego galega case se triplicou de 2007 a 2013, sexenio no que dun 7,6% pasou a ser un 22%, tralo continuo e intenso incremento; a diminución de 2,7 puntos porcentuais no bienio 2014 -2015 permitiu pechar 2015 coa menor taxa de paro do último cuadrenio.

1.3.1.2. Balance de indicadores laborais cos datos das *Contas Económicas de Galicia*

A segunda perspectiva da análise da evolución do mercado de traballo de Galicia farémolo cos datos das *Contas Económicas Trimestrais*, que proporciona o Instituto Galego de Estatística.

Neste caso o estudo da poboación ocupada faise en *postos de traballo equivalentes a tempo completo*, o que permite “afinar máis” no achegamento á variación do emprego neto de Galicia; no cadro 1.20 recolleemos os datos do último trienio (con desagregación trimestral para 2015), por sectores e ramas.

Salientaremos que:

- En medias anuais, a poboación ocupada de Galicia subiu en 2015 en 18.375 persoas (un 1,9%); a traxectoria por trimestres foi de ininterrompida suba do emprego neto.
- A diminución neta de postos de traballo rexistrouse en 2015 só no sector agro-pesqueiro (nun 1,6%); por ramas do sector dos servizos, baixou en dúas: “actividade financeira - seguros” e “servizos de non mercado”.

No cadro 1.21 recolleemos, cunha estrutura semellante á do cadro anterior, as porcentaxes de variación interanuais do emprego, medido en postos de traballo equivalentes a tempo completo. Salientaremos:

- A estabilidade da poboación ocupada de Galicia de 2014 deu paso en 2015 a unha suba do 1,9%, cada vez con maior intensidade na desagregación por trimestres; compróbase que no primeiro semestre creceu un 1,6% e no segundo semestre un 2,1%.
- Por sectores de actividade económica, o primario foi o único no que diminuíu o emprego neto en 2015 (un 1,6%) aínda que moito menos que no ano anterior 8-9,6%), mentres que, no outro extremo, a construción, despois da destrución de emprego neto de 2014 pasou a xerar ocupación neta en 2015. A industria tivo tamén unha mellora importante en 2015 e, trala perda de emprego neto do ano anterior deu a reviravolta e acadou unha suba do 1,7%.

Cadro 1.21

Porcentaxe de variación de emprego*segundo actividade. Galicia. 2014-2015

	En medias anuais		Datos trimestrais			
	2014	2015	2015/I	2015/II	2015/III	2015/IV
TOTAL POBOACIÓN OCUPADA	0,0	1,9	1,6	1,8	1,8	2,4
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	-9,6	-1,6	-5,0	-6,5	-0,3	6,1
Industria	-1,0	1,7	0,5	1,4	2,1	2,7
Construción	-1,2	2,8	3,8	3,1	2,1	1,9
Servizos	1,3	2,2	2,3	2,6	1,9	2,1
-Comercio, transporte e hostalería	0,3	2,4	2,3	2,3	2,3	2,6
-Información e comunicacións	-0,4	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
-Actividades financeiras e de seguros	-2,3	-0,8	-1,4	-1,0	-0,9	-0,1
-Actividades inmobiliarias	4,2	8,0	8,5	8,7	7,8	6,9
-Actividades profesionais	2,6	5,7	6,9	6,5	4,6	4,9
-Admon. Pública (sanidade e educación)	3,2	1,2	1,4	2,0	0,8	0,9
-Actividades artísticas, recreativas e outros servizos	-0,4	0,7	0,3	1,4	0,7	0,5
Servizos non de mercado	-1,5	-0,9	-2,3	-0,4	-0,7	-0,2

* En postos de traballo equivalentes a tempo completo

Os datos están corrixidos de efectos estacionais e de calendario.

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

- Nun estudo máis polo miúdo da evolución da poboación ocupada no sector dos servizos, a rama das *actividades financeiras e de seguros* rexistrou cada ano no bienio 2014-2015 a maior porcentaxe de destrución de emprego neto (-1,55%, de media), como ocorreu tamén nos tres últimos trimestres; no primeiro trimestre, superouno na caída porcentual.

Dos “servizos non de mercado” (-2,3%). En 2015 foron as dúas únicas ramas dos servizos que tiveron unha perda neta de postos de traballo, mentres que, no outro extremo, dúas ramas subiron máis dun 5% a súa poboación ocupada (actividades inmobiliarias: 8% e actividades profesionais: 5,7%).

A fortísima crise financeira a partir da caída de Lehman Brothers en outubro de 2008 segue a eliminar aínda, sete anos despois, postos de traballo na rama financeira-seguros tanto en Galicia como no conxunto de España, nunha interminable crise que se agudizou en 2015 cos problemas de rendibilidade que están a ter os bancos polos baixos tipos de interese da actual conxuntura económica.

A evolución do emprego neto en Galicia medido en postos de traballo equivalentes, nun prazo máis longo (en concreto, desde 2008) presentámola no cadro 1.22, que reflicte nidiamente a gran intensidade da destrución da ocupación en Galicia nesta crise e máis a reviravolta de 2015 (agás no sector agro-pesqueiro), que por octavo ano consecutivo sofre unha perda neta de postos de traballo).

Cadro 1.22

Porcentaxe de variación de emprego * por sectores produtivos. Galicia. 2008-2015

	Total poboación ocupada	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	Industria	Construción	Servizos
2008	-0,4	-6,0	-1,7	-5,8	1,7
2009	-5,6	-3,3	-9,6	-11,3	-3,7
2010	-3,3	-2,2	-3,9	-9,7	-2,1
2011	-3,9	-3,1	-5,2	-15,6	-1,9
2012	-4,8	-3,6	-6,6	-18,0	-2,8
2013	-2,0	-4,1	-2,9	-11,2	-0,5
2014	0,0	-9,6	-1,0	-1,2	1,3
2015	1,9	-1,6	1,7	2,8	2,2
2015/I	1,5	-5,0	0,5	3,9	2,2
2015/II	1,9	-6,6	1,4	3,4	2,6
2015/III	1,8	-0,4	2,1	2,1	1,9
2015/IV	2,5	6,1	2,7	1,7	2,2

* En postos de traballo equivalentes a tempo completo; cambio interanual.

Os datos de 2012 e 2013 son provisionais; os de 2014 e 2015 son avances

Fonte: IGE, Contas Económicas Trimestrais

Para as persoas que desexen afondar no estudo da principal compoñente da poboación ocupada de Galicia (a asalariada) poñemos á súa disposición os datos do cadro 1.23.

Cadro 1.23

Emprego asalariado* segundo actividade. Galicia. 2013-2015

	2013	2014	2015	2015/I	2015/II	2015/III	2015/IV
TOTAL POBOACIÓN ASALARIADA	797.799	801.266	821.095	814.973	818.507	822.837	828.063
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	27.859	25.927	27.193	27.189	25.711	26.934	28.937
Industria	129.716	128.382	130.454	129.133	130.022	130.973	131.686
Construción	57.585	56.557	58.220	58.793	58.486	57.991	57.608
Servizos	582.639	590.400	605.228	599.858	604.287	606.938	609.830
-Comercio, transporte e hostalería	216.807	217.350	224.809	221.944	223.708	226.166	227.416
-Información e comunicacións	14.329	14.299	14.399	14.264	14.376	14.451	14.506
-Actividades financeiras e de seguros	16.372	15.856	15.282	15.521	15.380	15.156	15.073
-Actividades inmobiliarias	5.466	6.089	6.718	6.485	6.726	6.835	6.826
-Actividades profesionais	73.774	75.450	79.772	78.508	79.376	80.083	81.122
-Admon. Pública (saúde e educación)	196.821	202.529	205.130	204.085	205.480	205.260	205.696
-Actividades artísticas, recreativas e outros servizos	59.070	58.828	59.118	59.050	59.242	58.988	59.191
Servizos non de mercado	164.981	162.511	161.048	160.370	161.400	161.088	161.334

* En postos de traballo equivalentes a tempo completo

Os datos están corrixidos de efectos estacionais e de calendario. Os dos anos 2013 son provisionais e os de 2014 e 2015 son un avance

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

1.3.2. Produtividade do traballo e competitividade empresarial

A *produtividade* é o cociente entre o valor da produción e o dos recursos (humanos e materiais) utilizados para obtela; xa que logo, mide o valor da produción xerada por cada unidade monetaria de custo dos factores produtivos utilizados. É un factor determinante do desenvolvemento económico dun país; en palabras do premio Nobel Paul Krugman: “A produtividade non o é todo, pero, a longo prazo, é case todo”.

A mellora da produtividade do traballo é unha esixencia para conseguir unha maior competitividade empresarial, necesidade cada vez máis evidente nun mercado globalizado;

a maior formación dos traballadores, o investimento en capital humano, en I+D+i, a boa organización empresarial, a redución do absentismo laboral ou a obtención de recursos financeiros con baixo custo son, entre outros factores, sólidos piares nos que asentar unhas empresas con maior produtividade.

Centrémonos, por exemplo, no último dos factores; pola fragmentación do mercado financeiro da Unión Europea abriuse un enorme diferencial entre os custos financeiros das empresas (especialmente das de menor tamaño) nos distintos Estados; nos máis afectados pola crise, coma o grego, o portugués, o irlandés, e en menor medida o español, as empresas, especialmente as pequenas, están a pagar un importante diferencial nos cretos (respecto dos mercados centrais da UE (como o alemán).

Durante varios anos non funcionou axeitadamente a cadea de transmisión da política monetaria, de xeito que o progresivo abaratamento dos tipos de xuro dos préstamos do BCE á Banca non tivo o efecto desexado nos Estados máis “tocados” pola crise económica, pois moitas entidades financeiras destinaron gran parte dese diñeiro (obtido a moi baixo custo) a outros fins, como a compra de Débeda ou reforzamento dos seus recursos propios. Estrangulouse, así, o mecanismo de transmisión dos fluxos monetarios ás empresas e, cando circulou, chegoulle ás pemes de Galicia (e do conxunto de España) cuns custos financeiros altos.

A análise desde unha perspectiva integral dos factores condicionantes da produtividade do traballo reborda en moito o obxectivo deste epígrafe; noutros apartados deste *Informe Sociolaboral* focalizamos varias desas variables, cando estudamos, por exemplo, o baixo investimento na formación bruta de capital (capítulo 1), en I+D+i (capítulo 2) ou en formación (capítulo 10), e a precariedade laboral (abuso da contratación temporal e da rotación laboral, baixos salarios, eta.) que atranca a mellora da produtividade por varias vías: acouta a destreza no traballo, sube a sinistralidade laboral e non motivan axeitadamente á poboación asalariada para a consecución dos obxectivos empresariais.

A *produtividade aparente do traballo* é o cociente entre o valor engadido bruto (en adiante: VEB) e o *emprego equivalente a tempo completo* que o xerou. No *Informe da situación sociolaboral de Galicia* do pasado ano analizamos os datos que o IGE publicou os nas *Contas Económicas de Galicia: 2008 – 2012*, e xa sobrancearemos alí que :

- A *produtividade aparente do traballo* subiu todos os anos desde o comezo da grave crise que aínda andamos a sufrir; nese cuadrienio o crecemento foi de 5.246 euros por posto de traballo (un 11,3%).
- Alén análises triunfalistas dese crecemento da produtividade, desafortunadamente, o estudo das causas reflicte que produciuse porque foi maior a caída do denominador

(ocupación a tempo completo) ca do numerador (VEB); o VEB baixou sempre de 2008 a 2012, cun abano que abrangue dunha diminución mínima en 2010 (-0,8%) a unha máxima en 2012, que a cuadriplica (-3,2%).

Esa vía cara a mellora da produtividade non é a que necesita un país que queira avanzar no seu desenvolvemento económico-social; é unha “vía morta”. Cómpre, para acadar unhas altas taxas de crecemento económico, coller a vía da suba da produtividade por persoa xerada por un incremento do VEB maior que a do emprego e darlle pulo á *taxa de ocupación* (porcentaxe das persoas en idade de traballar que teñen emprego).

A suba do emprego cun crecemento do VEB por riba del é o camiño a recorrer para que o incremento da produtividade sexa o socialmente necesario, o que xerando emprego cree riqueza, por exemplo co maior investimento en capital humano, en I+D+i ou coa redución dos custos financeiros.

En cambio, a suba da *produtividade aparente do traballo* acadada desde o comezo da crise, ao abeiro da destrución de postos de traballo e do abaratamento dos salarios dos que conservan o emprego leva ao estancamento económico, porque non potencia a suba dos ingresos das persoas asalariadas, non se reanima o consumo dos fogares e a demanda interna segue a afondar a recesión.

O forte impacto da crise económica que comezou no outono de 2008 ocasionou que as intensas destrucións de emprego en Galicia e no total español, maiores en valor absoluto que as baixadas do VEB, ocasionaran a suba da *produtividade aparente do traballo*.

Un bo exemplo é a evolución en Galicia e España desde que comezou en 2008 a crise económica do PIB, o emprego e a *produtividade aparente do traballo*, que poden ollar as persoas interesadas no *Informe sociolaboral* anterior. Nel, o cadro 1.20 explicita que nun período de grave crise económica (2008 a 2013) e fortísima destrución de emprego, creceron os índices de produtividade nos dous ámbitos territoriais; a suba acumulada foi do dobre en Galicia (9,7 puntos porcentuais) que no promedio estatal (4,9 puntos).

Cadro 1.24

Porcentaxe de produtividade do traballo*.
Galicia/España. 2012-2015

	2012	2013	2014	2015
% Galicia/España	89,0	88,9	88,9	88,5

*% de produtividade aparente do factor traballo
Fonte: IGE e INE

Ese cadro reflectiu nidiamente a correlación inversa entre a evolución do emprego e a variación da *produtividade aparente do traballo*, e fíxoo cos datos do sexenio 2008-2013 en Galicia e máis en España.

A *produtividade aparente do traballo* en Galicia en 2014 foi un 88,5% da media estatal. A visión diacrónica arrequece, sen dúbida, a comprensión dos indicadores socioeconómicos; ampliamos, xa que logo, o período de observación e en vez de centrarnos no ano 2015, focalizamos no cadro 1.24 o último cuadrienio.

A economía galega non está a lograr converxer en produtividade coa media estatal; mesmo a estabilidade do trienio 2012-2014 se converteu nun claro distanciamento trala diminución comparativa da nosa produtividade en relación co promedio de España no ano 2015; esa *diverxencia* expresa as dificultades que está a ter a nosa comunidade autónoma para conseguir pechar gradualmente ese *gap*, esa fenda actualmente que nos distancia xa 11,5 puntos porcentuais do promedio estatal.

No estudo axeitado da produtividade de traballo dunha sociedade, cómpre botar unha ollada sectorial, para coñecer a *fenda de produtividade* entre os sectores produtivos ou mesmo, nunha análise máis polo miúdo, entre as ramas de actividade. Esta perspectiva, aplicada para Galicia e España, recollémola no cadro 1.25; permítenos entender mellor en que sectores hai unha maior fenda entre as produtividades medias do traballo de Galicia e España de 2012 a 2015.

Cadro 1.25

Porcentaxe de produtividade do traballo (1), por sectores. Galicia/España 2012-2015

	2012	2013	2014	2015
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	93,2	88,1	104,3	104,4
Industria	85,4	91,3	89,1	87,2
Construción	89,5	91,5	89,0	90,1
Servizos	89,6	87,9	87,8	87,5

(1) Os datos dos anos 2011 e 2012 son provisionais

Fonte: Contas económicas de Galicia. Base 2008

Compróbase que:

- En 2015, por sectores, as *produtividades aparentes do traballo* de Galicia están por baixo das medias estatais na industria, a construción e os servizos, mentres que está por riba no sector agro-pesqueiro.
- Na comparanza dos datos dos anos 2012 e 2015 sobrancea o avance da produtividade sectorial agro-pesqueira en Galicia (concentrada no bienio 2014-2015), a lixeira suba na da construción e na industria, mentres que os servizos, o sector

hoxe maioritario na xeración de PIB e no emprego, foron distanciándose da produtividade media estatal deste sector cada ano no último trienio.

O *Foro Económico Mundial* elabora periodicamente unha clasificación mundial por *competitividade*; a última situou a España no posto 36 (de 144 Estados), moi por debaixo do posto que ocupa por PIB.

Na elaboración destes estudos avalíanse múltiples factores, como o déficit público, a dificultade no acceso ao creto, o nivel educativo da poboación, a regulación dos mercados interiores, o nivel das infraestruturas, a capacidade de innovación empresarial, a eficiencia no funcionamento da burocracia ou as prácticas de corrupción.

Un dos puntos fortes da economía española que sobrancea este informe é o nivel das infraestruturas, que sitúa ao noso Estado na décima posición, ben lonxe do posto na globalidade das variables analizadas. Outra fortaleza que destaca en España este informe á alta taxa de persoas matriculadas en estudos universitarios, que en principio é unha panca fundamental na que apoiar un novo modelo produtivo, máis eficiente que o baseado na construción e o turismo como piares básicos: as persoas con bo nivel de cualificación permiten darlle pulo a actividades empresariais que xeren un maior valor engadido, pero a realidade actual reflicte que se estraga boa parte dese potencial produtivo, porque moitas persoas teñen que emigrar a outros Estados e xerar alí a riqueza que non puideron crear no seu.

1.4 Benestar económico-social: Taxas de pobreza; Alta desigualdade

1.4.1 Dificultades económicas dos fogares

O PIB ou a súa variante por persoa, obviamente, non é unha variable axeitada para a medición do grao de desenvolvemento económico-social dunha sociedade. Un só exemplo: se soben os accidentes de tráfico nun país, subirá o PIB polo crecemento do valor da produción en diversas ramas produtivas, posto que da pé a un incremento da facturación de actividades económicas vencelladas ao uso de grúas, talleres de reparación de coches, hospitais..., e mesmo funerarias. Ocórrase a alguén darlle pulo á sinistralidade nas estradas para que suba o PIB?

Cómpre, pois, desacralizar o PIB e non atribuírlle un significado que non ten; débense elaborar outros indicadores que se acheguen máis á medición do benestar económico-social dun país, poñamos por caso o IDH (Índice de desenvolvemento humano) que a ONU proporciona cada ano; nel, aparte do PIB por habitante, computan aspectos vencellados cos niveis da educación e a sanidade de cada Estado.

Mentres, botaremos man de algunhas variables que nos dan conta das condicións de vida, como as dificultades económicas dos fogares, neste epígrafe e da desigualdade económica: os ingresos medios por fogar e por persoa, e as taxas de pobreza.

A Enquisa de condicións de vida (ECV) realizada polo INE na primavera de 2015 estimou para cada comunidade (ou cidade) autónoma as dificultades económicas dos fogares en 2014, cuantificándoas polos catro criterios que recolle o cadro 1.26

Salientaremos o seguinte:

- Un 48,7% dos fogares de Galicia non podían permitirse ir de vacacións alomenos unha semana ao ano fóra da súa casa (8,1 puntos porcentuais máis que o promedio estatal); ao igual que no ano anterior, só tres comunidades (Canarias, Murcia e Andalucía) tiveron unha porcentaxe de fogares maior; as menores porcentaxes rexistráronas as comunidades que encabezaron a clasificación por ingresos anuais netos medios (País Vasco, Madrid e Navarra).
- Un 29,6% dos fogares galegos consideraron que non tiñan capacidade económica para facerlle fronte a gastos imprevistos (9,8 puntos porcentuais menos que a media española); as maiores porcentaxes tivéronas, igual que no ano anterior, Canarias, Andalucía e Murcia; as porcentaxes máis baixas foron as de País Vasco, Navarra e A Ríoxa.
- Un 7% dos fogares de Galicia tiveron retrasos nos pagos vencellados á súa vivenda principal (2,4 puntos porcentuais por baixo do promedio español); as comunidades de Canarias, Baleares e Murcia rexistraron as maiores porcentaxes de fogares; as menores rexistráronas Navarra, Castela – León e País Vasco.
- Un 7,1% dos fogares galegos tiveron moita dificultade para chegar a fin de mes (6,6 puntos porcentuais por baixo do promedio español); as comunidades de Canarias, Murcia e valenciana foron as de porcentaxes de fogares maiores, mentres que as menores porcentaxes rexistráronas Navarra, Aragón, Galicia e A Ríoxa.

Cadro 1.26

Dificultades económicas dos fogares. Por CC.AA. 2015

	Non pode permitirse ir de vacacións fora da casa a lo menos unha semana ao ano	Non ten capacidade para afrontar gastos imprevistos	Retrasos nos pagos relacionados coa vivenda principal	Moita dificultade para chegar a fin de mes
Andalucía	55,0	55,0	11,3	15,3
Aragón	29,4	28,9	5,9	5,8
Asturias	36,1	30,5	5,0	8,0
Baleares	38,8	38,1	17,5	16,6
Canarias	57,9	67,7	18,1	34,9
Cantabria	29,9	29,2	6,2	12,5
Castela León	38,7	26,2	3,8	9,9
Castela a Mancha	43,1	39,6	11,0	16,4
Cataluña	37,1	37,9	9,8	11,7
C. Valenciana	44,1	41,4	11,7	19,0
Estremadura	47,6	40,4	4,7	18,9
Galicia	48,7	29,6	7,0	7,1
Madrid	24,4	33,5	7,4	9,0
Murcia	55,4	47,2	13,1	19,9
Navarra	24,5	22,6	3,5	5,9
País Vasco	20,3	18,5	4,6	10,0
Rioxa (A)	27,7	25,5	12,0	7,1
Ceuta	46,3	58,9	31,7	18,9
Melilla	29,9	41,8	10,8	17,5
España	40,6	39,4	9,4	13,7

Datos en porcentaxe

Fonte: INE, Enquisa de condicións de vida (ECV - 2015)

1.4.2 Ingresos medios por persoa e máis por fogar

Na última Enquisa de Condicións de Vida, publicada polo INE o día 24 de maio de 2016 cos datos de 2015, e para as variables de ingresos de 2014, o INE estimou en 10.212 euros os ingresos medios anuais netos por persoa en Galicia, e en 10.419 na media de España.

A análise desagregada por comunidades (e cidades) autónomas podemos facela ao fío do cadro 1.27 do que sobrancearemos:

- Os ingresos medios anuais netos por persoa en Galicia en 2014 están un 2% por baixo do promedio español (era un 1,5% no ano anterior).
- As comunidades cos maiores niveis *per cápita* foron País Vasco, Navarra e Madrid, mentres que os menores tivéronos (ademais das dúas cidades autónomas) Murcia, Estremadura e Andalucía.
- O ingreso medio anual neto en 2014 dunha persoa residente no País Vasco está un 35,3% do promedio das residentes en Galicia, e o de Navarra un 30,2%.

Cadro 1.27

**Clasificación das CC.AA. de maior a menor
ingreso medio anual por persoa. 2014**

País Vasco	13.836
Navarra	13.300
Madrid	12.534
Aragón	12.427
Cataluña	12.283
Asturias	11.427
Rioxa (A)	11.132
Baleares	10.828
Castela e León	10.570
Cantabria	10.494
España	10.419
Galicia	10.212
Melilla	10.027
Valencia	9.098
Canarias	8.640
Ceuta	8.512
Castela a Mancha	8.498
Extremadura	8.469
Andalucía	7.942
Murcia	7.924

Fonte: INE, Enquisa de condicións de vida (ECV - 2015)

Se focalizamos os ingresos medios anuais netos por fogar en España no último quinquenio en España (cadro 1.28) comprobamos que a evolución foi decrecente todos os anos de 2010 a 2014, aínda que a tendencia decrecente foi moi lixeira no último ano.

Cadro 1.28

**Evolución dos ingresos medios anuais por fogar
e por persoa. España. 2010-2014**

	2010	2011	2012	2013	2014
Por fogar	28.206	27.747	26.775	26.154	26.092
Por persoa	10.858	10.795	10.531	10.391	10.419

Datos en euros

Fonte: INE (ECV anos 2011a 2015)

Pola súa banda, os ingresos medios anuais netos por persoa no conxunto do Estado español baixaron os tres anos de 2011 a 2013 e subiu moi lixeiramente en 2014.

1.4.3 A poboación en risco de pobreza: forte suba en Galicia.

Xa nos referimos anteriormente a un Informe na OCDE no que sobranceou a forte suba da desigualdade persoal desde a crise que comezou no outono de 2008. Ese Informe, publicado en maio de 2015 (con datos ata 2011), certificou que o 10% máis enriquecido da poboación ingresaba en 2011 no conxunto da OCDE nada menos que 9,6 veces máis (era sete veces hai tres décadas) que o 10% máis empobrecido da poboación.

Pois ben, ese Informe salientou tamén que no ano 2011 en España o 10% da poboación con máis ingresos concentrou 13,8 veces máis (era 8,4 veces en 2007) que o 10% de menos renda; as tres comunidades con maior desigualdade na distribución persoal da renda foron Castela – A Mancha, Extremadura e Andalucía.

Unhas 2,8 millóns de persoas (800.000 máis que en 2009) estaban en 2011 en situación de *pobreza severa* en España, ingresando as que viven soas menos de 4.057 euros ao ano. Os sectores sociais que están a sufrir máis esta situación son as mulleres e a mocidade; só un dato, ilustrativo de abondo: un de cada tres mozos/as de idade entre 16 e 29 anos estaban nese ano en España en risco de exclusión social.

Unha fonte estatística da que botar man para coñecer a taxa de pobreza en España, con desagregación por comunidades autónomas, a Enquisa de Condicións de Vida que cada ano elabora o INE.

De acordo cos criterios establecidos por Eurostat, o limiar de risco de pobreza nunha sociedade establécese no 60% da *mediana* dos ingresos por unidade de consumo das persoas.

O concepto estatístico de *mediana* defínese como o valor que, unha vez ordenadas todas as persoas de menor a maior ingreso, deixa unha metade das persoas por riba e outra por baixo; xa que logo, o seu valor vai estar en función da renda e de como se distribúa entre a poboación.

En España, o INE proporcionou como último dato o do ano 2015, pero puntualizando que corresponde aos ingresos de 2014. O limiar de risco de pobreza para unha persoa cuantificouno en 8.011 euros (50 euros por riba que no ano anterior, un 0,62%); no caso dun fogar integrado por dúas persoas adultas e dúas menores de 16 anos, o limiar fixouno en 16.823 euros (104 euros máis que o ano anterior).

No cadro 1.29 presentamos as comunidades (e cidades) autónomas ordenadas de menor a maior taxa de risco de pobreza. Destacaremos que:

- Galicia quedou por baixo do promedio estatal (19,4% e 22,1% respectivamente) e ocupa en 2014 unha posición intermedia entre as comunidades pola súa taxa de pobreza.
- As comunidades coa taxa de pobreza máis baixa en 2014 foron Navarra, País Vasco e Cataluña.
- No outro extremo, a cidade autónoma de Ceuta e as comunidades de Andalucía, Murcia e Extremadura rexistraron as maiores taxas de pobreza.

Cadro 1.29

Clasificación de menor a maior taxa de pobreza.
Por CC.AA. 2015

Navarra	9,6
País Vasco	10,9
Cataluña	13,9
Aragón	14,4
Cantabria	14,9
Madrid	15,1
Asturias	16,7
Rioxa (A)	17,1
Castela e León	18,3
Galicia	19,4
Baleares	21,7
España	22,1
Valencia	25,3
Melilla	25,8
Canarias	28,5
Castela a Mancha	28,5
Estremadura	29,0
Ceuta	31,0
Murcia	31,8
Andalucía	35,7

Fonte: INE, Enquisa de condicións de vida (ECV - 2015)

No cadro 1.30 presentamos a evolución da poboación en risco de pobreza de Galicia e máis España de 2008 a 2014. Salientaremos dúas cousas:

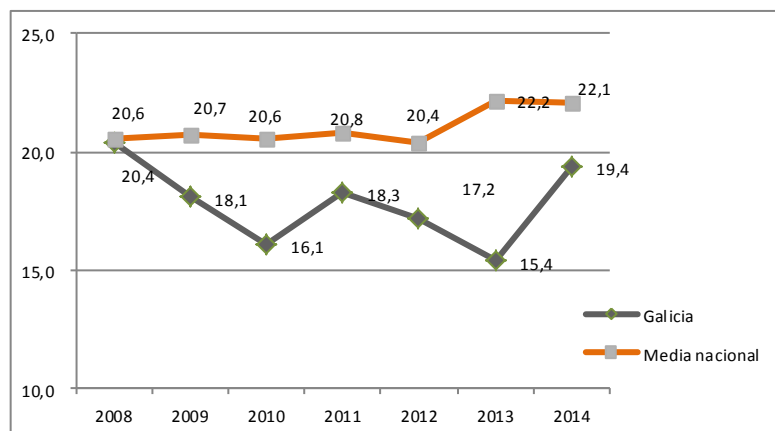
Cadro 1.30

Evolución da taxa de pobreza. Galicia e España. 2008-2014.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Galicia	20,4	18,1	16,1	18,3	17,2	15,4	19,4
España	20,6	20,7	20,6	20,8	20,4	22,2	22,1

Datos en porcentaxe

Fonte: INE, ECV anos 2009 a 2015

- Galicia rexistrou en 2014 a maior suba de taxa da pobreza (4 puntos porcentuais) e pecha o período analizado coa maior taxa do último sexenio, despois de ter no ano anterior o mellor dato dos sete anos analizados.
- Pola súa banda, a taxa media de pobreza de España, despois da práctica estabilización do quinquenio 2008-2012, en 2013 tivo unha suba importante (1,8 puntos porcentuais) mentres que en 2014 baixou lixeirísimamente (unha décima).
- Como resultado do peor comportamento relativo en Galicia que no conxunto de España en 2014, a diferenza entre as dúas taxas de pobreza reduciuse en 4,1 puntos porcentuais.

Un Informe da Consellería de Benestar da Xunta de Galicia estimou que en 2013 había máis de 63.000 fogares con poboación infantil en risco de pobreza en Galicia; unha da cada catro familias nas que había menores, xa que logo, non deron cuberto ese ano as súas necesidades básicas pola falla dos recursos.

Se nos centramos no grao máis avanzado de medición do nivel de pobreza infantil (o de *carencia material grave*) ese Informe computa alomenos 18.000 fogares dos que contan con poboación infantil (un 7,4% do total). Ourense (9,1%) e Pontevedra (8%) tiveron as maiores taxas, mentres que as menores foron as de A Coruña (6,7%) e Lugo (7,4%).

En xuño de 2015 a *Obra Social de La Caixa* presentou un Informe (cos datos de 2012) segundo o cal España é, despois de Romanía, o Estado de maior taxa de pobreza relativa de 30 Estados de Europa analizados (entre eles todos os da UE). Este Informe incorporou un seguimento a varias familias durante catro anos e concluíu que “un de cada dez nenos/as españois, aproximadamente uns 840.000, atópanse en estado permanente de pobreza”.

A taxa de pobreza relativa infantil en España, que no ano 2005 era dun 24%, subiu en 2012 ao 30%, na que foi a maior suba nese período despois da de Grecia (pasou dun 20 a un 27% nese septenio).

Este Informe chamou a atención tamén sobre os grupos de idade de maior perigo de padecer risco de pobreza: entre 14 e 17 anos, abano de idade no que tres de cada dez adolescentes en España vivían en 2012 por baixo do limiar da pobreza.

Os grupos sociais con maior risco de pobreza foron os menores que viven nun fogar cos dous proxenitores desempregados (cun 69% de probabilidade de pobreza), as familias numerosas (as de catro ou máis descendentes a probabilidade é dun 60%) e os fillos de persoas de fóra de Europa (50,4% de probabilidade de pobreza).

Queremos sobrancear un dato deste Informe moi vencellado coa situación do mercado de traballo: un de cada catro menores pobres en 2012 tiña ambos proxenitores desempregados.

Un dato do citado Informe de *La Caixa* que causou arrepío, por canto a política social da UE non inclúa unha medida como esta dentro da “armonización” que en moitos outros terreos existe: “Cunha axuda de 1.000 euros anuais por cada menor conseguiríase sacar da pobreza a 400.000 nenos/as”; o exemplo que puxeron foi o de Noruega, Estado no que existe esta transferencia de renda ás familias economicamente máis necesitadas de xeito universal: tiña no ano 2012 un 8% de taxa de pobreza, a menor dos 30 Estados analizados nese Informe.

1.4.4 Distribución da renda

Coñecemos xa a renda media por persoa de Galicia, pero non deixa de ser unha media aritmética, un dato teórico que proporciona cal sería a renda per cápita se a distribución dos ingresos fose igual entre toda a poboación estudada. Dado que non é así, cómpre complementar ese estudo co da distribución real desa renda, cousa que podemos facer de diferentes formas: co índice de Gini, coa curva de Lorenz..., e que o INE fai coa análise da renda por unidade de consumo recibida pola poboación dividida en cinco partes, en cinco quintís.

No cadro 1.31 presentamos a poboación por comunidades autónomas focalizada por quintil de renda por unidade de consumo no ano 2015, en comparanza coa media estatal (nesta se lle asigna un 20% a cada quintil).

Cadro 1.31

Poboación por quintil de renda por unidade de consumo. Por CC.AA. 2014

	1º quintil (menor renda): 0-20%	2º quintil (rendas intermedias): 20-40%	3º quintil (rendas intermedias): 40-60%	4º quintil (rendas intermedias): 60-80%	5º quintil (maior renda): 80-100%
Andalucía	32,6	25,6	18,4	13,9	9,5
Aragón	13,1	15,0	18,3	25,5	28,1
Asturias	14,6	19,3	18,7	24,5	22,8
Baleares	20,6	13,9	18,2	22,3	25,0
Canarias	26,3	21,2	23,0	16,3	13,2
Cantabria	13,2	19,0	28,6	25,8	13,4
Castela León	15,9	22,0	21,6	21,7	18,9
Castela a Mancha	26,7	24,8	19,2	17,7	11,7
Cataluña	12,8	14,3	20,3	23,0	29,6
C. Valenciana	21,6	25,1	23,3	18,4	11,7
Extremadura	25,5	30,6	19,2	14,2	10,6
Galicia	16,1	22,2	23,8	21,8	16,1
Madrid	14,3	15,3	17,9	22,4	30,1
Murcia	28,0	26,9	19,7	16,1	9,3
Navarra	9,4	7,8	15,7	32,7	34,4
País Vasco	9,9	9,7	17,2	25,6	37,5
Rioxa (A)	15,0	18,9	23,0	20,6	22,6
Ceuta	28,0	27,0	17,0	12,6	15,4
Meillla	23,7	14,6	20,0	23,2	18,4
España	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0

Fonte: INE, Enquisa de condicións de vida (ECV - 2015)

Salientaremos que:

- Galicia é unha das comunidades nas que a tanto a porcentaxe de poboación no grupo de menos ingresos (primeiro quintil) como no grupo de máis ingresos (16,1% tamén) está por baixo do promedio estatal (16,1% tamén), mentres que está por riba da media español nos outros tres quintís dos que representan as rendas intermedias).
- As comunidades autónomas co maior porcentaxe de poboación con rendas altas (quinto quintil) foron en 2015 País Vasco (37,5%) e Navarra (34,4%); as dúas rexistran porcentaxes que son máis do dobre que a galega nesta quinta parte da poboación de maiores renda por unidade de consumo.
- No extremo contrario, no sector representativo da quinta parte de poboación de menor renda por unidade de consumo (primeiro quintil), as maiores porcentaxes rexistrárono en 2015 Andalucía (32,6%, o dobre de Galicia), Murcia (28%) e Castela-A Mancha (26,7%).

1.5 Participación dos salarios no VEB. Custos laborais e salariais

Para o dinamismo económico galego é fundamental para a recuperación despois da intensa e longa recesión que a demanda interna se consolide. Dado que a maior parte dos ingresos dos fogares dependen galegos dos salarios, é imprescindible rachar coa tendencia descendente dos últimos anos, para que se reavive o consumo dos fogares, compoñente clave da demanda interior galega.

Comezaremos analizando, a nivel macroeconómico, o peso dos salarios no PIB de Galicia, España e a Unión Europea, para despois focalizar estatísticas de custos salarial e máis a evolución do salario mínimo interprofesional.

1.5.1. Peso relativo das remuneracións salariais no PIB de Galicia, España e a UE.

Na análise do PIB dunha sociedade pola vía das rendas, a remuneración da poboación asalariada é un compoñente clave, que ao remate do século XX supoñía ao redor dun 50% do PIB en España e máis no promedio da Unión Europea.

A remuneración da poboación asalariada cuantifica que parte do valor engadido bruto xerado por unha economía se destinada a remunerar o factor traballo, incluíndo os pagos en efectivo ou en especie.

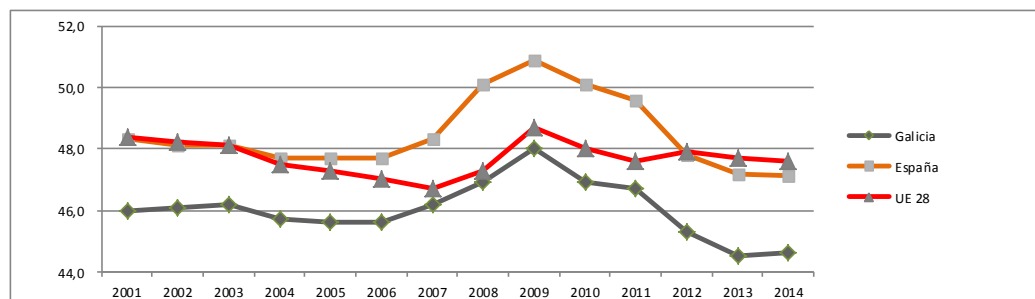
A evolución da porcentaxe do PIB de remuneración da poboación asalariada para o período 2001-2014 en Galicia, España e UE recollémola no cadro 1.32. Destacaremos catro aspectos:

Cadro 1.32

Porcentaxe da remuneración dos asalariados no PIB. Galicia, España e Europa. 2001-2014

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Galicia	46,0	46,1	46,2	45,7	45,6	45,6	46,2	46,9	48,0	46,9	46,7	45,3	44,5	44,6
España	48,3	48,1	48,1	47,7	47,7	47,7	48,3	50,1	50,9	50,1	49,6	47,8	47,2	47,1
UE 28	48,4	48,2	48,1	47,5	47,3	47,0	46,7	47,3	48,7	48,0	47,6	47,9	47,7	47,6

Datos en porcentaxe

- No último ano (2014) a porcentaxe de remuneración da poboación asalariada de Galicia no seu PIB é moito menor que a estatal (2,5 puntos porcentuais por baixo) e da Unión Europea (3 puntos).
- A proporción dos salarios no PIB de Galicia acadou en 2013 o punto máis baixo dos catorce anos analizados (44,5%) e en 2014 quedou practicamente igual (unha décima máis). A porcentaxe máxima dese período foi o de 2009 (48%) e no cuatrienio seguinte baixou todos os anos.
- O peso relativo das remuneracións salariais no PIB de España tamén acadou en 2009 o punto máis alto (50,9%) do período estudado pero o valor mínimo foi o de 2014 (45,4%), aínda que certamente a diminución nese ano foi xa tan só dunha décima.
- As rendas salariais no PIB da Unión Europea, pola súa banda, mantiveron unha tendencia de estabilidade na serie estudada; tan só oscilaron 2,1 puntos porcentuais nun abano que rexistrou o nivel máis alto (50,2%) en 2001 e 2009, e o máis baixo (48,1%, en 2007), mentres que esa diferenza foi de 3,5 puntos porcentuais en Galicia e de 5,6 en España).

A redistribución de ingresos das poboacións asalariadas de Galicia e o total español reflicte no último quinquenio, xa que logo, unhas grandes diminucións das súas participacións relativas nos PIB da nosa comunidade (7,2%) e do conxunto do Estado (9,2%).

Velaí unha das pegadas da *gran recesión* nos dous ámbitos territoriais estudados, consecuencia do emprego a *devaluación interna* como “axuste” substitutivo do que, nos tempos nos o estado español tiña aínda soberanía monetaria (ata o ano 2002, de implantación do euro) se conseguía coa *devaluación externa* (baixando o tipo de cambio da

peseta), clásico mecanismo de axuste de perdas de competitividade exterior nos Estados con moeda de seu.

1.5.2 Custos laborais. Xornada laboral

A *Enquisa Trimestral de Custo Laboral* é unha estatística elaborada polo INE, que forma parte dos euroindicadores que EUROSTAT solicitou aos Estados da área euro co obxectivo de medir a potencial converxencia dos custos laborais entre eles; unha das súas aplicacións é permitir actualizar anualmente a *Enquisa de Custo Laboral* que se realiza cuadrienalmente nos Estados da UE.

Enténdese por *custo laboral* o custo total que ten o empregador/a pola utilización do factor traballo (inclúe o salarial e outros custos).

O *custo salarial* defínese como o conxunto de remuneracións brutas (en efectivo ou en especie) realizadas ás persoas traballadoras por conta allea.

O cadro 1.33 recolle os custos laborais de 2008 a 2015 en Galicia desde unha dobre perspectiva: por traballador/a e mes e por hora efectiva de traballo.

Respecto do custo laboral por traballador/a e mes, destacaremos que en Galicia diminuíu en 2015 un 0,3%, polo que baixou por segunda vez no período analizado; o outro (en 2012) fíxoo moito máis intensamente (-2,6%). Quedou fixado en Galicia no cuarto trimestre en 2.370,6 euros, por baixo do promedio español (2.671,4 euros).

Cadro 1.33

Custos laborais. Galicia. 2008-2015

Período	Custo laboral por traballador e mes		Custo laboral por hora efectiva	
	Euros	% var.(*)	Euros	% var.(*)
2008	2.124,3	3,6	15,6	4,1
2009	2.199,7	3,5	16,4	4,9
2010	2.251,3	2,3	16,8	2,4
2011	2.265,3	0,6	17,1	1,6
2012	2.206,3	-2,6	16,8	-1,9
2013	2.363,5	4,8	18,3	4,1
2014	2.378,7	0,6	18,0	-1,7
2015	2.370,6	-0,3		

Fonte: INE, Enquisa trimestral de custo laboral

(*) Sobre cuarto trimestre do ano anterior

Os 300 euros de diferenza supoñen un 12,6% máis para a media estatal que en Galicia, aumentando en 1,6 puntos porcentuais respecto do ano anterior.

O maior custo laboral por traballador/a e mes foi ao remate de 2015 o de Madrid (3.163,3 euros), seguido do País Vasco (3.121,9 euros), mentres que Extremadura (2.236,4 euros) e Canarias (2.277,1) pecharon a clasificación.

- As comunidades autónomas de maior suba porcentual no seu custo laboral en 2015 foron Castela-León (4,3%), Canarias (3,7%) e Madrid (2,4%); as maiores diminucións rexistráronse nas seguintes comunidades: Castela-A Mancha (-3%), Navarra (- 2,3%) e Baleares (-1,2%).

No cadro 1.34 presentamos os custos salariais de 2008 a 2015 en Galicia desde unha dobre vertente: por traballador/a e mes e máis por hora efectiva traballada. Respecto do primeiro, destacaremos que:

Cadro 1.34

Custos salariais en España. Por CC.AA. 2015

	Custo salarial por traballador e mes		Custo salarial por hora efectiva	
	Euros	Tasa(*)	Euros	Tasa(*)
España	2.026,1	1,7	15,7	2,1
Andalucía	1.808,04	1,5	14,41	2,3
Aragón	1.971,77	1,9	15,73	2,5
Asturias	2.059,78	2,7	16,77	3,7
Baleares	1.974,63	0,2	15,20	0,5
Canarias	1.708,63	4,6	13,20	4,9
Cantabria	1.906,15	1,9	14,96	3,5
C. León	1.870,50	4,4	15,07	4,1
C. a Mancha	1.793,18	-3,9	14,00	-1,4
Cataluña	2.136,56	2,7	16,19	1,6
Comunidade Valenciana	1.761,71	1,2	13,84	1,9
Extremadura	1.686,80	2,3	13,69	4,1
Galicia	1.775,83	0,4	13,73	2,7
Madrid	2.422,79	2,6	17,96	2,9
Murcia	1.825,25	0,8	13,94	1,0
Navarra	2.099,48	-1,1	16,68	0,4
País Vasco	2.386,82	-0,3	18,80	-0,7
A Ríoxa	1.908,80	1,3	14,80	3,1

Fonte: Enquisa trimestral de custo laboral

(*) Variación porcentual sobre o mesmo trimestre do ano anterior.

* En Galicia, subiron en 2015 os dous custos salariais analizados: *por traballador/a e mes* (0,4%) e *por hora efectiva de traballo* (2,7%); no promedio español tamén creceron: un 1,7 e un 2,1% respectivamente.

* No cuarto trimestre de 2013 o *custo salarial por traballador/a e mes* quedou en Galicia en 1.769 euros; o promedio estatal foi de 2.026 euros; o máis alto seguiu a ser o de País Vasco (2.387 euros).

No tocante ao custo salarial por hora efectiva traballada, no cuarto trimestre de 2015 quedou en Galicia en 13,7 euros e na media estatal nos 15,7 euros; encabeza a clasificación por comunidades autónomas País Vasco (18,8 euros/hora) e péchaa Canarias (13,2).

No cadro 1.35 presentamos a xornada laboral por traballador e mes de Galicia e España no cuarto trimestre desde 2008 ata 2014, desde unha tripla vertente: total dos traballadores, os que traballan a tempo completo (cada vez menos) e os que o fan a tempo parcial (cada vez máis).

Cadro 1.35**Xornada laboral. Galicia. 2008-2015**

Período	Xornada laboral (horas pactadas)		
	Total traballadores	Tempo completo	Tempo parcial
2008	156,4	169,5	83,4
2009	156,0	169,4	83,4
2010	155,7	169,5	84,7
2011	154,5	169,8	84,7
2012	153,3	169,6	85,3
2013	152,1	169,1	87,0
2014	152,1	169,1	88,2
2015	151,8	169,4	84,7

Fonte: Enquisa trimestral de custo laboral

Respecto do total de persoas que traballan, destacaremos que Galicia segue a estar no cuarto trimestre de 2015 por riba do promedio español nos dous primeiros aspectos analizados: horas pactadas (2,4 horas) e horas a tempo completo (0,8 horas máis); no terceiro quedou por baixo: tempo parcial (3,2 horas menos). No tocante á variación en 2015, en Galicia baixou a segunda e subiron a primeira e a terceira.

O número de vacantes en Galicia ao remate do ano 2015 era de 2.601, como podemos ver no cadro 1.36; supón un 4,4%, moi por baixo das porcentaxes relativas no total español en poboación ou PIB.

Cando non existen vacantes, recolleemos tamén nese cadro os principais motivos polos que non existen vacantes en cada unha das comunidades autónomas e no total estatal.

Cadro 1.36

Vacantes, ou motivos polos que non existen. Por CCAA. 2015 (*)

	Vacantes	% en cada CCAA sobre o total de vacantes	Motivos polos que non existen vacantes (distribución provincial)		
			Non se necesita ningún traballador mais	Elevado coste de contratación	Outos
Andalucía	7.303	12,4	92,5	5,3	2,3
Aragón	3.044	5,2	95,7	2,6	1,8
Asturias	410	0,7	94,5	4,4	1,1
Baleares	1.866	3,2	91,3	6,7	1,9
Canarias	2.666	4,5	89,6	9,2	1,2
Cantabria	449	0,8	93,8	2,4	3,8
Castela León	3.349	5,7	94,0	3,2	2,9
Castela a Mancha	1.320	2,2	91,9	6,9	1,2
Cataluña	10.797	18,3	94,4	3,4	2,2
C. Valenciana	3.808	6,5	94,3	4,6	1,1
Extremadura	894	1,5	87,7	10,2	2,1
Galicia	2.601	4,4	89,9	7,8	2,3
Madrid	14.187	24,1	92,2	5,8	1,9
Murcia	1.082	1,8	96,9	1,2	1,9
Navarra	258	0,4	95,1	2,6	2,3
País Vasco	4.390	7,5	93,2	5,2	1,6
Rioxa (A)	444	0,8	87,5	8,1	4,5
Total	58.868	100,0	92,9	5,1	1,9

(*) Datos do 4º trimestre de 2015

Fonte: INE, Enquisa trimestral de custo laboral

1.5.3 O salario mínimo interprofesional

O salario mínimo interprofesional a día 1 de xaneiro de 2015 é de 648,6 euros/mes. Despois do importante crecemento medio do SMI no cuadrienio 2006-2009, a súa suba desde entón foi moi pequena (ou non subiu, como en 2012 e 2014) e a súa cuantía actual en España é ao redor da metade do establecido en Estados socios da Eurozona como Francia, Gran Bretaña, Bélxica, Irlanda ou Holanda.

Cadro 1.37

Salario mínimo interprofesional. España e outros Estados da UE. 2015

	Euros/mes
Luxemburgo	1.923
Bélxica	1.502
Irlanda	1.462
Francia	1.458
Gran Bretaña	1.379
España	756,7(*)
Grecia	683,8
Portugal	589,2
Polonia	409,5

(*) Inclúe o prorrateo das pagas extraordinarias

Fonte: INE, EUROSTAT

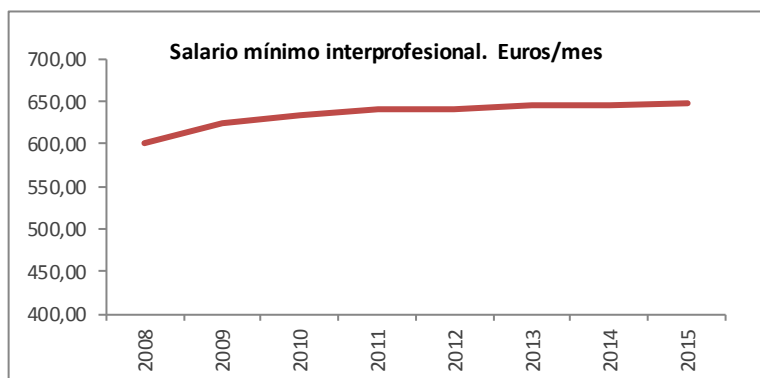
O ínfimo incremento do SMI no trienio 2012-2014 (0,6%) que se pode ver no cadro 1.38 explicita que os custos da crise están a ser pagados, en parte, polas persoas que perciben uns ingresos salariais menores, que ademais deberon apeitar tamén coa suba do IVE e outros impostos indirectos (como os impostos *especiais*), que encareceron notablemente a súa compra de bens e servizos.

Cadro 1.38

Salario mínimo interprofesional. España. 2008-2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
€/día	20,00	20,80	21,11	21,38	21,38	21,51	21,51	21,62
€/mes	600,00	624,00	633,30	641,40	641,40	645,30	645,30	648,60
Incremento sobre o salario anterior	5,15	4,00	1,50	1,30	0,00	0,60	0,00	0,50

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

En Galicia (e en España, en xeral) o SMI é tan só un 45% en relación co “salario máis frecuente”, mentres que esta porcentaxe sube a un 62% en Francia e a un 68% en Portugal, os Estados socios da UE que limitan xeográfica con España.

O número de persoas que non superan o SMI dobrouse en España na última década: pasou dun 6% a un 12%; a maioría son mulleres.

A suba do SMI é un dos factores que podería incidir na recuperación do consumo dos fogares (e, xa que logo, da demanda interna galega e máis española), dada a maior propensión marxinal ao consumo dos fogares de menor renda; podería ser unha achega para a saída da economía de ambos territorios da UVI da recesión.e, ademais, facer que fose menos desigual o reparto da riqueza xerada.

1.6 A variación do IPC

No cadro 1.39 recollemos a evolución na última década das taxas de inflación de Galicia e España. Sinalabamos no *Informe Sociolaboral de Galicia do ano 2014* que nese baixou un 1% en ambas comunidades e que foran as únicas variacións interanuais do IPC (de

decembro dun ano sobre decembro do anterior) negativas do período analizado. En 2015 baixou en Galicia un 0,2% e mantívose estable en España.

Cadro 1.39

Porcentaxe de variación do IPC⁽¹⁾. Galicia/España. 2006-2015

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Galicia	2,6	4,1	1,2	0,9	3,1	2,5	2,6	0,5	-1,0	-0,2
España	2,7	4,2	1,4	0,8	3,0	2,4	2,9	0,3	-1,0	0,0

(1) De decembro a decembro

Fonte: INE, IPC

A posibilidade dunha futura *deflación* figura xa na axenda do Banco Central Europeo, que puxo en marcha medidas de expansión cuantitativa da cantidade de diñeiro en circulación como medida preventiva dunha potencial diminución permanente do índice de prezos de consumo.

A análise desagregada territorialmente da variación do IPC en 2015 reflicte que baixou coas maiores porcentaxes en Canarias Cantabria as cidades autónomas (Ceuta e Melilla), cunha diminución do 0,4% nas catro mentres que as maiores subas tiveron Baleares, Cataluña e País Vasco (0,3% nas tres).

A inflación subxacente (a que non ten en conta a variación dos prezos dos produtos enerxéticos nin dos alimentos non elaborados) situouse en 2015 tanto en Galicia como na media estatal por riba do IPC, con porcentaxes no abano 0,9%-1% (nun ano de gran diminución dos prezos dos produtos enerxéticos).

Cadro 1.40

Inflación subxacente. Galicia e España. 2009-2015

IPC xeral sen alimentos non elaborados nin produtos enerxéticos	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Galicia	0,2	1,4	1,8	1,6	0,5	-0,1	1,0
España	0,3	1,5	1,5	2,1	0,2	0	0,9

Taxas de variacións interanuais en %

Fonte: INE, IPC.

A información do cadro 1.41 ofrece a desagregación nos doce grupos de gasto do IPC e a súa taxa de variación no último sexenio en Galicia. Obsérvase nel que en 2015:

- Diminuíron os prezos en dous grupos de gasto, con especial intensidade no de vivenda (-3,2 %, despois do -0,9% no ano 2014).
- As maiores subas do IPC (1,4%) rexistráronse en dous grupos de gasto: *alimentos*, *bebidas non alcohólicas* e *outros*.

Cadro 1.41

IPC por grupos de gasto. Galicia. 2009-2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1. Alimentos e bebidas non alcohólicas	-2,0	0,5	2,5	2,5	1,5	0,1	1,4
2. Bebidas alcohólicas e tabaco	11,3	13,9	2,7	5,8	5,0	-0,4	1,2
3. Vestido e calzado	-0,9	0,5	3,7	0,3	0,1	0,4	0,5
4. Vivenda	0,8	7,3	0,3	6,4	0,4	-0,9	-3,2
5. Enxoval	1,0	0,7	7,0	1,2	0,5	-1,3	0,6
6. Medicina	-0,7	-0,1	1,6	11,1	1,6	-0,2	0,2
7. Transporte	4,1	9,1	-2,3	2,1	1,1	-4,2	-2,8
8. Comunicacóns	-0,3	-0,7	4,6	-2,8	-6,6	-5,7	0,4
9. Ocio e cultura	-0,6	-0,9	-1,6	0,7	-0,7	-1,8	0,1
10. Ensino	2,6	2,1	0,6	4,0	1,6	1,0	0,6
11. Hoteis, cafés e restaurantes	1,8	2,1	3,2	1,4	0,5	0,5	0,9
12. Outros	1,9	2,5	1,6	3,6	-0,1	0,7	1,4
VARIACIÓN XERAL DO IPC	0,9	3,1	2,0	2,6	0,5	-1,0	-0,2

Taxas de variación interanuais en %

Fonte: INE. IPC

1.7 Comercio exterior

Ao estudar o *comercio exterior español* é evidente que nos estamos a referir ás transaccións con orixe ou destino alén do territorio do noso Estado. Menos claro resulta o concepto de *comercio exterior galego*, xa que podemos referirnos a tres realidades económicas diferentes:

Primeira: ao importe global das transaccións con orixe ou destino en Galicia (*total do comercio exterior galego*).

Segunda: tan só a unha parte dese total do comercio exterior galego: ás compravendas de Galicia co estranxeiro (ou o que é o mesmo, a parte correspondente a Galicia do comercio internacional español); adoita ser a máis usada na literatura económica tradicional pero cremos que a súa denominación pode resultar confusa; chamarémoslle *comercio internacional de Galicia*.

Terceira: á outra parte do total do comercio exterior galego: as transacción de Galicia coas outras comunidades (e cidades) autónomas do Estado español; chamarémoslle *comercio galego intraestatal*.

1.7.1. Comercio internacional galego

O valor das exportacións/expedicións de Galicia ao estranxeiro acadou en 2013 o récord na historia da economía galega (con 18.762 millóns de euros), en 2014 baixou a 17.826 en 2015 pasou a supera o dato de 2013, con 18.830,9 millóns de euros.

O importe en 2015 das importacións/introducións do estranxeiro por Galicia foi moito menor que o das vendas ao estranxeiro: 15.120,5 millóns de euros; tiveron unha suba de 580,5 millóns de euros respecto do ano anterior.

Cadro 1.42

Comercio exterior de Galicia (e distribución provincial). Indicadores básicos 2015

	EXPORTACIÓN				IMPORTACIÓN				SALDO	COBERT.
	Millóns €	Iprov (1)	TVA (2)	Cprov a TVA (3)	Millóns €	Iprov (1)	TVA (2)	Cprov a TVA (3)	Millóns €	%
A Coruña	8.276,97	43,95	7,26	3,14	6.268,64	41,46	-8,95	-4,25	2.008,33	132,04
Lugo	1.131,13	6,01	18,51	0,99	870,54	5,76	5,72	0,33	260,58	129,93
Ourense	785,95	4,17	-4,88	-0,23	438,69	2,90	5,57	0,16	347,26	179,16
Pontevedra	8.636,82	45,87	3,71	1,73	7.542,63	49,88	18,41	8,09	1.094,19	114,51
Galicia	18.830,87	100,00	5,64	5,64	15.120,49	100,00	4,33	4,33	3.710,37	124,54

(1) Iprov: incidencia provincial na exportación/importación de Galicia (en porcentaxe)

(2) TVA: taxa de variación interanual (respecto a igual período do ano anterior), en porcentaxe

(3) Cprov a TVA de Galicia: contribución provincial á taxa de variación interanual rexistrada por Galicia

Fonte: Ministerio de Economía e Competitividade, Informe Anual da Dirección Territorial de Comercio en Galicia

Poñendo nos dous lados dunha nunha balanza os importes das exportacións/expedicións e o das importacións/introducións, Galicia tivo en 2015 un saldo comercial de superávit, neste ano por un importe de 3.710,4 millóns de euros, o que supón un crecemento de 421,4 millóns de euros respecto do ano anterior.

Consecuentemente co superávit nas compravendas de Galicia co estranxeiro, a taxa de cobertura (porcentaxe do valor das exportacións sobre o das importacións) quedou por riba do valor 100, que é o que corresponde ao equilibrio da balanza comercial: en 2015 a taxa de cobertura do comercio internacional galego ascendeu ao 124,5% (2,5 puntos porcentuais máis que en 2014) ou o que é o mesmo, o valor das exportacións galegas ao estranxeiro “cubriu” o importe das importacións e acadou ademais un 24,5% de ingresos.

A participación relativa de Galicia no importe total español das exportacións/expedicións e das importacións/introducións co estranxeiro en 2015 certifica que o primeiro supuxo unha porcentaxe do 7,5%, uns dous puntos por riba do noso peso demográfico ou en PIB no Estado español.

No tocante ao peso relativo de Galicia no global español das compras a outros Estados, a porcentaxe en 2015 foi dun 5,5%, máis parello á participación relativa demográfica ou produtiva de Galicia.

A desagregación provincial das exportacións de Galicia ao estranxeiro no ano 2015 pode verse no no cadro 1.42:

- A provincia de Pontevedra (45,9% do total galego) e a de A Coruña (44%) volveron a ser en 2015 os sólidos piares das nosas exportacións.
- O importe conxunto das compras ao estranxeiro destas dúas provincias acadou en 2015 un 89,% do total galego).

A desagregación provincial das importacións de Galicia desde o estranxeiro en 2015 queda recollida no cadro 1.42; subliñaremos que:

- A provincia de Pontevedra ocupou en 2015 o primeiro posto, pero en 2014, cun 49,9% do importe do total das importacións de Galicia; seguiuille A Coruña, cun 41,5%.
- O importe conxunto en 2015 das compras a outros Estados destas dúas provincias representou en 2015 un 91,4% do global galego.

Queda clara a dualidade estrutural do comercio internacional galego: a Galicia occidental, cun grao elevado de apertura comercial co estranxeiro, e a Galicia oriental, na que estas operacións mercantís son moi pouco relevantes cuantitativamente (a décima parte que nas outras dúas provincias).

Unha das características do comercio exterior galego que xa subliñamos outros anos neste *Informe Sociolaboral* é o seu carácter intraindustrial: importamos moitas materias primas (e bens de equipamento) para producir e exportar produtos elaborados. A notable importancia deste *comercio intraindustrial* reflíctese cun dato: os primeiros capítulos arancelarios das exportacións galegas están a ser, con carácter estrutural, tamén os primeiros nas nosas importacións.

As nosas vendas ao estranxeiro concéntranse especialmente en tres grupos arancelarios: *Material de transporte, Materias téxtiles - confección e Animais, peixes e moluscos, leite e ovos*; entre os tres suman máis da metade do valor das exportacións de Galicia ao estranxeiro; esta especialización das nosas vendas internacionais, concentrando máis da metade en tres grupos arancelarios, conleva un risco: unha maior vulnerabilidade.

No tocante ás importacións, os grupos arancelarios máis importantes cuantitativamente foron o de *Minerais e combustibles minerais, Material de transporte e Materias téxtiles e confección*; entre os tres concentran algo máis da metade do valor das importacións galegas do estranxeiro.

No cadro 1.43 presentamos nunha visión sincrónica os principais indicadores desagregados por comunidades (e cidades) autónomas, para facilitar o traballo ás persoas interesadas en afondar no estudo do comercio internacional.

Cadro 1.43

Comercio exterior de España. Por CC.AA. Indicadores básicos 2015

	EXPORTACIÓN				IMPORTACIÓN				SALDO	COBERT.	EXP+IMP
	Valor (mil. Euros)	ICom (1)	TVA (2)	CCom a TVA (3)	Valor (mil. Euros)	ICom (1)	TVA (2)	CCom a TVA (3)	Valor (mil. Euros)	%	Valor (mil. Euros)
España	250.241,33	100,00	4,25	4,25	274.415,21	100,00	3,75	3,75	-24.173,88	91,19	524.656,54
Cataluña	63.838,87	25,51	6,05	1,52	76.037,12	27,71	5,77	1,57	-12.198,25	83,96	139.875,99
Madrid	28.202,78	11,27	0,73	0,08	57.259,05	20,87	14,36	2,72	-29.056,27	49,25	85.461,83
Valencia	28.556,61	11,41	14,90	1,54	23.778,18	8,67	11,85	0,95	4.778,43	120,10	52.334,79
Andalucía	24.967,22	9,98	-5,83	-0,64	26.524,14	9,67	-13,96	-1,63	-1.556,92	94,13	51.491,36
País Vasco	21.953,08	8,77	-1,29	-0,12	16.804,94	6,12	-3,11	-0,20	5.148,14	130,63	38.758,02
Galicia	18.830,87	7,53	5,64	0,42	15.120,49	5,51	4,33	0,24	3.710,38	124,54	33.951,36
Castela e León	14.938,69	5,97	16,92	0,90	12.527,49	4,57	2,90	0,13	2.411,20	119,25	27.466,18
Aragón	10.567,02	4,22	12,53	0,49	10.083,89	3,67	18,07	0,58	483,13	104,79	20.650,91
Murcia	9.213,28	3,68	-11,22	-0,48	9.115,31	3,32	-24,85	-1,14	97,97	101,07	18.328,59
Navarra	8.456,08	3,38	4,40	0,15	4.527,86	1,65	10,96	0,17	3.928,22	186,76	12.983,94
Castala a Mancha	5.996,10	2,40	12,29	0,27	6.818,09	2,48	16,20	0,36	-821,99	87,94	12.814,19
Asturias	3.753,36	1,50	-1,88	-0,03	3.255,89	1,19	-3,52	-0,04	497,47	115,28	7.009,25
Canarias	2.438,43	0,97	2,94	0,03	2.989,21	1,09	-15,94	-0,21	-550,78	81,57	5.427,64
No determinado	1.595,70	0,64	11,93	0,07	3.213,78	1,17	15,01	0,16	-1.618,08	49,65	4.809,48
Cantabria	2.341,54	0,94	-7,73	-0,08	1.979,90	0,72	3,56	0,03	361,64	118,27	4.321,44
Rioxa, A	1.709,04	0,68	4,95	0,03	1.175,08	0,43	3,26	0,01	533,96	145,44	2.884,12
Extremadura	1.720,12	0,69	4,25	0,03	1.044,51	0,38	8,01	0,03	675,61	164,68	2.764,63
Baleares	1.112,58	0,44	16,82	0,07	1.558,72	0,57	7,66	0,04	-446,14	71,38	2.671,30
Ceuta	6,91	0,00	-12,76	0,00	320,24	0,12	-15,77	-0,02	-313,33	2,16	327,15
Melilla	43,06	0,02	43,23	0,01	281,31	0,10	7,52	0,01	-238,25	15,31	324,37

(1) ICom: incidencia autonómica na exportación/importación de España (en porcentaxe)

(2) TVA: taxa de variación interanual (respecto a igual período do ano anterior), en porcentaxe

(3) CCom a TVA de España: contribución autonómica á taxa de variación interanual rexistrada por España

Fonte: Ministerio de Economía e Competitividade, Informe Anual da Dirección Territorial de Comercio en Galicia

No tocante ao destino das nosas vendas ao estranxeiro en 2015, no cadro 1.44 recollemos os datos que reflicten os indicadores básicos das transaccións comerciais de Galicia con outros Estados distintos do español.

Cadro 1.44

Comercio exterior de Galicia. Distribución xeográfica. 2015

	EXPORTACIÓN				IMPORTACIÓN				SALDO	COBERT.
	Millóns	Ipais (1)	TVA (2)	Cpaís a TVA (3)	Millóns	Ipais (1)	TVA (2)	Cpaís a TVA (3)	Millóns	Tasa (%)
Total	18.830,87	100,00	5,64	5,64	15.120,49	100,00	4,33	4,33	3.710,37	124,54
Europa	15.046,91	79,91	8,60	6,69	9.746,07	64,46	3,60	2,34	5.300,84	154,39
África	976,60	5,19	-12,97	-0,82	1.559,24	10,31	7,94	0,79	-582,64	62,63
América	1.695,79	9,01	0,81	0,08	1.992,81	13,18	-7,64	-1,14	-297,02	85,10
Asia	957,98	5,09	0,71	0,04	1.727,31	11,42	23,04	2,23	-769,33	55,46
Oceanía	17,12	0,09	-80,70	-0,40	52,43	0,35	22,58	0,07	-35,31	32,64

(1) Ipais: incidencia da zona/país na exportación/importación de Galicia (en porcentaxe)

(2) TVA: taxa de variación interanual (respecto a igual período do ano anterior), en porcentaxe

(3) Cpaís a TVA de Galicia: contribución da zona/país á taxa de variación interanual rexistrada por Galicia

Fonte: Ministerio de Economía e Competitividade, Informe Anual da Dirección Territorial de Comercio en Galicia

1.7.2 Comercio galego con outras comunidades autónomas

No último cadro deste capítulo recollemos a distribución xeográfica do comercio de Galicia (máis cada unha das comunidades autónomas e o total español) estudando polo miúdo se as compravendas se realizan na propia comunidade autónoma, con outras comunidades autónomas ou con Estados diferentes do español.

Cadro 1.45

Distribución xeográfica do comercio de bens en España. Por CCAA. 2015

	Propia CCAA (1)	Exporta a		Importa de		Saldo interior (2-4)	Saldo exterior (3-5)	Producción efectiva (1+2+3)
		España (2)	Mundo (3)	España (4)	Mundo (5)			
Andalucía	14.258	28.109	26.512	17.874	30.827	10.235	-4.315	68.879
Aragón	4.511	10.646	9.391	15.383	8.541	-4.736	850	24.548
Asturias	3.364	5.028	3.825	6.987	3.375	-1.958	450	12.217
Baleares	1.196	647	952	4.689	1.448	-4.042	-495	2.796
Canarias	2.880	3.415	2.369	10.049	3.556	-6.635	-1.187	8.664
Cantabria	1.608	3.633	2.538	4.892	1.912	-1.259	626	7.779
Castela León	9.752	16.576	12.777	17.686	12.174	-1.110	603	39.105
Castela a Mancha	3.813	15.498	5.340	13.986	5.867	1.512	-528	24.650
Cataluña	32.258	38.376	60.195	23.412	71.890	14.964	-11.696	130.829
C. Valenciana	14.886	16.651	24.853	21.400	21.258	-4.749	3.595	56.390
Extremadura	2.004	2.530	1.650	5.271	967	-2.741	683	6.184
Galicia	9.254	12.529	17.825	6.334	14.494	6.196	3.332	39.608
Madrid	8.415	11.259	27.999	20.646	50.069	-9.386	-22.070	47.674
Murcia	2.986	9.005	10.377	7.772	12.129	1.233	-1.752	22.368
Navarra	2.504	5.547	8.100	5.118	4.081	430	4.019	16.151
País Vasco	10.918	13.398	22.241	11.749	17.345	1.649	4.896	46.557
Rioxa (A)	1.163	3.104	1.628	2.705	1.138	398	490	5.895
España	125.771	195.951	238.571	195.951	261.070	0	-22.499	560.294

Datos en millóns de euros; os de comercio interior son unha predición de interreg.

Fonte: Intereg, "Informe sobre o comercio interrexional en España", decembro 2015

Se nos centramos na primeira desas facianas, os datos do *Informe sobre el comercio interregional de España*, elaborado por Intereg, cuantifica o importe das vendas en 2015 de Galicia a outras comunidades autónomas en 12.529 millóns de euros.

Pola súa banda, o importe das compras en 2015 de Galicia a outras comunidades autónomas ascendeu a 6.334 millóns de euros.

A suma alxebraica desas dúas cantidades supón que o saldo do comercio de Galicia co resto do Estado español presenta un superávit para Galicia en 2015 de 6.196 millóns de euros.

**Estrutura empresarial e
política industrial**

2

2.1. Introducción

No capítulo anterior estudamos a realidade macroeconómica galega; neste ímonos centrar primeiro na estrutura e na dinámica do tecido produtivo galego, para abordar despois a política industrial das diferentes administracións públicas.

Comezaremos co estudo das empresas galegas (en aspectos como a forma xurídica que adoptan, o tamaño da empresa segundo número de persoas empregadas, a distribución por provincias e por tipo de actividade) baseándonos fundamentalmente en datos obtidos do INE (DIRCE). Complementaremos este epígrafe cos datos que proporciona o INE sobre a creación e a disolución de sociedades mercantís, o procedemento concursal e os efectos de comercio impagados.

Centrarémonos nos epígrafes seguintes en diversas enquisas industriais do INE (de empresas, de produtos, de cifra de negocios da industria e de prezos dos produtos industriais) e outras enquisas do sector servizos: as deste sector produtivo no seu conxunto (“Indicadores de actividad del sector servicios”) e dúas estatísticas de actividades económicas que forman parte deste sector (o comercio polo miúdo e a ocupación hoteleira).

Faremos logo a análise dos resultados estatísticos que reflicten as enquisa de investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D), de innovación tecnolóxica e máis de indicadores de alta tecnoloxía .

Por último, abordaremos o estudo do sector público empresarial en Galicia (analizando a súa relevancia en emprego e en investimento) e da política industrial en Galicia, contemplada desde unha tripla perspectiva: da Unión Europea, da Administración Central e da Administración Autonómica.

2.2. Estrutura e dinámica empresarial galega

Neste apartado achegarémonos á estrutura e á evolución do tecido produtivo galego co estudo das empresas galegas segundo o número de traballadores/as, os sectores de actividade ou a condición xurídica, de acordo coa información subministrada polo Directorio central de empresas (DIRCE) do INE. Esta información combina, na elaboración das estatísticas de empresas, os datos da Seguridade Social cos procedentes das retencións do IRPF, o imposto de actividades económicas e os de Rexistro Mercantil, someténdoo a un itinerario de tratamentos de depuración, harmonización e integración co obxecto de obter maior fiabilidade. Os datos refírense á situación a día 1 de xaneiro de cada ano e non inclúen as empresas dos sectores agrario e pesqueiro nin os servizos administrativos das administracións públicas (aínda que si as empresas públicas).

Cadro 2.1

Empresas activas, por sector económico e comunidade autónoma. 2015

	Sector económico				
	Total	Industria	Construcción	Comercio	Resto de servicios
Cataluña	584.369	36.383	72.857	128.622	346.507
Madrid	508.612	22.608	59.661	98.443	327.900
Andalucía	480.094	26.826	51.699	134.485	267.084
C. Valenciana	339.533	24.243	41.407	87.783	186.100
Galicia	195.595	12.548	29.742	49.775	103.530
Cast. e León	161.119	11.672	24.295	40.022	85.130
Pais Vasco	148.575	11.995	21.163	34.274	81.143
Canarias	132.857	5.014	14.230	32.856	80.757
Cast. A Mancha	125.786	12.173	19.400	33.755	60.458
Aragón	89.873	6.677	12.596	20.131	50.469
Murcia	90.031	6.681	12.194	25.078	46.078
Baleares	87.111	4.413	14.485	16.672	51.541
Asturias	67.451	3.496	8.435	15.375	40.145
Extremadura	64.475	4.797	8.438	19.398	31.842
Navarra	43.131	3.850	6.122	9.830	23.329
Cantabria	37.332	2.071	5.413	8.458	21.390
A Ríoxa	23.083	2.401	3.073	5.516	12.093
Ceuta e Melilla	7.851	156	639	3.457	3.599
España	3.186.878	198.004	405.849	763.930	1.819.095

Fonte: INE, DIRCE

O cadro 2.1 recolle a distribución por sectores económicos e comunidades autónomas das empresas que figuran no DIRCE ao comezo do ano 2015. Destacaremos os seguintes aspectos:

- En contraste coa evolución ata ao 2008, diminúen o número de empresas no período 2009-2014, pero no último ano invértese de novo a tendencia e comeza a medrar tanto en Galicia, en 3.850, o 2,0% e 67.568 no total español o 2,16%. Cataluña é a que maior número de empresas acolle, atendendo ao emprazamento da súa sede central, cun 18,33% do total español; o segundo lugar ocúpao Madrid (15,96%) e o terceiro Andalucía (15,03%). Entre estas tres comunidades concentran case a metade (un 49,35%) do total de empresas de España, 2 décimas menos que no ano anterior.

Cadro 2.2

Distribución das empresas. Por sectores económicos⁽¹⁾. Galicia/ España. 2007-2015

Sector	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
Industria	7,6	7,3	7,5	7,2	7,5	7,3	7,2	7,0	7,0	6,8	6,9	6,7	6,8	6,6	6,6	6,4	6,4	6,2
Construcción	14,9	14,6	15,0	14,6	14,3	13,2	17,1	15,5	16,6	15,0	16,3	14,5	15,6	13,5	15,4	13,1	15,2	12,7
Comercio	29,0	25,3	27,3	24,6	27,2	24,8	26,4	24,2	26,0	24,1	25,9	24,2	26,0	24,3	25,8	24,6	25,4	24,0
Resto de servicios	49,5	52,7	50,2	53,5	51,0	54,8	49,3	53,3	50,4	54,2	50,9	54,6	51,7	55,6	52,2	56,2	52,9	57,1

Elaboración propia

(1) En porcentaxe de cada sector sobre o total de empresas

Fonte: INE, DIRCE

- Galicia segue a ser a quinta comunidade por número de empresas, cun peso relativo no total español do 6,13% (porcentaxe igual á do ano anterior e tamén un pouco superior á proporción da poboación galega con respecto á do Estado en 2015: 5,87%).

- Ao redor da metade das empresas (52,93% en Galicia e 57,08% no total estatal) pertencen ao sector "resto de servizos", no que figuran as empresas do sector de servizos diferentes das comerciais. En torno a cuarta parte do total das empresas son comerciais (25,45% en Galicia e 23,97% no total estatal). Conxuntamente, as empresas do sector servizos supoñen máis de tres de cada catro empresas que figuran no DIRCE, tanto en Galicia (78,37%) como en España (81,05%).

A análise comparativa da distribución sectorial de empresas en Galicia e España do cadro 2.2 e a evolución dos últimos catorce anos no cadro 2.3, permite ás persoas interesadas o estudo máis polo miúdo.

Cadro 2.3

**Evolución do número total de empresas.
Galicia e España. 2002-2015**

Ano	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Galicia	165.726	174.077	180.977	185.722	191.642	200.020	203.374
España	2.710.400	2.813.159	2.942.583	3.064.129	3.174.393	3.336.657	3.422.239
Ano	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Galicia	201.263	198.874	196.535	194.511	192.998	191.745	195.595
España	3.355.830	3.291.263	3.250.576	3.199.617	3.146.570	3.119.310	3.186.878

Fonte: INE, DIRCE

No cadro 2.4. presentamos a evolución das empresas en Galicia -con desagregación provincial- e máis no Estado dende 1995. Galicia ten a primeiros do ano 2015 un 6,14% do total estatal de empresas que figuran no DIRCE, porcentaxe similar ao do ano anterior. A provincia da Coruña concentra agora un 41,63% das empresas galegas e a de Pontevedra o 34,30% polo que tres de cada catro empresas galegas pertencen a unha desas provincias.

Cadro 2.4

Distribución das empresas. Por provincias. Galicia/España. 1995-2015

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	% G/E
1995	61.647	19.678	19.085	46.980	147.390	2301559	6,4
1996	63.865	20.254	19.779	48.597	152.495	2384711	6,4
1997	64.946	20.545	20.076	49.494	155.061	2438830	6,4
1998	66.313	20.945	20.370	50.955	158.583	2474690	6,4
1999	63.167	21.267	20.598	52.013	157.045	2518801	6,2
2000	69.381	21.825	20.959	53.907	166.072	2595392	6,4
2001	70.021	21.865	21.136	54.710	167.732	2645317	6,3
2002	66.276	21.942	21.215	56.293	165.726	2710400	6,1
2003	71.748	22.396	21.560	58.373	174.077	2813159	6,2
2004	74.809	22.479	22.118	61.571	180.977	2942583	6,2
2005	77.023	23.122	22.452	63.125	185.722	3064129	6,1
2006	79.170	23.780	22.843	65.849	191.642	3174393	6,0
2007	82.873	24.609	23.520	69.018	200.020	3336657	6,0
2008	84.220	25.035	23.711	70.408	203.374	3422239	5,9
2009	83.748	24.861	23.304	69.350	201.263	3355830	6,0
2010	82.729	24.714	23.100	68.331	198.874	3291263	6,0
2011	81.321	24.499	22.987	67.728	196.535	3250576	6,0
2012	80.408	24.288	22.845	66.970	194.511	3199617	6,1
2013	80.215	24.022	22.694	66.067	192.998	3146570	6,1
2014	79.854	23.703	22.663	65.525	191.745	3119310	6,1
2015	81.432	24.087	22.991	67.085	195.595	3186878	6,1

Elaboración propia

Fonte: INE, DIRCE

No último ano medrou o número de empresas nas catro provincias de Galicia, e fíxoo en maior medida na de Pontevedra, (en un 2,38%), seguida da de A Coruña (1,98%) e, en menor medida en Lugo (1,62%) e Ourense (1,45%).

A distribución nas provincias galegas -e nos totais galego e español- do número de empresas segundo a condición xurídica no último cuadrienio pódese ver no cadro 2.5, que reflicte que:

- En Galicia as empresas propiedade de persoas físicas medran en 2.595, tamén medran as de responsabilidade limitada (548), as cooperativas (9) as comunidades de bens (248), as asociacións (568) e os organismos autónomos (5), mentres diminúen as sociedades anónimas (124).
- Se da evolución pasamos á “foto fixa”, no último ano a empresa propiedade dunha persoa física segue a ser a fórmula maioritaria de máis da metade das empresas de Galicia (54,57%), incrementando a súa porcentaxe (22 centésimas, este ano). A segunda é a sociedade de responsabilidade limitada (33,49%), que a diferenza de anos anteriores baixa a súa porcentaxe (en 39 centésimas).

Cadro 2.5

Empresas segundo condición xurídica, por provincias. Galicia/España 2009-2015

		Total empresas	Persoas físicas	Sociedades anónimas	Sociedades respons. limitada	Sociedades colectivas	Sociedades comanditarias	Comunidades de bens	Sociedades cooperativas	Asociacións e outros tipos	Organismos autónomos
A Coruña	2009	83.748	48.259	1644	25.694	8	0	989	380	6.505	169
	2010	82.729	47.251	1572	25.692	7	0	1030	381	6.636	160
	2011	81321	46.042	1576	25.294	7	0	1060	366	6.799	177
	2012	80.408	44.779	1547	25.509	7	0	1136	374	6.874	182
	2013	80.215	44.410	1460	25.875	7	0	1172	370	6.739	182
	2014	79.854	43.511	1395	26.166	7	0	1256	382	6.952	185
	2015	81.432	44.624	1.356	26.358	7	0	1.327	374	7.200	186
Lugo	2009	24.861	15.355	292	6.818	0	0	1650	160	530	56
	2010	24.714	15.127	280	6.848	0	0	1620	151	624	60
	2011	24.499	14.821	268	6.908	0	0	1644	152	644	62
	2012	24.288	14.481	269	6.982	0	0	1652	148	694	62
	2013	24.022	14.265	283	6.975	0	0	1613	143	697	66
	2014	23.703	13.895	256	7.002	0	0	1623	151	713	63
	2015	24.087	14.069	240	7.120	0	0	1.648	161	786	63
Ourense	2009	23.304	14.145	452	6.776	2	0	333	105	1.429	62
	2010	23.100	13.877	440	6.811	2	4	347	105	1.450	64
	2011	22.987	13.648	437	6.864	2	3	354	112	1.505	62
	2012	22.845	13.404	436	6.906	1	3	378	111	1.546	60
	2013	22.694	13.258	416	6.925	0	3	374	115	1.542	61
	2014	22.663	13.071	398	6.998	0	3	402	112	1.622	57
	2015	22.991	13.236	376	7.063	0	4	421	116	1.715	60
Pontevedra	2009	69.350	36.637	1517	25.668	2	0	2.983	278	2.153	112
	2010	68.331	35.978	1438	25.321	2	0	2.924	267	2.291	110
	2011	67.728	35.531	1419	25.124	2	0	2.929	263	2.346	114
	2012	66.970	34.768	1395	25.078	2	0	2.903	265	2.445	114
	2013	66.067	34.341	1326	24.838	2	0	2.747	272	2.427	114
	2014	65.525	33.669	1297	24.794	2	0	2.856	276	2.515	116
	2015	67.085	34.812	1.250	24.967	2	0	2.989	279	2.669	117
Galicia	2009	201.263	114.396	3.905	64.956	12	0	5.955	923	10.617	399
	2010	198.874	112.233	3.730	64.672	11	4	5.921	904	11.011	394
	2011	196.535	110.042	3.700	64.190	11	3	5.987	893	11.294	415
	2012	194.511	107.432	3.647	64.475	10	3	6.069	898	11.559	418
	2013	192.998	106.274	3.485	64.613	9	3	5.906	900	11.405	423
	2014	191.745	104.146	3.346	64.960	9	3	6.137	921	11.802	421
	2015	195.595	106.741	3.222	65.508	9	4	6.385	930	12.370	426
España	2009	3.355.830	1.793.897	109.330	1.140.820	306	85	114.831	23.483	164.284	8.794
	2010	3.291.263	1.745.912	105.203	1.125.990	269	91	114.186	22.702	168.364	8.546
	2011	3.250.576	1.706.565	104.636	1.122.786	256	98	114.064	22.273	171.268	8.630
	2012	3.199.617	1.656.467	102.532	1.123.574	231	100	113.823	21.764	172.495	8.631
	2013	3.146.570	1.619.614	96.600	1.125.041	228	89	109.117	20.990	166.174	8.717
	2014	3.119.310	1.574.729	92.986	1.137.696	210	91	111.771	20.761	172.323	8.743
	2015	3.186.878	1.626.938	89.392	1.146.131	203	85	116.045	20.719	178.588	8.777

Elaboración propia

Fonte: INE, DIRCE

No cadro 2.6 ofrecemos a distribución das empresas por estrato de asalariados/as nas provincias galegas -e nos totais galego e máis estatal- no último septenio. O predominio no tecido produtivo das pequenas empresas e das microempresas queda ben claro á vista de que:

- Ao redor da metade das empresas galegas (53,48%) non teñen asalariados/as (55,03% en España) e un 65,43% das que teñen algún non pasan de dous empregados/as (62,80% en España, preto de tres puntos menos que en Galicia).
- As empresas que empregan a 20 ou máis traballadores/as en Galicia (3.169) supoñen un 1,62% do total de empresas galegas e as de España (61.599) son un 1,93%.

Cadro 2.6

Empresas, por estrato de asalariados/as e provincias. Galicia/España. 2009-2015

		Sen asalariados/as	de 1 a 2 asalariados/as	de 3 a 5 asalariados/as	de 6 a 9 asalariados/as	de 10 a 19 asalariados/as	de 20 a 49 asalariados/as	de 50 a 99 asalariados/as	de 100 a 199 asalariados/as	de 200 a 499 asalariados/as	de 500 a 999 asalariados/as	de 1.000 a 4.999 asalariados/as	de 5.000 ou máis asalariados/as
A Coruña	2009	44.007	23.866	8.182	3.525	2.257	1.278	355	158	85	16	16	3
	2010	44.228	23.296	8.052	3.377	2.022	1.160	334	148	83	11	15	3
	2011	44.841	21.517	7.993	3.346	1.960	1.091	321	146	77	10	16	3
	2012	44.154	22.359	7.332	3.224	1.813	981	290	134	80	17	20	4
	2013	42.514	24.527	7.016	3.034	1.673	939	257	138	77	16	21	3
	2014	42.611	24.543	7.162	2.555	1.588	899	253	128	71	20	20	4
	2015	44.887	23.858	7.098	2.507	1.595	895	244	137	70	14	24	3
Lugo	2009	12.315	7.595	2.805	1.096	622	322	70	24	6	4	2	0
	2010	12.389	7.600	2.721	1.062	548	296	63	21	8	4	2	0
	2011	12.466	7.405	2.689	1.054	532	261	64	15	9	2	2	0
	2012	12.517	7.442	2.501	1.013	480	242	63	20	5	3	2	0
	2013	11.969	7.813	2.512	947	479	223	48	19	7	4	1	0
	2014	11.926	7.816	2.405	838	439	201	49	18	8	2	1	0
	2015	12.536	7.541	2.458	826	431	213	58	14	8	1	0	1
Ourense	2009	12.098	6.995	2.386	894	543	282	59	27	14	2	4	0
	2010	12.140	6.925	2.299	896	477	259	63	21	13	3	4	0
	2011	12.146	6.922	2.251	827	482	261	59	24	9	2	4	0
	2012	12.153	6.995	2.062	842	462	232	62	21	11	1	4	0
	2013	11.786	7.372	2.017	779	430	211	51	22	10	1	5	0
	2014	11.832	7.408	2.053	696	374	207	60	18	10	1	4	0
	2015	12.331	7.214	2.057	713	362	218	61	18	12	1	4	0
Pontevedra	2009	32.654	21.436	7.930	3.467	2.116	1.263	306	122	65	9	7	2
	2010	33.231	20.958	7.420	3.287	1.890	1.073	281	110	64	7	8	2
	2011	33.690	20.186	7.439	3.116	1.840	1.007	275	97	62	6	8	2
	2012	33.602	20.635	6.814	2.872	1.703	910	264	97	57	7	7	2
	2013	32.493	21.589	6.535	2.671	1.550	824	236	99	54	7	7	2
	2014	32.501	21.710	6.358	2.407	1.386	798	226	78	48	5	7	1
	2015	34.849	20.925	6.365	2.352	1.420	807	225	87	40	6	6	2
Galicia	2009	101.074	59.892	21.303	8.982	5.538	3.118	790	331	170	31	29	5
	2010	101.988	58.779	20.492	8.622	4.937	2.788	741	300	168	25	29	5
	2011	103.143	56.030	20.372	8.343	4.814	2.620	719	282	157	20	30	5
	2012	102.426	57.431	18.709	7.951	4.458	2.365	679	272	153	28	33	6
	2013	98.762	61.301	18.080	7.431	4.132	2.197	592	278	148	28	34	5
	2014	98.870	61.477	17.978	6.496	3.787	2.105	588	242	137	28	32	5
	2015	104.603	59.538	17.978	6.398	3.808	2.133	588	256	130	22	34	6
España	2009	1.767.470	919.092	332.671	151.233	101.601	55.641	15.075	7.672	3.578	1.008	678	111
	2010	1.774.005	893.005	318.155	143.016	88.396	48.765	13.745	7.098	3.374	952	651	101
	2011	1.795.321	847.952	313.408	138.040	84.834	46.160	13.279	6.585	3.288	923	679	107
	2012	1.764.987	867.550	288.896	131.944	79.113	43.070	12.700	6.434	3.214	935	669	105
	2013	1.681.588	922.646	280.643	125.029	74.204	39.506	11.745	6.130	3.450	885	643	101
	2014	1.672.483	921.000	284.612	110.819	70.226	38.157	11.223	5.753	3.346	942	646	103
	2015	1.754.002	899.802	287.430	112.527	71.518	39.101	11.503	5.928	3.340	937	683	107

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

O cadro 2.7 explícita a porcentaxe de empresas que teñen asalariados/as en Galicia e no Estado dende 1995. Subliñaremos que:

- A porcentaxe de Galicia en 2014 diminúe en 2 puntos con respecto ao ano anterior e sitúase en 46,5

- A porcentaxe de Galicia estivo sempre por riba da estatal dende 1998; no último ano, a porcentaxe diminúe lixeiramente, xa que o estatal diminúe 1.4 puntos con respecto o ano anterior, situándose no 45,0.

Cadro 2.7**Porcentaxe de empresas que teñen asalariados/as.**

	Galicia	España
1995	41,0	42,4
1996	41,6	42,5
1997	43,3	43,3
1998	44,4	43,8
1999	46,0	44,9
2000	46,1	45,4
2001	47,7	46,7
2002	49,3	47,4
2003	49,6	48,1
2004	50,6	49,0
2005	50,6	48,6
2006	50,9	49,1
2007	50,6	48,9
2008	50,8	48,7
2009	49,8	47,3
2010	48,7	46,1
2011	47,5	44,8
2012	47,3	44,8
2013	48,8	46,6
2014	48,5	46,4
2015	46,5	45,0

Elaboración propia

Fonte: DIRCE

O número de empresas de cada un dos estratos de asalariados/as en Galicia e España figura no cadro 2.8. Na comparanza das porcentaxes Galicia-España apréciase que a participación relativa de Galicia no total español so é maior que a correspondente á nosa poboación (5,87%) nos tramos de menos asalariados/as (1-2 e 3-5; 6-9) mentres que son especialmente pequenas no estrato de máis asalariados/as e nos situados entre 100 e 5.000 persoas empregadas.

Cadro 2.8**Número de empresas, por estrato de asalariados/as. Galicia/España. 2015**

	Total	Sen	de 1 a 2	de 3 a 5	de 6 a 9	de 10 a 19	de 20 a 49	de 50 a 99	de 100 a 199	de 200 a 499	de 500 a 999	de 1.000 a 4.999	de 5.000 ou máis
	empresas	asalariados/as	asalariados/as	asalariados/as	asalariados/as	asalariados/as	asalariados/as	asalariados/as	asalariados/as	asalariados/as	asalariados/as	asalariados/as	asalariados/as
Galicia	195.595	104.603	59.539	17.978	6.498	3.808	2.133	588	256	130	22	34	6
España	3.266.878	1.754.002	899.802	287.430	112.527	71.518	39.101	11.503	5.928	3.340	937	683	107
% Galicia/España	6,1	6,0	6,6	6,3	5,8	5,3	5,5	5,1	4,3	3,9	2,3	5,0	5,6

Fonte: INE, DIRCE

Unha información máis polo miúdo das empresas con asalariados/as é a que figura no cadro 2.9, que recolle a porcentaxe de empresas por estrato de asalariados/as en Galicia e no Estado nos últimos dezaseis anos. Compróbase que en 2014 no primeiro tramo as empresas galegas superan en porcentaxe ás do total do estado, e vaise abrindo a diferenza (en termos relativos) a prol de España nos dous estratos seguintes a medida que vai subindo o tamaño do cadro de persoal.

Cadro 2.9

Porcentaxe de empresas. Por estrato de asalariados/as ⁽¹⁾. Galicia/España. 2000-2015

	Galicia						España					
	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis
2000	59,5	21,1	8,7	6,1	3,4	1,2	56,6	20,9	9,2	7,2	4,2	1,9
2001	59,3	20,9	9,3	6,0	3,2	1,3	56,0	21,0	10,2	7,0	3,9	1,9
2002	59,0	21,1	9,3	6,0	3,3	1,3	55,8	21,1	10,2	7,0	3,9	1,7
2003	59,8	20,8	9,0	5,9	3,2	1,3	56,2	21,1	10,1	6,9	3,8	1,9
2004	59,9	21,1	8,9	5,8	3,1	1,2	56,7	21,1	9,9	6,8	3,7	1,8
2005	60,1	20,8	8,9	5,7	3,2	1,3	57,1	20,9	9,8	6,7	3,8	1,8
2006	60,0	20,9	8,9	5,7	3,2	1,3	56,6	21,1	9,9	6,8	3,8	1,8
2007	60,1	20,9	8,9	5,7	3,1	1,4	57,2	20,9	9,7	6,7	3,7	1,8
2008	60,0	20,8	8,9	5,7	3,2	1,4	57,5	20,7	9,6	6,6	3,7	1,8
2009	59,8	21,3	9,0	5,5	3,1	1,4	57,9	20,9	9,5	6,4	3,5	1,8
2010	60,6	21,1	8,9	5,1	2,9	1,3	58,9	21,0	9,4	5,8	3,2	1,7
2011	60,0	21,8	8,9	5,2	2,8	1,3	58,3	21,5	9,5	5,8	3,2	1,7
2012	62,4	20,3	8,6	4,8	2,6	1,3	60,5	20,1	9,2	5,5	3,0	1,7
2013	65,1	19,2	7,9	4,4	2,3	1,2	63,0	19,2	8,5	5,1	2,7	1,6
2014	66,1	19,3	7,0	4,1	2,3	1,2	63,7	19,7	7,7	4,9	2,6	1,5
2015	65,4	19,8	7,1	4,2	2,3	1,1	62,8	20,1	7,9	5,0	2,7	1,6

Elaboración propia, a partir dos datos do DIRCE

(1) Calculado sobre o total de empresas que teñen algún asalariado/a

A *Estadística de sociedades mercantiles* do INE certifica, como recolleemos no cadro 2.10, que no ano 2015:

- Creáronse en Galicia 3.964 sociedades mercantís (302 menos que en 2014) das 94.594 que se constituíron en España, o que supón unha porcentaxe do 4,2%, tres décimas menos que no ano anterior.

O forte impacto da crise económica é evidente simplemente lembrando que as sociedades mercantís constituídas en Galicia no ano 2007, en plena expansión económica, foron 6.633, 2.367 máis que as creadas en 2014 e 2.699 menos que en 2014.

Cadro 2.10

Sociedades mercantís creadas e disoltas. Galicia/España. 2014-2015

		Creadas	% variación anual	Disoltas	% variación anual
2014	Galicia	4.266	-0,21	1.528	-21,1
	España	94.152	0,8	21.850	-11,9
2015	Galicia	3.964	-7,1	1.509	-1,3
	España	94.594	0,5	20.696	-5,4

Datos provisionais

Fonte: INE, "Estadística de sociedades mercantiles"

- En 2015 baixou intensamente a creación de sociedades mercantís en Galicia (-7,1%), fronte á lixeira suba (un 0,5% do Estado).

Madrid (con 19.964) e Cataluña (18.883) foron as comunidades autónomas con máis creación de sociedades mercantís, mentres que A Ríoxa (425) e Cantabria (815) tiveron a menor constitución destas sociedades.

- No tocante ás sociedades mercantís disoltas en 2015, foron 1.509 en Galicia (19 menos que en 2014), un 1,3% de diminución, mentres que no Estado o descenso foi dun 5,4%.

Madrid (con 5.300) e Andalucía (2.916) encabezaron a disolución de sociedades mercantís, mentres que Navarra (116) e A Ríoxa (183) pecharon a clasificación por comunidades autónomas.

Segundo a forma xurídica que adoptaron as sociedades mercantís constituídas en Galicia en 2015, as de responsabilidade limitada foron un ano máis esmagadoras: 3.947, o que supón un 99,6% do total.

As 15 sociedades anónimas que se crearon en Galicia no ano 2015 (unha máis que no ano anterior) representan tan só un 2,3% do total das formalizadas en España, moi por baixo do noso peso demográfico (5,84%).

O cadro 2.11 reflicte o número de sociedades mercantís de Galicia e do total estatal que ampliaron capital en 2015, así como o capital total suscrito.

Cadro 2.11

Sociedades mercantís que amplían capital. Galicia /España. 2015

		Nº de sociedades	Capital total ampliado (*)
2015	Galicia	1.520	893.099
	España	32.370	34.352.143

(*) en miles de euros. Datos provisionais.

Fonte: INE. "Estadística de Sociedades Mercantiles"

- As 1.165 sociedades mercantís que ampliaron o seu capital social en 2015 representan un 4,7% do total español, 1,1 puntos porcentuais por baixo da nosa porcentaxe na poboación estatal.

- O total de capital social suscrito nas ampliacións de capital social de 2015 de Galicia foi de 46,4 millóns de euros, un 10,5% do total español.

- O capital medio suscrito polas sociedades mercantís constituídas en Galicia no ano 2015 foi de 93.000 euros, fronte aos 77.700 no promedio español. Madrid e A Ríoxa tiveron en 2015 os maiores capitais medios subscritos; Canarias e Cantabria, os menores.

O estudo das sociedades mercantís que en 2015 se disolveron en Galicia e no total español pode facerse a partir dos datos do cadro 2.12, no que sobrancearemos:

Cadro 2.12

**Sociedades mercantís disoltas.
Galicia /España. 2014-2015**

		Soc. disoltas			
		Total	Voluntaria	Por fusión	Otras
2014	Galicia	1.528	1.132	86	310
	España	21.850	14.869	1.857	5.124
2015	Galicia	1.509	1.165	104	240
	España	20.696	14.562	1.922	4.212

Fonte: INE. "Estadística de Sociedades Mercantiles"

- A porcentaxe de Galicia no total de sociedades mercantís que se disolveron en 2015 en España foi do 7,3%, tres décimas máis que no ano anterior e 1,5 puntos porcentuais por riba do noso peso relativo a nivel demográfico en España.

- Un 77,2% das sociedades mercantís que se disolveron en Galicia en 2015 fixérono voluntariamente (3,1 puntos porcentuais máis que en 2014), un 6,9% por fusión e o 15,9% restante por outras causas.

A *Estadística del Procedimiento Concursal* do INE permítenos o estudo dos debedores concursados en Galicia e en España: o cadro 2.13 reflicte que en 2015 foron 326 (134 menos que no ano anterior) en Galicia, das 5.510 do total español, polo que o peso porcentual galego no global estatal acadou un 5,9% (seis décimas menos que no ano anterior), porcentaxe parello do do peso relativo de Galicia en poboación no total de España.

Cadro 2.13

Debedores concursados. Galicia / España. 2008-2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Galicia	185	345	336	412	539	539	460	326
España	2.902	5.922	5.750	6.755	8.726	9.660	7.038	5.510

Fonte: INE, "Estadística del procedimiento concursal"

O importante empeoramento económico dese 2008 é ben perceptible tan só lembrando que os debedores concursados en Galicia en 2007 foran só 64, ao ano seguinte case se triplicaron (185), e no bienio 2012- 2013 multiplicaban por 8,4 o dato do ano 2007 (en 2015 quintuplicábano).

Con todo, no bienio 2014-2015 é perceptible unha mellora, posto que en 2015 houbo 213 debedores concursados menos que en 2013.

No cadro 2.14 ofrecemos a desagregación dos concursos de acredores por natureza xurídica do debedor, por tipo de concurso e por clase de procedemento, para Galicia no último cuadrenio.

Cadro 2.14

Debedores concursados. Desagregación en distintas variables. Galicia. 2012-2015

	2012	2013	2014	2015
Por natureza xurídica				
- Personais físicas sen actividade empresarial	58	18	25	28
- Empresas	481	521	435	298
· Personais físicas	15	9	14	24
· Soc. anónimas	65	65	53	25
· Soc. limitadas	396	435	353	243
· Outras	7	12	15	6
Por tipo de concurso				
· Por vontade	509	502	417	304
· Necesario	30	37	43	22
Por clase de procedemento				
· Ordinario	65	89	49	54
· Abreviado	474	450	411	272

Elaboración propia

Fonte: INE, "Estadística del procedimiento concursal"

* Das 298 empresas sometidas a concurso de acredores en Galicia en 2015, foron esmagadoramente maioritarias as sociedades de responsabilidade limitada: 243 (un 81,5% do total, catro décimas porcentuais máis que no ano anterior); seguíronlle as sociedades anónimas (25, un 8,3%), que baixaron á metade do ano 2014 e as empresas que son propiedade dunha persoa física (24, un 8,1%).

* Un 93,3% dos debedores sometidos a concurso de acredores en Galicia en 2015 (2,7 puntos porcentuais máis que no ano anterior) foron *voluntarios* e só un 6,7% foron *necesarios*.

* Segundo a clase de procedemento, os *abreviados* (83,4%) quintuplicaron aos *ordinarios* (16,6%).

Unha análise máis polo miúdo das empresas sometidas a concurso de acredores en Galicia no último trienio podemos facelo ao fío do cadro 2,15, que reflicte:

Cadro 2.15

**Empresas concursadas por tramos de asalariados,
volume de negocio e actividade económica principal.
Galicia. 2012-2015**

	2012	2013	2014	2015
Total empresas	481	521	435	298
Por tramos de asalariados				
· 0	44	56	49	42
· 1-9	218	240	239	198
· 10-49	152	173	87	61
· 50-99	27	17	15	7
· Máis de 100	8	18	11	4
· Sen clasificar	32	17	34	25
Por volume de negocio (*)				
· Menos de 2	326	345	302	222
· 2-5	65	73	29	21
· 5-10	29	42	19	6
· Máis de 10	29	25	18	3
· Sen clasificar	32	36	67	46
Por actividade económica principal				
· Agricultura e pesca	2	4	12	7
· Industria	113	108	76	50
· Enerxía	2	4	1	1
· Construción	148	120	113	72
· Servizos	185	231	197	154
· Sen clasificar	31	54	34	25

Elaboración propia

(*) En millóns de euros

Fonte: INE, "Estadística del procedimiento concursal"

- Por tramo de asalariados, a maioría dos procedementos concursais concentráronse nas empresas de menos traballadores, xa que 240 foron en “microempresas” (as empresas de menos de 10 empregados), o que representa un 80,5,% do total; tan só 11 concursos de acredores foron en medianas ou grandes empresas (un 3,7% do total) .
- Por chanzos de volume de negocio, as empresas de menos facturación (as que non chegaron en 2015 ao limiar de dous millóns de euros en vendas) foron tres e cada catro (un 774,5% do total das concursadas, 5,1 puntos porcentuais máis que no ano anterior).
- Por sectores produtivos, ao igual que no trienio anterior, o que tivo máis concursos de acredores en Galicia en 2015 foi o de maior peso na estrutura produtiva galega (por xeración de valor engadido, postos de traballo ou número de empresas): os servizos (51,7%, 6,4 puntos porcentuais máis que no ano anterior), seguido da construción (24,2%, 1,8 puntos menos que en 2013).

A *Estatística de Efectos de Comercio Impagados*, que elabora o INE, recollida no cadro 2.16, explicita que a maior porcentaxe no importe dos efectos impagados sobre os vencidos foi en

2015, por segundo ano consecutivo, a de Estremadura (2,7%) mentres que as menores foron as Galicia, Navarra e Castela-León 7 (as tres cun 1,5%)

Galicia (cun 1,5%), situouse tres décimas por baixo do promedio español; a nosa comunidade estivo os sete anos analizados entre as tres de menor porcentaxe do importe de efectos comerciais impagados sobre vencidos.

No tocante á variación en 2015 do importe dos efectos impagados, baixou en 2015 en todas as comunidades autónoma (agás en Cantabria, na que subiu un 4,2%), cunha diminución media estatal do 16,2%; Murcia (-24,2%) e Galicia (-19,9%) tiveron os maiores descenso.

Cadro 2.16

Porcentaxe do importe de efectos comerciais impagados sobre vencidos. Por CC.AA. 2009-2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Andalucía	6,2	4,4	4,4	4,9	3,3	2,7	2,1
Aragón	4,6	3,7	3,5	3,5	3,2	2,1	1,8
Asturias	4,3	3,7	3,6	4,0	3,1	2,4	2,0
Baleares	6,1	4,8	4,2	5,4	3,4	1,8	1,6
Canarias	7,4	5,0	4,8	4,7	3,5	2,6	2,2
Cantabria	4,7	3,6	3,6	4,4	3,7	2,0	2,1
Castela e León	4,2	3,2	3,2	3,6	2,8	1,9	1,5
Castela A Mancha	5,0	3,7	3,9	4,4	3,4	1,9	1,7
Cataluña	5,0	4,4	4,1	3,5	2,8	2,1	1,8
C. Valenciana	5,7	4,0	4,4	4,8	3,5	2,3	1,9
Estremadura	5,7	4,2	4,3	5,3	4,0	3,0	2,7
Galicia	4,0	3,1	3,3	3,2	5,0	1,9	1,5
Madrid	5,6	4,6	4,3	3,0	2,6	2,1	2,0
Murcia	5,5	3,8	4,4	4,4	3,1	2,1	1,6
Navarra	3,4	2,7	2,7	2,9	2,4	1,9	1,5
País Vasco	3,9	3,3	3,3	3,3	2,7	1,8	1,6
A Ríoxa	4,1	3,4	3,6	3,3	2,6	2,0	1,8
España	5,1	4,1	4,0	3,7	3,0	2,1	1,8

Fonte: INE, "Estadística de efectos de comercio impagados"

2.3 Análise de enquisas industriais

A información do tecido produtivo galego que vimos no anterior epígrafe complementarémola neste cos datos que sobre o noso sector industrial figuran en tres enquisas industriais elaboradas polo INE (*de empresas, de produtos e de produción industrial*).

2.3.1. Enquisa industrial de empresas

A *Enquisa Industrial de Empresas* proporciona unha información interesante para o estudo das características dos distintos sectores da actividade industrial -nos niveis estatal e autonómico- e intégrase no proxecto europeo de estatísticas estruturais das empresas.

A partir do ano de referencia 2013, esta enquisa ampliou o seu ámbito poboacional e máis territorial, estendendo a súa cobertura ás empresas industriais sen asalariados e

incorporando as cidades autónomas (Ceuta e Melilla); ademais mellorouse a cobertura do sector de xestión de residuos. Para permitir a comparanza cos datos do ano 2012, todas as taxas de variación anuais calculáronas os técnicos do INE sobre os ámbitos comúns en 2012 e 2013.

Os últimos datos proporcionados polo INE no tempo de elaboración deste Informe corresponden ao ano 2014. A cifra de negocios das empresas do sector industrial español neste ano foi de 571.992 millóns de euros, un 1,7% máis que no ano anterior.

A cifra de negocios das empresas do sector industrial de Galicia en 2014 foi de 36.242 millóns de euros, un 0,7% menos que no ano anterior; a nosa comunidade autónoma foi unha das seis nas que baixou en 2014 a cifra de negocios; Canarias (-12,8%) e A Ríoxa (-8,2%) rexistraron as caídas máis intensas porcentualmente.

Comprobamos no cadro 2.17 que a maior participación na cifra de negocios total estatal en 2014 tívérona Cataluña (22,3%), Andalucía (12,2%), Madrid (9,7%), C. Valenciana (10,1%) e País Vasco (10%); conxuntamente estas cinco comunidades concentraron case dous de cada tres euros (un 64,3%) da cifra de negocios do sector industrial en España, medio punto porcentual máis que no ano anterior.

Cadro 2.17

Distribución porcentual da cifra de negocios. Por CC.AA. 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Andalucía	10,6	11,2	11,8	12,7	12,5	12,2
Aragón	4,4	4,7	4,6	4,2	4,4	4,3
Asturias	2,5	2,5	2,3	2,4	2,4	2,4
Baleares	0,8	0,8	0,4	0,7	0,6	0,7
Canarias	1,5	1,4	1,1	1,6	1,4	1,2
Cantabria	1,4	1,4	1,5	1,4	1,3	1,4
Castela e León	6,5	6,3	6,7	6,4	6,3	6,2
Castela A Mancha	4,7	4,4	4,7	5,0	4,8	4,4
Cataluña	23,5	24,0	23,6	22,2	22,4	22,3
C. Valenciana	9,6	9,8	10,3	9,4	9,7	10,1
Estremadura	1,1	1,1	0,9	1,2	1,2	1,2
Galicia	6,7	6,3	6,5	6,0	6,5	6,3
Madrid	10,9	9,3	7,6	10,5	9,8	9,7
Murcia	2,7	2,9	3,0	3,5	3,7	3,8
Navarra	3,0	3,2	3,6	2,8	2,9	3,0
País Vasco	9,0	9,6	10,3	9,1	9,1	10,0
A Ríoxa	1,0	1,1	1,1	1,0	1,0	0,9
España	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Fonte: INE, "Encuesta industrial de empresas"

A porcentaxe de Galicia no agregado estatal de 2013 (6,5%) asígnalle á nosa comunidade a sexta posición, tras as cinco antes citadas; en 2013 mellorou un posto respecto do ano anterior, ao superar a Castela-León.

A ollada diacrónica explicita que a crise económica e social que comezou en 2008 deixouse sentir con moita forza nas empresas industriais. O sector industrial de Galicia aínda non recuperou a cifra de negocios que tiña no ano 2008 (41.903 millóns de euros) e pechou 2014 cunha facturación de 36.242 millóns de euros (unha diminución de 5.661 millóns de euros, un 13,5%). No total español, pola súa parte, pasou dos 628.903 millóns de euros de 2008 aos 571.922 de 2014 (unha baixada do 9,4%).

Presentamos no cadro 2.18 datos que permiten afondar no estudo desde unha perspectiva dinámica do peso relativo da industria galega no total estatal, xa que ademais da cifra de negocio recolleemos dous indicadores máis: as persoas ocupadas e máis as horas traballadas na industria.

Cadro 2.18

Evolución da porcentaxe de Galicia no Estado nas principais variables da industria. 2001-2014

	Persoas ocupadas	Horas traballadas	Cifra de negocios
2001	6,0	6,1	5,8
2002	6,2	6,3	6,2
2003	6,2	6,2	6,1
2004	6,1	6,2	6,0
2005	6,3	6,3	6,0
2006	6,5	6,5	6,2
2007	6,7	6,8	6,6
2008	6,9	6,9	6,7
2009	6,9	7,0	6,7
2010	6,8	6,9	6,7
2011	6,9	7,5	6,7
2012	6,7	6,7	6,0
2013	6,8	6,9	6,5
2014	6,6	6,7	6,3

Elaboración propia

Fonte: INE, "Encuesta industrial de empresas"

Quedaron en 2014 as tres variables analizadas nun abano do 6,3% ao 6,7%; a menor porcentaxe (coma todos os anos do período analizado) foi a da cifra de negocios.

A porcentaxe de persoas ocupadas na industria galega en porcentaxe do total estatal foi en 2015 dun 6,6%, despois da caída de dúas décimas porcentuais sobre o ano anterior.

O peso relativo industrial de Galicia no Estado español foi en 2015 o maior dos tres indicadores analizados: quedou no 6,7%, a mesma porcentaxe que dous anos antes.

A visión a longo prazo destas tres variables reflicte que no primeiro quinquenio deste século o peso relativo de Galicia na industria de España era ao redor de medio punto porcentual menos que a partir de entón.

Se comparamos os tres indicadores no primeiro e no último ano da serie analizada, constátase que aumentou en todas as variables cinco ou seis décimas porcentuais a participación galega no conxunto español.

2.3.2. Enquisa industrial de produtos

Esta enquisa proporciona datos desde 1993, ano no que comezou España o seu proceso de adaptación ao Regulamento PRODCOM (PRODucción COMunitaria) relativo á harmonización das estatísticas sobre a produción industrial nos países da UE; inclúe unha lista de produtos industriais (uns 4.000) de xeito harmonizado coa clasificación que se fai a efectos de comercio exterior na UE.

O cadro 2.19 recolle o valor da produción comercializada polas distintas comunidades autónomas no último bienio do que temos datos ao remate da elaboración deste Informe. Sobrancearemos que:

Cadro 2.19

Porcentaxe de vendas por CCAA. 2012-2014

	2012	2013	2014
Andalucía	12,7	11,9	12,0
Aragón	4,5	4,4	4,7
Asturias	2,2	2,2	2,2
Baleares	0,3	0,3	0,3
Canarias	1,4	1,3	1,1
Cantabria	1,4	1,4	1,4
Castela e León	6,7	6,9	6,7
Castela A Mancha	4,8	5,0	4,8
Cataluña	23,6	23,3	23,5
C.Valenciana	9,1	9,9	10,0
Extremadura	0,9	0,8	0,9
Galicia	6,7	7,1	6,8
Madrid	7,2	7,1	6,9
Murcia	3,5	3,6	3,7
Navarra	3,6	3,6	3,7
País Vasco	10,4	10,2	10,3
Rioxa (A)	1,1	1,1	1,1
España	100,0	100,0	100,0

Fonte: INE, "Encuesta industrial de productos"

- O valor das vendas de produtos industriais de Galicia foi en 2014 de 24.037 millóns de euros e rexistrou unha diminución dun 1,3% mentres que subiu a nivel estatal un 1,7%.
- Na participación de cada comunidade autónoma no total estatal en 2014 sobrancea a elevada concentración xeográfica en seis comunidades, que de maior a menor participación no total estatal son: Cataluña, Andalucía, País Vasco, C. Valenciana,

Madrid e Galicia; conxuntamente supoñen un 69.5 % do importe das vendas estatais da industria manufacturera (a mesma porcentaxe do ano anterior).

- Galicia, cun 6,8% da produción comercializada en España en 2014 (tres décimas menos que no ano anterior); ten por riba catro comunidades (Cataluña, Andalucía, País Vasco e C. Valenciana) e quedou á par de Madrid e de Castela-León.
- O peso relativo de Galicia no Estado en 2014 está un punto porcentual por riba do noso peso poboacional.

A visión dinámica na última década da participación relativa de Galicia no importe estatal da produción comercializada figura no cadro 2.20. Tivo unha suba continuada no cuadrienio 2006-2009, até chegar ao 7,6%, a maior porcentaxe da serie.

Cadro 2.20

**Evolución do peso de Galicia no total
produción comercializada ⁽¹⁾. 2005-2014**

	% Galicia / España
2005	6,4
2006	6,7
2007	7,1
2008	7,4
2009	7,6
2010	7,3
2011	6,9
2012	6,7
2013	7,1
2014	6,8

Elaboración propia

(1) Lista de produtos PRODCOM

Fonte: INE, "Encuesta industrial de productos"

Desde entón decreceu no trienio 2010-2012 e, tralas variacións do último bienio, quedou en 2015 cunha porcentaxe semellante á dos anos 2006 e 2012.

No cadro 2.21 presentamos a desagregación por *grandes agrupacións* da actividade produtiva do valor da produción comercializada galega.

Constátase que, por terceiro ano consecutivo, *Alimentación, bebidas e tabaco* encabeza a clasificación en 2014, cun 25,8% (tres décimas máis que no ano anterior), tras tomar o relevo do apartado produtivo que ocupou o primeiro posto na estrutura produtiva galega ata 2011: *Material de transporte*, que desde 2012 está no segundo posto, desta volta cun 22,6% (catro décimas máis que en 2013).

Estas dúas *grandes agrupacións de actividade* concentraron en 2014 case a metade (48,4%) do valor da produción comercializada de Galicia da lista PRODCOM, cunha suba de 0,9 puntos porcentuais respecto do ano 2012 e de 5,4 puntos respecto de 2012.

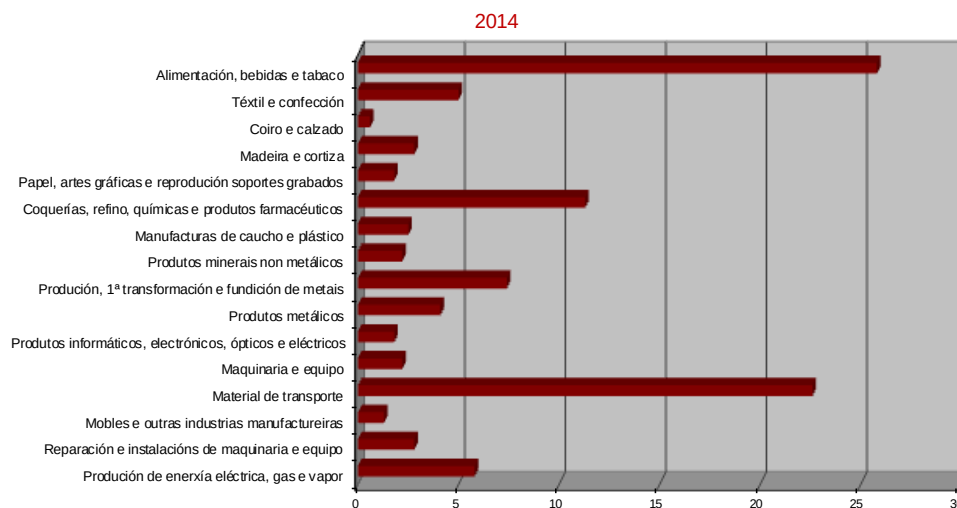
Cadro 2.21

Porcentaxe do valor da produción comercializada, por grandes agrupacións. Galicia. 2008-2013

CNAE-2009		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	Galicia	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
10-11-12	Alimentación, bebidas e tabaco	17,5	20,0	19,7	22,2	23,8	25,5	25,8
13-14	Téxtil e confección	4,5	4,8	4,3	4,1	4,6	4,4	5,0
15	Coiro e calzado	0,2	0,3	0,3	0,5	0,5	0,5	0,6
16	Madeira e cortiza	3,5	3,1	2,8	2,7	2,6	2,3	2,8
17-18	Papel, artes gráficas e reprodución soportes grabados	1,8	1,8	2,3	2,1	1,7	1,9	1,8
19-20-21	Coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos	10,9	10,1	11,7	11,6	14,9	12,3	11,3
22	Manufacturas de caucho e plástico	2,2	2,4	2,3	2,2	2,0	2,1	2,5
23	Produtos minerais non metálicos	3,8	3,6	3,1	2,7	2,3	2,1	2,2
24	Produción, 1ª transformación e fundición de metais	7,8	5,7	7,5	8,7	8,1	7,2	7,4
25	Produtos metálicos	6,6	5,9	4,7	4,6	4,2	3,9	4,1
26-27	Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos	2,6	3,0	2,2	2,0	2,0	1,6	1,8
28	Maquinaria e equipo	2,6	2,6	2,1	2,3	2,3	2,2	2,2
29-30	Material de transporte	26,2	27,3	27,2	23,6	19,4	22,2	22,6
31-32	Mobles e outras industrias manufactureiras	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,3
33	Reparación e instalacións de maquinaria e equipo	2,8	2,9	2,8	2,8	2,3	2,6	2,8
35	Produción de enerxía eléctrica, gas e vapor	5,9	5,6	6,0	6,8	8,0	8,0	5,8

Elaboración propia

Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos

A terceira agrupación de actividade todos os anos analizados foi a de *Coquerías, refino, químicas e produtos farmacéuticos*; en 2014 representou un 11,3% (un punto menos que no ano anterior). Nos sete anos focalizados rebordou o 10% e marcou o máximo en 2012 (cun 14,9%).

Estas tres primeiras agrupacións de actividade concentraron en 2014 case un 60% (59,7%) do total galego, 5,1 puntos porcentuais máis que no comezo da forte crise económica e social (ano 2008).

2.3.3. Análise doutras enquisas industriais (Índice de cifra de negocios, da produción e de prezos).

As taxas de variación en 2015 das cifras de negocios da industria nas distintas comunidades autónomas recollémolas no cadro 2.22. Galicia foi unha das nove comunidades nas que

baixou (e fíxoo un 4,8%), nunha clasificación que encabeza Castela-León (18,7%) e pecha por segundo ano consecutivo Canarias (-28,8%).

Cadro 2.22

**Variación do índice da cifra de negocios da industria.
Por CC.AA. 2014-2015**

	2014	2015
Andalucía	-1,2	-2,8
Aragón	17,7	1,1
Asturias	-5,6	-6,1
Baleares	2,6	-1,1
Canarias	-19,6	-28,8
Cantabria	6,7	-4,9
Castela e León	2,2	18,7
Castela A Mancha	-1,7	-4,8
Cataluña	1,4	5,5
C. Valenciana	7,0	4,1
Extremadura	8,3	8,6
Galicia	4,7	-4,8
Madrid	-0,4	-4,3
Murcia	16,1	-1,8
Navarra	9,6	5,0
País Vasco	-0,5	3,4
A Ríoxa	7,2	4,4
España	2,6	1,8

En porcentaxe anual (decembro dun ano sobre decembro do ano anterior)

Fonte: INE. Índice de cifra de negocios na industria.

O crecemento do Índice xeral de produción industrial en Galicia no ano 2015 (4,6%) quedou 1,7 puntos porcentuais por riba do promedio estatal, como reflicte o cadro 2.23.

Once comunidades autónomas tiveron taxas de variación positivas en 2014 (catro menos que no ano anterior) coa maior suba na comunidade valenciana (7,3%) mentres que a maior diminución foi a de Baleares (-10,1%).

Cadro 2.23**Variación do índice xeral de produción industrial(*)
Por CC.AA. 2014-2015**

	2014	2015
Andalucía	6,1	5,1
Aragón	9,1	-2,2
Asturias	1,8	1,9
Baleares	4,1	-10,1
Canarias	3,4	-0,4
Cantabria	0,4	-5,7
Castela e León	5,3	3,3
Castela A Mancha	5,2	-3,3
Cataluña	2,6	2,8
C. Valenciana	2,7	7,3
Estremadura	-2,7	-4,2
Galicia	1,4	4,6
Madrid	1,8	4,4
Murcia	1,9	6,3
Navarra	0,1	4,6
País Vasco	4,4	1,6
A Ríoxa	6,3	3,7
España	2,1	2,9

(*) En porcentaxe anual (decembro sobre decembro)

Fonte: INE, "Índice de produción industrial" (IPI)

O cadro 2.24 recolle as variacións por comunidades autónomas do Índice xeral de prezos industriais no bienio 2014- 2015. Baixou en España un 2,2% e en Galicia un 2,5%.

En 2015 diminuíu este índice de prezos industriais en trece comunidades autónomas e fíxoo con especial intensidade en Canarias (-6,4%) e tamén en Andalucía (-5,5%) mentres que as maiores subas tiveron Baleares (1,4%) e Aragón (0,4%).

Cadro 2.24**Variación do Índice xeral de prezos industriais(*)
Por CC.AA. 2014-2015**

	2014	2015
Andalucía	-6,3	-5,5
Aragón	-2,6	0,4
Asturias	-3,6	-2,3
Baleares	-8,2	1,4
Canarias	-14,5	-6,4
Cantabria	-1,7	-0,5
Castela e León	-1,5	0,0
C. A Mancha	-6,5	-3,9
Cataluña	-4,0	-2,1
C. Valenciana	-2,5	-1,2
Estremadura	-0,6	0,0
Galicia	-3,9	-2,5
Madrid	1,0	-1,4
Murcia	-6,2	-2,3
Navarra	-0,9	-0,4
País Vasco	-4,8	-3,3
A Ríoxa	-0,5	0,1
España	-3,7	-2,2

(*)En porcentaxe decembro sobre decembro

Fonte: INE. "Índice de precios industriales" (IPRI)

2.4. Enquisas do sector servizos

A *terciarización* das economías máis desenvolvidas é un trazo fundamental nas últimas décadas; achegarémonos a dous indicadores globais de actividade dos servizos de mercado no seu conxunto e máis aos de dúas das ramas de máis importancia: a de comercio polo miúdo e a turística.

O INE elabora a *Encuesta Nacional de Servicios*, estudo estrutural que inclúe actividades moi variadas como as seguintes: transporte, almacenamento, hostalería, información e comunicacións, actividades científico-técnicas, administrativas, de entretemento, reparacións e moitos outras actividades englobadas no sector terciario ou de servizos.

Os datos proporcionados nesta enquisa non inclúen ao sector do comercio, pois eses resultados difúndese nunha operación estatística específica: a Enquisa Nacional de Comercio; a última publicada polo INE no tempo de elaboración deste informe Sociolaboral proporcionouna o día 16 de xuño de 2015 e recolle os datos do ano 2013.

Segundo esa enquisa, a cifra de negocios dos servizos de mercado descansa territorialmente sobre todo en dous piares: Madrid (33,3%) e Cataluña (19,8%); entre ambas comunidades concentran máis da metade do total estatal (un 53,1%) e se lle sumamos Andalucía (9,3%) o *podium* nas vendas dos servizos de mercado acada un 62,4% do total español.

Galicia ten, de acordo con esta enquisa, unha participación no total das vendas dos servizos de mercado estatais dun 3,6%, moi por debaixo do peso relativo da nosa comunidade demograficamente.

No cadro 2.25 recolleemos, con datos máis actualizados, as porcentaxes de variación en 2015 das cifras de negocios do sector servizos, de acordo coa enquisa do INE *Indicadores de actividad del sector servicios*: subiu en todas as comunidades autónomas, cun 4,6% de crecemento no promedio estatal.

Galicia quedou en sexta posición (medrou un 5,3%, sete décimas por riba da media española) nunca clasificación encabezada por A Ríoxa (8%) e pechada por Castela-León (1,8%).

Cadro 2.25

Variación na cifra de negocios dos
servizos. Por CC.AA. 2015

	2015
Andalucía	4,0
Aragón	4,8
Asturias	3,1
Baleares	6,7
Canarias	4,7
Cantabria	5,6
Castela e León	1,8
C. A Mancha	4,5
Cataluña	5,5
C. Valenciana	5,1
Estremadura	7,1
Galicia	5,3
Madrid	4,2
Murcia	3,0
Navarra	4,8
País Vasco	4,5
A Ríoxa	8,0
España	4,6

En porcentaxe de variación anual (decembro 2015 sobre decembro 2014)

Fonte: INE. "Indicadores de actividad del sector servicios"

No tocante ao índice de emprego no sector servizos de mercado, subiu en Galicia no ano 2015 un 1,4%, por baixo do crecemento medio español (2%).

O cadro 2.26. coa mesma fonte estatística que o anterior, recolle a variación do persoas ocupado no sector terciario no ano 2015: reflicte que as maiores subas foron as de A Ríoxa (3,3%) e Cataluña (3,2%) mentres que as menores tivéronas Asturias (0,8%) e Andalucía (1%).

Cadro 2.26

Variación do persoal ocupado nos
servizos. Por CC.AA. 2015

	2015
Andalucía	1,0
Aragón	1,8
Asturias	0,8
Baleares	3,1
Canarias	2,7
Cantabria	1,7
Castela e León	1,4
C. A Mancha	1,4
Cataluña	3,2
C. Valenciana	1,5
Estremadura	3,0
Galicia	1,4
Madrid	1,5
Murcia	2,3
Navarra	3,0
País Vasco	2,4
A Ríoxa	3,3
España	2,0

En porcentaxe de variación anual (decembro 2015 sobre decembro 2014)

Fonte: INE. "Indicadores de actividad del sector servicios"

Deixamos a análise de enquisas do sector servizos, en xeral e pasamos ao estudo de dúas das actividades económicas que teñen un maior peso na evolución deste sector produtivo: a comercial e a hoteleira.

Os datos proporcionados pola Enquisa Anual de Comercio levan un importante retraso temporal; a última feita pública polo INE no tempo de elaboración deste informe Sociolaboral recolle os datos do ano 2013.

Segundo esa enquisa, a cifra de negocios do comercio descansa territorialmente sobre todo en dous piares básicos: Madrid (25,2%) e Cataluña (19,3%); entre ambas comunidades concentran case a metade do total estatal (un 44,5%) e se lle sumamos Andalucía (12,3%) o *podium* nas vendas dos servizos de mercado acada un 56,8% do total español.

Galicia ten, de acordo con esta enquisa, unha participación no total das vendas dos servizos de mercado estatais dun 6%, semellante ao peso relativo da nosa comunidade demograficamente.

As porcentaxes de variación en 2014 e 2015 do índice de comercio interior polo miúdo nas distintas comunidades autónomas recollémolas no cadro 2.27; reflicte que en 2015 houbo unha suba do 5,5% en Galicia, moi por riba do crecemento do promedio estatal (3,2%).

Cadro 2.27**Variación do Índice de comercio polo miúdo. Por
CC.AA. 2014-2015**

	2014	2015
Andalucía	4,6	3,0
Aragón	3,3	3,6
Asturias	3,8	1,9
Baleares	9,4	6,4
Canarias	7,1	4,9
Cantabria	8,8	3,2
Castela e León	3,3	4,5
C. A Mancha	3,8	0,5
Cataluña	7,4	2,2
C. Valenciana	6,6	2,6
Extremadura	3,5	2,8
Galicia	3,7	5,5
Madrid	4,7	3,6
Murcia	6,1	2,3
Navarra	6,4	2,4
País Vasco	4,1	2,9
A Ríoxa	4,5	4,6
España	5,4	3,2

Decembro sobre decembro do ano anterior. Prezos constantes. Base 2010

Fonte: INE. "Índice de Comercio al por menor"

Todas as comunidades autónomas subiron tanto en 2014 como en 2015 as vendas no comercio polo miúdo, con especial intensidade en Baleares (6,4%) e Galicia (5,5%) mentres que as de menor crecemento foron Castela- A Mancha (0,5%) e Asturias (1,9%).

As porcentaxes de variación no último bienio do índice de emprego no comercio interior polo miúdo nas distintas comunidades autónomas recollémolas no cadro 2.28.

Reflicte que en 2015 produciuse unha suba do 1,1% en Galicia, por baixo do crecemento do promedio estatal (1,8%).

Cadro 2.28

**Variación do Índice de ocupación no comercio
polo miúdo. Por CC.AA. 2014-2015**

	2014	2015
Andalucía	1,0	1,1
Aragón	-0,3	1,1
Asturias	-0,2	0,7
Baleares	1,6	3,6
Canarias	0,4	1,5
Cantabria	2,3	1,6
Castela e León	0,5	1,5
C. A Mancha	1,0	2,2
Cataluña	1,7	2,8
C. Valenciana	0,9	2,3
Extremadura	2,0	1,3
Galicia	0,2	1,1
Madrid	0,0	1,6
Murcia	1,5	1,4
Navarra	1,0	1,0
País Vasco	0,6	2,8
A Ríoxa	-0,9	2,7
España	0,8	1,8

Decembro sobre decembro do ano anterior. Prezos constantes. Base 2010

Fonte: INE. "Índice de Comercio al por menor"

A desagregación por comunidades autónomas certifica que Baleares tivo en 2015 o maior crecemento (3,6%) mentres que o menor rexistrouno Asturias (0,7%) nun ano en que a ocupación no comercio interior polo miúdo medrou en todas as comunidades (como xa pasara no ano anterior).

Cadro 2.29

Ocupación hoteleira. Galicia. 2008-2014

Período	Viaxeiros que entraron en Galicia					
	Total		Espaníais		Estranxeiros	
	Nº de viaxeiros	PVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	PVI ⁽¹⁾	Nº de viaxeiros	PVI ⁽¹⁾
2008	3.529,5	-5,6	2.836,4	-5,7	693,1	-5,3
2009	3.399,5	-3,8	2.752,0	-3,6	646,5	-5,9
2010	3.795,8	11,7	3.056,3	10,8	739,5	15,1
2011	3.354,1	##	2.631,5	###	722,6	-1,7
2012	3.216,3	-4,1	2.473,6	-6,0	742,8	2,8
2013	3.372,7	4,9	2.546,4	2,9	826,3	11,2
2014	3.615,6	7,2	2.649,5	4,1	966,1	16,5

(1) Porcentaxe de variación interanual

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Facenda, "Observatorio da Economía Galega"

O achegamento ao comportamento do sector turístico galego farémolo ao ao fío do *Observatorio da economía galega*, que elabora a Consellería de Facenda da Xunta de Galicia. No tempo de pechar a elaboración deste informe os últimos datos son do ano 2014.

No cadro 2.29 figuran o número de viaxeiros que entraron e Galicia no período 2008-2014, desagregados segundo fosen persoas de España ou de outra nacionalidade.

- Subiu un 7,2% en 2014 (2,3 puntos máis que no ano anterior) a entrada de viaxeiros en Galicia, en contraste coa diminución dos bienios 2011-2012 e 2008-2009.
- O crecemento de viaxeiros que entraron en Galicia no ano 2014 produciuse con especial intensidade nas persoas estranxeiras (cun 16,5%), mellorando a xa moi positiva porcentaxe de 2013 (un 11,2%).
- A chegada en 2014 a Galicia de viaxeiros/as residentes en España tivo un crecemento do 4,1% (2,9% no ano anterior) e logrou rachar neses dous anos coa nidia tendencia descendente do bienio anterior.

No cadro 2.30 presentamos as pernoitas totais (coa variación porcentual de cada ano) e máis o grao de ocupación hoteleira de Galicia no período 2008-2014.

Cadro 2.30

Pernoitas e Grao de ocupación. Galicia. 2008-2014

Período	Pernoitas totais		Grao de ocupación (%)
	Nº de pernoitas	PVI ⁽¹⁾	
2008	7.790,5	-2,9	34,0
2009	7.447,8	-4,4	31,4
2010	8.187,5	10,0	34,1
2011	7.158,3	-12,4	29,8
2012	6.643,3	-7,2	27,5
2013	6.766,7	1,9	28,4
2014	7.044,8	4,2	29,2

(1) Porcentaxe de variación interanual

Fonte: Xunta de Galicia. Consellería de Facenda, "Observatorio da Economía Galega"

- A porcentaxe de variación interanual das pernoitas en Galicia no ano 2014 foi tamén nidiamente positiva: 4,2% (o dobre do ano anterior), a diferenza da intensa baixada do bienio 2011-2012.
- No tocante ao grao de ocupación, en 2014 incrementouse en 0,8 puntos porcentuais respecto do valor de 2013; pero aínda así quedou co terceiro valor máis baixo dos sete anos analizados, moi lonxe das porcentaxes do comezo da crise (34%, en 2008) ou en 2010 (34,1%).

2.5 Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I + D + I)

2.5.1. Introducción

A investigación científica e o desenvolvemento tecnolóxico (I+D) abranguen un conxunto de traballos de carácter creativo emprendidos co fin de incrementar os coñecementos nunha

rama ou actividade determinada, así como a aplicabilidade desa suma de coñecementos á mellora dos xa existentes. Sen dúbida é un factor clave á hora de posibilitar a converxencia real cos países máis desenvolvidos, que como veremos neste mesmo apartado presentan valores moi por riba dos existentes en España (e especialmente dos de Galicia).

A innovación, pola súa banda, é cada vez máis un factor clave na procura do aumento de produtividade e, xa que logo, da competitividade empresarial; hoxe en día as diferenzas económicas entre os países susténtase, en boa parte, no crecemento e acumulación do *know how* e na súa capacidade de transformación en produtos finais, vía innovación tecnolóxica.

A nova política de fondos na procura da cohesión territorial na UE prioriza cada vez máis o seu investimento no amplo abano denominado sociedade do coñecemento, co obxectivo de intentar converter a economía europea na máis competitiva do mundo (de acordo co aprobado no Cumio de Lisboa e a Estratexia Europa 2020). O pulo da innovación e o desenvolvemento tecnolóxico é fundamental e débese traballar na redución da “brecha tecnolóxica” galega.

2.5.2. Investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D)

O cadro 2.31 permítenos unha visión por comunidades autónomas para o ano 2014 dos gastos internos totais e máis do persoal (en equivalencia a xornada completa). Apréciase que:

- O gasto interno total de Galicia (3,7% do total estatal) está moi por baixo da porcentaxe que lle correspondería pola poboación, polo PIB ou polo número de empresas no total español, o que tamén ocorre no tocante ao persoal, aínda que en menor medida: 4,7%
- Hai unha notable concentración espacial do gasto interno total nas actividades de I+D en dúas comunidades autónomas, pois Madrid e Cataluña representan case a metade (48,75%) do total estatal. No persoal o seu peso conxunto é algo inferior 45,13%.
- Galicia ocupa a sétima posición na clasificación no gasto en I+D e a sexta polo persoal en EDC, por detrás de Madrid, Cataluña, Andalucía, País Vasco, C. Valenciana e Castela-León en gasto e das mesmas, excepto Castela León en persoal.

Cadro 2.31

Gastos internos e persoal en I + D. Por comunidades autónomas. 2014

	Gastos internos			Persoal en equivalencia a jornada completa		
	Total (Miles de euros)	%	Tasa de Variacion 2013-2014	Total	%	Tasa de Variacion 2013-2014
Andalucía	1.465.740	11,4	-0,4	23.632,5	11,8	-2,1
Aragón	300.795	2,3	0,9	5.401,7	2,7	-2,4
Asturias	171.612	1,3	-6,6	3.114,9	1,6	-7,6
Baleares	85.335	0,7	-1,9	1.846,0	0,9	-0,1
Canarias	192.994	1,5	-5,0	3.307,7	1,7	-5,0
Cantabria	101.828	0,8	-7,5	1.780,7	0,9	0,0
C. León	526.820	4,1	-0,8	8.854,7	4,4	-0,1
C. A Mancha	193.038	1,5	-4,2	2.808,1	1,4	1,1
Cataluña	2.937.731	22,9	-0,8	43.898,4	21,9	-1,4
C. Valenciana	1.011.352	7,9	1,3	18.638,7	9,3	0,6
Extremadura	116.010	0,9	-10,5	1.906,6	1,0	-10,1
Galicia	477.279	3,7	1,8	9.405,1	4,7	0,2
Madrid	3.312.342	25,8	-3,6	46.463,1	23,2	-2,4
Murcia	233.692	1,8	4,0	5.412,4	2,7	2,3
Navarra	313.655	2,4	-1,1	4.433,1	2,2	-4,2
País Vasco	1.306.278	10,2	-1,7	17.842,7	8,9	-1,3
A Rioxa	71.369	0,6	16,5	1.438,8	0,7	8,4
Ceuta e Melilla	2.887	0,0	5,7	47,4	0,0	34,3
España	12.820.757	100,0	-1,5	200.232,6	100,0	-1,5

Fonte: INE, Estadística sobre actividades en I+D

O seguimento nos últimos vinte dous anos da porcentaxe do gasto en I+D en Galicia en relación co de España podemos facelo co cadro 2.32. A suba relativa de 1995 permitiulle a Galicia pasar do 2,57% de 1994 ao 3,33%; estancouse no cuadrienio seguinte ao redor desa porcentaxe e a forte suba do trienio 2000-2002 fixo que superara por vez primeira o 4%. En 2005 diminuíu en doce centésimas con respecto ao ano anterior e volveu a baixar dezasete centésimas en 2006 quedando no 3,80% do total español. No ano 2007 volve a subir con forza situándose na máis alta destes catorce anos en un 4,16%, mais en 2008 diminúe en 19 centésimas e baixa do listón dos 4 puntos, situándose en 3,97, en 2009 volve a baixar en 38 centésimas e se sitúa en 3,59, aumenta en cinco centésimas en 2010, seis máis en 2011, baixa seis en 2012 e catro en 2013, volvendo a subir en doce en 2014, situándose no 3,72 do total estatal.

Cadro 2.32**Evolución dos gastos internos en I+D.
% Galicia/España. 1994-2014**

1994	2,57
1995	3,33
1996	3,20
1997	3,52
1998	3,24
1999	3,30
2000	3,70
2001	3,86
2002	4,08
2003	4,12
2004	4,09
2005	3,97
2006	3,80
2007	4,16
2008	3,97
2009	3,59
2010	3,64
2011	3,70
2012	3,64
2013	3,60
2014	3,72

Elaboración propia

Fonte: INE, Estadística sobre actividades en I+D

O valor absoluto do gasto en I+D dunha comunidade autónoma non é representativo dabondo do esforzo en investigación e desenvolvemento tecnolóxico da mesma, xa que o seu valor en relación co valor da súa produción pode ser moi distinto. Por iso recolleemos no cadro 2.33 o gasto total en I+D, as porcentaxes dese gasto sobre o PIB de cada comunidade autónoma e maillo gasto de cada un dos sectores que o executan. Salientaremos que:

- O gasto en I+D de Galicia supón actualmente un 0,87% do PIB, dato que fai que Galicia ocupe o décimo posto na clasificación das comunidades autónomas. Segue a reflectir unha diverxencia notable de Galicia con respecto á media estatal, que supera en 36 centésimas á galega.
- As catro comunidades que realizan un maior investimento nas actividades de I+D son País Vasco (2,03%), Navarra (1,75%), Madrid (1,68%), e Cataluña (1,47%).
- No tocante á distribución do gasto en I+D segundo o sector que o execute, en Galicia o primeiro é xa dende o ano 2005, a diferenza dos precedentes, o sector empresarial, que incrementou en 2006 e especialmente en 2007 a distancia co respecto o ensino superior, se ben baixou máis de sete puntos no 2008 e 4,32 puntos en 2009, acadou un 48,39% do gasto total en 2011, despois de subir 65 centésimas en 2010 e 3,32 puntos en 2011. En 2012 baixou a porcentaxe en 2,39 puntos, en 2013 14 centésimas e en 2014 incrementouse

en 1,75 puntos, acadando un 47,61% de execución do gasto. No total estatal o sector empresarial representa case o dobre dos gastos do correspondentes ao Ensino Superior (diferenzas que se agrandan nas catro comunidades que máis invisten en I+D en proporción do seu PIB: Madrid, Cataluña, Navarra e País Vasco).

Cadro 2.33

**Gastos internos totais en I + D.
Por comunidades autónomas e sector de execución. 2014**

	Total	% sobre PIB	Empresas	Admón. Pública	Ensino superior	IPSFL ⁽¹⁾
Andalucía	1.465.740	1,03	529.978	302.498	631.154	2.109
Aragón	300.795	0,91	170.892	65.149	64.702	53
Asturias	171.612	0,80	88.901	26.808	55.764	138
Baleares	85.335	0,32	11.791	30.029	43.304	211
Canarias	192.994	0,46	35.612	62.041	95.132	209
Cantabria	101.828	0,83	36.001	18.974	(...)	(...)
C. León	526.820	0,98	283.280	49.066	194.223	251
C. A Mancha	193.038	0,51	118.197	24.309	50.518	14
Cataluña	2.937.731	1,47	1.672.072	591.281	666.337	8.040
C. Valenciana	1.011.352	1,02	412.819	123.167	474.409	957
Extremadura	116.010	0,67	25.875	24.509	65.567	58
Galicia	477.279	0,87	227.243	69.720	180.197	118
Madrid	3.312.342	1,68	1.840.574	857.166	610.103	4.500
Murcia	233.692	0,86	99.812	32.386	101.421	74
Navarra	313.655	1,75	216.137	25.375	(...)	(...)
País Vasco	1.306.278	2,03	975.297	91.750	237.857	1.375
A Ríoxa	71.369	0,91	39.339	14.407	17.550	73
Ceuta e Melilla	2.887	0,09	491	60	(...)	(...)
España	12.820.757	1,23	6.784.311	2.408.695	3.606.171	21.580

En miles de euros (agás a 2ª columna, que está en porcentaxe)

(1) Institucións privadas sen fins de lucro

(...) dato protexido por segredo estatístico

Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D

A comparanza das porcentaxes de execución do gasto en I+D en cada sector en Galicia e España podemos facela ao fío do cadro 2.34. Subliñaremos o seguinte:

- O sector empresarial representa case a metade do gasto total en I+D (un 47,61%), e se ben en 2006 Galicia estaba a máis de 10 puntos porcentuais por baixo, en 2007 equipárase practicamente coa porcentaxe estatal: 55,37%, aínda que como dicíamos anteriormente cae sete puntos en 2008 e máis de catro en 2009. Debe resaltarse non obstante que subiu ostensiblemente nos últimos anos (pois en 2001 era so un 27%).
- En Galicia en 2014 a porcentaxe do total de gastos de I+D referente ao Ensino Superior (cun 37,76%), é máis de nove puntos porcentuais por riba da media española, aumentando en 1,48 puntos con respecto ao ano anterior.
- A porcentaxe de gasto en I+D da Administración Pública en Galicia era en 2014 máis de catro puntos inferior á de España.

Cadro 2.34

Porcentaxe de execución do gasto en I+ D por sectores. Galicia e España. 2010-2014

	Galicia					España				
	2.010	2.011	2.012	2.013	2.014	2.010	2.011	2.012	2.013	2.014
Empresas	45,07	48,39	46,00	45,86	47,61	51,65	52,14	52,98	53,08	52,92
Ensino Superior	38,99	37,13	39,56	36,28	37,76	28,26	28,21	27,75	28,03	28,13
Resto dos Sectores (1)	15,94	14,48	14,43	14,86	14,63	20,09	19,65	19,27	18,89	18,95

(1) Administración Pública e Institucións privadas sen fins de lucro
 Fonte: INE, Estatística de I+D

Centrámonos na evolución nos últimos quince anos das porcentaxes do gasto en I+D respecto do PIB nas distintas comunidades autónomas (cadro 2.35) destacaremos que en 2014 aumenta na comunidade galega en unha centésima a porcentaxe despois do avance en sete centésimas en 2002 e 2003, o estancamento en 2004, as lixeiras subidas en 2005 e 2006, o importante crecemento en 2007 (trece centésimas). En 2008 incrementábase nunha centésima e acada a maior porcentaxe respecto ao PIB: o 1,04, baixando en 2009 e 2010 ao 0,96, en 2011 e 2012 cinco centésimas e en 2013 outras tres, que tras a subida de unha en 2014 situase no 0,87. O descenso de unha centésima do conxunto do Estado en 2014 fai que se manteñan as diferenzas da converxencia coa media estatal (38 centésimas).

Cadro 2.35

Evolución da porcentaxe de gastos respecto ao PIB a prezos de mercado. Por comunidades autónomas 2000-2014

	2000	2001(*)	2002(*)	2003(*)	2004(*)	2005(*)	2006(*)	2007(*)	2008(*)	2009(**)	2010(**)(P)	2011(**)(P)	2012(**)(P)	2013 (**)(A)	2014 (**)(A)
Andalucía	0,65	0,60	0,60	0,85	0,76	0,84	0,89	1,02	1,03	1,11	1,22	1,16	1,05	1,04	1,03
Aragón	0,69	0,69	0,71	0,70	0,69	0,79	0,87	0,90	1,03	1,12	1,13	0,97	0,95	0,90	0,91
Asturias	0,82	0,69	0,62	0,67	0,65	0,70	0,88	0,93	0,97	1,01	1,06	0,97	0,90	0,86	0,80
Baleares	0,22	0,23	0,24	0,24	0,26	0,27	0,29	0,33	0,36	0,38	0,43	0,37	0,34	0,33	0,32
Canarias	0,47	0,54	0,58	0,52	0,58	0,58	0,65	0,64	0,63	0,60	0,63	0,60	0,52	0,50	0,46
Cantabria	0,46	0,57	0,53	0,45	0,44	0,45	0,79	0,88	1,01	1,17	1,24	1,11	1,02	0,91	0,83
C. León	0,64	0,82	0,80	0,86	0,93	0,89	0,97	1,10	1,27	1,15	1,11	1,04	1,14	0,99	0,98
C. A. Mancha	0,56	0,34	0,43	0,42	0,41	0,41	0,47	0,60	0,72	0,63	0,69	0,70	0,60	0,53	0,51
Cataluña	1,06	1,10	1,19	1,27	1,33	1,35	1,42	1,48	1,62	1,70	1,66	1,60	1,51	1,50	1,47
C. Valenciana	0,71	0,74	0,77	0,83	0,89	0,98	0,95	0,95	1,05	1,11	1,08	1,05	1,03	1,02	1,02
Extremadura	0,54	0,59	0,59	0,52	0,41	0,68	0,72	0,74	0,86	0,90	0,88	0,85	0,75	0,76	0,67
Galicia	0,64	0,72	0,79	0,85	0,85	0,87	0,89	1,03	1,04	0,94	0,94	0,94	0,89	0,86	0,87
Madrid	1,58	1,67	1,76	1,69	1,64	1,81	1,96	1,92	2,02	2,05	2,06	2,00	1,73	1,75	1,68
Murcia	0,69	0,62	0,54	0,68	0,65	0,73	0,76	0,91	0,86	0,87	0,92	0,86	0,84	0,84	0,86
Navarra	0,87	1,16	1,05	1,34	1,80	1,68	1,91	1,88	1,94	2,19	2,04	2,12	1,95	1,79	1,75
País Vasco	1,16	1,36	1,29	1,39	1,51	1,48	1,58	1,87	1,98	2,13	2,03	2,15	2,23	2,09	2,03
A Ríoxa	0,57	0,62	0,54	0,63	0,66	0,66	1,04	1,16	1,01	1,08	1,06	1,02	0,89	0,79	0,91
España	0,91	0,95	0,99	1,05	1,06	1,12	1,20	1,27	1,35	1,39	1,40	1,36	1,27	1,24	1,23

Fonte: INE, Estatística de I+D

Desde 2001 (*) hasta 2009 PIB pm base 2.000

Desde 2009 (**) hasta 2012 PIB pm base 2.008

Desde 2012 (**) en adelante PIB pm base 2.010

(A) estimación avance del PIB

(P) estimación provisional del PIB

Na comparanza internacional, o cadro 2.36 subliña o baixo valor da porcentaxe de gasto galego en I+D (en relación co PIB) no contorno da Unión Europea (en 2014 o dato de Galicia supón un 44,85% da porcentaxe da Unión Europea dos 28). Os Estados de maior porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB (Luxemburgo e Suecia), cuadriplica a de Galicia.

Cadro 2.36

Porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB. Países OCDE Europa: 2007-2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Austria	2,51	2,67	2,71	2,68	2,80	2,89	2,96	2,99
Bélxica	1,89	1,97	1,97	2,05	2,15	2,36	2,43	2,46
República Checa	1,48	1,41	1,30	1,34	1,56	1,79	1,91	2,00
Dinamarca	2,58	2,85	3,07	2,94	2,97	3,00	3,06	3,05
Finlandia	3,47	3,70	3,75	3,73	3,64	3,42	3,30	3,17
Francia	2,08	2,12	2,21	2,18	2,19	2,23	2,24	2,26
Alemaña	2,53	2,69	2,73	2,72	2,80	2,87	2,83	2,84
Grecia	0,60	(*)	0,63	0,60	0,67	0,70	0,81	0,83
Hungría	0,98	1,00	1,14	1,15	1,20	1,27	1,40	1,37
Islandia	2,68	2,65	2,66	(*)	2,49	(*)	1,87	1,89
Irlanda	1,29	1,46	1,63	1,62	1,53	1,56	1,54	1,52
Italia	1,17	1,21	1,22	1,22	1,21	1,27	1,31	1,29
Holanda	1,81	1,77	1,69	1,72	1,89	1,94	1,96	1,97
Noruega	1,59	1,58	1,72	1,65	1,63	1,62	1,66	1,71
Polonia	0,57	0,60	0,67	0,72	0,75	0,88	0,87	0,94
Portugal	1,17	1,50	1,58	1,53	1,46	1,38	1,33	1,29
Eslovaquia	0,46	0,47	0,47	0,62	0,67	0,81	0,83	0,89
Eslovenia	1,45	1,66	1,82	2,06	2,43	2,58	2,60	2,39
Estonia	1,08	1,28	1,40	1,58	2,34	2,11	1,71	1,43
Luxemburgo	1,58	1,66	1,72	1,50	1,41	1,29	1,30	1,26
Suecia	3,40	3,70	3,42	3,22	3,22	3,28	3,31	3,16
Suíza	(*)	2,87	(*)	(*)	(*)	2,96	(*)	(*)
Reino Unido	1,77	1,78	1,75	1,69	1,69	1,62	1,66	1,70
Rumanía	0,52	0,58	0,46	0,45	0,49	0,48	0,39	0,38
Galicia	1,03	1,04	0,94	0,94	0,94	0,89	0,86	0,87
España	1,27	1,35	1,39	1,35	1,33	1,28	1,26	1,23
UE(28)	1,77	1,84	1,84	1,84	1,88	1,92	1,93	1,94
UE(15)	1,90	1,99	2,00	1,99	2,03	2,06	2,07	2,08

Fonte: OCDE. (INE: Estadística sobre actividades en I+D)

(*) dato non dispoñible

2.5.3 Innovación tecnolóxica nas empresas

A Enquisa de Innovación Tecnolóxica nas empresas (do INE) permite coñecer a estratexia tecnolóxica das empresas e os factores que inflúen na súa capacidade para innovar e ademais proporciona o marco base para estudos posteriores, coma pode ser a utilización da tecnoloxía punta nos procesos de fabricación ou a análise dos fluxos de pagos e ingresos tecnolóxicos. Nesta enquisa avalíase a actividade das empresas que realizan algunha actividade innovadora (I+D, adquisición de tecnoloxía inmaterial software, gastos en deseño, etc.).

Cadro 2.37

Principais indicadores de I+D en empresas, por tipo de empresa⁽¹⁾ e comunidades autónomas. 2014

	Manufactureiras de alta e media-alta tecnoloxía			De servizos de alta tecnoloxía		
	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC
Andalucía	166	123.635	1.514,5	277	155.015	2.666,4
Aragón	115	93.515	1.093,1	70	35.835	475,6
Asturias	33	13.384	153,9	84	36.862	663,1
Baleares	8	1.351	21,9	33	4.807	108,1
Canarias	6	600	13,7	45	23.976	335,6
Cantabria	26	14.234	258,1	23	5.750	116,4
C. León	69	74.038	1.035,7	120	136.450	1.366,5
C. A Mancha	52	53.460	518,5	46	31.923	359,2
Cataluña	731	696.571	7.558,2	545	469.747	6.104,7
C. Valenciana	252	128.954	2.014,0	290	124.522	2.395,8
Extremadura	7	825	22,3	30	9.641	168,6
Galicia	106	47.514	697,6	147	77.342	1.560,1
Madrid	254	609.778	5.312,3	611	671.539	8.606,5
Murcia	61	20.498	311,7	60	17.415	422,3
Navarra	96	81.066	785,0	51	33.728	399,2
País Vasco	348	284.034	3.375,0	325	413.793	5.403,0
A Ríoxa	16	16	42,1	35	10.938	283,0
España	2.346	2.243.473	24.727,6	2.792	2.259.283	31.434,1

(1) Manufactureiras de alta tecnoloxía: Industria farmacéutica, maquinaria de oficina e material informático, compoñentes electrónicos, aparatos de radio, TV e comunicación, instrumentos médicos, de precisión, óptica e relojería e construción aero náutica e espacial.

Manufactureiras de media-alta tecnoloxía: Industria química agás farmacia; maquinaria e equipo; maquinaria e aparatos eléctricos; industria do automóbil; outro material de transporte.

De servizos de alta tecnoloxía: Correos e telecomunicacións; actividades informáticas; investigación e desenvolvemento.

Fuente: INE, Base: "Indicadores de Ciencia y Tecnología"

O cadro 2-37 recolle os principais indicadores de I+D nas empresas manufactureiras de alta e media alta tecnoloxía e de servizos de alta tecnoloxía. Como pode apreciarse, Galicia acada un escaso número de empresas manufactureiras: 106 que representan un 4,51% do total nacional, ase mesmo os gastos e o persoal neste tipo de empresas supoñen un escaso 2,11% e 2,82% respectivamente. As 147 empresas galegas de servizos de alta tecnoloxía constitúen o 5,26% do Estado e empregan a 1.560 traballadores, o 4,96% do total estatal.

O gasto en actividades para a innovación tecnolóxica acadou en Galicia 466,6 millóns de euros no ano 2014, diminuindo en máis de 140 millóns os correspondentes ao ano anterior. No cadro 2.38 presentamos o número de empresas innovadoras no período 2012-2014 e máis o gasto en innovación tecnolóxica nas diferentes comunidades autónomas (e no total español), xunto co tanto por cento da cifra de negocios en produtos novos e mellorados. Como pode apreciarse Galicia está por baixo da media nacional en empresas innovadoras e os gastos en innovación, representan unha porcentaxe inferior a seu potencial demográfico. O esforzo dos últimos anos en Galicia, no que non so destaca o dinamismo mostrado por unhas poucas empresas punteiras senón tamén o dos *clusters* (de automoción, acuicultura, etc.), que con notable empeño están aplicando a cultura da cooperación empresarial na innovación parecía albiscar unha certa recuperación despois dos malos datos de 2004, cun crecemento importante da cifra de negocios en produtos novos e mellorados, máis os efectos da crise pasan factura no período 2012-2014, cuns pobres resultados.

Cadro 2.38

Empresas Innovadoras e Gastos en innovación por CC.AA. 2014

	Empresas Innovadoras Período 2012-2014		Gastos en Innovación 2014	% de la cifra de negocios en productos novos e mellorados
	Total	%	Total	
Andalucía	5.253	26,0	811.278	6,91
Aragón	1.257	30,0	397.533	19,60
Asturias	554	22,1	124.541	3,90
Baleares	714	19,7	33.783	10,57
Canarias	1.513	26,4	54.923	1,91
Cantabria	341	22,6	61.107	9,02
C. León	1.376	22,9	467.597	11,43
C. A Mancha	1.184	24,6	184.450	3,77
Cataluña	8.830	32,3	3.118.847	14,71
C. Valenciana	4.439	31,2	621.949	11,96
Extremadura	556	24,5	38.130	7,07
Galicia	1.925	25,8	466.554	14,42
Madrid	7.188	30,7	4.748.272	12,06
Murcia	1.149	26,0	148.228	11,47
Navarra	673	27,8	297.538	14,89
País Vasco	2.531	31,2	1.327.199	27,25
A Rioxa	362	31,8	51.467	12,95
Ceuta e Melilla	47	15,6	6.445	6,10
España	39.892	28,6	12.959.841	13,14

Gastos en miles de euros

Fonte: INE, Encuesta sobre innovación tecnológica nas empresas 2014

2.6. Política industrial. A achega das administracións públicas

Examinaremos, dentro deste apartado, o conxunto das intervencións máis importantes das distintas administracións públicas no ámbito industrial e empresarial, co obxecto de ter unha visión de carácter xeral das principais liñas de actuación que marcan as políticas públicas en Galicia.

Hai que ter, non obstante, moi en conta que a política macroeconómica en mans das autoridades europeas, ten un papel decisivo sobre a actividade industrial: o control da inflación, a redución do déficit público e a estabilidade monetaria constitúen factores fundamentais para a incentivación e boa marcha das industrias e, xunto co investimento público e o impulso das reformas estruturais, inciden dunha maneira decisiva no comportamento empresarial.

2.6.1 As actuacións da UE

O Cumio de Maastricht de 7 de febreiro de 1992, coa reforma do artigo 130 do Tratado da UE, marca o inicio da nova estratexia en materia industrial e de emprego previndo un marco de relacións entre administracións públicas rexido polo principio de subsidiariedade, a potenciación da instrumentación de accións de I+D, políticas de infraestruturas a escala

europaea, formación profesional e incluso a posibilidade de utilización de medidas específicas, a aprobar por unanimidade, destinadas a acelerar a adaptación da industria aos cambios estruturais, creando un contorno favorable á iniciativa, desenvolvemento e cooperación entre as empresas, e a favorecer unha explotación do potencial industrial das políticas de innovación e desenvolvemento tecnolóxico.

O Tratado de Amsterdam de 17 de xuño de 1997 inclúe no Tratado Constitutivo da Unión Europea un capítulo sobre emprego, en paralelo ás disposicións relativas á Unión Económica e Monetaria. Cada país continúa a ser dono da súa política, pero a situará no contexto dunha estratexia coordinada de toda a comunidade. O Tratado fixa para os gobernos da Unión o compromiso de:

- Orientar as súas políticas de emprego en consonancia coa política económica da comunidade.
- Promover unha man de obra cualificada con poder de adaptación, así como mercados de traballo que poidan reaccionar axiña ante os cambios económicos.

Así mesmo, crea un sistema de vixilancia multilateral das políticas de emprego nacionais, e un Comité de Emprego que asistirá ás institucións neste traballo.

Transcorridos dous anos con ocasión do **Cume de Lisboa** –marzo de 2000- valorouse positivamente o proceso iniciado en Amsterdam, e acolleuse como obxectivo prioritario a loita contra o desemprego, marcándose como meta conseguir o pleno emprego na Unión Europea para o 2010, combinando para isto reformas estruturais ambiciosas coa potenciación das novas tecnoloxías, facendo especial fincapé no acceso das escolas a Internet e a formación a curto prazo do profesorado nas novas tecnoloxías.

Os atentados do 11 de setembro de 2001 en EE.UU. provocan un descenso da actividade económica mundial. No Consello da Unión Europea de Sevilla -21 e 22 de xuño de 2002- se aposta pola reactivación do crecemento, reafírmase na adhesión do Pacto de Estabilidade e Crecemento e o saneamento das finanzas públicas e mantense en vigor os obxectivos estratéxicos alcanzados en Lisboa. Así mesmo, tanto no Cumio de Copenhague de decembro de 2002, que aproba a ampliación a 25 Estados a partir do 1 de maio de 2004, como o Consello de Bruxelas do 20 e 21 de marzo de 2003 ratifican cunha serie de orientacións e medidas específicas os obxectivos de Lisboa.

A incorporación de 10 novos países en maio de 2004 e outros dous a partires do 1 de Xaneiro de 2007, á Unión Europea, todos eles con rendas per capita inferiores á española e moi lonxe da media da Unión, levará aparelladas importantes repercusións para países que como España son beneficiarios netos e en moi ampla medida das axudas e fondos estruturais europeos.

O “non” ao referendun sobre a Constitución europea de Francia e Holanda e o fracaso da cume europea de Bruxelas, no transcurso de 2005 para a aprobación do marco orzamentario 2007-2013 sumiu á UE nunha fonda crise con repercusión moi directa no escenario de territorios como o galego que basean o seu futuro desenvolvemento nas achegas dos fondos estruturais e de cohesión.

O 1 de decembro de 2009 , tras anos de negociación entrou en vigor o **Tratado de Lisboa** co obxecto de modernizarse e dotarse de instrumentos eficaces e coherentes adaptados non sAo ao funcionamento dunha Unión recentemente ampliada de 15 a 27 membros, senón tamén as rápidas transformacións do mundo actual. O Tratado establece que pode e non pode facer a U.E. e que medios pode utilizar. Modifica a estrutura das Institucións europeas e seus métodos de traballo, para que poidan dar mellor servizo á democracia e aos valores fundamentais da Unión.

En Marzo de 2010 a Comisión formula a **estratexia da U.E. EUROPA 2020** para un crecemento intelixente, sostible e integrador , que foi aprobada polos xefes de Estado e Goberno dos países membros en Xuño de dito ano. O documento fixa unha serie de obxectivos concretos para a próxima década :

- A taxa de emprego da poboación entre 20 e 64 anos deberá pasar do actual 69% ao 75%.
- Acadar o obxectivo de investir o 3% do PIB en I+D.
- Reducir as emisións de gases de efecto invernadoiro nun 20% en comparación cos niveis de 1990, incrementar a porcentaxe das enerxías renovables no consumo final nun 20%, e aumentar un 20% a eficacia no uso da enerxía.
- Reducir a porcentaxe de abandono escolar ao 10% desde o actual 15% e incrementar a porcentaxe de persoas con estudos superiores completos do 31% a como mínimo un 40%.
- Reducir o número de europeos que viven por baixo do albor nacional da pobreza nun 25%, liberando da pobreza a 20 millóns de persoas.

Marco de Apoio Comunitario de Galicia para o período 2007-2013

A Comisión Europea aprobou en Maio de 2007 o Marco Estratéxico Nacional de Referencia da Política de Cohesión para España na que se determina a estratexia para a utilización de 35.217 millóns de euros da política de cohesión no período 2007-2013 dos Fondos Estruturais (Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional –FEDER- e Fondo Social Europeo –FSE-) e o Fondo de Cohesión.

As actuacións da UE en Galicia –catalogada a partir de 2007 obxectivo da converxencia- lévanse a cabo a través do transvase de importantes cantidades de diñeiro para o desenvolvemento rexional, das que a maioría dedícanse a infraestruturas de carácter básico;

ditas cantidades canalízanse a través dos chamados fondos estruturais para a redución dos desequilibrios rexionais e o Fondo de Cohesión que financia proxectos de infraestrutura de transporte e medio ambiente vai ter neste período unha maior integración na execución de todas as políticas e accións dos Fondos Estruturais deixando atrás o enfoque por proxecto a favor dun financiamento por programa, simplificando a xestión.

Cadro 2.39

Fondos Comunitarios Galicia 2007-2013

FONDOS COMUNITARIOS	Importe Axuda	Importe Cofinanciación	Importe Global
1- FONDOS ESTRUCTURAIS	4.388	1.641	6.030
Fondo Europeo de Desenvol. Rexional (FEDER)	3.452	1.407	4.859
Fondo Social Europeo (FSE)	936	234	1.170
2- FONDOS SECTORIAIS	1.286	911	2.196
Fondo Europeo Agrícola de desenv. Rural (FEADER)	857	637	1.494
Fondo Europeo de Pesca (FEP)	429	274	703
TOTAL FONDOS COMUNITARIOS	5.674	2.552	8.226

Importes en M euros
Fonte : Xunta de Galicia

O Marco de Apoio Comunitario 2007-2013 (cadro 2-39), no que se integra o Fondo de Cohesión, aprobado ao fin do ano 2007, prevé unha inversión total na Comunidade Autónoma de Galicia de 8.226 millóns de euros, dos que os Fondos Comunitarios aportarán 5.674, correspondendo aos estruturais (FEDER e FSE) 4.388, o 77% e aos Sectoriais (FEADER e FEP) 1.285 millóns de euros, o 23%. O 42% dos Fondos Feder van dirixidos á aumentar á capitalización tecnolóxica da economía galega a través do desenvolvemento da economía do coñecemento e da innovación empresarial; un 31% dedícanse ás infraestruturas de transporte e enerxía e un 23% ao Medio Ambiente e o desenvolvemento sostible.

No cadro 2.40 explíctase por temas prioritarios o grao de execución do **programa operativo FEDER de Galicia 2007-2013** a finais do 2014, xa que á data de redacción do presente informe non estaban dispoñibles ós datos de 2015. Do total programado para todo o período: 2.739 millóns 430 mil euros executouse a 31-12 2014 2.166 millóns 334 mil euros, o 79% do total. Os temas 20 a 23, autoestradas, autoestradas (RTE-T), estradas nacionais, e estradas rexionais/locais acadan un grao de execución superior o programado, e xunto co 17, servizos ferroviarios(RTE-T) e 29 aeroportos son os epígrafes de maior contía executada e representa máis do 50% do importe total. Outros temas que presentan contías de relevancia económica son: o 46: Tratamento da auga (auga residual), que constitúe o de maior dotación programada e que a finais de 2014 executouse máis de 186,5 millóns de euros e o 61: Proxectos integrados para a rexeneración urbana e rural: máis de 127 millóns de euros executados a 31/12/2014.

Cadro 2.40

**MARCO DE APOIO COMUNITARIO DO OBXECTIVO 01
GRAO DE EXECUCIÓN DO GASTO PÚBLICO A 31/12/2014.
PROGRAMA OPERATIVO F.E.D.E.R. DE GALICIA 2007-2013**

Temas prioritarios	Total programado 2007-2013 (A)	Total executado ao 31/12/2014 (B)	(Euros)	
			Total axuda FEDER ao 31/12/2014	% (B/A)
01 Actividades de I+D+T en centros de investigación.	57.783.596	28.362.421	22.689.937	49,08
02 Infraestrutura de I+D+T (instalacións, instrumentos e redes informáticas de alta velocidade para a conexión de centros de investigación) e centros de cualificación nunha tecnoloxía específica.	11.104.044	2.827.677	2.262.141	25,47
03 Transferencia de tecnoloxía e mellora das redes de cooperación entre pequenas empresas (PEMES), así como entre estas e outras empresas e universidades, centros de ensino postsecundario de todo tipo, e autoridades rexionais.	9.669.907	2.521.635	2.017.308	26,08
06 Axudas ás PEMES para o fomento da utilización de produtos e procesos de produción que respecten o medio ambiente	10.092.748	7.636.993	6.109.594	75,67
07 Inversión en empresas directamente relacionadas coa investigación e a innovación (tecnoloxías innovadoras, creación de novas empresas por parte das universidades, centros e empresas de I+D+T existentes, etc).	39.854.546	14.758.663	11.806.931	37,03
08 Outros investimentos en empresas	299.093.199	143.384.603	114.707.664	47,94
09 Outras medidas destinadas a fomentar a investigación e innovación e o espírito empresarial nas PEMES	87.614.153	45.292.208	36.233.766	51,70
10 Infraestruturas telefónicas (incluídas as redes de banda ancha)	63.108.841	64.025.010	51.220.008	101,45
11 Tecnoloxías da información e a comunicación (acceso, seguridade, interoperabilidade, prevención de riscos, investigación, innovación, contido electrónico, etc.)	16.637.424	11.037.735	8.830.187	66,34
13 Servizos e aplicacións para o cidadán (servizos electrónicos en materia de saúde, administración pública, formación, inclusión, etc.)	90.919.369	74.681.352	59.745.081	82,14
14 Servizos e aplicacións para as PEMES (comercio electrónico, ensino e formación, establecemento de redes, etc.)	5.877.944	1.650.654	1.320.523	28,08
17 Servizos ferroviarios (RTE-T)	251.456.215	214.642.507	171.714.006	85,36
20 Autoestradas	184.280.748	201.031.815	160.825.452	109,09
21 Autoestradas (RTE-T)	217.986.316	257.796.725	206.237.380	118,26
22 Estradas nacionais	45.549.459	57.529.897	46.023.917	126,30
23 Estradas rexionais / locais	176.472.468	181.811.147	145.448.916	103,03
25 Transporte urbano	4.141.341	3.013.398	2.410.718	72,76
26 Transporte multimodal	21.796.992	15.277.070	12.221.656	70,09
29 Aeroportos	84.828.934	134.387.938	107.510.350	158,42
30 Portos	19.836.320	18.441.213	14.752.970	92,97
33 Electricidade	22.037.128	12.761.661	10.209.329	57,91
35 Gas natural	4.215.172	146.241	116.993	3,47
37 Produtos derivados do petróleo	1.002.160	230.941	184.753	23,04
40 Enerxía renovable: solar	11.742.683	11.169.644	8.935.715	95,12
41 Enerxía renovable: biomásica	6.961.759	5.522.126	4.417.701	79,32
43 Eficiencia enerxética, coxeneración e xestión enerxética	14.891.493	12.321.621	9.857.297	82,74
44 Xestión de residuos domésticos e industriais	35.411.458	22.783.904	18.227.124	64,34
45 Xestión e distribución da auga (auga potable)	112.793.391	80.840.038	64.672.031	71,67
46 Tratamento da auga (auga residual)	326.652.356	186.580.038	149.264.030	57,12
47 Calidade do aire	7.994.229	6.693.709	5.354.968	83,73
48 Prevención e control integrados da contaminación	8.706.825	7.881.648	6.305.319	90,52
50 Rehabilitación de zonas industriais e terreos contaminados	4.457.018	2.411.924	1.929.539	54,12
51 Fomento da protección da biodiversidade e a natureza (incluído o programa Natura 2000)	80.466.840	64.871.744	51.897.394	80,62
52 Fomento do transporte urbano limpo	4.583.824	4.378.099	3.502.479	95,51
53 Prevención de riscos (incluídas a elaboración e aplicación de planes e medidas para previr e xestionar os riscos naturais e tecnolóxicos)	51.674.042	14.519.883	11.615.907	28,10
55 Fomento da riqueza natural	4.502.071	3.161.823	2.529.457	70,23
56 Protección e desenvolvemento do patrimonio natural	35.045.619	26.206.952	20.965.559	74,78
57 Outras axudas para mellorar os servizos turísticos	21.191.452	18.163.815	14.531.052	85,71
58 Protección e conservación do patrimonio cultural	24.041.452	22.695.232	18.156.185	94,40
59 Desenvolvemento da infraestrutura cultural	8.045.673	7.877.126	6.301.701	97,91
61 Proxectos integrados para a rexeneración urbana e rural	174.020.450	127.078.894	101.663.109	73,03
75 Infraestrutura en materia de educación	27.321.820	30.114.002	24.091.202	110,22
76 Infraestrutura en materia de saúde	31.284.967	1.478.484	1.182.787	4,73
77 Infraestrutura en materia de coidados de nenos	6.973.718	6.883.831	5.507.065	98,71
79 Outra infraestrutura social	9.273.785	5.585.802	4.468.642	60,23
85 Preparación, execución, seguimento e inspección	3.547.281	2.006.818	1.605.454	56,57
86 Avaliación e estudos; información e comunicación	2.487.268	1.857.503	1.486.001	74,68
TOTAL OBXECTIVO	2.739.430.498	2.166.334.163	1.733.067.300	79,08

Fonte: Ministerio de Economía e Facenda

Fóra do Marco Comunitario de Apoio a Comunidade Galega percibe tamén financiamento da Cooperación Territorial Europea, a través de iniciativas de carácter local e rexional, así como a cooperación transnacional, que procura un desenvolvemento territorial integrado e a cooperación interrexional e o intercambio de experiencias. A España correspondéronlle para o período 2007-2013 559 millóns de euros, dos que 249 destináronse aos programas de Cooperación Transfronteriza, 149 aos programas de Cooperación Transnacional e 111 millóns de euros aos programas de Veciñanza Europea.

Galicia integrase nos programas de Cooperación Transfronteriza España –Portugal, no de Cooperación Transnacional Espazo Atlántico, Espazo do Sudoeste Europeo e o de Cooperación Interrexional: Interreg IV, Redes ESPON, URBACT e INTERACT II que a partir de 2007 substitúen as iniciativas comunitarias Interreg.

Programas operativos 2014-2020

O Consello Europeo do 8 de febreiro de 2013 chegou a un acordo sobre o próximo marco financeiro plurianual (MFP), ao definir as prioridades orzamentarias da UE para os anos 2014-2020, e na cume de Bruxelas de 26 de xuño de 2013 a Comisión e o Parlamento Europeo acadan un acordo sobre o montante total do presuposto: 960.000 millóns de euros, para dito período. Orzamento menor en comparación co marco financeiro plurianual 2007-2013. Sen embargo co fin de mellorar o crecemento e o emprego, incrementáanse os fondos para a investigación, a innovación e a educación. Tamén acordouse a creación dunha iniciativa para paliar o desemprego xuvenil coa dotación dun novo fondo de 6.000 millóns de euros, financiado con cargo o Fondo Social Europeo.

A política de cohesión reformada, representa máis dun terzo do presuposto comunitario 2014-2020 e convértese na principal ferramenta de consecución dos obxectivos da U.E. para 2020: o crecemento económico; a creación de emprego; a loita contra o cambio climático e a dependencia enerxética; e a redución do abandono escolar, a pobreza e a exclusión social. Instrumentáase a través de tres Fondos: FEDER, FSE e de Cohesión e va dirixida a todas as rexións europeas, sendo as rexións máis pobres as que reciben niveis máis elevados de inversión. Galicia por ter un PIB per cápita superior ao 90% do PIB medio del UE-27, encádrase no grupo das rexións máis desenroladas.

Cadro 2.41

Programas Operativos Galicia 2014-2020

Programa Operativo/ Fondo	Axuda U.E.	Custo	% axuda
Galicia FEDER rexional	883.369.308	1.104.211.637	21,3
Crecemento Intelixente FEDER plurirrexional	458.936.344	820.009.682	11,0
Crecemento sustentable FEDER plurirrexional	570.345.171	964.917.209	13,7
PEME FEDER plurirrexional	44.235.080	44.235.080	1,1
Galicia FSE rexional	313.142.972	391.428.715	7,5
Emprego Xuvenil FSE plurirrexional	97.764.350	109.553.580	2,4
Emprego , Formación e Educación FSE plurirrexional	299.100.000	373.875.005	7,2
Inclusión Social e Economía Social FSE plurirrexional	112.400.000	140.500.007	2,7
Asistencia Técnica FSE plurirrexional	3.300.000	5.304.631	0,1
Fondo de Axuda Europea as persoas máis desfavorecidas plurirrexional (FEAD)	28.200.000	33.176.471	0,7
Cooperación Transfronteiriza España-Portugal FEDER	57.039.373	76.052.497	1,4
Cooperación Transnacional Espazo Atlántico FEDER	19.578.119	26.104.158	0,5
Cooperación Transnacional Espazo Sudoeste FEDER	5.114.974	6.819.966	0,1
Cooperación Territorial Interrexional INTERREG FEDER	2.140.672	2.518.437	0,1
Desenvivemento Rural Galicia FEADER rexional	889.800.000	1.186.400.000	21,4
Marítimo Pesqueiro FEMP plurirrexional	371.016.842	825.305.242	8,9
Total	4.155.483.205	6.110.412.317	100,0

Fonte: Consellería de Facenda, Xunta de Galicia. Plan Estratéxico 2015-2020

Ao longo do período 2014-2020 Galicia recibirá axuda comunitaria procedente dos Fondos Estruturais e de Investimento Europeos (FEDER, FSE, FEADER e FEMP) por un importe

aproximado de 4.155,5 millóns de euros, que xunto coa achega adicional pública e privada, mobilizará un investimento global de 6.110,4 millóns de euros, cuxa articulación práctica se xestionará a través de programas operativos.

Cadro 2.42

Programa Operativo FEDER Galicia 2014-2020 por eixes prioritarios de actuación

OBXECTIVO TEMÁTICO 2014-2020	Axuda U.E.	Contrapartida nacional	Financiación total
1- Potenciar a investigación, o desenvolvemento tecnolóxico e a innovación	142.400.000	35.600.000,00	178.000.000
2- Mellorar o uso e calidade das TICs e o acceso as mesmas	140.700.000	35.175.000,00	175.875.000
3- Mellorar a competitividade das Pemes do sector agrícola, pesca e acuicultura	143.000.000	35.750.000,00	178.750.000
4- Favorecer a transición a unha economía baixa en carbono en todos os sectores	152.907.438	38.226.859,00	191.134.297
5- Promover a adaptación ó cambio climático e á prevención e xestión de riscos	39.538.127	9.884.531,75	49.422.659
6- Conservar e protexer o medio ambiente e promover a eficiencia dos recursos	152.054.435	38.013.608,75	190.068.044
9- Promover a inclusión social e loitar contra a pobreza e calquera forma de discriminación	51.438.483	12.859.620,75	64.298.104
10- Invertir en educación, formación e formación profesional para adquisición de capacidade	47.330.000	11.832.500,00	59.162.500
13- Asistencia Técnica	14.000.825	3.500.206,25	17.501.031
Total			
IMPORTE AXUDAS FEDER	883.369.308	220.842.327	1.104.211.635

Fonte: Consellería de Facenda, Xunta de Galicia

A axuda FEDER asignada pola UE ao Estado español ascende no total do período a 19.408,9 millóns de euros, e articulase a través de programas operativos rexionais e plurirrexionais. A parte do FEDER que se investirá en Galicia o longo do período suporá 1.956,9 millóns, dos que 883,4 corresponden al Programa operativo (P.O.) FEDER Galicia e o resto os programas FEDER Plurirrexionais de Crecemento Intelixente: 458,9 millóns de euros; Crecemento Sustentable: 570,3 millóns de euros e Iniciativa PEME: 44,2 millóns de euros e os programas interrexionais, transnacionais e transfronterizos (ver cadro 2.41)

No cadro 2.42 contéplase a desagregación do plan financeiro por eixe prioritario do P.O.FEDER Galicia 2014-2020. O custo total previsto do programa ascende a 1.104,2 millóns de euros, entre recursos públicos e privados, dos que o 80% corresponde á axuda comunitaria: 883,4 millóns de €; o 16,2% á cofinanciación da Xunta de Galicia: 178,9 millóns de € e o 3,8% restante será aportado polo sector privado: 42 millóns de euros.

Destaca a alta concentración temática da axuda FEDER nos catro primeiros eixes do programa que están relacionados coa investigación e a innovación. Estes catro eixes representan o 66% do total da axuda do programa, sen ter en conta o de asistencia técnica

A adaptación o cambio climático e a prevención de riscos (eixe 5) supón o 4,5 do total da axuda do P.O., mentres as actuacións de protección ambiental e de eficiencia de recursos representan o 17,2% (eixe 6).

O eixe 9 que está vinculado coa promoción da inclusión social e loita contra a pobreza e a discriminación acada o 5,8% da axuda total do P.O., mentres co eixe 10, que está relacionado coa educación e a formación representa o 5,4%.

No cadro 2.43: sectores agrarios - pesqueiros, agrúpanse as achegas do **FEOGA**, actualmente **FEAGA**, que financia accións tendentes á adaptación dos agricultores e das

rexións ás novas formas de agricultura; e o desenvolvemento de novos sectores económicos nas zonas rurais; FEP (Fondo Europeo de Pesca), que axuda ás rexións costeiras que se ven afectadas polo declive do sector pesqueiro, actualmente FEMP (Fondo europeo marítimo y de pesca), que entrou en funcionamento en 2014, substituíndo ao FEP co propósito de axudar ós pescadores na transición a la pesca sostible, axudar as economías costeiras a diversificación das súas economías, facilitar o acceso ao financiamento de proxectos para a creación de emprego e mellorar a calidade de vida nas zonas costeiras.

As actuacións da UE, no sector agropesqueiro galego, teñen unha importancia fundamental e pretenden potenciar a vertente da acuicultura e rachar cos graves problemas estruturais da agricultura -escasa dimensión das explotacións, envellecemento da poboación e excesivo peso da súa actividade-; e da pesca -sobredimensión e envellecemento da flota, falta de caladoiros, etc.-.

En 2015, Galicia obtivo un financiamento, por esta vía (cadro 2.43), de máis de 335,5 millóns de euros, cunha lixeira diminución no sector agrario de case 15,3 millóns de euros con respecto ao ano anterior, e prodúcese fundamentalmente polo forte descenso da contía das axudas do FEOGA-Garantía, paliado en parte polo incremento no FEADER do programa de desenvolvemento rural.

No concernente ao FEOGA-Garantía, que diminúe 30 millóns 737 mil euros con respecto a 2014, a partida de maior contía é a constituída polas asignacións de pago único: 104 millóns 405 mil euros, seguindo a continuación, con 9,654 millóns de euros as axudas á produción do leite e con 7,223 millóns as do artigo 68 do Regulamento CE 23/2009, as chamada “chequeo médico da PAC” que dota ós Estados membros de posibilidades de financiamento de políticas nacionais de interese para o sector agrario, ase como para o medio rural co sustenta. Segue en importancia as dirixidas ao sector vitivinícola con 2,395 millóns de euros e as de o apoio á produción de carne de vacún – 2,183 millóns de euros-, cunha importante diminución con respecto ao ano anterior. No sector pesqueiro en 2015 o novo fondo europeo marítimo e de pesca 2014-2020, subvencionou ao sector con 77,729 millóns de euros.

Cadro 2.43

Contribución financeira da UE nos sectores agrariopesqueiros. Galicia. 2012-2015

Sector agrario	2012	2013	2014	2015
FEOGA -Garantía- FEAGA ⁽¹⁾				
Réxime de pago único	113,191	115,849	103,171	104,405
Produción carne de vacún	35,933	14,004	24,054	2,183
Primas ovino e cabrún			0,001	0,000
Apicultura	0,144	0,069	0,179	0,199
Recuperacións, intereses, sancións, etc	-0,532	-0,315	-0,590	-0,391
Cultivos herbáceos	0,001	0,028	0,032	0,000
Produción de leite	0,166	0,072	0,188	9,654
Sector vitivinícola	6,002	3,332	2,203	2,395
Porcino				0,249
Desenrolo rural			-0,012	-0,001
Condicionabilidade	-0,182	-0,040	-0,028	-0,029
Frutas e hortalizas	0,208	0,131	0,217	0,462
aceite de oliva	0,292			
Axuda específica Art. 68 R (CE) 73/09	29,002	28,803	30,695	7,223
Reembolso disciplina financeira				3,024
Total FEOGA -Garantía	184,225	161,933	160,110	129,373
FEOGA -Orientación: axudas directas:				
Programas operativos Comun. Autónoma	0,083		18,786	
LEADER e outros:				
Grupos Acción Local	3,590	0,610		
Total feoga Orientación	3,673	0,610	18,786	
F.E.A.D.E.R.				
Programa de desenrolo rural	101,989	95,602	91,602	126,896
Outros recursos agrarios:				
Sanidade animal	2,960		2,084	1,336
sanidade vegetal			0,500	0,182
Total sector agrario	292,847	258,145	273,082	257,785
Sector pesqueiro				
F.E.P.(Fondo europeo de Pesca) (2)	77,691	13,571	s/d	77,729
Total sector pesqueiro	77,691	13,571		77,729
Total sectores agrario e pesqueiro	370,538	271,716	273,082 (3)	335,514

Datos en millóns de euros

(1) Cantidades aboadas polos organismos pagadores con cargo ao FEOGA-Garantía-FEAGA

(2) A partir de 2014 FEM P, Fondo Europeo Marítimo y de Pesca 2014-2020.

(3) Sector Pesqueiro sen datos

Fonte: Ministerio de Agricultura, Alimentación e Medio Ambiente. Subsecretaría. Oficina Presupostaria

- **O Fondo Social Europeo** é un instrumento financeiro comunitario encargado de fomentar as oportunidades de emprego e a mobilidade xeográfica e profesional dos traballadores. En tanto que tal instrumento ten incidencia na industria ao constituír un complemento das accións desenvolvidas por entes públicos ou privados, encamiñados fundamentalmente a mellorar a formación profesional e, no seu caso, a orientación profesional dos traballadores e a axudar á contratación estable de determinados colectivos de traballadores.

Cadro 2.44**Distribución da axuda FSE 2007- 2013 asignada a Galicia por instrumentos de intervención**

Instrumentos de intervención	Importes euros	%
PO FSE Galicia	358.501.812	38,3
PO FSE adaptabilidade e emprego	543.153.154	58,02
PO FSE Loita contra a discriminación	30.869.310	3,3
Asistencia Técnica	3.555.321	0,38
Total Axudas FSE	936.079.597	100,00

Fonte: Consellería de Facenda, Xunta de Galicia

A programación do FSE para o período 2007-2013 inscríbese no Marco Estratéxico de converxencia (MECEGA), que establece a estratexia de intervención de fondos estruturais, reorientando a política económica da Comunidade cara a promoción dos factores de desenvolvemento ligados a estratexia de Lisboa: Renovar as bases de competitividade, aumentar o crecemento e a produtividade, e reforzar a cohesión social a través do coñecemento, a innovación e a valorización do capital humano.

No cadro 2.44 inclúense as previsións dos recursos financeiros do FSE no seu reparto por instrumentos de intervención para o período 2007-2013. Como pode apreciarse o total de axudas acadan un importe de máis de 936 millóns de euros, dos que máis do 50% destínanse ós programas de adaptabilidade e emprego.

Cadro 2.45**Fondos FSE asignados a Galicia 2007-2013 por eixes de actuación**

EXES 2007-2013	AGE	XUNTA	TOTAL FSE	EUROS
Fomento do espírito empresarial e mellora da adptabilidade de traballadores, empresas e empresarios	7,94%	23,10%	13,74%	128.654.430
Fomento da empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres	89,82%	25,04%	65,01%	608.574.710
Aumento e mellora de capital humano	0,88%	48,14%	18,98%	177.703.610
Cooperación transnacional e interrexional	0,17%	1,10%	0,53%	4.959.396
Asistencia Técnica	1,36%	2,62%	1,73%	16.187.451
Total	100,00%	100,00%	100,00%	
IMPORTE AXUDAS FSE	577.577.785	358.501.812		936.079.597

Fonte: Consellería de Facenda, Xunta de Galicia

No cadro 2.45 se contempla a distribución por eixes de actuación dos fondos do FSE para o período 2007-2013, resaltando a contía destinada ao fomento da empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres que con máis de 608 millóns 575 mil euros, representa máis do 65% do total programado.

A distribución dos fondos plurirrexionais FSE en Galicia para o período 2014-2020, segundo o instrumento de intervención en que van consignados reflíctese no cadro 2.46. O FSE investirá 825,6 millóns de euros en Galicia a través de cinco programas operativos, dos que o programa operativo FSE Galicia xestionarase pola Xunta de Galicia e o resto dos Programas pola Administración Xeral do Estado.

Cadro 2.46

Investimentos dos fondos plurirrexionais FSE en Galicia 2014-2020

EXES E OBXECTIVOS 2014-2020	Axuda da Unión
PO FSE Galicia 2014-2020, xestionado pola Xunta de Galicia	313,1
PO FSE Emprego Xuvenil, xestionado pola Administración Xeral do Estado (AGE)	97,8
PO FSE Emprego, Formación e Educación, xestionado pola AGE	299,0
PO FSE Inclusión Social e Economía Social, xestionado pola AGE	112,4
PO FSE Asistencia Técnica, xestionado pola AGE	3,3
Total	825,6

Fonte: Consellería de Facenda, Xunta de Galicia

O programa operativo FSE emprego Xuvenil (POEJ) 2014-2020, desenvolverá medidas dirixidas ao colectivo de persoas novas maiores de 16 anos e menores de 25 (30 anos para incapacitados con discapacidade de máis do 33%), non ocupadas, nin integradas nos sistemas de educación ou formación co obxecto de alcanzar a súa inserción e mantemento no mercado laboral cun emprego de calidade.

O POEJ, que ten ámbito plurirrexional, disporá dunha axuda estimada de 97.800.000 € para Galicia no período subvencionable.

O programa Operativo FSE Galicia 2014-2020 mobilizará máis de 391 millóns en catro eixes prioritarios (ver cadro 2.47), nos que destacan os investimentos en educación, formación profesional, sustentabilidade e calidade no emprego, favorecer a mobilidade laboral, promover a inclusión social e a loita contra a pobreza e calquera forma de discriminación .

Cadro 2.47

Programa Operativo FSE Galicia 2014-2020 por eixes prioritarios e obxectivos temáticos

EXES E OBXECTIVOS 2014-2020	Axuda da Unión	Contrapartida Nacional	Financiamento Total
Exe prioritario 1 B Obxectivo temático 8: Promover a sustentabilidade e a calidade no emprego e favorecer a mobilidade laboral	97.001.292	24.250.323	121.251.615
Exe prioritario 2 B Obxectivo temático 9: Promover a inclusión social, loitar contra a pobreza e calquera forma de discriminación	83.258.868	20.814.717	104.073.585
Exe prioritario 3 B Obxectivo temático 10: Investir en educación, formación e formación profesional para a adquisición de capacidades e aprendizaxe permanente	124.378.765	31.094.692	155.473.457
Exe prioritario 8 B Obxectivo temático 8: Asistencia Técnica	8.504.047	2.126.012	10.630.059
Total	313.142.972	78.285.744	391.428.716

Fonte: Consellería de Facenda, Xunta de Galicia

2.6.2. A achega da Administración Xeral do Estado.

Inclúense neste apartado os datos dos incentivos rexionais da Zona de Promoción Económica de Galicia (ZPE), concedidos polo Ministerio de Economía e xestionados administrativamente pola Xunta de Galicia, a través do Instituto galego de promoción económica(IGAPE).

Os incentivos económicos rexionais

Os incentivos económicos rexionais creados pola Lei 50/1985 constitúen un mecanismo incentivador da inversión privada en zonas configuradas como Zona de Promoción Económica -ZPE- que está constituída pola totalidade da comunidade autónoma: a consideración de ZPE supón que os proxectos de investimentos relacionados coa industria extractiva e transformadora, en industrias agroalimentarias, de acuicultura e de transformación e conserva de produtos pesqueiros, os servizos de apoio á industria e os de establecementos hoteleiros poden ser susceptibles de subvencións ata o 30% do investimento total.

A partir do 1 de xaneiro de 1996 suprímese a ZID (Zona Industrial en declive, que ten hasta esa data a zona de Ferrolterra, cun tratamento máis xeneroso con respecto a porcentaxe das subvencións) e a totalidade de Galicia constitúe ZPE a efectos da normativa sobre os incentivos económicos, se ben a porcentaxe que obteñen as empresas pode complementarse con outras actuacións subvencionadoras co tope do 10% gran empresa, do 20%, mediana empresa e 30% pequena empresa, a partir de 2008 fronte ao anterior do 40% dende 2002 e o 50% ata dita data dende a súa implantación.

Como pode apreciarse no cadro 2.49 aprobáronse en Galicia, dende 1988, ano de iniciación dos incentivos, ata decembro de 2015, un total de 1.941 proxectos que obtiveron unha subvención total de 935 millóns 117 mil euros.

Cadro 2.48

Incentivos económicos rexionais. Proxectos aprobados entre o 01/01/2015 ao 31/12/2015

	Expedientes	Investimento aprobado	Subvención	Emprego a crear	Emprego a manter
Andalucía	13	60.481	7.872	173	149
Aragón	3	16.898	2.052	18	86
Asturias	5	6.444	836	21	89
Canarias	13	92.616	24.355	245	317
Cantabria	1	4.989	299	10	0
C. A Mancha	5	7.045	1.046	23	225
C. y León	8	20.714	2.946	37	138
Estremadura	1	2.622	446	21	0
Galicia	1	955	57	1	59
Murcia	9	28.475	2.778	99	411
Valencia	4	9.661	864	73	63
Total	63	250.900	43.551	721	1.537

Fonte: Ministerio de Facenda e Administracións públicas
En miles de euros

Cadro 2.49

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.06.1988 e o 31.12.2015

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
Galicia	1.941	6.060.289	935.117	15,43	28.214	95.098

Elaboración Propia
Datos de Investimento e Subvención en miles de euros
Fonte: Ministerio de Economía e Competitividade

O cadro 2.50 contempla a evolución, nos últimos vinteun anos, observándose a nivel galego, no ano 1997, un aumento moi notable da axuda concedida. En 2000 aprobáronse un total de 52 expedientes –un número inferior ao ano anterior e similar aos anos precedentes- para un investimento de 131 millóns 754 mil euros-, outorgáronse subvencións de 21 millóns 679 mil euros-, pero en 2001 apróbanse 109 expedientes, a cantidade maior destes últimos dezoito anos cun alto, tamén, investimento previsto, outorgando como subvención 46 millóns 184 mil euros e cun compromiso de creación de 1.744 novos empregos e de mantemento de 7.308.

Cadro 2.50

**Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia,
acollidos á Lei 50/1985, aprobados de 1994 a 2015**

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
1994	63	147.055,64	26.071,91	17,73	873	3.144
1995	63	133.034,03	23.265,18	17,49	823	4.515
1996	39	68.713,71	10.746,10	15,64	486	2.251
1997	51	378.126,77	87.801,86	23,22	1.114	4.273
1998	53	270.455,45	48.958,45	18,10	1.042	10.225
1999	83	259.793,49	45.737,02	17,60	1.724	4.654
2000	52	131.753,87	21.678,51	16,45	923	2.025
2001	109	445.221,60	46.184,20	10,37	1.744	7.308
2002	47	330.394,13	30.059,31	9,10	1.267	3.181
2003	100	395.946,00	55.135,00	13,92	1.520	6.082
2004	47	232.548,95	35.273,00	15,17	875	2.717
2005	87	436.430,29	72.880,34	16,70	1.107	4.769
2006	76	768.916,78	96.937,11	12,61	1.083	10.695
2007	88	401.343,68	42.417,53	10,57	1.292	3.910
2008	53	253.452,89	25.771,20	10,17	677	2.209
2009	34	168.854,35	19.418,70	11,50	302	1.252
2010	25	87.376,19	10.102,27	11,56	203	295
2011	8	41.652,52	4.816,59	11,56	76	436
2012	23	108.463,33	13.532,34	12,48	258	1.332
2013	11	22.497,32	2.741,07	12,18	77	99
2014	5	19.072,73	1.946,44	10,21	7	420
2015	1	955,00	57,30	6,00	1	59

Datos de Inversión e Subvención en miles de euros

Fonte: Ministerio de Facenda e Administracións Públicas

No ano 2002 baixa o número de expedientes a 47, aínda que a contía do investimento -330 millóns 394 mil euros- é importante. O importe da subvención baixa con respecto ao ano anterior e acada un importe de algo máis de 30 millóns de euros cun compromiso de creación de 1.267 empregos e de mantemento de 3.181. No ano 2003 volven a subir tanto o número de expedientes -100- como a subvención concedida 55 millóns 135 mil euros, experimentando un acusado descenso no 2004 no que apróbanse 47 expedientes para unha inversión de preto de 232 millóns 549 mil euros e concedese unha subvención total de 35 millóns 273 mil euros, para a creación de 875 empregos e o mantemento de 2.717 postos de traballo. No ano 2005 incrementáanse substancialmente o número de expedientes: 87, a contía do investimento

subvencionable: 436 millóns 430 mil euros e o importe da subvención: 72 millóns 880 mil euros.

En 2006 con 76 expedientes acádase o montante da subvención máis alto: 96 millóns 937 mil euros para un investimento de preto de 768 millóns 917 mil euros, en 2007 con máis expedientes -88- baixan en grande medida o investimento previsto e a subvención concedida - 42 millóns, 417 mil euros-.

En 2008 baixan moi significativamente tanto ao número de expedientes: 53 como o investimento subvencionable: 253 millóns de euros, e a subvención concedida: preto de 26 millóns; en 2009 apróbanse 34 expedientes , e unha contía de subvención de 19 millóns 418 mil euros. En 2010 continúa o descenso tanto do número de expedientes aprobados: 25 como da subvención concedida: 10 millóns 102 mil euros e tamén o menor número de empregos a crear: 203 e a manter: 295.

En 2011 acádanse unhas cifras moi baixas en tódalas “ratios”: número de expedientes aprobados: so oito, investimento: 41 millóns 653 mil e unha subvención de so catro millóns 817. En 2012 increméntase o número de proxectos aprobados: 23, xunto co investimento e a subvención concedida e o número de empregos a crear e manter, se ben en 2013, 2014 e 2015 acádanse as cifras máis cativas de toda a serie, e en concreto no último ano en que apróbanse so 1 expediente, cunha inversión aprobada de 955 mil euros, unha subvención de 57.300 €, 1 emprego a crear e 59 a manter.

No cadro 2.51 contémplanse por Comunidades Autónomas as solicitudes de expedientes de incentivos económicos rexionais recibidas dende a súa implantación ata finais de 2015, xunto coa inversión e o emprego previsto. Como pode apreciarse Galicia é a terceira Comunidade, tras Andalucía e Castela León por número de expedientes e emprego e a quinta , tras as mencionadas e a Comunidade Valenciana e Canarias, polo montante de inversión de proxectos.

Cadro 2.51**Solicitudes de incentivos económicos rexionais
recibidas do 01/06/1988 ao 31/12/2015**

	Expedientes	Inversión	Emprego
Andalucía	5.854	27.546.114	105.540
Aragón	811	3.977.951	16.385
Asturias	1.141	5.352.003	14.040
Asturias (ZID)	70	245.535	1.953
Canarias	1.115	11.593.342	32.569
Cantabria	309	1.468.904	5.539
Cantabria (ZID)	41	108.082	650
C. A Mancha	1.741	8.751.239	34.631
C. e León	3.640	16.785.810	54.919
Ceuta	29	132.093	458
Estremadura	1.489	4.436.343	24.439
Estremadura (ZID)	95	198.034	2.198
Galicia (ZID)	130	864.472	5.365
Galicia	2.759	10.215.252	42.124
Melilla	22	41.921	251
Murcia	965	9.338.322	21.068
País Vasco	342	730.536	4.214
Valencia	2.533	12.975.067	33.139
Total	23.086	114.761.020	399.482

Fonte: Ministerio de Facenda e Administracións públicas

En miles de euros

Pero para ter unha visión máis axeitada convén ter en conta os datos do cadro 2.50 que fai referencia ós proxectos vixentes, é dicir os que non decaeron e plasmáronse en realidades tanxibles, a este respecto (cadro 2.50) Galicia con 911 proxectos é tamén a terceira Comunidade por número de expedientes e a cuarta por contía da subvención, tras as mencionadas e Murcia. Galicia acadou nestes 37 anos de vixencia destas subvencións a cifra de 437 millóns 707 mil euros e supuxo a creación de 12.783 novos empregos e o mantemento de 52.730.

Cadro 2.52

Incentivos económicos rexionais. Proxectos aprobados vixentes (1) entre o 01/06/1988 ao 31/12/2015

	Expedientes	Investimento	Subvención	Emprego a crear	Emprego a manter
Andalucía	1.758	8.149.013	1.144.504	29.431	93.149
Aragón	326	1.635.022	164.300	7.138	21.674
Asturias	438	2.218.500	403.479	6.226	21.300
Asturias (ZID)	21	33.560	8.297	323	217
Canarias	339	2.437.335	334.406	9.414	14.283
Cantabria	147	708.192	90.182	2.940	13.061
Cantabria (ZID)	15	40.690	5.655	198	3.948
C. A Mancha	546	2.477.480	332.842	11.399	30.097
C. e León	1.405	7.041.991	766.537	21.397	101.766
Ceuta	12	29.516	4.749	197	248
Extremadura	648	1.778.001	290.816	7.337	16.842
Extremadura (ZID)	28	35.986	18.185	438	429
Galicia (ZID)	32	64.815	23.612	597	507
Galicia	911	3.074.178	437.707	12.783	52.730
Melilla	4	11.028	2.345	129	-
Murcia	409	2.890.117	604.278	8.875	33.992
País Vasco	130	145.641	24.161	1.066	6.127
Valencia	875	4.676.875	405.242	12.267	84.480
Total	8.044	37.447.940	5.061.297	132.155	494.850

Fonte: Ministerio de Facenda e Administracións públicas

(1) Fan referencia ós que foron aprobados ó longo da historia do sistema de incentivos e que no decaeron en dereitos con posterioridade á concesión.

En miles de euros

2.6.3. A chegada da Administración Autonómica

A análise da política industrial da Xunta de Galicia en 2015 lévanos primeiramente a examinar o labor do Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE) e os programas de incentivos empresariais que xestiona e, posteriormente os fondos de capital risco que xestiona XESGALICIA, cun achegamento moi sucinto ás liñas de actuación orzamentaria de promoción industrial que veñen desenvolvendo as consellerías sectoriais: a de Economía e Industria, co apoio da de Facenda; Cultura, Educación e Ordenación Universitaria; Medio Rural e do Mar; e a de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas.

Dende a súa creación, coa Lei 5/1992, do 10 de xuño, o IGAPE vén a traballar en diversos programas de promoción e apoio ao contorno empresarial galego, a través da tramitación dos incentivos económicos rexionais -que xa estudamos no anterior epígrafe-, da concesión de préstamos e avais, de distintas modalidades de bolsas para posgraduados/as (de contratos en prácticas, de investigación no exterior, "de promoción", etc.) e de programas para a promoción da creación de empresas innovadoras lideradas por xoves, para mellorar a competitividade da empresa galega- ou de fomento das telecomunicacións e innovación tecnolóxica .

Dende a aprobación do Decreto 309/1995, do 23 de novembro, sobre incentivos para o desenvolvemento económico e fomento da actividade empresarial na Comunidade Autónoma de Galicia, o IGAPE configúrase, máis claramente, como o eixe fundamental de potenciación do sector produtivo galego.

Na actualidade o Igape é a axencia de desenvolvemento rexional de Galicia, figurando entre os seus principais obxectivos fomentar a creación de novas empresas, promover a mellora da produtividade e competitividade das sociedades xa asentadas na comunidade autónoma, atraer investimentos foráneos e facilitar a internacionalización do tecido produtivo, neste sentido para achegar os seus servizos o Instituto ten oficinas territoriais nas sete principais cidades galegas e para facilitar a internacionalización das pemes galegas e captar investimentos estranxeiros está poñendo en marcha unha rede de plataformas empresariais nos mercados de maior interese para o tecido produtivo de Galicia.

O IGAPE dispón dun amplo conxunto de instrumentos de apoio, ferramentas, axudas e servizos, deseñados para procurar facilitar a implantación de novos investimentos empresariais na Comunidade Autónoma, para favorecer a posta en marcha de proxectos emprendedores e para favorecer iniciativas de mellora da competitividade das empresas xa existentes mediante a ampliación e modernización, ou tamén a través de iniciativas de innovación, de cooperación, de especialización ou de internacionalización.

En Marzo de 1999 constitúese un novo ente público que introduce unha nova dimensión de apoio ás empresas, a xestora de capital risco: XESGALICIA, que dispón orixinariamente de tres instrumentos en función das demandas empresariais:

-Fondo Emprende, componse de achegas da Xunta de Galicia, e de entidades financeiras-Caixas de Aforro e bancos-, co obxectivo de promover as empresas de nova creación.

-Fondo Adiante, financiado con diñeiro público e destinado ao apoio ás empresas con problemas de viabilidade.

-SODIGA, constituída como unha sociedade de capital risco. A súa misión é apoiar proxectos de desenvolvemento de empresas con estrutura financeira equilibrada e un grao de madurez significativo. Xestiona directamente o Fondo Galicia-Norte de Portugal, acollido aos programas comunitarios interrexionais, formado por capital aportado a partes iguais pola Xunta de Galicia e a Rexión Norte de Portugal que financian investimentos en Portugal promovidos por empresas de Galicia e viceversa, primándose a creación de joint ventures entre empresas

A estes fondos orixinarios se suman o Inesga –Inversións estratéxicas de Galicia, e máis recentemente Innova, Fondo Tecnolóxico i2 C, de apoio ós emprendedores e Impulsa Ferrol co obxecto de desenrolar e consolidar o tecido empresarial na comarca de Ferrol, Xes-positiviza, coa finalidade de investir exclusivamente en ideas e proxectos de discapacitados

No cadro 2.53 contéplanse as inversións aprobadas dos fondos de XESGALICIA dende a súa creación ata ao 2015. Como se pode observar en 2000 aprobáronse 31 expedientes de inversión que supuxeron máis de 16 millóns de euros, descende en 2001 o número de inversións a 16 e lixeiramente a contía total –15,71 millóns de euros. En 2002 tramítanse o

mesmo número de expedientes de inversión co ano anterior: 16, baixando o importe total a 11,14 millóns de euros e no ano 2003 os 20 expedientes aprobados acadan un montante total entre as subvencións de capital e préstamo de 25,45 millóns de euros dos que a parte máis importante corresponde aos 11 proxectos de Sodiga.

Cadro 2.53

Fondos de capital de risco de XESGALICIA 2000-2015

Proxectos e Inversións		FONDOS				
		ADIANTE	EMPRENDE	SODIGA	OUTROS(2)	TOTAL
Nº proxectos	2000	6	13	12		31
	2001	5	3	8		16
	2002	2	7	7		16
	2003	1	8	11		20
	2004	4	5	3		12
	2005	2	4	4		10
	2006	2	9	8		19
	2007	5	12	5		22
	2008	12	15	7		34
	2009	7	8	4		19
	2010	10	7		2	19
	2011	0	0	0	0	
	2012	5	3	1	3	12
	2013		7	3	6	16
	2014		7		9	16
	2015		7	6	20	33
Capital ⁽¹⁾	2000	1.950	2.645	7.082		11.677
	2001	1.983	553	5.821		8.357
	2002	397	2.203	4.472		7.071
	2003	-	3.521	16.860		20.382
	2004	450	1.210	3.045		4.705
	2005	911	1.146	1.056		3.113
	2006	-	3.581	6.334		9.915
	2007	3.762	8.663	12.197		24.622
	2008	4.160	8.758	2.060		14.978
	2009		1.500	175		1.675
	2010	575	575			1.150
	2011	-	-	-		-
	2012				600	600
	2013		236	1.280		1.516
	2014		1.450	-	1.079	2.529
	2015		598	3.949	1.475	6.022
Préstamo ⁽¹⁾	2000	2.405	1.204	914		4.522
	2001	1.472	288	5.592		7.353
	2002	859	2.347	847		4.054
	2003	1.202	1.514	2.352		5.068
	2004	2.868	400	1.600		4.868
	2005	2.400	750	600		3.750
	2006	3.320	769	23.374		27.463
		2.000	1.118	7.256		10.374
	2008	16.415	5.132	24.050		45.597
	2009	17.970	18.550	8.950		45.470
	2010	21.400	9.550		700	31.650
	2011	-	-	-	-	-
	2012	18.329	20.000	1.000	2.250	41.579
	2013		2.200	6.300	875	9.375
	2014		4.570	-	812	5.382
	2015		3.350	1.000	1.384	5.734
Total (cap. + prest.) ⁽¹⁾	2000	4.355	3.849	7.995		16.199
	2001	3.456	841	11.413		15.710
	2002	1.256	4.550	5.319		11.126
	2003	1.202	5.035	19.212		25.449
	2004	3.318	1.610	4.645		9.573
	2005	3.311	1.896	1.656		6.863
	2006	3.320	4.350	29.708		37.378
	2007	5.762	9.781	19.454		34.997
	2008	20.575	13.890	26.110		60.575
	2009	17.970	20.050	9.125		47.145
	2010	21.975	10.125		700	32.800
	2011	-	-	-	-	-
	2012	18.329	20.000	1.000	2.850	42.179
	2013	0	2.436	6.300	2.154	10.890
	2014	0	6.020		1.891	7.911
	2015	0	3.948	4.949	2.859	11.756

(1) Miles de euros

(2) FONDOS: Impulsa Ferrol ID, Innova, Fondo Tecnolóxico ID FCR e Galicia Iniciativas emprendedoras (GIE)

Fonte: IGAPÉ (Xunta de Galicia)

No ano 2004 baixan ostensiblemente tanto o número de proxectos aprobados -120, como a contía da inversión: 9 millóns 573 mil euros, en 2005 volven a baixar, neste caso en dous o número de proxectos que son so 10 e a contía do importe: 6 millóns 863 mil euros a cantidade máis cativa dende a creación da xestora.

En 2006 os 19 proxectos aprobados acadan un montante global de 37 millóns 378 mil euros, destacando fundamentalmente a inversión en forma de préstamo de SODIGA.

En 2007 os proxectos aprobados ascenden a 22 con un importe total- 34 millóns 997 mil euros- lixeiramente inferior o ano precedente, pero coa cifra máis alta de subvención de capital, dende a creación da xestora: 24 millón 622 mil euros.

En "2008 os proxectos subvencionados chegan ao maior número dende a creación de Xesgalicia: 34, baixando a subvención de capital ostensiblemente con respecto a 2007 pero coa contía máis alta dos préstamos: 45 millóns 597 mil euros que acadan o importe total de maior contía do Fondo : 60 millóns 575 mil euros.

En 2009 baixan case a metade o número de proxectos e a subvención de capital redúcese drasticamente: un millón 675 mil euros, pero se mantén practicamente na mesma contía: 45 millóns 470 mil euros o volume dos préstamos.

En 2010 apróbanse 19 proxectos –dos que un corresponde ao novo Fondo Innova e outro a Impulsa Ferrol, a subvención continua a diminuír-1 millón 150 mil euros– o mesmo que a contía do préstamo – 31 millóns 650 mil euros.

En 2011 a actividade de Xesgalicia estivo orientada exclusivamente á xestión das participacións existentes, sen que houbera nova toma de participacións nin subvencións.

En 2012 apróbanse 12 proxectos cunha pequena subvención de capital: 600.000 euros pero con importantes créditos , sobre todo aos Fondos Adiante e Emprende.

En 2013 dos dezaseis proxectos aprobados corresponden sete ao Fondo Emprende, tres a Sodiga e os seis que reflíctense no apartado de outros do cadro 2.52, son tres pertencentes ao Fondo XES-INNOVA, e outros tres do Fondo Tecnolóxico i2C. O total da inversión en 2013 dos 16 proxectos subvencionados por Xesgalicia acada os 10.890.000 €, unha cantidade moi inferior á do ano precedente.

En 2014 apróbanse 18 proxectos, nove correspondentes o Fondo Emprende, dous de Galicia Iniciativas emprendedoras, dous de Xes-Innova e cinco do Fondo Tecnolóxico i2. A subvención de capital ascende a 2 millóns, 529 mil euros e a de préstamo 5 millóns, 382 mil euros.

En 2015 o número de proxectos de investimentos aprobados acada a cifra de 33, dos que 14 son a cargo do Fondo Galicia Iniciativas Emprendedoras, 7 a Emprende, 6 a Sodiga, 4 ao

Fondo Tecnolóxico 12 C , 1 a Xes-Innova e 1 a Xes Impulsa- Ferrol. A subvención de capital supón un montante de 6 millóns 23 mil euros e a de préstamo 5 millóns 734 mil euros.

Cadro. 2.54

Programas de apoio financeiro ás PEMES. Por liñas de financiamento. Galicia. 2014-2015

Liñas de financiamento subsidiado	Expedientes		Préstamo incentivable		Investimento apoiado		Subvención concedida	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Convenio IGAPE-ICO, bonificación custos financeiros ICO > 25000	371	17	50.320.046	2.116.307	37.740.034	1.587.230	3.317.990	155.900
Convenio IGAPE- ICO, Microcréditos	233	125	4.045.721	227.800	3.034.291	1.696.123	503.786	317.040
Total	604	142	54.365.767	2.344.107	40.774.325	3.283.353	3.821.776	472.940

Datos en euros
Fonte: IGAPE

O cadro 2.54 representa a información do programa de apoio financeiro as Pemes por liñas de financiamento, dos anos 2014 e 2015. En 2015 soo se aprobaron 142 expedientes fronte os 604 de 2014, os expedientes subvencionados neste último ano corresponderon a liña do convenio IGAPE-ICO: 17 que acadaron un préstamo incentivable de 2 millóns 116 mil euros e un investimento apoiado de 1 millón 587 mil euros. Os 125 expedientes dos microcréditos plasmáronse en un investimento apoiado de 1 millón, 696 mil euros e un préstamo incentivable de 227 mil oitocentos euros.

Cadro 2.55

Programas de apoio á continuidade e mellora competitiva. Galicia 2011-2015

Modalidade	Nº de Proxectos					Investim. Apoiado					Subvención Concedida				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Programa Innoempresa (1)	758	9	37	32		20.286.061	398.549	6.858.591	8.023.285		7.963.740	58.136	2.998.373	3.969.530	
Apoios a proxectos colaborativos de carácter empresarial	87	44	24	48		1.250.993	499.824	405.371	566.561		770.113	389.440	346.301	436.902	
Incentivos económicos a proxectos con investim. empresarial	357	93	83	145		25.339.663	14.170.539	15.217.542	9.899.272		6.133.577	3.306.022	5.864.406	4.800.008	
Iniciativas veradeiras de coñecemento nas pemes galegas	92	1				1524.800	12.000				762.400	6.000			
Emprendedores	15	53	35	73		2.694.374	5.895.510	3.15.621	7.786.122		647.774	1.605.381	932.586	2.302.487	
Auto-móvil (Axudas para renovación de automóbiles)	4					86.231					4.330				
Convenio produtoras de uva	1	1				9.357.107	9.201.747				309.848	330.859			
Axudas ás agrupacións empresariais (clústers)			12					4.632.181					3.838.438		
Outras axudas (2015-bolsas formación proxectos mellora pemes)	21	105		1		2.232.830		1344.600			823.009		1344.600		9.960
Total	1.175	201	476	459		62.772.059	30.178.369	31.573.843	26.275.240		17.414.791	5.795.838	15.324.704	11.518.887	

(1) Innovación organizativa, innovación Tecnolóxica e innovación en colaboración
Fonte: Igape- Xunta de Galicia

No cadro 2.55 contéplase os datos dos catro últimos anos do programa de apoio a continuidade e mellora competitiva da Peme, unha das liñas importantes do Plan de consolidación e competitividade da Peme nesos anos, en 2015 como observamos no cadro suspéndese esta liña de financiamento.

A actuación do IGAPE engádanse en 2009 algunhas axudas que adquiren un importante desenvolvemento: axudas para os custos do análises para o acceso ao Mercado Alternativo Bancario (MAB), e as do plan Remóvete, complementarias das da Administración Central para a automoción, se ben en 2010 continúan as axudas á automoción, aínda que en menor número, baixan en 2011 e desaparecen en 2012. As denominadas microcréditos que operan sAo en 2010. En 2010 engádanse unha liña de apoio a compra de mobles que no continúan nos anos posteriores e un convenio con produtores de uva que mantense en 2011 e 2012. En 2013 inclúense axudas para as agrupacións empresariais (clústers) que outórganse a 135 proxectos e representan 1.334.600 €. Dos expedientes en 2013 destacan pola contía da subvención as referentes os incentivos económicos a proxectos con investimento empresarial, e as do programa de innoempresa, que aumenta en gran medida. En 2014 apróbanse 459

proxectos, cun investimento apoiado de 26 millóns 275 mil euros para unha subvención de 11 millóns 519 mil euros, das que a maior subvención corresponde os 145 proxectos do programa incentivos económicos a proxectos con investimento empresarial, 4 millóns 800 mil €, seguido dos 192 proxectos do programa innoempresa: 3 millóns 970 mil € de subvención e o programa específico de emprendedores, 73 proxectos que acadaron 2 millóns 302 mil € de subvención.

Cadro 2.56

Programas de apoio a expansión exterior das empresas 2012-2015(*)

ANO	Nº solicitudes				Investim. Apoiado				Subvención concedida			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
A Coruña	125	78	54	42	9.432.812	4.134.113	2.811.408	783.586	5.323.311	2.483.624	1.673.235	384.143
Lugo	27	18	15	10	2.056.968	1.420.220	613.117	153.993	1.268.847	884.383	422.411	99.631
Ourense	26	13	23	7	1.695.994	936.286	1.263.581	253.715	1.091.963	567.998	748.565	75.628
Pontevedra	145	83	62	51	5.352.740	5.830.137	2.863.679	1.003.539	3.047.419	3.412.987	1.725.985	464.116
Galicia	323	192	154	110	18.538.514	12.320.756	7.551.785	2.194.833	10.731.540	7.348.992	4.570.196	1.023.517

(*)Axudas á internacionalización das empresas galegas

Elaboración propia

(1) Datos en euros

Fonte: Igape

Os programas de apoio á expansión exterior das empresas galegas constitúen unha importante liña de actuación na actividade do Igape que foi adquirindo unha crecente importancia, se ben perde forza nestes catro últimos anos. Como se recolle no cadro 2-56 subvencionáronse en 2015 110 solicitudes por un importe de máis de 1 millón 24 mil euros de subvención.

Cadro 2.57

Programas de apoio asimilados a subvencións ao emprego estable (grandes investimentos) por provincias. 2012-2015

	Nº expedientes				Gasto Subvencionable				Subvención				Emprego a crear				Emprego a manter			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
A Coruña	6	15	12		26.933.954	59.048.572	25.423.703		2.861.701	9.303.569	3.482.909		36	132	40		455	536	547	
Lugo	4	3	3		4.470.522	4.986.531	10.575.225		750.626	747.980	1.815.744		17	2	33		55	232	150	
Ourense	5	3	2		9.935.829	23.179.345	8.468.130		1.609.512	2.969.259	2.261.216		18	74	6		149	7	332	
Pontevedra	9	10	20		13.095.908	47.896.293	23.271.954		1.736.641	6.404.149	3.784.041		122	131	202		530	1.459	2.012	
Galicia	24	31	37		54.436.213	135.110.741	67.739.012		6.958.480	19.424.957	11.343.910		193	339	281		1.189	2.234	3.041	

Importes en euros

Fonte: IGAPÉ (Xunta de Galicia)

O cadro 2.57 ofrece os datos de subvención a fondo perdido do IGAPÉ para grandes investimentos empresariais que suspéndese tamén en 2015. O importe global para os 37 expedientes do 2014 -6 máis que o ano anterior – acadou unha contía da subvención de 11 millóns 344 mil euros- 8 millóns, 81 mil euros menos que en 2013.

Nos cadros 2.58 a 2.61 recóllense as subvencións e axudas por áreas o sectores das distintas consellerías da Xunta de Galicia que teñen incidencia na incentivación empresarial e industrial, agrupadas por programas segundo os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma Galega de 2015.

Informe da situación sociolaboral de Galicia. 2015

Cadro 2.58

Subvencións e axudas da Presidencia da Xunta e das Areas de Economía, Industria, Cultura e Turismo (capítulo VII). Galicia. 2012-2015

	Programa	Concepto	2012	2013	2014	2015
432A	Bibliotecas, arquivos, museos e equip. Cultrais	transferencia a Universidades	23.000	48.800	20.300	20.300
		a entes locais para investimentos en arquivos	11.000	39.200	27.440	27.440
		a entes locais para investimentos en bibliotecas				159.399
		apoio a promóc., produc. E edición do libro en galego	365.092	360.000	210.000	230.000
		arquivos integrados no sistema de arquivos de Galicia	65.000	60.000	30.000	30.000
		Museo do Pobo Galego		96.000	96.000	
432B	Fomento das actividades culturais	Fundación Museo do Mar de Galicia		330.000	330.000	
		Fundación Marco de Vigo		140.000	100.000	
		Transferencias á axencia galega de industrias culturais (AGADIC)	10.52.924	5.860.719	6.860.719	6.460.719
		Transferencias ó Consorcio da Cidade de Santiago	3.595.803	2.284.413	2.284.413	1.500.000
		Real Academia Galega	45.000	45.000		
		Construción e equipamentos de Asociacións e Institucións Culturais		272.500	1452.100	1.542.332
433 A	Protección e Promoción do patrimonio Histórico, Artístico e Cultural	Transferencia ás Universidades galegas			30.000	30.000
		Corporacións Locais, para a conservación do patrimonio cultural			630.000	305.000
		Axudas para intervencións arqueolóxicas			50.000	50.000
		Axuda para familias e institucións para a conservación patrimonio cultural galego			10.000	10.000
		Convenio Xunta- Igrexa para intervencións patrimonio artístico			120.000	120.000
		Á Real Academia Galega de Belas Artes de Nosa Señora do Rosario			40.000	40.000
561A	Plan Galego de I+D e Innovac. Tecnolóxica	Transfer. De capital a Entidades de Dereito Público	1914.393			
		Transferencias de capital a Fundacións Públicas	3.034.700			
		Axudas e convenios de I+D a Corporacións Locais	5.411			
		Colaboración con empresas privadas para I+D	7.982.911			
		Transferencias de capital a EEP e Entes públicos do Estado	770.000			
		Transferencias de capital a Axencias públicas da Comunidade	9.374			
		Transferencias de capital a Organismos Autónomos	277.626			
		Transf. de capital a institucións sen fins de lucro	8.177.913			
		Transferencia capital á Axencia Galega de Innovación		44.041.262	49.722.319	50.005.390
561B	Investigación Universitaria	Transf. de capital a Universidades da C.A. en I+D	26.954.212	27.645.383	27.645.383	26.381.589
		Subvencións por resultados de transferencia tecnolóxica		780.716	780.716	780.717
		Apoio aos Centros Singulares do SUG				1.250.000
571A	Fomento da Sociedade da Información e do Coñecemento	Transferencia a Fundación Roi Codina				1.217.356
732A	Regulación e Soporte da Actividade Industrial	Achegas as empresas para o desenvolvemento da soc. da información	235.450			
		Achegas as instit. sen fin de lucro para proxectos da soc. da información	1466.472			
		Extensión da banda ancha	12.804.663			
732B	Regulación e Soporte da Actividade Industrial	Transferencia de capital á Axencia para a moderniz. Tecnolóxica (AM TEGA)		75.317.253	70.059.976	67.580.474
733A	Eficiencia enerxética e enerxías renovables	Actuacións para infraestruturas en polígonos industriais	2.992.207	1002.163	3.000.000	
		Fomento metroloxía legal en microempresas.		150.000		
		Proxecto EM-PREGANAV.			32.100	
		Plan renove de ascensores				700.000
		Instituto Enerxético de Galicia	172.959	3.711.704	15.255.222	15.859.530
		Infraestruturas enerxéticas municipais	4.563.060		732.864	
		Plan de mellora da calidade da subministración eléctrica	4.975.402	5.840.873		
		Plans de gasificación	850.970	618.075	582.000	1.351.500
		Convenio con Energy Lab desenvolvemento proxecto piloto de gas renovable		805.622		
		Convenio coa Fundación Semana Verde para a celebración da Feira da Enerxía				30.000
Convenio con Reganoa para o fomento do GNL como combustible marítimo				100.000		
Plan renove de festas				1.507.084		
Plan renove de caldeiras de alta eficiencia				500.000		
734A	Fomento da Minería	Convenio coa Camara Mineira de Galicia		130.000	40.000	40.000
		Plan carbón 2006-2012	1.100.761			
		Convenio cos clústeres da pizarra e do granito para a redución do pó de sílice	874.000	655.979	350.000	
		Convenio cos centros tecnolóxicos da pizarra e granito en materia de I+D	900.000			
		Axudas ao sector mineiro		1313.000		
		Rexeneración labores mineiras abandonadas en Lousame e Vila de Cruces	18.941			
		Plan do CARBÓN. Subministración gas aos Cocollos de Cerceda e As Pontes	656.000	257.000		
		Plan do Carbón: infraestr. enerxéticas Das Somozas	2.662.000			
		Plan renove de cubertas de pizarra		806.113	609.485	200.000
		Plan utilización pedra natural envolvente dos edificios			600.000	200.000
Plan renove de tella cerámica				200.000		
741A	Moderniz. internac. e mellora da compet. innov. e produc. empresarial	Transferencia ao IGAPE	61324.456	51642.170	54.701.655	58.637.104
		Parque Tecnolóxico de Galicia	1700.000			
		Apoio á innovación empresarial	15.827.691			
		Achegas para asociacións e clusters	2.108.709	80.000		
		Convenio con ACLUNAGA: creación catálogo electrónico e 30 produtos dos asteleiros		60.000		
		Convenio con CEAGA. Proxecto piloto 7 estacións de electromobidade		40.000		
		Plan Renove para talleres de reparación de vehículos	500.000			
		Plan renove de ascensores		92.111		
		Convenio con ACLUNAGA e ASIME para certifi. da calidade da ind. Auxiliar naval	80.000			
		Convenio con CEAGA para a creación de 7 estacións de electromobidade	2.400.000			
751 A	Ordenac. Regulación e Promoc. Do Comercio Interior de Galicia	Ordenación de Espazos Comerciais Municipais	3.438.379	2.723.096	3.125.000	2.790.141
		Mercado de Santiago de Compostela	753.632	1179.250	18.295	
		Mercado de Ourense	10.000	1.000	130.000	90.000
		Mercado da Estrada	150.000	300.000	200.000	
		Mercado da Ribeira	300.000	600.000	300.000	
		Mercado de Cambados		1.000	50.000	178.920
		Mercado de Vilagarcía de Arousa			50.000	120.000
		Mercado de Pontevedra			100.000	150.000
		Renovación e Fomento da Cidade no Comercio Retailista	900.000			
		Rexeneración do Tecido Empresarial Comercial	752.025			
Modernización e innovación dos obradoiros artesanais	200.000					
Asociacionismo comercial e integracións estratéxicas	4.865.911	5.581.465	5.300.000	4.300.000		
Continuidade empresarial, apoio ao relevo na peme comercial			800.000			
Mellora dos mercados de abastos de Vigo	150.000					
Sector textil-confección.EMPREGATEX	1700.000					
Cooperación con Concellos para incentivar a marca artesanía de Galicia	70.000					
Equipamiento comercial Concello de Mondariz	65.000					
Fundación Centro galego de Artesanía e Deseño	550.000	490.000	418.950	336.000		
Transferencias a Galicia Calidade s.a.	530.000	466.400	398.772	320.000		
Asociacións do sector artesanal	10.000					
Promoción e comerc. da artesanía. Talleres artesanais			320.000			
Comercialización artesanía de Galicia. Asociacións profesionais artesáns			90.000	45.000		
Comercialización artesanía de Galicia. Obradoiros artesanais				120.000		
Camaras de Comercio Galegas Plans FOEXGA e PIPES	1713.449					
Camara de comercio galegas. Reestruturación e eficiencia dos servizos	1300.000	1300.000				
Camaras de comercio: plans fomento e iniciación á internacionalización		1277.736				
Renovación e fomento da calidade no comercio retailista		868.599	1121781	1.900.000		
Rexeneración do tecido empresarial comercial		482.000	500.000			
Fomento da actividade comercial empresarial		785.401				
Proxecto innovacións			151.290			
Apoio a modernización e innovación das pemes comerciais					1.009.996	
761A	Coordinación e Promoción do Turismo	Financ. Sociedade de Imaxe e Promoc. Turística de Galicia	12.241.920			
		S.A. Xestión do Plan Xacobeo	2.386.005			
		Instituto de estudos turísticos	211.995			
		Convenios con Universidades	150.000			
		Mellora dos Recursos Turísticos das Entidades Locais	2.392.458			
		Subvencións a Festas de Interese Turístico	55.000			
		Creación e mellora da Infraestrutura Turística	230.000			
		Plan de sinalización turística	461.000			
		Transferencia capital á Axencia e Turismo		19.027.425	24.731.981	24.781.907
Total			218.401.677	259.442.418	274.318.761	272.987.898

Elaboración propia
Datos en euros
Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega

Cadro 2.59

Suvenções e Axudas da Área do Medio Rural (CAP. VII) Galicia 2012-2015

	Programa	Concepto	2012	2013	2014	2015
422L	Capacitación e extensión agroforestal	Transferencias a empresas colaboradoras en programas de formación e transferencia tecnolóxica	180.000	152.883	251.467	303.082
54B	Conservación da Biodiversidade e posta en valor do medio rural (Consell. Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas en 2013-2015)	Axudas a Concellos para a protección de animais domésticos	282.000	20.000	64.000	1.550.400
		Axudas a Concellos Rede Natura 2000	1570.292	2.371.602	2.391.805	378.900
		Axudas a Parques Naturais	771.000	462.382	491.599	302.867
		Axudas Parque Nacional Illas Atlánticas	140.000			
		Axudas á ordenación da actividade cinexética e piscícola	328.000	350.000	356.000	
		Convenios con Fundacións	60.000			
551A	Infraestruturas e Equipamentos no Medio Rural	Convenio con Seisa del Norte S.A.	383.371			721.689
		Convenio Mouriscade (PDRS)		130.000	400.000	16.085.000
551B	Accións preventivas e infraestrutura forestal	investimentos en materia de incendios (corp. locais)	7.200.000	13.831.207	16.085.000	9.119.783
		investimentos en materia de incendios (empresas privadas)	2.400.000	3.500.000	4.450.000	1.215.108
561A	Plan Galego de Investigación, desenv. e Innovación Tecnolóxica	Transferencias ó INGACAL	2.599.012	1588.398	1286.005	21.115
		Transferencias ó Centro Tecnolóxico da Carne	128.015	39.474	21115	2.799.395
		Desenvolvemento novos procesos e tecnoloxías	2.350.000	2.566.822	2.400.000	21.172.309
712A	Fixación de Poboación No Medio Rural	Axencia Galega de Desenvolvemento Rural	34.270.908	44.596.157	33.563.041	45.849.998
712B	Modernización e Diversificación do Tecido Productivo Rural	Modernización e Diversificación das explotacións	41144.288	39.494.055	44.881.886	2.000.000
		Axudas a Transición da Renovación da Titularidade Agraria	2.710.001	1675.000	800.000	1.500.000
		Axudas a produtores en zonas especiais	1900.000	1600.000	3.100.000	24.541.383
		Transferencias ao FOGGA (CES)	24.173.389	33.237.424	30.479.332	
712C	Fomento do Asociacionismo agrario e Divulgación da Tecnoloxía Agraria	Fomento Asociacionismo Agrario e mellora da calidade do leite	480.143	3.621.111	2.197.817	4.229.341
		Fomento Maquinaria en Común	3.713.840			
		Mellora da calidade do leite ovino		6.588		
713 A	Mobilidade de Terras Agrarias improductivas	Transferencias a AGADER	140.000			
713B	Ordenación das producións forestais	Axudas para a creación e mellora das masas forestais	18.977.704	27.802.774	19.999.547	17.609.933
713C	Implantación de Sistemas Productivos Agrarios Sustentables	Renovación parque de tractores	150.000	150.540		2.500.000
		Plan de ordenación e fomento do sector equino	50.000			669.652
		Reestruturación Sistemas Productivos	750.090	3.500.000	5.500.000	
		Novas técnicas de Diagnóstico e Reproductivas	1075.000	462.332	640.000	
		Programa de mellora da calidade do leite	650.000	214.670		
		Sistemas de produción gandeira en extensivo	500.000	237.872	250.000	
		Recuperación e difusión de razas autóctonas		45.000	25.000	
		Axudas ao sector do lúpulo	50.000		35.000	
		programa melloa xenética frisión de Galicia	300.000	307.282	200.000	
713D	Mellora da Calidade na Producción Agroalimentaria	Ordenación de Producións e Mercados Agrarios	3.600.000	4.366.112	6.825.001	7.000.000
		Promoción e Comercialización Agroalimentaria	2.127.968	2.199.860	2.600.000	2.600.000
		Participación de produtores en programas de calidade diferenciada	747.965	900.000	900.000	900.000
713E	Benestar Animal e Sanidade Vexetal	Programas Sanitarios Especiais	2.960.000	1865.615	700.000	300.000
		Agrupacións de Defensa Sanitaria	60.000		89.746	
		Plan Apícola Galego	350.000	91808	400.000	400.000
		Identificación cabalo galego do monte	98.404	110.000	62.000	
		Indemnizacións por sacrificio	500.000	300.000	150.000	800.000
		sanidade vexetal				200.000
713F	Regulacións das Produccións Agrarias e Apoio á Renda dos Agricultores	Fondo Galego de Garantía Agraria	52.110.204	47.761.275	41.862.828	44.755.218
741A	Moderniz., Internac. e Mellora da Compet., Innov. e Produc. Empresarial	Apoio á Industrialización e Comercialización	16.993.256	16.581.876	19.714.622	19.020.000
	Total		228.974.850	256.129.729	243.172.811	228.545.173

Datos en euros

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega

Cadro 2.60

Subvencións e axudas da Área do Mar (capítulo VII). Galicia. 2012-2015

	Programa	Concepto	2012	2013	2014	2015
541C	Protección e Mellora do Medio Natural Marítimo	Transferencias de Capital ao Intecmar	702.779	322.393	389.810	387.832
722A	Promoción Social e Divulgación da Tecnoloxía Pesqueira	Transformación de buques	119.250	81.915		
		Plan de pensións para as mariscadoras	900.000	646.000		
		Investimentos en medidas de seguridade no mar	150.000	150.000	50.000	50.000
		Mellora da competitividade confraría pescadores de Galicia	200.000	200.000	150.000	100.000
		Convenio federación galega de confrarías pescadores				54.000
		Convenio federación provincial de confrarías pescadores de A Coruña				34.000
		Convenio federación provincial de confrarías pescadores de Pontevedra				43.000
		Convenio federación provincial de confrarías pescadores de Lugo				23.000
		Recuperación embarcacións patrimoniais				35.000
723A	Competitiv. e Mellora da Produc. Pesqueira e da Acuicultura	Axudas para Proxectos de Xestión Integral dos Recursos Mariños	4.500.000			10.345.027
		Axudas á paralización definitiva de actividades de pesca				
		Ordena., restruct., fomento mellora da produc. pesqueira e de cultivos mariños	13.765.713	5.186.927	1.000.000	1.000.000
		Transformación e comercialización da produc. pesqueira e da acuicult	21.618.980	21.570.084	10.000.000	200.000
		Axudas á acuicultura e os cultivos mariños	29.303.743	12.441.830	3.000.000	250.000
		Medidas de carácter socioeconómico	1.000.000	1.992.809	516.036	500.000
		Operacións piloto	2.095.508	726.447	250.000	
		Transferencias de capital a empresas privadas	11.588.105	15.841.709	14.252.864	
		Axudas seguridade buques no Indico		100.000		
		Axudas para proxectos colectivos		7.668.020	4.765.000	3.452.000
723B	Regulación das Producións e dos Mercados da Pesca	Desenvolvemento sostible de zonas costeiras	6.887.165	4.647.620	9.476.900	6.030.032
	Total		92.831.243	71.575.754	43.850.610	22.503.891

Datos en euros

Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega

Cadro 2.61

Subvencións e axudas da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestrutura (capítulo VII). Galicia. 2012-2015

	Programa	Concepto	2012	2013	2014	2015
512A	Ordenación e Inspección do Transporte	Convenios con Concellos promoción transporte urbano limpo	600.000			
		Convenios cas Deputacións promoción transporte urbano limpo				525.000
		Fomento da seguranza nos taxis	50.000	36.550	36.550	
512B	Construc., conservac. e explotación de estradas	Convenios en materia de estradas				
		Transferencia á Axencia de Infraestruturas	261.494.988	224.057.586	210.418.525	214.737.100
521A	Urbanismo	Axudas corp locais para redacción planeamento urbanístico	2.100.077	2.004.056	1.671.851	2.570.000
		Axudas a Concellos para obras equipamentos entornos urbanos	6.665.520	702.235	844.400	967.277
		Transferencias de capital a APLU		3.665		
541D	Control ambiental e xestión de residuos	Plan de xestión de residuos urbanos de Galicia 2010-2020	144.593			
		Subvencións en materia de Medio Ambiente Industrial (empresas	7.098.446			
		Inversións ambientais en empresas de Galicia			1.449.926	
541E	Cofecemento do Medio Ambiente e fomento da Sustentabilidade	Transferencias de capital ao IET		803.928	619.536	508.019
542A	Planificación e Xestión Hidrolóxica	Transferencias de capital a Augas de Galicia	60.764.648	47.307.272	36.262.338	25.743.413
	Total		338.918.272	274.915.292	251.303.126	245.050.809

Datos en euros

(‡) Só comprende subvencións a empresas, non a familias, institucións sen fins de lucro, corporacións locais e organismos autónomos administrativos da Comunidade Autónoma, salvo que se indique.

Fonte: Xunta de Galicia. Orzamentos xerais da CA Galega

Economía social

3

3.1. Cooperativas

Segundo datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, o número total de cooperativas inscritas na Seguridade Social en Galicia, a 31 de decembro de cada ano, rexistrou un leve incremento, de apenas o 2 por cento, nos últimos tres anos, se ben o número de traballadores empregados nas mesmas aínda non recuperou en 2015 o nivel de 2013. A provincia de A Coruña é a que conta con máis cooperativas, sendo as cooperativas da provincia de Pontevedra as que ocupan máis traballadores. Sen embargo son as cooperativas da provincia de Ourense as que teñen a ocupación media de traballadores máis alta de Galicia (19 traballadores), aínda que este dato está distorsionado polo efecto *Coren*, un dos maiores grupos industriais de Galicia, cunha ampla base cooperativa.

Cadro 3.1

Cooperativas inscritas na Seguridade Social e traballadores das mesmas, segundo sexo, por comunidade autónoma e provincia. Galicia 2013-2015.

Galicia	Cooperativas			Traballadores			
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	
						Ambos sexos	% de mulleres
	566	569	579	6.491	6.399	6.452	44,7
A Coruña	224	227	227	1859	1857	1883	46,3
Lugo	106	105	110	782	807	819	43,1
Ourense	71	75	74	1474	1400	1429	44,1
Pontevedra	165	162	168	2.376	2.335	2.321	44,3

Fonte: Anuário de Estatísticas laborais. Ministério de Emprego e Seguridade Social

Xa con datos da Consellería de Economía, Emprego e Industria, e se temos en conta tan só as cooperativas inscritas en 2015 nos rexistros autonómicos, provinciais e central, a provincia que amosou un maior dinamismo neste punto foi a de Pontevedra. Por tipo de cooperativa, o protagonismo case que absoluto corresponde ao cooperativismo de traballo asociado

Cadro 3.3

Cooperativas inscritas nos rexistros provinciais e central, segundo a clase de cooperativa e número de socios promotores. Galicia 2015

[illegible]

Fonte: Secretaria Geral de Empresa, Conselho de Economia, Empresa e Indústria.

Desde o ponto de vista da actividade desenvolvida, o 43 por cento das cooperativas

constituídas en Galicia en 2015 pertencen aos sectores primario e da construción e ao subsector do comercio.

Cadro 3.3

Cooperativas inscritas nos rexistros provinciais e Central, segundo a clase de cooperativa e número de socios promotores. 2015

Clase	REXISTROS PROVINCIAIS								REXISTRO CENTRAL		TOTAL	
	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.
	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.	Nº Coop.	Nº Soc.				
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	1	10	2	6	2	7	2	7	3	14	10	44
Industrias extractivas											0	0
Industria manufacteireira	2	7	3	11			3	10			8	28
Fornecem. de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado												
Subministración de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación	1	4									1	4
Construción	2	17	1	3			5	15	1	5	9	40
Comercio por xunto e polo miúdo; reparación de vehículos de motor e motocicletas							6	18	4	54	10	72
Transporte e almacenamento							1	13	1	3	2	16
Hostalería	1	3					1	3			2	6
Información e comunicacións	1	3	1	4							2	7
Actividades financeiras e de seguros												
Actividades inmobiliarias												
Actividades profesionais, científicas e técnicas	3	11					3	9			6	20
Actividades administrativas e servizos auxiliares					2	12					2	12
Adm. Pública e Defensa e Seguridade Social obrigatoria												
Educación	3	9					2	6			5	15
Actividades sanitarias e de servizos sociais	1	4									1	4
Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	2	14					1	3	1	3	4	20
Outros servizos	1	3					3	11	1	3	5	17
Activid. dos fogares como empregadores de persoal doméstico; activid. dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio												
Activid. de organizacións e organismos extraterritoriais												
Total	18	85	7	24	4	19	27	95	11	82	67	305

Fonte: Memoria da Consellería de Economía, Emprego e Industria

2. Sociedades laborais.

De novo con datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, o número total de sociedades laborais inscritas na Seguridade Social en Galicia, a 31 de decembro de cada ano, non fixo senón diminuír nos últimos tres anos, nunha tendencia uniforme en todas as provincias galegas. Tendencia similar seguiu o número de traballadores empregados nas mesmas, levemente mitigada en 2015.

Cadro 3.4

Sociedades laborais inscritas na Seguridade social e traballadores das mesmas segundo sexo, a 31 de decembro. Galicia 2013-2015

	Sociedades Laborais						
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	% Mulleres
A Coruña	204	194	184	959	940	941	31,1%
Lugo	97	84	72	415	387	378	33,9%
Ourense	100	103	90	298	318	301	35,2%
Pontevedra	217	201	193	1.189	1.008	1.047	25,4%
Totais	618	582	539	2.861	2.653	2.667	29,7%

Fonte: Anuario de Estadísticas Laborais. Ministerio de Emprego e Seguridade Social

O dato anterior resulta congruente cos facilitados pola Consellería de Economía, Emprego e Industria da evolución do número de sociedades laborais constituídas en Galicia entre 2011 e 2015, e do número de sociedades laborais que causaron baixa no mesmo período, se ben este último constata unha minoración do número de baixas en 2015 respecto dos catro anos precedentes.

Cadro 3.5

Sociedades laborais: Actos inscritos segundo a provincia do domicilio social. Galicia 2015

	Sociedades laborais constituídas	Modificacións Estatutarias	Sociedades laborais que causaron baixa	Totais
Galicia	35	20	57	112
A Coruña	13	6	15	34
Lugo	1	1	8	10
Ourense	5	2	14	21
Pontevedra	16	11	20	47

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Subdirección xeral de Economía Social

Cadro 3.6

Sociedades laborais constituídas por provincias. Galicia 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Galicia	48	61	45	42	35
A Coruña	20	26	18	18	13
Lugo	2	7	2	5	1
Ourense	10	15	3	6	5
Pontevedra	16	13	22	13	16

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Subdirección xeral de Economía Social

Cadro 3.7

Sociedades laborais. Modificacións estatutarias. Evolución Galicia 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Galicia	24	36	31	28	20
A Coruña	7	11	15	11	6
Lugo	2	7	2	1	1
Ourense	5	4	1	4	2
Pontevedra	10	14	13	12	11

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Subdirección xeral de Economía Social

Cadro 3.8**Sociedades laborais que causaron baixa por provincias. Galicia 2011-2015**

	2011	2012	2013	2014	2015
Galicia	77	71	79	64	57
A Coruña	26	20	18	23	15
Lugo	15	14	23	8	8
Ourense	11	14	14	13	14
Pontevedra	25	23	24	20	20

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Subdirección xeral de Economía Social

Case a metade das sociedades laborais constituídas en Galicia en 2015 están encadradas en dous subsectores do sector servizos: o comercio e as actividades profesionais, científicas e técnicas.

Desde o punto de vista societario, o 83,70 por cento dos socios das sociedades laborais constituídas en 2015 son socios de traballo, fronte ao 16,20 por cento que o son de capital; mentres que practicamente dous de cada tres destes socios son homes.

Cadro 3.9**Sociedades laborais. Distribución provincial do número de socios desagregado por sexo e tipo de participación nas sociedades laborais constituídas. Galicia 2015.**

	Persoas Físicas	Persoas xurídicas	Totais socios por sexo		Socios por tipo de participación			
			Homes	Mulleres	Homes soc. traballo	Mulleres soc. traballo	Homes soc. capital	Mulleres soc. capital
A Coruña	59		42	17	38	15	4	2
Lugo	3		0	3		2		1
Ourense	20		12	8	10	7	2	1
Pontevedra	53		32	21	27	14	5	7
Total	135	0	86	49	75	38	11	11

Fonte: Secretaría Xeral de Emprego. Consellería de Economía, Emprego e Industria

Cadro 3.10

Sociedades laborais rexistradas, agregadas por actividades económicas, provincias e totais. Galicia. 2015

Cód	Actividade	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		GALICIA	
		Nº soc. lab	Nº Soc.	Nº soc. lab	Nº Soc.	Nº soc. lab	Nº Soc.	Nº soc. lab	Nº Soc.	Nº soc. lab	Nº Soc.
0	Non definido										
A	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	1	3							1	3
B	Industrias extractivas										
C	Industria manufactureira	4	14					1	3	5	17
D	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado										
E	Subministración de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación										
F	Construción	1	9					2	6	3	15
G	Comercio por xunto e polo miúdo, reparación de vehículos de motor e motocicletas	2	8	1	3	2	7	3	12	8	30
H	Transporte e almacenamento	1	10			1	3	1	3	3	16
I	Hostalería							4	12	4	12
J	Información e comunicacións										
K	Actividades financeiras e de seguros										
L	Actividades inmobiliarias										
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	4	15			1	4	3	10	8	29
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares							1	4	1	4
O	Administración Pública e Defensa e Seguridade Social obrigatoria										
P	Educación										
Q	Actividades sanitarias e de servizos sociais					1	6	1	3	2	9
R	Actividades artísticas, recreativas e de entretemento										
S	Outros servizos										
T	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio										
U	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais										
Total		13	59	1	3	5	20	16	53	35	135

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego

Cadro 3.11

Sociedades laborais rexistradas, agregadas por actividades económicas, tipo de participación e sexo. Galicia. 2015

Cód	Actividade	Nº SS LL	Total socios	Socios		Sexo	
				De traballo	De capital	De traballo	De capital
0	Non definido						
A	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	1	3	3		3	
B	Industrias extractivas						
C	Industria manufacturera	5	17	16	1	13	4
D	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado						
E	Subministración de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación						
F	Construción	3	22	20	2	19	3
G	Comercio por xunto e polo miúdo, reparación de vehículos de motor e motocicletas	8	23	17	6	13	10
H	Transporte e almacenamento	3	16	14	2	13	3
I	Hostalería	4	12	10	2	6	6
J	Información e comunicacións						
K	Actividades financeiras e de seguros						
L	Actividades inmobiliarias						
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	8	29	23	6	13	16
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares	1	4	2	2	3	1
O	Administración Pública e Defensa e Seguridade Social obrigatoria						
P	Educación						
Q	Actividades sanitarias e de servizos sociais	2	9	8	1	3	6
R	Actividades artísticas, recreativas e de entretemento						
S	Outros servizos						
T	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio						
U	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais						
Total		35	135	113	22	86	49

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego

**Poboación e mercado de
traballo**

4

4.1. A poboación galega

Antes de entrar na análise da poboación desde a perspectiva do mercado laboral (poboacións activa, ocupada, desempregada, etc.) cómpre realizar un achegamento á situación demográfica de Galicia nos últimos anos, porque é un claro condicionante da evolución das variables relevantes no estudo do noso mercado de traballo.

4.1.1. Evolución da poboación

En Galicia a poboación diminuíu en 2015 en 14.598 persoas, segundo os datos provisionais que fixo públicos o INE.

A porcentaxe da poboación galega sobre a española baixou do 6,6% de 2001 ao 5,84% do día 1 de xaneiro de 2016; esta perda de peso demográfico da nosa comunidade insírese nunha nida traxectoria descendente a máis longo prazo.

En 2015 a poboación baixou en todas as comunidades autónomas agás en tres: Madrid, Cataluña e Baleares; a diminución galega (-0,5%) foi porcentualmente máis do dobre que no promedio español (-0,2%).

Dos 2.717.749 habitantes con que conta Galicia a 1 de xaneiro de 2016, un 29,6% residen en poboacións de 1.001 a 10.000 habitantes, un 33,3% en concellos de 10.001 a 50.000; un 23,6%, en cidades con máis de 100.000 persoas (un 39,4% na media estatal).

A evolución demográfica das cinco comunidades autónomas máis poboadas e do Estado español no seu conxunto recollémolas no cadro 4.1, nunha dobre perspectiva temporal: a un prazo máis longo (os anos transcorridos do século XXI) e ano a ano, no último sexenio.

Cadro 4.1

Poboación das 5 comunidades autónomas de mais habitantes, 2001/2011-2016

	2001	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Andalucía	7.403.968	8.424.102	8.449.985	8.440.300	8.402.305	8.399.043	8.381.213
Cataluña	6.361.365	7.539.618	7.570.908	7.553.650	7.518.903	7.508.106	7.516.254
C. Valenciana	4.202.608	5.117.190	5.129.266	5.113.815	5.004.844	4.980.689	4.953.482
Galicia	2.732.926	2.795.422	2.781.498	2.765.940	2.748.695	2.732.347	2.717.749
Madrid	5.372.433	6.489.680	6.498.560	6.495.551	6.454.440	6.436.996	6.464.078
España	41.116.842	47.190.493	47.265.321	47.129.783	46.771.341	46.624.382	46.524.943

Fonte: INE, Padrón municipal de habitantes, a 1 de xaneiro de cada ano
Os datos do 1-1-2016 son provisionais

A focalización a 1 de xaneiro de 2016 da evolución demográfica por comunidades autónomas que figura nese cadro reflicte que as cinco comunidades máis poboadas (Andalucía, Cataluña, Madrid, a C.Valenciana e Galicia, por esta orde) concentran 30.032.776 habitantes, un 64,6% da poboación española.

Se ollamos a evolución demográfica nos anos transcorridos do século XXI, sobrancearemos:

- O contraste entre a gran suba da poboación española (5.408.101 habitantes, un 13,2%) e a diminución da galega (15.177 habitantes, un 0,56%).
- Que Galicia é a única das cinco comunidades analizadas no cadro 4.1 que ten menos poboación a 1 de xaneiro de 2016 que ao comezo do século XXI.

No último quinquenio, salientaremos que:

- A poboación galega diminuíu todos os anos (en 77.673 persoas, en total) e no total do Estado baixou nese período en 665.549 habitantes, e só subiu en 2012; un 11,7% da caída poboacional desde o 1 de xaneiro de 2011 ata o mesmo día de 2016 produciuse, xa que logo, en Galicia.
- Galicia é a única das cinco comunidades aquí estudadas que baixou a poboación todos os anos.

A desagregación por anos da poboación de Galicia a 1 de xaneiro na última década figura no cadro 4.2.

Cadro 4.2

**Evolución da poboación.
Galicia. 2007-2016**

2007	2.833.085
2008	2.784.169
2009	2.796.089
2010	2.797.653
2011	2.795.422
2012	2.780.498
2013	2.765.940
2014	2.748.695
2015	2.732.347
2016	2.717.749

Fonte: INE, Padrón Municipal de Habitantes, a 1 de xaneiro de cada ano
O dato de 1-1-2016 é provisional

Destacaremos:

- Tan só a 1 de xaneiro de 2009 e de 2010 subiu a poboación de Galicia respecto do ano anterior.
- Desde o 1 de xaneiro de 2007, a nosa poboación diminuíu en 115.336 habitantes (deles, 77.763 no último quinquenio).

A desagregación por provincias da evolución demográfica de Galicia desde o ano 2011 cuadrienio reflíctese no cadro 4.3; explicita que:

Cadro 4.3**Variación anual da poboación. Por provincias. 2011-2015**

	2011	2012	2013	2014	2015
A Coruña	1.147.124	1.143.911	1.138.161	1.132.735	1.126.055
Lugo	351.530	348.902	346.005	342.748	337.241
Ourense	333.257	330.257	326.724	322.293	316.962
Pontevedra	963.511	958.428	955.050	950.919	946.032

Fonte: INE, Padrón municipal de habitantes, a 1de xaneiro de cada ano, agás o 2015 (que é de 1de xullo)

- Baixou a poboación nas catro provincias en cada un dos cinco rexistros.
- A Coruña e Pontevedra seguen a concentrar máis de dous millóns de habitantes (2.072.087), un 76% do total de Galicia, triplicando á suma de Lugo e Ourense.
- O devalar demográfico en Galicia vaise facendo máis intenso cada ano sobre todo nas provincias de Ourense e Lugo, as dúas provincias nas que a porcentaxe de caída poboacional foi maior cada ano no período 2011-2014. En Ourense é máis do dobre a diminución porcentual a 1 de xaneiro de 2014 (-1,36%) que na mesma data de 2011 (-0,59%).

No cadro 4.4 presentamos a desagregación por provincias dos datos da poboación da última década, para permitir a súa análise ás persoas interesadas.

Cadro 4.4

Poboación segundo sexo e
provincia. 2006-2015

	Homes	Mulleres
A Coruña		
2006	542.260	586.881
2007	544.352	588.440
2008	548.037	591.084
2009	550.841	594.647
2010	551.318	595.140
2011	551.476	595.648
2012	550.009	593.902
2013	547.079	591.082
2014	544.075	588.660
2015	541.679	584.377
Lugo		
2006	172.967	183.628
2007	172.422	182.754
2008	172.914	182.635
2009	172.943	182.252
2010	171.983	181.521
2011	170.854	180.676
2012	169.536	179.366
2013	168.013	177.992
2014	166.325	176.423
2015	163.893	173.349
Ourense		
2006	162.785	175.886
2007	162.026	174.900
2008	161.848	174.251
2009	161.454	174.188
2010	161.346	173.873
2011	160.570	172.687
2012	159.175	171.082
2013	157.425	169.299
2014	155.090	167.203
2015	152.940	164.022
Pontevedra		
2006	455.785	487.332
2007	458.359	489.280
2008	461.469	491.931
2009	464.365	495.399
2010	465.900	496.572
2011	466.691	496.820
2012	464.608	493.820
2013	462.605	492.445
2014	460.167	490.752
2015	459.432	486.600

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes, a 1 de xaneiro de cada ano

Co obxectivo de facilitar o estudo máis polo miúdo da evolución demográfica nas provincias galegas nun prazo máis longo que o visto no cadro 4.3, recolleemos no cadro 4.5 os datos da última década, que permiten a comparanza da dinámica demográfica de cada provincia coa

da poboación total de Galicia nese período.

Cadro 4.5

Poboación segundo provincia. Galicia. 2006-2015

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A Coruña	1.129.141	1.132.792	1.139.121	1.145.488	1.146.458	1.147.124	1.143.911	1.138.161	1.132.735	1.126.055
Lugo	356.595	355.176	355.549	355.195	353.504	351.530	348.902	346.005	342.748	337.241
Ourense	338.671	336.926	336.099	335.642	335.219	333.257	330.257	326.724	322.293	316.962
Pontevedra	943.117	947.639	953.400	959.764	962.472	963.511	958.428	955.050	950.919	946.032
Galicia	2.767.524	2.772.533	2.784.169	2.796.089	2.797.653	2.795.422	2.781.498	2.765.940	2.748.695	2.726.032

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes, a 1de xaneiro de cada ano, agás os datos de 2015, que son de 1de xullo

A desagregación por grupos quinquenais de idade dos datos da poboación galega a longo prazo podemos ollalo no cadro 4.6.

Cadro 4.6

Serie histórica de poboación segundo grupos quinquenais de idade. Galicia. 1975-2014.

	1975	1986	1996	2006	2014
0-4	214.875	150.568	103.229	101.014	106.842
5-9	219.821	215.900	124.925	99.198	113.601
10-14	217.574	223.702	163.486	112.212	106.728
15-19	219.370	220.884	217.072	132.872	104.449
20-24	197.173	207.804	219.348	171.976	124.527
25-29	192.774	203.885	203.802	219.911	147.488
30-34	176.787	185.003	192.931	219.368	193.864
35-39	162.302	185.753	191.222	211.651	228.450
40-44	192.459	175.525	174.614	201.146	216.920
45-49	174.893	153.040	171.756	195.558	208.769
50-54	159.986	186.948	162.630	174.915	198.164
55-59	145.229	168.730	141.117	173.410	182.604
60-64	133.490	150.748	173.818	159.797	168.244
65-69	126.351	129.685	153.619	140.425	166.170
70-74	97.096	111.362	128.967	159.504	133.526
75-79	64.195	88.867	97.586	126.788	130.984
80-84	33.443	53.833	68.801	90.200	113.480
85 e mais	21.505	32.247	53.699	77.579	103.885
Total	2.749.323	2.844.472	2.742.622	2.767.524	2.748.695

Fonte: INE, Padrón municipal de habitantes, a 1de xaneiro de cada ano

O notable avellentamento demográfico de Galicia nas catro últimas décadas queda ben reflectido con só comparar o primeiro e o último chanzo a día un de xaneiro de 1975 e de 2014: mentres que o grupo de idade inferior aos cinco anos é menos da metade, o de 85 ou máis anos quintuplica en 2014 o valor de 1975.

Para complementar territorialmente o estudo da poboación galega, recollemos no cadro 4.7 a evolución a longo prazo da distribución por comarcas, no que sobranceamos as doce que a día 1 de xaneiro de 2014 teñen máis de 50.000 habitantes.

Cadro 4.7

Poboación segundo comarcas. Galicia. 2001, 2011-2014.

	2001	2011	2012	2013	2014
Arzúa	19.184	17.364	17.226	17.057	16.909
Barbanza	66.323	68.311	68.336	68.199	67.776
A Barcala	11.800	11.179	11.046	10.940	10.763
Bergantiños	70.815	70.209	69.834	69.438	68.928
Betanzos	39.142	39.632	39.419	39.065	38.768
A Coruña	358.302	396.864	398.025	398.412	397.254
Eume	28.842	26.391	26.124	25.539	25.490
Ferrol	162.261	16.251	161.541	160.666	159.422
Fisterra	25.175	23.677	23.136	22.747	22.461
Muros	15.981	14.399	14.042	13.785	13.493
Noia	37.292	35.623	35.269	34.775	34.459
Ordes	38.193	38.683	38.411	38.153	37.687
Ortegal	16.923	14.347	13.772	13.166	12.942
Santiago	146.555	163.576	164.519	164.621	165.083
O Sar	17.718	16.814	19.730	16.459	16.373
Terra de Melide	14.820	13.137	12.679	12.379	12.533
Terra de Soneira	21.694	19.426	19.168	18.706	18.386
Xallas	16.992	14.961	14.634	14.054	14.008
Os Ancares	14.238	11.612	11.330	11.153	10.951
Chantada	17.118	14.835	14.536	14.287	14.055
A Fonsagrada	7.461	6.043	5.859	5.696	5.563
Lugo	112.895	120.548	120.737	120.802	120.320
A Mariña Central	30.457	30.530	30.323	30.106	29.860
A Mariña Occidental	28.020	27.238	27.140	26.964	26.729
A Mariña Oriental	17.479	17.231	17.126	16.893	16.741
Meira	6.706	5.698	5.638	5.552	5.447
Quiroga	7.245	6.020	5.813	5.721	5.618
Sarria	26.427	24.511	24.170	23.914	23.720
Terra Chá	48.801	44.081	43.573	42.912	42.336
Terra de Lemos	36.089	33.133	32.813	32.333	31.876
A Ulloa	11.189	10.050	9.844	9.672	9.532
Allariz-Maceda	15.633	15.151	15.060	14.835	14.637
Baixa Limia	9.925	8.424	8.212	7.930	7.636
O Carballiño	30.074	22.240	28.891	28.588	27.979
A Limia	25.218	23.252	22.823	22.391	21.964
Ourense	143.142	146.165	146.135	146.190	145.563
O Ribeiro	20.546	18.861	18.369	17.808	17.195
Terra de Caldelas	4.647	3.544	3.443	3.314	3.223
Terra de Celanova	22.894	20.623	20.057	19.324	18.749
Terra de Trives	5.963	4.789	4.660	4.507	4.430
Valdeorras	29.126	27.999	27.724	27.369	27.000
Verín	29.450	28.410	28.261	27.968	27.555
Viana	8.005	6.802	6.622	6.500	6.362
O Baixo Miño	45.949	51.116	51.096	50.630	50.402
Caldas	35.397	35.322	35.154	34.958	34.757
O Condado	37.998	43.318	42.917	42.790	42.286
Deza	47.314	44.355	42.630	41.819	41.412
O Morrazo	79.817	83.669	83.313	83.340	83.613
A Paradanta	18.118	15.970	14.000	13.497	13.226
Pontevedra	115.571	124.356	124.075	124.132	124.094
O Salnés	104.184	111.849	111.541	111.089	110.534
Tabeirós-Terra de Montes	29.588	28.100	27.489	27.149	26.753
Vigo	402.240	425.456	426.213	425.616	423.842

Fonte: INE, Padrón municipal de habitantes, a 1 de xaneiro de cada ano

No que vai do século XXI subliñaremos que:

- Nas provincias de Lugo e Ourense tan só a comarca da capital de provincia subiu a poboación, mentres que en A Coruña aumentou en tres (A Coruña, Compostela e Barbanza) e na de Pontevedra en seis (Vigo, Pontevedra, Baixo Miño, o Condado, O Morrazo e O Salnés).
- Das comarcas das sete principais cidades de Galicia, só a de Ferrol baixou o número de habitantes.
- Baixou máis dun 25% a poboación en varias comarcas galegas (A Paradanta, Terra de Trives, A Fonsagrada) e entre un 20 e un 25% en Ortegal, Quiroga e O Baixo Miño.

Que o claro devalar demográfico de Galicia nos últimos anos se produce por toda a nosa xeografía reflícteo contundentemente un dato: no último trienio, das 53 comarcas tan só subiu a poboación en dúas: A Coruña e Compostela.

4.1.2. A poboación estranxeira

A 1 de xaneiro de 2016, hai 87.616 cidadáns estranxeiros residindo en Galicia, o que supón un 3,2% da nosa poboación total (porcentaxe que se triplica no promedio estatal: 9,9%).

As maiores porcentaxes de poboación estranxeira téñenas Baleares (17%), Murcia (13,7%) e Cataluña (13,6%) e as menores son as de Extremadura (3,1%), Galicia (3,2%) e Asturias (3,9%).

Ao longo do ano 2015 baixou a poboación estranxeira en todas as comunidades autónomas agás o País Vasco (onde subiu en 1.290 persoas).

En Galicia baixou en 2015 a poboación estranxeira por cuarto ano consecutivo (desta volta en 3.025 persoas, un 3,3%); no total estatal a diminución porcentual foi dun 2,7%.

A chegada de poboación do estranxeiro foi un dos fenómenos demográficos característicos da nosa sociedade (sobre todo no total estatal) nos últimos anos do século XX e na alborada do século XXI; sen esta afluencia de inmigrantes, ao fío da forte expansión económica, non é posible entender o aumento nese período da poboación galega ou a suba do índice de fecundidade.

Os tempos mudaron e na segunda década do século XXI é perceptible que esa suba se ralentizou no bienio 2011-2012 e comezou a reviravolta en 2013, cunha diminución dunhas 2.000 persoas en 2013 e dunhas 11.000 persoas cada ano no último bienio

O cadro 4.8 explicita, na perspectiva diacrónica, que:

- Nas mulleres, a suba continuada da poboación estranxeira residente en Galicia, que

comezou na última década do século XX, continuou na primeira década do século XXI (con especial intensidade nos anos 2002-2003, 2005 e 2008-2009), perdeu folgos no bienio 2011-2012 (acadou o nivel máximo en 2012) e deu paso en 2013 a unha lixeira diminución (745 persoas), que se multiplicou por sete en 2014 (foi de 5.569 habitantes), volvendo a poboación estranxeira feminina residente en Galicia a un nivel superior en só 1.285 persoas ao que tiña en 2008.

- Nos homes, a suba continuada da poboación estranxeira residente en Galicia, que comezou na última década do século XX, continuou na primeira década do século XXI (con especial intensidade nos anos 2002-2003, 2005 e 2008-2009), perdeu folgos no bienio 2011-2012 (acadando o nivel máximo en 2012), tivo en 2013 unha lixeira diminución (1.476 persoas), que se cuadruplicou en 2014 (foi de 6.148 habitantes), volvendo a poboación estranxeira masculina residente en Galicia a un nivel superior en só 1.392 persoas ao que tiña en 2008.
- A suba continuada da poboación estranxeira total residente en Galicia, que comezou na última década do século XX, continuou na primeira década do século XXI (con especial intensidade no bienio 2002-2003, en 2005 e no trienio 2007- 2009), perdeu folgos de 2010 a 2012 (acadando o nivel máximo en 2012), tivo en 2013 unha lixeira diminución (2.221 persoas), que se quintuplicou en 2014 (foi de 11.717 habitantes), volvendo a poboación estranxeira residente en Galicia a un nivel superior en só 2.677 persoas ao que tiña en 2008.

Cadro 4.8

Poboación estranxeira segundo sexo. Galicia. 2001-2016.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Homes	15.658	20.037	25.649	27.746	33.180	35.531	39.632	47.849	53.721	55.223	55.606	56.865	55.389	49.241	45.236	43.278
Mulleres	17.400	22.425	28.159	30.641	36.183	38.225	41.810	47.719	52.916	54.447	54.862	55.318	54.573	49.004	45.405	44.338
Total	33.058	42.462	53.808	58.387	69.363	73.756	81.442	95.568	106.637	109.670	110.468	112.183	109.962	98.245	90.641	87.616

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes. Datos a 1 de xaneiro de cada ano. Os de 2016 son provisionais.

A diminución nos últimos anos da chegada a Galicia desde o estranxeiro de cidadáns doutras nacionalidades e a suba das persoas estranxeiras que abandonan a nosa comunidade garda unha relación directa coa parálise do noso mercado laboral, coa falla de oportunidades que ofrece para ser un polo de atracción de poboación.

A desagregación por provincias e sexos en 2015 da poboación estranxeira residente en Galicia recollémolos no cadro 4.9, para facilitarlle o labor ás persoas que precisen dun estudo máis polo miúdo territorialmente e/ou por sexos. Óllase que as provincias occidentais concentran 62.044 persoas estranxeiras (un 70,8% do total galego).

Cadro 4.9

Poboación estranxeira. Por provincias. 2015

	Homes	Mulleres	Total
A Coruña	15.079	16.447	31.526
Lugo	6.450	6.167	12.617
Ourense	6.448	6.507	12.955
Pontevedra	15.301	15.217	30.518

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes, a un de xaneiro. Os datos son provisionais.

4.1.3. O Censo de residentes no estranxeiro

O INE comezou en 2009 a elaborar o *Padrón de residentes en el extranjero*. No quinquenio percorrido desde entón a poboación galega que reside no estranxeiro subiu en 95.000 persoas e acadou a 1 de xaneiro de 2014 un total de 479.558 cidadáns galegos.

A desagregación dos por provincias reflicte que as provincias de A Coruña e Pontevedra concentran 306.768 persoas (un 64% do total), anque o peso relativo na colonia exterior galega é maior nas provincias de Lugo e Ourense (moi especialmente nesta última).

Resulta interesante a análise da poboación galega que reside no estranxeiro dividíndoa en tres grandes grupos de idade moi importantes no estudo da actividade económica dunha sociedade: ata 15 anos, de 16 a 64 e de 65 anos ou máis.

- O grupo de idade no que se computa a poboación *potencialmente activa* (a que está en idade de traballar) supón a día 1 de xaneiro de 2014 un 60,7% do total.
- O grupo das persoas de maior idade (65 ou máis) representa nesa data un 28,6% do total, indicativo fiable do proceso de avellentamento que se está a dar tamén na poboación galega residente no exterior.
- O grupo das persoas menores de 16 anos é a un de xaneiro de 2014 un 10,7% do total, cinco décimas menos que un ano antes, por ese proceso de avellentamento que se está a dar tamén na poboación galega residente no exterior.
- A difusión polo INE dos datos do Padrón de residentes en el extranjero, que estamos a comentar, levou á Xunta de Galicia a emitir un comunicado aclaratorio, segundo o cal non sería de 15.746 senón de 22.329 o incremento no ano 2013 das persoas galegas que residen no estranxeiro. Sobrancea tamén nese comunicado que esta variable demográfica recolle, por unha banda, as persoas galegas que residían na nosa comunidade e emigraron ao estranxeiro e, por outra, a persoas que xa estaban a residir no estranxeiro pero se acolleron á adquisición da nacionalidade española, e despois da cidadanía galega, como consecuencia da aplicación da lei de memoria histórica.

4.1.4 Movements naturais de poboación

Estudaremos neste epígrafe a variación natural (ou *vexetativa*) das poboacións galega e máis española, desagregando os dous fenómenos demográficos que o explican (nacementos e mortes).

Os últimos datos definitivos proporcionados polo INE antes de pechar a elaboración deste *Informe Sociolaboral de Galicia* reflicten que Galicia rexistrou no ano 2014 de novo o maior descenso absoluto (natural ou *vexetativo*) de todas as comunidades autónomas (-10.186 habitantes); seguíronlle en números vermellos as mesmas comunidades que en anos anteriores e na mesma orde: Castela-León e Asturias.

No total estatal, en 2014 houbo un crecemento vexetativo de 29.012 persoas, o menor saldo positivo desde o ano 2.000, resultados de 427.595 nacementos e 398.583 defuncións.

O cadro 4.10 presenta os datos provisionais a día 1 de xullo de 2015 dos nacementos e mortes para Galicia e o total estatal.

Cadro 4.10

**Nacementos, mortes e crecemento natural.
Galicia, España. 1º semestre 2015**

	Nacementos	Mortes	Crecemento natural
Galicia	9.728	16.865	-7.137
España	206.656	225.924	-19.268

Fonte: IGE, INE. Movemento natural de poboación. Datos provisionais.

Galicia rexistrou de novo o maior descenso absoluto (natural ou *vexetativo*) de todas as comunidades autónomas (-10.186 habitantes); seguíronlle en números vermellos as mesmas comunidades que en anteriores clasificacións e na mesma orde: Castela-León (-7.064) e Asturias (-4.133).

A perspectiva diacrónica dos movementos naturais da poboación galega reflictea o cadro 4.11, que explicita se na diminución natural da poboación galega está a pesar máis un ano concreto a pouquidade dos nacementos ou a suba das defuncións.

Cadro 4.11

**Movementos naturais de poboación.
Galicia. 2011-2014**

	Nacementos	Defuncións	Crecemento natural
2011	21.180	29.879	-8.699
2012	21.089	30.871	-9.782
2013	19.726	30.427	-10.701
2014	19.743	29.929	-10.186

Fonte: INE. Movemento natural de la población

Os datos en valor absoluto dos nacementos e as mortes que vimos de analizar cobran máis sentido (a efectos de comparanzas con outros territorios) cando se pasan a datos relativos, caso no que adoitan computarse en taxas por cada mil habitantes dunha poboación: de natalidade, mortalidade e crecemento vexetativo.

A *taxa bruta de natalidade* en Galicia no último ano no que o INE proporcionou os datos definitivos (2014) foi dun 7,2 por mil, moi por baixo do promedio estatal (9,2 por cada mil habitantes) e antepenúltima do Estado (só é inferior en Asturias e Castela - León); quedou en Galicia no mesmo nivel do ano anterior.

Se focalizamos a *taxa bruta de mortalidade* (defuncións por cada mil habitantes) do ano 2014, a de Galicia (10,9 defuncións por cada mil habitantes) baixou dúas décimas respecto do ano anterior e foi a segunda máis alta de España (só por baixo de Asturias).

Os datos a longo prazo para Galicia e cada unha das súas provincias das taxas brutas de natalidade figuran no cadro 4.12. Nesta perspectiva diacrónica salientaremos que:

- Lugo e Ourense tiñan este índice demográfico xa moi baixo no ano de partida da nosa análise (1976), cunha gran diferenza respecto das provincias de A Coruña e Pontevedra.

Cadro 4.12

Serie histórica. Taxa bruta de natalidade. Galicia. 1976/1981/1986/1991/1996-2014.

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
1976	17,3	11,6	11,0	20,0	16,3
1981	13,7	11,0	8,9	14,8	12,2
1986	9,4	8,5	7,4	10,6	9,3
1991	7,9	7,1	6,6	9,2	7,9
1996	6,7	5,4	5,7	8,1	6,9
1997	6,9	5,5	5,6	8,0	6,9
1998	7,2	5,4	5,4	8,5	7,2
1999	7,2	5,4	5,4	8,5	7,2
2000	7,2	5,4	5,4	8,5	7,2
2001	7,2	5,4	5,4	8,5	7,2
2002	7,2	5,4	5,4	8,5	7,2
2003	7,5	5,8	6,1	8,8	7,5
2004	7,7	5,7	5,7	8,9	7,6
2005	7,9	5,9	5,7	9,0	7,7
2006	8,0	5,8	6,1	8,9	7,8
2007	8,0	6,2	6,2	9,0	7,9
2008	8,7	6,3	6,5	9,5	8,4
2009	8,4	6,4	6,2	9,1	8,1
2010	8,2	6,3	6,2	8,8	8,0
2011	8,1	6,3	6,0	8,6	7,8
2012	7,9	6,5	5,9	8,3	7,6
2013	7,4	6,1	5,8	7,7	7,2
2014	7,3	6,3	5,8	7,0	7,2

Fonte: INE, Indicadores demográficos

Nota: Os indicadores de fecundidade elabóranse a partir dos datos definitivos do Movemento natural da poboación do ano de referencia.

- A fortísima caída da taxa de natalidade de 1976 a 1996 certificase cos só dous datos:

1) Tanto no global galego como en cada unha das súas provincias (agás Ourense, por só dúas décimas) a taxa bruta de mortalidade pasou á metade.

2) A menor taxa de mortalidade provincial de 1976 (Ourense: 11 por mil) está moi por riba da maior taxa provincial de 1996 (Pontevedra: 8,1 por mil).

- No período que foi de 1996 a 2014, a tendencia foi crecente ata 2008, ano do comezo dunha forte crise económica e social, no que rexistraron a maior taxa de natalidade deste período Galicia e tres das súas provincias (hai que remontarse dúas décadas atrás para ver unha taxa de mortalidade do 8,4 por mil).

Desde 2009 a tendencia das taxas de natalidade volveu a ser claramente descendente: tanto Galicia como todas as súas provincias seguen hoxe con taxas de natalidade inferiores ás de 2008...e moi por baixo do promedio estatal de 2014 (9,2 por cada mil habitantes).

No tocante á evolución a longo prazo das taxas de mortalidade de Galicia e das súas provincias, ao fío do cadro 4.13 sobrancearemos o seguinte:

- Ourense (e sobre todo, Lugo) tiñan este índice demográfico xa moito máis alto no ano de partida da nosa análise (1976) que as provincias de A Coruña e Pontevedra, anque as diferenzas non fosen tan acusadas como na análise das taxas de natalidade.

Cadro 4.13

Serie histórica. Taxa bruta de mortalidade. Galicia. 1976/1986/1996/2006-2014.

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
1976	8,9	12,0	10,1	8,5	9,4
1986	9,3	12,1	10,9	8,4	9,6
1996	10,2	13,5	13,2	9,1	10,7
2006	10,2	13,8	14,0	9,1	10,7
2007	10,5	13,9	14,3	9,2	11,0
2008	10,3	13,8	14,2	8,9	10,7
2009	10,6	14,1	13,6	9,1	10,9
2010	10,3	13,7	14,0	9,1	10,7
2011	10,3	13,8	14,1	9,1	10,8
2012	10,5	14,6	14,5	9,5	11,2
2013	10,7	14,4	14,0	9,3	11,0
2014	10,7	14,4	13,7	9,1	10,9

Fonte: INE, Indicadores demográficos

Nota: Os indicadores de fecundidade elabóranse a partir dos datos definitivos do Movemento natural da poboación do ano de referencia.

- De 1976 a 2007 medrou a taxa bruta de mortalidade de Galicia (que acadou nese ano un 11 por mil) e fíxoo con especial intensidade de 1986 a 1996. A desagregación por provincias tamén reflicte esta tendencia crecente, anque máis lixeira na de Pontevedra.

- Galicia quedou en 2013 e 2014 practicamente coa mesma taxa de mortalidade que tiña en

2007 e moi próxima á que xa tiña en 1996).

- A comparanza por provincias das taxas de 2006 e 2014 explicita que baixou nese período na que tiña o maior índice (Ourense), foi a mesma en Pontevedra e subiu lixeiramente en A Coruña e con máis intensidade en Lugo, que colleu o relevo de Ourense desde 2012 como a provincia galega con maior taxa de mortalidade.

Para non perder a visión comparativa con outros ámbitos territoriais nunha ollada diacrónica do saldo vexetativo por cada 1.000 habitantes, recollemos no cadro 4.14 as taxas de Galicia, España e a Unión Europea.

Cadro 4.14

Saldo vexetativo⁽¹⁾ por 1.000 habitantes. Galicia, España, UE. 1975-2014

	1975	1985	1995	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
UE	4,1	2,2	0,4	0,6	0,8	1	1,2	1,1	1,1	1,2	1,0	0,9	-
España	10,4	3,7	0,4	1,8	2,5	2,4	2,9	2,4	2,3	1,8	1,1	0,8	0,7
Galicia	6,6	0,8	-3,6	-3,0	-2,9	-3,0	-2,3	-2,4	-2,8	-3,3	-3,7	-3,9	-3,8

(1) Nacementos menos defuncións

Fonte: INE ("indicadores demográficos básicos") e EUROSTAT

A negativa *taxa de crecemento natural* (ou *vexetativo*) de Galicia en 2014 (-3,8 por mil) contrasta coa suba media española (0,7 por mil). Sen dúbidas, o avellentamento da poboación galega segue a pasar factura; para explicalo, por suposto que temos que remontarnos cara atrás no tempo e estudar a emigración secular galega.

* O coeficiente negativo da taxa de “crecemento” natural de Galicia estivo nos anos transcorridos do século XXI no abano: 2 - 4 por mil desde hai dúas décadas; en 2014 quedou na parte máis baixa dese abano (-3,8 por mil de “decrecemento natural”).

A Galicia minguante demograficamente (estudando natalidade e mortalidade, é dicir, polos movementos naturais da poboación) non deixa marxe para dúbidas e os estudos prognostican que seguirá esa tendencia decrecente do saldo vexetativo: no marco das proxeccións de poboación para o período 2011-2021, que elaborou o INE (e proporciona con desagregación territorial o IGE) a previsión é que nacerán 194.572 persoas e morrerán 307.883 persoas nesa década; de se cumprir o vaticinado, Galicia tería un “decrecemento vexetativo” de 113.309 persoas nese período.

4.1.5. Movementos migratorios

A partir do ano 2012 o INE puxo en marcha unha nova operacións estatísticas no campo dos movementos migratorios: a *Estadística de Migraciones*. A finalidade é a medición das migracións dentro do Estado e máis co estranxeiro, de acordo co establecido no Regulamento 862/2007 do Parlamento Europeo e do Consello sobre Estatísticas de Migracións.

A Estatística de Migracións é das de maior dificultade dentro das demográficas; elabórase

partindo das variacións residenciais rexistradas nas bases patronais do INE, pero eses datos realízaseles un tratamento estatístico baseado en:

1º) Estimación da data na que se produciu o movemento migratorio cara ao estranxeiro, cando se producira a partir de baixas executadas pola autoridade do concello “de oficio” e non a instancias da persoa interesada.

2º) Axuste á definición estatística de migración homologada na UE, depurando os movementos migratorios consecutivos dunha mesma persoa cando disten entre si menos dun ano.

3º) Estimación dos movementos migratorios ocorridos no período que se estude pero que non afloraron aínda na base de datos do Padrón, debido en el Padrón puidese ser insuficiente para a medición dos fluxos migratorios.

Na práctica, este traballo estatístico tradúcese en que as cifras de inmigración son lixeiramente inferiores ás altas observadas no Padrón e que as cifras de emigración son algo maiores que as baixas padronais.

Con todo, o INE recoñece explicitamente que *“la observación de variaciones en el Padrón pudiera ser insuficiente para la medición de los flujos migratorios. Así, esta operación estadística nace con la vocación de ir incorporando en su metodología de cálculo cuantas fuentes adicionales de información y mejoras metodológicas se consideren oportunas para una mejor identificación y medición del fenómeno migratorio. Estas mejoras metodológicas se irán incorporando a lo largo de las próximas ediciones”*.

Como vimos en anteriores *Informes Sociolaborais de Galicia*, cuantitativamente os principais destinos dos desprazamentos da poboación residente en Galicia nos últimos anos foron, redondeando datos: localidades de Galicia (70%), outras comunidades autónomas (20%) e o estranxeiro (10%).

Pese ao predominante peso cuantitativo das migracións internas (nas que o cambio de residencia se produce entre poboacións galegas) cómpre non restarlle a gran importancia que teñen aos nos movementos migratorios externos (os que teñen por orixe ou destino poboacións de fóra de Galicia), que cualitativamente (por razóns culturais, de distancia, etc) teñen unha significación ben distinta que as variacións residenciais entre cidades e vilas galegas.

No cadro 4.15 recolleemos para a última década os datos dos distintos movementos migratorios (desde/ cara fóra de Galicia), que axudarán ás persoas que queiran analizar os fluxos máis alá do último trienio.

Cadro 4.15

Emigracións, Inmigracións e Saldo migratorio. Galicia. 2005-2014

	Emigración externa (*)	A outra comunidade	Ao estranxeiro	Inmigración externa	Doutra comunidade	Do estranxeiro	Saldo migratorio externo	Co resto de España	Co estranxeiro
2005	22.590	19.509	3.081	39.435	19.602	19.833	16.845	93	16.752
2006	25.281	21.372	3.909	42.882	19.934	22.948	17.601	-1.438	19.039
2007	28.189	22.722	5.467	47.772	21.386	26.386	19.583	-1.336	20.919
2008	26.916	19.481	7.435	44.726	22.561	22.165	17.810	3.080	14.730
2009	28.091	18.716	9.375	38.789	23.654	15.135	10.698	4.938	5.760
2010	28.842	19.672	9.170	35.489	21.611	13.878	6.647	1.939	4.708
2011	29.880	20.563	9.317	34.688	20.841	13.847	4.808	278	4.530
2012	29.441	19.551	9.890	30.687	20.365	10.322	1.246	814	432
2013	30.709	18.970	11.739	27.876	18.608	9.268	-2.833	-362	-2.471
2014	30.154	19.862	10.292	27.875	17.498	10.377	-2.279	-2.364	85

Fonte: INE, Estatística de variacións residenciais. Elaboración IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

(*) A partir do ano 2006, na emigración ao estranxeiro inclúense as baixas por caducidade.

No tempo da elaboración deste *Informe Sociolaboral* os últimos datos proporcionados polo INE sobre movementos migratorios son provisionais e corresponden ao primeiro semestre de 2015, período no que foron negativos os dous saldos migratorios de Galicia: inter-autonómico (-1.101 persoas) e co estranxeiro (-134). No primeiro saldo Galicia é a cuarta comunidade que máis poboación perde (tras as dúas Castelas, Andalucía e Extremadura) mentres que na saldo internacional hai 11 comunidades cun saldo máis negativo.

É ben doado comprender os importantes recursos empregados para a costear a formación especializada de persoas que van deixar o valor engadido polo seu traballo fóra de Galicia. Cómpre realizar un esforzo especial para procurar xerar aquí postos de traballo que permitan que os que opten pola saída da nosa comunidade sexa por propia vontade, non expulsados pola falla de futuro laboral na súa terra.

Todo apunta a que a emigración galega foi desde o comezo da crise moito maior que a rexistrada nos datos oficiais; o Secretario Xeral de Emigración da Xunta de Galicia recoñecía en declaración á prensa: “Está emigrando máis xente da que está recollida nos rexistros oficiais (...) a facilidade para a mobilidade determina que a xente que circula non teña que deixar constancia necesariamente en ningún tipo de rexistro. Polo tanto, as cifras oficiais son moi baixas (...) somos conscientes de que hai máis xente saíndo da que está recollida nos rexistros oficiais”.

Máis xente, pero ¿canta? Calquera estudo que axude á visibilidade da emigración que hoxe queda agochada nas estatísticas debe ser ben recibida.

Un estudo editado pola Universidade de Santiago na *Revista Galega de Economía* nos permite achegarnos máis á realidade. Computa a emigración galega intraestatal no período 2003-2010 en 315.155 persoas e sobrancea que das comunidades autónomas de destino, tres superan o limiar das 30.000 persoas: Madrid (70.601 persoas), Cataluña (38.172) e Canarias (32.152).

A desagregación por idades explicita que 270.150 persoas que emigraron no período estudado

eran menores de 45 anos (86% do total); se nos centramos nos menores de 30 anos, supoñen case a metade da emigración (147.141 persoas, un 46,6%).

Os titulados universitarios que se foron de Galicia de 2003 a 2010 foron 39.581 (un 12,5% do total de emigración), o que, segundo os autores do estudo, significa que a metade dos titulados universitarios no período analizado emigraron a outras comunidades autónomas na procura de emprego.

Ademais, 33.479 titulados en Formación Profesional emigraron de Galicia nese período, polo que a suma cos licenciados/graduados/diplomados universitarios ascendeu a 73.060 persoas. Velaí vai boa parte do noso capital humano, dos nosos recursos humanos máis cualificados, o que reflicte as graves deficiencias estruturais do tecido produtivo galego, incapaz de reter con emprego á súa poboación, e ao mesmo tempo trae como consecuencia o destrago de parte do potencial produtivo de Galicia, o achique da nosa fronteira de posibilidades de produción no futuro.

Ese mesmo estudo sinala que tan só un 26,6% da poboación ocupada en Galicia estima que o seu traballo se adecúa ao que estudou. Visto ao revés: un 73,4% da nosa poboación ocupada ten un emprego non vencellado cos seus estudos, velaí unha nidia debilidade do factor produtivo traballo na nosa comunidade, un atranco para a mellora da produtividade.

Focalizando no persoal de maior cualificación profesional das que estiman que o seu traballo non se adecúa ao que estudou, este estudo determina que “un 42% dos titulados superiores están en situación de subemprego en Galicia”.

4.2 Resumo das principais variables laborais

Comezaremos este epígrafe co estudo das grandes liñas do mercado de traballo en Galicia e España segundo os datos da *Encuesta de poboación activa* (EPA) das poboacións activa, ocupada, desempregada e inactiva.

A EPA elabóraa o INE desde 1964 coas técnicas estatísticas a partir dunha mostra continua de fogares; o seu obxectivo principal é estudar a poboación de alomenos 16 anos segundo a súa relación co mercado de traballo (poboacións activa, inactiva, ocupada e desempregada).

Os datos do cadro 4.16 explicitan os catro compoñentes en que se adoita dividir a poboación de alomenos 16 anos, segundo a súa actividade económica. Sobrancearemos que:

- A poboación activa galega baixou por terceiro ano consecutivo en 2015, anque menos intensamente cada vez. Nese trienio diminuíron en 57.000 as persoas activas (un 4,3%).

Cadro 4.16

Poboación de alomenos 16 anos, por actividade económica. Galicia. 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Poboación activa	1316,6	1317,7	1290,9	1273,9	1260,7
Poboación ocupada	1089,3	1047,2	1006,4	998,0	1017,2
Poboación parada	227,2	270,5	284,6	275,8	234,4
Poboación inactiva	1086,9	1077,5	1091,4	1094,7	1097,5

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005

Fonte: INE. EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE

- A poboación ocupada de Galicia subiu en 2015, despois de cinco anos consecutivos de diminución, o que permitiu volver a rebordar o limiar do millón de persoas con emprego (1.017.200).

A partir do máximo de poboación de Galicia con emprego no ano 2008 (1.196.400 persoas) a forte crise económica traducíuse nunha fortísima destrución de emprego neto (198.400 ata 2014, o que supuxo unha caída acumulada do 16,6% nese sexenio).

- O paro estimado pola EPA, que medrara sempre no sexenio 2007-2013 (con especial intensidade en 2009 e 2012) diminuíu en 8.800 persoas en 2014 e, con moita máis intensidade, en 2015 (32.400 persoas).

Partindo da poboación desempregada de 2007 (98.700 persoas) subira o paro ata 2013 en 182.200 persoas en Galicia (incremento acumulado do 185% nese sexenio), o que reflicte un dos efectos máis dramáticos que tivo a crise económica no noso mercado laboral e do que, no bienio 2014-2015, comezou a se recuperar.

- A poboación inactiva medrou por terceiro ano consecutivo en 2015 (desta volta en 2.800 persoas, 200 menos que no ano anterior).

As persoas que desexen consultar a diferenciación por sexos da poboación galega de alomenos 16 anos segundo a súa actividade económica nos últimos anos, poden facelo no capítulo 5: “A muller no mundo laboral”. A ese mesmo capítulo remitimos ás persoas interesadas nun estudo máis polo miúdo da calquera outro aspecto que teña que ver co papel da muller no mundo do traballo para o mercado.

A comparanza da evolución nos últimos anos das poboacións activa, ocupada e desempregada de Galicia (vistas ao fío do cadro 4.16) podemos enxertalas en marcos territorial máis amplos (os de España e a Unión Europea) que nos sitúen o decorrer desas variables laborais na contorna estatal e da UE-28. Iso facemos para o último trienio cadro 4.17, do que sobrancearemos que:

* No conxunto da UE-28, Eurostat estima que a poboación activa subiu desde o terceiro trimestre de 2014 ata o mesmo de 2015 (último período do que temos datos) en 134.400

persoas. No conxunto de España, en contraposición, baixou nese mesmo período en 40.300 persoas.

Cadro 4.17

Balance do mercado de traballo en Galicia, España e UE. 2013-2015

	2013			2014			2015		
	Galicia	España	UE	Galicia	España	UE	Galicia	España	UE(*)
Poboación activa	1283,5	22.927,8	235.181,0	1.264,3	22.883,8	235.973,6	1.255,2	22.873,7	238.933,4
Poboación ocupada	1002,6	17.005,2	210.016,9	1.000,4	17.433,7	212.370,5	1.032,5	18.094,2	217.200,9
Poboación desempregada	280,9	5.922,6	25.164,1	263,8	5.450,1	23.603,1	222,7	4.779,5	21.732,5

(*) Datos en miles. Datos do cuarto trimestre de cada ano, agás UE 2015, que son do 3º trimestre

Fonte: INE (EPA) e EUROSTAT

* Se no total UE-28, Eurostat estima que a poboación ocupada subiu desde o terceiro trimestre de 2014 ata o terceiro de 2015 (último período do que temos datos) en máis de dous millóns de persoas (2.080.100), máis da cuarta parte

dese emprego neto xerouse en España (535.800, un 25,8%).

* A poboación desempregada na UE-28 baixou en 1.945.700 persoas no período sinalado nos dous parágrafos anteriores; case un 30% desa diminución do paro achegouna España (576.100 persoas, un 29,6%).

4.3 Poboación activa e taxa de actividade

Neste epígrafe afondaremos no estudo da taxa de actividade e da poboación activa galega no último trienio, situaremos os valores de Galicia nos contextos estatal e da UE-28 e desagregaremos por sexos e territorialmente os valores destas variables laborais.

4.3.1 Poboación activa

Comezaremos o estudo da poboación activa coa presentación da súa evolución por comunidades autónomas no último trienio, cos datos recollidos da EPA do cuarto trimestre de cada ano. O cadro 4.18 reflicte que:

- A poboación activa galega no cuarto trimestre de 2015 totalizou 1.255.200 persoas, 9.100 menos que no ano anterior, cunha caída moi inferior á de 2014 (19.200).
- A participación de Galicia na poboación activa de España en 2015 (5,5%) segue na mesma porcentaxe do ano anterior e quedou tres décimas por baixo do peso demográfico de Galicia no conxunto do Estado.

Cadro 4.18

Poboación activa por Comunidades Autónomas. 2013-2015*

	Miles			Distribución porcentual			Variacións anuais					
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	Miles			%		
							2013	2014	2015	2013	2014	2015
Andalucía	4.033,5	4.077,6	4.017,7	17,5	17,7	17,6	-17,7	44,1	-59,9	-0,4	1,1	-1,5
Aragón	649,4	647,2	642,0	2,8	2,8	2,8	-24,5	-2,2	-5,2	-3,6	-0,3	-0,8
Asturias	484,1	473,7	471,2	2,1	2,1	2,1	-5,4	-10,4	-2,5	-1,1	-2,1	-0,5
Baleares	588,5	589,9	604,3	2,6	2,6	2,6	-14,3	1,4	14,4	-2,4	0,2	2,4
Canarias	1.104,0	1.100,8	1.110,4	4,8	4,8	4,9	3,4	-3,2	9,6	0,3	-0,3	0,9
Cantabria	282,1	278,0	274,6	1,2	1,2	1,2	-3,3	-4,1	-3,4	-1,2	-1,5	-1,2
Castela e León	1.165,7	1.155,3	1.145,3	5,1	5,0	5,0	-11,3	-10,4	-10,0	-1,0	-0,9	-0,9
Castela A Mancha	1.008,8	993,5	988,6	4,4	4,3	4,3	-7,1	-15,3	-4,9	-0,7	-1,5	-0,5
Cataluña	3.838,3	3.804,6	3.770,5	16,6	16,5	16,5	-49,4	-33,7	-34,1	-1,3	-0,9	-0,9
C. Valenciana	2.461,9	2.424,8	2.426,0	10,7	10,5	10,6	-10,3	-37,1	1,2	-0,4	-1,5	0,0
Estremadura	506,4	506,6	500,5	2,2	2,2	2,2	-9,6	0,2	-6,1	-1,9	0,0	-1,2
Galicia	1.283,5	1.264,3	1.255,2	5,6	5,5	5,5	-27,2	-19,2	-9,1	-2,1	-1,5	-0,7
Madrid	3.352,0	3.401,4	3.408,5	14,5	14,8	14,9	-87,9	49,4	7,1	-2,6	1,5	0,2
Murcia	725,0	722,1	701,2	3,1	3,1	3,1	2,6	-2,9	-20,9	0,4	-0,4	-2,9
Navarra	310,3	310,7	305,7	1,3	1,3	1,3	-7,9	0,4	-5,0	-2,5	0,1	-1,6
País Vasco	1.045,3	1.048,6	1.027,4	4,5	4,6	4,5	-22,9	3,3	-21,2	-2,1	0,3	-2,0
A Ríoxa	157,4	154,0	153,8	0,7	0,7	0,7	1,3	-3,4	-0,2	0,8	-2,2	-0,1
Ceuta	38,3	39,4	36,2	0,2	0,2	0,2	0,7	1,1	-3,2	1,9	2,9	-8,1
Melilla	36,3	34,4	34,6	0,2	0,1	0,2	1,1	-1,9	0,2	3,1	-5,2	0,6
España	23.070,9	23.026,8	22.873,7	100,0	100,0	100,0	-289,5	-44,1	-153,1	-1,2	-0,2	-0,7

*Os datos corresponden á serie revisada incorporando a nova base poboacional da EPA actualizada coas estimacións derivadas do Censo de Poboación e Vivendas de 2011, en substitución da baseada no Censo 2001.

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MESS: Informe Trimestral de Análisis del Mercado de Trabajo, nº 112, marzo 2015)

- A diminución da poboación activa de Galicia en 2015 foi dun 0,7% (a metade que en 2014), ao igual que a media estatal.

- Na desagregación por comunidades (e cidades) autónomas compróbase que a poboación activa só subiu en catro e fíxoo con especial intensidade en Baleares (2,4%). Baixou no resto (agás na comunidade valenciana, que repetiu dato) e as de maiores porcentaxes de caída foron Murcia (-2,9%) e a cidade autónoma de Ceuta (-8,1%).

4.3.2 Taxa de actividade

Cómpre, para comezar, facer unha precisión metodolóxica: salientaremos que poden usarse dúas variables distintas ao estudar a *taxa de actividade*.

Por unha banda, podemos definila como a porcentaxe de persoas activas respecto da poboación de 16 a 64 anos. Así, de cada cen persoas “potencialmente activas” (por razón de idade) teremos cantas integran a poboación activa (é dicir, as que están traballando ou buscan traballo activamente). Cando nos refiramos a ela, citarémola como a *taxa de actividade da poboación de 16 a 64 anos*.

Utilízase moito Eurostat e conecta moi ben coa realidade económica, porque focaliza as persoas de máis de 15 anos e menos de 65, que son as que “potencialmente” interveñen activamente no mercado de traballo. A partir dos 65 anos a poboación, clasificada pola súa actividade económica, computa como xubilada, aunque sabemos que non é así en determinadas profesións (pois non todas teñen establecidas a mesma idade para xubilarse) e que, baixando ao nivel de cada persoa, pode xubilarse antes dos 65 anos ou seguir traballando despois de esa idade.

Por outra banda, podemos definir a taxa de actividade como a porcentaxe de persoas activas respecto da poboación de alomenos 16 anos. Así, de cada cen persoas de máis de quince anos cuantificamos cantas forman parte da poboación activa (é dicir, está traballando ou buscando traballo activamente). Cando nos refiramos, sen máis, á *taxa de actividade*, é a recollida nesta última definición.

Obviamente, se usamos esta segunda definición a taxa de actividade resultará menor que coa primeira, porque dividiremos un numerador igual (a poboación activa) entre un denominador maior (xa que nel figuran ademais as persoas de 65 ou máis anos). En países cunha estrutura poboacional máis avellentada (como Galicia), para un mesmo número de persoas activas a *taxa de actividade* é menor que noutros que teñan unha poboación máis nova.

No estudo diacrónico da taxa de actividade dun territorio, calquera das dúas taxas nos vale para explicar a súa evolución, pero cómpre que utilicemos a mesma e non as mesturemos.

O cadro 4.19 reflicte os valores do cuarto trimestre no último trienio da taxa de actividade da poboación de 16 a 64 anos nas distintas comunidades autónomas:

- Foi en Galicia dun 72,8% en 2015, dúas décimas máis que no ano anterior e 2,6 puntos porcentuais por baixo da taxa estatal, que en 2014 rexistrou o maior nivel da serie histórica da EPA (cun 75,6%).
- A taxa de actividade subiu en nove comunidades (ou cidades) autónomas e baixou en dez; o maior crecemento en 2015 foi o de Baleares (1,3%) e a diminución máis grande, a de Murcia (-1,9%) e a cidade autónoma de Ceuta (-4,3%).
- Madrid (80,2%) e Cataluña (78,7%) tiveron as taxas máis altas, mentres que as máis baixas foron as das dúas cidades autónomas (64,4%) e a de Asturias (70,4%). Galicia quedou en 2015, un ano máis, na parte baixa da clasificación das comunidades (e cidades) autónomas: tivo once por riba e sete por baixo (as dúas citadas xa neste parágrafo máis Extremadura, Andalucía, Cantabria e Murcia).

Cadro 4.19

Taxas de actividade da poboación*. Por comunidades autónomas. 2013-2015

	Valores das taxas en porcentaxe			Variacións anuais en puntos porcentuais		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
España	75,33	75,60	75,38	0,10	0,27	-0,22
Andalucía	72,38	73,13	72,18	0,06	0,75	-0,95
Aragón	76,26	76,52	76,55	-1,59	0,26	0,03
Asturias	69,93	69,92	70,36	0,27	-0,01	0,44
Baleares	76,63	76,53	77,86	-1,59	-0,10	1,33
Canarias	74,52	74,02	74,40	0,03	-0,50	0,38
Cantabria	72,99	72,51	72,20	0,27	-0,48	-0,31
C. A Mancha	73,77	74,24	74,38	0,45	0,47	0,14
C. León	74,34	73,87	74,13	0,54	-0,47	0,26
Cataluña	79,15	79,12	78,67	0,59	-0,03	-0,45
C. Valenciana	75,36	74,92	75,44	0,60	-0,44	0,52
Extremadura	70,80	71,38	70,70	-1,10	0,58	-0,68
Galicia	72,82	72,63	72,76	-0,57	-0,19	0,13
Madrid	78,75	80,00	80,16	-0,08	1,25	0,16
Murcia	74,36	74,60	72,71	0,52	0,24	-1,89
Navarra	75,35	75,98	74,85	-0,73	0,63	-1,13
País Vasco	75,33	76,09	74,96	0,02	0,76	-1,13
A Rioxa	77,53	76,16	77,11	2,23	-1,37	0,95
Ceuta	68,61	68,62	64,33	0,46	0,01	-4,29
Melilla	67,46	65,39	64,43	4,90	-2,07	-0,96

*Da poboación de 16 a 64 anos.

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano

Cadro tomado de: *Ministerio de Empleo y Seguridad Social, Informe Trimestral de Análisis del Mercado de Trabajo*, nº 116, marzo 2016

A taxa de actividade galega da poboación de 16 a 64 anos (73%) quedou no terceiro trimestre de 2015 (o último dos que temos datos de Eurostat da UE-28 e da UEM) á par da taxa da Unión Europea (72,7%) e de España (73,4%). O problema grave, como veremos máis adiante neste mesmo capítulo, non está na valor da porcentaxe, senón en que unha parte moi relevante da poboación activa de Galicia (e tamén do Estado español) non se aproveita produtivamente: está desempregada.

As persoas que desexen estudar a diferenciación por sexos da taxa de actividade de cada comunidade autónoma e do total español, poden facelo, como xa sinalamos anteriormente, coa consulta do cadro 4.20 ou do capítulo 5 deste Informe.

Cadro 4.20

Taxa de actividade*. Por comunidades autónomas e sexo. 2013-2015.

	Taxa de actividade			Variación da taxa en puntos porcentuais		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
HOMES						
España	80,74	81,02	80,55	-0,18	0,28	-0,47
Andalucía	78,71	79,53	78,39	0,23	0,82	-0,14
Aragón	81,45	82,26	81,87	-2,02	0,81	-0,39
Asturias	74,53	73,74	72,48	-0,16	-0,79	-1,26
Baleares	83,41	82,13	81,50	-0,33	-1,28	-0,63
Canarias	79,94	79,17	80,68	0,14	-0,77	1,51
Cantabria	78,71	78,46	77,29	-0,09	-0,25	-1,17
C. A Mancha	79,36	80,01	79,77	-0,64	0,65	-0,24
C. León	82,02	81,23	80,60	0,43	-0,79	-0,63
Cataluña	83,84	83,72	83,28	0,30	-0,12	-0,44
C. Valenciana	81,13	81,27	80,78	-0,54	0,14	-0,49
Extremadura	76,64	78,66	77,75	-2,40	2,02	-0,91
Galicia	76,78	76,63	76,42	-1,17	-0,15	-0,21
Madrid	82,98	84,18	84,41	-0,37	1,20	0,23
Murcia	81,62	81,38	80,06	0,92	-0,24	-1,32
Navarra	80,63	81,00	78,22	-0,04	0,37	-2,78
País Vasco	79,91	80,14	79,38	0,01	0,23	-0,76
A Ríoxa	81,64	81,60	83,68	0,06	-0,04	2,08
Ceuta	77,07	79,41	74,78	-0,28	2,34	-4,63
Melilla	79,25	72,81	77,73	8,54	-6,44	3,92
MULLERES						
España	69,87	70,16	70,19	0,40	0,29	0,03
Andalucía	65,97	66,66	65,91	-0,09	0,69	-0,75
Aragón	70,86	70,55	71,05	-1,13	-0,31	0,50
Asturias	65,40	66,16	68,29	0,70	0,76	2,13
Baleares	69,65	70,79	74,13	-2,85	1,14	3,34
Canarias	69,04	68,82	68,08	-0,05	-0,22	-0,74
Cantabria	67,21	66,50	67,07	0,64	-0,71	0,57
C. A Mancha	67,93	68,22	68,78	1,59	0,29	0,56
C. León	66,14	66,02	67,24	0,68	-0,12	1,22
Cataluña	74,44	74,52	74,06	0,93	0,08	-0,46
C. Valenciana	69,49	68,48	70,04	1,79	-1,01	1,56
Extremadura	64,67	63,75	63,30	0,26	-0,92	-0,45
Galicia	68,89	68,65	69,13	0,04	-0,24	0,48
Madrid	74,73	76,02	76,11	0,22	1,29	0,09
Murcia	66,75	67,52	65,05	0,14	0,77	-2,47
Navarra	69,89	70,79	71,38	-1,39	0,90	0,59
País Vasco	70,77	72,07	70,60	0,06	1,30	-1,47
A Ríoxa	73,31	70,58	70,43	4,65	-2,73	-0,15
Ceuta	59,45	56,76	53,04	1,50	-2,69	-3,72
Melilla	55,14	57,80	51,81	1,48	2,66	-5,99

*Da poboación de 16 a 64 anos.

Fonte: INE. EPA, datos do 4º trimestre de cada ano

Cadro tomado de: MESS, informe trimestral de análisis del mercado de trabajo, nº 116, marzo 2016

4.4 Poboación ocupada. Taxa de ocupación

De forma semellante ao estudo que no anterior epígrafe fixemos coa poboación activa, centrarémonos agora na poboación ocupada; en primeiro lugar estudaremos a súa evolución no último trienio nas distintas comunidades autónomas; despois faremos o mesmo coa taxa de ocupación e situaremos os valores en Galicia desta variable laboral no contexto estatal e da UE. Posteriormente analizaremos cómo se distribúe en Galicia por sexos, provincias, sectores económicos, situación profesional e tipos de contrato (temporal ou definitivo, a tempo parcial ou completo, no sector privado ou no público).

4.4.1. Poboación ocupada

O cadro 4.21 reflicte os datos da poboación ocupada en cada unha das comunidades autónomas no cuarto trimestre ao longo do último trienio, así como a porcentaxe que cada comunidade representa no emprego total español e máis a variación que presentou cada unha delas. Salientaremos que:

- Galicia pechou 2015 con 1.032.500 persoas ocupadas, trala relevante creación de emprego neto no último ano (31.200 postos de traballo).
- A suba porcentual da poboación ocupada de Galicia en 2015 (3,2%) foi superior á do conxunto do Estado (3%).
- O emprego subiu no ano 2015 en todas as comunidades (e cidades) autónomas; agás en Cantabria (-0,4%). As maiores porcentaxe de suba da ocupación rexistrárono nese ano Canarias (7,2%), Baleares (4,8%) e Castela-A Mancha (4,4%).

Cadro 4.21

Poboación ocupada. Por comunidades autónomas. 2012-2014*

	Miles			Distribución porcentual			Variacións anuais					
							Miles			%		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Andalucía	2.571,0	2.681,8	2.819,4	15,0	15,3	15,6	-33,4	110,8	137,6	-1,3	4,3	5,1
Aragón	515,7	526,5	548,3	3,0	3,0	3,0	-32,0	10,8	21,8	-5,8	2,1	4,1
Asturias	376,2	375,2	375,4	2,2	2,1	2,1	3,3	-1,0	0,2	0,9	-0,3	0,1
Baleares	454,8	478,5	501,5	2,7	2,7	2,8	-1,5	23,7	23,0	-0,3	5,2	4,8
Canarias	738,7	758,7	813,3	4,3	4,3	4,5	-3,1	20,0	54,6	-0,4	2,7	7,2
Cantabria	226,2	226,8	226,0	1,3	1,3	1,2	-4,4	0,6	-0,8	-1,9	0,3	-0,4
Castela e León	909,0	921,0	943,9	5,3	5,2	5,2	-23,9	12,0	22,9	-2,6	1,3	2,5
Castela A Mancha	716,4	710,3	741,7	4,2	4,0	4,1	6,0	-6,1	31,4	0,8	-0,9	4,4
Cataluña	2.998,8	3.048,1	3.101,9	17,5	17,3	17,1	36,7	49,3	53,8	1,2	1,6	1,8
C. Valenciana	1.793,5	1.855,4	1.905,6	10,5	10,6	10,5	4,1	61,9	50,2	0,2	3,5	2,7
Estremadura	342,4	354,8	360,0	2,0	2,0	2,0	1,7	12,4	5,2	0,5	3,6	1,5
Galicia	1.002,6	1.000,4	1.032,5	5,9	5,7	5,7	-31,2	-2,2	32,1	-3,0	-0,2	3,2
Madrid	2.666,4	2.789,0	2.845,7	15,6	15,9	15,7	-109,0	122,6	56,7	-3,9	4,6	2,0
Murcia	518,4	525,3	536,3	3,0	3,0	3,0	8,2	6,9	11,0	1,6	1,3	2,1
Navarra	259,3	264,3	264,4	1,5	1,5	1,5	-4,3	5,0	0,1	-1,6	1,9	0,0
País Vasco	872,0	874,5	894,9	5,1	5,0	4,9	-18,9	2,5	20,4	-2,1	0,3	2,3
A Ríoxa	125,5	127,5	132,3	0,7	0,7	0,7	-1,2	2,0	4,8	-0,9	1,6	3,8
Ceuta y Melilla	48,2	50,8	51,1	0,3	0,3	0,3	-1,3	2,6	0,3	-2,6	5,4	0,6
España	17.135,2	17.569,1	18.094,2	100,0	100,0	100,0	-204,2	433,9	525,1	-1,2	2,5	3,0

*Os datos corresponden á serie revisada incorporando a nova base poboacional da EPA actualizada coas estimacións derivadas do Censo de Poboación e Vivendas de 2011 en substitución da baseada no Censo 2001.

Fuente: INE, EPA 4º trimestre de cada ano

Tomado de: Ministerio de Empleo y Seguridad Social, Informe Trimestral de Análisis del Mercado de Trabajo, nº 116, marzo 2016

- A participación de Galicia no total de ocupación española en 2015 mantívose na mesma porcentaxe do ano anterior: 5,7%, moi lixeiramente por baixo do noso peso demográfico no conxunto do Estado (5,84%).

4.4.2 Taxa de ocupación

Cómpre, para comezar este apartado, facer unha precisión metodolóxica: poden usarse dúas variables distintas no estudo da *taxa de ocupación*.

Podemos definila, nunha primeira acepción, como a porcentaxe de persoas ocupadas respecto da poboación de 16 a 64 anos. Así, de cada cen persoas “potencialmente activas” (por razón de idade) cuantificamos cantas traballan. Cando nos refiramos a ela, citarémola como *taxa de ocupación da poboación de 16 a 64 anos*.

É moi utilizada por *Eurostat*, e conecta moi ben coa realidade económica, porque focaliza as persoas de idades superiores aos 15 anos e inferiores a 65, que son as que “potencialmente” interveñen activamente no mercado de traballo; desde os 65 anos a poboación, clasificada pola súa actividade económica, está maioritariamente xubilada anque, baixando ao nivel de cada persoa, pode xubilarse antes dos 65 anos ou seguir traballando despois de esa idade.

Alternativamente, podemos definir a taxa de ocupación como a porcentaxe de persoas con emprego respecto da poboación de alomenos 16 anos. Así, de cada cen persoas de máis de quince anos, reflectimos cantas teñen emprego.

Obviamente, se usamos esta segunda definición, a taxa de ocupación resultará menor, porque dividiremos un numerador igual (a poboación ocupada) entre un denominador superior (porque nel figuran “a maiores” as persoas de 65 ou máis anos). Cando nos refiramos simplemente á *taxa de ocupación*, será a recollida nesta segunda definición.

En países cunha estrutura poboacional máis envellecida (como Galicia), a igual poboación ocupada, a taxa de ocupación será menor que noutro cunha estrutura de idades máis nova.

No estudo diacrónico da taxa de actividade dun territorio, a taxa de actividade nos vale en calquera das dúas formas; o que non podemos é mesturalas, porque non habería coherencia nos datos.

As taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos nas distintas comunidades autónomas no cuarto trimestre do último trienio recollémolas no cadro 4.22.

- A taxa galega en 2015 subiu 2,4 puntos porcentuais (medio punto máis que a media española).
- Galicia pechou 2015 cunha taxa do 59,7%, dúas décimas por riba do promedio estatal, mentres no ano anterior estaba dúas décimas por baixo.

- En 2015 todas as comunidades autónomas e Ceuta subiron as súas taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos. No cuarto trimestre de 2015 as comunidades con maiores taxas foron Madrid e A Rioxa (as dúas por riba do 66%), mentres que as menores tiverónas as dúas cidades autónomas, igual que no bienio anterior, as dúas cidades autónomas, Andalucía e Extremadura (as catro por baixo do 51%).

Cadro 4.22

Taxas de ocupación*. Por comunidades autónomas. 2013-2015

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais En puntos porcentuais		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
España	55,87	57,60	59,53	0,1	1,73	1,93
Andalucía	46,06	47,97	50,54	-0,37	1,91	2,57
Aragón	60,48	62,17	65,31	-2,68	1,69	3,14
Asturias	54,19	55,32	55,95	1,26	1,13	0,63
Baleares	59,22	62,02	64,49	0,13	2,80	2,47
Canarias	49,80	50,89	54,33	-0,24	1,09	3,44
Cantabria	58,49	59,08	59,32	-0,21	0,59	0,24
C. León	57,47	59,12	61,20	-0,57	1,65	2,08
C.a Mancha	52,68	52,75	55,55	1,16	0,07	2,80
Cataluña	61,74	63,33	64,65	2,02	1,59	1,32
C. Valenciana	54,81	57,24	59,18	0,78	2,43	1,94
Extremadura	47,78	49,91	50,75	0,37	2,13	0,84
Galicia	56,76	57,37	59,74	-1,0	0,61	2,37
Madrid	62,65	65,52	66,84	-0,83	2,87	1,32
Murcia	53,06	54,20	55,57	1,04	1,14	1,37
Navarra	62,96	64,60	64,66	0,05	1,64	0,06
País Vasco	62,78	63,40	65,24	0,05	0,62	1,84
A Rioxa	61,76	62,96	66,28	0,70	1,20	3,32
Ceuta	43,08	46,28	49,32	0,73	3,20	3,04
Melilla	44,54	45,92	43,50	-1,44	1,38	-2,42

*Da poboación de 16 a 64 anos.

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano

Cadro tomado de: *Ministerio de Empleo y Seguridad Social, Informe Trimestral de Análisis del Mercado de Trabajo,*

nº 116, marzo 2016

Ao peche da elaboración deste *Informe Sociolaboral* os últimos datos da UE e da UEM correspondían ao terceiro trimestre de 2015. As taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos de Galicia e España nese trimestre foron respectivamente: 59,99% e 59,34%, por baixo das porcentaxes que Eurostat proporciona para a UE-28 (66,1%) e a UEM (64,9%).

Xa en anteriores *Informes Sociolaborais* subliñamos a gravidade de que as economías galega e española teñan unhas taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos tan baixas en comparanza coa do conxunto da Unión Europea (6,2 puntos porcentuais menos en Galicia e 6,8 en España) porque reflicte a incapacidade para dar unha saída produtiva eficiente aos nosos recursos humanos, imprescindible para a converxencia real cos países máis desenvolvidos economicamente.

Estes datos reflicten, en definitiva, que, en comparanza coa media da UE, entre seis e sete de

cada cen persoas de Galicia “potencialmente activas” por razón da súa idade (as de 16 a 64 anos) non poden facer a súa achega co seu traballo á xeración de riqueza no noso país.

A converxencia da taxa media da emprego galega coa da UE implicaría (supoñendo que a produtividade media actual, se mantivese estable) un recorte de 6,4 puntos porcentuais no diferencial do PIB por habitante entre Galicia e o promedio da Unión Europea.

Mentres non academos ese obxectivo, boa parte do noso capital humano debe buscar o seu emprego fóra de Galicia; moito corresponde a persoal cualificado (maioritariamente con estudos universitarios ou de ciclos formativos de FP) que, despois de formarse aquí, vai deixar o froito do seu traballo fóra, noutros territorios con maior desenvolvemento económico-social e capacidade de xeración de emprego.

Comunidades autónomas que están por diante de nós na xeración de riqueza (como Madrid, Navarra, País Vasco, Cataluña, Baleares, Aragón e A Ríoxa) teñen taxas de ocupacións semellantes á media da UE (nas sete comunidades entre un 64,5% e un 66,8%, e na UE no 66,1%), sinal inequívoco de que están a aproveitar moito mellor que Galicia para a actividade produtiva os recursos humanos dos que dispoñen.

As persoas interesadas na desagregación por sexos das taxas de ocupación das distintas comunidades (e cidades) autónomas poden consultalas no cadro 4.23.

Cadro 4.23

Taxas de ocupación¹. Por comunidades autónomas e sexos. 2013-2015*

	Valores das taxas			Variacións En puntos porcentuais		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
HOMES						
España	60,42	62,45	64,76	0,18	2,03	2,31
Andalucía	51,80	54,23	56,91	0,25	2,43	2,68
Aragón	65,04	69,46	72,16	-4,49	4,42	2,70
Asturias	58,45	58,66	57,09	1,56	0,21	-1,57
Baleares	63,00	65,73	67,20	-0,20	2,73	1,47
Canarias	52,49	55,17	59,52	-0,85	2,68	4,35
Cantabria	64,08	63,26	63,91	0,51	-0,82	0,65
C. A Mancha	62,74	65,33	67,73	-1,78	2,59	2,40
C. León	60,12	60,95	63,44	0,11	0,83	2,49
Cataluña	65,06	66,78	69,46	2,23	1,72	2,68
C. Valenciana	59,73	62,80	64,27	0,43	3,07	1,47
Extremadura	53,90	57,09	59,24	-0,10	3,19	2,15
Galicia	59,34	60,60	63,37	-	1,26	2,77
Madrid	66,84	68,67	70,53	0,17	1,83	1,86
Murcia	59,10	60,79	63,53	1,88	1,69	2,74
Navarra	68,17	68,84	68,76	1,16	0,67	-0,08
País Vasco	66,52	66,52	69,55	0,04	0,00	3,03
A Ríoxa	66,85	70,32	71,70	0,38	3,47	1,38
Ceuta	51,94	56,86	61,25	-2,50	4,92	4,39
Melilla	51,73	56,84	54,68	-2,22	5,11	-2,16
MULLERES						
España	51,28	52,71	54,29	0,12	1,43	1,58
Andalucía	40,28	41,65	44,11	-0,98	1,40	2,46
Aragón	55,75	54,60	58,22	-0,97	-1,15	3,62
Asturias	50,00	52,05	54,82	0,98	2,05	2,77
Baleares	55,32	58,22	61,72	0,47	2,90	3,50
Canarias	47,08	46,57	49,10	0,40	-0,51	2,53
Cantabria	52,84	54,85	54,70	-0,93	2,01	-0,15
C. A Mancha	51,98	52,64	54,40	0,72	0,66	1,76
C. León	44,75	44,02	47,16	2,34	-0,73	3,14
Cataluña	58,40	59,88	59,86	1,82	1,48	-0,02
C. Valenciana	49,80	51,59	54,02	1,15	1,79	2,43
Extremadura	41,36	42,37	41,85	0,87	1,01	-0,52
Galicia	54,19	54,17	56,15	-0,2	-0,02	1,98
Madrid	58,66	62,52	63,33	-1,78	3,86	0,81
Murcia	46,72	47,31	47,27	0,19	0,59	-0,04
Navarra	57,56	60,22	60,45	-1,07	2,66	0,23
País Vasco	59,06	60,30	60,97	0,09	1,24	0,67
A Ríoxa	56,52	55,42	60,78	1,09	-1,10	5,36
Ceuta	33,50	34,66	36,42	4,55	1,16	1,76
Melilla	37,02	34,76	32,03	-0,27	-2,26	-2,73

1) Da poboación de 16 a 64 anos

*Os datos corresponden á serie revisada incorporando a nova base poboacional da EPA actualizada coas estimacións derivadas do Censo de Poboación e Vivendas de 2011, en substitución da baseada no Censo 2001

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano

No cadro 4.24 presentamos, en medias anuais, unha visión diacrónica das taxas de ocupación da poboación de 16 a 64 anos en España e no conxunto da Unión Europea. De 2007 a 2014

subliñaremos que:

- Partindo dunha taxa de emprego (16-64 anos) lixeiramente maior en España que na UE en 2007 (unha diferenza de 0,5 puntos), o ano anterior ao comezo da forte crise económica que xa estudamos no primeiro epígrafe do capítulo 1, España non volveu a acadar unha taxa de ocupación maior que a Unión Europea; o maior impacto da crise económica no Estado español fixo que a diferenza se abrise máis e máis a prol da UE ata 2013 (quedou co diferencial máximo: 9,4 puntos). En 2014 a maior suba da taxa de emprego (16-64 anos) de España (1,2 puntos) que a da UE (0,8) reduciu o diferencial a nove puntos (o segundo valor máis alto do que vai de século XXI).
- A “gran recesión” de 2009 e máis o bienio 2012-2013 foron claves na apertura do diferencial, porque neles a caída estatal (4,5 e 3,2 puntos porcentuais respectivamente) foron moito maiores que na Unión Europea: 1,3 no ano 2009... e tan só unha décima no bienio 2012-2013.

Cadro 4.24

Taxas de ocupación da poboación 16-64 anos. España/UE. 2007-2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
España	65,8	64,5	60,0	58,9	58,0	55,8	54,8	56,0
UE	65,3	65,8	64,5	64,2	64,3	64,2	64,2	65,0
Diferencial España-UE	0,5	-1,3	-4,5	-5,3	-6,3	-8,4	-9,4	-9,0

Elaboración propia

Datos en miles, en medias anuais.

Fonte: INE (EPA) e Eurostat

No cadro 4.25 presentamos as taxas de ocupación das sete maiores cidades de Galicia presentámolas para o último bienio no cadro 4.25. Sobrancearemos que:

Cadro 4.25

Taxas de ocupación das sete maiores cidades de Galicia. 2014-2015

	2014	2015
A Coruña	45,00	45,20
Lugo	52,20	51,50
Ourense	48,60	44,10
Pontevedra	41,60	47,20
Compostela	54,20	54,10
Vigo	45,90	45,50
Ferrol	38,00	34,00
Galicia	42,30	43,90

Datos en miles, 4º trimestre

Fonte: IGE, INE (EPA)

- Só as cidade de Pontevedra (lixeiramente) e A Coruña (lixeiramente) melloraron as súas taxas de emprego en 2015; nas outras cinco, a diminución foi especialmente grande en Ourense e Ferrol (alomenos catro puntos porcentuais cada unha).

- Só Ferrol rematou 2015 cunha taxa de ocupación inferior á media de Galicia; un ano antes, tamén Pontevedra estaba nesa situación.

No cadro 4.26 ofrecemos a desagregación por sexos e provincias das taxas de actividade, pois pode ser un bo instrumento para unha análise máis polo miúdo para persoas que se acheguen ao estudo deste índice laboral.

Cadro 4.26**Taxa de ocupación. Por sexo e provincia. 2011-2015**

	Total	Homes	Mulleres
GALICIA			
2011	45,3	50,9	40,2
2012	43,7	48,3	39,5
2013	42,2	46,5	38,3
2014	42,1	46,2	38,4
2015	43,1	47,7	39,0
A Coruña			
2011	46,9	52,3	42,0
2012	45,9	50,2	42,0
2013	44,1	48,3	40,3
2014	44,1	48,1	40,5
2015	45,2	49,9	40,9
Lugo			
2011	46,1	51,4	41,1
2012	43,3	46,6	40,1
2013	42,1	45,7	38,8
2014	41,7	45,7	37,9
2015	43,6	47,7	39,8
Ourense			
2011	41,0	46,3	36,1
2012	39,2	44,4	34,3
2013	36,4	39,8	33,2
2014	37,2	40,3	34,4
2015	38,0	40,7	35,5
Pontevedra			
2011	44,7	50,8	39,0
2012	42,8	48,1	38,0
2013	42,1	47,0	37,5
2014	41,7	46,3	37,4
2015	42,2	47,4	37,5

Medias anuais

INE. Enquisa de poboación activa.

4.4.3. Distribución da poboación ocupada por sexos, sectores económicos, grupo de idade, situacións profesionais e tipo de contrato.

A distribución da poboación ocupada de Galicia por sectores que recolle o cadro 4.27 permítenos ver a evolución no último cuatrienio. Salientaremos que:

- A poboación ocupada galega subiu en 2015 globalmente e máis en catro dos cinco sectores analizados: o agro-gandeiro-forestal foi o único no que diminuíu o emprego.

- No último cuatrienio, baixou a poboación ocupada os catro anos nun sectores: agro-gandeiro-forestal; na construción baixou tres anos seguidos e subiu en 2015; nos outros tres sectores baixou dos anos (2012 e 2013) e subiu en 2014 e 2015.

Cadro 4.27**Poboación ocupada por sector económico. Galicia 2011-2015**

Total sectores		
	2011	1.089,3
	2012	1.047,2
	2013	1.006,4
	2014	998,0
	2015	1.017,2
Agricultura, gandería, caza e silvicultura		
	2011	64,8
	2012	59,3
	2013	56,3
	2014	49,1
	2015	45,6
Pesca e acuicultura		
	2011	18,7
	2012	20,3
	2013	18,1
	2014	17,0
	2015	18,1
Industria		
	2011	176,4
	2012	164,9
	2013	153,3
	2014	154,0
	2015	159,5
Construción		
	2011	91,3
	2012	79,3
	2013	69,3
	2014	67,1
	2015	73,6
Servizos		
	2011	738,1
	2012	723,4
	2013	709,4
	2014	710,7
	2015	720,4

Datos en medias anuais.

INE. Enquisa de poboación activa.

- O sector dos servizos, a auténtica columna vertebral do emprego en Galicia e nos Estados máis desenvolvidos socioeconomicamente, concentra en 2015 un 70,8% do emprego total galego (0,4 puntos porcentuais menos que no ano anterior), aunque segue por baixo da media estatal, do promedio da UE e máis do conxunto das nacións máis desenvolvidas do mundo.

Resulta interesante a comparanza da distribución porcentual da poboación ocupada por sectores económicos de Galicia e España, pois achéganos un apunte da diferente estrutura económica dos dous espazos. Ao fío dos datos do cadro 4.28 subliñaremos que:

- A porcentaxe estatal de poboación con emprego agrario no sector primario (4,3%) é moi inferior á galega (6,3%).

Cadro 4.28

Distribución porcentual da poboación ocupada por sectores económicos. Galicia/España. 2015

	Agro-Pesqueiro	Industria	Construción	Servizos
Galicia	6,3	15,4	7,3	70,9
España	4,3	13,6	5,9	76,2

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre

- Na industria é un 15,4% en Galicia mentres que en España queda 2,8 puntos porcentuais por baixo (13,6%).
- En Galicia traballa na construción un 7,3% da poboación ocupada, bastante por riba da porcentaxe do emprego neste sector no total de España (5,9%).
- Nos servizos, Galicia (cun 70,9%) quedou en 2015 máis de cinco puntos (5,3) por baixo da porcentaxe media española.

A poboación máis nova é a que estar a sufrir máis duramente a perda do emprego nesta dura crise económica: as persoas de 16 a 34 anos concentraron máis do 80% da caída da ocupación neta en Galicia de 2010 a 2014.

Para analizar a evolución en Galicia no último quinquenio das situacións profesionais da poboación ocupada presentamos o cadro 4.29. Salientaremos que:

- A poboación asalariada do sector privado, que diminuíra en cada un dos tres anos de 2012 a 2014 (moi lixeiramente en 2014) subiu en 2015 en 22.400 persoas, ata recuperar o nivel do ano 2012. No cuadrienio analizado baixou o emprego neto privado en 31.400 postos de traballo (un 4,8%).
- A poboación empregada no sector público, en cambio, baixou en 2015, como xa fixera no bienio 2012-2013. No último cuadrienio perdéronse 20.700 postos de traballo neste sector (un 10,3% dos que había en Galicia en 2011).
- O conxunto da poboación asalariada de Galicia en 2015 (800.200 persoas) representa un 78,7% da poboación ocupada, seis décimas máis que no ano anterior e ao redor de tres puntos porcentuais por baixo da porcentaxe estatal.

Cadro 4.29

Poboación ocupada por situación profesional. Galicia 2011-2015.

Total poboación ocupada		
	2011	1.089,3
	2012	1.047,2
	2013	1.006,4
	2014	998,0
	2015	1.017,2
Empresario con asalariados		
	2011	71,2
	2012	69,7
	2013	64,3
	2014	65,2
	2015	68,9
Traballador independente ou empresario sen asalariados		
	2011	153,1
	2012	155,1
	2013	156,7
	2014	143,7
	2015	139,9
Asalariado do sector público		
	2011	201,7
	2012	192,1
	2013	176,8
	2014	182,7
	2015	181,0
Asalariado do sector privado		
	2011	650,6
	2012	618,0
	2013	598,5
	2014	596,8
	2015	619,2
Axuda na empresa ou negocio familiar		
	2011	11,2
	2012	10,0
	2013	7,9
	2014	7,4
	2015	7,0
Outros		
	2011	1,4
	2012	2,3
	2013	2,1
	2014	2,2
	2015	1,3

Datos en miles. Medias anuais.

- Séguelle á poboación asalariada en importancia cuantitativa do emprego os traballadores independentes ou empresarios sen asalariados, con 139.900 persoas. Baixou por segundo ano consecutivo, rachando co (lixeiro) ascenso do bienio anterior.

- A terceira posición ocúpana os empresarios con persoas asalariadas: 68.900 en 2015, cunha suba no último bienio, trala diminución do bienio 2012-2013.

- As persoas que traballan axudando na empresa a familiares seguiron a baixar, un ano máis. A tendencia nidiamente descendente a longo prazo fixo que en 2015 sexan tan só 7.000 persoas (tan só un 0,7% da poboación ocupada en Galicia).

A desagregación das persoas asalariadas segundo o contrato teña duración determinada (contrato temporal) ou non (indefinido) que recolle o cadro 4.30 para o último quinquenio reflicte que:

- En cada un dos tres anos de período 2012-2014 baixaron en Galicia os contratos indefinidos (moi lixeiramente en 2014) e en 2015 repetiu o dato do ano anterior. No total do cuadrienio analizado, o emprego indefinido baixou moito: perda neta de 46.900 postos de traballo, un 7,3%..

- Pola contra, a contratación temporal, que baixara no bienio 2012-2013, subiu en 2014 e 2015 (con especial intensidade no último ano). No conxunto do cuadrienio, o emprego temporal baixou moito menos que o indefinido (en 5.200 postos de traballo, un 2,5%).

Cadro 4.30

Contratación indefinida e temporal Galicia 2011-2015

	De duración indefinida					Temporal				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Galicia	643,6	624,4	598,6	596,6	596,7	208,7	185,7	176,7	182,9	203,5

Datos en miles. Medias anuais.

Fonte: INE, EPA

- A taxa de temporalidade de Galicia (ou porcentaxe da poboación asalariada cun contrato temporal) foi en 2015 dun 23'5%, dous puntos máis que no ano anterior.

A contratación indefinida, é, xa que logo, a que ten en 2015 un 76,5% da poboación asalariada de Galicia.

Os mínimos prazos de moitos contratos temporais en Galicia en 2015 expoñémolos no cadro 4.31: "falan" por si sós.

Cadro 4.31

Duración dos contratos temporais. Galicia. 2015

	< 1 mes	De 1 a 3 meses	De 4 a 6 meses	De 7 a 11 meses	Entre 1 e 2 anos	Entre 2 e 3 anos	De 3 anos ou mais	Non saben duración do contrato		
								Non saben duración	pero > 1 mes	pero < 1 mes
Galicia	9,5	27,5	34,0	11,8	25,0	3,2	17,5	7,7	66,2	1,1

Datos en miles. Medias anuais.

Fonte: IGE, INE, EPA

A distribución da poboación asalariada entre a que traballa a tempo completo e a que o fai a tempo parcial figura no cadro 4.32 para o último cuadrienio.

Nel podemos ollar:

- A tendencia de diminución dos contratos con xornada completa en Galicia no trienio

2012-2014 (máis pequena en 2014) e a suba de 15.500 empregos nesta modalidade de contratación en 2015. En 2015 hai 86.900 contratos a tempo completo menos que en 2011.

- A contratación a tempo parcial seguiu en 2015 a tendencia de suba do último cuadrenio (coa única excepción de 2014). En 2015 hai 14.700 empregos máis deste tipo que en 2011.

Cadro 4.32

**Persoas asalariadas por tipo
de xornada e sexo. Galicia 2011-2015**

	TOTAL	
	Completa	Parcial
2011	958,2	131,2
2012	911,6	135,6
2013	861,2	145,2
2014	855,8	142,2
2015	871,3	145,9

Datos en miles. Medias anuais.

IGE - INE. Enquisa de poboación activa

Se afondamos na EPA para coñecer o motivo que explicitan as persoas que están contratadas a xornada parcial, comprobamos que en Galicia dúas de cada tres non a teñen porque a elixan así por axeitarse mellor ás súas necesidades, senón porque non poden atopar traballo a tempo completo; e isto dáse tanto nos homes como nas mulleres.

Nos capítulos 5 e 7 deste Informe Sociolaboral ampliamos a información relativa ás modalidades de contratación, polo que remitimos alí ás persoas interesadas en afondar nesta cuestión.

4.5. Poboación desempregada e taxa de paro

4.5.1 Poboación desempregada

Rematado o estudo da poboación ocupada, comezamos a análise doutro compoñente da poboación activa -a poboación desempregada- ao través dos datos que proporcionan as Enquisas de Poboación Activa elaboradas polo INE.

Seguindo o esquema utilizado nos epígrafes anteriores, estudaremos primeiramente a poboación desempregada nas distintas comunidades autónomas e logo as súas taxas de paro. Posteriormente afondaremos na distribución por sexos, provincias, grupos de idade e por tempo na procura de emprego.

O cadro 4.33 recolle, cos datos do cuarto trimestre de cada ano, a poboación desempregada nas distintas comunidades (e cidades) autónomas no último trienio. Salientaremos que:

- En 2015 houbo en Galicia unha forte diminución das persoas desempregadas (41.100).
- A diminución porcentual do desemprego de Galicia en 2015 (-15,6%) foi máis do dobre que no ano anterior (-6,1%) e superou ao promedio estatal, que baixou un 12,4%.

Cadro 4.33**Persoas Asalariadas. Sector público e privado. Galicia. 2012-2015**

	Sector público				Sector privado			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Galicia	192,1	176,8	182,7	181,0	618,0	598,5	596,8	619,2

Datos en miles. Medias anuais. Fonte: INE (EPA)

- A menor diminución porcentual do paro no conxunto do Estado que en Galicia en 2015 fixo que baixase unha décima peso relativo da poboación desempregada de Galicia no total estatal (un 4,7% agora), porcentaxe 1,1 puntos porcentuais menos que o noso peso relativo demográfico en España (5,8%).
- Nun ano de diminución do desemprego en todas as comunidades e cidades autónomas (agás en Melilla) as maiores baixadas porcentuais tivéronas, por esta orde, o País Vasco (23,4%) e Aragón (22,4%).
- Só Ceuta, País Vasco, Aragón e Murcia tiveron en 2015 baixadas porcentuais da poboación desempregadas maiores que a de Galicia.

4.5.2 Taxa de desemprego

O seguimento comparativo das taxas de paro (porcentaxe de persoas desempregadas sobre a poboación activa) nas distintas comunidades autónomas no cuarto trimestre do último trienio farémolo ao fío da cadro 4.34.

Cadro 4.34

Poboación desempregada. Por comunidades autónomas. 2013-2015*

	Miles			Distribución porcentual			Variacións anuais					
							Miles			%		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	213	2014	2015
Andalucía	1.462,5	1.395,7	1.198,3	24,6	25,6	25,1	15,7	-66,8	-197,4	1,1	-4,6	-14,1
Aragón	133,7	120,7	93,7	2,3	2,2	2,0	7,6	-13,0	-27,0	6,0	-9,7	-22,4
Asturias	107,9	98,4	95,8	1,8	1,8	2,0	-8,7	-9,5	-2,6	-7,5	-8,8	-2,6
Baleares	133,7	111,4	102,8	2,3	2,0	2,2	-12,8	-22,3	-8,6	-8,7	-16,7	-7,7
Canarias	365,3	342,2	297,1	6,2	6,3	6,2	6,5	-23,1	-45,1	1,8	-6,3	-13,2
Cantabria	55,9	51,2	48,6	0,9	0,9	1,0	1,2	-4,7	-2,6	2,2	-8,4	-5,1
C. A Mancha	256,7	234,3	201,4	4,3	4,3	4,2	12,6	-22,4	-32,9	5,2	-8,7	-14,0
C. León	292,4	283,1	246,8	4,9	5,2	5,2	-13,1	-9,3	-36,3	-4,3	-3,2	-12,8
Cataluña	839,5	756,5	668,6	14,1	13,9	14,0	-86,1	-83,0	-87,9	-9,3	-9,9	-11,6
C. Valenciana	668,3	569,4	520,4	11,3	10,4	10,9	-14,4	-98,9	-49,0	-2,1	-14,8	-8,6
Extremadura	164,1	151,8	140,5	2,8	2,8	2,9	-11,2	-12,3	-11,3	-6,4	-7,5	-7,4
Galicia	280,9	263,8	222,7	4,7	4,8	4,7	4,0	-17,1	-41,1	1,4	-6,1	-15,6
Madrid	685,5	612,3	562,8	11,5	11,2	11,8	21,0	-73,2	-49,5	3,2	-10,7	-8,1
Murcia	206,6	196,9	164,9	3,5	3,6	3,5	-5,6	-9,7	-32,0	-2,6	-4,7	-16,3
Navarra	51,0	46,4	41,4	0,9	0,9	0,9	-3,6	-4,6	-5,0	-6,6	-9,0	-10,8
País Vasco	173,3	174,1	132,5	2,9	3,2	2,8	-4,1	0,8	-41,6	-2,3	0,5	-23,9
A Ríoxa	31,9	26,4	21,5	0,5	0,5	0,4	2,5	-5,5	-4,9	8,5	-17,2	-18,6
Ceuta	14,1	12,8	8,4	0,2	0,2	0,2	0,1	-1,3	-4,4	0,7	-9,2	-34,4
Melilla	12,3	10,1	11,3	0,2	0,2	0,2	3,0	-2,2	1,2	32,3	-17,9	11,9
España	5.935,6	5.457,7	4.779,5	100,0	100,0	100,0	-85,4	-477,9	-678,2	-1,4	-8,1	-12,4

*Os datos corresponden á serie revisada incorporando a nova base poboacional da EPA actualizada coas estimacións derivadas do Censo de Poboación e Vivendas de 2011, en substitución da baseada no Censo 2001.

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano

Cadro tomado de: Ministerio de Empleo y Seguridad Social, Informe Trimestral de Análisis del Mercado de Trabajo nº 116, marzo 2016

- A taxa de paro foi en 2015 dun 17,9% en Galicia, despois da importante baixada (3,1 puntos porcentuais) (un punto porcentual menos que o ano anterior e 3,75 puntos porcentuais menos que en 2012).
- A diminución da nosa taxa de desemprego en 2015 superou o descenso estatal en tres décimas, polo que o diferencial respecto da media española ampliouse de 2,8 a 3,1 puntos.
- En 2015 descendeu a taxa de paro en todas as comunidades e cidades autónomas (agás en Melilla), con especial intensidade en Ceuta, Andalucía, Canarias e Aragón, mentres que as diminucións máis lixeiras foron as de Asturias e Cantabria.
- Na clasificación autonómica, ordenada por maior taxa de desemprego, sobrancean, un ano máis, Andalucía (34,4%), Extremadura e Canarias, ademais da cidade autónoma de Melilla.
- As menores taxas de paro, ao peche do ano 2015, preséntanas País Vasco, Navarra, A Ríoxa e Aragón (as catro por baixo do 15%).

No cadro 4.35 presentamos a diferenciación por sexos no último trienio das taxas de paro das distintas comunidades (e cidades) autónomas e no global estatal, para facilitar o traballo ás persoas que desexen afondar no estudo do desemprego.

Cadro 4.35

Taxas de desemprego. Por comunidades autónomas. 2013-2015

	Valores das taxas En porcentaxe			Variacións anuais (en puntos porcentuais)		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
	25,83	23,82	21,02	-0,09	-2,01	-2,80
España						
Andalucía	36,36	34,40	29,98	0,56	-1,96	-4,42
Aragón	20,69	18,75	14,69	1,82	-1,94	-4,06
Asturias	22,51	20,88	20,49	-1,51	-1,63	-0,39
Baleares	22,73	18,96	17,17	-1,71	-3,77	-1,79
Canarias	33,18	31,25	26,98	0,36	-1,93	-4,27
Cantabria	19,87	18,53	17,83	0,59	-1,34	-0,70
C. A Mancha	22,09	20,37	17,72	1,25	-1,72	-2,65
C. León	29,13	28,59	15,06	-1,07	-0,54	-3,53
Cataluña	22,00	19,96	17,81	-1,97	-2,04	-2,15
C. Valenciana	27,27	23,60	21,56	-0,46	-3,67	-2,04
Extremadura	32,51	30,08	28,22	-1,56	-2,43	-1,86
Galicia	22,06	21,01	17,89	0,74	-1,05	-3,12
Madrid	20,45	18,10	16,61	0,99	-2,35	-1,49
Murcia	28,65	27,34	23,58	-0,91	-1,31	-3,76
Navarra	16,45	14,98	13,61	-0,86	-1,47	-1,37
País Vasco	16,66	16,68	12,98	-0,05	0,02	-3,70
A Rioxa	20,34	17,33	14,04	1,48	-3,01	-3,29
Ceuta	37,20	32,55	23,34	-0,66	-4,65	-9,21
Melilla	33,98	29,78	32,49	7,48	-4,20	2,71

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano

Cadro tomado de: *Ministerio de Empleo y Seguridad Social, Inoforme Trimestral de Análisis del Mercado de Trabajo*, n.º 116, marzo 2016

Especialmente grande é a taxa de desemprego da poboación xuvenil. As 54.800 persoas de Galicia desempregadas que teñen alomenos 16 anos e menos de 30 reflicten a gran dificultade deste colectivo para acceder ao mundo laboral; a súa taxa de desemprego é no último trimestre de 2015 dun 32,1% (pese á diminución de 4,2 puntos respecto ao mesmo trimestre do ano 2014).

A desagregación por provincias e sexos das taxas de paro do último bienio en medias anuais presentámolas no cadro 4.36, que reflicte:

- A nivel do global galego eran practicamente iguais as taxas de desemprego dos homes a a das mulleres en 2014, pero en 2015 é 1,3 puntos maior nas mulleres
- Na análise cruzada por sexos e provincias, as taxas de paro máis altas en 2015 segue a telas tanto para as mulleres (23,5%) como para os homes (21,6%) en Pontevedra mentres que as menores son tamén para os dous sexos as de Lugo (15,2% nos homes) e as das mulleres en A Coruña (16,8% nas mulleres).

A taxa de desemprego de Galicia en medias anuais no ano 2015 (un 19,3%), anque por baixo da estatal (22,6%) dobra á media da Unión Europea (9,7%); velaí unha “diverxencia” real da nosa estrutura económico-social que é imprescindible reducir axiña para achegármolos ao

nivel medio de benestar do conxunto das nacións cun maior desenvolvemento económico-social.

Cadro 4.36

Taxa de desemprego. Por comunidades autónomas e sexos. 2013 - 2015.

	En porcentaxe			Variacións en puntos porcentuais		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
HOMES						
España	25,16	22,91	19,61	-0,40	-2,25	-3,30
Andalucía	34,20	31,81	27,40	-0,12	-2,39	-4,41
Aragón	20,15	15,57	11,86	3,22	-4,58	-3,71
Asturias	21,58	20,45	21,23	-2,26	-1,13	0,78
Baleares	24,47	19,97	17,55	-0,06	-4,50	-2,42
Canarias	34,34	30,32	26,22	1,19	-4,02	-4,10
Cantabria	18,60	19,38	17,31	-0,72	0,78	-2,07
C. León	20,95	18,35	15,09	1,60	-2,60	-3,26
C. a Mancha	26,70	24,97	21,29	0,26	-1,73	-3,68
Cataluña	22,40	20,23	16,60	-2,39	-2,17	-3,63
C. Valenciana	26,38	22,72	20,44	-1,01	-3,66	-2,28
Estremadura	29,67	27,41	23,81	-2,01	-2,26	-3,60
Galicia	22,71	20,92	17,09	1,16	-1,79	-3,83
Madrid	19,45	18,43	16,44	-0,56	-1,02	-1,99
Murcia	27,59	25,30	20,65	-1,50	-2,29	-4,65
Navarra	15,46	15,02	12,10	-1,48	-0,44	-2,92
País Vasco	16,76	16,99	12,38	-0,03	0,23	-4,61
A Ríoxa	18,11	13,82	14,32	-0,42	-4,29	0,50
Ceuta	32,61	28,39	18,09	2,99	-4,22	-10,30
Melilla	34,73	21,93	28,74	11,02	-12,80	6,81
MULLERES						
España	26,61	24,86	22,65	0,25	-1,75	-2,21
Andalucía	38,98	37,51	33,08	1,40	-1,47	-4,43
Aragón	21,33	22,60	18,06	0,12	1,27	-4,54
Asturias	23,56	21,34	19,72	-0,67	-2,22	-1,62
Baleares	20,58	17,76	16,75	-3,77	-2,82	-1,01
Canarias	31,81	32,33	27,88	-0,62	0,52	-4,45
Cantabria	21,38	17,52	18,43	2,15	-3,86	0,91
C. León	23,48	22,83	20,90	0,75	-0,65	-1,93
C. a Mancha	32,34	33,33	29,87	-2,88	0,99	-3,46
Cataluña	21,55	19,65	19,18	-1,49	-1,90	-0,47
C. Valenciana	28,34	24,67	22,87	0,20	-3,67	-1,80
Estremadura	36,04	33,54	33,89	-1,10	-2,50	0,35
Galicia	21,35	21,10	18,77	0,29	-0,25	-2,33
Madrid	21,50	17,75	16,79	2,62	-3,75	-0,96
Murcia	30,00	29,92	27,33	-0,15	-0,08	-2,59
Navarra	17,64	14,93	15,32	-0,11	-2,71	0,39
País Vasco	16,56	16,34	13,64	-0,05	-0,22	-2,70
A Ríoxa	22,90	21,48	13,70	3,63	-1,42	-7,78
Ceuta	43,65	38,95	31,34	-6,38	-4,70	-7,61
Melilla	32,86	39,87	38,18	2,36	7,01	-1,69

*Da poboación de 16 a 64 anos.

Fonte: INE. EPA, datos do 4º trimestre de cada ano

Cadro tomado de: MESS, informe trimestral de análisis del mercado de trabajo, nº 116, marzo 2016

No cadro 4.37 presentamos as taxas de desemprego nas sete maiores cidades de Galicia no último bienio.

Compostela e A Coruña pechan o ano 2015 coas menores taxas de paro das sete cidades analizadas (e máis de tres puntos por baixo da media de Galicia), con porcentaxes moi semellantes ás das catro comunidades autónomas de menor taxa de paro (País Vasco, A Rioxa, Navarra e Aragón) e moi por baixo do promedio estatal 21%).

Cadro 4.37

**Taxas de desemprego dos sete
maiores concellos de Galicia. 2015**

	2014	2015
A Coruña	16,60	14,30
Lugo	15,60	15,90
Ourense	18,50	18,30
Pontevedra	28,70	18,10
Compostela	13,40	14,10
Vigo	23,70	19,90
Ferrol	23,80	27,90
Galicia	21,00	17,90

Datos en miles, 4º trimestre

Fonte: IGE, INE (EPA)

A diminución da taxa de desemprego en 2015 foi especialmente notable na cidade de Pontevedra, seguida de Vigo e A Coruña, mentres que Ferrol rexistrou a maior suba.

Especialmente grave é a problemática social das persoas desempregadas de longa duración. No cadro 4.38 focalizamos precisamente as taxas de desemprego no último quinquenio, por sexos, é o sector da poboación desempregada que leva alomenos un ano nesa difícil situación.

Cadro 4.38

Taxa de desemprego de longa duración. Por sexo. Galicia. 2011-2015.

	Total	Homes	Mulleres
2011	7,1	6,6	7,6
2012	9,2	9,3	9,2
2013	11,1	11,6	10,6
2014	11,6	11,7	11,4
2015	10,6	10,5	10,7

Datos en miles. Medias anuais.

IGE, INE, EPA

Globalmente, e tamén para cada un dos sexos, a taxa de desemprego de longa duración só baixou en 2015, despois dun trienio de continua suba.

Tendo en conta os dous sexos, a taxa superior de desemprego de longa duración foi a dos homes en 2014, e a menor do quinquenio analizado foi a dos homes en 2011. No último cuadrienio subiu máis nos homes que nas mulleres este índice e o diferencial de 2011 (un

punto) quedou reducido en 2015 a dúas décimas.

As persoas que desexen afondar no estudo por sexos das taxas de desemprego de Galicia poden facelo coa consulta do capítulo 5 deste Informe Sociolaboral, titulado: “A muller no mundo laboral”.

4.5.3 Desemprego dos fogares. Tempo na procura de emprego.

O estudo das vivendas segundo a tipoloxía da actividade económica desenvólta polos seus compoñentes reflicte as grandes dificultades que se está a vivir en moitos fogares de Galicia. O cadro 4.39 reflicte que en 75.100 fogares de Galicia (13.300 menos que no ano anterior) todas as persoas activas están desempregadas no último trimestre de 2015

Cadro 4.39

Taxa de desemprego de longa duración. Por sexo. Galicia. 2011-2015.

	Dato do trimestre actual (miles de vivendas)	Variación absoluta respecto ao mesmo trimestre do ano pasado (miles de vivendas)	Variación relativa respecto ao mesmo trimestre do ano pasado (%)
-Total	1.083,6	3,7	0,3
-Fogares con polo menos un activo	741,9	-7,6	-1,0
-Todos os activos son ocupados	555,5	28,9	5,5
-Todos os activos son parados	75,1	-13,3	-15,0
-Con ocupados e parados	111,3	-23,3	-17,3
-Fogares nos que non hai ningún activos	341,7	11,4	3,5

Datos en miles. Medias anuais.
IGE, INE, EPA do 4º trimestre de 2015

Ademais, como explicita o cadro, xa hai 341.700 fogares nos que non hai ningunha persoa activa (11.400 máis que un ano antes).

No cadro 4.40 recollemos a distribución da poboación desempregada galega no último trienio segundo o tempo de busca de emprego.

Salientaremos que:

- Baixaron en 2015 as persoas nos catro chanzos en que dividimos a poboación segundo o tempo que leva sen traballo e subiron as persoas que xa atoparon traballo no momento da entrevista realizada polos equipos de enquisa do INE.
- Seguen a ser máis de 100.000 as persoas desempregadas de Galicia que levan dous anos

ou máis buscando traballo en calquera dos tres anos analizados. Supoñen un 43,3% do total de persoas sen emprego, unha porcentaxe demasiado alta para lograr unha sociedade cohesionada, con menores desigualdades.

Cadro 4.40

**Poboación desempregada que traballou anteriormente.
Por tempo de búsqueda de emprego. Galicia. 2013-2015**

Total poboación desempregada	
2013	261,6
2014	250,5
2015	220,3
Menos de 6 meses	
2013	60,8
2014	54,9
2015	56,5
De 6 meses a < 1 ano	
2013	39,3
2014	34,4
2015	33,7
De 1 ano a < 2 anos	
2013	57,5
2014	49,6
2015	24,8
De 2 anos ou mais	
2013	100,2
2014	100,9
2015	105,3
Xa atopou traballo	
2013	11,9
2014	13,2
2015	13,4

Datos en miles. Medias anuais.

Fonte: IGE; INE, EPA

Velaí unha das portas de entrada á exclusión social, que cómpre pechar axiña se queremos que non se consolide o “Estado do Malestar” de estas persoas. Na Galicia do ano 2015 son unha importantísima causa da taxa de pobreza que están a sufrir miles de familias galegas, que ven como son incapaces de acadar os ingresos mínimos cos que vivir nos seus fogares, desolados nunha prolongada crise económica da que escoitan falar que se está a saír, pero desespéranse pola prolongación do seu desemprego.

4.6 O paro rexistrado 2015

Os datos para a elaboración da estatística do Paro Rexistrado na Comunidade Autónoma obtéñense da oficina de Emprego da Xunta de Galicia onde o colectivo de desempregados se inscribe co fin de solicitar servizos de intermediación laboral, formación, información de prestacións, etc. Recollidos os datos a través dunha entrevista ocupacional co demandante, introdúcense no sistema Informático do SPEE que remite dentro dos cinco primeiros días

hábiles de cada mes, os datos procesados por provincias á Dirección Xeral de Formación e Colocación para a elaboración das estatísticas autonómicas.

Dentro do colectivo de parados, son obxecto de tratamento, aqueles que teñen demandas pendentes de satisfacer o último día do mes, agás os que se encontren nalgunha das situacións establecidas na Orde Ministerial do 11 de Marzo de 1985 (BOE de 14/3/85):

- Demandantes que solicitan outro emprego compatible co que exercen (Pluriemprego).
- Demandantes, que estando ocupados, solicitan un emprego para cambialo polo que teñen (Mellora de emprego).
- Preceptores de Prestacións por Desemprego que realicen traballos de colaboración social (perciben a prestación por desemprego completada pola realización do traballo de colaboración social).
- Pensionistas de xubilación, invalidez absoluta, grande invalidez ou igual ou maiores de 65 anos (xubilados).
- Demandantes de emprego por un período inferior a 3 meses (Emprego conxuntural).
- Demandantes de traballo parcial inferior a 20 horas semanais (Xornada <20 horas).
- Menores de 25 anos que cursen estudos de ensinanza oficial regulada ou superando esta idade sexan demandantes de primeiro emprego (Estudantes).
- Asistentes a Cursos de Formación Profesional Ocupacional superiores a 20 horas lectivas á semana, teñan unha bolsa polo menos de manutención e sexan demandantes de primeiro emprego (Estudantes).
- Aqueles preceptores de Prestacións por Desemprego que a compatibilizan con traballo a tempo parcial (Compatibilidade prestacións).
- Demandantes coa demanda suspendida en tanto permanezan nesa situación xa que a suspensión da demanda, que xeralmente se tramita a petición do demandante e por causa que o xustifique, interrompe a busca de emprego (Exemp.: I.T.) (Demandas suspendidas).
- Demandantes que están a percibir o subsidio agrario ou que despois de esgotalo, non transcorrese un período superior a un ano dende o día do nacemento do dereito (Traballadores Eventuais Agrícolas Subsidiados).
- Demandantes que rexeiten accións de inserción laboral axeitadas as súas características (Rexeitamento de accións de inserción laboral).
- Demandantes sen dispoñibilidade inmediata para o traballo, como demandantes inscritos para participar nun proceso de selección dun posto de traballo

determinado solicitantes de emprego soamente no estranxeiro de emprego só a domicilio, de Expediente de regulación de emprego, etc. (Outras causas).

Existe un grande número de situacións ás que as demandas de emprego pendentes nas Oficinas de Emprego non se consideran incluídas no concepto de paro rexistrado, e nalgunha delas, talvez, sería discutible a súa non inclusión, ao que hai que engadir que nalgúns casos as baixas expectativas de encontrar traballo a través dos Servizos Públicos de Emprego provoca a non inscrición como demandante, así como a obriga da renovación da demanda de emprego cada 3 meses.

Cadro 4.41

Paro rexistrado. Por comunidade autónoma. 2015

	Parados Decembro 2015	Variación anual absoluta
Andalucía	962.974	-44.544
Aragón	89.284	-15.546
Asturias	90.375	-6.082
Baleares	75.784	-7.124
Canarias	247.529	-16.746
Cantabria	49.462	-1.677
C. A Mancha	219.897	-17.035
C. León	201.696	-19.541
Cataluña	515.668	-59.992
C. Valenciana	461.990	-55.068
Estremadura	129.995	-9.143
Galicia	228.808	-23.474
Madrid	452.352	-50.541
Rexión de Murcia	128.074	-12.138
Navarra	43.143	-5.560
País Vasco	150.017	-16.864
A Ríoxa	21.821	-3.429
Ceuta	12.627	-137
Melilla	12.012	-997
España	4.093.508	-362.818

Fonte: SEPE

Deste cadro extráese:

- A diminución do paro rexistrado en Galicia en 23.474 persoas alcanzando unha variación de -9,3% con respecto ao ano anterior. Os datos da media de España reflectiron 362.818 persoas menos rexistradas como paradas (-8,1%)
- O número absoluto de parados en 2015 reduciuse en comparación a decembro de 2014 e a taxa de paro alcanzou o 18,1%, mentres que a media do conxunto do Estado foi 17,9%
- A achega de Galicia no paro rexistrado estatal foi de 5,59%.

A evolución do paro rexistrado en Galicia (cadro 4.42) e a taxa de paro reflecten unha

tendencia á alza do ano 2010 ao 2012, cunha leve diminución en 2013, máis acusada no 2014 e 2015.

Cadro 4.42

Evolución do paro rexistrado e da taxa de paro. Galicia 2011-2015

	Nº Parados	Taxa de paro
2011	258.234	19,66
2012	278.787	21,25
2013	271.063	20,99
2014	251.918	19,93
2015	228.808	18,10

Datos de decembro de cada ano.
Fonte: SEPE

O paro rexistrado por provincias (cadro 4.43) toma como variables a idade (<25 ANOS E >25 ANOS) e o sexo.

Cadro 4.43

Paro rexistrado. Por provincias e idades. Galicia. 2015

	Paro mes	<25	>25
A Coruña	89.920	4.247	85.673
Lugo	22.696	1.218	21.478
Ourense	25.230	1.368	23.862
Pontevedra	90.962	4.527	86.435
Galicia	228.808	11.360	217.448

Datos de decembro de 2015
FONTE: SEPE

Por provincias (cadro 4.44) en todas produciuse unha redución do paro rexistrado.

Cadro 4.44

Paro rexistrado e taxa de paro. Por provincias. 2015

	Nº Parados Dec. 2015	Taxa de paro	Variación Decembro 2014
A Coruña	89.920	16,88	-9.413
Lugo	22.696	14,65	-2.247
Ourense	25.230	18,91	-2.084
Pontevedra	90.962	20,68	-9.468

Datos de decembro 2015
Fonte:SEPE

Se comparamos estes valores cos estatais, observamos que Ourense (18,91%) e Pontevedra superan a taxa española (20,68%), mentres que A Coruña (16,88%) e Lugo (14,65%) quedan por debaixo.

As taxas de paro rexistrado en Galicia en 2015 por sexo e grupo de idade (cadro 4.45), mostran unha taxa do 19,38% para os menores de 25 anos e unha taxa do 18,17% para os

maiores de 25 anos.

Cadro 4.45

Paro rexistrado por idades e sexos. Galicia. 2015

	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos
Homes	5.995	100.829
Mulleres	5.365	116.619

Datos Decembro 2015
Fonte: SEPE

Se á variable de idade engadimos a variable sexo, observamos que a taxa maior se dá en mulleres maiores de 25 anos.

En decembro/15 o total de homes parados rexistrados alcanzaban os 106.824, o que supoñía un 46,69% do total da poboación parada, fronte a unha poboación parada feminina de 121.984 mulleres que representaban o 53,31% do total. En 2014 estas porcentaxes foron do 48,19% e do 51,8%, respectivamente, o que pon de manifesto un leve aumento de diferenzas por sexos na poboación parada, confirmando a tendencia de anos anteriores.

Tanto a poboación parada masculina, coma a feminina diminuíron en 2015. A taxa de paro rexistrado no grupo de homes reduciuse en 2 puntos, pasando do 18,29% de 2014 ao 16,29% de 2015. No grupo de mulleres a redución foi algo menor, 1,4 puntos, quedando a taxa de paro rexistrado en 20,35% no 2015, fronte 21,75% en 2014.

Aumentaron lixeiramente a diferenza entre o grupo de mulleres <25 anos (18,96%) e o grupo de mulleres >25 anos (20,42%), mentres que no grupo de homes, os menores de 25 anos (19,79%) aumentaron a distancia co grupo de maiores de 25 anos (16,12%).

A distribución por sectores do paro rexistrado (cadro 4.46) comparándoo co ano anterior reflicte unha diminución en todos os sectores.

Cadro 4.46

Paro rexistrado. Por sectores. Galicia. 2015

	Parados Decembro 2015	Variación decembro 2014
Agricultura e pesca	9.229	385
Industria	28.852	-6.471
Construción	28.141	-7.450
Servizos	144.470	-11.784
Sen emprego anterior	18.116	-2.832

Datos decembro 2015
Fonte: SEPE

Ao sector Servizos segue sendo o que máis desempregados rexistra superando á suma dos

outros tres sectores produtivos, Agricultura e pesca, Industria, Construción e sen emprego anterior, xuntos.

O paro rexistrado por nivel académico e provincia reflíctese no cadro 4.47 onde se aprecia un maior rexistro de parados no grupo con Estudos Secundarios con 130.555 persoas desempregadas (57,06%) e Estudos Primarios con 45.397 persoas desempregadas (20,08%).

Cadro 4.47

Paro rexistrado. Por nivel académico e provincias. 2015

	Sen estudos	Sen certif. estudios prim	Con certif. estudios prim	Programa F.P.	Educ Xeral	Tec. Prof. Sup	1º ciclo Superior	2º e 3º ciclo superior	Outros
A Coruña	5.947	8.462	9.234	6.137	42.325	7.394	3.672	6.695	54
Lugo	3.512	1.254	2.944	1.478	9.214	1.917	1.027	1.338	12
Ourense	205	1.789	4.186	1.641	13.416	1.627	981	1.367	18
Pontevedra	1.200	4.713	13.355	6.405	49.939	7.073	2.944	5.289	44
Galicia	10.864	16.218	29.719	15.661	114.894	18.011	8.624	14.689	179

Datos de decembro 2015.
Fonte: SEPE

4.7 A poboación inactiva

No cadro 4.48 reflíctense os datos da poboación inactiva en Galicia, diferenciándoo por provincias e situación de inactividade:

Cadro 4.48

Población inactiva por tipo de inactividade. Galicia-provincias 2012- 2015

		2012	2013	2014	2015
Total					
	A Coruña	406,4	439,1	443,7	442,5
	Lugo	145	145,8	148,7	138,9
	Ourense	148,1	148,5	145,5	146,7
	Pontevedra	357,7	357,9	362,3	370,4
	Galicia	1057,2	1091,3	1100,2	1098,5
Estudantes					
	A Coruña	60,7	57,1	65,2	59,1
	Lugo	15,4	14,9	15,3	16,2
	Ourense	16,2	15,7	14,6	14,9
	Pontevedra	48,5	46,2	52,5	54,7
	Galicia	140,8	133,9	147,6	144,9
Retirados, xubilados e pensionistas					
	A Coruña	218,4	239,4	247,4	255
	Lugo	92,7	90,5	96,2	91,6
	Ourense	93,3	94,3	90,8	88,8
	Pontevedra	188,7	188,6	199,4	195,6
	Galicia	593,1	612,8	633,8	631
Labores da casa					
	A Coruña	80,8	93	89,1	89,7
	Lugo	22	23,7	23,4	18,6
	Ourense	25,8	23,9	25	26,8
	Pontevedra	81,9	83,2	72,4	81,5
	Galicia	210,5	223,8	209,8	216,6
Incapacidade permanente					
	A Coruña	45,6	46,5	35,5	32,9
	Lugo	14	15,5	11,7	10,5
	Ourense	12,3	13,9	12,6	14,1
	Pontevedra	34,6	36,9	31	31,3
	Galicia	106,5	112,8	90,7	88,8
Outra situación					
	A Coruña	5,5	6,9	6,5	5,8
	Lugo	2,5	2,5	2,1	2
	Ourense	1,3	1,3	2,6	2,1
	Pontevedra	8,6	8,6	7	7,3
	Galicia	17,9	19,3	18,2	17,2

Miles de persoas.

Fonte: INE. EPA 2015

- Leve suba da poboación inactiva en Ourense e Pontevedra.
- Como en anos anteriores mais da metade das persoas inactivas se encontra no grupo de "retirados, xubilados, pensionistas" 57,44%.
- A continuación encontramos a categoría de "labores do fogar", cunha leve aumento, 19,72%.

- O grupo de "estudantes" representa o 13,19% da poboación inactiva.
- Baixan todas as categorías agás "labores do fogar".

Cadro 4.49

Poboación inactiva por situación de inactividade e comunidade autónoma. 2015

	Total	Estudante	Xubilado ou prexubilado	Labores do fogar	Incapacitado permanente	Perceptor de pension distinta de xubilación ou prexubilación	Outras situacións ⁽¹⁾
Total	15.615,9	2.571,0	5.990,1	3.765,9	1.189,3	1.774,8	324,8
Andalucía	2.882,2	527,1	935,2	758,0	252,8	320,0	69,2
Aragón	453,8	73,0	185,8	108,7	33,3	46,5	6,4
Asturias	438,5	52,3	190,1	91,2	38,5	56,9	9,4
Baleares	335,0	54,1	129,7	87,9	19,9	33,3	10,2
Canarias	685,5	129,5	213,9	171,8	66,4	80,0	24,0
Cantabria	217,8	33,4	81,9	51,3	16,8	26,8	7,7
C. León	942,4	131,3	387,2	239,2	64,0	107,3	13,4
C. A Mancha	696,0	122,2	219,0	211,6	55,3	76,6	11,4
Cataluña	2.307,2	368,1	1.008,3	473,4	118,6	300,2	38,7
C. Valenciana	1.672,6	269,1	675,8	393,8	159,0	152,2	22,4
Extremadura	410,1	67,0	128,8	107,2	32,4	59,9	14,7
Galicia	1.098,6	144,9	506,4	216,7	88,8	124,6	17,2
Madrid	1.855,7	324,7	731,8	440,6	103,5	206,7	48,4
Murcia	481,2	85,3	152,1	131,4	49,8	50,4	12,2
Navarra	215,4	39,2	86,8	45,7	18,9	21,5	3,4
País Vasco	782,7	120,0	302,0	189,5	62,2	99,3	9,7
A Ríaxa	105,3	16,8	45,3	27,5	6,2	7,8	1,6
Ceuta	28,6	6,5	5,1	12,0	1,8	2,4	0,9
Melilla	27,5	6,5	5,0	8,4	1,6	2,4	3,5

(1) A categoría "Outra situación" inclúe aos inactivos que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar.

Datos en miles.

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de 2015.

Para finalizar podemos facer unha breve análise da situación de "Os inactivos" no resto das comunidades Autónomas

Cadro 4.50

Poboación inactiva por clase principal de inactividade e comunidade autónoma. 2015
Porcentaxe respecto do total de cada comunidade autónoma

	Total	Estudante	Xubilado ou prexubilado	Labores do fogar	Incapacitado permanente	Perceptor de pensión distinta da de xub. ou	Outras situacións ⁽¹⁾
Total	100,1	16,5	38,4	24,1	7,6	11,4	2,1
Andalucía	100,0	18,4	32,7	26,5	8,8	11,2	2,4
Aragón	100,0	16,1	40,9	23,9	7,3	10,3	2,4
Asturias	100,0	11,9	43,4	20,8	8,8	13,0	2,1
Baleares	99,8	16,1	38,7	26,2	5,9	9,9	3,0
Canarias	100,0	18,9	31,2	25,1	9,7	11,7	3,5
Cantabria	100,0	15,3	37,6	23,6	7,7	12,3	3,5
C. León	100,0	13,9	41,1	25,4	6,8	11,4	1,4
C. A Mancha	100,0	17,6	31,5	30,4	7,9	11,0	1,6
Cataluña	100,0	16,0	43,7	20,5	5,1	13,0	1,7
C. Valenciana	100,0	16,1	40,4	23,5	9,5	9,1	1,4
Extremadura	100,0	16,3	31,4	26,1	7,9	14,6	3,6
Galicia	100,0	13,2	46,1	19,7	8,1	11,3	1,6
Madrid	99,9	17,5	39,4	23,7	5,6	11,1	2,6
Murcia	100,0	17,7	31,6	23,7	10,4	10,5	2,5
Navarra	100,0	18,2	40,3	21,2	8,8	10,0	1,6
País Vasco	100,0	15,3	38,6	24,2	7,9	12,7	1,2
A Ríoxa	100,0	16,0	43,1	26,1	5,9	7,4	1,5
Ceuta	100,0	22,8	17,8	42,0	5,7	8,4	3,3
Melilla	100,0	23,8	18,2	30,5	5,9	8,8	12,7

(1) A categoría "Outra situación" inclúe aos inactivos que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar.

Datos en miles.

Fonte: INE, EPA 4º trimestres de 2015.

- O número de persoas inactivas aumenta lixeiramente na media España e baixa en Galicia.
- Ao igual que o ano anterior, Galicia segue sendo a comunidade con maior porcentaxe de persoas inactivas no grupo de "xubilados e prexubilados" 46,01%, seguido de Cataluña (43,7%). A media Nacional é de 38,4%.
- No grupo de "estudantes" a porcentaxe de Galicia, 13,2%, é inferior ao resto das comunidades autónomas, despois de Asturias 11,9%, (España 16,5%)
- A porcentaxe de inactivos no grupo de "labores do fogar" segue sendo o mais baixo do total de España, 19,7%, 24,1% en España.
- No ano 2015 o % de "incapacitados permanentes" pasa a ser o 8,1%. Volve ser A Rexión de Murcia a que rexistra a maior porcentaxe nesta categoría, 10,4% (España 7,6%).

Por idade destaca:

- A maior porcentaxe de inactivos dáse nos maiores de 65 anos co 57,6% (52,5% en España). Castela-León é a comunidade coa porcentaxe mais alto neste tramo de idade (58,5%) e Ceuta é a que o ten máis baixo (30%)

- Séguenlle os pertencentes ao grupo de idade de 55 a 64 anos co 14,8% (14,8% en España). Principado de Asturias é a comunidade que ten un maior número de inactivos neste tramo de idade (18,1%) e Ceuta a que menos (11%)
- En Galicia en menor porcentaxe de inactivos por grupo de idade encóntrase no intervalo de 25 a 34 anos co 3,7% (4,4% en España). País Vasco é a comunidade cunha porcentaxe mais baixo neste tramo (3%) e Ceuta a comunidade co % máis alto (14,6%).

Cadro 4.51

Poboación inactiva por grupos de idade e comunidade autónoma. 2015
Porcentaxes respecto do total de cada comunidade autónoma

	Total	De 16 a 19 anos	De 20 a 24 anos	De 25 a 34 anos	De 35 a 44 anos	De 45 a 54 anos	De 55 a 64 anos	De 65 e máis anos
Total	100,0	9,6	6,5	4,4	4,9	7,3	14,8	52,5
Andalucía	100,0	10,4	7,7	5,5	5,9	8,7	15,7	46,2
Aragón	100,0	9,1	5,6	4,1	3,9	6,4	13,9	57,0
Asturias	100,0	6,1	5,0	3,6	3,6	8,5	18,1	55,1
Baleares	100,0	10,1	7,1	5,4	6,3	7,7	14,3	49,2
Canarias	100,0	10,7	6,4	5,9	6,4	9,8	16,0	44,8
Cantabria	100,0	8,2	6,0	4,4	5,2	8,2	16,2	51,9
C. A Mancha	100,0	7,7	5,8	3,6	3,5	6,7	14,2	58,5
C. León	100,0	10,4	6,9	4,8	5,7	8,4	13,3	50,6
Cataluña	100,0	9,9	5,9	3,5	4,6	5,9	14,2	56,0
C. Valenciana	100,0	9,3	6,4	4,5	5,1	7,1	14,5	53,1
Extremadura	100,0	9,5	6,7	5,0	5,4	8,8	14,9	49,7
Galicia	100,0	6,9	5,6	3,7	4,3	7,1	14,8	57,6
Madrid	100,0	10,6	6,9	3,8	3,8	5,9	14,0	55,0
Murcia	100,0	11,2	6,9	5,8	6,7	9,7	14,4	45,4
Navarra	100,0	10,7	7,7	3,3	4,7	5,9	15,0	52,7
País Vasco	100,0	8,7	5,4	3,0	4,1	6,6	15,6	56,5
A Ríoxa	100,0	9,3	7,1	4,2	4,9	4,9	12,8	56,8
Ceuta	100,0	12,5	8,8	14,6	11,4	11,7	11,0	30,0
Melilla	100,0	16,2	9,1	10,8	8,1	10,9	14,0	30,9

Datos en miles.

Fonte: INE, EPA 4º trimestres de 2015.

**A muller no mundo
laboral**

5

Introdución

Na exposición de motivos da Lei Orgánica 3/2007 do 22 de Marzo para a igualdade efectiva de mulleres e homes (vixente ata 1/01/2017) dise: " O artigo 14 de Española proclama o dereito á igualdade e á non discriminación por razón de sexo. Pola súa banda o artigo 9.2 consagra a obriga dos poderes públicos de promover as condicións para a igualdade do individuo e dos grupos en que se integra sexan reais ou efectivos".

A igualdade, é así mesmo, un principio fundamental en la U.E., no que se refire ao acceso ao emprego, formación, promoción profesional e ás condicións de traballo. A violencia de xénero, a discriminación salarial, a discriminación nas pensións de viuvez, o maior desemprego feminino, a escasa presenza das mulleres en postos de responsabilidade política, social, cultural e económica, ou os problemas de conciliación entre a vida persoal, laboral e familiar, mostra que a igualdade plena e efectiva aínda non se conseguiu.

O Título IV desta Lei Orgánica 3/2007, do 22 de Marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, ocúpase do dereito ao traballo en igualdade de oportunidades entre mulleres e homes no acceso ao emprego, na formación profesional e nas condicións de traballo e contéplase especificamente o de negociar plans de igualdade nas empresas de mais de 250 traballadores/as.

As recomendacións que se fan a España están orientadas a aumentar os incentivos para que as mulleres participen no mercado de traballo e incrementar a dispoñibilidade e accesibilidade dos servizos para o coidado de fillos e outras persoas dependentes.

A situación de desigualdade da muller segue sendo palpable non só en España e Europa, senón no resto do mundo. La OIT puxo a voz de alarma sobre a feminización da pobreza, resultado, en parte das diferenzas de xénero no ámbito laboral. Aumenta o número d,e mulleres que acceden ao emprego pero tamén aumenta o número de mulleres no paro. A taxa de actividade das mulleres españolas está por debaixo das europeas e a taxa de emprego feminino, aínda que mellorou nos últimos anos, aínda é mais baixa que a das mulleres europeas. A taxa de paro feminino, que tende a reducir distancias co masculino, segue sendo elevada.

As diferenzas salariais entre home e mulleres na media de la UE fóronse reducindo progresivamente. En España a evolución foi mínima, non só mantéñense unhas grandes diferenzas salariais, por razón de sexo, senón que a porcentaxe de mulleres con ingresos anuais superiores a 30.000 euros é moi reducida.

Ao longo deste capítulo queremos deixar reflexo da necesidade de adoptar medidas que reduzan as dificultades da muller para acceder e manter o emprego, a temporalidade, a precariedade, a desigualdade salarial e dificultades para conciliar a vida familiar, laboral e

persoal. A estes elementos debe unirse a importante segregación ocupacional por sexos, o emprego feminino céntrase en determinadas ramas de actividade (segregación horizontal) e en determinadas categorías profesionais (segregación vertical).

Mais complicado parece que desapareza o "teito de cristal" ou "chan pegañento": barreira invisible formada por unha complexa trama de estruturas en organizacións dominadas polos homes, que impiden que as mulleres accedan a postos de gran responsabilidade e recoñecemento social, e que en moitos casos crean que o elixiron elas libremente.

5.1 A muller na poboación galega

Neste capítulo atenderemos o mercado de traballo de Galicia dende a perspectiva da posición que nel ocupan as mulleres. Comezaremos este achegamento á problemática da muller no mercado de traballo galego analizando a participación relativa da muller na poboación galega.

As mulleres son maioría na poboación galega (así como na de cada unha das súas provincias) e na española, como se comproba co cadro 5.1. De cada 100 homes que hai en Galicia en 2015, hai 107,4 mulleres; o dato na Coruña é de 108,2, en Lugo de 106,2; en Ourense de 108 e en Pontevedra de 106,8 (todos moi por enriba da media española: 103,7)

Cadro 5.1

**Poboación de Galicia e España.
Por sexo e provincias. Padrón municipal a 1 de
Xaneiro de 2015**

	Ambos sexos	Varóns	Mulleres
España	46.624.382	22.890.383	23.733.999
Galicia	2.732.347	1.317.054	1.415.293
A Coruña	1.127.196	541.292	585.904
Lugo	339.386	164.605	174.781
Ourense	318.391	153.043	165.348
Pontevedra	947.374	458.114	489.260

Fonte: Instituto Nacional de Estadística. Padrón de habitantes

No cadro 5.2 constatamos que no ano 2015 había na Unión Europea aproximadamente 51,18% de poboación feminina.

Cadro 5.2

Poboación España e U.E.% de mulleres 2013/2015

	2013	2014	2015
EU 28	51,18	51,20	51,18
España	50,74	50,74	50,86

Fonte: EUROSTAT

A porcentaxe de mulleres sobre a poboación total dende 1996 figura no cadro 5.3. Destacaremos que dende ese ano ata 2008 hai unha lixeira diminución do número de mulleres, para volver aumentar a partir de 2009.

Cadro 5.3

Poboación e índice de femineidade 1996- 2014

ANO	Ambos sexos	Mulleres	Homes	Índice de femineidade
2014	47.771.341	23.785.665	22.985.676	103,48
2013	47.129.783	23.933.397	23.196.386	103,18
2012	47.265.321	23.966.965	23.298.356	102,87
2011	47.190.493	23.907.306	23.283.187	102,68
2010	47.021.031	23.794.846	23.226.185	102,45
2009	46.745.807	23.628.819	23.116.988	102,21
2008	46.157.822	23.310.085	22.847.737	102,02
2007	45.200.737	22.860.775	22.339.962	102,33
2006	44.708.964	22.608.498	22.100.466	102,30
2005	44.108.530	22.327.661	21.780.869	102,51
2004	43.197.684	21.912.437	21.285.247	102,95
2003	42.717.064	21.682.738	21.034.326	103,08
2002	41.837.894	21.273.805	20.564.089	103,45
2001	41.116.842	20.951.328	20.165.514	103,90
2000	40.499.791	20.678.407	19.821.384	104,32
1999	40.202.160	20.531.518	19.670.642	104,32
1998	39.852.651	20.364.186	19.488.465	104,49
1996	39.669.394	20.269.845	19.399.549	104,49

Fonte: INE. Padrón Municipal

A distribución por sexo de cada un dos grupos de idade en Galicia pode verse no cadro 5.4, que pon de manifesto que:

- Os homes son maioritarios nos sete grupos de menor idade (ata o grupo: 40-44, inclusive).

- As mulleres son maioritarias nos outros once grupos de idade e a diferenza a favor das mulleres vaise abrindo progresivamente á medida que avanzamos na idade.

A maior esperanza de vida das mulleres e a maior emigración dos homes están, sen dúbida, entre os factores explicativos.

Cadro 5.4

**Poboación de Galicia.
Por idade (grupos quinquenais) e sexo. 2015**

Idade	Galicia		
	Ambos sexos	Homes	Mulleres
0 - 4	103.502	53.617	51.168
5 - 9	114.351	58.708	55.643
10 - 14	108.168	55.631	52.537
15 - 19	103.560	53.247	50.313
20 - 24	119.855	61.244	58.611
25 - 29	140.176	70.634	69.542
30 - 34	181.930	91.696	90.233
35 - 39	224.823	112.613	112.210
40 - 44	218.024	109.203	108.821
45 - 49	209.878	103.752	106.126
50 - 54	198.771	97.824	100.947
55 - 59	186.016	90.754	95.262
60 - 64	167.386	81.097	86.289
65 - 69	167.221	79.254	87.967
70 - 74	142.536	65.160	77.413
75 - 79	121.091	51.885	69.206
80 - 84	116.633	45.836	70.797
85 - 89	69.237	24.006	45.231
90 - 94	30.074	8.773	21.301
95 - 99	7.659	1.809	5.850
100 e máis	1.419	310	1.109
Total	2.732.347	1.317.054	1.415.293

Fonte: INE. Padrón municipal

Para ver se a primacía numérica da muller en Galicia se asenta en motivos biolóxicos ou hai unha causalidade social, pode observarse no cadro 5.5 que no último cuarto de século en todos e cada un dos anos naceron en Galicia máis homes que mulleres. Destacaremos os seguintes aspectos:

- O importante descenso dos nacementos tocou fondo en 1998, ano no que o total de nacementos non chegou á metade dos de 1980 (quedou no 47,3%).

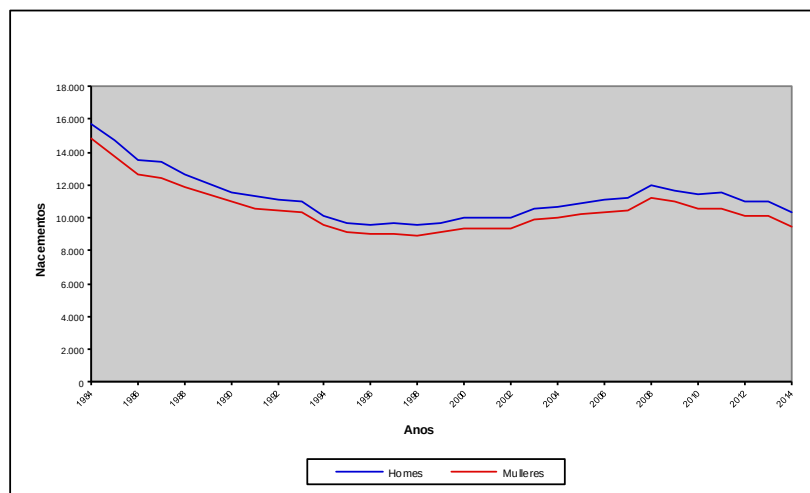
- No ano 2003 recuperouse o nivel dos 20.000 nacementos (por vez primeira dende 1993) e en 2008 chegouse aos 23.281 nacementos, para volver diminuír a partir dese ano.

- Da diferenza entre homes e mulleres do ano 1980 (1.384 persoas) pasouse na actualidade a 889 nenos máis que nenas en 2014.

Cadro 5.5

Nacemento segundo o sexo
nacido/a.1985-2014. Galicia.

Ano	Homes	Mulleres
1984	15.702	14.835
1985	14.682	13.745
1986	13.517	12.661
1987	13.360	12.464
1988	12.671	11.887
1989	12.146	11.446
1990	11.552	10.949
1991	11.331	10.596
1992	11.149	10.484
1993	10.956	10.328
1994	10.113	9.570
1995	9.702	9.097
1996	9.529	9.068
1997	9.647	9.036
1998	9.621	8.917
1999	9.691	9.093
2000	10.052	9.366
2001	9.955	9.406
2002	9.987	9.340
2003	10.539	9.884
2004	10.652	9.969
2005	10.867	10.230
2006	11.075	10.317
2007	11.173	10.497
2008	12.036	11.245
2009	11.644	11.002
2010	11.443	10.507
2011	11.544	10.608
2012	10.990	10.099
2013	10.990	10.099
2014	10.316	9.427

Fonte: INE. Movemento natural de poboación

No cadro 5.6, últimos datos dispoñibles, compróbase que, a poboación extraese en Galicia só representa o 1,95% do total de España. Galicia é a cuarta Comunidade Autónoma por porcentaxe de mulleres estranxeiras sobre o total dos estranxeiros. Supera o 1,04 puntos a media estatal, despois de Asturias, Madrid e Cantabria.

Cadro 5.6

**Poboación estranxeira. Porcentaxe de mulleres
Por CC.AA. 2009-2014**

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
España	43,66	47,83	47,86	48,13	48,53	48,84
Andalucía	43,31	47,86	47,92	48,16	48,64	48,64
Aragón	39,72	45,70	45,71	46,19	46,59	47,42
Asturias	44,49	50,80	50,81	50,77	51,70	51,62
Baleares	45,01	48,64	48,71	48,84	49,23	49,54
Canarias	45,89	49,25	49,26	49,41	49,53	49,66
Cantabria	42,71	49,29	49,36	49,77	40,17	50,31
Castela e León	42,79	47,59	47,64	47,84	48,51	48,90
Castela A Mancha	39,83	45,56	45,61	45,87	46,51	47,00
Cataluña	42,02	46,46	46,49	46,86	47,34	47,65
C. Valenciana	44,48	47,68	47,70	47,80	48,10	48,40
Estremadura	43,42	47,78	47,80	48,00	48,51	48,77
Galicia	44,75	49,61	49,66	49,31	49,63	49,88
Madrid	46,59	50,30	50,31	50,86	51,20	51,52
Murcia	40,57	44,09	44,12	44,48	44,93	45,18
Navarra	42,16	46,02	46,07	46,63	47,13	47,38
País Vasco	42,88	48,58	48,58	48,55	48,97	49,32
A Ríoxa	40,62	46,46	46,47	47,04	47,65	48,79
Ceuta	44,70	49,64	49,70	49,14	48,25	49,37
Melilla	42,99	46,52	46,61	46,32	46,69	48,80

Fonte: INE. Explotación Estatística do Padrón

5.2 Muller e actividade económica de mercado

5.2.1 Introducción

Só nas últimas décadas a muller comezou a incorporarse maioritariamente en Galicia á actividade económica "de mercado", posto que tradicionalmente realizou un importante traballo, pero non retribuído senón ligado prioritariamente á esfera doméstica (incluíndo ademais dos labores do fogar o coidado dos nenos e nenas, das persoas minusválidas, etc.).

A invisibilidade deste traballo, que non computa na xeración do PIB, comezou a ceder paso no último cuarto de século por unha incorporación á vida activa similar á masculina nos grupos de idade máis novos, pero queda moito camiño por andar para que poidamos falar dun mercado laboral realmente equilibrado por sexos.

Xa vimos no capítulo anterior que as mulleres, malia ser máis que os homes entre a poboación de polo menos 16 anos, son moitas menos na poboación activa (e moi especialmente na ocupada), mentres que son maioría na poboación desempregada e na inactiva.

Podemos complementar ese cadro co 5.7, que detalla para as provincias galegas a distribución porcentual da poboación. Destacaremos que no cuarto trimestre do 2015:

Cadro 5.7

Distribución porcentual da poboación de alomenos 16 anos. Pola relación coa actividade económica. Por sexo e provincia. 2014-2015

	Taxas de actividade		Taxas de desemprego	
	2014	2015	2014	2015
Ambos sexos				
A Coruña	54,50	54,70	18,40	17,40
Lugo	50,40	51,90	16,20	16,00
Ourense	48,20	47,80	20,60	20,40
Pontevedra	55,20	54,50	25,50	22,50
Homes				
A Coruña	60,00	60,10	18,80	17,00
Lugo	54,80	56,30	15,10	15,20
Ourense	51,40	50,60	21,40	19,50
Pontevedra	60,90	60,40	24,90	21,60
Mulleres				
A Coruña	49,60	49,80	18,00	17,90
Lugo	46,30	47,80	17,50	16,80
Ourense	45,20	45,10	19,70	21,30
Pontevedra	49,80	49,00	26,10	23,50

Fonte: INE, EPA do 4º trimestre

- A taxa de actividade maior alcánzana os homes na provincia de Pontevedra (60,4%) e a menor é a das mulleres en Ourense (45,1%)

-A provincia con menor taxa de actividade masculina, Ourense (50,6%), está por enriba en máis de 10 puntos porcentuais, da de Pontevedra. A que ten maior taxa de actividade feminina é Pontevedra (49%), seguida da Coruña (49,8%). A taxa máis baixa está en Ourense con 45,1%.

- A taxa de actividade en Galicia, no grupo de mulleres só chega ao 48,7% fronte ao 58,8% de homes

- A taxa máis alta de desemprego no colectivo feminino e masculino encontrámola en Pontevedra (22,5%) tanto no grupo de homes coma no de mulleres.

- A taxa de desemprego máis baixa é a de Lugo cun 15,5% nos homes e 16,8% en mulleres.

5.2.2. Actividade e inactividade

A moito menor taxa de actividade das mulleres en Galicia (e en cada unha das súas provincias) en relación coa dos homes xa foi obxecto de estudo no capítulo 4; para completar esa análise presentamos no cadro 5.8 as taxas de actividade de homes e mulleres en cada unha das comunidades autónomas. Destacaremos que:

- A taxa de actividade feminina en cuarto trimestre 2015 está en Galicia case 5 puntos porcentuais por baixo da media española.

- A taxa de actividade masculina en Galicia supera en máis de 10 puntos á feminina, pero está 6,8 puntos por debaixo da media estatal para o grupo de homes.

Cadro 5.8

Taxa de actividade por sexo e comunidade autónoma. 2014-2015

	Varóns		Mulleres	
	2014	2015	2014	2015
España	65,95	65,69	53,90	53,70
Andalucía	66,22	65,50	52,74	52,29
Aragón	65,27	65,10	52,26	52,63
Asturias	56,94	56,55	46,84	46,83
Illas Baleares	69,26	70,91	57,31	60,72
Canarias	67,09	68,04	56,15	56,96
Cantabria	62,84	62,26	49,87	50,26
Castela A Mancha	66,37	65,94	51,04	51,22
Castela e León	61,28	61,17	48,72	48,62
Cataluña	68,24	67,87	57,28	57,04
C. Valenciana	65,68	65,20	52,49	53,24
Estremadura	63,29	63,05	47,86	47,51
Galicia	58,62	58,60	48,73	48,74
Madrid	70,28	70,49	59,90	59,24
Murcia	68,25	67,58	53,97	51,39
Navarra	65,29	64,07	53,93	53,65
País Vasco	62,99	62,42	52,91	51,46
A Ríoxa	65,52	66,07	53,07	52,91
Ceuta	71,56	67,24	49,39	47,07
Melilla	64,09	67,38	47,48	47,18

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de 2015
Unidades: Porcentaxe

O estudo da poboación inactiva realizado no último epígrafe do capítulo 4 completáremolo aquí focalizando na perspectiva de xénero. O cadro 5.9 pon de manifesto que:

- A principal situación de inactividade da muller galega deixa de ser "labores do fogar" (28,9%) e pasa ao primeiro posto "xubilación ou prexubilación" (34,3%).

- A principal situación de inactividade dos homes en Galicia é a de xubilado ou prexubilado (co 62,1% dos inactivos), mentres que nas mulleres é de 34,3%. A pequena proporción de mulleres que realizaron en décadas anteriores un traballo retribuído é a explicación principal deste importante desaxuste, que contribúe a que ser muller de idade avanzada se constitúa hoxe nun dos principais factores de risco para formar parte das bolsas de pobreza.

- O 11,6% das inactivas galegas son estudantes e a porcentaxe ascende ao 15,2% entre os homes.

- O cobramento das pensións de viuvez prioritariamente por mulleres (xa que en décadas anteriores os/as cotizantes á Seguridade Social eran en proporción moi maioritaria os homes) explica que a porcentaxe de mulleres perceptoras de pensións diferentes ás ligadas á xubilación é máis cinco veces maior que nos homes.

Cadro 5.9

Poboación inactiva. Por clase de inactividade, sexo e comunidade autónoma. 2015

	Total	Estudante	Xubilado/a ou prexubilado/	Labores do fogar	Incapacitado/ a permanente	Perceptor/a pensión distinta da xubilación (ou prexubilación)	Outras situacións ⁽¹⁾
Homes							
España	100	19,1	60,6	5,5	8,7	2,5	3,5
Andalucía	100	21,7	55,3	5,6	10,8	2,4	4,3
Aragón	100	18,5	66,9	3,8	7,2	1,2	2,3
Asturias	100	13,7	64,3	4,1	11,0	3,3	3,5
Baleares	100	18,7	54,6	11,9	6,9	3,3	4,6
Canarias	100	20,9	52,6	7,5	10,7	3,0	5,4
Cantabria	100	19,0	59,6	4,3	8,6	3,8	4,7
C. León	100	15,9	68,1	4,4	7,3	1,9	2,3
C. A Mancha	100	21,0	60,1	4,7	9,2	1,7	3,3
Cataluña	100	18,3	63,4	4,6	6,9	3,8	3,0
C. Valenciana	100	18,0	61,3	6,5	8,6	2,2	3,3
Extremadura	100	18,4	58,5	6,2	9,4	3,0	4,5
Galicia	100	15,2	62,1	6,1	10,2	3,6	2,9
Madrid	100	21,0	63,7	4,7	5,7	1,3	3,7
Murcia	100	20,5	54,0	5,1	12,9	3,3	4,2
Navarra	100	21,0	59,9	6,7	8,9	0,8	2,8
País Vasco	100	17,7	62,5	6,6	9,0	1,7	2,6
A Rioxa	100	18,1	66,5	4,8	5,6	1,5	3,4
Ceuta	100	27,8	37,9	11,7	9,7	3,2	9,7
Melilla	100	31,2	38,0	3,7	9,8	4,8	12,6
Mulleres							
España	100	13,8	22,6	37,5	7,1	17,6	1,3
Andalucía	100	15,4	17,4	40,7	7,4	18,0	1,0
Aragón	100	13,1	21,9	39,2	7,4	17,5	0,8
Asturias	100	10,4	25,1	35,5	8,2	20,1	1,0
Baleares	100	14,2	30,1	34,0	3,8	14,8	3,1
Canarias	100	17,2	16,5	37,6	8,9	17,5	2,2
Cantabria	100	12,7	22,9	38,6	6,2	17,7	1,8
C. León	100	12,5	21,1	40,6	6,6	18,4	0,8
C. A Mancha	100	14,3	10,4	48,1	7,3	18,6	1,3
Cataluña	100	12,1,4	29,7	32,6	5,0	18,6	1,8
C. Valenciana	100	13,5	25,9	35,9	9,4	14,3	1,0
Extremadura	100	15,0	12,3	41,9	7,0	22,3	1,5
Galicia	100	11,6	34,3	29,4	7,0	17,0	0,8
Madrid	100	14,5	22,7	38,1	6,0	17,0	1,7
Murcia	100	15,3	18,6	41,7	9,1	13,8	1,4
Navarra	100	15,3	22,3	34,5	8,6	18,4	0,9
País Vasco	100	13,0	20,5	37,2	8,1	20,4	0,7
A Rioxa	100	13,7	25,1	41,3	5,1	13,7	1,1
Ceuta	100	18,2	6,6	56,1	4,3	14,2	0,6
Melilla	100	21,4	7,3	43,6	4,0	14,6	9,1

(1) A categoría "Outra situación" inclúe aos inactivos/as que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar

Datos en porcentaxes, respecto da poboación inactiva total de cada comunidade autónoma
Fonte: INE, EPA 4º trimestre

A desagregación en dous grupos de idade do cadro 5.10 permítenos constatar que no tramo de 20-24 anos, as mulleres inactivas superan os homes inactivos en 300 persoas mentres

que a medida que avanzamos en idade, tamén o facemos en diferenza, ata chegar a unha diferenza de 19.800 inactivas máis no grupo de 55 a 64 anos e a 93.000 no tramo de >65 anos.

Cadro 5.10

Inactivos/as por grupo de idade, sexo e comunidade autónoma. Valores absolutos. Galicia 2013 - 2015																								
	Total			De 16 a 19 anos			De 20 a 24 anos			De 25 a 34 anos			De 35 a 44 anos			De 45 a 54 anos			De 55 a 64 anos			De 65 e máis anos		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Homes	462,9	468,4	467,4	39,0	38,6	38,2	30,3	31,4	30,3	16,1	18,1	17,3	16,6	16,0	16,9	28,0	25,4	24,6	72,0	71,6	70,8	260,9	267,5	269,3
Mulleres	630,8	631,8	630,1	38,9	37,2	37,1	29,9	32,6	30,6	22,5	22,4	22,0	33,7	33,1	33,8	50,8	53,8	53,7	96,9	92,5	90,6	358,1	360,2	362,3
Galicia	1.093,7	1.100,2	1.097,5	77,9	75,8	75,3	60,2	64,0	60,9	38,6	40,5	39,3	50,3	49,1	50,7	78,8	79,2	78,3	168,9	164,1	161,4	619,0	627,7	631,6

Fonte INE

Evidentemente, a incorporación máis igualitaria da muller ao mundo do traballo retribuído vaise producindo nos estratos de poboación máis novos.

5.2.3. Emprego e desemprego

Dentro da poboación activa inclúese tanto a que está a traballar (poboación ocupada) como a que busca emprego activamente (poboación desempregada).

A distribución porcentual da poboación ocupada por sexos e sectores económicos en cada unha das comunidades autónomas para o 2015 figura no cadro 5.11; nel destacaremos, no referido a Galicia e o total español, que:

- O 84,9% das mulleres con emprego en Galicia traballan no sector servizos (en España alcanza o 89,2%).
- A porcentaxe de mulleres que traballan en Galicia no sector agropesqueiro supera o dobre da media española de mulleres, mentres que nos homes non chega a duplicalo.
- A subrepresentación da muller por sectores económicos é especialmente rechamante na construción, actividade na que só chega ao 1,1% de ocupación, case igual que a media estatal (1%).
- No capítulo 4 pode comprobarse que a taxa de ocupación da muller en Galicia continúa estando moi por baixo da masculina.

Cadro 5.11

Distribución porcentual dos ocupados/as por sector económico,
comunidade autónoma e sexo. 2015

	Total	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
Andalucía					
Homes	100,0	10,1	11,3	9,2	69,3
Mulleres	100,0	5,0	4,3	0,5	90,2
Aragón					
Homes	100,0	8,8	27,8	9,6	53,9
Mulleres	100,0	2,2	10,5	1,5	85,8
Asturias					
Homes	100,0	3,8	24,6	9,7	61,8
Mulleres	100,0	2,9	4,8	0,9	91,4
Baleares					
Homes	100,0	1,5	11,2	15,4	71,8
Mulleres	100,0	0,5	3,1	1,2	95,2
Canarias					
Homes	100,0	4,0	6,9	8,9	80,3
Mulleres	100,0	1,8	1,6	0,6	96,0
Cantabria					
Homes	100,0	4,3	21,5	9,7	64,5
Mulleres	100,0	1,9	7,6	1,1	89,3
C. León					
Homes	100,0	10,6	23,1	11,4	54,9
Mulleres	100,0	2,7	7,5	1,1	88,6
C. A Mancha					
Homes	100,0	9,6	20,4	11,3	58,7
Mulleres	100,0	2,6	8,2	0,8	88,4
Cataluña					
Homes	100,0	2,5	25,2	10,2	62,0
Mulleres	100,0	0,5	11,7	1,0	86,9
C. Valenciana					
Homes	100,0	5,4	23,6	10,3	60,7
Mulleres	100,0	1,6	10,3	1,0	87,1
Extremadura					
Homes	100,0	14,6	13,6	13,0	58,8
Mulleres	100,0	5,0	5,5	1,1	88,5
Galicia					
Homes	100,0	7,6	21,4	12,7	58,3
Mulleres	100,0	4,8	9,2	1,1	84,9
Madrid					
Homes	100,0	0,2	12,0	9,3	78,5
Mulleres	100,0	0,2	6,0	1,3	92,5
Murcia					
Homes	100,0	17,8	16,7	8,5	57,0
Mulleres	100,0	5,7	7,1	0,6	86,6
Navarra					
Homes	100,0	5,1	32,8	11,1	51,0
Mulleres	100,0	1,8	14,2	0,7	83,2
País Vasco					
Homes	100,0	2,0	32,9	8,8	56,4
Mulleres	100,0	0,5	7,5	1,7	90,2
A Ríoxa					
Homes	100,0	9,6	32,8	9,8	47,8
Mulleres	100,0	1,9	17,2	1,0	79,9
Ceuta					
Homes	100,0	0,1	2,7	4,7	92,5
Mulleres	100,0	-	1,7	3,3	95,1
Melilla					
Homes	100,0	-	2,1	3,1	94,8
Mulleres	100,0	-	4,0	0,0	96,0
España					
Homes	100,0	5,8	19,1	10,2	65,0
Mulleres	100,0	2,1	7,7	1,0	89,2

Datos en porcentaxe

Fonte: INE, EPA. 4º trimestre

As taxas de paro en 2015 en cada unha das comunidades españolas e desagregación por sexos figuran no cadro 5.12, que mostra que:

Cadro 5.12

**Taxas de desemprego.
Por sexo e comunidade autónoma. 2015**

	Homes	Mulleres
España	20,77	23,55
Andalucía	29,05	34,49
Aragón	13,29	19,90
Asturias	19,59	18,60
Baleares	17,34	17,26
Canarias	27,88	30,56
Cantabria	16,47	19,02
C. A Mancha	22,54	31,29
C. León	15,97	21,07
Cataluña	17,84	19,44
C. Valenciana	21,91	23,80
Estremadura	25,67	33,54
Galicia	18,65	20,04
Madrid	18,81	17,33
Murcia	21,69	28,43
Navarra	12,68	15,16
País Vasco	14,87	14,67
A Ríoxa	14,12	16,92
Ceuta	21,59	36,54
Melilla	29,65	40,09

Fonte: INE, EPA, 4º trimestre

- A taxa de paro das mulleres é 1,99 puntos superior á dos homes en Galicia e con 3,51 puntos de diferenza por debaixo da media española.

- As taxas de desemprego feminino son especialmente altas en Ceuta, Andalucía e Estremadura.

- A taxa de desemprego feminino máis baixa tena Navarra e o seu valor é 15,16%, seguida do País Vasco (14,67%).

A desagregación por grupos de idade do desemprego de Galicia reflíctese no cadro 5.13.

Cadro 5.13

Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2015

	Menores de 25 anos	Maiores de 25 anos
Homes	5.995	100.829
Mulleres	5.365	116.619

Datos DICIEMBRE 2015

Fonte: SEPE

5.3. Demandas de emprego e paro rexistrado

Demandantes son os traballadores e traballadoras que se inscriben nos servizos públicos de emprego para a busca dun emprego ou mellorar o que posúen, para recibir outros servizos alleos ao emprego (orientación para o autoemprego, formación ocupacional,...) ou pola obrigatoriedade de inscribirse para recibir unha Prestación por Desemprego, Subsidio, Renda Activa de Inserción ou calquera tipo de prestación ou axuda.

Os/as demandantes de emprego clasifícanse en determinados colectivos de pertenza e así calcúlase por exclusión a cifra de paro rexistrado, ao poder reunir a demanda dunha traballador/a dous ou máis situacións. Estableceuse a seguinte orde de preferencia contabilizándose un demandante no primeiro colectivo que aparece:

- Demandantes inscritos sen dispoñibilidade
- Demandantes de emprego non parados:
 - Demandantes con baixa dispoñibilidade para o emprego
 - Demandantes ocupados ou con relación laboral
 - Demandantes dun emprego específico
 - Outros demandantes sen emprego/non ocupados.
- Demandantes de emprego parados

Cadro 5.14

Parados/as. Por idade e sexo. Galicia. 2015 en miles

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
16 a 19	1,90	3,10	5,00
20 a 24	10,30	12,50	22,80
25 a 29	14,90	15,90	30,80
30 a 34	18,40	15,10	33,50
35 a 39	18,60	15,30	33,90
40 a 44	17,90	16,00	33,90
45 a 49	14,90	15,00	29,90
50 a 54	11,60	13,60	25,20
55 a 59	8,10	11,80	19,90
60 a 64	3,40	4,90	8,30
65 e mais	0,10	0,10	0,20
Total	120,10	123,30	243,40

Fonte: IGE-INE Enquisa de Poboación Activa

Os demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as en 2015 foron 243.400 segundo a información da Enquisa de Poboación Activa. Deles o 50,7% correspondía ao colectivo de homes (España 50.6%) e o 49.3% ao de mulleres (España 49,4%). Por tramos de idade, no grupo de mulleres, son as de entre 35-44 anos (30,4%) e 25-34 (27,7%) as que

máis demandas acumulan; mentres que no dos homes son os de 25-34 anos (25,2%) e 35-44 (25,4%).

Destaca a diminución do desemprego feminino en relación co masculino.

Cadro 5.15

Parados/as. Por nivel académico e sexo. Galicia. 2015.

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
Analfabetos	0	1	1
Estudios primarios	9	13	22
etapa	42	57	99
etapa	26	25	51
Educación superior	42	28	70
Total	120	123	243

Miles de personas

Fonte IGE-INE

Centrándonos no nivel de estudos as diferenzas non son tan apreciáveis xa que nos dous grupos, é o colectivo de "Educación secundaria 1ª etapa", os que acumulan o maior número de demandas pendentes de demandantes parados. As mulleres 35% e homes 46,3%. As mulleres con Educación Superior teñen un peor comportamento en canto ás demandas de emprego pendentes chegando ao 35,1%, fronte ao 21% de homes.

Cadro 5.16

Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as. Segundo grupo principal de ocupación. Por provincias. Decembro 2015

	Homes				Mulleres			
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
A Direct. e Xerent.	486	84	94	431	232	34	24	184
B Técnicos e prof. Saúde e Ensino	445	138	126	388	1.711	493	470	1.515
C Outros tec. Científicos e intelect.	2.577	519	530	2.021	3.711	670	700	2.670
D Técnicos profesionais de apoio	4.602	938	949	4.802	3.526	782	733	3.541
E Empregados oficiña non públicos	1.558	381	476	1.673	5.065	1.189	1.359	5.124
F Empregados oficiña públicos	311	59	68	316	1.430	265	348	1.418
G Trab. Servizos Restaur.e Comercio	2.968	731	912	2.983	12.116	3.269	3.422	13.081
H Trab. serv. Saúde	463	113	139	466	4.685	1.531	1.687	4.611
I Trab. serv. prot. e seg.	811	330	329	677	119	85	55	141
J Trab. Cualificados Agricul. Gandeí.	1.633	478	546	1.693	455	193	233	795
K Trab. cual. Construcción	8.922	2.280	2.206	8.777	114	30	30	119
L Trab. cual. industrias. Manufactu.	5.080	1.213	1.134	5.051	1.734	261	264	2.216
M Operador instal. y Maquin.	923	288	344	956	2.588	120	554	1.396
N Conductor operador maquin. móvil	3.171	1.315	1.222	3.252	152	61	46	265
O Traballa. non cualificado servizos	1.368	206	277	1.051	8.077	2.039	2.593	8.393
P Peóns Agricultura e construcción	6.718	2.140	2.496	7.134	2.145	452	858	3.787
Q Ocupacións Militares	18	8	4	26	6	1	2	9
TOTAL	42.054	11.221	11.852	41.697	47.866	11.475	13.378	49.265

Fonte: SEPE

Por grupo principal de ocupación segundo os datos do SEPE, as mulleres demandantes de emprego paradas, solicitan en maior número as seguintes ocupacións:

- Traballadoras de servizos de restauración e comercio, 31.888 (26,14%).
- Traballadoras de non cualificadas de servizos, 21.102 (17,30%)

- Traballadoras de servizo saúde, 12.514
- Empregada de oficina non publico, 12.737

No colectivo masculino, a profesión mais demandada segue sendo "Traballadores cualificados da construción" con 22.185 demandantes parados 20,77% (España 18,7%), seguida de peóns agrícolas e de construción con 18.488 demandantes 17,26%; estas seguen sendo profesións reservadas aos homes.

Cadro 5.17

Parados/as. Por actividade económica e sexo. Galicia. 2015

	Nº parados/as		
	Mulleres	Homes	Total
O. Sen emprego anterior	12.309	5807	18.116
A Agricultura, gandería, caza e selvicultura e pesca	2.398	6.831	9.229
B Industrias extractivas	131	478	609
C Industrias manufactureiras	13.395	13.761	27.156
D Subministración enerxía eléctrica, gas, vapor e A.A	29	96	125
E Subministración de auga, actividades de saneamento	271	691	962
F Construción	2.636	25.505	28.141
G Comer., repar. vehíc. motor, motocicl. e art. persoal	20.029	11.654	31.683
H Transporte e almacenamento	1.872	5.210	7.082
I Hostalaría	19.327	8.079	27.406
J Información e comunicacións	1.543	1.352	2.895
K Activid. Financeiras e de seguros	893	651	1.544
L Actividades inmobiliarias	466	269	735
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	5.362	3.276	8.638
N Actividades administrativas e servizos auxiliares.	13.782	9.068	22.850
O Admon. Pública e defensa; Seguridade social obrig.	7.018	7.735	14.753
P Educación	4.085	1.748	5.833
Q Actividades sanitarias e servizos sociais	7.099	1.014	8.113
R Actividades artísticas, recreativas e entretemento	1.711	2.157	3.868
S Outros servizos	4.466	1.241	5.707
T Actividades dos fogares como empregadores do persoal domestico; e como produto	3.134	181	3.315
U Actividades de Organizacións e Org. Extraterritoriales	28	20	48
Total	121.984	106.824	228.808

Fonte: SEPE

En canto á sección da actividade económica hai que destacar a actividade de comercio (16,41%) como a máis demandada, seguida de "hostalaría" con 15,84%, "actividades administrativas e servizos auxiliares" con 11,3% e "industrias manufactureiras". En España en primeiro lugar aparece Comercio, seguida Hostalaría e de Actividades administrativas.

Ao igual que vimos coas ocupacións mais demandadas, é a "construción" a sección de actividade económica onde o colectivo de homes concentra en maior medida as súas expectativas laborais, cun 23,88%, seguido de actividade de "industrias manufactureiras" e comercio.

Aínda que se aprecian actividades económicas igualmente demandadas por homes e mulleres, seguen existindo outras reservadas case exclusivamente ás mulleres, como "actividades sanitarias e de servizos sociais", "hostalaría" e "educación".

Cadro 5.18

Demandas de emprego pendentes de demandantes parados/as.
Segundo idade e duración da demanda e sexo, por provincias. Decembro 2015

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
> 25 anos					
< 1 mes	392	106	130	370	998
De 1 a <= 6 meses	1.184	396	406	1.408	3.394
De > 6 meses a <= 1 ano	249	67	97	288	701
De máis de 1 ano	350	93	108	351	902
Total	2.175	662	741	2.417	5.995
< 25 anos					
< 1 mes	4.974	1.195	1.175	4.724	12.068
De 1 a <= 6 meses	11.994	3.311	3.354	13.040	31.699
De > 6 meses a <= 1 ano	4.787	1.233	1.251	4.882	12.153
De máis de 1 ano	18.124	4.820	5.331	16.634	44.909
Total	39.879	10.559	11.111	39.280	100.829
Total	42.054	11.221	11.852	41.697	106.824
MULLERES					
> 25 anos					
< 1 mes	381	81	99	328	889
De 1 a <= 6 meses	1.089	306	336	1.202	2.933
De > 6 meses a <= 1 ano	269	62	83	259	673
De máis de 1 ano	333	107	109	321	870
Total	2.072	556	627	2.110	5.365
< 25 anos					
< 1 mes	4.263	1.034	878	4.116	10.291
De 1 a <= 6 meses	12.186	3.228	3.288	13.266	31.968
De > 6 meses a <= 1 ano	6.082	1.425	1.660	5.918	15.085
De máis de 1 ano	23.263	5.232	6.925	23.855	59.275
Total	45.794	10.919	12.751	47.155	116.619
Total	47.866	11.475	13.378	49.265	121.984

Fonte: SEPE

As mulleres maiores de 25 anos representa o 95,6% (En España 92,5%) das demandas pendentes de demandantes parados/ás fronte ao 94,38% dos homes (90,57% en España). O 50,83% das mulleres maiores de 25 anos permanecen máis dun ano como demandantes de emprego (44,54% homes).

Cadro 5.19

Demandas de emprego pendentes
Segundo clasificación da demanda. Por sexo e por provincias. Decembro 2015

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
Non parados					
Con dispoñibilidade limitada	2.695	679	1.003	3.225	7.602
Con relac. Laboral	2.667	602	409	2.967	6.645
Ocupados	2.423	705	657	2.338	6.123
Demandan empregos específicos	113	42	54	232	441
Outros non ocupados	3.672	922	984	2.933	8.511
Total	11.570	2.950	3.107	11.695	29.322
Parados	42.054	11.221	11.852	41.697	106.824
Total	53.624	14.171	14.959	53.392	136.146
MULLERES					
Non paradas					
Con dispoñibilidade limitada	1.888	361	686	2.179	5.114
Con relac. Laboral	3.048	404	460	3.130	7.042
Ocupadas	4.918	1.703	1.674	5.250	13.545
Demandan empregos específicos	164	78	91	305	638
Outras non ocupadas	2.803	867	921	2.559	7.150
Total	12.821	3.413	3.832	13.423	33.489
Paradas	47.866	11.475	13.378	49.265	121.984
Total	60.687	14.888	17.210	62.688	155.473
TOTAL	114.311	29.059	32.169	116.080	291.619

Fonte: SEPE

Cadro 5.20

Baixas de demandas de emprego.
Segundo causa da baixa. Por sexo e por provincias. Decembro 2015

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
HOMES					
Baixas por colocación					
Con oferta previa	64	19	25	83	191
Sen oferta previa	3.380	897	798	3.756	8.831
Total	3.444	916	823	3.839	9.022
Non renovación	2.596	665	715	2.528	6.504
Outras causas	528	88	83	609	1.308
Total	6.568	1.669	1.621	6.976	16.834
MULLERES					
Baixas por colocación					
Con oferta previa	125	49	76	89	339
Sen oferta previa	4.279	1.221	1.137	4.172	10.809
Total	4.404	1.270	1.213	4.261	11.148
Non renovación	2.994	865	870	3.013	7.742
Outras causas	617	125	91	762	1.595
Total	8.015	2.260	2.174	8.036	20.485

Fonte: SEPE

Para finalizar faremos unha referencia ás baixas na demanda de emprego. As baixas por colocación representa o 54,42% (España 57%) no grupo de mulleres, fronte ao 53,59% no dos homes.

Cadro 5.21

Perfil dos parados/as en xeral. Ano 2014. Galicia

Descrición	Perfil tipo
Sexo	Muller
Grupo de idade	35 a 39
Nível académico	Ata Certificado Escolaridade
Sección da clasific. CNAE	Construción
Ocupación máis demand. no ámbito feminino a 4 díx.	Vendedoras en tiendas o almacénes
Ocupación máis demand. no ámbito masculino a 4 díx.	Peones de construción de edificios

Fonte: Instituto Galego das Cualificacións

5.4. Contratos de traballo

Neste capítulo utilizaremos os cadros elaborados polo Instituto Galego de Estatística e os facilitados polo SEPE

No capítulo 7, dedicado á contratación móstranse os datos facilitados polo SEPE por tipos de contratos e sexo, que servirán como información complementaria para este capítulo.

No ano 2015 a contratación feminina supuxo o 47,19% do total da contratación, tanto de contratos iniciais, como conversión en indefinidos e Adscricións en Colaboración social. Se o distribuímos os contratos iniciais supuxeron o 47,22%, as conversións o 46,27% e as Adscrición o 29,22% do total de ambos os dous sexos, sempre por debaixo da contratación masculina.

Se facemos unha análise por nivel de formación, observamos que a contratación feminina é inferior á masculina en todos os niveis agás no de Estudos Superiores chegando ao 58,6%.

Outra característica dos contratos concertados con mulleres é que o son maioritariamente no sector servizos.

Cadro 5.22**Contratos rexistrados segundo xénero, modalidade do contrato e nivel de formación. Galicia 2015**

	Mulleres	Homes
TOTAL CONTRATOS		
Total contratos rexistrados	414.282	463.552
Total contraros iniciais	403.100	450.567
Conversións a indefinidos	11.182	12.985
ANALFABETOS		
Total contratos rexistrados	15.659	24.994
Total contraros iniciais	15.313	24.574
Conversións a indefinidos	346	420
ESTUDOS PRIMARIOS		
Total contratos rexistrados	75.862	103.335
Total contraros iniciais	73.938	100.622
Conversións a indefinidos	1.924	2.713
ESTUDOS SECUNDARIOS		
Total contratos rexistrados	255.834	288.771
Total contraros iniciais	249.364	281.001
Conversións a indefinidos	6.470	7.770
ESTUDOS SUPERIORES		
Total contratos rexistrados	65.851	46.392
Total contraros iniciais	63.409	44.310
Conversións a indefinidos	2.442	2.082
SEN CLASIFICAR		
Total contratos rexistrados	1.076	60
Total contraros iniciais	1.076	60
Conversións a indefinidos	0	0

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria

Segundo o seguinte cadro o 87% das mulleres traballadoras galegas exercen a súa profesión no sector servizos. O segundo sector de importancia é a industria onde traballa o 11,20%. Na Agricultura e Construción a representación feminina é moi escasa.

Cadro 5.23**Contratos nos catro grandes sectores de actividades Galicia. 2015**

	Mulleres	Hombres
Agricultura	4.753	23.061
Industria	46.419	79.250
Construcción	2.228	47.814
Servizos	360.882	313.427
Total	414.282	463.552

Fonte: IGE

O sector servizos é o único onde a contratación feminina supera a masculina representando un 53,51% do total dos contratos realizados neste sector. Dentro deste sector, a actividade de comercio (58.089 contratos) e Hostalaría (99.229 contratos), concentran maior número de mulleres traballadoras en 2014 fronte ao total do sector servizos de 360.882 contratacións.

Cadro 5.24

Contratos sectoriais por seccións (clasificación CNAE) e sexo. Galicia. 2015

	Muller	Home	Total
A Agricultura, gandería, caza e selvicultura e pesca	4.621	22.395	27.016
B Industrias extractivas	50	664	714
C Industrias manufactureira	44.165	72.302	116.467
D Subministración de enerxía elec, gas, vapor e aire acondic.	41	269	310
E Subministración de auga, saneamento, residuos desconta.	893	3.261	4.154
F Construción	2.041	45.961	48.002
G Comercio por xunto e polo miúdo, reparación vehiculos mo.	58.089	38.676	96.765
H Transporte e almacenamento	12.458	67.484	79.942
I Hostalaría	99.436	81.575	181.011
J Información e comunicacións	6.534	8.173	14.707
K Actividades financeiras e de seguros	2.963	1.661	4.624
L Actividades inmobiliarias	694	643	1.337
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	12.899	11.152	24.051
N Actividades administrativas e servizos auxiliares	42.893	28.375	71.268
O Admón, pública e defensa; seguridade social obrigatoria	11.831	8.670	20.501
P Educación	20.182	10.089	30.271
Q Actividades sanitarias e de servizos sociais	35.908	6.424	42.332
R Actividades artísticas recreativas e de entretemento	20.452	35.978	56.430
S Outros servizos	17.205	6.340	23.545
T Actividades dos fogares e uso prop.	9.725	479	10.204
U Orga. Extraterritoriales	13	3	16
Total	403.093	450.574	853.667

Fonte: SPPE

A distribución do emprego feminino está moi ligada ás ocupacións que desempeñan, por iso é importante analizar como se distribúen os empregos segundo a ocupación.

Se ben é certo que hai pouca representación de mulleres en postos de Dirección de Empresas, só o 36,76% fronte ao 63,23% de homes, as porcentaxes iguálanse en Técnicas e Profesionais de saúde (73,68%) e Traballadoras de servizos de saúde (83,6%). O maior número de mulleres con formación superior ou universitaria está a ter reflexo no mercado de traballo, e a medio ou longo prazo ten que repercutir en que pasen a ocupar postos de dirección e polo tanto, tamén repercutan nos niveis salariais.

Outro grupo de ocupación con gran representación feminina é o das Empregadas en servizos de Restauración e comercio, representando o 58% do total das persoas contratadas e o 30,67% da contratación feminina.

Entre as traballadoras cualificadas da construción a presenza da muller é moi escasa, só o 1,7% e no grupo de Traballadoras de agricultura a representación masculina tamén é moi superior á feminina.

Cadro 5.25

**Contratos asociados aos grandes grupos de
ocupación por sexo. Galicia. 2015**

		Nº Contratos
A	Dirección e xerencia	1.515
	Muller	557
	Home	958
B	Técnicos e profesionais. Saude e Ensino	31.986
	Muller	23.351
	Home	8.635
C	Outros técnicos. Científicos e intelect.	44.110
	Muller	16.381
	Home	27.729
D	Técnicos, profes. de apoio	59.398
	Muller	25.707
	Home	33.691
E	Empregados oficina non público	21.640
	Muller	13.822
	Home	7.818
F	Empregados oficina público	26.166
	Muller	18.576
	Home	7.590
G	Comercio.	212.435
	Muller	123.658
	Home	88.777
H	Traballo. Serv. saúde	50.709
	Muller	42.386
	Home	8.323
I	Trab. Serv. Prot y Segur.	8.693
	Muller	1.477
	Home	7.216
J	Traballo cualificado Agricultura, gandeiría	12.163
	Muller	1.893
	Home	10.270
K	Traballo cualificado da construción	31.691
	Muller	539
	Home	31.152
L	Traballo cualificado industr. Manufact.	57.750
	Muller	11.932
	Home	45.818
M	Operador, instalador e maquinista	20.991
	Muller	9.160
	Home	11.831
N	Conductor, operad. Maquin. Móvil	40.864
	Muller	1.846
	Home	39.018
O	Traballador non culificado. Servicios	96.139
	Muller	71.089
	Home	25.050
P	Peóns Agricultura e Construcción	137.392
	Muller	40.714
	Home	96.678
Q	Ocupacións Militares.	25
	Muller	5
	Home	20
Total contratos		853.667
Total mulleres		403.093
Total homes		450.574

Fonte: SPPE

Podemos concluír que, no referente aos grupos de ocupación existen dúas tendencias:

- Un grupo maioritario que desempeña as súas funcións como Empregada Administrativa, ou como traballadora de servizos de restauración, persoais e do comercio.
- Un grupo minoritario, que grazas á obtención dun título universitario, ocupan postos como Técnicos e Profesionais en saúde e ensino e outros técnicos Científicos e Intelectuais.

Como expuxemos ao inicio deste apartado, a contratación masculina en 2015 foi superior á feminina e foino especialmente nos contratos indefinidos ordinarios, onde a contratación feminina supuxo o 47,68% e nos indefinidos a tempo parcial chegou ao 62%.

Cadro 5.26

Tipoloxía contractual por sexo . Ano 2015

	Muller	Home
INDEFINIDO (Bonif./ no Bonif.)	19.152	21.012
INDEF. PERS. CON DISCAPACIDAD	183	325
OBRA OU SERVIZO	120.161	184.252
EVET. CIRCUNSTANCIAS DA PRODUCCION	183.496	195.803
INTERINIDADE	65.977	26.394
TEMPORAL PERS. CON DISCAPACIDADE	462	698
RELEVO	378	391
XUBILACION PARCIAL	458	959
SUST. XUBILACION 64 ANOS	11	6
PRACTICAS	2.586	2.535
FORMACION	6.129	5.858
OUTROS CONTRATOS	4.100	12.341
TOTAL	403.093	450.574

Fonte: SPPE

A contratación segundo modalidade e sexo pódense consultar nos cadros do capítulo 7.

Hai determinadas modalidades de contratación con maior peso feminino e outras onde o peso dos homes é moito maior. Entre os claramente femininos destacar os de interinidade (71%) e os que se realizan a tempo parcial, tanto indefinidos coma temporais.

Este ano, de novo, o contrato para a formación realizado a mulleres (51,13%) supera os concertados con homes e o de prácticas chega ao 50,50%.

Os contratos temporais, tanto a xornada completa como parcial, alcanzan no colectivo feminino o 95,25% da contratación a mulleres, igualándose ao colectivo masculino que chega ao 95,34%.

Os contratos indefinidos, tanto a xornada completa como parcial, supuxeron o 4,75% nas mulleres e o 4,66% nos homes e as conversións en indefinidos distáncianse do grupo de homes chegando ao 47,55% para o colectivo feminino.

Mantense a tendencia dos últimos anos onde a contratación feminina está caracterizada por un maior uso de contrato a tempo parcial, aínda que hai que destacar o aumento da parcialidade no grupo de homes.

5.5 Formación

Outro factor importante a ter en conta na inserción da muller no mundo do traballo é, sen dúbida, a formación académica á que accede o alumnado feminino como fase previa ao seu acceso ao mercado laboral.

Neste apartado imos tratar a formación regulada. Dentro da formación regulada centrarémonos nos ciclos formativos de Grao Superior, Bacharelato e Titulacións Universitarias, por consideralos máis significativos, e para iso imos utilizar os datos facilitados polo Instituto Galego de Estatística (IGE).

No alumnado matriculado nos ciclos formativos de Grao Superior, observamos que para o curso 2015, últimos datos dispoñibles, o 45,78% dos alumnos/ás eran mulleres, porcentaxe inferior ao dos homes por cuarta vez nos últimos anos.

Cadro 5.27

superior,
por sexo. Curso 2014 / 2015. Galicia - España

	Total	Homes	Mulleres
Galicia	17.773	9.637	8.136

Unidade: nº de alumnos/as

Fonte: IGE Información subministrada directamente pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria

O alumnado matriculado en Bacharelato, segundo o IGE no curso 2015, mostra que as mulleres matriculadas representan en Galicia o 52,72%, máis de 5 puntos á media masculina do 47,28%, confirmándose novamente a necesidade dunha maior formación do colectivo feminino para enfrontarse ao mundo do traballo.

Cadro 5.28

Ensinanza non universitaria. Alumnado
matriculado en bacharelato, por sexos.
Curso 2014 - 2015. Galicia

	Ambos sexos	Homes	Mulleres
Galicia	30.658	14.494	16.164

Unidades: nº de alumnos/as

Fonte: IGE Información subministrada directamente pola Consellería de Educación e Ordenación Universitaria

O abandono educativo temperán dos que non completaron o nivel de educación secundaria e non seguen ningunha formación, é sensiblemente superior nos homes, superando en 10 puntos as mulleres en 2015. Talvez as dificultades que ten a muller para iniciarse no mercado laboral, sexa unha das razóns para que persistan na súa formación académica.

Cadro 5.29

Abandono educativo temperán. Poboación entre 18 e 24 anos (ambos inclusive) que non completou o nivel de educación secundaria segunda etapa e non segue ningún tipo de formación (regrada ou non regrada). Galicia

	Total	Homes	Mulleres
2010	23,1	27,8	18,3
2011	20,8	25,5	15,8
2012	23,1	27,1	18,8
2013	20,4	25,0	15,4
2014	18,5	21,7	15,2
2015	17,0	21,9	11,9

Unidades: Porcentaxes

Fonte: IGE-INE. Enquisa de poboación activa

No ensino Universitaria en Galicia, segundo o INE, para o curso 2015, o alumnado feminino era superior ao masculino, chegando ao 55%.

Cadro 5.30

**Alumnado matriculado en Ensino Universitario,
Segundo rama de coñecemento e sexo. Curso 2015 . Galicia**

	Total	Mulleres
Total	56.160	30.906
Ciencias da saúde	6.316	6.839
Ciencias	4.017	2.198
Ciencias Sociais e Xurídicas	23.671	14.643
Enxeñaría e Arquitectura	14.684	4.242
Artes e Humanidades	4.472	2.984

Unidades: nº de alumnos/as

Fonte: Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

A porcentaxe media do 55% varía moito segundo a especialidade elixida:

As especialidades nas que é significativamente maior o número de mulleres son:

- Ciencias da saúde
- Ciencias sociais e xurídicas
- Arte e humanidades

A especialidade con máis baixa representación feminina é a de Enxeñaría e Arquitectura.

Como se pode observar, seguen existindo titulacións e especialidades reservadas case exclusivamente ás mulleres, aínda que parece que pouco a pouco vanse producindo movementos cara a outras áreas.

Cadro 5.31

Alumnado que terminou os estudos Universitarios,
por tipo de estudio e sexo. Curso 2010 - 2011. Galicia

Total	Total	Mulleres
	13.524	8.632
Estudos de 1er. E 2º ciclo	9.497	6.008
Estudos de grao	828	520
Másteres oficiais	2.761	1.611
Tesis doctorais aprobadas	438	223

Unidades: nº de alumnos/as

Fonte: INE

(1) Estudos conducentes a obtención de dúas titulacións

É moi significativo constatar que do alumnado que finaliza os seus estudos universitarios no ano 2014 o 61,6% son mulleres.

É de destacar que se ben o 55% dos matriculados/ás eran mulleres, do total de alumnos/ás que finalizaron os seus estudos, o colectivo feminino supuxo o 61,6%, fronte ao 38,4% de homes.

5.6. Poder e toma de decisións

A idea de participación equilibrada de homes e mulleres nos procesos de toma de decisións incorporouse progresivamente en recomendacións de Nacións Unidade, Unión Europea e Consello de Europa. Este último, adoptou a recomendación dunha participación feminina non inferior ao 40% en calquera órgano de decisións para alcanzar o devandito equilibrio, e esa porcentaxe foi establecida como mínimo na lexislación nacional, por medio de nica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes (vixente ata 1/01/2017), para alcanzar unha composición equitativa en todos os ámbitos claves da toma de decisións.

Cadro 5.32

Distribución por sexo de altos cargos da Administración
do Estado en porcentaxe de mulleres 2012/ 2014

Total	2012	2013	2014
	32,59	32,01	32,03
Ministros/as	30,77	30,77	30,77
Secretarías do Estado	22,58	20,00	26,67
Subsecretarías	32,79	33,33	32,81
Directoras Xerais	32,05	32,30	31,48
Altos Cargos sin rango concreto	40,38	38,39	37,84

Fonte: elaboración do Instituto da Muller, a partir dos datos facilitados polo Ministerio das Administracións Públicas
INE

En 2014 a representatividade que teñen as mulleres nos Altos Cargos da Administración do Estado chegou ao 32,03%, mantendo niveis de anos anteriores. Nos Altos Cargos sen rango

concreto chega ao 37,84%, pero pola contra nas Secretarías de Estado só alcázase o 26,67% e nos/ás Ministros/ás o 28,57%

Cadro 5.33

Partido no goberno	Mulleres no goberno en %															
	2015	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003(2)	2003	2002	2000	1999(2)	1999	1996
	PP	PP	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PSOE	PP	PP	PP	PP	PP	PP	PP
Ambos sexos	14	13	15	17	17	16	16	16	16	16	16	16	17	15	15	15
% de mulleres	28,47	30,77	46,67	52,94	52,94	43,75	50	50	50	31,25	25	18,75	17,65	13,33	20	26,67

Fonte: Instituto da Muller

Outra mostra do papel da muller no poder e a toma de decisións, é a súa presenza no Goberno. Neste cadro pódese ver a evolución da representación da muller dende 1982, pasando de cero, ata alcanzar o 52,94% en 2008 e 2009. No ano 2011 produciuse unha redución, quedando a participación feminina nun 30,77% e en 2015 redúcese de novo ata o 28,57%.

Cadro 5.34

Composición dos Parlamentos Autonómicos. 2010-2012, 2015

	2010	2011	2012	2015
	% Mulleres	% Mulleres	% Mulleres	% Mulleres
Total	42,2	43,1	43,2	44,6
Andalucía	45,9	45,9	47,7	49,5
Aragón	35,8	32,8	32,8	47,8
Asturias	33,3	42,2	42,2	48,9
Baleares	49,2	45,8	45,8	47,5
Canarias	40,0	36,7	36,7	53,3
Cantabria	40,5	43,6	43,6	38,9
C. León	43,4	66,7	66,7	41,7
C. La Mancha	53,2	46,9	46,9	42,4
Cataluña	41,5	41,5	40,0	40,0
C. Valenciana	45,5	40,4	40,4	44,4
Extremadura	40,0	40,0	40,0	47,7
Galicia	40,0	40,0	40,0	40,0
Madrid	42,5	44,2	44,2	42,6
Murcia	39,1	40,0	40,0	35,6
Navarra	38,0	34,0	34,0	48,0
País Vasco	45,3	39,4	49,3	49,3
A Ríoxa	39,4	45,3	39,4	45,5
Ceuta	40,0	40,0	40,0	40,0
Melilla	40,0	40,0	40,0	40,0

Fonte: Elaboración propia a partir dos datos dos Parlamentos autonómicos

A representación da muller nos Parlamentos Autonómicos alcanzou en 2015 nunha media do 44,6%.

A maior presenza feminina dáse en Canarias co 53,3% e a menor en Murcia co 35,6%.

En Galicia a representación é do 40%.

No cadro 5.35 vemos a participación feminina nos Gobernos Autonómicos en 2015. Aínda que en termos globais a participación das mulleres experimentou poucos cambios, cabe destacar que aumentou o número de Presidentas e concelleiras.

Cadro 5.35

Mulleres dos Gobernos Autonómicos

	2015		2013		2012	
	Ambos sexos	% Mulleres	Ambos sexos	% Mulleres	Ambos sexos	% Mulleres
PRESIDENTAS/ES	19	21,1	19	15,8	19	21,05
CONSEJERAS/OS	170	44,1	161	34,2	167	34,13
Andalucía	13	38,46	11	45,45	13	46,15
Aragón	9	44,44	9	11,11	9	11,11
Asturias	8	50,00	8	62,50	9	33,33
Baleares	10	40,00	7	0,00	7	14,29
Canarias	10	60,00	8	35,70	8	35,70
Cantabria	8	25,00	8	50,00	8	50,00
C. León	9	55,56	9	44,44	9	33,33
C. La Mancha	8	50,00	7	42,86	7	28,57
Cataluña	13	30,77	13	23,08	11	27,27
C. Valenciana	9	55,56	8	37,50	10	40,00
Extremadura	5	40,00	7	28,57	7	42,86
Galicia	8	50,00	8	50,00	10	40,00
Madrid	7	1429,00	8	25,00	8	37,50
Murcia	9	66,67	8	12,50	8	12,50
Navarra	9	44,44	8	25,00	8	37,50
País Vasco	8	50,00	8	50,00	10	50,00
A Ríoxa	8	37,50	7	14,29	7	14,29
Ceuta	9	44,44	9	44,44	9	44,44
Melilla	10	40,00	10	40,00	9	33,33

Fonte: Instituto da muller

A maior representación feminina de concelleiras encontrámola en Murcia (66,67%), Canarias (60%) e Comunidade Valenciana e Castela -León (55,56%)

Cuadro 5.36

Participación de Mulleres na Comisión Europea. 2016

	Ambos sexos	% Mulleres
	28	32,14
Total		
PRESIDENCIA	1	0,00
VICEPRESIDENCIAS	7	28,57
VICEPRESIDENCIA PRIMERA	1	0,00
ALTA REPRESENTANTE	1	100,00
VICEPRESIDENTAS	5	20,00
COMISARIAS	20	35,00

Fonte: Secretaría de Estado de Igualdade

A participación das mulleres na Comisión Europea tampouco é moi superior, co 28,57% nas Vicepresidencias e o 35% nas Comisarias.

Cadro 5.37**Participación de mulleres no Parlamento europeo
2014.**

	Ambos xexos	% Mulleres
UE-28	750	37,00
Alemania	96	36,00
Austria	18	44,00
Bélxica	21	29,00
Bulgaria	17	29,00
Chipre	6	17,00
Croacia	11	45,00
Dinamarca	13	38,00
Eslovaquia	13	31,00
Eslovenia	8	37,00
España	53	41,00
Estonia	6	50,00
Finlandia	13	54,00
Francia	74	42,00
Grecia	21	24,00
Hungria	21	19,00
Irlanda	11	55,00
Italia	73	40,00
Letonia	8	37,00
Lituania	11	9,00
Luxemburgo	6	33,00
Malta	6	67,00
Países Baixos	26	42,00
Polonia	51	24,00
Portugal	21	38,00
R. Checa	73	41,00
Reino Unido	21	24,00
Rumania	32	31,00
Suecia	20	55,00

Fonte: elaboración do Instituto da Muller a partir dos datos proporcionados pola Unión Interparlamentaria a través da súa páxina web INE

O cadro 5.37 sobre a participación da muller no Parlamento Europeo pon de manifesto un aumento, pasando do 35,1% 2009 ao 37% de 2014. Este aumento non se repartiu por igual en todos os países da Unión Europea: a maior porcentaxe de representación feminina osténtao Malta (67%) seguida de Irlanda e Suecia co 55%, mentres que a menor representación a encontramos en Lituania (9%), e Chipre (17%).

En España, en 2014, a representación da muller no Parlamento Europeo alcanzou o 41%.

Os datos ofrecidos nalgúns dos cadros anteriores e seguintes non están desagregados por CC.AA., pero aínda así os seus resultados son significativos e extrapolables, aínda que con particularidades, á situación galega.

Segundo información do Mº de AA. PP., aínda que a porcentaxe de funcionarias (52,85%) é superior ao de funcionarios, a medida que ascendemos no complemento de destino, o

número de mulleres diminúe, ata chegar ao nivel 30 onde só hai un representación feminina do 37,42% e ao nivel 29 cun 42,37 %.

Ao ir descendendo de nivel, as porcentaxes vanse igualando, ata chegar ao nivel 26 cun 51,22% de mulleres, e seguir incrementándose a presenza feminina en niveis máis baixos como o nivel 18 (64,22%), o 16 (63,52%) ou o 14 (62%).

Cadro 5.38

Representación de mulleres en organismos internacionais. España 2015

TOTAL	Ambos sexos % de Mulleres	
	59	18,6
Embaixadoras - Representantes Permanentes	13	15,64
Representantes Permanentes Adxuntas	7	0,00
Consejeiras	22	18,18
Delegadas Permanentes	4	25,00
Outras	13	30,77

Fonte: Elaboración do Instituto da Muller a partir de datos do Ficheiro de Altos Cargos. Datos Xullo 2015

Nos organismos internacionais, o papel da muller tampouco é moi destacado, cun 18,64% de representación, sendo o cargo de Delegada Permanente o de maior porcentaxe (25%)

A representación feminina en órganos constitucionais como o Consello de Estado, Consello Xeral do Poder Xudicial, Tribunal de Contas, Valedor do pobo, Xunta Electoral Central e Consello Económico e Social, segue sendo escasa.

A participación máis alta obsérvase no Tribunal de Contas (42,86%) e no Consello Xeral do Poder Xudicial (33,3%).

A participación feminina no ano 2014 na Carreira Xudicial, é do 51,51%. Pero a medida que se ascende na carreira xudicial, a porcentaxe diminúe.

En categorías de xuíces/as a participación é maioritariamente feminina (64,94%), pero só alcanza o 12,94% no caso de maxistrados do Tribunal Supremo.

5.7. Conciliación entre a vida laboral e familiar

Talvez sexa a conciliación entre a vida laboral e familiar un dos maiores condicionantes do acceso da muller ao mundo laboral. Os efectos negativos das dificultades de conciliación seguen recaendo sobre as mulleres a falta de repartición equitativa das responsabilidades familiares e a ausencia de infraestruturas axeitadas e suficientes para atender a nenos e dependentes contribuíron ao escaso cambio producido.

O cadro 5.39, último ano dispoñible, móstranos a nivel de toda España, como o 84,67% das excedencias para o coidado de familiares son solicitadas por mulleres e a nivel de Galicia alcanzouse o 80,42%.

Cadro 5.39

Excedencias por cuidado de familiares. Galicia- España 2012- 2014

	Ambos sexos			Mulleres	Mulleres	Mulleres
	2.012	2.013	2.014	2.012	2.013	2.014
Galicia	121	128	143	100	105	115
España	6.122	6.692	8.176	5.245	5.703	6.923

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

En cadro 5.40 serve para confirmar o papel da muller como responsable do coidado dos fillos, cunha porcentaxe moi superior de familias monoparentais femininas (82,66% en 2014), fronte ao 17,34% de monoparentais masculinas.

Cadro 5.40

Núcleos familiares monoparentais
por sexo en miles. 2013-2014

	Ambos sexos	Porcentaxe Monoparentais Femininos
2013	1707,80	82,73
2014	1754,60	82,66

Fonte: Instituto da muller

Cadro 5.41

Prestación de maternidade por comunidades autónomas. 2015

		Total Maternidade	Procesos percibidos madre
Prestacion de maternidade	Total	278.389	276.181
	Andalucía	48.917	48.284
	Aragón	7.777	7.631
	Asturias	4.529	4.414
	Baleares	6.911	6.798
	Canarias	9.398	9.252
	Cantabria	3.185	3.121
	C. León	12.234	11.966
	C. La Mancha	10.092	9.953
	C. Valenciana	26.873	26.528
	Cataluña	49.523	48.641
	Extremadura	5.646	5.565
	Galicia	14.442	14.114
	Madrid	47.638	46.776
	Murcia	9.034	8.943
	Navarra	4.446	4.302
	A Rioxa	1.886	1.850
	País Vasco	15.067	14.266
	Ceuta	323	319
	Melilla	468	458

Xaneiro/décembro 2013-2014

Fonte: Instituto Nacional da S.S.

Cadro 5.42

Excedencias por coidado de fillas/os				
	España		Galicia	
	Total	% Nais	Total	% Nais
2011	34.128	95,52	555	93,69
2012	29.651	94,98	536	94,22
2013	28.038	94,50	537	94,23
2014	31.435	94,02	556	92,63

Fonte: Elaboración propia a partir dos datos da Tesorería Xeral da Seguridade Social

As excedencias por coidado de fillas/os en Galicia correspondentes ao 2014, últimos datos dispoñibles, móstrannos que neste ano o 92,63% das excedencia por coidado de fillo/a eran solicitadas por mulleres e o 7,37% de homes, aínda que a tendencia dos últimos anos reflicte un leve aumento nas solicitudes de homes. En España, nese ano 2014, o 94,2% destas excedencias concedéronse a mulleres.

Algo similar acontece cos permisos de maternidade. No cadro 42 conséntase que en Galicia o 97,73% dos permisos foron gozados polas nais. En España as cifras son similares co 98,12% de permisos das nais.

A evolución dende o ano 2004 mostra escasas diferenzas. A aprobación de Igualdade permitiu o goce dos permisos de paternidade, con 11.419 permisos gozados en Galicia en 2014 (238.806 en toda España).

Cadro 5.43

Permisos de Paternidade por CC.AA				
	2012	2013	2014	2015
Total	245.867	237.988	235.678	238.806
Andalucía	37.973	37.138	36.968	37.700
Aragón	7.681	7.710	7.449	7.623
Asturias	4.303	3.910	3.718	3.812
Baleares	4.906	5.174	5.071	5.197
Canarias	7.990	7.551	7.631	7.992
Cantabria	3.192	3.081	2.822	2.828
C. León	11.859	11.156	11.091	11.083
C. La Mancha	10.542	10.200	9.761	9.968
C. Valenciana	23.888	22.798	23.319	23.389
Cataluña	46.496	44.460	44.227	45.309
Estremadura	4.722	4.451	4.572	4.370
Galicia	11.656	11.360	11.156	11.419
Madrid	40.744	40.256	39.326	39.835
Murcia	7.761	7.902	8.312	8.460
Navarra	4.665	4.284	4.241	4.244
A Ríoxa	1.973	1.885	1.806	1.781
País Vasco	14.951	14.149	13.630	13.274
Ceuta	277	248	6.601	235
Melilla	288	275	270	287

Fonte: Instituto Nacional da Seguridade Social.
Actualizada a 31 de Decembro de 2015

Para completar este apartado incluímos o cadro sobre "Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial" do Instituto da muller sobre datos da EPA.

Cadro 5.44

Persoas ocupadas a tempo parcial por motivo da xornada parcial. España 2014-2015

		2014	2015
Ambos sexos	Total	2.820,4	2843,7
	Seguir cursos de ensinanza ou formación	147,9	153,9
	Enfermidade ou incapacidade propia	26,0	27,9
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	260,5	261,4
	Outras obrigas familiares ou persoais	134,5	144,9
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	1.769,1	1760,1
	Non querer traballo de xornada completa	201,3	212,6
	Outros motivos	272,4	276,2
	Non sabe o motivo	8,6	6,7
% Mulleres	Total	74,11	72,41
	Seguir cursos de ensinanza ou formación	55,38	57,31
	Enfermidade ou incapacidade propia	76,46	68,1
	Coidado de nenos ou de adultos enfermos, incapacitados ou maiores	95,79	95,33
	Outras obrigas familiares ou persoais	92,12	92,34
	Non poder encontrar traballo de xornada completa	71,73	69,17
	Non querer traballo de xornada completa	84,05	80,34
	Outros motivos	62,26	63,76
	Non sabe o motivo	87,21	67,16

Fonte: Enquisa de poboación activa. INE. Elaborado polo Instituto da Muller

Unidade: Miles de persoas

Aínda que os datos non están desagregados por Comunidades Autónomas, parece significativo que do total de persoal que realizan un traballo a tempo parcial por coidado de nenos ou adultos enfermos, incapacitados ou maiores, o 95,33% en 2015 sexan mulleres e o 92,34% do total de persoas traballadoras a tempo parcial con obrigas familiares ou persoais, tamén sexan mulleres.

Destaca, igualmente, que o 69,17% dos que non puideron encontrar traballo a xornada completa sexan mulleres e que o 80,34% dos que non queren traballar a xornada completa tamén sexan mulleres, xurdindo a dúbida de se realmente a elección de traballar a tempo parcial é libre ou imposta por un cúmulo de factores externos, algúns deles imperceptibles. O dato alentador é a leve baixada do número de mulleres nesta situación.

Completamos esta información co cadro 5.45 de emprego a tempo parcial segundo grupos de idade en UE. Mentres no grupo de homes a principal causa de traballo a tempo parcial é "non" encontrar traballo a xornada completa" (40,1%), no colectivo de mulleres, éo "o coidado dos nenos/ás ou adultas enfermos" alcanzando o 40,5% na franxa de idade de 25 a 49 anos.

Cadro 5.45

Razóns do traballo a tempo parcial según grupos de idade. UE-28 2013 (%)

	2013			
	Total de 15 a 64 anos	De 15 a 24 anos	De 25 a 49 anos	De 25 a 64 anos
HOMES				
Non poder atopar traballo de xornada completa	40,1	28,3	52,7	43,8
Enfermedade ou incapacidade propia	6,3	0,8	5	8,1
Outras obrigacións familiares ou persoais	7,3		5,00	9,1
Cuidado de nenos e adultos enfermos, incapacitados ou maiores	3,9		6,50	5,1
Seguir cursos de ensino e formación	19,4	6,2	10,50	6,7
Outros motivos	22,9	9	20,00	27,3
MULLERES				
Non poder atopar traballo de xornada completa	26,3	30,6	26,9	25,8
Enfermedade ou incapacidade propia	3,2	0,6	2	3,5
Outras obrigacións familiares ou persoais	15,6	2,6	13,00	17,1
Cuidado de nenos e adultos enfermos, incapacitados ou maiores	27,6	4,6	40,50	30,3
Seguir cursos de ensino e formación	7,4	52,5	3,00	2,1
Outros motivos	19,9	9,1	14,40	21,2

Fonte: Enquisa Europea de Forza de Traballo (LFS). Eurostat.

5.8 Salarios

Continuando a tendencia dos apartados anteriores deste capítulo, o sexo parece ser tamén un factor determinante das diferenzas salariais.

O informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2014 (últimos datos dispoñibles) reflicte que as mulleres galegas no ano 2014 percibiron un salario medio anual de 15.414 € fronte aos 19.746 € dos homes, o que supón que as mulleres percibiron un 22% menos que os homes polo seu traballo realizado.

A media total das CC.AA. no grupo de mulleres chegou aos 15.917 €, fronte aos 20.537 € dos homes, percibindo o colectivo feminino un 22,5% menos que os homes.

A muller galega cobra menos que a media feminina estatal (15.917 €) e que a media no conxunto do Estado de (18.420 €).

Cadro 5.46

Asalariados por CCAA e sexo. 2015

	Total		Mulleres	Homes
	Salario medio anual	%*	Salario medio anual	Salario medio anual
Andalucía	14.365	75,87	12.223	16.111
Aragón	18.895	75,51	16.046	21.249
Ppdo. de Asturias	19.528	72,51	16.234	22.390
Illas Baleares	17.247	82,08	15.482	18.861
Canarias	15.995	85,29	14.658	17.186
Cantabria	18.980	73,69	15.904	21.583
Castela León	18.058	77,52	15.580	20.099
Castela a Mancha	16.034	81,17	14.126	17.404
Cataluña	20.711	76,83	17.878	23.271
Comunidade Valenciana	16.756	78,64	14.588	18.550
Estremadura	13.559	83,74	12.235	14.611
Galicia	17.729	78,06	15.414	19.746
C. de Madrid	24.576	73,74	20.696	28.066
Rexión de Murcia	15.621	79,79	13.635	17.089
A Ríoxa	18.354	78,68	15.960	20.285
Cidade de Ceuta	22.397	72,89	18.255	25.043
Cidade de Melilla	21.388	75,25	17.890	23.775
Total	18.420	77,50	15.917	20.537

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home

Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2014

A evolución con respecto ao ano 2000 non era moi alentadora, xa que en Galicia a diferenza se incrementou en case un punto, pasando do 26,10% de diferenza en prexuízo das mulleres, ao 26,94% en 2006 e 26,28% en 2007. Pero dende o ano 2008 as diferenzas diminúen e mantéñense en valores similares nos anos 2009, 2010, 2011, 2012 e 2013. No ano 2014 vólvese producir unha pequena redución nas diferenzas salariais.

Cadro 5.47

Asalariados por sector de actividade económica e sexo. Galicia / España. 2014

	España Homes	España Mulleres	Galicia		
			Mulleres	Homes	%
Agricultura, gandería, selvicultura e pesca	68.521	4.089	9.819	14.104	69,62
Industria extractiva, enerxía e auga	28.706	21.500	20.583	27.897	73,78
Industria	24.348	17.747	15.459	22.044	70,13
Construción e servizos inmobiliarios	16.460	16.501	15.662	16.366	95,70
Comercio, reparacións e transporte	19.898	13.655	13.327	18.515	71,98
Información e comunicacións	29.933	22.750	17.698	23.479	75,38
Entidades financeiras e aseguradoras	35.931	25.659	22.638	30.174	75,02
Servizo ás empresas	19.376	13.230	11.612	17.086	67,96
Servizos sociais	25.860	21.142	21.038	25.297	83,16
Outros servizos persoais e de ocio	11.397	8.361	7.244	9.486	76,37
Total	20.537	15.917	15.414	19.746	78,06

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home en Galicia

Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2014

Neste cadro, apreciamos que as diferenzas salariais non son iguais segundo que rama de actividade económica se trate. As maiores diferenzas aprécianse na rama "servizos a empresas", onde a muller gaña un 32,04% menos que o home, seguida de "agricultura, gandería, silvicultura e pesca" cunha porcentaxe dun 30,38% menos en contra da muller e de "industria" cun 29,9% menos.

As menores diferenzas encontrámonas en "construción e servizos inmobiliarios" onde a muller percibe o 95,7% do salario masculino e "servizos sociais" con 83,16%.

Hai que ter en conta que estas diferenzas salariais están provocadas en boa medida por que a muller está contratada nunha maior proporción a tempo parcial, con contratos temporais, que se incorporan máis tarde ao mercado laboral e que interrompen a súa vida profesional para a atención dos fillos ou de persoas dependentes.

Cadro 5.48

Asalariados por tramos de salario e sexo.
Galicia / España. 2014

	Galicia		España	
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres
De 0 a 0,5 SMI	83.818	93.496	1.869.780	1.855.072
De 0,5 a 1 SMI	54.414	68.988	1.053.127	1.144.270
De 1 a 1,5 SMI	56.132	74.842	956.124	1.090.786
De 1,5 a 2 SMI	89.928	70.211	1.192.441	1.027.640
De 2 a 2,5 SMI	71.656	44.041	1.040.636	728.454
De 2,5 a 3 SMI	43.515	27.903	730.685	513.232
De 3 a 3,5 SMI	34.524	22.578	586.432	403.910
De 3,5 a 4 SMI	23.052	16.305	447.438	308.961
De 4 a 4,5 SMI	16.906	13.662	335.365	233.364
De 4,5 a 5 SMI	10.910	6.174	228.176	132.466
De 5 a 7,5 SMI	23.160	9.989	493.471	232.122
De 7,5 a 10 SMI	6.089	2.078	145.900	51.465
Máis de 10 SMI	3.398	607	104.914	22.792
Total	517.501	450.875	9.154.489	7.744.535

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de Traballo e pensións nas fontes tributarias: 2014

A partir dos datos facilitados pola Axencia Tributaria, observamos que en 2014 o 20,7% tiveron ingresos por salarios inferiores ao 50% de Salario Mínimo Interprofesional (S.M.I.) e o 15,3% tivéronos entre o 50% e o 100% do S.M.I. Isto supón que o 36% (36% en 2013) de mulleres no ano 2014, tiveron ingresos non superiores ao S.M.I. Os homes con salarios inferiores ao 50% do SMI foron o 16,2% e con salarios entre o 50% e o 100% do S.M.I. foron o 10,5%.

Cos salarios máis altos acontece á inversa, é unha porcentaxe moi baixa de mulleres as que perciben salarios altos.

La Enquisa Anual de Estrutura Salarial ano 2012 do INE (última dispoñible) confirma os datos anteriores.

Cadro 5.49

Salario bruto anual por tipo de contrato. (Euros). 2013.

Encuesta anual de estrutura salarial

Ambos os dous sexos	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	20.891,63	22.546,23	14.880,45
Aragón	22.103,79	23.575,68	15.287,02
Ppdo. de Asturias	21.750,66	23.376,76	16.291,27
Illas Baleares	20.960,00	21.823,15	16.409,29
Canarias	19.277,62	20.160,38	15.927,91
Cantabria	20.191,51	21.409,93	14.824,59
Castela León	20.569,14	21.839,16	15.529,26
Castela A Mancha	20.536,42	21.992,50	15.634,97
Cataluña	24.436,39	25.997,78	15.968,34
C. Valenciana	21.223,72	22.488,55	15.304,60
Extremadura	19.721,35	21.613,33	14.111,84
Galicia	19.389,20	20.619,85	14.985,56
C. de Madrid	26.044,39	27.745,02	16.937,65
Rexión de Murcia	20.682,01	21.806,07	16.025,67
Navarra	23.784,38	25.498,40	16.496,25
País Vasco	26.535,61	28.354,97	18.915,01
A Ríoxa	20.346,24	21.494,66	14.766,94
Ciudades Ceuta e Melilla			
España	22.726,44	24.277,06	15.893,55

Homes	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	23.592,08	25.444,59	16.282,25
Aragón	25.766,27	27.759,64	16.390,88
Ppdo. de Asturias	25.048,82	27.306,83	17.523,70
Illas Baleares	22.859,04	23.998,67	17.069,55
Canarias	21.089,85	22.136,05	16.725,10
Cantabria	23.309,90	25.089,24	15.865,19
Castela León	23.473,82	25.492,58	15.451,79
Castela A Mancha	22.810,39	24.455,62	16.747,85
Cataluña	27.836,40	29.828,25	16.959,95
C. Valenciana	24.289,23	25.894,57	16.155,03
Extremadura	21.585,30	23.589,07	15.345,40
Galicia	22.059,69	23.600,13	16.361,20
C. de Madrid	29.116,20	31.165,78	17.919,61
Rexión de Murcia	23.487,03	25.077,38	16.311,01
Navarra	27.632,80	29.909,45	17.708,85
País Vasco	30.084,89	32.460,76	19.707,72
A Ríoxa	23.097,08	24.853,36	14.777,61
Ciudades de Ceuta e Melilla			
España	25.682,05	27.608,03	16.880,78

Mulleres	Total	Indefinido	Duración determinada
Andalucía	17.828,44	19.133,89	13.490,69
Aragón	18.042,28	18.909,13	14.095,04
Ppdo. de Asturias	18.026,01	18.954,52	14.882,47
Illas Baleares	19.022,24	19.629,30	15.689,80
Canarias	17.498,71	18.145,70	15.250,97
Cantabria	16.771,99	17.456,28	13.576,58
Castela León	17.552,07	18.042,27	15.609,55
Castela A Mancha	17.527,30	18.575,83	14.375,85
Cataluña	20.931,07	22.040,18	14.957,87
C. Valenciana	17.870,88	18.655,30	14.490,64
Extremadura	17.401,90	19.086,25	12.696,40
Galicia	16.727,15	17.606,01	13.683,00
C. de Madrid	22.841,15	24.155,09	15.948,00
Rexión de Murcia	17.457,52	17.912,17	15.741,57
Navarra	19.462,13	20.494,62	15.190,80
País Vasco	22.313,41	23.384,74	18.038,30
A Ríoxa	17.486,66	18.034,02	14.755,36
Ciudades de Ceuta e Melilla			
España	19.537,33	20.632,89	14.891,24

Fonte: INE Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2013

En Galicia o salario medio bruto anual total en 2012, no colectivo feminino foi de 16.727,5 €. Se distinguimos entre tipo de contrato a media foi de 17.606,01 € para os contratos indefinidos e 13.683,00 € para os de duración determinada e no colectivo masculino foi de 22.059,69 €, distribuídos en 23.600,13 € para os contratos indefinidos e 16.361,20 € para os de duración determinada. Isto supón que as mulleres galegas en 2011 percibiron unhas retribucións un 24,17% menor que os dos homes, diferenza que no caso dos contratos indefinidos alcanza o 25,40%.

En España a media salarial bruta das mulleres en 2012, foi de 19.537,33 €, fronte aos 25.682,05 dos salarios masculinos, o que reflicte unha diferenza en contra do salario feminino de 23,88%. Nas contratacións indefinidas, esta diferenza desfavorable para as mulleres chega ao 25,26%.

5.9 Prestacións por desemprego

Os datos proporcionados polo MEYSS para a elaboración deste apartado non están desagregadas por CC.AA., polo que, aínda que fagamos referencia ás súas táboas estatísticas do 2014 imos utilizar tamén, o informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2014".

O n.º de perceptoras de prestacións de desemprego, segundo as estatísticas do Anuario de Estatísticas Laborais e de Asuntos Sociais do Mº de Emprego e Seguridade Social 2014, foi inferior ao dos homes no nivel contributivo e asistencial.

491.510 mulleres percibiron prestación de nivel contributivo, fronte a 568.289 homes.

576.986 mulleres percibiron prestacións de nivel asistencial, fronte a 644.404 homes.

132.793 mulleres percibiron a renda activa de inserción, fronte a 129.071 homes.

A media diaria bruta recoñecida a beneficiarios/ás de prestacións de desemprego de nivel contributivo segundo sexo e idade a nivel de todo o Estado é de 26,98 € día no ano 2014, últimos datos dispoñibles (28 € día en 2013). A contía percibida polo colectivo feminino está por debaixo desa media, alcanzando só 24.41 € día (25,35 € día en 2013), fronte aos 29,21 € do grupo de homes (30,07 € en 2013).

A maior diferenza encontrámola no colectivo de mulleres entre 55 e mais anos onde a diferenza de contía media diaria bruta chega a ser de 7 € día (mulleres 24,27 € día e homes 31,33 € día).

Cadro 5.50**Prestación media anual. Segundo sexo e idade.
España. 2014**

	2014
Homes	
menor de 26 anos	2.169
26 a 35 anos	3.038
36 a 45 anos	3.597
46 a 55 anos	3.861
55 e máis anos	4.786
Total	3.690
Mulleres	
menor de 26 anos	1.992
26 a 35 anos	2.888
36 a 45 anos	3.276
46 a 55 anos	3.154
55 e máis anos	3.996
Total	3.188

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de Traballo e pensións nas fontes tributarias: 2014

Para poder facer unha análise por CC.AA. e sexo utilizaremos os datos do informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2014".

En todas as CC.AA o importe da prestación media anual é inferior no colectivo feminino, 3.188 € (3.450 € en 2013) fronte aos 3.690 € (4.148 € en 2013) dos homes. En Galicia a media anual chegou aos 3.163 € (3.427 € en 2013) para as mulleres e aos 3.868 € (4.281 € en 2013) para os homes, polo tanto existe unha diferenza en prexuízo do grupo de mulleres de 705 € anuais como media.

Se comparamos a percepción media feminina en materia de prestacións de desemprego en 2014, co total do colectivo feminino, as mulleres galegas percibiron 25 € menos que a media de España, mellorando a súa posición con respecto a outros anos. No caso dos homes galegos a diferenza coa media dos homes España, é de 92 € máis.

Podemos concluír dicindo que a muller galega percibe só o 86% (80% en 2013) das prestacións, comparándoas coas percibidas polos seus compañeiros homes, é dicir, percibe un 14% menos.

Cadro 5.51

**Percepcións medias de prestacións por desemprego.
Por sexo e comunidade autónoma do perceptor. Galicia/España. 2014**

	Total	Homes	Mulleres
	Prestación media anual	Prestación media anual	Prestación media anual
Andalucía	3.179	3.383	2.950
Aragón	3.450	3.664	3.179
Ppdo. de Asturias	3.777	4.187	3.247
Illas Baleares	2.943	3.084	2.797
Canarias	3.221	3.444	2.980
Cantabria	3.545	3.885	3.097
Castela León	3.581	3.875	3.202
Castela a Mancha	3.460	3.691	3.164
Cataluña	3.730	3.952	3.481
Comunidad Valenciana	3.395	3.580	3.106
Estremadura	3.117	3.378	2.819
Galicia	3.548	3.868	3.163
C. de Madrid	4.050	4.302	3.775
Rexión de Murcia	3.153	3.332	2.931
A Ríoxa	3.541	3.711	3.327
Cidade de Ceuta	3.213	3.552	2.834
Cidade de Melilla	3.064	3.415	2.684
España	3.456	3.690	3.188

Fonte: Axencia Tributaria. Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2014

Facendo unha análise da nacionalidade dos perceptores/as, observamos que cando a nacionalidade é española, a diferenza nas percepcións das mulleres con respecto aos varóns é superior, chegando a percibir un 20,24% menos, mentres que se a orixe é estranxeira, a diferenza se reduce ata un 14,3% menos.

Cadro 5.52

**Desempregados e prestacións medias por nacionalidade e sexo do perceptor
Galicia - España. 2014**

	Desempregados			Prestación media anual		
	Ambos sexos	Mulleres	Homes	Ambos sexos	Mulleres	Homes
España						
Española	4.657.965	2.213.534	2.444.431	7.018	3.232	3.786
Estranxeira	586.104	225.421	360.683	5.788	2.749	3.039
Galicia						
Española	280.080	128.072	152.008	7.088	3.182	3.906
Estranxeira	11.548	4.425	7.123	5.686	2.624	3.062

Fonte: Agencia Estatal de la Administración Tributaria. Mercado de trabajo y pensiones en las fuentes tributarias.

A diferenza estriba na nacionalidade de orixe, xa que os homes non españois perciben unhas prestacións sensiblemente inferiores ás dos homes galegos (21,6% menos), mentres que as mulleres non españolas, con respecto ás mulleres galegas teñen uns ingresos en concepto de desemprego do 17,5% menos.

Esta análise volve reafirmar a idea de que, con independencia da orixe, nacionalidade, formación..., o colectivo de mulleres sempre está por debaixo do de homes.

5.10 Pensións

Para unha primeira análise utilizaremos os datos proporcionados polo Mº de Emprego e S.S. nas estatísticas do Anuario de Estatísticas Laborais do 2015, últimos dispoñibles desagregados por sexos no momento de finalización deste capítulo. Aínda que os datos non están desagregados por CC.AA, se o están por sexo, polo que nos poden dar unha visión xeral da situación da muller pensionista.

Faremos unha primeira análise das pensións contributivas.

O n.º de pensionistas mulleres (4.064.571) en toda España é lixeiramente inferior ao de homes (4.393.868). É máis destacable que se ben no colectivo masculino as pensións de xubilación, que requiren unha cotización previa, supoñen un 80,7% do total, no grupo de mulleres só alcanzan un 48%, mentres que as de viuvez chegan ao 39,70%.

En relación co importe medio mensual podemos dicir que no conxunto do Estado, as pensións percibidas polas mulleres en 2015 son 417,27 € menos que as dos homes, ou o que é o mesmo un 38% menores (mulleres: 683,4 €; homes: 1.100,67 €). Esta diferenza aínda é maior se comparamos as pensións de xubilación. Así unha pensionista de xubilación muller percibiría 454,87 € menos que os homes, un 38,28% menos.

As pensións de viuvez, orfandade e a favor de familiares son lixeiramente superiores no caso das mulleres.

Cadro 5.53

Pensión contributivas e importe medio e pensionistas segundo clase, por sexo.

España 2014/2015

	Pensións				Pensionistas ⁽¹⁾	
	Número		Importe medio En euros/mes		Número	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Homes	4.487.136	4.535.531	1.082,23	1.100,67	4.347.558	4.393.868
Incapacidade permanente	606.212	606.067	980,88	986,81	604.115	604.060
Xubilación	3.530.934	3.568.556	1.165,05	1.188,35	3.508.615	3.547.392
Viuvedade	170.646	174.120	472,41	477,81	62.834	63.234
Orfandade	169.679	176.558	368,15	369,66	162.452	169.067
Favor familiar	9.665	10.230	468,70	479,13	9.542	10.114
Mulleres	4.713.712	4.768.816	669,95	683,40	4.017.813	4.064.571
Incapacidade permanente	323.252	325.588	793,08	805,03	312.394	315.663
Xubilación	2.027.935	2.073.268	712,09	733,48	1.907.959	1.953.232
Viuvedade	2.177.704	2.179.099	635,84	642,82	1.621.360	1.613.529
Orfandade	156.153	162.125	370,86	371,23	149.464	155.240
Favor familiar	28.668	28.734	521,71	530,75	26.635	26.905
Ambos os dous sexos⁽²⁾	9.201.080	9.304.555	871,01	886,80	8.365.598	8.458.642
Incapacidade permanente	929.484	931.668	915,56	923,28	916.529	919.737
Xubilación	5.558.964	5.641.908	999,80	1021,19	5.416.669	5.500.709
Viuvedade	2.348.388	2.353.257	624,03	630,61	1.684.229	1.676.797
Orfandade	325.911	338.758	369,43	370,40	311.995	324.381
Favor familiar	38.334	38.964	508,35	517,20	36.177	37.019

(1) Véxase nota a este cadro en Fontes non explicativas

(2) Inclúe non consta sexo

Fonte: Anuario de estadísticas laborais 2015. Ministerio de Emprego e S.S.

Se a análise o realizamos observando as pensións segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase, para todo o territorio das CC.AA. en 2014 apreciamos que no colectivo de mulleres o maior n.º de pensións se concentra no tramo de 500,01 a 645,29 €, e o seguinte tramo con máis perceptoras é o de 150,01 a 500,00 €. No grupo de homes o primeiro tramo con máis pensionistas é o de 700,01 € a 1.100,00 € e o seguinte tramo con máis perceptores é o de 1.000,01 a 1.500,00 €, e nos tramos superiores son maioritarios e case exclusivos, o n.º de perceptores homes.

Para poder facer unha análise por CC.AA. e sexo utilizaremos os datos do informe da Axencia Tributaria "Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2014 (últimos datos dispoñibles).

Cabe sinalar que se ben en Galicia, o n.º de pensionistas (sen distinción polo tipo de pensión) é superior no colectivo feminino (50,7%), non o son os importes das pensións recibidas. No total das CC.AA. o n.º de mulleres pensionistas chega ao 48,8%.

A pensión media anual das mulleres pensionistas en Galicia alcanzou en 2014 os 10.012 € fronte aos 13.644 € dos homes, o que supón que as mulleres perciben o 73,4% do importe

da pensión masculina, ou o que é o mesmo un 26,6% € menos, o que supón unha significativa diferenza (3.632 € menos ao ano).

Cadro 5.54

Pensión contributivas, segundo tramos de contía mensual, por sexo e clase en miles. España 2015

	Total	Ata 150 €	De 150,01 a 500 €	De 500,01 a 648,59€	De 648,60 a 700€	De 700,01 a 1.100€	De 1.100,01 a 1.500,00	De 1.500,01 a 1.800€	De 1.800,01 a 2.000€	De 2.000,01 a 2.466,21€	Máis de 2.466,21 €
Homes	4.535,3	66,7	474,9	780,9	147,1	1.292,5	694,8	340,8	174,2	539,8	22,4
Incapacidade permanente	606,0	2,0	91,40	109,60	29,20	195,9	85,5	34,3	15,6	37,2	4,8
Xubilación	3.568,5	48,8	144,80	630,70	94,00	1.068,3	597,8	305,4	158,3	502,4	17,6
Viudedade	174,1	7,1	109,12	24,30	4,30	20,1	8,4	0,6	0,0	0,0	0,0
Orfandade e favor familiares	186,7	8,8	129,60	16,25	19,60	8,2	3,1	0,6	0,3	0,2	0,0
Mulleres	4.768,5	85,9	1.445,3	1.719,0	175,7	777,6	329,3	92,0	38,4	100,2	4,4
Incapacidade permanente	325,5	1,3	92,10	85,50	14,00	70,8	29,4	11,6	5,3	13,7	1,6
Xubilación	2.073,2	38,0	623,10	777,60	54,44	252,8	139,4	66,9	32,2	85,7	2,8
Viudedade	2.179,0	37,4	600,30	839,20	86,68	444,4	156,9	12,8	0,5	0,6	0,0
Orfandade e favor familiares	190,8	9,2	129,83	16,67	20,53	9,6	3,6	0,6	0,4	0,3	0,0
Ambos os dous sexos⁽¹⁾	9.303,8	152,6	1.920,3	2.499,8	322,8	2.070,1	1.024,1	432,8	212,6	640,1	26,8
Incapacidade permanente	931,6	3,4	183,5	195,1	43,2	266,7	114,9	45,9	20,9	50,9	6,4
Xubilación	5.641,9	86,9	767,9	1.408,3	148,4	1.321,1	737,2	372,3	190,5	588,1	20,4
Viudedade	2.353,2	44,4	709,4	863,5	91,0	464,5	165,3	13,4	0,5	0,6	0,0
Orfandade e favor familiares	377,7	18,1	259,4	32,9	40,1	17,8	6,7	1,2	0,7	0,5	0,0

(1) Inclúe non consta sexo

Fonte: Anuario de estadísticas laborais 2015. Ministerio de Empleo e S.S.

A muller galega tamén está en desvantaxe se a comparamos coa pensión media das mulleres do resto de CC.AA., con 875 € menos.

As pensionistas galegas ocupan o cuarto lugar das máis baixas, despois de Murcia, Extremadura e Castela-A Mancha.

Cadro 5.55

Pensión por CCAA e sexo. Exercicio 2014

	Total	Mulleres	Homes
	Pensión media anual	Pensión media anual	Pensión medio anual
Andalucía	11.957	10.060	13.745
Aragón	13.999	11.251	16.452
Ppdo. de Asturias	16.440	11.904	20.498
Illas Baleares	12.357	10.468	14.294
Canarias	12.260	10.554	13.824
Cantabria	13.773	10.995	16.394
Castela e León	13.330	11.023	15.278
Castela A Mancha	11.709	9.906	13.026
Cataluña	13.707	11.270	16.077
Comunidad Valenciana	12.333	10.351	14.214
Extremadura	11.084	9.789	12.158
Galicia	11.803	10.012	13.644
C. de Madrid	15.838	12.855	18.851
Rexión de Murcia	11.498	9.675	13.189
A Ríoxa	12.766	10.703	14.607
Cidade de Ceuta	15.310	11.833	18.660
Cidade de Melilla	14.412	11.654	17.115
Total	13.144	10.887	15.301

*Porcentaxe de salario da muller sobre o salario do home

Fonte: Mercado de traballo e pensións nas fontes tributarias: 2014

Inicio da relación laboral

6

6.1. Inscripción de empresas e apertura de centros de traballo

Inclúense neste apartado dous datos que, se ben non poden tomarse como reflexo real do número de empresas de Galicia, si poden considerarse como un índice aproximado, aínda que requiren precisións en cada apartado.

6.1.1. Inscripcións de empresas

Contabilízanse neste apartado as empresas coñ traballadores, obtidas agrupando contas de cotización co mesmo Número de Identificación Fiscal. Inclúense no Réxime Xeral (excepto Sistema Especial Empregados do Fogar), o Réxime da Minería do Carbón e o Réxime Especial de Traballadores do Mar (Conta Allea). Do sector servizos exclúese "Administración Pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria".

No cadro 6.1, ofrécese o dato estático do número de empresas a 31 de decembro de 2014 distribuídas segundo sector de actividade podéndose observar que o sector servizos é o que mais empresas contén e, con grande diferenza, o que mais traballadores ocupa.

Cadro 6.1

Empresas con asalariados e traballadores, segundo sector de actividade, por provincias (1). Galicia. 2015

	Empresas					Traballadores				
	Total	Agrario	Industria	Construción	Servizos	Total	Agrario	Industria	Construción	Servizos
A Coruña	33.396	1.795	2.773	3.317	25.511	273.661	5.508	44.240	19.602	204.311
Lugo	11.687	1.222	1.005	1.160	8.300	67.914	3.724	10.353	4.936	48.901
Ourense	9.797	359	1.068	995	7.375	62.306	966	12.822	4.965	43.553
Pontevedra	29.525	2.088	2.783	2.760	21.894	219.836	7.101	47.842	12.751	152.142
Galicia	81.054	5.414	7.338	7.964	60.338	623.717	17.184	115.545	42.330	448.658

Datos a 31 de decembro de 2014

(1) Empresas con traballadores, obtidas agrupando Contas de cotización co mesmo NIF. Inclúense o Réxime Xeral (agás Sistema especial de empregados do fogar), Réxime da Minería do Carbón e o Réxime Especial de traballadores do Mar (conta allea). Do sector Servizos exclúese "Admon. pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria".

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

No cadro 6.2, con datos extraídos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, pódese ver, nun cadro comparativo dos anos 2014 e 2015, o número de empresas distribuído segundo teñan asalariados ou sexan autónomos sen asalariados, extraéndose a conclusión de que a cifra dos primeiros é lixeiramente ascendente e a dos autónomos sen asalariados decreceu.

Cadro 6.2

Empresas segundo teñan asalariados ou sexan autónomos sen asalariados, por sector e sección de actividade, tipo, tamaño da empresa, por provincias. Galicia.

Galicia	Total		Empresas con asalariados (1)		Autónomos sen asalariados (2)	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	196.651	196.239	80.300	81.054	116.351	115.185

(1) Empresas con traballadores, obtidas agrupando Contas de cotización co mesmo NIF. Inclúense o Réxime Xeral (agás Sistema especial de empregados do fogar), Réxime da Minería do Carbón e o Réxime Especial de traballadores do Mar (conta allea). Do sector Servizos exclúese "Admon. pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria".

(2) A información sobre "Autónomos sen asalariados" refírese aos afiliados aos Réximes Especiais de Traballadores autónomos e do mar (conta propia). Exclúese aos autónomos que estean integrados en sociedades mercantis, cooperativas e outras entidades societarias, os que figuran como colaboradores familiares e os que estean rexistrados formando parte dalgún colectivo especial de traballadores.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Distribuídas as empresa e os traballadores polo tipo de empresa (cadro 6.3), claramente se observa que é moi superior o número de traballadores ocupados naquelas empresas que revisten a forma de persoa xurídica.

Cadro 6.3

Empresas inscritas na Seguridade Social e traballadores, segundo tipo de empresa. Galicia 2015

Galicia	Empresas			Traballadores		
	Total	Persoa física	Persoa xurídica	Total	Persoa física	Persoa xurídica
	81.054	32.816	48.238	623.717	67.251	556.466

Datos a 31 de decembro de 2015

Inclúense o Réxime Xeral (agás Sistema Especial Empregados do Fogar), o Réxime da Minería do Carbón e o Réxime Especial de Traballadores do Mar (conta allea). Do sector servizos, exclúese "Administración Pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria".

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

No cadro 6.4 pode observarse que, dos traballadores en empresas inscritas na Seguridade Social, case o 70% teñen suscrito contrato indefinido e que, de entre estes, o número de contratos a xornada completa ten un porcentaxe moi superior ao dos contratos temporais.

Cadro 6.4

Traballadores en empresas inscritas con asalariados, segundo tipo de contrato e tipo de xornada. Galicia 2015. (1)

Galicia	Total	Contrato Indefinido			Contrato Temporal		
		Total	Tempo Completo	Tempo Parcial	Total	Tempo Completo	Tempo Parcial
	623.717	432.232	356.184	76.048	191.485	124.101	67.384

(1) Empresas con traballadores, obtidas agrupando Contas de cotización co mesmo NIF. Inclúense o Réxime Xeral (agás Sistema especial de empregados do fogar), Réxime da Minería do Carbón e o Réxime Especial de traballadores do Mar (conta allea). Do sector Servizos exclúese "Admon. pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria".

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

6.1.2. Apertura de centros de traballo

Inclúense os cadros 6.5 a 6.9 relativos ás comunicacións de aperturas de centros de traballo, na súa acepción laboral, como unidade produtiva con organización específica que,

polo tanto, non poden ser tomados conceptualmente como empresas, xa que estas poden ter un ou varios centros de traballo. Por outra banda, a falta de comunicación dos cesamentos dos centros de traballo, unha vez amortizados os cadros de persoal, impiden coñecer-lo dato máis preciso do total neto de centros de traballo creados nun período. En consecuencia, estas cifras refírense a aquelas comunicacións de apertura de centros de traballo que, con carácter preceptivo, realizan as empresas.

Cadro 6.5

Comunicación de aperturas de centros de traballo rexistradas, por tipo de actuación e provincia. Galicia 2015.

Tipo Actuación	Totais	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Nova creación	19.386	7.390	3.019	2.506	6.471
Reanudación de actividade	237	96	19	44	78
Cambio de actividade	26	9	2	1	14
Traslado de centro	363	115	33	37	178
Totais	20.012	7.610	3.073	2.588	6.741

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Cadro 6.6

Comunicación de aperturas de centros de traballo
por sección da CNAE e provincia. Galicia 2015

Act. CNAE 09		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
A	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	77	177	45	65	364
B	Industrias extractivas	4	1	3	2	10
C	Industria manufactureira	170	141	45	224	580
D	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	7	31	3	3	44
E	Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación	24	4	0	7	35
F	Construción	5.244	1.701	2.051	4.211	13.207
G	Comercio por xunto e ao retalto; reparación de vehículos de motor e motocicletas	708	339	149	708	1.904
H	Transporte e almacenamento	87	50	14	76	227
I	Hostalaría	491	247	95	565	1.398
J	Información e comunicacións	61	42	9	45	157
K	Actividades financeiras e de seguros	80	21	31	83	215
L	Actividades inmobiliarias	34	12	7	31	84
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	178	65	24	132	399
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares	122	48	40	223	433
O	Administración pública e Defensa; Seguridade social obrigatoria	7	11	0	5	23
P	Educación	81	35	12	72	200
Q	Actividades sanitarias e servizos sociais	64	39	13	66	182
R	Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	55	39	20	78	192
S	Outros servizos	110	67	27	127	331
T	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	2	2	0	5	9
U	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0
Outras	Non figura no CNAE	4	1	0	13	18
Totais		7.610	3.073	2.588	6.741	20.012

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Cadro 6.7

Distribución provincial das persoas traballadoras en
centros de traballo segundo o sexo. Galicia 2015

	Homes	Mulleres	Totais
A Coruña	41.057	4.490	45.547
Lugo	12.802	1.466	14.268
Ourense	12.535	742	13.277
Pontevedra	26.694	4.346	31.040
Totais	93.088	11.044	104.132

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Cadro 6.8

**Persoas traballadoras en centros de traballo
por sección da CNAE e provincia. Galicia 2015**

Act. CNAE 09		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
A	Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	250	733	176	351	1.510
B	Industrias extractivas	15	0	32	4	51
C	Industria manufacturera	1.568	598	158	2.065	4.389
D	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	44	155	52	4	255
E	Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descont	148	29	0	99	276
F	Construción	35.155	10.140	11.819	21.981	79.095
G	Comercio por xunto e ao retalto; reparación de vehículos de motor e motocicletas	2.076	600	227	1.575	4.478
H	Transporte e almacenamento	686	78	66	341	1.171
I	Hostalaría	1.459	581	203	1.375	3.618
J	Información e comunicacións	497	239	12	119	867
K	Actividades financeiras e de seguros	142	30	42	101	315
L	Actividades inmobiliarias	44	20	9	38	111
M	Actividades profesionais, científicas e técnicas	683	219	45	439	1.386
N	Actividades administrativas e servizos auxiliares	1.576	165	101	1.192	3.034
O	Administración pública e Defensa; Seguridade social obrigatoria	103	109	0	129	341
P	Educación	286	139	43	329	797
Q	Actividades sanitarias e servizos sociais	293	193	217	213	916
R	Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	176	140	41	268	625
S	Outros servizos	199	96	34	364	693
T	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	126	2	0	5	133
U	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0
	Outros sen CNAE	21	2	0	48	71
Totais		45.547	14.268	13.277	31.040	104.132

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretería Xeral do Emprego

Sen extraer conclusións, dado o aleatorio das cifras, podemos observar que en 2015, comunicáronse as aperturas de 20.012 centros de traballo, correspondendo 19.386 a centros de nova creación.

El sector de construción é o que maior número de centros de traballo abre, supoñendo mais do 68% do total e, con grande diferenza, o que reflicte máis traballadores/as ocupados, coas reservas con que debe ser tomado este dato, xa que as obras sucesivas provocan unha repetición na contabilización dos produtores/as. Desagreganse por CNAE e provincias os centros de traballo, así como a distribución por sexo dos traballadores ocupados neles.

Examinando a evolución en relación cos anos anteriores (cadro 6.9), vemos que as cifras de aperturas de centros de traballo aumentan en relación cos anos anteriores en todas as provincias e se incrementa o número de traballadores ocupados neles.

Cadro 6.9**Distribución provincial dos centros de traballo rexistrados e persoas traballadoras ocupadas. Evolución 2012-2015**

	Total Centros de Traballo			
	2012	2013	2014	2015
A Coruña	6.571	6.550	6.703	7.610
Lugo	2.306	2.452	2.509	3.073
Ourense	1.844	1.528	2.103	2.588
Pontevedra	4.871	5.540	5.686	6.741
Total	15.592	16.070	17.001	20.012

	Total traballadores e traballadoras			
	2012	2013	2014	2015
A Coruña	34.975	33.926	35.076	45.574
Lugo	10.004	10.101	10.938	14.268
Ourense	9.373	7.123	9.998	13.277
Pontevedra	20.861	24.037	24.983	31.040
Total	75.213	75.187	80.995	104.159

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

6.2. Afiliacións e altas na Seguridade Social**6.2.1. Introducción**

Os datos que proporcionan as altas dos traballadores/as á Seguridade Social constitúen unha importante ferramenta de traballo para a análise da configuración laboral da comunidade autónoma, permitindo ademais, pola súa desagregación en réximes o sistemas especiais, obter información de certo detalle nas actividades do mar e autónomos. Así mesmo, a Tesourería Xeral da Seguridade Social constituíu unha nova base de datos do total de traballadores/as afiliados/as por sectores de actividade de indubidable valor.

Convén precisar que por traballadores/as afiliados/as e en alta enténdese ademais dos que traballan pola súa conta, todos aqueles que, nun momento determinado, se atopan ao servizo da empresa, e polos que esta cotiza, se ben, o número de afiliados/as non se corresponde necesariamente co de traballadores/as, senón co de situacións que xeran obriga de cotizar, é dicir, a mesma persoa contabilízase tantas veces como situacións de cotización teña, sexa porque teña varias actividades nun mesmo réxime, ou en varios. A afiliación e a alta na Seguridade Social é obrigatoria para todo traballador en activo por conta allea, ou que desempeñe o exercicio de calquera actividade de carácter autónomo, coa exclusión dun reducidísimo número de profesionais liberais. Tamén se asimilan ás situacións en alta, a incapacidade temporal, o desemprego na modalidade de pago delegado e a situación de suspensión por regulación de emprego.

Non obstante, as cifras que proporciona o chamado "sistema da Seguridade Social" non comprenden a todos os traballadores/as, xa que quedan fóra os cotizantes á Mutualidade de Funcionarios/as da Administración Civil do Estado (MUFACE), os integrados no Instituto Social das Forzas Armadas (ISFAS) e os afiliados/as á Mutualidade Xeral de Xustiza (MUGEJU).

6.2.2. A evolución a medio prazo

Da análise dos datos a medio prazo, 1985-2015 (cadro 6.10), obsérvase que, no total galego, existen dunha data a outra 244.100 novos/as cotizantes, pero que dito aumento prodúcese significativamente nas provincias da Coruña en 139.800 e Pontevedra en 102.200; en moi pequena medida –soamente 5.800 altas máis- na de Ourense, e é negativa en 3.700 na de Lugo.

Como xa sinalabamos nos informes de anos pasados, ademais do espectacular aumento do número de afiliados/as en alta nos anos 1998 e 1999, xunto con 2006 e 2007 os datos de maior relevancia son a diminución do número de afiliados nos anos 2009 a 2013: 42.800; 22.200; 27.300; 39.000 e 23.800, respectivamente, cada un dos anos, de tal xeito que entre 2008 e 2013 os afiliados galegos diminuíron en 155.100, que representa o 14,46% dos 1.072.500 cotizantes en media anual de dito ano 2008.

Tamén é salientable o descenso no cómputo xeral do período do número de traballadores/as en alta pertencentes ao Réxime Agrario, que pasan no total de Galicia de 205.600 en 1985 a 52.900 en 2007, o que supón, por conseguinte, un descenso de 152.700 altas, e a 32.400 en 2015, se computamos os pertencentes ó actual sistema especial (os de conta allea, incluídos no réxime xeral): 4.700 e os agrarios integrados no de autónomos: 27.700.

No ano 2014 fréase o descenso dos activos nas catro provincias galegas e no total de Galicia, aínda co crecemento é de só 4.400 afiliados no conxunto da Comunidade Autónoma.

En 2015 continúa o incremento do número de afiliados a Seguridade Social, que representan en decembro de dito ano un total de 946.122 cun aumento, con respecto á media de 2014, de 24.322 cotizantes.

Cadro 6.10

**Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Réximes Xeral e Agrario, e total.
Galicia/España. 1985/1991/2005/ 2009 a 2015**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985 ⁽¹⁾	R. Xeral	133,8	34,8	36,5	110,4	315,5	6.434,3
	R. Agrario	60,0	63,2	37,7	44,7	205,6	1.660,2
	Total ⁽²⁾	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
1991	R. Xeral	188,5	50,1	52,2	161,4	452,2	8.786,6
	R. Agrario	43,2	41,7	20,2	26,5	131,7	1.339,9
	Total ⁽²⁾	307,4	115,9	94,8	259,2	777,3	12.648,3
2005	R. Xeral	303,1	76,2	72,9	259,1	711,3	13.488,9
	R. Agrario	20,6	21,7	6,0	10,3	58,6	1.043,8
	Total ⁽²⁾	411,4	125,7	105,2	355,5	997,7	17.835,4
2009	R. Xeral	325,8	83,3	77,7	268,8	755,6	13.634,8
	R. Agrario(3)	1,4	1,4	0,4	1,3	4,5	801,7
	Agrario autónomo (SETA)	14,6	15,8	3,7	6,2	40,3	224,3
	Total ⁽²⁾	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,7	17.916,8
2010	R. Xeral	321,7	81,9	76,5	260,5	740,6	13.354,3
	R.Agrario(3)	1,5	1,4	0,4	1,3	4,6	820,0
	Agrario Autónomo (SETA)	13,4	14,8	3,3	5,6	37,1	213,1
	Total ⁽²⁾	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
2011	R. Xeral	313,6	80,2	74,7	249,7	718,2	13.152,5
	R.Agrario(3)	1,5	1,5	0,4	1,3	4,7	822,3
	Agrario autónomo (SETA)	12,6	14,0	2,9	5,1	34,6	205,3
	Total ⁽²⁾	414,8	123,7	103,8	337,9	980,2	17.263,3
2012	R. Xeral (5)	296,2	75,1	70,5	232,4	674,2	12.470,5
	S. E. Agrario(4)	1,6	1,6	0,3	1,3	4,8	810,1
	Agrario Autónomo (SETA)	12,0	13,3	2,7	4,8	32,8	199,6
	Total ⁽²⁾	400,2	118,8	99,9	322,3	941,2	16.738,6
2013	R. Xeral (5)	286,0	71,4	68,5	223,7	649,5	12.027,9
	S. E. Agrario(4)	1,5	1,5	0,3	1,1	4,5	753,5
	Agrario Autónomo (SETA)	11,4	12,7	2,5	4,5	31,2	195,8
	Total ⁽²⁾	391,2	114,8	98,0	313,4	917,4	16.299,5
2014	R. Xeral (5)	287,4	71,6	68,6	224,6	652,2	12.212,0
	S. E. Agrario(4)	1,6	1,5	0,3	1,1	4,5	754,6
	Agrario Autónomo (SETA)	10,9	12,2	2,4	4,3	29,8	194,3
	Total ⁽²⁾	393,9	115,0	98,2	314,8	921,8	16.556,0
2015	R. Xeral (5)	297,9	73,9	69,9	234,0	675,7	12.842,1
	S. E. Agrario(4)	1,7	1,8	0,3	1,0	4,7	807,0
	Agrario Autónomo (SETA)	10,2	11,4	2,2	4,0	27,7	191,7
	Total ⁽²⁾	405,2	117,1	99,4	324,4	946,1	17.308,4

Medias anuais en miles de persoas, excepto 2015 que é a decembro de dito ano.

(1) Non se inclúen os/as afiliados/as aos réximes especiais existentes nesa época de Representantes de Comercio, Artistas, Toureiros, Escritores/as de libros e Futbolistas (a incidencia é moi pequena)

(2) O total inclúe, ademais dos reseñados, os do Mar, Autónomos, Empregados/as do Fogar e Minería do Carbón

(3) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do rexíme especial agrario integranse no rexíme especial de traballadores autónomos (lei 18/2007 de 4 de xullo)

(4) A partir do 1 de xaneiro de 2012 os traballadores por conta allea do rexíme especial agrario integranse no rexíme Xeral (lei 27/2011 de 1 de agosto)

(5) Sen agrarios e empregados/as do fogar

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

Convén destacar tamén que o Réxime Xeral, onde se inclúen os asalariados/as do sector industrial, da construción e dos servizos, experimenta nese período un incremento de 360.200 cotizantes, é dicir, dos 315.500 afiliados en 1985 aos 675.700 en 2015, pasando de

representar un 44,94% do total das altas en 1985 a un 71,42%, en 2015, aínda así a certa distancia do 74,20% que constitúe dita proporción no total español.

A diminución nestes últimos anos dos traballadores/as afiliados e en alta pertencentes ao extinguido Réxime Especial Agrario, supón que, na Comunidade Autónoma Galega, o peso dos traballadores susceptibles de integrarse en dito réxime pasa do 29,29% do total de afiliados/as que representaba en 1985, ao 3,42% en 2015, acurtando diferenzas ano a ano e xa en estes últimos representando unha porcentaxe moi inferior co conxunto estatal.

A peculiaridade dos datos das provincias de Lugo e Ourense vén dada por mor do descenso dos activos agrarios, xa que, ámbalas dúas, aumentan de xeito salientable o número de altas do Réxime Xeral, mantendo xa, a partir de 1986 en Ourense e 1989 en Lugo, a diferenza do sucedido ata ditas datas, un maior número de traballadores/as do citado Réxime Xeral que do Agrario.

6.2.3. Análise dos dez últimos anos

Da análise dos datos correspondentes a estes últimos dez anos (cadro 6.11), constátase que despois dos importantes aumentos das afiliacións nos anos 1998 e 1999 (subidas de 31.900 e 36.900), experimentase un descenso apreciable sobre a subida de ditos anos no período que vai de 2000 a 2002, con aumentos interanuais de 28.900, 24.200 e 19.600, respectivamente e 23.200, a mesma cifra de altas nos anos 2003 e 2004 (ver informes de anos anteriores).

No ano 2005 o aumento interanual é maior: 27.400, continúa á alza en 2006: 34.800 e increméntase no maior aumento destes últimos anos en 37.700 no ano 2007. En 2008 coa forte crise en plena virulencia aínda lograse un aumento (en media anual) de 1.700 cotizantes. Producíndose diminucións importantes en 2009 - 42.800 - en 2010 - 22.200 -, en 2011- 22.800, en 2012 : 39.000 e en 2013: 23.800.

Como sinalabamos anteriormente en 2014 ráchase a tendencia á baixa do número de afiliados, medrando no seu conxunto 4.400 activos en Galicia, se ben diminúen en 1.400 o número dos activos agrarios (no seu conxunto , conta propia e conta allea).

Cadro 6.11

Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral. Por réximes. Galicia/España. 2006-2015

2006	R. Xeral	317,4	80,0	75,9	271,5	744,8	14.161,8
	Mar	7,0	2,2	0,0	18,0	27,2	71,7
	Agrario	19,6	20,7	5,5	9,7	55,5	999,2
	Autónomos	75,1	23,6	24,0	63,6	186,3	3.018,7
	Outros	7,8	2,5	2,7	5,7	18,7	344,9
	Total	426,9	129,0	108,1	368,5	1.032,5	18.596,3
2007	R. Xeral	332,5	83,6	79,0	285,8	781,0	14.706,8
	Mar	6,9	2,2	0,0	17,1	26,2	70,7
	Agrario	18,9	19,8	5,1	9,1	52,9	968,9
	Autónomos	77,0	24,0	24,3	65,2	190,5	3.121,7
	Outros	8,0	2,8	2,9	6,0	19,6	284,2
	Total	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,2	19.152,3
2008	R. Xeral	335,4	85,4	79,6	285,3	785,7	14.526,0
	Mar	6,9	2,1	0,0	16,5	25,5	69,2
	Agrario(1)	1,3	1,4	0,4	1,3	4,4	744,5
	Autónomos(1)	93,9	41,4	28,5	72,6	236,4	3.377,9
	Outros	8,4	2,8	2,9	6,4	20,5	288,0
	Total	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,5	19.005,6
2009	R. Xeral	323,9	82,9	77,2	267,2	751,2	13.546,1
	Mar	6,6	1,9	0,0	16,1	24,7	66,6
	Agrario(1)	1,4	1,4	0,4	1,3	4,5	802,2
	Autónomos(1)	91,0	39,9	27,6	70,3	228,8	3.213,8
	Outros	8,5	2,9	3,0	6,1	20,5	288,1
	Total	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,7	17.916,8
2010	R. Xeral	319,6	81,4	76,0	258,7	735,7	13.279,2
	Mar	6,5	2,0	0,0	15,6	24,1	64,7
	Agrario(1)	1,5	1,4	0,4	1,3	4,6	818,8
	Autónomos(1)	88,7	38,7	26,8	68,6	222,8	3.126,0
	Outros	8,3	2,8	3,0	6,2	20,3	293,2
	Total	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
2011	R. Xeral	311,4	79,7	74,2	247,6	712,9	13.053,1
	Mar	6,4	1,9	0,0	15,2	23,5	62,8
	Agrario(1)	1,5	1,5	0,4	1,3	4,7	820,2
	Autónomos(1)	87,1	37,8	26,3	67,6	218,8	3.088,8
	Outros	8,4	2,8	2,9	6,2	20,4	301,4
	Total	414,8	123,7	103,8	337,9	980,3	17.326,3
2012	R. Xeral(2)	296,2	75,1	70,5	232,4	674,2	12.470,5
	Mar	6,3	1,8	0,0	14,8	22,9	61,8
	Agrario(1)	1,6	1,6	0,3	1,3	4,8	810,1
	Autónomos(1)	86,0	37,2	26,0	66,5	215,8	3.045,8
	Outros	10,1	3,1	3,1	7,3	23,5	350,2
	Total	400,2	118,8	99,9	322,3	941,2	16.738,6
2013	R. Xeral(2)	286,0	71,4	68,5	223,7	649,5	12.027,9
	Mar	6,1	1,7	0,0	14,2	22,1	61,8
	Agrario(1)	1,5	1,5	0,3	1,2	4,5	753,5
	Autónomos(1)	85,7	36,7	25,8	65,6	213,9	3.029,2
	Outros	11,8	3,5	3,4	8,7	27,4	427,2
	Total	391,2	114,8	98,0	313,4	917,4	16.299,5
2014	R. Xeral(2)	287,4	71,6	68,6	224,6	652,2	12.212,0
	Mar	6,1	1,6	0,0	13,9	21,6	61,7
	Agrario(1)	1,6	1,5	0,3	1,1	4,5	754,6
	Autónomos(1)	87,1	36,7	25,9	66,4	216,0	3.095,8
	Outros	11,7	3,6	3,4	8,8	27,5	432,0
	Total	393,9	115,0	98,2	314,8	921,8	16.556,0
2015	R. Xeral(2)	297,9	73,9	69,9	234,0	675,7	12.842,1
	Mar	6,0	1,5	0,0	13,3	20,9	57,6
	Agrario(1)	1,7	1,8	0,3	1,0	4,7	807,0
	Autónomos(1)	88,0	36,2	25,8	67,2	217,3	3.168,0
	Outros	11,7	3,6	3,4	8,8	27,6	433,8
	Total	405,2	117,1	99,4	324,4	946,1	17.308,4

Medias anuais en miles, excepto 2015 que é a decembro de dito ano

(1)A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do rexime especial agrario integranse no rexime especial de traballadores autónomos (lei 18/2007 de 4 de xullo).

Contabilízanse a partir de dita data só os que na actualidade inclúense no sistema especial agrario (conta allea)

(2)A partir do 1 de xaneiro de 2012 os traballadores por conta allea do rexime especial agrario e os do empregado/s/as do fogar integranse no rexime Xeral (lei 27/2011 de 1 de agosto).

Neste cadro no rexime xeral non se inclúen os afiliados de estes colectivos.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

En 2004 os 62.200 activos agrarios supoñían o 6,42% do total dos afiliados. Continua tamén a diminución paulatina dos afiliados ao Réxime do Mar en 2015, do mesmo xeito que desde 2009.

A pesar do incremento interanual en 2015 de 23.500 cotizantes do Réxime Xeral, que pasan a representar en Galicia 675.700, son menos os traballadores/as en alta de dito Réxime que en 2005, en concreto 35.600. No réxime de autónomos hai en 2015 35.400 traballadores máis que en 2005, cunha notable subida no ano 2008 incrementándose a partir dese ano co colectivo de conta propia do réxime agrario.

6.2.4. Traballadores/as afiliados/as por sexo e réxime

No cadro 6.12 inclúense os datos de afiliados/as en Galicia por sexo e réxime referentes neste caso non á media anual como se reflicten no resto dos cadros senón a decembro do ano correspondente.

Cadro 6.12

Traballadores/as afiliados/as e en alta. Por réximes e sexos. Galicia. 1998/2014-2015 (1)

		A Coruña			Lugo			Ourense			Pontevedra			Galicia		
		1998	2014(2)	2015(2)	1998	2014(2)	2015(2)	1998	2014(2)	2015(2)	1998	2014(2)	2015(2)	1998	2014(2)	2015(2)
Agrario /SETA(1,2)	Homes	10.733	3.796	3.653	12.600	5.426	5.256	3.547	831	835	5.068	1.468	1.426	31.948	11.521	11.170
	Mulleres	16.807	6.947	6.497	15.945	6.496	6.185	7.314	1.477	1.321	10.115	2.781	2.574	50.181	17.701	16.577
Mar	Homes	6.496	4.640	4.407	2.031	1.363	1.360	0	0	0	15.992	9.834	9.531	24.519	15.837	15.298
	Mulleres	888	1.464	1.340	218	159	141	0	0	0	4.043	3.723	3.611	5.149	5.346	5.092
Autónomos (No SETA)	Homes	40.334	46.598	46.684	13.772	15.537	15.506	15.017	14.872	14.699	33.418	38.097	38.052	102.541	115.104	114.941
	Mulleres	21.867	30.502	30.586	6.452	9.099	9.101	6.842	8.872	8.719	17.780	24.705	24.733	52.941	73.178	73.140
Xeral e do Carbón	Homes	146.404	142.082	147.035	39.752	35.568	36.195	38.148	34.502	35.093	126.038	112.150	116.093	350.342	324.302	334.416
	Mulleres	85.335	142.355	145.789	20.598	35.659	36.497	21.480	33.831	33.660	66.932	108.839	112.172	194.345	320.684	328.118
Empreg. do Fogar(2)	Homes	112	287	274	24	66	67	26	87	79	54	148	160	216	588	580
	Mulleres	5.367	11.388	11.357	1.476	3.588	3.532	1.695	3.323	3.294	3.671	8.645	8.645	12.209	26.944	26.827
Total	Homes	204.079	198.544	203.281	68.179	59.242	59.795	56.738	50.497	50.936	180.570	162.325	165.936	509.566	470.608	479.947
	Mulleres	130.264	193.069	195.971	44.689	55.384	55.791	37.331	47.535	47.034	102.541	149.058	152.139	314.825	445.046	450.935

Elaboración propia. Datos a decembro de cada ano

(1) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do réxime especial agrario integranse no réxime especial de traballadores autónomos (lei 18/2007 de 4 de xullo). A partir de dita data inclúense os datos no Sistema especial SETA

(2) A partir do 1 de xaneiro de 2012 os traballadores por conta aliea do réxime especial agrario e os do empregados/as do fogar integranse no réxime Xeral (lei 27/2011 de 1 de agosto). A partir de dita data inclúense os datos no Sistema especial, xunto cos do SETA e no sistema de Empregados/as do Fogar do Réxime Xeral, respectivamente

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

Consoante cos datos que proporciona a Seguridade Social traballan en 2015 en Galicia máis homes que mulleres, 479.947, o 51,56% de varóns, fronte a 450.935, o 48,44% de mulleres. Por provincias, mantense unha proporción moi similar ao total galego; por réximes hai moitas diferenzas. En efecto, as mulleres son maioría esmagadora no Réxime de Empregados do Fogar (26.827 afiliadas por só 580 varóns en alta); tamén son maioría no Réxime Agrario, representando, en 2014, o 59,74% do total.

No Réxime do Mar traballan 15.298 homes, tres veces máis das 5.092 mulleres en alta, cunha clara tendencia neste réxime á diminución da porcentaxe de afiliados varóns. Os 114.941 varóns afiliados ao Réxime de Autónomos constitúen o 61,11% do total de dito réxime e no Xeral os 334.416 traballadores masculinos supoñen o 50,47% dos afiliados.

En termos globais é de destacar que os maiores incrementos, tanto porcentual como en contía global dos últimos anos anteriores a crise, prodúcese no colectivo das mulleres que recorta, por tanto, as diferenzas con respecto ao total dos afiliados masculinos. Nos cinco

anos de baixada xeral de cotizantes, de 2009 a 2013 diminúen en maior medida os afiliados masculinos cos correspondentes ao colectivo das mulleres e en 2014 e 2015 que comezan a medrar as afiliacións, o incremento dos cotizantes teñen lugar en ambos sexos, se ben no derradeiro ano en lixeiro maior porcentaxe nos varóns.

6.2.5. Traballadores/as afiliados/as por sector de actividade

Cadro 6.13

**Traballadores/as afiliados/as en alta laboral. Por sector de actividade.
Galicia/España. 2007-2014**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Agrario	2007	28,4	23,7	7,3	27,6	87,0	1.188,8
	2008	27,3	22,6	7,0	26,3	83,2	1.204,5
	2009	24,7	21,0	6,6	24,5	76,8	1.197,7
	2010	23,3	19,9	6,1	23,2	72,5	1.200,4
	2011	22,7	19,1	5,7	22,3	69,8	1.188,9
	2012	22,0	18,4	5,3	21,5	67,1	1.168,5
	2013	21,6	17,7	5,1	20,8	65,2	1.108,5
	2014	21,4	17,3	5,0	20,2	63,9	1.112,0
Industria	2007	65,6	16,1	19,1	76,4	177,2	2.705,5
	2008	65,3	15,8	18,7	75,5	175,3	2.638,7
	2009	61,7	14,8	17,1	67,7	161,3	2.397,9
	2010	59,6	14,4	16,7	63,4	154,1	2.286,0
	2011	57,6	14,1	16,8	59,1	147,6	2.222,6
	2012	54,6	13,5	16,0	55,3	139,3	2.103,5
	2013	51,9	12,6	15,4	53,6	133,5	2.021,8
	2014	51,0	12,5	15,1	52,5	131,1	2.023,1
Construción	2007	61,1	15,8	15,2	47,8	139,9	2.454,1
	2008	58,1	15,6	14,6	44,8	133,1	2.182,4
	2009	52,9	14,6	13,7	39,4	120,6	1.779,6
	2010	48,1	13,5	12,3	35,1	109,0	1.545,8
	2011	42,2	12,2	11,0	30,9	96,3	1.355,1
	2012	35,4	10,4	10,0	25,3	81,0	1.123,4
	2013	32,1	9,1	9,5	22,0	72,7	997,2
	2014	31,9	9,0	9,5	21,7	72,0	980,5
Servizos	2007	288,2	76,8	69,7	231,4	666,0	12.803,8
	2008	295,2	79,2	71,0	235,4	680,8	12.979,9
	2009	290,4	78,0	70,0	228,0	666,4	12.541,6
	2010	293,6	78,6	71,1	228,7	672,0	12.549,7
	2011	292,4	78,4	70,4	225,6	666,8	12.559,7
	2012	288,3	76,6	68,6	220,2	653,7	12.343,6
	2013	285,5	75,4	68,0	217,0	645,9	12.172,1
	2014	289,6	76,2	68,7	220,4	654,9	12.440,4
Total	2007	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,1	19.152,3
	2008	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,5	19.005,6
	2009	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,7	17.916,8
	2010	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
	2011	414,8	123,7	103,8	337,9	980,2	17.326,3
	2012	400,2	118,8	99,9	322,3	941,2	16.738,6
	2013	391,2	114,8	98,0	313,4	917,4	16.299,5
	2014	393,9	115,0	98,2	314,8	921,8	16.556,0

Elaboración propia

Datos: medias anuais redondeados a miles

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

A data de redacción deste informe non estaban dispoñibles os datos oficiais de 2015, deste epígrafe. No cadro 6.13, no que se contempla unha distribución dos traballadores/as afiliados/as polos sectores clásicos de actividade, a poboación afiliada galega sitúase maioritariamente no sector servizos, 654.900 afiliados en 2014 que representan o 71,04% do total, máis de 4 puntos por baixo do 75,14% dos 12.440.400 que supoñen no global de España. Segue en importancia o sector da industria, onde se atopan en alta en 2014, 131.100 traballadores/as que constitúen o 14,22% dos afiliados/as galegos. No cómputo xeral español os dous millóns vinte tres mil cen traballadores/as da industria representan unha porcentaxe do 12,22% sobre o total de afiliados/as, dous puntos inferior por tanto á galega.

No sector agrario, no que debemos incluír tamén o pesqueiro, están en alta 63.900 traballadores/as que constitúen o 6,93% dos afiliados/as galegos, mentres que o millón cento once mil douscentos traballadores/as incluídos en dito sector a nivel estatal representan o 6,71% do total de afiliados/as españois.

Por último na construción no ano 2014 diminúen os traballadores/as en alta en Galicia na cifra de 700 activos situándose en 72.000 que supoñen o 7,81% do total de afiliados/as, superior en case dous puntos en termos porcentuais á que representan os novecentos oitenta mil cincocentos afiliados/as de dito sector no total de España.

6.2.6. Afiliacións e altas por comunidades autónomas

Desde a perspectiva das comunidades autónomas e o conxunto do Estado español, (cadro 6.14) despois da recuperación xeral do número de afiliados/as experimentada en 1996, respecto ás perdas de activos que con carácter xeral se produciron en 1993 e 1994 (ver informes de anos precedentes), no conxunto de España, en 1997, prodúcese un aumento importante con respecto ao ano anterior, de 426.100 afiliados/as, aumento que se experimenta na totalidade das comunidades autónomas. En 1998 consolídase dita tendencia cunha importante subida interanual de 658.900 afiliados/as, superada pola que ten lugar en 1999, con 753.900 altas. No ano 2000 o incremento foi de 718.000, no 2001 de 587.000; no 2002 de 476.400, en 2003 de 487.300, en 2004 de 468.200, en 2005 de 753.700, en 2006 de 760.800, en 2007 de 555.900. No ano 2008 polo impacto da crise diminúe en 146.700 e en 2009 o impacto é moito maior, reducíndose en máis de un millón oitenta e oito mil o número de afiliados/as en alta. No ano 2010 segue a tendencia á redución do número de afiliados/as, aínda que o efecto é menor que o ano precedente (335.000 altas menos), en 2011 tamén algo menor: 255.600 en cómputo de media anual, en 2012 volve a incrementarse ata os 587.800 afiliados menos que o ano precedente e en 2013 439.000.

Cadro 6.14

Traballadores/as afiliados/as e en alta laboral.
Por réximes e comunidades autónomas. 2008-2015

	2008					Total
	R. Xeral	Mar	Agrario(2)	Autónomos(2)	Outros ⁽¹⁾	
Andalucía	2.059,1	9,4	457,5	504,3	30,8	3.061,1
Aragón	453,4	0,0	9,3	116,4	7,8	586,9
Asturias	306,4	1,8	1,0	83,2	10,4	402,8
Baleares	350,2	2,0	2,4	88,3	9,3	452,2
Canarias	624,4	6,1	15,7	114,7	7,5	768,4
Cantabria	175,8	1,4	0,6	46,1	3,6	227,5
C. A Mancha	555,1	0,0	30,2	162,9	7,8	756,0
C. León	721,8	0,0	13,7	221,9	14,7	972,1
Cataluña	2.707,1	6,8	20,6	589,7	53,2	3.377,4
C. Valenciana	1.469,2	5,7	55,6	368,4	24,2	1.923,1
Estremadura	253,0	0,0	60,8	81,5	2,3	397,6
Galicia	785,7	25,4	4,5	236,4	20,5	1.072,5
Madrid	2.548,6	4,6	3,5	386,3	67,0	3.010,0
Murcia	404,5	1,1	58,5	104,2	8,1	576,4
Navarra	224,0	0,0	4,0	50,1	3,9	282,0
País Vasco	758,9	4,3	2,6	188,7	13,4	967,9
A Ríoxa	98,0	0,0	4,2	28,7	1,6	132,5
Ceuta	16,4	0,3	0,0	2,9	0,7	20,3
Melilla	14,3	0,1	0,0	3,1	1,3	18,8
España	14.525,9	69,0	744,7	3.377,8	288,1	19.005,5

	2009					Total
	R. Xeral	Mar	Agrario(2)	Autónomos(2)	Outros ⁽¹⁾	
Andalucía	1.905,0	9,3	478,8	481,2	31,8	2.906,1
Aragón	419,9	0,0	11,3	110,4	7,3	548,9
Asturias	293,3	1,7	1,1	80,5	10,3	386,9
Baleares	324,2	2,0	2,6	84,0	9,8	422,6
Canarias	565,6	5,5	15,4	108,4	7,8	702,7
Cantabria	167,2	1,4	0,7	44,2	3,9	217,4
C. A Mancha	514,7	0,0	38,5	153,3	7,7	714,2
C. León	690,3	0,0	15,3	213,6	14,2	933,4
Cataluña	2.519,6	6,6	24,0	557,9	56,1	3.164,2
C. Valenciana	1.306,9	5,4	64,6	342,1	23,6	1.742,6
Estremadura	242,8	0,0	62,9	79,8	2,5	388,0
Galicia	751,1	24,6	4,5	228,8	20,6	1.029,6
Madrid	2.411,4	4,3	4,7	367,1	69,8	2.857,3
Murcia	363,1	1,0	65,0	98,0	8,3	535,4
Navarra	210,8	0,0	4,6	47,8	4,4	267,6
País Vasco	730,0	4,3	3,2	183,3	13,9	934,7
A Ríoxa	92,0	0,0	4,9	27,2	1,7	125,8
Ceuta	16,5	0,2	0,0	2,9	0,7	20,3
Melilla	14,6	0,1	0,0	3,1	1,3	19,1
					0,0	
España	13.539,0	66,4	802,1	3.213,6	295,7	17.916,8

	2010					
	R. Xeral	Mar	Agrario(2)	Autónomos(2)	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.871,5	9,0	487,9	470,6	31,7	2.870,7
Aragón	413,4	0,0	11,6	107,1	6,6	538,7
Asturias	293,1	1,7	1,1	78,6	6,4	380,9
Baleares	315,6	2,0	2,8	81,6	9,6	411,6
Canarias	546,8	5,4	15,1	104,9	7,5	679,7
Cantabria	165,1	1,3	0,7	43,2	3,9	214,2
C. A Mancha	504,7	0,0	41,1	148,8	7,4	702,0
C. León	682,9	0,0	15,8	208,5	11,4	918,6
Cataluña	2.474,2	6,5	24,6	541,4	57,0	3.103,7
C. Valenciana	1.265,0	5,3	67,5	329,8	24,4	1.692,0
Estremadura	241,1	0,0	63,7	78,6	2,5	385,9
Galicia	735,7	24,0	4,5	222,8	20,4	1.007,4
Madrid	2.362,3	4,1	4,9	356,8	72,8	2.800,9
Murcia	352,6	1,0	64,6	94,4	8,8	521,4
Navarra	208,5	0,0	4,7	46,9	4,6	264,7
País Vasco	724,3	4,2	3,2	179,4	14,7	925,8
A Ríoxa	90,9	0,0	4,9	26,4	1,8	124,0
Ceuta	16,6	0,2	0,0	2,9	0,7	20,4
Melilla	14,7	0,1	0,0	3,1	1,4	19,3
España	13.279,0	64,8	818,7	3.125,8	293,6	17.581,9

	2011					
	R. Xeral	Mar	Agrario(2)	Autónomos(2)	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.843,5	8,5	487,0	467,3	31,2	2.837,5
Aragón	403,3	0,0	12,1	105,1	7,2	527,7
Asturias	281,8	1,7	1,1	77,6	9,6	371,8
Baleares	310,0	1,9	2,8	80,5	9,9	405,1
Canarias	546,9	5,3	15,0	105,0	7,4	679,6
Cantabria	162,3	1,2	0,7	42,6	3,8	210,6
C. A Mancha	485,6	0,0	39,1	146,8	7,5	679,0
C. León	672,4	0,0	16,5	206,1	13,4	908,4
Cataluña	2.429,5	6,3	25,2	533,4	57,1	3.051,5
C. Valenciana	1.237,0	5,0	69,2	325,2	24,3	1.660,7
Estremadura	237,0	0,0	65,0	78,0	2,5	382,5
Galicia	712,9	23,6	4,7	218,8	20,3	980,3
Madrid	2.336,8	3,9	4,7	355,4	74,6	2.775,4
Murcia	346,0	1,0	64,6	91,1	9,0	511,7
Navarra	206,6	0,0	4,8	46,3	4,7	262,4
País Vasco	720,0	3,9	2,9	177,2	15,6	919,6
A Ríoxa	89,9	0,0	4,7	26,0	1,8	122,4
Ceuta	16,6	0,2	0,0	3,0	0,6	20,4
Melilla	15,0	0,1	0,0	3,3	1,3	19,7
España	13.053,1	62,6	820,1	3.088,7	301,8	17.326,3

	2012					
	R. Xeral	Mar	Agrario(2)	Autónomos(2)	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.741,9	8,5	488,3	462,6	38,9	2.740,2
Aragón	386,4	0,0	12,0	103,5	9,5	511,3
Asturias	269,1	1,8	1,1	76,0	7,7	355,6
Baleares	301,1	1,9	2,7	79,6	10,5	395,8
Canarias	522,0	5,2	15,1	105,4	8,8	656,4
Cantabria	154,5	1,2	0,6	42,0	4,9	203,1
C. A Mancha	440,2	0,0	37,4	144,0	9,6	631,3
C. León	638,2	0,0	15,1	203,5	15,8	872,6
Cataluña	2.338,8	6,3	24,8	524,2	60,5	2.954,6
C. Valenciana	1.175,2	5,2	62,8	318,7	27,1	1.589,0
Extremadura	223,1	0,0	64,1	77,0	3,8	367,9
Galicia	674,2	22,9	4,8	215,8	23,5	941,2
Madrid	2.272,8	3,6	3,3	351,6	87,5	2.718,8
Murcia	327,3	1,0	65,8	89,6	10,2	493,8
Navarra	196,9	0,0	5,0	45,5	6,5	253,8
País Vasco	693,3	3,9	3,1	174,5	21,3	896,0
A Ríoxa	85,2	0,0	4,3	25,7	2,4	117,6
Ceuta	15,8	0,2	0,0	3,1	0,7	19,9
Melilla	14,8	0,1	0,0	3,3	1,4	19,6
España	12.470,5	61,8	810,1	3.045,8	350,4	16.738,5

	2013					
	R. Xeral	Mar	Agrario(2)	Autónomos(2)	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.663,8	9,0	458,5	464,8	48,8	2.644,8
Aragón	371,1	0,0	11,6	103,0	12,3	498,0
Asturias	253,0	1,8	1,0	75,0	11,7	342,3
Baleares	304,4	2,0	2,6	80,6	12,2	401,8
Canarias	515,5	5,2	13,9	105,8	10,7	651,2
Cantabria	146,4	1,2	0,6	41,3	5,8	195,3
C. A Mancha	412,9	0,0	32,9	143,4	12,1	601,3
C. León	605,7	0,0	13,6	201,1	20,8	841,3
Cataluña	2.270,5	6,4	22,6	517,9	69,4	2.886,8
C. Valenciana	1.138,3	5,2	53,9	316,2	32,4	1.545,9
Extremadura	213,8	0,0	61,0	76,7	5,4	356,9
Galicia	649,6	22,1	4,5	213,9	27,4	917,4
Madrid	2.199,8	3,8	2,5	350,2	106,2	2.662,4
Murcia	313,9	1,0	64,1	89,5	12,1	480,6
Navarra	190,2	0,0	4,6	45,2	7,6	247,5
País Vasco	667,4	3,8	2,2	172,5	26,7	872,7
A Ríoxa	81,3	0,0	3,4	25,6	3,0	113,3
Ceuta	15,6	0,3	0,0	3,2	1,2	20,3
Melilla	14,7	0,1	0,0	3,6	1,5	19,9
España	12.027,8	61,7	753,5	3.029,1	427,4	16.299,5

	2014					
	R. Xeral	Mar	Agrario(2)	Autónomos(2)	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.695,6	8,9	462,3	481,1	48,1	2.696,0
Aragón	374,2	0,0	12,6	104,7	12,5	504,0
Asturias	252,0	1,7	1,0	75,9	11,8	342,3
Baleares	314,0	2,1	2,5	83,2	12,1	414,0
Canarias	531,9	5,3	13,2	109,4	10,6	670,4
Cantabria	147,8	1,3	0,6	41,8	5,7	197,1
C. A Mancha	418,9	0,0	31,5	146,0	12,2	608,5
C. León	608,7	0,0	13,2	202,3	20,7	844,9
Cataluña	2.310,1	6,4	22,2	527,2	69,5	2.935,4
C. Valenciana	1.169,3	5,4	53,2	324,2	32,9	1.585,0
Extremadura	216,5	0,0	61,5	78,7	5,4	362,0
Galicia	652,2	21,6	4,5	216,1	27,5	921,8
Madrid	2.227,4	3,9	2,1	360,1	110,0	2.703,5
Murcia	320,4	1,0	63,9	92,9	12,0	490,1
Navarra	191,6	0,0	4,4	46,1	7,6	249,7
País Vasco	668,4	3,8	2,3	173,3	27,7	875,5
A Ríoxa	82,7	0,0	3,6	25,8	3,0	115,1
Ceuta	15,5	0,2	0,0	3,3	1,3	20,4
Melilla	14,8	0,1	0,0	4,6	0,8	20,3
España	12.211,9	61,6	754,6	3.096,6	431,4	16.556,0

	2015					
	R. Xeral	Mar	Agrario(2)	Autónomos(2)	Outros ⁽¹⁾	Total
Andalucía	1.779,9	8,4	501,1	497,9	46,8	2.834,1
Aragón	392,5	0,0	9,0	106,2	12,6	520,3
Asturias	258,7	1,6	1,0	76,2	11,4	349,0
Baleares	276,8	1,6	2,3	82,7	11,7	375,0
Canarias	570,1	5,2	14,0	115,4	10,4	715,1
Cantabria	151,4	1,1	0,7	42,1	5,6	200,9
C. A Mancha	440,5	0,0	32,2	148,8	12,1	633,7
C. León	632,7	0,0	12,3	201,8	20,3	867,1
Cataluña	2.434,8	5,6	20,2	540,4	69,2	3.070,3
C. Valenciana	1.263,3	5,1	70,6	334,0	33,1	1.706,2
Extremadura	224,7	0,0	61,7	80,1	5,3	371,8
Galicia	675,7	20,9	4,7	217,3	27,5	946,1
Madrid	2.379,1	3,6	2,1	374,2	112,6	2.871,5
Murcia	343,7	0,9	65,1	95,7	12,0	517,3
Navarra	200,0	0,0	4,7	47,0	7,8	259,5
País Vasco	698,7	3,3	2,0	174,4	29,6	908,0
A Ríoxa	86,8	0,0	3,3	26,3	3,1	119,4
Ceuta	16,5	0,2	0,0	3,4	1,2	21,3
Melilla	16,1	0,1	0,0	4,2	1,5	21,9
España	12.842,1	57,6	807,0	3.168,0	433,8	17.308,4

Medias anuais en miles. Excepto 2015 que é a decembro de 2015 A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España, ao redondear as cantidades en miles de persoas.

(2) A partir do 1 de xaneiro de 2008 os traballadores por conta propia do réxime especial agrario integranse no réxime especial de traballadores autónomos (lei 18/2007 de 4 de xullo).

Contabilízanse a partir de dita data no epígrafe de agrarios só os do sistema especial agrario (conta allea).

(3) A partir do 1 de xaneiro de 2012 os traballadores por conta allea do réxime especial agrario e os do empregados/as do fogar intégranse no réxime Xeral (Ley 27/2011, de 1 de agosto)

Neste cadro no réxime xeral non se inclúen os afiliados de estes colectivos. Os agrarios conta allea seguen contabilizados no epígrafe de agrarios.

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social

No ano 2014 fréase a tendencia a baixa das afiliacións e incrementábase en 256.500 activos, e en 2015 dito incremento e maior: 752.400 acadando a finais do ano os 17.308.400 afiliados.

A Comunidade Autónoma Galega, tras a forte diminución de afiliados/as en 1993 (ver cadros en informes anteriores), volve a perder afiliados/as en 1994, se ben pola diminución crónica dos activos agrarios. En 1995 incrementa en 5.500 o total de activos, en 1996, en 7.000 e, en 1997, en 17.200, producíndose xa, nese ano, un aumento apreciable de afiliados no Réxime Xeral, que confirma a tendencia á recuperación económica que se albisca timidamente os dous anos precedentes e que vén a confirmarse sen dúbida ningunha en 1998, ano en que medran os activos galegos en 31.900, e aínda máis en 1999 – 36.900-. Nos anos 2000 a 2005 modérase máis o crecemento – 28.900, 24.200, 19.600; de 2000 a 2002; o mesmo número 23.200 nos anos 2003 e 2004, e 27.400 en 2005 – en 2006 e 2007 volven a medrar con forza: 34.800 afiliados, e 37.600 respectivamente- o máis importante aumento de afiliados nos últimos anos. En 2008 logra a pesar das importantes diminucións dos últimos meses manter ó saldo en positivo e incrementa ó numero de altas en 2.400, pero de 2009 a 2013, a crise faise patente e diminúen o número de afiliados en 42.900, 22.200, 27.100, 39.100 e 23.800, respectivamente, logrando en 2014 trocar a tendencia e acadar un aumento de 4.400 afiliados en media anual e consolidándose en 2015: 24.300 afiliados máis a finais de dito ano.

6.3 Estranxeiros

No cadro 6.15 ofrécese a cuantificación dos contratos rexistrados de traballadores estranxeiros en Galicia, segundo o tipo de contrato, podéndose observar que, tanto nos comunitarios como nos extracomunitarios, son moi superiores os contratos temporais.

Cadro 6.15

Contratos a estranxeiros segundo tipo de contrato por provincias. Galicia 2015

	TOTAL	Comunitarios				Extracomunitarios			
		Total	Indefinidos Iniciais	Convertidos en Indefinidos	Temporais	Total	Indefinidos Iniciais	Convertidos en Indefinidos	Temporais
GALICIA	45.067	16.034	1.543	716	13.775	29.033	3.020	896	25.117
A Coruña	16.977	5.302	529	193	4.580	11.675	1.188	360	10.127
Lugo	7.629	2.795	258	144	2.393	4.834	791	187	3.856
Ourense	4.572	2.109	205	99	1.805	2.463	263	85	2.115
Pontevedra	15.889	5.828	551	280	4.997	10.061	778	264	9.019

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Segundo o sector de actividade e desagregados por provincias, ponse de manifesto que o sector servizos é o que, con grande diferenza, rexistra o maior número de contratos, incrementándose os contratos en todas as actividades en relación co ano anterior.

Cadro 6.16

Contratos rexistrados de traballadores estranxeiros, segundo sector de actividade por provincia. Galicia 2014-2015

	Total		Agrario		Industria		Construción		Servizos	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
A Coruña	15.807	16.977	1.589	1.490	1.009	1.048	1.436	1.420	11.773	13.019
Lugo	6.681	7.629	1.366	1.765	294	360	499	398	4.522	5.106
Ourense	4.262	4.572	364	323	490	540	411	369	2.997	3.340
Pontevedra	14.383	15.889	998	1.003	1.406	1.773	1.703	1.758	10.276	11.355
Galicia	41.133	45.067	4.317	4.581	3.199	3.721	4.049	3.945	29.568	32.820

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

No cadro 6.17 reflíctense os datos dos traballadores estranxeiros afiliados en alta laboral en 2015.

Cadro 6.17

Traballadores estranxeiros afiliados á Seguridade Social en alta laboral, segundo provincia. Galicia 2015

	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
2015	29.180	10.434	4.512	3.961	10.273

Fonte.- Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Nos cadros seguintes reflíctense os estranxeiros con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor, podéndose apreciar que é maior o número de estranxeiros en réxime de libre circulación, ofrecéndose as peculiaridades de motivo de concesión, tipo de residencia e idade dos estranxeiros.

Cadro 6.18

Traballadores estranxeiros con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e réxime. Galicia a 31-12-2015

	Total	Réxime de libre circulación	Réxime Xeral
Coruña (A)	33.003	22.130	10.873
Lugo	12.457	7.722	4.735
Ourense	13.781	10.889	2.892
Pontevedra	30.321	19.224	11.097
GALICIA	89.562	59.965	29.597

Fonte.- Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Cadro 6.19

Estranxeiros en Réxime Xeral con autorización de residencia en vigor segundo provincia e motivo da concesión. Galicia a 31-12-2015

	TOTAL	Residencia temporal							Residencia de longa duración
		Residencia non lucrativa	Reagrupación familiar	Traballo			Circunstancias excepcionais		
				Conta allea	Conta propia	Outras autorizacións (1)	Arraigamento	Razóns humanitarias e outras (2)	
GALICIA	29.597	694	1.922	2.664	253	160	612	159	23.133
A Coruña	10.873	202	601	1.048	71	105	242	42	8.562
Lugo	4.735	98	208	335	10	9	80	26	3.969
Ourense	2.892	81	135	342	21	15	92	36	2.170
Pontevedra	11.097	313	978	939	151	31	198	55	8.432

(1) A categoría "Outras autorizacións" inclúe as autorizacións que se conceden para Investigación, Tarxeta azul-UE, Prestacións transnacionais de servizo, Excepción da autorización de traballo, Inversores, Emprendedores, Profesionais altamente cualificados, Traslado intraempresarial e Formación, investigación, desenvolvemento e innovación.

(2) A categoría "Razóns humanitarias e outras" inclúe as autorizacións que se conceden por circunstancias excepcionais por Protección internacional, Razóns humanitarias, Colaboración con autoridades, Seguridade Nacional ou interese público, Mulleres vítimas de violencia de xénero, Colaboración contra redes organizadas e Vítimas de trata de seres humanos

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social. SEPE

Cadro 6.20

Estranxeiros en Réxime de Libre Circulación UE con certificado de rexistro ou tarxeta en vigor segundo provincia e tipo de residencia. Galicia a 31-12-2015

	Total	Cidadáns UE-AELC								Familiares nacionais de terceiros países		
		Total	Traballo por conta allea	Traballo por conta propia	Residencia non lucrativa	Estudiante	Familiar	Motivo de residencia non determinado	Residencia permanente	Total	Residencia	Residencia permanente
Galicia	119.930	45.521	3.036	432	1.349	838	1.026	22.794	16.046	14.444	9.518	4.926
A Coruña	44.260	15.918	1.128	137	342	508	401	9.142	4.260	6.212	4.318	1.894
Lugo	15.444	6.165	505	37	208	137	237	3.029	2.012	1.557	1.192	365
Ourense	21.778	9.105	412	63	252	69	117	4.075	4.117	1.784	1.201	583
Pontevedra	38.448	14.333	991	195	547	124	271	6.548	5.657	4.891	2.807	2.084

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social. Observatorio permanente de Inmigración

Cadro 6.21

Estranxeiros en Réxime Xeral con autotización de residencia en vigor segundo provincia e grupo de idade. Galicia a 31-12-2015

	Total	De 0 a 15 anos	De 16 a 64 anos	65 anos e mais	Idade media
A Coruña	10.873	1.464	9.122	287	34,8
Lugo	4.735	718	3.946	71	32,6
Ourense	2.892	435	2.363	94	33,6
Pontevedra	11.097	1.532	9.263	302	35,1
Galicia	29.597	4.149	24.694	754	34,4

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social. Observatorio permanente de Inmigración

Cadro 6.22

Estranxeiros en Réxime de Libre Circulación UE con certificado de rexistro ou tarxeta de residencia en vigor segundo provincia e grupo de idade. Galicia a 31-12-2015

	Total	De 0 a 15 anos	De 16 a 64 anos	65 anos e mais	Idade media
A Coruña	10.873	1.349	19.323	1.458	40,1
Lugo	4.735	721	6.615	386	38,9
Ourense	2.892	605	9.269	1.015	37,2
Pontevedra	11.097	1.240	16.179	1.805	42,1
Galicia	59.965	3.915	51.386	4.664	41,5

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social. Observatorio permanente de Inmigración

Contratación

7

7.1.- Introducción

O Estatuto dos Traballadores establece no seu artigo 16 que os empresarios están obrigados a comunicar á Oficina de Emprego o contido dos contratos de traballo celebrados ou as prórrogas destes, deban ou non se formalizar por escrito, nos dez días seguintes á súa concertación. Se existe obriga de formalización escrita presentárase copia do contrato para o seu rexistro e se non existe a devandita obriga presentárase comunicación da contratación. No ámbito da Comunidade Autónoma Galega a comunicación realízase na rede de oficinas de Emprego do Servizo de Emprego Autonómico da Xunta de Galicia ou a través de Internet (Contrat@).

O Rexistro no Servizo Público de Emprego non supón ningún pronunciamento sobre o contido do contrato, o feito de que o contrato teña asignado un n.º de rexistro non implica que o devandito contrato reúna todos os requisitos nin se axuste á legalidade.

As distintas modalidades de contratación que aparecen nas táboas estatísticas agrúpanse en: **Contratos Iniciais**, cando se formaliza a relación laboral por primeira vez, **Conversión en indefinidos** doutros contratos xa existentes de duración temporal, ou en Prorrogas de contratos que finalizaron a duración inicial.

Contratos Iniciais:

1-Indefinido (Bonificados/non Bonificados): É o contrato concertado sen establecer límites de tempo á prestación de servizos con xornada a tempo completo, parcial ou fixo discontinuo. (R.D.L.G. 1/95, Lei 12/2001, Lei 43/2006, Lei 35/2010, Real Decreto-Lei 10/2011 e Real Decreto-Lei 1/2011).

2-Indefinido Persoas con Discapacidade: Contrato de duración indefinida dirixido á integración laboral de persoas con discapacidade e que pode ser de xornada completa ou a tempo parcial. (R.D. 1451/1983, modificado por R.D. 4/1999, Lei 12/2001 e Lei 43/2006).

3-Obra ou servizo: Son os concertados para a realización de obras ou servizos determinados, en xornada completa ou parcial, na actividade da empresa e cuxa duración é temporal. (Art 15 do Estatuto dos Traballadores, R.D. 2720/1998, Lei 12/2001, Lei 35/2010, Lei 3/2012).

4-Eventual por circunstancias da produción: Contratos de duración temporal, en xornada completa ou parcial, para atender as esixencias circunstanciais do mercado. (Art 15 do Estatuto dos Traballadores, Lei 35/2010, Lei 3/2012).

5-Interinidade: Contrato de duración temporal para substituír un traballador con dereito a reserva de posto, en xornada completa ou parcial (Art 15 do Estatuto dos Traballadores,

Real Decreto-Lei 11/1998, R.D.2720/1998, Lei 39/1999, Lei 12/2001, Lei 45/2002 e Lei Orgánica 3/2007).

6-Temporal para Persoas con Discapacidade: Contrato temporal de doce meses a tres anos, con xornada completa ou parcial, para persoas con discapacidade. (R.D 1451/1983 e Lei 43/2006).

7-Relevo: Contrato de duración indefinida ou ata o momento da xubilación do traballador ao que substitúe por xubilación parcial, con xornada parcial ou completa (Lei 14/2000, Lei 3/2012).

8-Xubilación parcial: Contrato de duración determinada e xornada parcial, complementario do de Relevo, que se asina co traballador que se xubila parcialmente (Lei 12/2001, Lei 40/2007).

9-Contrato de substitución por xubilación aos 64 anos: Para traballadores desempregados que substitúan outros traballadores que anticipan a idade de xubilación nun ano. (R.D. 1194/1985, Lei 14/2000, Lei 12/2001, Lei 27/2011, Lei 3/2012).

10-Contrato en prácticas: Destinados a completar a formación de traballadores con títulos universitarios ou de formación profesional. Son contratos de duración temporal, con xornada a tempo parcial ou completa, indistintamente. (Art 11 do Estatuto dos Traballadores, R.D. 488/1998, Lei 35/2010, Lei 3/2012).

11-Contrato para a formación e a aprendizaxe (Formación): Destinado aos mozos de 16 a 24 anos, (ata o 31 de Decembro de 2013, que a taxa de desemprego sexa inferior ao 15%, pódese celebrar con traballadores de ata 30 anos), para a adquisición por parte do traballador da cualificación necesaria para o desempeño dun oficio ou posto de traballo concreto. (Art 11 do Estatuto dos Traballadores, Lei 3/2012, R.D. 1529/2012).

12-Outros contratos: Son os rexistrados pertencentes a modalidades non especificadas anteriormente e/ou pertencentes a réximes especiais de contratación, tales como os de artistas, servizo doméstico, mercantís, etc... Inclúense tamén os contratos que, pertencendo ou presentándose segundo as modalidades existentes, adoecen dalgún defecto formal ou incumpren algún requisito básico no momento da súa introdución na base de datos, permanecendo neste apartado estatisticamente aínda que con posterioridade tivesen sido emendados os seus defectos de forma.

Contratos convertidos en indefinidos

Son aqueles que ao abeiro da normativa en vigor, son transformados en indefinidos. Estas transformacións non se suman aos contratos a cuxa modalidade corresponden porque nese

caso se produciría unha duplicidade, xa que o contrato de orixe xa foi contabilizado no seu día. Estes contratos son:

- De obra ou servizo determinado
- Eventual por circunstancias da produción
- De interinidade
- Temporal de persoas con discapacidade
- De substitución por xubilación aos 64 anos
- En prácticas
- De relevo
- De formación
- Outros contratos

Prorrogas

Algúns contratos de duración temporal, unha vez finalizada a súa duración inicial, poden prorrogarse. O número de prórrogas que admite un contrato depende da súa topoloxía. Son as seguintes:

- De obra ou servizo determinado
- Eventual por circunstancias da produción
- De interinidade
- Temporal persoas con discapacidade
- De substitución por xubilación aos 64 anos
- En prácticas
- De relevo
- De formación
- Xubilación parcial

Cadro 7.1

Contratos de traballo, contratos convertidos en indefinidos e adscricións colaboración social.
Galicia/España. 2014-2015

	Total España 2014	%	Total Galicia 2014	%	Total España 2015	%	Total Galicia 2015	%
Indefinido Ordinario (Boni/ no Boni)	928.664	5,69	39.301	5,14	1.022.340	5,65	40.164	4,70
Indef. Fomento da contratación indefinida				0,00				0,00
Persoa con discapacidade	7.158	0,04	411	0,05	8.120	0,04	508	0,06
Obra ou servizo	6.680.679	40,95	277.290	36,29	7.334.750	40,53	304.413	35,66
Eventual	6.883.223	42,20	332.063	43,46	7.722.400	42,67	379.299	44,43
Interinidade	1.455.176	8,92	80.523	10,54	1.581.739	8,74	92.371	10,82
Temporal discapacitado	18.364	0,11	1.014	0,13	20.706	0,11	1.160	0,14
Relevo	14.715	0,09	1.041	0,14	14.811	0,08	769	0,09
Xubilación parcial	24.361	0,15	1.527	0,18	26.155	0,14	1.417	0,17
Substitución xub. 64 anos	618	0,00	12	0,00	724	0,00	17	0,00
Prácticas	62.618	0,35	3.629	0,43	82.886	0,46	5.121	0,60
Formación	139.864	0,77	10.000	1,17	174.923	0,97	11.987	1,40
Outros	97.140	0,54	17.305	2,03	108.021	0,60	16.441	1,93
Total contratos iniciais	16.312.580	100,0	764.116	100,0	18.097.575	100,0	853.667	100,0
Convertidos en indefinidos	414.509		22.077		478.705		24.167	
Adscrición colabora. Social	7.920		215		5.403		219	
Total contratos e adscricións	16.735.009		786.408		18.581.683		878.053	

Fonte: SEPE Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2015

Nunha primeira observación podemos apreciar que continúa a tendencia de anos anteriores dunha gran rotación da poboación ocupada asalariada con contratos temporais. (Datos SEPE-EPA).

Cadro 7.2

Total contratos de traballo. Por provincias. Galicia. 2013-2014

Tipo de contrato	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Duración temporal:										
Obra	126.061	137.508	27.430	31.081	22.392	25.579	101.407	110.245	277.290	304.413
Eventual	125.437	141.839	38.418	42.460	21.053	24.453	147.155	170.547	332.063	379.299
Interinidade	36.720	42.688	9.211	10.709	6.822	7.606	27.770	31.368	80.523	92.371
Temporal minusválidos	450	454	98	141	110	93	356	472	1.014	1.160
Relevo	369	320	87	58	100	75	485	316	1.041	769
Xubilación parcial	596	591	160	171	135	107	636	548	1.527	1.417
Substitución	1	1	1		1	2	9	14	12	17
Prácticas	1.581	2.215	318	550	278	407	1.452	1.949	3.629	5.121
Formación	3.913	4.361	1.299	1.554	1.466	1.764	3.322	4.308	10.000	11.987
Outros	4.643	5.043	2.710	2.355	960	1.046	8.992	7.997	17.305	16.441
Duración indefinida:										
Indefinido ordinario	17.286	17.683	5.109	5.303	3.926	3.831	12.980	13.347	39.301	40.164
Indefinido fomento de emprego	0		0		0		0		0	0
Minusválidos	175	212	47	66	43	47	146	183	411	508
Total contratos	317.232	352.915	84.888	94.448	57.286	65.010	304.710	341.294	764.116	853.667

Fonte: SPEE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Cadro 7.3

Contrato de traballo por tipo e por sector. Galicia 2015

	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Total
Indefinido ordinario	3.551	4.038	3.032	29.543	40.164
Indefd. Pers., con discapacidade	11	48	37	412	508
Obra ou servizo	16.714	51.804	32.917	202.978	304.413
Eventual circunst. produc.	5.368	52.851	10.146	310.934	379.299
Interinidade	1.101	10.379	409	80.482	80.822
Temporal pers, con discapacidade	22	162	70	906	1.160
Relevo	0	176	20	573	769
Xubilación parcial	8	493	62	854	1.417
Substitución xub. 64 anos	0	0	0	17	17
Prácticas	18	797	360	3.946	5.121
Formación	214	882	855	10.036	11.987
Outros contratos	9	15	94	16.323	16.441
Galicia	27.016	121.645	48.002	657.004	842.118

Fonte: SPEE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Se tomamos a actividade económica como punto de comparación observamos, que como é de esperar, que é o sector servizos o que concentra a maior parte das contratacións (76,96%) seguido a moita distancia pola industria (14,25%), a construción (5,69%) e no último lugar de volume de contratos rexistrados encontramos á agricultura e pesca (3,16%).

Cadro 7.4

Contratos de traballo iniciais segundo sección de actividade económica. Por provincias. Ano 2015

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
A. Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	8.077	5.001	2.580	11.358	27.016
B. industrias extractivas	120	171	241	182	714
C. Industria manufacturera	36.394	7.343	9.113	63.617	116.467
D. Suministros eléctricos gas e A. A.	232	15	18	45	310
E. Suministro de agua, res. e desc.	2.036	276	158	1.684	4.154
F. Construción	22.110	4.167	4.302	17.423	48.002
G. Comercio, reparación de vehic. de motor, motocicletas e ciclomoteres e art. persoas	43.118	10.020	8.359	35.268	96.765
H. Transporte. Almacenamento.	25.871	4.635	3.223	46.213	79.942
I. Hostalaría.	70.899	25.666	14.595	69.851	181.011
J. Información e comunicación.	9.707	731	340	3.929	14.707
K. Financeiras e seguros	2.220	600	388	1.416	4.624
L. Actividades inmobiliarias	689	88	58	502	1.337
M. Actividades profesionais, científicas e técnicas	13.651	1.412	1.062	7.926	24.051
N. Actividades administrativas e servizos auxiliares.	37.952	6.757	3.964	22.595	71.268
O. Administración pública. Defensa e seguridade social obrigatoria.	6.680	3.433	2.644	7.744	20.501
P. Ensino	12.895	2.905	2.691	11.780	30.271
Q. Actividades sanitarias e servizos sociais.	19.582	5.055	5.595	12.100	42.332
R. Actividades artísticas recreativas e ent.	23.083	12.616	2.712	18.019	56.430
S. Outros servizos.	13.400	1.938	1.473	6.734	23.545
T. Actividades do fogar e uso propio.	4.197	1.619	1.493	2.895	10.204
U. Organismos extraterritoriais	2		1	13	16
	352.915	94.448	65.010	341.294	853.667

Fonte: SPEE. Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2015

Cadro 7.5

Contratos de traballo iniciais segundo grupo principal de ocupación do posto. Por provincias. Ano 2015

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
A. Directivos/ase Xerentes	629	168	120	598	1.515
B. Técnicos e profesionais da saúde e o ensino.	13.475	3.285	3.307	11.919	31.986
C. Outros técnicos, científicos e intelectuais.	19.496	8.399	1.988	14.227	44.110
D. Técnicos profesionais de apoio.	29.087	5.937	3.898	20.476	59.398
E. Empregados oficina non públicos	9.406	2.170	1.966	8.098	21.640
F. Empregados oficina públicos.	13.313	1.787	1.604	9.462	26.166
G. Traballadores/as do servizo de restauración e comercio	87.039	30.850	18.344	76.202	212.435
H. Traballadores/as dos servizos de saúde.	22.447	5.326	5.662	17.274	50.709
I. Traballadores/as dos servizos de protección e seguridade.	3.986	867	741	3.099	8.693
J. Traballadores/as cualificados/as na agricultura e gandeiría.	3.518	1.950	548	6.147	12.163
K. Traballadores/as cualificados/as na construción	13.780	2.573	2.717	12.621	31.691
L. Traballadores/as cualificados/as das industrias manufactureras.	27.376	4.598	3.104	22.672	57.750
M. Operadores de instalacións industriais de maquinaria.	8.957	879	2.647	8.508	20.991
N. Condutores/as e operadores/as de maquinaria móbil	12.104	5.454	3.926	19.380	40.864
O. Traballadores/as non cualificados/as en servizos, agás transportes	43.053	11.205	7.192	34.689	96.139
P. Peóns de agricultura, pesca, construción, industria manufacturera	45.240	9.000	7.245	75.907	137.392
Q. Forzas armadas	9	0	1	15	25
Total	352.915	94.448	65.010	341.294	853.667

Fonte: SPEE. Estatística de contratos rexistrados. Decembro 2015

7.2. Modalidades contractuais

A continuación analizaremos o comportamento dos contratos tendo en conta o sexo, idade, duración do contrato e tipo de xornada.

7.2.1 Contrato eventual por circunstancias da produción

Contrato de duración temporal, en xornada completa ou parcial.

O obxecto deste contrato é atender ás esixencias do mercado, acumulación de tarefas ou exceso de pedidos, aínda tratándose da actividade normal da empresa. (Art 15.1.b de E.T, Lei 35/2010 e Lei 3/2012).

Esta modalidade contractual segue sendo a máis utilizada representando o 42,67% a nivel nacional (42,20% en 2014) e o 43,20% dos contratos iniciais dos subscritos en Galicia. Subscribíronse 379.299 contratos fronte aos 332.063 do ano 2014, confirmando a tendencia á alza deste contrato nos dous últimos anos.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 19,87%, na industria un 42,59%, na construción un 21,14% e no sector servizos un 47,33%.

Por sexo contratouse a un 51,62% dos homes fronte a 48,38% das mulleres.

Tendo en conta sexo e grupo de idade, os homes son máis contratados no grupo 30 a 39 anos (35,84%) seguido do tramo de 25-29 (18,56%) e dos >45 (18,59%), e no caso das mulleres dáse unha situación similar, 31,73% no grupo de 30 a 39 anos e 18,83% no tramo de 25-29 e 19,54% para as >45 anos.

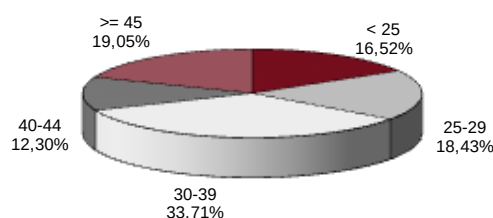
Cadro 7.6

Contratos eventuais por circunstancias da produción. Segundo sexo, idade e provincia. Galicia 2015

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	11.875	13.013	23.584	7.971	12.761	13.271	13.802	23.076	8.931	13.555	141.839
Lugo	3.741	3.869	7.267	2.246	4.221	4.088	4.293	6.507	2.274	3.954	42.460
Ourense	2.027	2.339	4.293	1.475	2.180	2.230	2.520	3.876	1.282	2.231	24.453
Pontevedra	13.176	16.120	34.442	11.968	17.235	12.246	13.931	24.821	10.488	16.120	170.547
Galicia	30.819	35.341	69.586	23.660	36.397	31.835	34.546	58.280	22.975	35.860	379.299

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

Tendo en conta a duración, son os inferiores a 1 mes, co 67,67% os máis concertados, seguidos de 1 a 3 meses cun 19,41%, os de 3 a 6 meses cun 10,95% e por último con escasa representación, os concertados por un tempo superior a 6 meses con só un 1,98 %. Estas porcentaxes reflicten un aumento nos de duración inferior a 1 mes, quedando de manifesto a gran rotación laboral que se produce na Comunidade Galega cunha elevada porcentaxe de contratos eventuais e dentro deles o 67,67% teñen unha duración inferior a 1 mes.

Cadro 7.7

Contratos eventuais por circunstancias da produción.
Por duración e provincias. Galicia 2015

	Duración				Total
	<= 1 mes	>1a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 meses	
A Coruña	91.571	29.988	17.234	3.046	141.839
Lugo	27.608	8.394	5.212	1.246	42.460
Ourense	13.178	6.165	4.520	590	24.453
Pontevedra	124.321	29.056	14.551	2.619	170.547
Galicia	256.678	73.603	41.517	7.501	379.299

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

A variable xornada sen diferenciación por sexos mostra unha porcentaxe do 56,91% para a xornada completa e un 43,09% para a xornada a tempo parcial. Se temos en conta a

variable sexo, un 32,66% dos contratos efectuados a homes son a xornada parcial e un 54,22% dos efectuados a mulleres teñen a mesma xornada, sendo o cuarto ano consecutivo ano no que é maior o número de contratos parciais realizados a mulleres que os concertados a xornada completa. Se a xornada é completa, a contratación no caso dos homes foi de 67,34% e dun 45,78% no das mulleres, poñendo de manifesto un uso maior da parcialidade na contratación feminina, aínda que neste ano o aumento se dá nos dous grupos.

Cadro 7.8

**Contratos eventuais por circunstancias da produción.
Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2015**

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	69.204	29.928	39.276	72.635	44.992	27.643	141.839	74.920	66.919
Lugo	21.344	7.234	14.110	21.116	10.866	10.250	42.460	18.100	24.360
Ourense	12.314	4.013	8.301	12.139	6.721	5.418	24.453	10.734	13.719
Pontevedra	92.941	22.774	70.167	77.606	36.918	40.688	170.547	59.692	110.855
Galicia	195.803	63.949	131.854	183.496	99.497	83.999	379.299	163.446	215.853

Fonte: SEPE-. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

7.2.2 Contrato de Obra ou servizo

É aquel que se concerta para a realización dunha obra ou a prestación dun servizo, en xornada completa ou parcial, con autonomía e substantividade propia dentro da actividade na empresa, aínda tratándose da actividade habitual, e cuxa duración, aínda que limitada no tempo, é incerta. (Art 15.1 a E.T, 2.1 RD 2720/1998, Lei 12/2001, Lei 35/2010 e Lei 3/2012).

No ano 2015 rexistráronse 304.413 contratos por obra ou servizo que representa un 35,66% dos contratos iniciais, 36,29% no 2014), fronte ao 43,20% dos contratos eventuais por circunstancias da produción, que continúan en primeiro lugar igual que en anos anteriores. No total de España representaron o 40,53% da contratación.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 61,87%, na industria un 42,59%, na construción un 68,57% e no sector servizos un 30,89%.

Tendo en conta a variable sexo, no caso dos homes concertáronse un 60,53% e no das mulleres 39,47%. A maior porcentaxe relativa de contratación de homes realízase no grupo de idade de 30 a 39 anos cun 34,89% e en >45 anos o 24,79%. No caso das mulleres as porcentaxes relativas son moi similares, cun 33,22% no grupo de 30 a 39 anos e un 23,14% no grupo >45 anos.

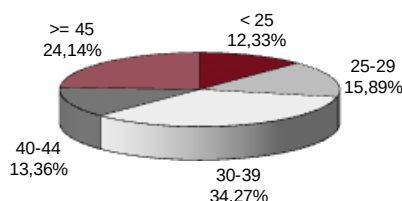
Cadro 7.9

Contratos de obra ou servizo. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2015

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	9.098	13.002	30.330	10.693	19.264	7.726	8.980	19.129	7.322	11.964	137.508
Lugo	2.593	2.616	5.749	2.383	5.032	1.896	2.553	4.066	1.526	2.667	31.081
Ourense	2.240	2.538	5.194	1.850	3.752	1.237	1.865	3.202	1.234	2.467	25.579
Pontevedra	7.437	9.717	23.019	10.111	17.634	5.310	7.108	13.642	5.560	10.707	110.245
Galicia	21.368	27.873	64.292	25.037	45.682	16.169	20.506	40.039	15.642	27.805	304.413

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

Se temos en conta a duración do contrato, son os de duración incerta ou indeterminada os que representan unha maior porcentaxe, cun 76,30%, o que parece lóxico dada a non obrigatoriedade e o carácter orientativo da data de fin de contrato. O 15,14% concertáronse por unha duración igual ou inferior a 7 días, o 2,92% por un período entre 1 e 3 meses.

Cadro 7.10

Contratos de obra ou servizo. Por duración e provincia. Galicia 2015

	Duración en meses										Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	22.329	1.202	1.300	3.271	1.620	1.738	39	43	46	105.920	137.508
Lugo	10.278	347	372	1.192	516	763	16	11	29	17.557	31.081
Ourense	2.700	243	260	1.007	523	855	11	10	18	19.952	25.579
Pontevedra	10.769	995	1.273	3.433	2.564	2.183	49	59	76	88.844	110.245
Galicia	46.076	2.787	3.205	8.903	5.223	5.539	115	123	169	232.273	304.413

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Nesta modalidade contractual dáse unha porcentaxe de xornada a tempo completo, co 65,51%, fronte a un 33,49% de contratos a tempo parcial. Se a esta variable lle unimos a variable sexo, apréciase no caso dos homes un 75,31% para a xornada completa e un 24,69% para a parcial. Nas contratacións a mulleres séguese a tendencia xeral dunha maior contratación parcial neste colectivo con respecto aos homes supoñendo un 50,47% de xornada completa e un 49,53% de parcial, o que supón un aumento con respecto ao ano anterior de 1.7 puntos.

Cadro 7.11

Contratos por obra ou servizo. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia. Decembro 2015

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	82.387	19.688	62.699	55.121	26.545	28.576	137.508	33.402	91.275
Lugo	18.373	4.021	14.352	12.708	6.202	6.506	31.081	6.098	20.858
Ourense	15.574	4.480	11.094	10.005	5.724	4.281	25.579	6.976	15.375
Pontevedra	67.918	17.300	50.618	42.327	21.044	21.283	110.245	25.659	71.901
Galicia	184.252	45.489	138.763	120.161	59.515	60.646	304.413	72.135	199.409

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

7.2.3 Contrato de Interinidade

Este contrato ten por obxecto substituír un traballador con dereito a reserva do posto de traballo, en xornada completa e parcial, ou para cubrir temporalmente un posto de traballo durante un proceso de selección ou promoción, para a súa cobertura definitiva, así como para substituír aínda traballador en formación por traballadores beneficiarios de prestación por desemprego. (Art 15.1 c ET, art.4.1 de RD 2720/1998, Lei 39/1999, Lei 12/2001, Lei 45/2002 e Lei Orgánica 3/2007).

Esta modalidade supuxo en 2015 un 10,82% dos contratos iniciais (8,74% en España). Mantense a tendencia de anos anteriores onde a contratación feminina é moi superior cun 71,42% (69.99% o ano anterior), fronte a un 28,57% de homes.

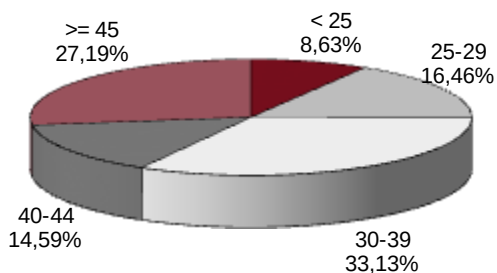
Cadro 7.12

Contratos de interinidade. Por sexos, idade e provincia. Galicia 2015

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	1.231	2.046	4.379	1.523	2.291	2.315	5.032	9.140	4.710	10.021	42.688
Lugo	448	481	948	342	551	699	1.258	2.151	1.186	2.645	10.709
Ourense	172	408	642	222	353	461	805	1.947	790	1.806	7.606
Pontevedra	878	1.915	4.285	1.350	1.929	1.770	3.257	7.106	3.357	5.521	31.368
Galicia	2.729	4.850	10.254	3.437	5.124	5.245	10.352	20.344	10.043	19.993	92.371

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 4,07%, na industria un 8,53%, na construción un 0,85% e no sector servizos un 12,25%.

Segundo os grupos de idade o 38,85% dos homes contratados teñen entre 30 e 39 anos e o 30,83% das mulleres. No grupo de 25-29 anos contratouse o 18,37% de homes e 15,70% de mulleres. E finalmente aos maiores de 45 anos concertóuselles este tipo de contrato a un 23,20% de homes e a un 30,30% de mulleres.

Ao descoñecerse en moitos casos a data de finalización da reserva de posto, duración do proceso de selección, o contrato concértase por unha duración indeterminada nun 55,51% dos casos. Os menores de 7 días supoñen un 19,09% e os que duran entre 15 días e un mes, un 9,11%.

Cadro 7.13

Contratos de interinidade. Por duración e provincias. Galicia 2015

	Duración en meses									Total
	<=7 días	>7 a <=15 días	>15 días a <=1 mes	>1 a <=3 meses	>3 a <=6 meses	>6 a <=12 meses	>12 a <=18 meses	>18 a <=24 meses	>24 meses	Indeterminados
A Coruña	10.450	4.002	4.077	1.958	980	179	9	3	9	21.021
Lugo	2.328	1.068	995	374	245	25	1	2		5.671
Ourense	1.421	644	607	382	138	26	1	1	1	4.385
Pontevedra	3.438	2.355	2.740	1.591	883	144	7	4	12	20.194
Galicia	17.637	8.069	8.419	4.305	2.246	374	18	10	22	51.271

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Tendo en conta a variable xornada, os celebrados a xornada completa supoñen un 69,19% e un 30,45% os que foron a tempo parcial. Seguindo a tendencia da maior parte das contratacións, son as mulleres as que máis contratos celebran a tempo parcial (35,54%), fronte ao colectivo de homes (17,72%) aínda que se produce un aumento da parcialidade nos dous grupos.

Cadro 7.14

Contratos de interinidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Decembro 2015

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	11.470	2.036	9.434	31.218	10.547	20.671	42.688	10.686	30.105
Lugo	2.770	345	2.425	7.939	2.807	5.132	10.709	3.152	7.557
Ourense	1.797	239	1.558	5.809	2.007	3.802	7.606	2.246	5.360
Pontevedra	10.357	2.057	8.300	21.011	8.087	12.924	31.368	10.144	21.224
Galicia	26.394	4.677	21.717	65.977	23.448	42.529	92.371	26.228	64.246

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

7.2.4. Contrato para a Formación e a aprendizaxe

Ten por obxecto a cualificación profesional dos traballadores nun réxime de alternancia de actividade laboral retribuída na empresa con actividade formativa recibida no marco do

sistema de formación profesional para o emprego ou do sistema educativo. (Art.11.2 E.T, Lei 3/2012 e R.D. 1529/2012).

Os requisitos dos traballadores susceptibles de ser contratados nesta modalidade son:

Ser maior de 16 anos e non ter cumprido os 25, (poderán celebrarse con menores de trinta anos ata que a taxa de desemprego se sitúe por debaixo do 15%). O límite de idade non será de aplicación cando se trate de persoas con discapacidade e nos supostos de contratos celebrados con alumnos participantes en proxectos de emprego e formación, nin cando se concerte con colectivos en situación de exclusión social.

Non ter a titulación requirida para o contrato en prácticas nese posto ou oficio. (Art.11.2 a E.T e art. 6 RD 488/1998)

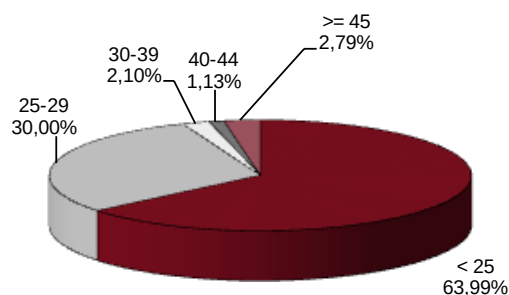
Cadro 7.15

Contratos de formación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2015

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	1.428	563	54	38	64	1.383	712	45	18	56	4.361
Lugo	506	239	15	9	32	453	248	17	14	21	1.554
Ourense	555	243	23	12	50	494	302	33	16	36	1.764
Pontevedra	1.413	559	21	9	25	1.438	730	44	19	50	4.308
Galicia	3.902	1.604	113	68	171	3.768	1.992	139	67	163	11.987

Fonte: SEPE-INEM. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

O número de contratos de formación rexistrados en Galicia no 2015 foi de 11.987, (10.000 en 2014), representando un 1,40% dos contratos iniciais (0,97% en España).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 0,79%, na industria un 0,72%, na construción un 1,78% e no sector servizos un 1,53%.

Se estudamos a variable sexo, apreciamos, que un 48,87% destes contratos se concertan con homes e un 51,13% con mulleres, deixando ver unha tendencia ao aumento desta contratación no grupo de mulleres. Estudando conxuntamente as variables de idade e sexo apréciase que no caso dos homes o 66,61% dos contratos se concertan con menores de 25

anos e o 27,38% no tramo de 25-29 anos. No colectivo das mulleres as porcentaxes son dun 61,48% nas menores de 25 anos e o 32,5% no tramo de 25-29 anos.

Só un 0,26% celébranse por un período entre 12 e 24 meses, e un 98,61% por un tempo igual ou inferior a 12 meses.

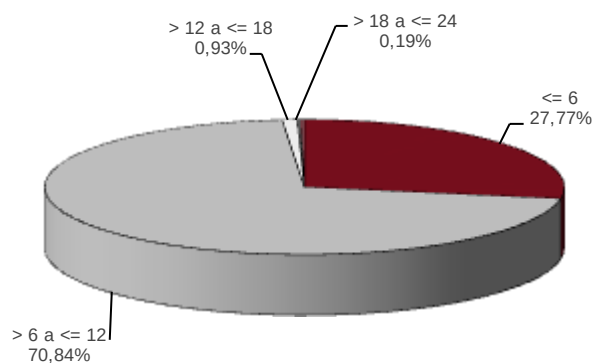
Cadro 7.16

Contratos de formación por duración e provincias. Galicia 2015

	Duración en meses					Total
	<= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	>24	
A Coruña	1.237	3.078	36	4	6	4.361
Lugo	380	1.132	28	4	10	1.554
Ourense	422	1.324	11	3	4	1.764
Pontevedra	1.290	2.958	37	12	11	4.308
Galicia	3.329	8.492	112	23	31	11.987

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Tempo de duración dos contratos

7.2.5. Contrato en Prácticas

Este contrato ten como finalidade a obtención de práctica profesional, a xornada completa ou parcial, axeitada ao nivel de estudos dos traballadores con titulación universitaria ou de formación profesional de grao medio ou superior, ou títulos recoñecidos oficialmente como equivalentes que habiliten par o exercicio profesional. (Art.11 ET e 1.1 RD 488/1998, Lei 35/2010 e Lei 3/2012).

O traballador debe posuír algunha das titulacións seguintes:

- Licenciado Universitario, Enxeñeiro ou Arquitecto
- Diplomado Universitario, Enxeñeiro ou Arquitecto Técnico

-Técnico ou Técnico Superior da Formación Profesional Regulada da formación profesional específica, sendo equivalentes os anteriores Técnico Auxiliar (FP1) e Técnico Especialista (FP2)

-Outras titulacións oficialmente recoñecidas equivalentes ás anteriores.

Este tipo de contrato alcanzou en 2015, os 5.121 concertos (1.492 mais que o ano anterior) o que representa un 0,60% dos contratos iniciais (0,46% en España).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura en 18 ocasións, na industria un 0,65%, na construción un 0,75% e no sector servizos un 0,60%.

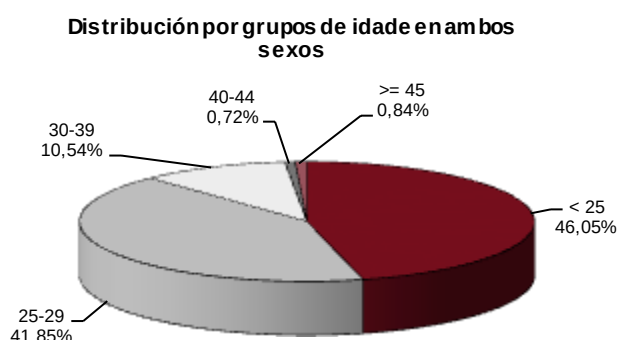
Tendo en conta o factor sexo, concertouse cun 49,52% de homes e cun 50,50% de mulleres. É un dos poucos contratos, xunto a formación e interinidade, onde o número de concertos é maior en mulleres que en homes, e tendo en conta a incorporación masiva da muller á educación de grao medio e superior, e que é precisamente este colectivo o que en maior medida finaliza os estudos iniciados, parece ser esta a causa da maior presenza feminina.

Cadro 7.17

Contratos en prácticas. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2015

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	492	462	110	5	6	539	476	106	8	11	2.215
Lugo	140	90	22	1	1	166	115	14		1	550
Ourense	123	82	19	0	3	100	64	13	1	2	407
Pontevedra	418	423	120	9	9	380	431	136	13	10	1.949
Galicia	1.173	1.057	271	15	19	1.185	1.086	269	22	24	5.121

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Por grupos de idade, realizáronse maior número de contratacións a homes <25 anos (46,27%) e mulleres de <25 anos (45,82%), seguidos en ambos os dous casos do intervalo de 25-29 cun 42,09% en homes e un 41,99% en contratos a mulleres e do intervalo de 30-39 anos, cun 10,69% de contratacións concertadas con homes e un 10,40%, realizadas a mulleres.

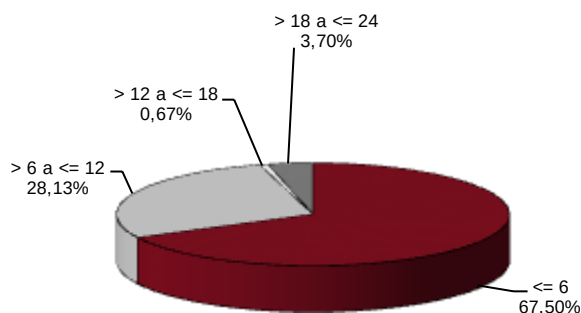
Cadro 7.18

Contratos en prácticas. Por duración e provincias. Galicia 2015

	Duración en meses				Total
	<= 6	> 6 a <= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	
A Coruña	1.483	598	12	95	2.188
Lugo	372	161	6	9	548
Ourense	250	149	2	6	407
Pontevedra	1.322	520	14	78	1.934
Galicia	3.427	1.428	34	188	5.077

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Tempo de duración dos contratos en prácticas

Segundo a duración do contrato, os comprendidos de entre 6 e 12 meses alcanzaron 28,13% e os de duración igual ou inferior a 6 meses un 67,50%. Aqueles que alcanzaron a duración máxima de 24 meses seguen, ao igual que en anos anteriores, supoñendo unha porcentaxe moi pequena, o 3,70% e con tendencia a diminuír.

Cadro 7.19

Contrato en prácticas. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2015

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	1.075	176	899	1.140	399	741	2.215	575	1.640
Lugo	254	32	222	296	84	212	550	116	434
Ourense	227	39	188	180	70	110	407	109	298
Pontevedra	979	197	782	970	360	610	1.949	557	1.392
Galicia	2.535	444	2.091	2.586	913	1.673	5.121	1.357	3.764

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Se tomamos como referencia o tipo de xornada, o 73,50% celebrouse a xornada completa e o 26,50% a parcial, no grupo dos homes 17,51% e no de mulleres 35,30%.

7.2.7. Contratación en substitución por anticipación da idade de xubilación.

Esta medida ten por finalidade a contratación de traballadores inscritos como desempregados en substitución de traballadores que anticipen a súa idade ordinaria de xubilación de 65 a 64 anos (art.1 e ss RD 1194/1985) (Lei 14/2000, Lei 12/2001, Lei 27/2011 e Lei 3/2012).

Cadro 7.20

Contatos de substitución por xubilación os 64 anos. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2015

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña		0			0		1	0	0	0	1
Lugo	0		0					0	0	0	0
Ourense	0	0	0				1	1	0	0	2
Pontevedra		2	3		1	1	1	6	0	0	14
Galicia	0	2	3	0	1	1	3	7	0	0	17

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

No 2015 en Galicia só realizáronse 17 contratos (724 en España) desta modalidade. Deles en 6 ocasións realizáronse a homes e en 11 a mulleres.

Segundo a actividade económica os 17 contratos realizáronse no sector servizos.

Centrándonos na duración, maioritariamente concertáronse por un período de 12 meses ,16 contratos dos 17 concertados.

Cadro 7.21

**Contratos de substitución por xubilación aos 64 anos.
Por duración e provincia. Galicia. 2015**

	Duración en meses				Total
	12 meses	>12 e >18 meses	>18 e >24 meses	> 24 meses	
A Coruña	1				1
Lugo					
Ourense	2				2
Pontevedra	13	1			14
Galicia	16	1	0	0	17

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Contrato de Relevo e Xubilación Parcial

É o que se concerta cun traballador desempregado o que estivese contratado pola empresa cun contrato de duración determinada para substituír parcialmente un traballador da empresa que accede á xubilación parcial (Lei 14/2000 e Lei 3/2012).

A xubilación parcial do traballador substituído é aquela que se inicia despois do cumprimento dos 61 anos e ata o momento da xubilación total, que se simultanea cun contrato a tempo parcial e se encontra vinculada ao contrato de relevo. Para determinar a

idade de xubilación tense en conta as bonificacións ou anticipacións de idade que correspondan. (Lei 12/2001 e Lei 40/2007).

Cadro 7.22

Contratos de relevo. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2015

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	7	19	62	27	34	6	15	56	38	56	320
Lugo	2	5	9	3	9	1	3	4	5	17	58
Ourense	1	3	23	4	4	2	5	11	4	18	75
Pontevedra	13	34	83	21	28	9	28	51	18	31	316
Galicia	23	61	177	55	75	18	51	122	65	122	769

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Cadro 7.23

Contratos de relevo. Por duración e provincia. Galicia 2015

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 d	>15 a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeter- minada	
A Coruña	2		1	3	4	13	18	22	257	0	320
Lugo			0	0	0	3	2	4	49	0	58
Ourense	0		1	0	2	7	4	3	58	0	75
Pontevedra	2	1	1	3	4	18	13	11	263	0	316
Galicia	4	1	3	6	10	41	37	40	627	0	769

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Cadro 7.24

Contratos de relevo.
Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2015

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	149	70	79	171	140	31	320	210	110
Lugo	28	10	18	30	21	9	58	31	27
Ourense	35	11	24	40	31	9	75	42	33
Pontevedra	179	55	124	137	95	42	316	150	166
Galicia	391	146	245	378	287	91	769	433	336

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

No ano 2015 asináronse en Galicia 769 contratos de relevo, o que representan soamente un 0,09% dos contratos iniciais (0,08% en España).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura en 0 ocasións, na industria un 0,14%, na construción en 20 ocasións e no sector servizos un 0,09%.

Por sexo e idade, o 50,85% celebráronse con homes e entre eles o colectivo de 30 a 39 anos, supuxo un 45,27%. No grupo de mulleres concertáronse o 49,15% dos contratos de relevo, e tamén é o tramo de >45 o que ten maior representación cun 32,27%.

Segundo a duración o 81,53% fórono por un período superior a 24 meses, e segundo a xornada o 47,59% foi a total e o 52,21% a tempo parcial, experimentando un forte incremento.

Seguindo a tendencia doutros contratos, a parcialidade foi maior nas mulleres, representando un 75,93%, mentres que nos homes só supuxo un 59,59%.

Cadro 7.25**Contratos por xubilación parcial. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2015**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	0	0	0	395	0	0	0	0	196	591
Lugo	0	0	0	0	139	0	0	0	0	32	171
Ourense	0	0	0	0	75	0	0	0	0	32	107
Pontevedra	0	0	0	0	350	0	0	0	0	198	548
Galicia	0	0	0	0	959	0	0	0	0	458	1.417

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Cadro 7.26**Contratos por xubilación parcial. Por duración e provincia. Galicia 2015**

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 d	>15 a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	4		0	0	2	9	13	29	474	60	591
Lugo	2		0	0	2	1	3	7	140	16	171
Ourense	0		0	0	0	1	4	5	84	13	107
Pontevedra	5		0	1	1	8	9	21	429	74	548
Galicia	11	0	0	1	5	19	29	62	1.127	163	1.417

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Contratos de xubilación parcial concertáronse 1.417 en Galicia no 2015 representando un 0,16% dos contratos iniciais (0,14 en España). Do total un 67,68% concertouse con homes e só un 33,32% con mulleres. Esta diferenza esta explicada co atraso da muller no acceso ao mercado laboral e polo tanto tamén en acceder ás pensións de xubilación, diferenzas que xa ten comezando a diminuír. Tanto nun grupo coma noutro o 100% concertouse con maiores de 45 anos.

Ao igual que no contrato anterior, un 79,53% celebrouse por un tempo superior a 24 meses.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura en 8 ocasións, na industria un 0,40%, na construción asináronse 62 contratos e no sector servizos un 0,10%.

7.2.8. Contratos non contemplados anteriormente.

Neste grupo inclúense contratos de modalidades non especificadas anteriormente e/ou pertencentes a réximes especiais de contratación tales como: artistas, servizo domestico, mercantís, contrato de traballo a domicilio, de grupo.

Estas contratacións son pouco representativas supoñen un 2,42% dos contratos iniciais, e son os de duración igual ou inferior a 7 días (85,05%) os máis celebrados.

Cadro 7.27

**Outros contratos non contemplados anteriormente.
Por sexo, idade e provincia. Galicia 2015**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	393	485	953	463	1.279	528	286	332	115	209	5.043
Lugo	137	149	636	178	783	105	93	169	40	65	2.355
Ourense	50	77	189	91	353	30	105	110	8	33	1.046
Pontevedra	569	810	2.123	577	2.046	542	308	571	186	265	7.997
Galicia	1.149	1.521	3.901	1.309	4.461	1.205	792	1.182	349	572	16.441

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Cadro 7.28

Outros contratos non contemplados anteriormente. Por duración e provincia. Galicia 2015

	Duración en meses										Total
	<= 7 días	>7 a <= 15 d	>15 a <= 1 mes	>1 a <= 3 mes	>3 a <= 6 mes	>6 a <= 12 mes	>12 a <= 18 mes	>18 a <= 24 mes	>24 meses	Indeterminada	
A Coruña	3.892	10	8	10	549	209	20	2	5	338	5.043
Lugo	2.224	1	1	1	39	3	0	0	0	86	2.355
Ourense	761	1	0	4	75	20	0	0	1	184	1.046
Pontevedra	7.106	4	2	6	428	128	2	0	21	300	7.997
Galicia	13.983	16	11	21	1.091	360	22	2	27	908	16.441

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Cadro 7.29

**Outros contratos non contemplados anteriormente.
Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2015**

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	3.573	294	3.279	1.470	175	1.295	5.043	469	4.574
Lugo	1.883	109	1.774	472	25	447	2.355	134	2.221
Ourense	760	71	689	286	31	255	1.046	102	944
Pontevedra	6.125	164	5.961	1.872	79	1.793	7.997	243	7.754
Galicia	12.341	638	11.703	4.100	310	3.790	16.441	948	15.493

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Mención á parte daremos aos contratos temporais de persoas con discapacidade, que son aqueles cunha duración entre 12 meses e 3 anos, con xornada completa ou parcial, para traballadores discapacitados.

Estes contratos supuxeron no 2015 o 0,13% deles o 60,17% celebráronse con homes e o 39,83% con mulleres, deixando novamente, ver a menor integración da muller no mercado laboral, mesmo cando existe algunha discapacidade.

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura en 22 ocasións, na industria un 0,13%, na construción en 70 ocasións e no sector servizos un 0,14%.

O tramo de idade no que máis contratos se asinan foi o de >45 e tanto no grupo homes (37,39%), como no de mulleres (35,50%).

Tomando en conta a duración, foron os de 12 meses os que representaron o 96,32% das celebracións e a xornada completa o 54,83%, aínda que no colectivo feminino (seguíndoa tendencia da maioría dos contratos) só supuxo o 42,86% mentres que no masculino chegou ao 62,75%.

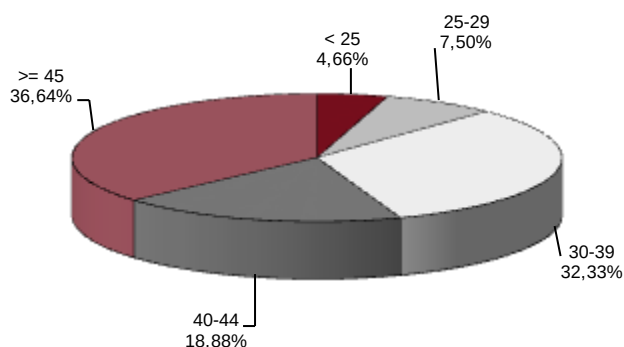
Cadro 7.30

Contratos temporais de persoas con discapacidade. Por sexo, idade e provincia. Galicia 2015

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	9	19	82	51	92	8	17	69	38	69	454
Lugo	2	10	30	18	35	3	3	20	5	15	141
Ourense	6	6	13	12	25	4	3	7	7	10	93
Pontevedra	8	18	98	55	109	14	11	56	33	70	472
Galicia	25	53	223	136	261	29	34	152	83	164	1.160

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

Cadro 7.31

Contratos temporais de persoas con discapacidade. Por duración e provincias. Galicia 2015

	Duración en meses				Total
	= 12	> 12 a <= 18	> 18 a <= 24	> 24	
A Coruña	446	8	0	0	454
Lugo	131	8	0	2	141
Ourense	91	1	0	1	93
Pontevedra	461	7	2	2	472
Galicia	1.129	24	2	5	1.160

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Cadro 7.32

**Contratos temporais de persoas con discapacidade.
Segundo sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia 2015**

	Homes			Mulleres			Total		
	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa	Total	Parcial	Completa
A Coruña	253	103	150	201	112	89	454	215	239
Lugo	95	31	64	46	25	21	141	56	85
Ourense	62	20	42	31	15	16	93	35	58
Pontevedra	288	106	182	184	112	72	472	218	254
Galicia	698	260	438	462	264	198	1.160	524	636

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

7.2.9. Contratos Indefinidos Ordinarios (Bonificados e non bonificados)

O contrato indefinido é aquel que se concerta sen establecer límites de tempo na prestación dos servizos, en canto á duración do contrato

A súa formalización pode ser verbal ou escrita, salvo os acollidos ao programa de fomento da contratación indefinida, discapacitados, a tempo parcial, etc. En todo caso calquera das partes pode pedir que se formalice por escrito, mesmo durante o transcurso da relación laboral.

En 2015 concertáronse en Galicia 40.154 contratos desta modalidade (39.301 en 2014). Só representan un 4,57% (5,14% en 2014) dos contratos iniciais (5,65% en España).

Segundo a actividade económica foi utilizado no sector da agricultura nun 13,14%, na industria un 6,32%, na construción un 6,32% e no sector servizos un 4,5%.

Esta contratación concertouse no sector masculino nun 54,81% do total, fronte a un 45,15% en mulleres que descenden en algo máis de dous puntos. En ambos os dous grupo, é o intervalo de idade de 30-39 anos, onde máis contratos indefinidos se asinan cun 33,51% en homes e un 33,91% nas mulleres. Ségueno o grupo de >45 co 26,98% e o 30,36% segundo sexan homes ou mulleres.

As porcentaxes segundo o tipo de xornada reflexa un 60,63% a xornada completa, un 30,82% a tempo parcial e un 8,55% de fixos discontinuos. Estes datos modifícanse se introducimos a variable sexo, habendo no colectivo masculino un 68,97% de contratos a xornada completa, un 17,23% a parcial e un 13,8% de fixos discontinuos, e no das mulleres un 50,64% a xornada completa, un 47,31% a tempo parcial e un 2,05% de fixos discontinuos. Novamente vense moi afectados os datos da xornada a tempo parcial cando introducimos a variable sexo, en detrimento do colectivo feminino.

Cadro 7.33**Contratos indefinidos ordinarios. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2015**

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	836	1.319	3.387	1.396	2.450	845	1.354	2.787	1.058	2.251	17.683
Lugo	242	324	1.012	432	876	240	331	743	317	786	5.303
Ourense	174	248	599	259	523	182	320	581	280	665	3.831
Pontevedra	586	922	2.379	1.023	2.025	609	1.023	2.045	925	1.810	13.347
Galicia	1.838	2.813	7.377	3.110	5.874	1.876	3.028	6.156	2.580	5.512	40.164

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Cadro 7.34**Contratos indefinidos ordinarios. Por sexo, tipo de xornada e provincias. Galicia. 2015**

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos
A Coruña	9.388	1.758	6.877	753	8.295	3.790	3.864	641	17.683	5.548	10.741	1.394
Lugo	2.886	333	1.734	819	2.417	1.098	1.209	110	5.303	1.431	2.943	929
Ourense	1.803	438	1.334	31	2.028	947	995	86	3.831	1.385	2.329	117
Pontevedra	6.935	1.264	5.236	435	6.412	2.752	3.124	536	13.347	4.016	8.360	971
Galicia	21.012	3.793	15.181	2.038	13.902	8.587	9.192	1.373	40.164	12.380	24.373	3.411

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

7.2.10. Contratos Indefinidos Bonificados

Pretenden a contratación indefinida ou temporal de diferentes colectivos de traballadores mediante a concesión de axudas económicas e incentivos fiscais e/ou bonificacións nas cotizacións á Seguridade Social.

Para os contratos susceptibles de bonificación ofrécese información dos seguintes colectivos:

Maternidade, adopción e acollemento

Outras interinidades

Persoas con discapacidade

Traballadores en risco de exclusión social

Vítimas violencia/terrorismo

Traballadores en empresas de inserción

Novos 16-30 anos empresas <50 traballadores

Mulleres 16-30 anos subrepresentadas empresas <50 traballadores

Maiores 45 anos empresas <50 traballadores

Mulleres >45 anos subrepresentadas empresas <50 traballadores

Incorporación <30 anos a cooperativas ou SAL

Incorporación <30 anos excluídos sociais a empresas inserción

Indefinido primeiro emprego novo ETT

Indefinido procedente de contrato en prácticas ETT

Beneficiarios garantía xuvenil

Convertidos a indefinidos Lei 43/2006

Convertidos a indefinidos Real Decreto-Lei 3/2012

Convertidos a indefinidos Real Decreto-Lei 4/2013

Os contratos indefinidos bonificados supuxeron en 2015, 2.664 contratos, sendo un 0,31% dos contratos iniciais.

Tendo en conta a variable sexo a porcentaxe masculina (54,50%) supera o feminino (45,50%), empeorando o comportamento destes contratos no grupo de mulleres. Se tomamos como referencia o elemento idade observamos que no colectivo de homes o tramo de idade con maior representación é o de superior ou igual 45 anos (45,80%) e no grupo de mulleres a maior porcentaxe tamén o alcanza o grupo de igual ou superior a 45 anos (38,86%).

Segundo o colectivo usouse en maior medida en maiores de 45 anos en empresas con menos de 50 traballadores (27,48%) e en persoas con discapacidade (31,23%).

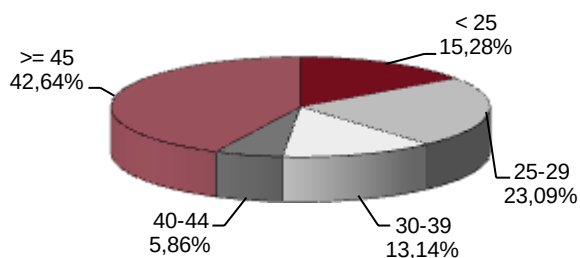
Cadro 7.35

Contratos indefinidos bonificados. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2015

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	70	116	96	37	281	72	149	73	24	191	1.109
Lugo	45	47	19	16	88	27	42	18	6	49	357
Ourense	25	21	20	9	68	26	38	14	10	59	290
Pontevedra	75	94	69	27	228	67	108	41	27	172	908
Galicia	215	278	204	89	665	192	337	146	67	471	2.664

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

Cadro 7.36

Contratos indefinidos bonificados segundo colectivo de bonificación. Por sexo e provincia. Galicia 2015

	Maternidade, Adopción, Acollemento e Risco	Outras interinidades	Pers. Con discapacidade	Trabaj. En riesgo de exclusión social	Víctimas Violencia/Terrorismo	Trabaj. En empresas de inserción	Jóvenes 16-30 anos. Emp. <50 Trab.	Muj. 16-30 Subrep. Emp. <50 Trab.	Mayores 45 anos Emp. <50 trabaj.	Muj. >45 Subrep. Emp. <50 Trab.	Incorp.<30 anos a Cooperat/SaL	Incorp.<30 anos Excl.Social a Empr. Inse.	Indef. Primer Empleo Joven ETI	Benef. Sg Garantía Juvenil (incl. Leg 25/2015)	Conv. Indef. Ley 43/2006	Conv. Indef. Ley 3/2012	Conv. Indef. Ley 11/2013	Total
A Coruña			396	2	4		197	0	279	2	0		0	47	1	180	1	1.109
Lugo			85	1	4		96	1	91	2				15	1	60	1	357
Ourense			73	1	2		53	0	95	1	0		0	23	1	40	1	290
Pontevedra			278	2	2		180	2	267	2	1	0		46	5	122	1	908
Galicia	0	0	832	6	12	0	526	3	732	7	1	0	0	131	8	402	4	2.664

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Registrados. Decembro 2015

7.2.11 Contratos convertidos en indefinidos.

No 2015 realizáronse 24.167 conversións en indefinidos de contratos temporais (2014: 22.077), o que representa un 2,75% do total das contratacións celebradas.

A maior porcentaxe de conversións en indefinidos realizouse nos contratos eventuais de circunstancias de produción cun 63,34%, os de obra ou servizo chegaron a un 27,19%, os de prácticas un 2,95% e os de interinidade, 2,83%.

Cadro 7.37

Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato e provincias.
Ambos os dous sexos. Galicia 2015

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	3.020	571	560	2.421	6.572
Eventual circ. produción	6.471	2.074	1.463	5.300	15.308
Interinidade	345	67	53	219	684
Temporal discapacitados	98	16	19	76	209
Substitución xub. 64 anos	0	0	0	4	4
Prácticas	397	82	58	178	715
Relevo	77	19	15	80	191
Formación	203	63	58	152	476
Outros	4	0	0	4	8
Total	10.615	2.892	2.226	8.434	24.167

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Registrados. Decembro 2015

Cadro 7.38

**Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato
e provincias. Homes. Galicia 2015**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	1.620	314	354	1.486	3.774
Eventual circ. produción	3.399	1.127	773	2.759	8.058
Interinidade	160	38	23	89	310
Temporal minusválidos	59	11	9	45	124
Substitución xub. 64 anos	0	0	0	1	1
Prácticas	187	43	29	89	348
Relevo	35	12	8	48	103
Formación	106	39	32	81	258
Outros	4	0	0	2	6
Total	5.570	1.584	1.228	4.600	12.982

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Cadro 7.39

**Contratos convertidos en indefinidos. Por tipo de contrato
e provincias. Mulleres. Galicia 2015**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	1.400	257	206	935	2.798
Eventual circ. produción	3.072	947	690	2.541	7.250
Interinidade	185	29	30	130	374
Temporal minusválidos	39	5	10	31	85
Substitución xub. 64 anos	0	0	0	3	3
Prácticas	210	39	29	89	367
Relevo	42	7	7	32	88
Formación	97	24	26	71	218
Outros	0	0	0	2	2
Total	5.045	1.308	998	3.834	11.185

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

As conversións a indefinidos supuxeron un 52,45% do total, no grupo de homes e no colectivo feminino, as conversións representaron un 47,55% do total.

Cadro 7.40

Contratos convertidos en indefinidos. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2015

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos
A Coruña	5.570	1.147	4.273	150	5.045	2.385	2.493	167	10.615	3.243	6.766	317
Lugo	1.584	273	1.301	10	1.308	538	712	58	2.892	811	2.013	68
Ourense	1.228	207	1.006	15	998	432	546	20	2.226	639	1.552	35
Pontevedra	4.600	864	3.664	72	3.834	1.791	1.853	190	8.434	2.655	5.517	262
Galicia	12.982	2.491	10.244	247	11.185	5.146	5.604	435	24.167	7.348	15.848	682

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Cadro 7.41

Contratos convertidos en indefinidos. Por duración e provincia. Galicia 2015

	Duración en meses								Total
	<3 meses	>3 a <= 6 meses	>6 a <= 12 meses	>12 a <= 18 meses	>18 a <= 24 meses	>24 a <= 30 meses	>30 a <= 36 meses	>36 meses	
A Coruña	1.212	2.171	4.717	354	685	196	402	878	10.615
Lugo	291	635	1.444	57	142	54	106	163	2.892
Ourense	204	427	1.124	78	101	40	104	148	2.226
Pontevedra	1.034	1.865	3.566	313	367	173	312	804	8.434
Galicia	2.741	5.098	10.851	802	1.295	463	924	1.993	24.167

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

7.2.12 Contratos indefinidos para persoas con discapacidade

(Lei 27/2009 e R.D. Lei 20/2012)

As persoas con discapacidade deberán ter recoñecido un grao mínimo de discapacidade igual ou superior o 33% e estar inscritos nos servizos públicos de emprego.

A xornada pode ser a tempo completo ou parcial.

Foron 508 os contratos concertados a persoas con discapacidade, dos que 63,98% se celebraron con homes e 36,02% con mulleres, ao igual que noutras modalidades contractuais indefinidas, as mulleres quedan cunha representación moi baixa. Os homes maiores de 45 anos son os máis contratados (44,92%), seguidos da franxa de idade entre 30 e 39 anos (29,23%). En o grupo de mulleres foron máis contratadas as maiores de 45 anos (44,81%) seguidas das de 30-39 anos (22,40%).

A xornada completa supuxo o 62,80%, a xornada parcial o 32,09% e os fixos descontinuos o 5,11%. Se engadimos a variable sexo, increméntanse os contratos parciais no grupo feminino, chegando ao 46,99%.

Cadro 7.42

Contratos de persoas con discapacidade. Por sexo, tipo de xornada e provincia. Galicia 2015

	Homes				Mulleres				Total			
	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos	Total	Parcial	Completa	Fixos descontinuos
A Coruña	135	36	96	3	77	41	34	2	212	77	130	5
Lugo	48	7	33	8	18	8	8	2	66	15	41	10
Ourense	26	6	20	0	21	11	8	2	47	17	28	2
Pontevedra	116	28	82	6	67	26	38	3	183	54	120	9
Galicia	325	77	231	17	183	86	88	9	508	163	319	26

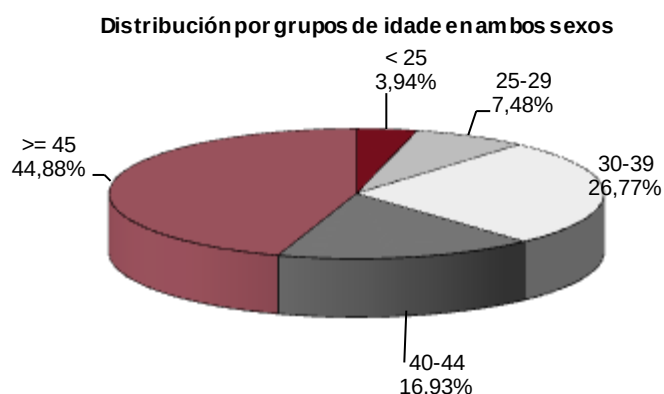
Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Cadro 7.43

Contratos indefinidos de persoas con discapacidade. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2015

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	2	12	42	21	58	8	3	22	11	33	212
Lugo	2	1	9	11	25	1	0	4	4	9	66
Ourense	0	1	10	5	10	1	1	6	4	9	47
Pontevedra	5	7	34	17	53	1	13	9	13	31	183
Galicia	9	21	95	54	146	11	17	41	32	82	508

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

7.2.13 Contratacións a colectivos especiais

Neste epígrafe recóllense as contratacións efectuadas a:

- Persoas con discapacidade
- Contratacións a persoas con discapacidade en la CEE
- Contratacións en proxectos de investigación
- Contratacións en prácticas para investigadores

1-Os contratos realizados a persoas con discapacidade ao longo do 2015 foron de 4.410, sendo o contrato temporal a persoas con discapacidade o máis utilizado co 26,30%, seguido de obra ou servizo (25,67%) e do eventual por circunstancias da produción (14,60%).

As contratacións deste colectivo en la CEE alcanzaron os 2.639 contratos dos cales o 24,40% foron eventuais, o 42,89% de obra e o 19,02% de interinidade.

Cadro 7.44

Contratacións a discapacitados. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2015

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
indefi. ordinario(boni./no boni)	43	1	7	2	53
Persoas con discapacidad (indef.)	212	66	47	183	508
Obra ou servizo	1.012	11	7	102	1.132
Eventual circ. produción	364	26	55	199	644
Interinidade	333	52	33	207	625
Temporal pers. Discapacitadas	454	141	93	472	1.160
Prácticas	1	0	0	0	1
Formación	8	2	1	5	16
Outros contratos	0	0	0	0	0
Convertidos en indefinidos	141	18	19	93	271
Total	2.568	317	262	1.263	4.410

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Cadro 7.45

Contratacións a persoas con discapacidade en CEE. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2015

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Indefi. Ordinarios (boni/no boni)	43	1	7	2	53
Obra ou servizo	1.012	11	7	102	1.132
Eventual circ. produción	364	26	55	199	644
Interinidade	275	42	26	159	502
Temporal discapacitados	94	4	6	87	191
Prácticas	0	0	0	1	1
Formación	0	0	0	0	0
Outros contratos	1	0	0	0	1
Conv. En indefinidos	79	2	2	32	115
Total	1.868	86	103	582	2.639

Fonte: SEPE. Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

2-O contrato de traballo para a **realización dun proxecto de investigación** pode concertarse con persoal investigador, científico ou técnico. Estes contratos poderán realizalos organismos públicos de investigación, institucións sen ánimo de lucro e as Universidades públicas e rexeranse polo establecido na normativa do contrato de obra ou servizo determinado. (Art. 12 e 15 do E.T.)

No ano 2015 concertáronse 1.915 contratos. O 51,96% das contratacións leváronse a cabo con homes e o 48,04% con mulleres e os tramos de idade onde houbo maior incidencia foron o de 25-29 anos (31,36% en home e 28,69% en mulleres) e o de 30-39 (43,22% en homes e 47,61% en mulleres).

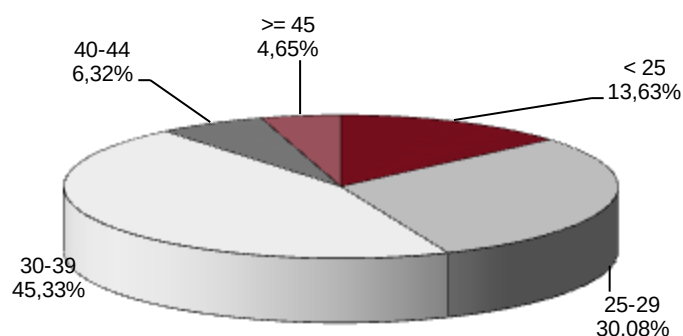
Cadro 7.46

Contratacións en proxectos de investigación. Por sexos, idade e provincias. Galicia 2015

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	82	151	210	24	16	73	153	205	23	30	967
Lugo	2	8	38	4	2	2	16	51	12	4	139
Ourense	0	1	3	1	1	0	0	14	0	0	20
Pontevedra	60	152	179	30	21	42	95	168	27	15	789
Galicia	144	312	430	59	40	117	264	438	62	49	1.915

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

3-O contrato en **prácticas para investigadores** require estar en posesión do título de Doutor, sen que sexa de aplicación o límite dos catro anos dende a obtención do título. Estes contratos poderán realizalos organismos públicos de investigación, institucións sen ánimo de lucro e as Universidades públicas e rexeranse polo establecido na normativa do contrato en prácticas. A súa duración non poderá ser inferior a un ano, nin exceder de cinco. (Art. 11 do E.T.)

Só realizáronse 200 contratos que reúnan estas características na Comunidade Autónoma de Galicia, 98 a homes e 102 a mulleres.

Cadro 7.47

Contratacións en prácticas para investigadores/as. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2015

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	27	28	29	2	1	35	33	25	2	2	184
Lugo	3	3	1	0	0	2	0	1	0	0	10
Ourense	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Pontevedra	0	1	2	0	0	1	0	1	0	0	5
Galicia	30	33	32	2	1	38	33	27	2	2	200

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

7.2.14 Adscricións en colaboración social

O seu obxecto é a mellora da capacidade de ocupación dos traballadores desempregados a través de subvencións dos custos laborais para a contratación de traballadores desempregados para a execución de obras ou servizos de interese xeral e social no ámbito da colaboración coas Corporacións locais ou entidades dependentes ou vinculadas a unha Administración local.

As adscricións temporais en colaboración social realizadas en Galicia ao longo do 2015 foron 219, das que o 70,78% se concertaron con homes e o 29,22% con mulleres.

O tramo de idade mais significativo foi o de >45 anos en ambos os dous sexos (137 contratos no caso dos homes e 63 contratos no das mulleres) e o sector de actividade económica onde se concentraron foi exclusivamente o de servizos.

Cadro 7.48

Adscricións temporais en colaboración social. Por sexos, idade e provincias. Galicia. 2015

	Homes					Mulleres					Total
	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	< 25	25-29	30-39	40-44	>= 45	
A Coruña	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	0	0	13	5	137	0	3	5	3	53	219
Galicia	0	0	13	5	137	0	3	5	3	53	219

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Cadro 7.49

**Adscricións temporais en colaboración social.
Por sexos, sectores de actividade económica e provincias. Galicia. 2015**

	Homes				Mulleres				Total
	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	
A Coruña	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lugo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ourense	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pontevedra	0	0	0	174	0	0	0	92	266
Galicia	0	0	0	155	0	0	0	64	219

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

7.2.15 Prórrogas

As prórrogas a contratos en todo o 2015 alcanzaron as 91.459

As prórrogas son, en boa medida, un reflexo dos contratos iniciais, así o maior número realizouse aos contratos eventuais por circunstancias da produción (86,13%), seguidas, a gran distancia, dos de obra ou servizo (4,45%) e aos contratos de formación (3,80%).

Cadro 7.50**Prórrogas. Por tipo de contrato e provincias. Galicia 2015**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Obra ou servizo	1.601	804	412	1.251	4.068
Eventual circ. produción	27.721	8.008	7.229	35.814	78.772
Interinidade	176	37	24	74	311
Temporal discapacitados	227	65	61	214	567
Relevo	2	0	0	1	3
Substitución xub. 64 anos	0	0	0	0	0
Xubilación parcial	4	3	0	3	10
Prácticas	1.537	324	248	1.383	3.492
Formación	1.645	445	515	1.405	4.010
Outros contratos	81	9	8	128	226
Total	32.994	9.695	8.497	40.273	91.459

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Se nos centramos na duración, o 59,68% realizáronse por 3 meses, o 23,42% por períodos de 3 a 6 meses e un 16,30% por períodos de 6 a 12 meses.

Cadro 7.51**Prórrogas. Por duración e provincia. Galicia. 2015**

	Duración en meses						Total
	<3 meses	>3 a <= 6 meses	>6 a <= 12 meses	>12 a <= 18 meses	>18 a <= 24 meses	>24 meses	
A Coruña	17.800	8.593	6.422	106	59	14	32.994
Lugo	5.100	2.687	1.845	21	31	11	9.695
Ourense	4.523	2.353	1.577	20	14	10	8.497
Pontevedra	27.290	7.784	5.068	94	32	5	40.273
Galicia	54.713	21.417	14.912	241	136	40	91.459

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Por sexos, a distribución é un 52,59% realizadas a homes e un 47,41% a mulleres.

O tramo de idade onde maior número de prórrogas se rexistraron foi de 25 a 44 anos, tanto en homes (67,81%) como en mulleres (66,69%), seguido do colectivo de >45 anos (17,22% en home e 17,05% en mulleres).

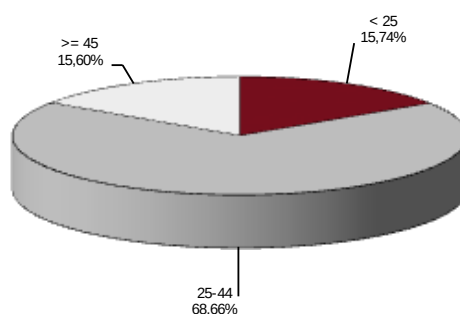
Cadro 7.52

Prórrogas. Por sexos, idade, sector de actividade e provincias. Galicia. 2015

	Homes			Mulleres			Sector de actividade				Total
	< 25	25-44	>= 45	< 25	25-44	>= 45	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	
A Coruña	2.673	11.331	3.097	2.734	10.561	2.598	655	3.970	3.051	25.318	32.994
Lugo	878	2.985	961	824	3.201	846	542	806	498	7.849	9.695
Ourense	713	3.049	703	683	2.614	735	88	1.324	394	6.691	8.497
Pontevedra	2.936	15.249	3.524	2.695	12.656	3.213	356	5.898	1.779	32.240	40.273
Galicia	7.200	32.614	8.285	6.936	29.032	7.392	1.641	11.998	5.722	72.098	91.459

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Distribución por grupos de idade en ambos sexos

No sector servizos, foi onde maior número de prorrogas rexistráronse, alcanzando o 78,83%, seguido a gran distancia polo sector de construción co 13,12%.

7.3 Contratación a traballadores estranxeiros

Debido ao incremento de traballadores estranxeiros que exerce a súa actividade laboral en Galicia e en España, tanto de procedencia comunitaria coma extracomunitaria, consideramos de interese reflectir a situación contractual deste colectivo.

Cadro 7.53

Contratos a extranxeiros segundo tipo de contrato e provincias. Galicia. Decembro 2015

	Total	Comunitarios				Extracomunitarios			
		Total	Indefinidos iniciais	Convertidos en indefinidos	Temporais	Total	Indefinidos iniciais	Convertidos en indefinidos	Temporais
A Coruña	16.977	5.302	529	193	4.580	11.675	1.188	360	10.127
Lugo	7.629	2.795	258	144	2.393	4.834	791	187	3.856
Ourense	4.572	2.109	205	99	1.805	2.463	263	85	2.115
Pontevedra	15.889	5.828	551	280	4.997	10.061	778	264	9.019
Galicia	45.067	16.034	1.543	716	13.775	29.033	3.020	896	25.117

Fonte: SEPE Contratos rexistrados decembro 2015

O total de contratos rexistrados de traballadores estranxeiros, tanto comunitarios coma extracomunitarios, foi de 45.067

Os contratos concertados con traballadores comunitarios chegaron aos 16.034 (35,58%) e deles 9,62% fórono baixo a modalidade de indefinidos, 4,47% conversións en indefinidos e 85,92% contratos temporais.

Os contratos rexistrados de traballadores non comunitarios alcanzaron os 29.033 (64,42%), sendo o 10,41% indefinidos, 3,09% conversións en indefinidos e o 86,51% temporais.

No total de España rexistráronse 3.011.099 contratos iniciais e conversións en indefinido, dos que o 36% o foron con traballadores comunitarios e 64% con extracomunitarios.

Cadro 7.54

Contratos a extranxeiros/as segundo sexo, idade e sectores por provincias. Galicia. Decembro 2015

	Total	Homes			Mulleres			Sectores			
		< 25 anos	25 - 45 anos	> 45 anos	< 25 anos	25 - 45 anos	> 45 anos	Agricultura	Industria	Construción	Servizos
A Coruña	16.977	1.134	6.635	1.709	1.046	5.342	1.111	1.490	1.048	1.420	13.019
Lugo	7.629	591	2.894	748	541	2.412	443	1.765	360	398	5.106
Ourense	4.572	388	1.546	443	314	1.507	374	323	540	369	3.340
Pontevedra	15.889	1.067	6.745	2.215	781	3.975	1.106	1.003	1.773	1.758	11.355
Galicia	45.067	3.180	17.820	5.115	2.682	13.236	3.034	4.581	3.721	3.945	32.820

Fonte: SEPE Contratos rexistrados 2015

Se temos en conta a variable sexo, o 57,95% concertáronse con homes e o 42,05% con mulleres.

Por tramos de idade, é o grupo de entre 25-44 anos o máis numeroso co 68,24% no colectivo masculino e o 69,84% no feminino.

Segundo os sectores económicos, é o sector servizos o que concentra o maior número de contratos co 72,82%, seguido de construción (8,75%), industria (8,26%) e por último agricultura (10,17%)

CONCLUSIÓNS DA CONTRATACIÓN

Cadro 7.55

Rotación dos asalariados/as temporais. Galicia/España. 2014/2015

	Galicia				España			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Contratos temporais	384.961	429.237	339.443	383.758	8.715.497	9.680.462	6.661.261	7.386.653
Asalariados/as Temporais	92,5	97,3	97,1	109,9	1.790,4	1.993,9	1.720,7	1.852,3
Rotación	4,16	4,41	3,50	3,49	4,87	4,85	3,87	3,70

Datos EPA en miles de persoas

Elaboración propia

Fonte: EPA SEPE Estadística de Contratos Rexistrados

1º De todo o exposto neste capítulo se pode concluír que tras varios anos cunha redución no número de contratos, no 2015 aumentan as contratacións alcanzando os 878.053 contratos rexistrados, dos cales 853.667 son de nova creación, 24.167 son conversións de contratos

temporais xa existentes en indefinidos, é neste apartado onde se producen as maiores diferenzas e 219 son adscricións de colaboración social.

2º Como no ano 2014, a modalidade de contrato eventual segue sendo a máis utilizada (43,20% dos contratos iniciais). En segundo lugar encóntrase o contrato de obra ou servizo determinado (35,66% dos contratos iniciais). Este tipo de contrato sumado ao anterior alcanzou un 78.86% da contratación do 2015.

3º Os contratos indefinidos ordinario (bonificados e non bonificados) seguen tendo unha moi baixa representación porcentual cun 4,57% (5,14% en 2014) da contratación inicial.

4º A rotación dos asalariados galegos (número de contratos eventuais que, por termo medio, se concertan con cada asalariado temporal) alcanzou os 3,49 contratos no caso das mulleres e os 4,41 nos homes. A media en España foi de 3,70 no grupo de mulleres e de 4,85 no de homes.

Cadro 7.56

Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. Galicia 2015

	Indefinido				Temporal			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Asalariados/as Sector Público	86,7	84,5	76,5	75,3	13,3	15,5	23,5	24,7
Asalariados/as Sector Privado	74,2	74,4	74,6	71,6	25,8	25,6	25,4	28,4

En porcentaxe
Elaboración propia 2015
Fonte: EPA

5º Aínda que se mantén unha elevada porcentaxe de asalariados temporais, especialmente no colectivo feminino, vanse acurtando as distancias entre o grupo de homes e de mulleres.

Cadro 7.57

Asalariados/as sector público e privado. Por tipo de contrato e sexo. España. 2014-2015

	Indefinido				Temporal			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Asalariados/as Sector Público	84,0	82,7	75,4	74,2	16,0	17,3	24,6	25,8
Asalariados/as Sector Privado	74,4	72,7	75,3	74,2	25,6	27,3	24,7	25,8

En porcentaxe
Elaboración propia
Fonte: EPA

6º Seguen existindo determinadas modalidades contractuais maioritariamente femininas como son o contrato de interinidade chegando no 2015 ao 71% de representación feminina ou os concertados a tempo parcial (62%) e outras maioritariamente masculinas como o contrato de relevo ou xubilación parcial. Por sectores de actividade, só no sector servizos, a contratación das mulleres (53%) supera a dos homes.

7º Para finalizar e como complemento á información recollida neste capítulo engadimos os último cadros sobre contrato indefinido de apoio a emprendedores, que é aquel que se establece a xornada completa ou parcial, con período de proba dun ano, e para empresas con menos de 50 traballadores. Segundo a persoa contratada poden ter dereito a distintos incentivos fiscais e bonificacións de cotas á S.S.

Cadro 7.58

Contratos de emprendedores. Por sexo e provincia. Galicia 2015

	Homes	Mulleres	Total Ambos sexos
A Coruña	81	83	164
Lugo	26	23	49
Ourense	24	25	49
Pontevedra	57	39	96
Galicia	188	170	358

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

Como noutro tipo de contratos, os concertados con homes (52,51%), superan os de mulleres (47,48%)

Cadro 7.59

Contratos de emprendedores según idade. Galicia 2015

	De 16-19 años	De 20-24 años	De 25-29 años	De 30-34 años	De 35-39 años	De 40-44 años	De 45-49 años	De 50-54 años	De 55-59 años	De >59 años	Total
A Coruña	1	19	28	34	23	15	19	13	7	5	164
Lugo	2	8	11	4	5	3	7	4	3	2	49
Ourense	0	5	10	4	6	8	6	6	2	2	49
Pontevedra	3	5	20	14	11	7	12	12	9	3	96
Galicia	6	37	69	56	45	33	44	35	21	12	358

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

As franxas de idade con maior representación son as de 26-29 anos e a de 30-34

Cadro 7.60

Contratos de emprendedores segundo gran grupo de ocupación e sección da actividade económica. Galicia. 2015

	0 Ocupac. Mili.	1 Direct. e Xerent.	2 Tec. Prof. Cient. e Intel.	3 Tec. Prof. Apoio	4 Emp. Contab. Admín.	5 Trab. Serv. Rest.	6 Trab. Cualif. Ind. Manuf.	7 Artes. Trab. Cualif. Ind. Manuf.	8 Operad. Inst. Maqu.	9 Ocupac. Elemental	Total
AGRICULT. GANDERÍA. SILVIC.		0	2	0	5	2	21	1	7	76	114
INDUSTRIAS EXTRACTIVAS									0	1	1
INDUSTRIA MANUFACTURERA		9	20	81	66	58		190	72	98	594
SUMIN. ENER. ELEC. GAS. VAP.			2		0	1					3
SUMIN. AUGA. SANEAMET. RE.			0	3	1	0		1	6	7	18
CONSTRUCCION	1	3	16	66	44	10		235	13	73	461
COMERCIO POR MAYOR E MENOR	1	23	112	216	248	1.179	2	192	104	248	2.325
TRANSPORTE E ALMACENAMIENTO		5	1	6	55	9		3	646	45	770
HOSTALARIA	0	12	9	33	61	2.147		8	38	743	3.051
INFORMACION E COMUNICACIÓN	1	6	59	58	67	13		11	2	6	223
ACTIVIDADES FINANCIERAS		3	1	6	31	1			0	1	43
ACTIVIDADES INMOBILIARIAS		1	4	69	53	14				16	157
ACT. PROFESIONALES E CIENTIF.		1	101	106	188	22	1	10	4	17	450
ACT. ADMINISTRATIVAS E SERV.		9	15	39	86	49		19	11	94	324
ADMÓN. PÚBLICA, DEFENSA							2				0
EDUCACIÓN		4	43	28	28	21		1		5	130
ACTIVID. SANITARIAS E SERVL.		2	65	60	53	107		2	6	22	317
ACTIV. ARTIST. E RECREATI.		3	3	38	62	58	1	4	1	24	194
OUTROS SERVICIOS		4	9	15	41	314		12	15	28	438
ACTI. HOG. EMPLEADOR	1					19		4		9	33
ACTIV. ORGANIZA. E ORGANISM. E											0
INDETERMINADO											0
SEN EMPREGO ANTERIOR											0
Galicia	4	85	462	824	1.089	4.024	27	693	925	1.513	9.646

Fonte: SEPE Estatística de Contratos Rexistrados. Decembro 2015

7.4 Empresas de traballo temporal

Inclúense neste apartado as empresas de traballo temporal reguladas pola Lei 14/1994, de 1 de xuño que, realizando os contratos de posta a disposición, poden supoñer unha importante canalización da ocupación.

Sendo competencia da Comunidade Autónoma tanto a autorización como o rexistro, contabilízanse, ademais, todas aquelas empresas de traballo temporal que posúen centros de traballo en Galicia, e que son autorizadas polo Ministerio de Empleo y Seguridad Social, por ser o seu ámbito de actuación superior ao da Comunidade Autónoma.

Pódese ver no cadro 7.61, segundo datos do Ministerio de Empleo y Seguridad Social, que o número de empresas autorizadas para traballar como ETT en Galicia a 31 de decembro de 2015 é de 23.

Cadro 7.61

Empresas de traballo temporal, cesión de traballadores e contratos de posta a disposición, segundo supostos de utilización, por provincia do centro de traballo da empresa de traballo temporal. Galicia 2015

	Empresas de traballo temporal	Cesión de traballadores	Contratos de posta a disposición				
			Total	Obra ou servizo	Circunst. da produción	Interninidade	Formación e aprendizaxe. Prácticas
A Coruña	18	22.768	43.028	22.593	19.240	1.184	11
Lugo	7	4.807	8.015	3.175	3.268	1.518	54
Ourense	9	3.972	6.473	3.682	2.520	264	7
Pontevedra	17	45.991	63.662	28.921	29.406	5.263	72
Galicia	23	77.538	121.178	58.371	54.434	8.229	144

(*) Datos provisionais

Fonte: Estatística de Empresas de Traballo Temporal. Ministerio de Empleo e Seguridade Social

O número de contratos de posta a disposición en Galicia durante 2015 ascende en total á cifra de 121.178, correspondendo o maior número aos realizados na provincia de Pontevedra. Claramente as provincias da Coruña e Pontevedra agrupan o maior número de contratos de posta a disposición supoñendo a suma de ambos o 88% do total de Galicia.

No cadro 7.62 desagreganse por comunidades autónomas os contratos de posta a disposición que totalizaron a cifra a nivel estatal de 3.108.791.

Cadro 7.62

Empresas de traballo temporal, cesión de traballadores e contratos de posta a disposición, segundo supostos de utilización, por comunidade autónoma do centro de traballo da empresa de traballo temporal. 2015

	Empresas de traballo temporal	Cesión de traballadores	Contratos de posta a disposición				
			Total	Obra ou servizo	Circunstancias da produción	Interinidade	Formación e aprendizaxe. Prácticas
Andalucía	64	167.646	328.970	191.822	131.792	5.119	237
Aragón	31	69.233	107.434	32.265	68.496	6.601	72
Asturias	17	18.868	41.216	15.114	24.902	1.147	53
Baleares	10	11.328	18.941	8.962	9.709	270	-
Canarias	26	57.703	107.554	25.082	80.848	1.536	88
Cantabria	14	24.406	38.851	11.717	26.824	301	9
Castela a Mancha	30	54.387	91.066	23.348	63.824	3.872	22
Castela León	20	89.362	151.484	32.118	114.613	4.654	99
Cataluña	90	372.005	562.848	238.553	298.638	24.804	853
C. Valenciana	71	246.450	430.686	251.730	173.900	5.003	53
Extremadura	6	7.694	11.568	3.976	7.347	240	5
Galicia	23	77.538	121.178	58.371	54.434	8.229	144
Madrid	87	240.314	446.849	155.451	267.083	23.673	642
Murcia	44	190.857	373.134	333.214	39.453	448	19
Navarra	21	46.651	93.702	12.284	71.699	9.651	68
País Vasco	40	82.140	153.943	38.531	107.854	7.476	82
A Ríoxa	11	17.728	29.419	2.781	25.428	1.182	28
Ceuta e Melilla	1	26	24	-	24	-	-
Total	606	1.774.336	3.108.843	1.435.319	1.566.868	104.206	2.474

(*) Datos a 31 de decembro

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

O cadro 7.63 efectúa a distribución dos contratos de posta a disposición por sector e división de actividade do centro de traballo da empresa usuaria, reflectindo que a industria de alimentación é a que mais contratos contén.

Informe da situación sociolaboral de Galicia. 2015

Cadro 7.63

Contratos de posta a disposición por sector e división da actividade do centro de traballo da empresa usuaria. Galicia 2015

	Galicia
Total	121.178
SECTOR:	
*Agrario	1813
*Industria	58.814
*Construción	679
*Servizos	59.866
*Non clasificables	6
DIVISIONS:	
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	1705
2 Silvicultura e explotacións forestais	9
3 Pesca e acuicultura	99
5 Extracción de antracita, hulla e lignito	0
6 Extracción de cru, petróleo e gas natural	0
7 Extracción minerais metálicos	0
8 Outras industrias extractivas	17
9 Actividades de apoio ás industrias extractivas	0
10 Industria da alimentación	27.723
11 Fabricación de bebidas	1840
12 Industria do tabaco	0
13 Industria téxtil	97
14 Confección de roupa de vestir	989
15 Industria do coiro e do calzado	0
16 Industria da madeira e cortiza (agás mobles), cestería e espartaria	748
17 Industria do papel	517
18 Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	2.234
19 Coquerías e refinación de petróleo	0
20 Industria química	355
21 Fabricación de produtos farmacéuticos	751
22 Fabricación de produtos de caucho e plásticos	4.233
23 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	350
24 Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	500
25 Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	4.307
26 Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	54
27 Fabricación de material e equipamento eléctrico	29
28 Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	204
29 Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	11.848
30 Fabricación doutro material de transporte	92
31 Fabricación de mobles	734
32 Outras industrias manufactureiras	253
33 Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	790
35 Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	45
36 Captación, depuración e distribución de auga	0
37 Recollida e tratamento de augas residuais	0
38 Recollida, tratamento e eliminación de residuos; valorización	104
39 Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0
41 Construción de edificios	101
42 Enxeñaría civil	77
43 Actividades de construción especializada	501
45 Venda, reparación de vehículos de motor e motocicletas	260
46 Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	4.841
47 Comercio a retalho, agás vehículos de motor e motocicletas	8.992
49 Transporte terrestre e por tubaxe	3.089
50 Transporte marítimo e por vías navegables interiores	0
51 Transporte aéreo	0
52 Almacenamento e actividades anexas ao transporte	15.446
53 Actividades postais e de correos	79
55 Servizo de aloxamento	7.708
56 Servizo de comidas e bebidas	1.129
58 Edición	216
59 Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	394
60 Actividades de programación e emisión de radio e televisión	15
61 Telecomunicacións	108
62 Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática	903
63 Servizo de información	11
64 Servizo financeiros, agás seguros e fondos de pensións	1.562
65 Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	82
66 Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	33
68 Actividades inmobiliarias	42
69 Actividades xurídicas e de contabilidade	83
70 Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	468
71 Servizo técnico de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	440
72 Investigación e desenvolvemento	31
73 Publicidade e estudos de mercado	696
74 Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	348
75 Actividades veterinarias	0
77 Actividades de aluguer	770
78 Actividades relacionadas co emprego	19
79 Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizo de reservas e actividades relacionadas con estes	14
80 Actividades de seguranza e investigación	11
81 Servizo a edificios e actividades de xardinaría	597
82 Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	3.019
84 Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	18
85 Educación	220
86 Actividades sanitarias	170
87 Asistencia en establecementos residenciais	416
88 Actividades de servizo sociais sen aloxamento	169
90 Actividades de creación artísticas e espectáculos	63
91 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	16
92 Actividades de xogos de azar e apostas	4
93 Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	49
94 Actividades asociativas	375
95 Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	319
96 Outros servizos persoais	5.624
97 Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	13
98 Actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	0
99 Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	6
Non clasificables	6
Total	121.178

Fonnte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

Por outra parte, nos cadros 7.64 e 7.65 pódense observar as cifras de persoas postas a disposición e contratos de posta a disposición referidos unicamente aos celebrados por empresas autorizadas pola Comunidade Autónoma resaltando claramente os contratos eventuais e para obra ou servizo determinado. Así mesmo pódese contemplar que a provincia de Pontevedra supera amplamente ás demais en contratos de posta a disposición.

Cadro 7.64

Persoas traballadoras postas a disposición polas empresas de traballo temporal autorizadas pola Autoridade Laboral de Galicia, segundo ámbito de actuación. Ano 2015

	Persoas traballadoras
A Coruña	1.564
Lugo	1.294
Ourense	620
Pontevedra	7.287
Galicia	10.765

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria

Cadro 7.65

Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas pola Autoridade Laboral de Galicia, segundo o ámbito de actuación e a modalidade de contratación. Ano 2015

	Causa do contrato					Totais
	Realización de obra ou servizo determinado	Eventual por circunstancias de produción	Interinidade por reserva de posto de traballo	Prácticas	Formación e aprendizaxe	
A Coruña	1.127	692	232	0	0	2.051
Lugo	756	1.018	619	0	0	2.393
Ourense	701	47	29	0	0	777
Pontevedra	6.024	7.415	115	0	2	13.556
Galicia	8.608	9.172	995	0	2	18.777

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria

Examinando a evolución no cadro 7.66, polo que se refire a contratos de posta a disposición de empresas de traballo temporal autorizadas para traballar en Galicia pola Comunidade Autónoma, en xeral, no que se refire a estas empresas, increméntase considerablemente o número de contratos en relación co ano 2014.

Cadro 7.66

Contratos de posta a disposición realizados nas empresas autorizadas pola Dirección Xeral de Traballo e Economía Social. Evolución 2009-2015

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A Coruña	2.984	2.607	1.751	1.866	1.557	2.432	2.051
Lugo	1.353	1.254	1.389	1.534	1.812	1.969	2.393
Ourense	558	658	691	542	739	789	777
Pontevedra	12.125	10.263	12.355	11.121	9.714	10.812	13.556
Galicia	17.020	14.782	16.186	15.063	13.822	16.002	18.777

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria

Pode observarse no cadro 7.67 a evolución desagregada polas causas dos contratos en que se reflicte que claramente aumentan en case todas elas.

Cadro 7.67

Contratos de posta á disposición nas empresas autorizadas pola Autoridade Laboral de Galicia. Evolución 2010-2015

Total contratos

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A Coruña	2.607	1.751	1.866	1.557	2.432	2.051
Lugo	1.254	1.389	1.534	1.812	1.969	2.393
Ourense	658	691	542	739	789	777
Pontevedra	10.263	12.355	11.121	9.714	10.812	13.556
Total	14.782	16.186	15.063	13.822	16.002	18.777

Realización de obra ou servizo determinado

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A Coruña	2.041	1.500	1.645	1.179	1.411	1.127
Lugo	87	187	335	430	450	756
Ourense	554	550	474	449	586	701
Pontevedra	6.245	5.623	4.824	4.358	5.064	6.024
Total	8.927	7.860	7.278	6.416	7.511	8.608

Eventual por circunstancias de produción

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A Coruña	369	101	48	222	762	692
Lugo	954	900	837	767	761	1.018
Ourense	91	133	50	280	193	47
Pontevedra	3.544	6.456	6.095	5.270	5.595	7.415
Total	4.958	7.590	7.030	6.539	7.311	9.172

Interinidade

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A Coruña	194	127	143	146	253	232
Lugo	213	302	362	615	758	619
Ourense	13	8	18	8	10	29
Pontevedra	474	275	202	85	147	115
Total	894	712	725	854	1.168	995

Prácticas

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A Coruña	194	127	143	146	253	0
Lugo	213	302	362	615	758	0
Ourense	13	8	18	8	10	0
Pontevedra	474	275	202	85	147	0
Total	894	712	725	854	1.168	0

Formación e aprendizaxe

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A Coruña	3	23	30	10	6	0
Lugo						0
Ourense				2		0
Pontevedra		1		1	4	2
Total	3	24	30	13	10	2

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria

**O subsistema de
formación para o
emprego**

8

8.1. Introducción. Normativa aplicable

En materia de formación profesional veuse distinguindo tradicionalmente entre a formación profesional regrada, impartida dentro do sistema educativo xeral e dirixida a persoas en idade escolar; a formación profesional ocupacional, destinada a que persoas sen emprego adquirisen a aprendizaxe dun oficio ou dunha formación específica que lles facilitase a integración laboral e a formación profesional continua, orientada ao perfeccionamento ou a adquisición de novas habilidades profesionais por parte de persoas xa ocupadas. Sen embargo, nos últimos anos tendeu a simplificar este esquema, facéndose unha distinción entre a formación profesional regrada e a formación profesional para o emprego, para integrar nesta última as antigas categorías de ocupacional e continua, de xeito que se aborden accións que poden dirixirse a empregados, desempregados ou, incluso, a estudantes do sistema regrado de formación profesional. A estes, cabe engadir a formación profesional dual, integrada no sistema educativo, pero con participación das empresas. Ten este carácter de formación profesional dual a que se proporciona no marco dos contratos para a formación e a aprendizaxe, e os que se concerten en execución de programas de casas de oficios, escolas taller e talleres de emprego.

O marco regulatorio da formación profesional para o emprego articúlase mediante normas legais e acordos dos axentes sociais, con participación, en ocasións, das administracións públicas concernidas. Destes últimos, destaca o IV Acordo Nacional de Formación Continua, subscrito polos axentes sociais de ámbito estatal, e publicado por resolución de 03.03.2006 da Dirección Xeral de Traballo do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, prorrogado na súa vixencia por resolución de 27.11.2011, ata que chegue a formalizarse un novo acordo. En canto ás normas legais, en 2015 produciuse unha importante reforma do sistema, que tivo como orixe o real decreto-lei 4/2015, de 22 de marzo, para a reforma urxente do Sistema de Formación Profesional para o emprego no ámbito laboral. Para a análise do conxunto desa reforma hai que partir do disposto no artigo 40 do real decreto legislativo 3/2015, de 23 de outubro, polo que se aprobou o texto refundido da lei de emprego. Nese artigo se establecen os principios xerais desenvolvidos na lei 30/2015, de 9 de setembro, pola que se aproba o Sistema de Formación Profesional para o emprego no ámbito laboral, norma que culminou polo momento, a nivel de normas con rango de lei, a reforma iniciada en marzo. En tanto esta lei non teña desenvolvemento regulamentario, seguen vixentes algunhas disposicións do real decreto 395/2007, de 23 de marzo, á súa vez desenvolvido polas ordes ministeriais 2307/2007, de 27 de xullo, e 718/2008, de 7 de marzo.

Polo tanto, en 2015 hai que distinguir, desde o punto de vista da normativa reguladora da formación profesional para o emprego no ámbito laboral, tres períodos: entre o 1 de xaneiro e o 23 de marzo, en que resultou de aplicación a vella normativa, integrada pola lei 56/2003,

de 16 de decembro, de emprego, e o real decreto 395/2007 e as súas normas de desenvolvemento, antes citadas; entre o 24 de marzo e o 10 de setembro, en que a normativa aplicable estivo constituída polo real decreto-lei 4/ 2015, así como polas normas anteriores, en tanto resultasen compatibles coas deste real decreto- lei; e a partires do 11 de setembro, en que xa resulta aplicable a nova normativa coas particularidades que logo se dirá.

A nova lei, a lei 30/2015, explicita os catro obxectivos estratéxicos da reforma operada respecto do anterior sistema: a garantía do exercicio do dereito á formación dos traballadores, empregados e desempregados, en particular dos máis vulnerables; a contribución efectiva da formación á competitividade das empresas; o fortalecemento da negociación colectiva na adecuación da oferta formativa aos requirimentos do sistema produtivo; e a eficiencia e transparencia na xestión dos recursos públicos. A reforma pretende atender, asemade, á doutrina do Tribunal Constitucional conforme á cal o modelo de formación profesional para o emprego incardínase xenericamente na competencia exclusiva do Estado en materia de lexislación laboral (artigo 149.1.7 da Constitución Española), aínda que sen excluír que poda haber supostos nos que a acción formativa quede vinculada a outro título competencial, coas conseguíntes consecuencias para a delimitación do alcance da competencia do Estado.

O capítulo I da lei 30/2015 describe o obxecto da norma e establece, xunto cos fins do sistema de formación profesional para o emprego, que este será de aplicación en todo o territorio nacional e levarase a cabo mediante unha acción coordinada, colaborativa e cooperativa entre as administracións públicas competentes e os demais axentes que interveñen no mesmo, respectando o marco de distribución de competencias. O novo sistema de formación profesional para o emprego ten uns principios inspiradores que, recollidos no artigo 3, definen ao sistema como marco coherente de planificación, execución eficiente, seguimento e avaliación permanente, con entidades que impartan formación profesional para o emprego no ámbito laboral de calidade e con instrumentos renovados de información, seguimento e control. No sistema destaca, ademais, o papel protagonista da negociación colectiva e do diálogo social como ferramentas esenciais para contar cun sistema máis eficaz e orientado a satisfacer as necesidades reais de empresas e traballadores. O preámbulo da norma destaca a coherencia de todo isto coa unidade financeira do sistema e do seu réxime económico, que garante o principio de unidade de caixa da cota para a formación profesional.

O capítulo II introduce os elementos que tentan dotar ao sistema de necesaria eficiencia na observación e prospección do mercado de traballo, para detectar os cambios nas demandas de cualificación e competencias do tecido produtivo, coa intención de que a formación que

se imparta responda a unha diagnose da realidade, a unha análise das necesidades actuais e futuras de empresas e traballadores para cumprir os seus fins de xeito eficaz. Para elo, o artigo 5 prevé a elaboración dun escenario estratéxico plurianual, referente da programación de toda a formación que se imparta no sistema, elaboración que contará coa participación, entre outros, das comunidades autónomas, das organizacións empresariais e sindicais, e das organizacións representativas dos traballadores autónomos e da economía social. O escenario incluírá unha proxección plurianual estimativa da financiación pública precisa para atender as necesidades formativas, nun marco de estabilidade do sistema, que favoreza a certidume, a anticipación e as decisións de inversión. Pola súa parte, o artigo 6 introduce, de xeito inequívoco, a concorrência competitiva aberta a todos os provedores de formación acreditados e/ou inscritos (concorrência xa incorporada gradualmente nas convocatorias de subvencións dos últimos anos), como norma xeral para a xestión dos fondos destinados a financiar as programacións formativas das distintas administracións públicas. Así mesmo, o artigo 6 recolle a posibilidade de que as administracións públicas, nos seus respectivos ámbitos competenciais, podan articular un “cheque formación” para traballadores desempregados, co obxecto de proporcionarlles a formación que necesitan, ferramenta que pretende facilitar a liberdade de elección entre as entidades adheridas aos dispositivos específicos que se desenvolvan para os eu seguimento.

O capítulo III, segundo proclama o Preámbulo da disposición a que nos referimos, recolle un novo enfoque das iniciativas de formación profesional para o emprego, situando ás propias empresas e aos traballadores no centro do sistema. A lei estipula un novo papel da formación que programa a empresa para os seus propios traballadores, chamada a ser a ferramenta principal para ofrecer unha resposta inmediata ás necesidades cambiantes dos sectores e reforzar a súa capacidade de innovación, ao tempo que quedan satisfeitas as necesidades de adaptación, cualificación e empregabilidade dos traballadores. O artigo 10 prevé que as distintas administracións, nos seus respectivos ámbitos competenciais, e en aquilo que non se prevea no ámbito da empresa, completarán a oferta formativa coa súa propia programación para os traballadores ocupados, na cal as organizacións empresariais e sindicais deixarán de ser titulares de plans de formación, se ben participarán no seu deseño, programación e difusión. Así mesmo, as administracións competentes programarán formación para os traballadores desempregados, consonte ao previsto no artigo 11, na que os servizos públicos de emprego están chamados a ter un papel importante, á hora de identificar os perfís e os itinerarios individuais e personalizados de emprego dos beneficiarios, conforme ás novidades introducidas pola Estratexia Española de Activación para o Emprego.

O capítulo IV recolle os aspectos relativos ao control da formación impartida e o réxime sancionador, coa intención de perseguir de xeito máis eficaz o fraude na xestión dos fondos da formación profesional para o emprego, o que implica diferentes modificacións da Lei de Infraccións e sancións da orde social (LISOS). Por unha banda, se inclúe entre os potenciais suxeitos responsables ás entidades de formación e ás que asuman a organización da formación programada polas empresas, e se establece a responsabilidade solidaria dos suxeitos que participen na obtención fraudulenta de axudas, subvencións e bonificacións. Así mesmo, se crean novos tipos infractores e se endurecen as sancións, por exemplo, ao considerar unha infracción por cada empresa e acción formativa; e ao excluír a posibilidade de volver a ser beneficiarios do sistema de formación profesional para o emprego durante cinco anos a quen incorra nunha infracción moi grave. Por outra banda, para reforzar o control desta materia se prevé a creación dunha Unidade Especial de Inspección no seo da Dirección Especial adscrita á Autoridade Central da Inspección de Traballo e Seguridade Social.

O capítulo V reflicte a implantación dun sistema integrado de información que garanta a trazabilidade das accións formativas e a comparabilidade, coherencia e actualización permanente de toda a información sobre formación profesional para o emprego, que se desenvolva nos diferentes ámbitos competenciais. Este sistema integrado preténdese que desenvolva tres ferramentas clave: a Conta de Formación, que acompañará ao traballador ao longo da súa carreira profesional coa fin de acreditar o seu historial formativo e de orientar a oferta formativa cara ao incremento da súa empregabilidade; o Catálogo de Especialidades Formativas, que debe ser referente común de toda a oferta formativa que se programe para os traballadores ocupados e desempregados e que terá que ser obxecto de actualización permanente; e o Rexistro Estatal de Entidades de Formación, de carácter público, ao que se deberán incorporar os resultados das auditorías e controis de calidade que se realicen a ditas entidades.

Por fin, o capítulo VI da Lei fai referencia á gobernanza do sistema e define un novo papel para os distintos axentes e órganos intervintes, mediante a transformación dos diferentes órganos de goberno e, en particular, da Fundación Tripartita para a Formación no Emprego, nos que a representación da Administración Xeral do Estado deberá ser maioritaria. Os axentes sociais deixan de participar na xestión de fondos e na impartición da formación, como viñan facendo ata o de agora, función que a lei reserva para as entidades que imparten formación profesional, quen desenvolverán esta tarefa nun novo entorno que se quere máis competitivo. Deste xeito, o papel dos axentes sociais no sistema cobra protagonismo ao impulsarse o liderado e o protagonismo das organizacións sindicais e empresariais máis representativas no deseño estratéxico, na planificación, programación,

difusión, control, seguimento e avaliación da formación profesional para o emprego, especialmente na dirixida aos traballadores ocupados.

Como é lóxico, a transformación do modelo de formación profesional para o emprego non remata coa aprobación da lei 30/2015. No seu preámbulo se remarca que a lei será desenvolvida por un real decreto e unha orde ministerial que derrogarán a totalidade do marco xurídico vixente, constituído, como xa dixemos, polo real decreto 395/2007, de 23 de marzo, e as ordes ministeriais 2307/2007, de 27 de xullo, e 718/2008, de 7 de marzo. Sen embargo, a nova lei non quere que tal desenvolvemento normativo posterior demore a posta en marcha dos elementos esenciais do novo modelo de formación profesional para o emprego antes descritos, que terían que ser de aplicación a partires do día 11 de setembro de 2015 (data de entrada en vigor da lei, salvo o establecido nos artigos 9.4, aos efectos da forma de facer efectivo o crédito de formación por parte dos grupos de empresas, e 14.1, que regula modalidades de impartición para persoas con discapacidade. En ambos casos, a entrada en vigor retrasouse ata o 1 de xaneiro de 2016). Por elo, a disposición transitoria primeira mantén a vixencia da actual normativa regulamentaria tan só naqueles aspectos nos que non poda ser de aplicación directa o establecido na nova lei, en tanto non se produza o seu propio desenvolvemento regulamentario.

8.2. Formación de demanda

Referirémonos neste punto ao contido das estatísticas correspondentes a 2015 da Fundación Estatal para a Formación no Emprego que se refiren á formación de demanda, tamén coñecida como “formación bonificada”, “formación continua” ou “formación programada”. Trátase dunha formación permanente que ofertan as empresas aos seus traballadores, que garda relación coa actividade da empresa, e que persegue a finalidade de desenvolver o curriculum e competencias dos traballadores para favorecer a eficiencia e competitividade empresarial. Este tipo de formación finánciase a través dun sistema de bonificacións, de xeito que as empresas dispoñen dun crédito formativo cuxo importe está en función das achegas das empresas á Seguridade Social en concepto de Formación Profesional. Cada empresa pode decidir que formación necesita, como e cando a realiza, así como organizala por si mesma, agruparse con outras empresas ou concertar a súa execución cunha entidade especializada. Tamén forman parte desta formación bonificada os permisos individuais de formación (PIF), dirixidos a adquisición por parte do traballador dunha titulación ou acreditación profesional, un título de formación profesional ou un certificado de profesionalidade. Esta formación pode non estar relacionada coa actividade da empresa.

Cadro 8.1.**Formación de demanda. Evolución principais indicadores. Ámbito estatal. 2011-2015**

	2011	2012	2013	2014	2015
Empresas formadoras	432.182	459.620	478.621	471.590	439.188
Cobertura empresas (1)	28,8%	31,1%	30,0%	29,7%	27,4%
Crédito asignado	763.772.616	799.922.865	802.189.822	785.704.096	784.331.843
Crédito disposto	560.921.613	592.128.270	608.226.556	588.057.612	551.288.713
Ratio disposto	73,4%	74,0%	75,8%	74,8%	70,3%
Bonificación aplicada TGSS	322.965.377	557.020.834	578.034.666	562.953.616	524.099.349
Participantes formados	2.986.493	3.176.489	3.224.182	3.291.803	3.576.748
Cobertura participantes (2)	0	0	0	0	0
Horas de Formación	80.654.568	82.772.544	82.435.580	79.884.757	79.209.257
Duración media	27,0	26,1	25,6	24,3	22,2
PIF finalizados	4.634	18.909	30.226	13.666	9.403

(1) Porcentaxe de empresas formadoras sobre empresas do sector privado de alta en TGSS

(2) Porcentaxe de participantes formados sobre traballadores asalariados do sector privado EPA

Fonte: Elaboración propia con datos da Fundación para a Formación no Emprego

Se analizamos os principais indicadores no ámbito estatal constatamos que en 2015, respecto dos dou anos anteriores, produciuse unha minoración en todos eles agás no de participantes formados: diminuíron o número de empresas formadoras, o ratio de cobertura de empresas, o crédito asignado para accións formativas, o crédito disposto respecto do asignado, a bonificación aplicada na Seguridade Social, o número de horas de formación impartidas e a duración media, medida en horas, das accións formativas. Pola contra incrementouse o número de participantes. En definitiva, menos empresas formando, menos recursos económicos e menos tempo dedicados á formación, pero máis traballadores como destinatarios da formación programada. A diminución das horas de formación en 2015, respecto de 2011, foi do 2,19 por cento. Se a comparación a facemos con 2012 (tendo en conta o repunte de horas de formación que se produciu nese ano no conxunto do Estado) a redución foi do 4,31 por cento.

Cadro 8.2**Formación de demanda. Evolución principais indicadores. Galicia. 2011-2015**

	2011	2012	2013	2014	2015
Empresas formadoras	36.762	37.860	37.801	36.311	33.875
Cobertura empresas (1)	37,5%	39,1%	39,0%	38,3%	35,9%
Crédito asignado	40.872.668	41.075.645	39.740.701	37.331.150	36.458.354
Crédito disposto	31.705.794	31.008.366	31.187.872	29.068.392	26.534.427
Ratio disposto	77,6%	75,5%	78,5%	77,9%	72,8%
Bonificación aplicada TGSS	18.454.159	28.830.962	29.450.827	27.526.123	25.018.499
Participantes formados	170.482	169.835	173.282	173.381	184.270
Cobertura participantes (2)	0	0	0	0	0
Horas de Formación	5.400.651	5.223.026	5.141.169	4.859.014	4.735.227
Duración media	31,7	30,8	29,7	28,0	25,7
PIF finalizados	101	1.433	1.895	653	387

(1) Porcentaxe de empresas formadoras sobre empresas do sector privado de alta en TGSS

(2) Porcentaxe de participantes formados sobre traballadores asalariados do sector privado EPA

Fonte: Elaboración propia con datos da Fundación Tripartita para a Formación no Emprego

Exactamente esa mesma evolución seguiron os indicadores mencionados, na nosa Comunidade Autónoma. Respecto do total de horas de formación impartidas, a diminución foi máis intensa que no conxunto do Estado. En relación con 2011, a redución en 2015 foi do 13,22 por cento, e do 9,34 por cento se a comparación se fai con 2012. As horas de formación impartidas en Galicia en 2011 supuxeron o 6,70 por cento do total de horas de formación impartidas no conxunto do Estado. En 2015, as horas de formación impartidas en Galicia foron o 5,98 por cento do total estatal.

CADRO 8.3**Formación de demanda. Distribución sectorial das horas de formación. Galicia-España 2015**

	Galicia	%	España	%
Agricultura	159.512	3,4	1.561.309	2,0
Industria	980.816	20,7	14.046.438	17,7
Construcción	513.464	10,8	5.224.135	6,6
Comercio	914.596	19,3	14.575.399	18,4
Hostalaría	494.967	10,5	7.748.530	9,8
Outros servizos	1.671.872	35,3	36.053.446	45,5
Total servizos	3.081.435	65,1	58.377.375	73,7
Total sectores	4.735.227	100,0	79.209.257	100,0

Fonte: Elaboración propia con datos da Fundación para a Formación no Emprego

En canto á distribución sectorial das horas de formación, tanto en Galicia como no Estado o maior número, cualitativamente moi destacado, se concentra no sector servizos, con máis

incidencia aínda en España, tales horas supoñen o 73,7 por cento do total de horas, que en Galicia, onde supoñen o 65,1 por cento. Por último, chama a atención positivamente que en Galicia se destinen, en tanto por cento, máis horas que no conxunto do Estado á formación no sector industrial.

Cadro 8.4

Formación de demanda. Principais indicadores-I por provincias. Galicia.

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Empresas formadoras	12.931	5.009	3.990	11.945	33.875
% Provincia	38%	15%	12%	35%	100%
Cobertura empresas (1)	34%	39%	37%	36%	36%
Participantes formados	81.304	18.776	17.266	66.924	184.270
% Provincia	44%	10%	9%	36%	100%
Particip. formados homes	47.411	11.566	9.521	39.573	108.071
% Provincia	44%	11%	9%	37%	100%
Particip. formados mulleres	33.893	7.210	7.745	27.351	76.199
% Provincia	45%	10%	10%	36%	100%
Duración media	25	32	28	25	26

(1) Porcentaxe de empresas formadoras sobre empresas do sector privado de alta en TGSS

Fonte: Fundación Tripartita para a Formación no Emprego

Cadro 8.5

Formación de demanda. Principais indicadores-II por provincias. Galicia.

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Cota de formación profesional	22.417.642	3.882.699	4.159.644	17.077.909	47.537.895
Crédito asignado	16.124.263	3.741.580	3.591.711	13.000.800	36.458.354
Crédito disposto	11.056.467	2.990.683	2.760.238	9.727.039	26.534.427
Aportación privada	8.148.230	1.136.927	1.370.183	7.260.560	17.915.900
Bonificación aplicada TGSS	10.415.348	2.793.306	2.567.821	9.242.024	25.018.499

Fonte: Fundación Tripartita para a Formación no Emprego

Analizando os datos desagregados das catro provincias galegas correspondentes a 2015, podemos constatar que, nese ano, A Coruña concentra o maior número de empresas formadoras, se ben o ratio de cobertura é inferior ao das outras tres provincias, así como o maior número de participantes formados, tanto o total, como o de mulleres e o de homes. Por fin, a maior duración media das accións formativas corresponde á provincia de Lugo e a inferior á de A Coruña.

Cadro 8.6

Formación de demanda. Perfil dos participantes formados por idade e nacionalidade. Galicia. 2015

	ANOS	HOMES			MULLERES			TOTAIS		
		Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media
De 16 a 25		4.741	2,6	32,0	3.785	2,1	33,8	8.526	4,6	32,8
De 26 a 35		26.968	14,6	27,2	22.849	12,4	30,4	49.817	27,0	28,7
De 36 a 45		41.502	22,5	23,8	30.082	16,3	26,6	71.584	38,8	25,0
De 46 a 55		26.082	14,2	22,6	15.055	8,2	25,0	41.137	22,3	23,5
Maiores de 55		8.722	4,8	20,3	4.426	2,4	21,7	13.198	7,2	20,8
Sen datos		6	0,0	59,5	2	0,0	9,0	8	0,0	46,9
ESTRANXEIROS										
Si		2.803	1,5	29,2	1.381	0,7	36,8	4.184	2,3	31,7
Non		105.268	57,1	24,3	74.818	40,6	27,3	180.086	97,7	25,6

Fonte: Fundación para a Formación no Emprego

Os datos estatísticos facilitados por la Fundación para a Formación no Emprego proporcionan unha información moi útil acerca do perfil dos participantes na formación de demanda. A primeira información refírese ao perfil dos participantes desde o punto de vista da súa idade e nacionalidade, sempre engadindo a distinción de xénero, podéndose comprobar que en Galicia, en 2015, o maior número corresponde aos homes de entre 36 e 45 anos, seguido do das mulleres desa mesma franxa de idade. Homes e mulleres de entre 26 e 45 anos supoñen o 53,7 por cento do total de participantes formados. Sen embargo, a maior duración media dos cursos concéntrase, tanto en homes como en mulleres, na franxa de idade dos máis novos, entre os 16 e os 25 anos, cunha duración media de 32,8 horas.

Cadro 8.7

Formación de demanda. Perfil dos participantes formados por nivel de estudos, categoría profesional e grupo de cotización. Galicia. 2015

	HOMES			MULLERES			TOTAIS		
	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media
NIVEL DE ESTUDOS									
Sen estudos	2.040	1,1	21,5	1.010	0,5	18,8	3.050	1,7	20,6
Estudos primarios, EXB ou equivalente	41.504	22,5	26,0	21.568	11,7	27,1	63.072	34,2	26,4
FP I ou Ensino Técnico prof. equivalente ou Bacharelato Sup., BUP e equivalente, FP II ou equivalente	41.223	22,4	24,1	27.986	15,2	30,5	69.209	37,6	26,7
Arquitecto técnico ou enxeñeiro técnico, diplomado doutras escolas universitarias ou equivalentes	11.328	6,1	22,0	12.981	7,0	24,3	24.309	13,2	23,2
Arquitecto e enxeñeiro superior ou licenciado	10.448	5,7	23,8	11.678	6,3	25,5	22.126	12,0	24,7
Outras titulacións	1.528	0,8	18,9	976	0,5	23,9	2.504	1,4	20,8
CATEGORÍA PROFESIONAL									
Directivo	3.414	1,9	25,9	1.464	0,8	33,9	4.878	2,6	28,3
Mando intermedio	10.887	5,9	18,2	6.147	3,3	22,2	17.034	9,2	19,6
Técnico	15.377	8,3	22,6	15.826	8,6	21,5	31.203	16,9	22,0
Traballador cualificado	56.411	30,6	25,6	33.980	18,4	31,3	90.391	49,1	27,7
Traballador con baixa cualificación	21.982	11,9	25,6	18.782	10,2	26,8	40.764	22,1	26,2
GRUPO DE COTIZACIÓN									
1. Enxeñeiros e licenciados	7.784	4,2	25,9	6.791	3,7	27,9	14.575	7,9	26,8
2. Enxeñeiros técnicos, peritos e axudantes titulados	6.842	3,7	21,9	7.064	3,8	23,0	13.906	7,5	22,5
3. Xefes administrativos e de taller	8.558	4,6	20,2	4.975	2,7	20,5	13.533	7,3	20,3
4. Axudantes non titulados	5.636	3,1	19,6	3.313	1,8	22,6	8.949	4,9	20,7
5. Oficiais administrativos	11.370	6,2	20,1	16.278	8,8	20,0	27.648	15,0	20,0
6. Subalternos	4.028	2,2	19,5	2.676	1,5	27,9	6.704	3,6	22,8
7. Auxiliares administrativos	4.360	2,4	31,8	11.364	6,2	32,7	15.724	8,5	32,4
8. Oficiais de primeira e segunda	38.235	20,7	25,3	8.561	4,6	37,0	46.796	25,4	27,5
9. Oficiais de terceira e especialistas	11.972	6,5	27,9	7.690	4,2	36,6	19.662	10,7	31,3
10. Traballadores maiores de 18 anos non cualificados	9.208	5,0	27,7	7.442	4,0	26,0	16.650	9,0	26,9
11. Traballadores menores de 18 anos	78	0,0	45,6	45	0,0	62,9	123	0,1	51,9

Fonte: Fundación para a Formación no Emprego

Se o que temos en conta é o nivel de estudos, son os homes con estudos primarios, EXB ou equivalente, os que concentran o maior número de participantes formados, seguido, con cifras practicamente iguais, do grupo dos homes con Formación Profesional de 1º ou 2º grao, ou ensino técnico profesional equivalente, ou Bacharelato Superior, BUP e equivalente. As mulleres deste último nivel de estudos integran o terceiro grupo en participantes formados, seguido polo das mulleres con estudos primarios, EXB ou equivalente. Homes e mulleres destes dou niveis de estudos supoñen o 71,8 por cento do total de participantes formados. A duración media dos cursos nos que participaron estes colectivos é a maior. Os homes e as mulleres con maior nivel de estudos apenas supoñen, en conxunto, o 25,2 do total de participantes formados.

Se partimos da base da categoría profesional, os homes coa categoría de traballador cualificado, seguido das mulleres coa mesma categoría, son os que agrupan maior número de participantes formados, a metade de todos eles. Sen embargo, a maior duración media dos procesos formativos corresponde ao persoal directivo.

O colectivo de oficiais de primeira de segunda (grupo 8), no caso dos homes, e o de oficiais administrativos (grupo 5), no caso das mulleres, concentran o maior número de participantes formados de ter en conta o seu grupo de cotización á Seguridade Social.

Cadro 8.8

Formación de demanda. Perfil dos participantes formados por tamaño de empresa e sector de actividade. Galicia. 2015

	HOMES			MULLERES			TOTALS		
	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media
TAMAÑO DA EMPRESA									
De 1 a 5	15.694	8,5	51,5	13.541	7,3	59,6	29.235	15,9	55,2
De 6 a 9	5.886	3,0	40,4	3.372	1,8	47,6	8.958	4,9	43,1
De 10 a 49	23.393	12,7	27,1	12.088	6,6	31,7	35.481	19,3	28,7
De 50 a 99	9.135	5,0	21,3	5.448	3,0	22,5	14.583	7,9	21,8
De 100 a 249	10.773	5,8	19,1	6.788	3,7	17,4	17.561	9,5	18,4
De 250 a 499	7.037	3,8	16,0	5.343	2,9	22,7	12.380	6,7	18,9
De 500 a 999	4.961	2,7	13,7	2.943	1,6	13,8	7.904	4,3	13,7
De 1.000 a 4.999	14.094	7,6	12,9	14.093	7,6	13,9	28.187	15,3	13,4
Más de 4.999	17.398	9,4	12,1	12.583	6,8	11,6	29.981	16,3	11,9
SECTOR DE ACTIVIDADE									
Agricultura	2.929	1,6	47,0	505	0,3	43,5	3.434	1,9	46,5
Industria	34.451	18,7	19,8	13.417	7,3	22,3	47.868	26,0	20,5
Construcción	17.022	9,2	26,4	1.309	0,7	48,7	18.331	9,9	28,0
Hostalaría	4.070	2,2	43,2	7.083	3,8	45,1	11.153	6,1	44,4
Outros Servizos	34.353	18,6	21,6	37.862	20,5	24,5	72.215	39,2	23,2

Fonte: Fundación para a Formación no Emprego

De ter en conta o tamaño da empresa, son as empresas que ocupan entre 10 e 49 traballadores as que contan cun maior número de participantes formados, tanto entre os homes como entre as mulleres. En canto á duración media dos procesos formativos, constátase unha curiosa relación: a duración media é inversamente proporcional ao tamaño da empresa, de xeito que canto menor é o tramo de traballadores ocupados, maior é a duración media de tales procesos formativos. Así mesmo, as empresas que ocupan 100 ou máis traballadores agrupan o 52 por cento dos participantes formados en 2015.

O sector de “outros servizos”, excluída a hostalaría, agrupa o maior número de participantes formados, se ben son os homes do sector industrial os que ocupan o primeiro posto en participantes formados.

Cadro 8.9

Formación de demanda. Participantes formados segundo tipoloxía da formación e familia profesional. Galicia. 2015

MODALIDADE DE IMPARTICIÓN	HOMES			MULLERES			TOTAIS		
	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media
Presencial	62.327	33,8	12,7	35.018	19,0	11,9	97.345	52,8	12,4
A distancia	20.832	11,3	54,2	20.243	11,0	58,6	41.075	22,3	56,4
Mixta	17.134	9,3	29,3	10.408	5,6	22,4	27.542	14,9	26,7
Teleformación	7.778	4,2	28,0	10.530	5,7	24,4	18.308	9,9	25,9
TIPO DE ACCIÓN FORMATIVA									
Xenérica	60.646	32,9	26,9	45.693	24,8	30,8	106.339	57,7	28,6
Específica	47.425	25,7	21,3	30.506	16,6	22,5	77.931	42,3	21,7
FAMILIA PROFESIONAL (1)									
Actividades físicas e deportivas	131	0,1	26,3	139	0,1	25,5	270	0,1	25,9
Administración e Xestión	17.022	9,2	17,5	16.316	8,9	21,4	33.338	18,1	10,4
Agraria	415	0,2	38,3	176	0,1	27,5	591	0,3	35,1
Artes gráficas	187	0,1	56,3	193	0,1	57,4	380	0,2	56,8
Comercio e marketing	10.716	5,8	21,4	9.572	5,2	22,7	20.288	11,0	22,0
Edificación e obra civil	2.162	1,2	31,1	174	0,1	36,9	2.336	1,3	31,6
Electricidade e electrónica	387	0,2	29,0	40	0,0	23,1	427	0,2	28,5
Enerxía e auga	1.275	0,7	17,0	76	0,0	16,1	1.351	0,7	17,0
Fabricación mecánica	1.460	0,8	29,6	462	0,3	20,0	1.922	1,0	27,3
Hostelería e turismo	824	0,4	33,6	1.151	0,6	35,6	1.975	1,1	34,8
Imaxe persoal	49	0,0	49,6	875	0,5	34,9	924	0,5	35,7
Industrias alimentarias	6.577	3,6	32,6	10.874	5,9	33,2	17.451	9,5	33,0
Industrias extractivas	318	0,2	10,3	87	0,0	12,1	405	0,2	10,7
Informática e comunicacións	5.547	3,0	32,8	5.474	3,0	32,3	11.021	6,0	32,5
Instalación e mantemento	1.922	1,0	22,4	157	0,1	28,3	2.079	1,1	22,9
Sanidade	1.060	0,6	28,7	3.916	2,1	36,1	4.976	2,7	34,6
Seguridade e medio ambiente	42.342	23,0	22,4	12.285	6,7	24,8	54.627	29,6	22,9
Servicios socioculturais e á comunidade	4.704	2,6	25,1	7.174	3,9	21,1	11.878	6,4	22,7
Textil, confección e pel	76	0,0	24,1	330	0,2	29,6	406	0,2	28,6
Transporte e mantemento de vehículos	5.104	2,8	29,3	437	0,2	24,9	5.541	3,0	28,9
Formación complementaria	5.467	3,0	38,6	6.094	3,3	41,2	11.561	6,3	40,0

(1) Por familia profesional enténdese o conxunto de cualificacións en que se estrutura o Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais, atendendo criterios de afinidade da competencia profesional. Hai 26 familias profesionais. Neste cadro téñense en conta tan só aquelas familias profesionais que agrupan a máis de 200 participantes formados.

Fonte: Fundación para a Formación no Emprego

No que atinxe á modalidade de impartición, a formación presencial acaparou máis da metade de participantes formados, se ben tivo maior incidencia nos homes (62.327, a maioría, fronte os 45.744 que optaron polas outras modalidades) que nas mulleres (das que unha minoría, 35.018, preferiron a modalidade presencial fronte ás 41.181 que optaron por algunha das outras tres modalidades). Esta opción maioritaria pola formación presencial implicou así mesmo a menor duración media da formación impartida, 12,4 horas por participante, sensiblemente inferior á duración media das outras tres modalidades de impartición.

Desde o punto de vista das familias profesionais son as de seguridade e medio ambiente, en primeiro lugar, e administración e xestión, en segundo lugar, as que integran maior número de participantes formados, sumando entre as dúas o 47,7 por cento do total de participantes formados. Non obstante, a diferenza de xénero tamén establece aquí unha particularidade: entre os participantes formados homes a primeira familia profesional é a de seguridade e

medio ambiente e a segunda a de administración e xestión, ocorrendo exactamente o contrario entre as mulleres.

Cadro 8.10

Formación de demanda. Participantes formados segundo os contidos formativos. Galicia. 2015

	HOMES			MULLERES			TOTAIS		
	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media
CONTIDOS FORMATIVOS (1)									
Prevenção de riscos laborais	34.657	18,8	22,7	9.896	5,4	25,6	44.553	24,2	23,4
Xestión de recursos humanos	8.315	4,6	14,4	7.724	4,2	16,1	16.239	8,8	15,2
Seguridade alimentaria: manipulación e control	5.858	3,2	32,5	9.729	5,3	32,7	15.587	8,5	32,6
Idiomas	3.853	2,1	37,9	3.877	2,1	40,6	7.730	4,2	39,3
Informática de usuario/ Ofimática	3.286	1,8	37,2	4.039	2,2	35,5	7.325	4,0	36,3
Seguridade e vixilancia	4876	2,6	17,9	992	0,5	20,5	5.868	3,2	18,3
Socorrismo e primeiros auxilios	2.935	1,6	28,7	1.863	1,0	25,0	4.798	2,6	27,2
Xestión comercial	1.781	1,0	13,1	2.553	1,4	11,2	4.334	2,4	12,0
Técnicas de venta e formación de vendedores	2.090	1,1	16,4	1.897	1,0	20,0	3.987	2,2	18,1
Atención ao cliente/ calidade servizo	1.580	0,9	25,9	2.388	1,3	26,6	3.968	2,2	26,3
Dirección e xestión bancaria	1.912	1,0	8,9	2.002	1,1	11,1	3.914	2,1	10,0
Legislación e normativa	1.476	0,8	43,0	2.051	1,1	44,5	3.527	1,9	43,9
Actualización en docencia	794	0,4	13,0	2.557	1,4	13,0	3.351	1,8	13,0
Calidade	1.895	1,0	20,7	1.135	0,6	25,9	3.030	1,6	22,7
Cofecemento do produto	1.753	1,0	17,4	972	0,5	19,3	2.725	1,5	18,1
Almacenaxe, stocks e envíos	2.164	1,2	25,0	208	0,1	25,0	2.372	1,3	25,0
Nutrición e dietética	467	0,3	23,1	1.577	0,9	21,3	2.044	1,1	21,7
Condución e pilotaxe de vehículos, aeronaves e trens	1.866	1,0	28,6	122	0,1	19,7	1.968	1,1	28,0
Cofecemento do sector	1.396	0,8	34,7	469	0,3	27,1	1.865	1,0	32,8
Informática de desenvolvemento	1.122	0,6	19,6	685	0,4	16,2	1.807	1,0	18,4
Xestión ambiental	1.124	0,6	16,1	564	0,3	11,7	1.688	0,9	14,6
Operativa de seguros	929	0,5	9,4	721	0,4	9,9	1.650	0,9	9,6
Procesos productivos industria alimentaria	598	0,3	36,3	967	0,5	42,2	1.565	0,8	40,0
Operativa bancaria	717	0,4	15,1	760	0,4	17,2	1.477	0,8	16,1
Procesos de produción, transformación e distribución	1.366	0,7	17,5	71	0,0	15,5	1.437	0,8	17,4
Manipulación de mercadorías	1.205	0,7	33,4	151	0,1	31,2	1.356	0,7	33,2
Mantemento industrial	1.266	0,7	17,1	71	0,0	20,1	1.337	0,7	17,3
Servizos asistenciais	210	0,1	19,6	1.107	0,6	21,5	1.317	0,7	21,2
Operación de maquinaria. Construción	1.287	0,4	28,2	18	0,0	35,8	1.305	0,7	28,3
Saúde laboral e enfermidades profesionais	652	0,4	19,3	552	0,3	24,0	1.204	0,7	21,4
Cuidados sanitarios auxiliares	233	0,1	26,1	855	0,5	32,1	1.088	0,6	30,8
Operativa de transportes	963	0,5	24,2	110	0,1	22,6	1.073	0,6	24,0
Servizos persoais	87	0,0	41,3	904	0,5	35,2	991	0,5	35,7
Loxística integral	374	0,2	20,4	602	0,3	13,8	976	0,5	16,3
Atención ao paciente ou usuario de servizos sanitarios	58	0,0	47,5	667	0,4	80,3	725	0,4	77,7
Xestión administrativa	218	0,1	35,3	505	0,3	32,3	723	0,4	33,2
Xestión fiscal	229	0,1	47,9	486	0,3	53,8	715	0,4	51,9
Hostelería- cociña	288	0,2	39,2	384	0,2	45,9	672	0,4	43,0
Control de xestión	255	0,1	35,8	400	0,2	31,4	655	0,4	33,1
Mantemento e reparación de vehículos lixeiros	589	0,3	14,2	52	0,0	8,2	641	0,3	13,7
Hostelería- servizo de comidas e bebidas	259	0,1	37,5	351	0,2	38,7	610	0,3	38,1
Deseño asistido por ordenador	417	0,2	49,8	183	0,1	53,4	600	0,3	50,9
Marketing	228	0,1	55,9	360	0,2	61,2	588	0,3	59,1
Tratamento de residuos (excepto residuos urbanos)	456	0,2	52,4	128	0,1	37,5	584	0,3	49,1
Contabilidade	174	0,1	57,3	404	0,2	58,3	578	0,3	58,0
Análises e control financeiro	249	0,1	16,0	329	0,2	17,5	578	0,3	16,8

(1) Tivéronse en conta tan só aqueles contidos formativos que agrupan a máis de 499 participantes formados

Fonte: Fundación Tripartita para a Formación no Emprego

Respecto dos contidos formativos, en 2015 hai tres que acaparan o 41,5 por cento do total de participantes formados en Galicia: a prevención de riscos laborais, que de xeito desatacadado absorbe o 24,2 por cento dese total; a xestión de recursos humanos; e a

seguridade alimentaria. Esa concentración nesas tres áreas formativas produciuse dun xeito uniforme entre os homes e as mulleres.

Combinado todas as categorías anteriores, pódese dicir que o perfil maioritario do participante formado en Galicia en 2015 é o seguinte:

- No caso dos homes: de entre 36 e 45 anos, con estudos primarios, EXB ou equivalente, traballador cualificado, oficial de primeira ou segunda (grupo 8 de cotización), empregado dunha pequena empresa de entre 10 e 49 traballadores, pertencente ao sector industrial, que recibiu formación presencial, con contidos vinculados á prevención de riscos laborais, cunha duración media de 22,7 horas.
- No caso das mulleres: de entre 36 e 45 anos, con estudos de Formación Profesional de 1º ou 2º grao, ou ensino técnico profesional equivalente, ou Bacharelato Superior, BUP e equivalente, traballadora cualificada, oficial administrativa (grupo 5 de cotización), traballadora dunha gran empresa de máis de mil traballadores, pertencente ao sector doutros servizos (excluída a hostalaría), que recibiu formación presencial, con contidos vinculados á prevención de riscos laborais e á seguridade alimentaria, cunha duración media de entre 22,7 e 32,5 horas.

8.3. Formación de oferta

A formación de oferta, tamén chamada “formación gratuíta”, “formación subvencionada” e tradicionalmente “formación ocupacional” é a ofrecida e desenvolvida pola administración pública ou entidades privadas, dirixida a traballadores ocupados ou desempregados, e financiada mediante subvencións. Neste tipo de formación tiveron un importante protagonismo os axentes sociais, situación que cambia radicalmente coa nova lexislación de 2015, segundo se dixo no punto 8.1. Son accións formativas que encaixan nesta formación de oferta a formación para o desenvolvemento de novos sectores profesionais, a destinada á inserción laboral de colectivos en risco de exclusión social, a que ten por finalidade a obtención do Certificado de Profesionalidade ou formación orientada ao desenvolvemento estratéxico dun territorio concreto, por exemplo.

As estatísticas da Fundación para a Formación no Emprego informan da formación realizada mediante as convocatorias estatais de subvención de plans de formación de oferta dirixidos prioritariamente a traballadores ocupados. Os datos desta Fundación con que se conta no momento de elaboración deste informe son os correspondentes a 2014.

Cadro 8.11**Formación de oferta. Participantes formados España / Galicia. Evolución 2010-2014**

	2010	2011	2012	2013	2014
Participantes formados España	635.060	445.672	325.274	253.985	234.458
Taxa de cobertura España (1)	4,1%	2,9%	2,2%	1,8%	1,6%
Participantes formados Galicia			25.581	19.921	16.257
Taxa de cobertura Galicia (1)			3,0%	2,4%	2,0%

(1) Porcentaxe de participantes formados sobre traballadores ocupados EPA II trimestre

Fonte: Fundación para a Formación no Emprego

Cadro 8.12**Formación de oferta. Participantes formados, por provincias. Galicia 2014.**

	A CORUÑA	LUGO	ORENSE	PONTEVEDRA	TOTAL
Participantes formados	6.527	1.666	1.325	6.739	16.257
% Provincia	40,1%	10,2%	8,2%	41,5%	100,0%
Particip. formados homes	3.094	799	589	3.141	7.623
% Provincia	40,6%	10,5%	7,7%	41,2%	100,0%
Particip. formados mulleres	3.433	867	736	3.598	8.634
% Provincia	39,8%	10,0%	8,5%	41,7%	100,0%
Duración media	95	85	118	130	110

Fonte: Fundación para a Formación no Emprego

O número de participantes formados veu diminuindo tanto no conxunto de España como en Galicia. Sen embargo, a taxa de cobertura de Galicia foi superior á de España, nos últimos anos. Pontevedra é a provincia que rexistrou máis participantes totais, así como na desagregación entre homes e mulleres. Tamén en Pontevedra a duración media, en horas fe formación por alumno, é a maior de toda Galicia, seguida neste punto pola duración media da formación impartida na provincia de Ourense.

CADRO 8.13

Formación de oferta. Perfil dos participantes formados.
Por sexo, situación de emprego, xénero e nacionalidade. Galicia 2014

	HOMES			MULLERES			TOTAIS		
	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media
XÉNERO	7.623	46,9	104,4	8.634	53,1	115,2	16.257	100	110,1
SIT. EMPREGO									
Ocupado	4.881	64,0	64,8	5.389	62,4	81,1	10.270	63,2	73,4
Desempregado	2.742	36,0	174,8	3.245	37,6	171,8	5.987	36,8	173,1
IDADE									
De 16 a 25	1.192	15,6	185,8	1.353	15,7	194,7	2.545	15,7	190,6
De 26 a 35	2.640	34,6	118,4	3.387	39,2	122,6	6.027	37,1	120,8
De 36 a 45	2.311	30,3	73,8	2.584	29,9	87,7	4.895	30,1	81,1
De 46 a 55	1.203	15,8	63,8	1.085	12,6	70,1	2.288	14,1	66,8
Maiores de 55	277	3,6	51,4	225	2,6	58,6	502	3,1	54,6
NACIONALIDADE									
Estranxeiro	179	2,3	156,0	156	1,8	145,6	335	2,1	151,2
Non estranxeiro	7.444	97,7	103,1	8.478	98,2	114,6	15.922	97,9	109,3

Fonte: Fundación para a Formación no Emprego

Iniciando a análise dos participantes formados, case que dous de cada tres participantes formados foron traballadores ocupados (o 63,2 por cento), mentres que algo máis de un de cada tres participantes (o 36,8 por cento) era desempregado. Similar proporción mantense entre os homes e as mulleres. Estas foron as principais destinatarias de formación de oferta, tanto as ocupadas como as desempregadas. A duración media das accións formativas foi sensiblemente superior no caso das destinadas a desempregados, 173,1 horas, fronte ás 73,4 horas das accións formativas que tiveron como destinatarios a traballadores ocupados.

Os participantes formados de entre 26 e 45 anos supuxeron o 67,1 por cento do total, con preferencia para a franxa de 26 a 35 anos. Tamén aquí, a proporción mantense entre os homes e as mulleres. Os participantes formados maiores de 55 anos tiveron un carácter testemuñal, ao supoñer un 3,1 por cento do total.

CADRO 8.14

Formación de oferta. Perfil dos participantes formados. Por nivel de estudos e categoría profesional. Galicia. 2014

	HOMES			MULLERES			TOTAIS		
	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media
NIVEL DE ESTUDOS									
Sen titulación	305	4,0	111,2	211	2,4	116,3	516	3,2	113,3
ESO/ Graduado escolar	2.641	34,6	93,9	1.171	20,5	101,5	4.412	27,1	97,0
Bacharelato	974	12,8	106,6	963	11,2	123,7	1.937	11,9	115,1
Técnico FP grao medio/ FPI	900	11,8	96,0	765	8,9	122,1	1.665	10,2	108,0
Técnico FP grao superior/ FPII	1.186	15,6	121,4	1.411	16,3	124,5	2.597	16,0	123,1
Diplomado/ Grao (E. Universitaria primeiro ciclo)	748	9,8	116,8	1.505	17,4	111,7	2.253	13,9	113,4
Licenciado/ Máster (E. Universitaria segundo ciclo)	845	11,1	102,5	1.948	22,6	113,9	2.793	17,2	110,5
Doutor (E. Universitaria terceiro ciclo)	3	0,0	110,0	6	0,1	184,2	9	0,1	159,4
Outros	21	0,3	259,9	54	0,6	203,7	75	0,5	219,0
CATEGORÍA PROFESIONAL									
Directivo	436	5,7	72,6	519	6,0	79,1	965	5,9	76,1
Mando intermedio	261	3,4	75,6	275	3,2	90,5	536	3,3	83,2
Traballador con baixa cualificación	1.693	22,2	54,2	1.742	20,2	76,6	3.435	21,1	65,6
Traballador cualificado	1.757	23,0	64,8	1.953	22,6	82,8	3.710	22,8	74,3
Técnico	734	9,6	81,1	900	10,4	84,6	1.634	10,1	83,0
Sen datos	2.742	36,0	174,8	3.245	37,6	171,8	5.987	36,8	173,1

Fonte: Fundación para a Formación no Emprego

Se o que temos en conta é o nivel de estudos dos participantes en accións de formación de oferta, conclúese que o grupo maioritario foi o que contaba con estudos de ESO/ Graduado escolar. Así ocorreu tamén no caso dos homes, pero non foi así no caso das mulleres. Entre estas o grupo maioritario foi o das que contaban con estudos de licenciatura/ master (Escola Universitaria de segundo ciclo); seguido das que estaban en posesión da titulación de técnico de FP de grao superior/ FPI. En ambos casos, ademais, a duración media foi notoriamente superior á do grupo maioritario de homes a que vimos de referirnos.

Por categoría profesional, a información está seriamente sesgada, na medida en que, tanto no caso dos homes como no das mulleres, o grupo maioritario estivo constituído polo “sen datos”, cun 36,8 por cento do total. Excluído este, o máis numeroso, tanto nos homes como nas mulleres, foi o dos traballadores cualificados, seguido, tamén en ambos xéneros, polo dos traballadores con baixa cualificación.

CADRO 8.15

Formación de oferta. Perfil dos participantes formados. Por situación de cotización á Seguridade Social e sector de actividade. Galicia, 2014

	HOMES			MULLERES			TOTAIS		
	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media
SITUACIÓN DE COTIZACIÓN Á SEGURIDADE SOCIAL									
Administración pública	44	0,6	34,6	54	0,6	34,0	98	0,6	34,3
Fixos dicontinos en períodos de non ocupación	8	0,1	132,0	11	0,1	34,1	19	0,1	75,3
Mutualistas de colexios profesionais non autónomos	5	0,1	85,0	2	0,0	150,0	7	0,0	103,6
Réxime Especial Agrario por conta allea	2	0,0	72,0	2	0,0	155,0	4	0,0	113,5
Réxime Especial Agrario por conta propia	131	1,7	29,2	107	1,2	25,8	238	1,5	27,7
Réxime Especial de Empregados do fogar	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Réxime Especial de Traballadores Autónomos	980	12,9	66,6	970	11,2	78,1	1.950	12,0	72,3
Réxime Xeral	3.579	47,0	66,6	4.202	48,7	83,8	7.781	47,9	75,9
Regulación de Emprego en períodos de non ocupación	6	0,1	41,3	1	0,0	100,0	7	0,0	49,7
Socios traballadores de cooperativas	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Traballador considerado desempleado tras comprobación en TGSS	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Traballador considerado ocupado tras comprobación en TGSS	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Traballadores a tempo parcial de carácter indefinido	1	0,0	100,0	4	0,0	97,5	5	0,0	98,0
Traballadores que acceden a desemprego durante a formación	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Traballadores con convenio especial coa Seguridade Social	1	0,0	170,0	2	0,0	80,0	3	0,0	110,0
Traballadores con relacións laborais especiais (art. 2 ET)	0	0,0	0,0	1	0,0	210,0	1	0,0	210,0
Traballadores incluídos no Réxime Especial do Mar	124	1,6	42,3	33	0,4	93,2	157	1,0	53,0
Traballadores non ocupados rexistrados como demandantes de emprego	2.742	36,0	174,8	3.245	37,6	171,8	5.987	36,8	173,1
SECTOR DE ACTIVIDADE									
Agricultura	877	11,5	63,2	605	7,0	69,5	1.482	9,1	65,8
Industria	1.955	26,2	71,1	1.192	13,8	84,2	3.187	19,6	76,0
Construción	132	1,7	212,9	24	0,3	286,7	156	1,0	224,2
Comercio	616	8,1	130,2	1.658	19,2	133,6	2.274	14,0	132,7
Hostalaría	283	3,7	165,8	451	5,2	119,2	734	4,5	137,2
Outros servizos	2.189	28,7	83,1	3.035	35,2	110,4	5.224	32,1	99,0
Non asignados a unha C.P.S.	1.302	17,1	115,9	1.569	18,2	125,0	2.871	17,7	120,9
Sen datos	229	3,0	482,8	100	1,2	388,4	329	2,0	454,1

Fonte: Fundación para a Formación no Emprego

Practicamente a metade dos participantes en accións de formación de oferta en Galicia, en 2014, estaban encadrados no Réxime Xeral da Seguridade Social, grupo que foi seguido polo dos non ocupados e rexistrados como demandantes de emprego e, a maior distancia, polo dos encadrados no Réxime Especial de Traballadores Autónomos.

O sector de actividade máis numeroso foi o dos outros servizos (excluídos comercio e hostelería), seguido, no caso das mulleres, polo de comercio e, no caso dos homes, polo sector industrial. No total de participantes formados, os sectores de outros servizos e industrial supuxeron a metade (51,7 por cento).

Cadro 8.16

Formación de oferta. Participantes formados segundo modalidade de impartición e familia profesional. Galicia. 2014

	HOMES			MULLERES			TOTAIS		
	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media
MODALIDADE DE IMPARTICIÓN									
Presencial	3.145	36,4	146,2	4.714	61,8	109,6	7.859	48,3	124,2
Mixta	418	4,8	82,4	253	3,3	94,1	671	4,1	86,8
Teleformación	5.071	58,7	98,7	2.656	34,8	96,1	7.727	47,5	97,8
FAMILIA PROFESIONAL (1)									
Actividades físicas e deportivas	31	0,4	34,5	25	0,3	33,0	56	0,3	33,8
Administración e xestión	1.463	16,9	92,3	913	12,0	85,9	2.376	14,6	89,9
Agraria	296	3,4	97,5	354	4,6	54,6	650	4,0	74,1
Artes gráficas	139	1,6	471,9	97	1,3	385,3	236	1,5	436,3
Comercio e marketing	2.017	23,4	120,8	1.750	23,0	116,2	3.767	23,2	118,7
Edificación e obra civil	115	1,3	133,6	241	3,2	172,2	356	2,2	159,7
Energía e auga	25	0,3	145,6	87	1,1	102,0	112	0,7	111,7
Fabricación mecánica	62	0,7	55,5	457	6,0	87,4	519	3,2	83,6
Hostelería e turismo	378	4,4	132,9	225	3,0	191,2	603	3,7	154,6
Imaxe persoal	157	1,8	120,0	16	0,2	99,8	173	1,1	118,1
Imaxe e son	27	0,3	25,9	35	0,5	27,9	62	0,4	27,1
Industrias alimentarias	294	3,4	51,3	160	2,1	48,7	454	2,8	50,4
Informática e comunicacións	1.012	11,7	113,7	877	11,5	112,7	1.889	11,6	113,2
Instalación e mantemento	19	0,2	177,9	125	1,6	145,4	144	0,9	149,7
Química	28	0,3	93,2	6	0,1	65,8	34	0,2	88,4
Sanidade	413	4,8	120,1	89	1,2	99,9	502	3,1	116,5
Seguridade e medio ambiente	502	5,8	72,9	715	9,4	57,9	1.217	7,5	64,1
Servizos socioculturais e á comunidade	1.195	13,8	120,4	657	8,6	101,1	1.852	11,4	113,5
Textil, confección e pel	67	0,8	72,5	6	0,1	79,3	73	0,4	73,1
Transporte e mantemento de vehículos	35	0,4	33,9	579	7,6	38,8	614	3,8	38,5
Formación complementaria	343	4,0	158,2	143	1,9	145,4	486	3,0	152,4
Competencias profesionais non clasificadas	12	0,1	83,3	5	0,1	84,0	17	0,1	83,5

(1) Por familia profesional enténdese o conxunto de cualificacións en que se estrutura o Catálogo Nacional de Cualificacións Profesionais, atendendo a criterios de afinidade da competencia profesional. Hai 26 familias profesionais. Neste cadro téñense en conta tan só aquelas familias profesionais que agrupan a máis de 200 participantes formados.

Fonte: Fundación para a Formación no Emprego

Desde o punto de vista da modalidade de impartición da formación, houbo unha situación de equilibrio entre a modalidade presencial e a de teleformación se temos o conta o total de participantes. Pero ao facer a desagregación por sexos, os resultados son substancialmente diferentes, pois a modalidade presencial tivo clara prevalencia entre as mulleres, mentres que ocorreu o contrario entre os homes, que optaron máis pola teleformación.

En canto ás familias profesionais, a maioritaria entre os participantes formados foi a do comercio e marketing (23,2 por cento), seguida da de administración e xestión (14,6 por cento), con porcentaxes similares ao facer a desagregación por sexos. O terceiro grupo máis numeroso de participantes foi, entre as mulleres, o da familia de informática e comunicacións, e, entre os homes, o da familia de servizos socioculturais e á comunidade.

O subsistema de formación para o emprego

Cadro 8.17

Formación de oferta. Participantes formados segundo os contidos formativos. Galicia, 2014

	HOMES			MULLERES			TOTAIS		
	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media	Participantes formados	%	Duración media
CONTIDOS FORMATIVOS (1)									
Novas tecnoloxías e investigación aplicadas á docencia	548	6,3	151,0	277	3,6	171,9	825	5,1	158,0
Almacenaxe, stocks e envíos	196	2,3	47,1	513	6,7	31,3	709	4,4	35,7
Loxística integral	257	3,0	200,4	437	5,7	202,1	694	4,3	201,4
Prevención de Riscos Laborais	266	3,1	68,0	324	4,3	55,0	590	3,6	60,9
Comercio Exterior	337	3,9	155,8	162	2,1	117,2	499	3,1	143,2
Xestión de recursos humanos	253	2,9	55,1	229	3,0	42,1	482	3,0	48,9
Marketing	295	3,4	98,0	163	2,1	94,3	458	2,8	96,7
Idiomas	306	3,5	169,0	130	1,7	154,6	436	2,7	164,7
Producción agrícola	166	1,9	31,4	195	2,6	31,9	361	2,2	31,7
Planificación e organización empresarial	234	2,7	74,6	116	1,5	70,8	350	2,2	73,4
Hostalaría- cociña	235	2,7	79,8	105	1,4	86,4	340	2,1	81,8
Condución e pilotaxe de vehículos, aeronaves e trens	29	0,3	30,9	300	3,9	42,6	329	2,0	41,6
Seguridade alimentaria: manipulación e control	212	2,5	44,0	116	1,5	44,9	328	2,0	44,4
Seguridade e vixilancia	44	0,5	61,7	257	3,4	4,4	301	1,9	43,5
Soldadura	4	0,0	35,0	243	3,2	46,5	247	1,5	46,4
Infomática de desenvolvemento	83	1,0	85,5	164	2,2	74,0	247	1,5	77,9
Xestión comercial	134	1,6	133,7	109	1,4	177,6	243	1,5	153,4
Enfermería	211	2,4	142,0	30	0,4	141,7	241	1,5	142,0
Técnicas de venda e formación de vendedores	175	2,0	109,6	59	0,8	83,8	234	1,4	103,1
Actualización en docencia	194	2,2	159,2	39	0,5	137,3	233	1,4	155,6
Operativa de transportes	20	0,2	52,8	201	2,6	40,7	221	1,4	41,8
Sevizos persoais	163	1,9	117,9	33	0,4	81,1	196	1,2	111,7
Socorrismo e primeiros auxilios	54	0,6	28,2	131	1,7	26,3	185	1,1	26,9
Xestión de grandes empresas e redes empresariais	98	1,1	96,3	76	1,0	135,5	174	1,1	113,4
Publicidade e comunicación externa da empresa	112	1,3	69,2	46	0,6	66,6	158	1,0	68,4
Xestión ambiental	98	1,1	93,4	48	0,6	96,6	146	0,9	94,5
Xestión de almacén e/ou distribución	77	0,9	106,4	68	0,9	128,5	145	0,9	116,8
Atención ao cliente/ calidade do servizo	102	1,2	53,6	31	0,4	78,8	133	0,8	59,5
Servizos de limpeza e tratamento residuos urbáns	79	0,9	68,0	54	0,7	70,8	133	0,8	69,1
Producción gandeira	40	0,5	31,6	92	1,2	31,9	132	0,8	31,8
Xestión de pemes	79	0,9	153,7	52	0,7	159,9	131	0,8	156,2
Administración de persoal	71	0,8	71,9	55	0,7	62,4	126	0,8	67,7
Coidados sanitarios auxiliares	87	1,0	88,2	32	0,4	62,0	119	0,7	81,1
Enxeñaría e novas tecnoloxías I+D+i	106	1,2	61,5	11	0,1	68,2	117	0,7	62,1
Procesos de produción, transformación e distribución de enerxía e auga	19	0,2	153,7	86	1,1	101,7	105	0,6	111,1
Xestión de empresas de economía social	63	0,7	50,0	36	0,5	44,1	99	0,6	47,9
Manipulación de mercadorías	41	0,5	10,0	57	0,7	32,2	98	0,6	22,9
Procesos produtivos industrias alimentarias	56	0,6	64,4	41	0,5	57,5	97	0,6	61,5
Interiorismo e decoración	85	1,0	95,9	11	0,1	88,6	96	0,6	95,1
Saúde laboral e enfermidades profesionais	64	0,7	37,1	31	0,4	44,3	95	0,6	39,5
Metodoloxías didácticas específicas	81	0,9	51,7	11	0,1	44,1	92	0,6	50,8
Escaparatismo	78	0,9	75,5	10	0,1	67,4	88	0,5	74,6
Autómatas programables e robótica	30	0,3	44,0	56	0,7	49,1	86	0,5	47,3
Comunicacións informáticas	25	0,3	48,1	58	0,8	41,1	83	0,5	43,2
Merchandising	68	0,8	117,1	14	0,2	125,0	82	0,5	118,5
Xestión de formación	24	0,3	14,3	57	0,7	9,1	81	0,5	10,6
Materiais e materias primas	48	0,6	76,9	32	0,4	187,5	80	0,5	121,1
Compras e aprovisionamento	33	0,4	50,4	46	0,6	35,9	79	0,5	41,9
Xestión hotelera	51	0,6	115,3	27	0,4	114,8	78	0,5	115,1
Operación de maquinaria construción	0	0,0	0,0	77	1,0	45,7	77	0,5	45,7
Deseño industrial	26	0,3	49,7	50	0,7	57,7	76	0,5	55,0
Mantemento e reparación de vehículos lixeiros	0	0,0	0,0	75	1,0	28,8	75	0,5	28,8
Xestión de proxectos (non informáticos)	41	0,5	41,9	34	0,4	47,1	75	0,5	44,2

(1) Tivéronse en conta tan só aqueles contidos formativos que agrupan a máis de 74 participantes formados
Fonte: Fundación Tripartita para a Formación no Emprego

No que atinxe aos contidos formativos, a orientación preponderante no total de participantes foi a de novas tecnoloxías e investigación aplicadas á docencia, contido formativo maioritario no caso dos homes, seguido do comercio exterior. Non foi así no caso das mulleres, en que o contido formativo prevalente foi o de almacenaxe, stocks e envíos, seguido do de loxística integral.

Tal e como fixemos anteriormente coa formación de demanda, se combinamos todas as categorías anteriores, pódese dicir que o perfil maioritario do participante formado en Galicia en 2014 é o seguinte:

- No caso dos homes: traballador ocupado, de entre 26 e 35 anos, con estudos de ESO/ Graduado escolar, traballador cualificado, de alta no Réxime Xeral da Seguridade Social nunha empresa do sector de outros servizos (excluídos comercio e hostalaría), que recibiu formación por teleformación, con contidos vinculados ás novas tecnoloxías e investigación aplicadas á docencia, cunha duración media de 97,8 horas.
- No caso das mulleres: traballadora ocupada, de entre 26 e 35 anos, licenciada/ máster (Escola Universitaria de segundo ciclo), traballadora cualificada, de alta no Réxime Xeral da Seguridade Social nunha empresa do sector de outros servizos (excluídos comercio e hostalaría), que recibiu formación presencial, con contidos vinculados ao almacenaxe, stocks e envíos, cunha duración media de 124,2 horas.

A negociación colectiva

9

Parte I.

A negociación colectiva en Galicia

9.1. Introducción e metodoloxía

A primeira parte deste capítulo recolle unha análise dos convenios colectivos asinados e revisados durante este ano en Galicia, centrándose na súa distribución segundo os ámbitos territorial, funcional, temporal e persoal así como nos datos que recollen respecto do incremento salarial e a xornada.

A análise máis pormenorizada das cláusulas doutro tipo que recollen os convenios asinados neste ano pode consultarse no informe da “Situación da Negociación Colectiva en Galicia 2015” que tamén elabora este Consello.

O criterio de inclusión que se utiliza é o da vixencia económica, polo que os convenios que se teñen en conta son os asinados e revisados en 2015 que teñen vixencia e efectos económicos durante este ano 2015 así como os convenios asinados ou revisados nos últimos días do ano anterior que teñen vixencia e inicio de efectos en 2015. Non se consideraron aqueles convenios que, aínda que foron asinados ou revisados durante o ano 2015, non teñen efectos económicos para este ano.

Tense en conta a negociación colectiva estatutaria, de eficacia xeral, os pactos extraestatutarios e os acordos reguladores para persoal funcionario e pactos de tipo mixto que regulan de xeito unitario a todo tipo de persoal que presta servizos nas distintas administracións públicas, na medida en que se ten coñecemento deles.

Os datos estatísticos que figuran neste informe foron elaborados tendo en conta o contido dos convenios colectivos e o establecido nas follas estatísticas que de xeito preceptivo os acompañan.

Desde a posta en marcha do programa REGCON para o rexistro e depósito de convenios e acordos colectivos de traballo por medios telemáticos, a información extráese directamente do programa desde este Consello.

Para o cálculo da media ponderada do incremento salarial pactado tivéronse en conta os incrementos salariais indicados nos convenios de xeito porcentual e as cláusulas de revisión salarial recollidas neles de igual xeito, sen ter en conta os incrementos lineais ou os convenios nos que se indican varios incrementos.

Para determinar a xornada media pactada tivéronse en conta unicamente os convenios que regulan de xeito anual, que foron 86 este ano, o 73,5% do total de convenios asinados e revisados.

Inclúese así mesmo unha análise da situación da ultraactividade dos convenios colectivos de sector en Galicia e das inaplicacións rexistradas durante o ano que se acompañan como anexos a este capítulo.

A segunda parte do capítulo refírese aos convenios de ámbito superior ao da Comunidade Autónoma que afectan a persoas traballadoras en Galicia.

A información recóllese dos convenios publicados no BOE que teñen vixencia para o ano 2015 ou posterior, combinando esta información coa extraída do programa REGCON co fin de recoller só os que afectan a persoas traballadoras nalgunha das catro provincias galegas.

Nos convenios de sector o dato do número de persoas traballadoras ás que afectan foi elaborado polo IGE baseándose no traballo realizado neste Consello no que se recollen os CNAE's incluídos no ámbito de aplicación dos ditos convenios.

A fonte dos datos remitidos polo IGE son as Contas de cotización á Seguridade Social (Tesourería Xeral da Seguridade Social).

Nos convenios de empresa estes datos recóllense dos extraídos do programa REGCON e/ou contactando directamente cos departamentos de recursos humanos das empresas.

9.2. Estrutura da negociación colectiva

O número de convenios colectivos que existen en Galicia a 31 de decembro de 2015 é de 916, xa sexan vixentes ou prorrogados tacitamente, e afectan a 412.603 persoas traballadoras.

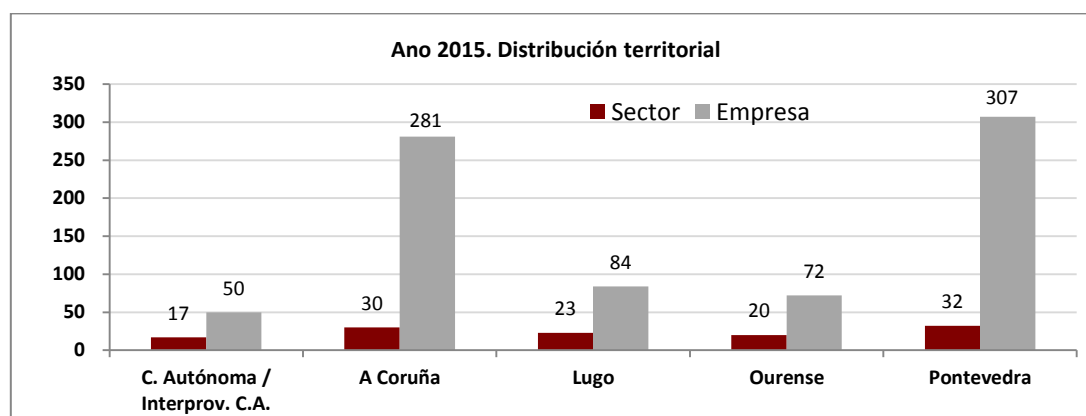
No Cadro 9.1 pode apreciarse a evolución no período 2010 – 2015

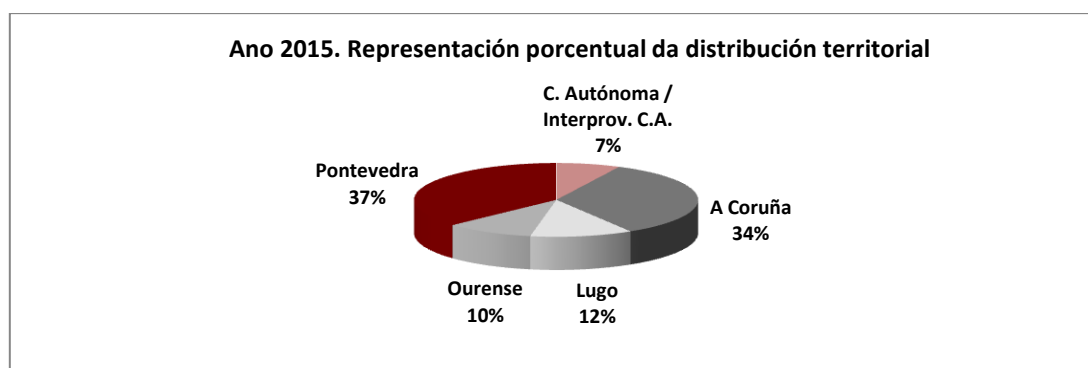
Cadro 9.1

**Evolución da estrutura global da negociación colectiva. Por provincias.
Galicia. 2010 - 2015**

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	19	34	23	21	34	131
Empresa	48	231	73	64	269	685
Total 2010	67	265	96	85	303	816
Sector	19	31	23	21	32	126
Empresa	46	241	73	66	278	704
Total 2011	65	272	96	87	310	830
Sector	19	31	23	21	32	126
Empresa	46	246	74	66	283	715
Total 2012	65	277	97	87	315	841
Sector	17	30	23	20	32	122
Empresa	46	255	78	68	291	738
Total 2013	63	285	101	88	323	860
Sector	17	30	23	20	32	122
Empresa	48	272	83	69	302	774
Total 2014	65	302	106	89	334	896
Sector	17	30	23	20	32	122
Empresa	50	281	84	72	307	794
Total 2015	67	311	107	92	339	916

Neste cómputo total contabilízanse convenios colectivos e acordos reguladores
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Refírense estes datos a convenios de empresa e de sector negociados en Galicia, incluíndo neste total tamén aqueles pactos de eficacia limitada e acordos reguladores dos que se ten coñecemento.

Durante o ano 2015 foron asinados e/ou revisados 117 convenios (97 convenios asinados e 20 revisados), dos que 19 son de sector (10 asinados e 9 revisados) e 98 son de empresa (87 asinados e 11 revisados).

O Cadro 9.2 reflicte estes datos por provincias.

Cadro 9.2

Convenios asinados e revisados. Galicia. 2015

	CONVENIOS ASINADOS			CONVENIOS REVISADOS			TOTAL ASINADOS E REVISADOS		
	Empresa	Sector	Total	Empresa	Sector	Total	Empresa	Sector	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.									
Núm. Convenios	6	3	9	-	1	1	6	4	10
Núm. Traballad.	1.662	1.794	3.456	-	1.070	1.070	1.662	2.864	4.526
Homes	931	1.168	2.099	-	852	852	931	2.020	2.951
Mulleres	731	626	1.357	-	218	218	731	844	1.575
A Coruña									
Núm. Convenios	24	1	25	1	2	3	25	3	28
Núm. Traballad.	1.377	1.800	3.177	50	30.000	30.050	1.427	31.800	33.227
Homes	1.128	1.584	2.712	50	29.180	29.230	1.178	30.764	31.942
Mulleres	249	216	465	0	820	820	249	1.036	1.285
Lugo									
Núm. Convenios	6	1	7	3	4	7	9	5	14
Núm. Traballad.	604	525	1.129	137	6.000	6.137	741	6.525	7.266
Homes	537	210	747	102	5.050	5.152	639	5.260	5.899
Mulleres	67	315	382	35	950	985	102	1.265	1.367
Ourense									
Núm. Convenios	10	1	11	1	-	1	11	1	12
Núm. Traballad.	599	400	999	395	-	395	994	400	1.394
Homes	484	300	784	369		369	853	300	1.153
Mulleres	115	100	215	26		26	141	100	241
Pontevedra									
Núm. Convenios	41	4	45	6	2	8	47	6	53
Núm. Traballad.	2.840	31.750	34.590	858	21.950	22.808	3.698	53.700	57.398
Homes	1.991	19.920	21.911	678	19.310	19.988	2.669	39.230	41.899
Mulleres	849	11.830	12.679	180	2.640	2.820	1.029	14.470	15.499
Galicia									
Núm. Convenios	87	10	97	11	9	20	98	19	117
Núm. Traballad.	7.082	36.269	43.351	1.440	59.020	60.460	8.522	95.289	103.811
Homes	5.071	23.182	28.253	1.199	54.392	55.591	6.270	77.574	83.844
Mulleres	2.011	13.087	15.098	241	4.628	4.869	2.252	17.715	19.967

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

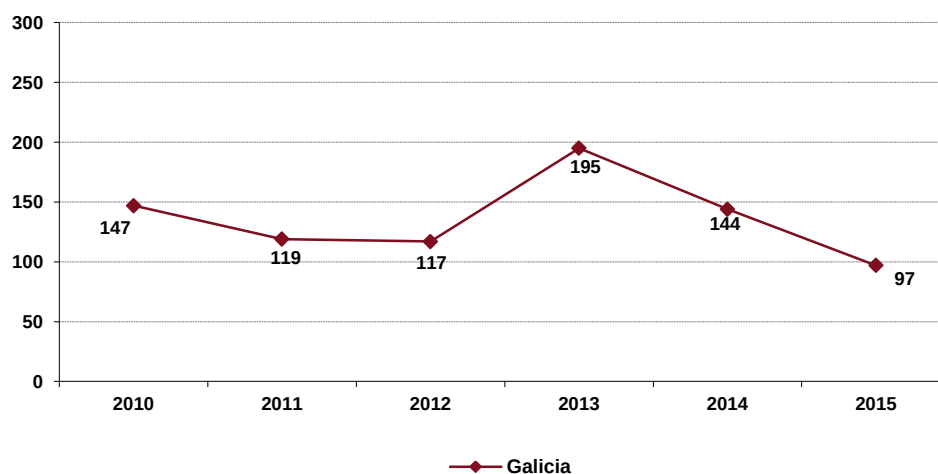
Os Cadros 9.3a e 9.3b recollen a evolución no número de convenios asinados e revisados no período 2010 – 2015.

Cadro 9.3a

Evolución dos convenios colectivos asinados. Por provincias.
Galicia. 2010-2015

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	4	6	3	8	9	30
Empresa	7	30	16	10	54	117
Total 2010	11	36	19	18	63	147
Sector	4	3	7	9	3	26
Empresa	7	30	8	10	38	93
Total 2011	11	33	15	19	41	119
Sector	4	2	0	4	4	14
Empresa	5	29	10	3	56	103
Total 2012	9	31	10	7	60	117
Sector	4	11	4	6	16	41
Empresa	10	45	17	9	73	154
Total 2013	14	56	21	15	89	195
Sector	1	4	3	2	5	15
Empresa	4	38	15	4	68	129
Total 2014	5	42	18	6	73	144
Sector	3	1	1	1	4	10
Empresa	6	24	6	10	41	87
Total 2015	9	25	7	11	45	97

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

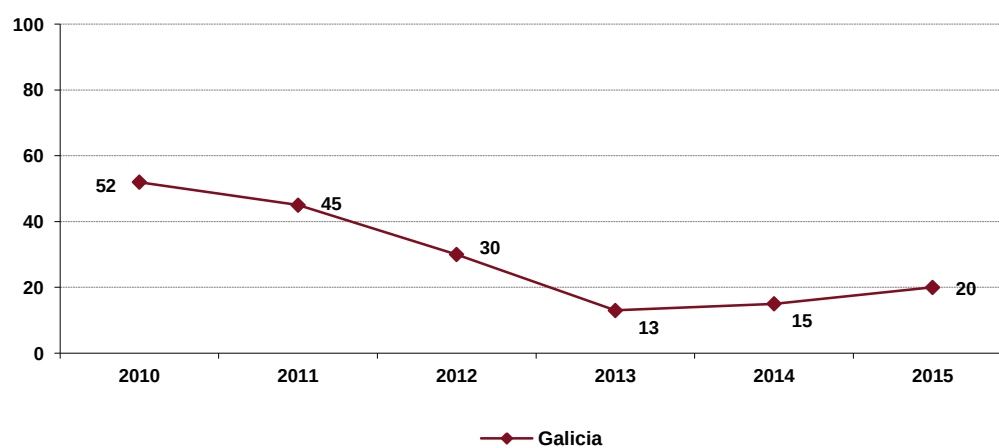

Cadro 9.3b

**Evolución dos convenios colectivos revisados.
Por provincias. Galicia. 2010-2015**

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	7	6	7	7	4	31
Empresa	4	5	5	0	7	21
Total 2010	11	11	12	7	11	52
Sector	4	7	3	4	7	25
Empresa	0	5	7	0	8	20
Total 2011	4	12	10	4	15	45
Sector	3	2	7	4	0	16
Empresa	0	2	3	2	7	14
Total 2012	3	4	10	6	7	30
Sector	2	0	0	0	1	3
Empresa	0	2	2	0	6	10
Total 2013	2	2	2	0	7	13
Sector	1	2	0	0	0	3
Empresa	0	1	5	2	4	12
Total 2014	1	3	5	2	4	15
Sector	1	2	4	0	2	9
Empresa	0	1	3	1	6	11
Total 2015	1	3	7	1	8	20

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Segundo se pode apreciar con maior detalle nos cadros que seguen a continuación (Cadros 9.4 e 9.4bis), asináronse por primeira vez este ano 21 novos convenios. Son todos de empresa e afectan a 631 persoas traballadoras (394 homes e 237 mulleres).

Cadro 9.4

Convenios colectivos de sector e empresa asinados por vez primeira.

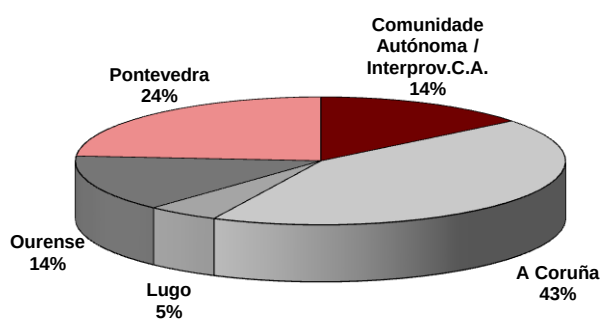
Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2015

Sector	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca	-	-	-	-	-	0
Industria	-	-	-	-	-	0
Construción	-	-	-	-	-	0
Servizos	-	-	-	-	-	0
Total	0	0	0	0	0	0

Empresa	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca	-	-	-	-	-	0
Industria	2	3	-	1	-	6
Construción	-	1	1	-	1	3
Servizos	1	5	-	2	4	12
Total	3	9	1	3	5	21

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Convenios colectivos de empresa negociados por primeira vez. Porcentaxe provincial

Os tres de ámbito autonómico afectan a 167 persoas traballadoras (128 homes e 39 mulleres), os nove da Coruña afectan a 167 (94 homes e 73 mulleres), o asinado en Lugo afecta a 24 (22 homes e 2 mulleres), o tres de Ourense a 123 (83 homes e 40 mulleres) e os cinco de Pontevedra a 150 (67 homes e 83 mulleres).

Cadro 9.4bis

Convenios colectivos asinados por primeira vez. Galicia. 2015

	EMPRESA	SECTOR	TOTAL
C. Autónoma / Interprov. C.A.			
Núm. Convenios	3	-	3
Núm. Traballad.	167	-	167
Homes	128		128
Mulleres	39		39
A Coruña			
Núm. Convenios	9	-	9
Núm. Traballad.	167	-	167
Homes	94		94
Mulleres	73		73
Lugo			
Núm. Convenios	1	-	1
Núm. Traballad.	24	-	24
Homes	22		22
Mulleres	2		2
Ourense			
Núm. Convenios	3	-	3
Núm. Traballad.	123	-	123
Homes	83		83
Mulleres	40		40
Pontevedra			
Núm. Convenios	5	-	5
Núm. Traballad.	150	-	150
Homes	67		67
Mulleres	83		83
Galicia			
Núm. Convenios	21	0	21
Núm. Traballad.	631	0	631
Homes	394	0	394
Mulleres	237	0	237

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Se ademais dos convenios asinados este ano se teñen en conta os convenios asinados en anos anteriores con vixencia para o ano 2015 ou posterior, o número de convenios con vixencia expresa para o 2015 é de 313. Estes convenios afectan a 211.164 persoas traballadoras.

Deles 37 son de sector (o 30,33% do total dos convenios de sector existentes) e afectan a 180.043 persoas traballadoras e 276 son de empresa (o 34,76% do total dos de empresa existentes) e afectan a 31.121 persoas traballadoras.

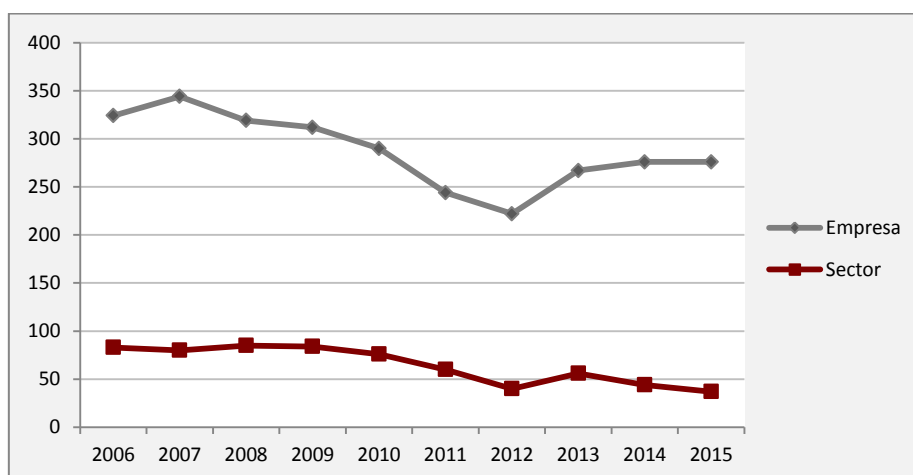
No Cadro 9.5 pode apreciarse a evolución dos convenios colectivos con vixencia expresa no período 2006 – 2015.

Cadro 9.5

Evolución convenios con vixencia expresa. Galicia. 2006 - 2015

	Empresa	Sector	Total	Núm. Traballad.
2006	324	83	407	332.366
2007	344	80	424	410.501
2008	319	85	404	399.140
2009	312	84	396	407.891
2010	290	76	366	271.855
2011	244	60	304	261.557
2012	222	40	262	131.172
2013	267	56	323	298.486
2014	276	44	320	264.723
2015	276	37	313	211.164

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

9.3. Ámbitos de aplicación

9.3.1. Funcional

Dos 117 convenios asinados ou revisados este ano, o 16,24% son de sector (19 convenios) e o 83,76% de empresa (98 convenios). Non obstante o anterior, tal e como veremos na análise do ámbito persoal, a maioría das persoas traballadoras e das empresas están afectados por convenios de sector.

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.6, concéntranse neste ano estes convenios no sector servizos e na industria.

Cadro 9.6

Convenios colectivos asinados e revisados. Por sector e grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2015

	Agric. e Pesca	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Convenios de sector asinados	-	-	-	3	3
Convenios de sector revisados	-	-	-	1	1
Convenios de empresa asinados	-	3	-	3	6
Convenios de empresa revisados	-	-	-	-	0
A Coruña					
Convenios de sector asinados	-	-	-	1	1
Convenios de sector revisados	-	-	2	-	2
Convenios de empresa asinados	1	14	1	8	24
Convenios de empresa revisados	-	-	-	1	1
Lugo					
Convenios de sector asinados	-	-	-	1	1
Convenios de sector revisados	-	1	1	2	4
Convenios de empresa asinados	-	1	3	2	6
Convenios de empresa revisados	-	1	-	2	3
Ourense					
Convenios de sector asinados	-	-	-	1	1
Convenios de sector revisados	-	-	-	-	0
Convenios de empresa asinados	-	5	-	5	10
Convenios de empresa revisados	-	1	-	-	1
Pontevedra					
Convenios de sector asinados	-	3	-	1	4
Convenios de sector revisados	-	-	1	1	2
Convenios de empresa asinados	-	21	1	19	41
Convenios de empresa revisados	-	4	-	2	6
Galicia					
Convenios de sector asinados	0	3	0	7	10
Convenios de sector revisados	0	1	4	4	9
Convenios de empresa asinados	1	44	5	37	87
Convenios de empresa revisados	0	6	0	5	11

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

O Cadro 9.6bis indica a distribución destes convenios por provincias e por seccións da CNAE 2009.

Cadro 9.6bis

Convenios colectivos asinados e revisados. Por provincias e seccións da CNAE 2009. Galicia. 2015

TOTAL CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS EN 2015	C. Autónoma/ Interprov.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
SECCIÓN CNAE 2009						
A Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	-	1	-	-	-	1
B Industrias extractivas	-	1	-	-	1	2
C Industria manufacturera	2	9	3	6	21	41
D Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	-	-	-	-	-	0
E Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación	1	4	-	-	6	11
F Construción	-	3	4	-	2	9
G Comercio por xunto e ao retalho; reparación de vehículos de motor e motocicletas	-	-	1	2	3	6
H Transporte e almacenamento	-	3	2	2	8	15
I Hostalería	-	1	-	-	2	3
J Información e comunicacións	2	1	-	-	-	3
K Actividades financeiras e de seguros	-	-	-	-	-	0
L Actividades inmobiliarias	-	-	-	-	-	0
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	1	1	-	1	-	3
N Actividades administrativas e servizos auxiliares	-	1	2	-	2	5
O Administración Pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	-	2	1	-	3	6
P Educación	-	-	-	-	-	0
Q Actividades sanitarias e de servizos sociais	2	-	1	1	1	5
R Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	1	1	-	-	3	5
S Outros servizos	1	-	-	-	-	1
Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	-	-	-	-	-	0
U Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	-	-	-	-	1	1

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

9.3.2. Territorial

Igual que en anos anteriores o ámbito territorial de negociación máis empregado foi o provincial, tan só o 8,55% dos convenios asinados e/ou revisados en 2015 foron de ámbito superior á provincia. Por provincias, tal e como ven sendo habitual, Pontevedra é a que tivo máis actividade negociadora, o 45,30% do total, seguida da Coruña cun 23,93%.

9.3.3. Persoal

Os convenios asinados e revisados en Galicia no ano 2015 afectaron a 103.811 persoas traballadoras, das que 83.844 son homes e 19.967 mulleres (Cadros 9.7 e 9.8). O 91,79% teñen reguladas as súas condicións de traballo por convenios de sector.

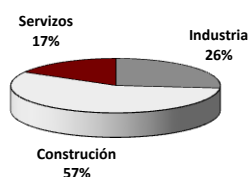
Cadro 9.7

Persoas traballadoras e empresas afectadas por convenios colectivos asinados e revisados. Sector. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2015

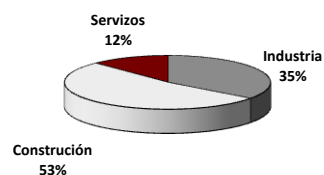
	Agric. e Pesca	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Núm. Empresas	-	-	-	525	525
Núm. Traballad.	-	-	-	2.864	2.864
Homes				2.020	2.020
Mulleres				844	844
A Coruña					
Núm. Empresas	-	-	1.700	155	1.855
Núm. Traballad.	-	-	30.000	1.800	31.800
Homes			29.180	1.584	30.764
Mulleres			820	216	1.036
Lugo					
Núm. Empresas	-	100	850	430	1.380
Núm. Traballad.	-	500	2.550	3.475	6.525
Homes		300	2.350	2.610	5.260
Mulleres		200	200	865	1.265
Ourense					
Núm. Empresas	-	-	-	60	60
Núm. Traballad.	-	-	-	400	400
Homes				300	300
Mulleres				100	100
Pontevedra					
Núm. Empresas	-	3.621	3.000	132	6.753
Núm. Traballad.	-	24.750	21.500	7.450	53.700
Homes		18.520	19.000	1.710	39.230
Mulleres		6.230	2.500	5.740	14.470
Galicia					
Núm. Empresas	0	3.721	5.550	1.302	10.573
Núm. Traballad.	0	25.250	54.050	15.989	95.289
Homes		18.820	50.530	8.224	77.574
Mulleres		6.430	3.520	7.765	17.715

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

**Convenios de sector
Traballadores/as afectados/as
por sectores económicos**

Empresas afectadas por sectores económicos

O sector da construción é, nos convenios de sector, o que agrupa o maior número de persoas traballadoras (57%).

Por provincias o maior número de persoas traballadoras afectadas pola negociación deste ano corresponde a Pontevedra seguida da Coruña.

No que a empresas se refire, a negociación colectiva de 2015 afectou a 10.672 empresas.

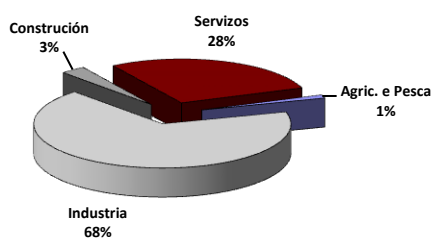
Cadro 9.8

Persoas traballadoras e empresas afectadas por convenios colectivos asinados e revisados. Grupos de empresas, empresas e ámbitos inferiores. Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2015

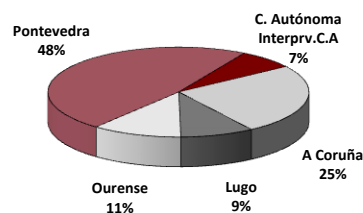
	Agric. e Pesca	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Núm. Empresas	-	3	-	4	7
Núm. Traballad.	-	607	-	1.055	1.662
Homes		527		404	931
Mulleres		80		651	731
A Coruña					
Núm. Empresas	1	14	1	9	25
Núm. Traballad.	100	992	6	329	1.427
Homes	65	898	5	210	1.178
Mulleres	35	94	1	119	249
Lugo					
Núm. Empresas	-	2	3	4	9
Núm. Traballad.	-	306	206	229	741
Homes		264	193	182	639
Mulleres		42	13	47	102
Ourense					
Núm. Empresas	-	6	-	5	11
Núm. Traballad.	-	838	-	156	994
Homes		725		128	853
Mulleres		113		28	141
Pontevedra					
Núm. Empresas	-	25	1	21	47
Núm. Traballad.	-	2.998	52	648	3.698
Homes		2.239	51	379	2.669
Mulleres		759	1	269	1.029
Galicia					
Núm. Empresas	1	50	5	43	99
Núm. Traballad.	100	5.741	264	2.417	8.522
Homes	65	4.653	249	1.303	6.270
Mulleres	35	1.088	15	1.114	2.252

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

**Convenios de empresa
Traballadores/as afectados/as
por sectores económicos**

Empresas afectadas por provincias

Os Cadros 9.9 e 9.10 agrupan os convenios de sector en función do número de persoas traballadoras e de empresas aos que afecta cada convenio, e neles obsérvase que nos convenios de sector o maior número deles concéntrase no tramo que afecta entre 101 e 500 persoas traballadoras (6 convenios, un 31,58%) seguido do tramo entre 1.001 e 3.000 persoas traballadoras (5 convenios, un 26,32%). No tramo entre 501 e 1.000 persoas traballadoras atópanse 4 convenios, un 21,05%.

Tendo en conta o número de empresas afectadas nos convenios de sector asinados e revisados este ano, obsérvase que o maior número de convenios está comprendido no tramo de 51 a 100 empresas (un 36,84%), seguido do de 101 a 500 empresas (o 31,58%).

Cadro 9.9

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Sector.
Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2015

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
51-100 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
101-500 trab.	1	25,00	-	0,00	2	40,00	1	100,00	2	33,33	6	31,58
501-1.000 trab.	2	50,00	-	0,00	1	20,00	-	0,00	1	16,67	4	21,05
1.001-3.000 trab.	1	25,00	2	66,67	2	40,00	-	0,00	-	0,00	5	26,32
3.001-5.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
5.001-10.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	16,67	1	5,26
10.001-20.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
+20.000 trab.	-	0,00	1	33,33	-	0,00	-	0,00	2	33,33	3	15,79
Total convenios	4	100	3	100	5	100	1	100	6	100	19	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 9.10

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de empresas afectadas. Sector.
Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2015

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-50 empresas	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	2	33,33	2	10,53
51-100 empresas	2	50,00	1	33,33	2	40,00	1	100,00	1	16,67	7	36,84
101-500 empresas	2	50,00	1	33,33	2	40,00	-	0,00	1	16,67	6	31,58
501-1.000 empresas	-	0,00	-	0,00	1	20,00	-	0,00	-	0,00	1	5,26
1.001-2.000 empresas	-	0,00	1	33,33	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	5,26
+ de 2.000 empresas	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	2	33,33	2	10,53
Total convenios	4	100	3	100	5	100	1	100	6	100	19	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Nos convenios de empresa o 34,69% son convenios de empresas que teñen de 6 a 30 persoas traballadoras (Cadro 9.11)

Os tramos seguintes son os dos convenios que afectan a empresas de 50 a 100 persoas traballadoras (24,49%) seguido do de 31 a 49 (un 18,37%) e do de 101 a 250 (un 13,27%).

Cadro 9.11

Convenios colectivos asinados e revisados en función do número de traballadores/as afectados/as. Empresa.
Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2015

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-5 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	9,09	1	2,13	2	2,04
6-30 trab.	-	0,00	11	44,00	2	22,22	3	27,27	18	38,30	34	34,69
31-49 trab.	2	33,33	4	16,00	1	11,11	2	18,18	9	19,15	18	18,37
50-100 trab.	2	33,33	6	24,00	4	44,44	2	18,18	10	21,28	24	24,49
101-250 trab.	-	0,00	4	16,00	2	22,22	2	18,18	5	10,64	13	13,27
251-500 trab.	1	16,67	-	0,00	-	0,00	1	9,09	3	6,38	5	5,10
501-750 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	2,13	1	1,02
751-1.000 trab.	1	16,67	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	1,02
1.001-2.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
2.001-3.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
+ 3.000 trab.	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
Total convenios	6	100	25	100	9	100	11	100	47	100	98	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

O Cadro de persoal medio das empresas afectadas por esta negociación (Cadro 9.12) é de 10 persoas traballadoras por empresa, 9 por empresa nos convenios colectivos de sector e 86 nos de empresa.

Cadro 9.12

Cadros de persoal medio das empresas afectadas pola negociación colectiva.
Por provincias. Galicia. 2015

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Sector	5,5	17,1	4,7	6,7	8,0	9,0
Empresa	237,4	57,1	82,3	90,4	78,7	86,1
Total	8,5	17,7	5,2	19,6	8,4	9,7

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

9.3.4. Temporal

Nos Cadros 9.13 e 9.14 pódense apreciar as vixencias medias dos convenios colectivos de sector e de empresa asinados este ano.

As vixencia que máis se repiten nos 87 convenios de empresa asinados este ano é a de 2 anos (o 35,63%) e 3 anos (o 21,84%). O 20,69% indica unha vixencia de máis de 3 anos e o 12,64% indica unha vixencia de 1 ano.

Nos 10 convenios de sector asinados o 50% indica unha vixencia de máis de 3 anos. Un 30% indican 2 anos e o 20% restante indican 3 anos.

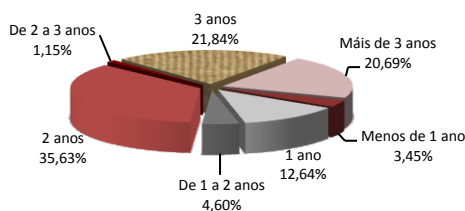
Entre os convenios asinados que teñen vixencia superior a un ano (83 convenios, o 85,57% do total), 12 rematan a súa vixencia neste ano 2015. Deles 1 é de sector e 11 de empresa.

Cadro 9.13

Vixencias medias dos convenios colectivos de empresa.
Porcentaxe sobre o total de convenios de empresa asinados.
Por provincias. Galicia. 2015

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	1	16,67	1	4,17	1	16,67	-	0,00	-	0,00	3	3,45
1 ano	-	0,00	1	4,17	-	0,00	1	10,00	9	21,95	11	12,64
De 1 a 2 anos	1	16,67	-	0,00	-	0,00	1	10,00	2	4,88	4	4,60
2 anos	1	16,67	8	33,33	3	50,00	4	40,00	15	36,59	31	35,63
De 2 a 3 anos	-	0,00	1	4,17	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	1,15
3 anos	2	33,33	6	25,00	1	16,67	1	10,00	9	21,95	19	21,84
Máis de 3 anos	1	16,67	7	29,17	1	16,67	3	30,00	6	14,63	18	20,69
Total	6		24		6		10		41		87	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

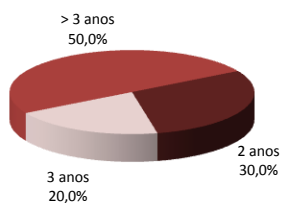

Cadro 9.14

Vixencias medias dos convenios colectivos de sector.
Porcentaxe sobre o total de convenios de sector asinados.
Por provincias. Galicia. 2015

	C. Autónoma/ Interprov. C. A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Menos de 1 ano	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,0
1 ano	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,0
De 1 a 2 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,0
2 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	100,00	2	50,00	3	30,0
De 2 a 3 anos	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,0
3 anos	-	0,00	1	100,00	-	0,00	-	0,00	1	25,00	2	20,0
Máis de 3 anos	3	100,00	-	0,00	1	100,00	-	0,00	1	25,00	5	50,0
Total	3		1		1		1		4		10	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

9.3.5. Ultraactividade

Dos convenios asinados este ano 71 (73,20%) recollen cláusulas respecto da ultraactividade (Cadro 9.15). Estes convenios afectan a 32.315 persoas traballadoras (74,54%).

Nos convenios de sector a porcentaxe de convenios con pacto de ultraactividade é do 70% e nos de empresa do 73,56%.

Maioritariamente as cláusulas indican que o convenio seguirá vixente ata a sinatura do seguinte, só en tres convenios o pacto de ultraactividade ten unha duración limitada.

Un é de sector, o de Eventos, servizos e producións culturais de ámbito autonómico e os dous de empresa un é da Coruña e outro de Pontevedra.

Cadro 9.15**Convenios colectivos asinados con pacto de ultraactividade. Galicia. 2015**

		EMPRESA		SECTOR		TOTAL	
		Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
C. Autónoma / Interprov. C.A.							
	Núm. Convenios	1	16,67%	2	66,67%	3	33,33%
	Núm. Traballad.	41	2,47%	928	51,73%	969	28,04%
	Homes	11	0,66%	520	28,99%	531	15,36%
	Mulleres	30	1,81%	408	22,74%	438	12,67%
A Coruña							
	Núm. Convenios	15	62,50%	1	100,00%	16	64,00%
	Núm. Traballad	802	58,24%	1.800	100,00%	2.602	81,90%
	Homes	623	45,24%	1.584	88,00%	2.207	69,47%
	Mulleres	179	13,00%	216	12,00%	395	12,43%
Lugo							
	Núm. Convenios	5	83,33%	1	100,00%	6	85,71%
	Núm. Traballad	547	90,56%	525	100,00%	1.072	94,95%
	Homes	515	85,26%	210	40,00%	725	64,22%
	Mulleres	32	5,30%	315	60,00%	347	30,74%
Ourense							
	Núm. Convenios	9	90,00%	0	0,00%	9	81,82%
	Núm. Traballad	594	99,17%	0	0,00%	594	59,46%
	Homes	484	80,80%		0,00%	484	48,45%
	Mulleres	110	18,36%		0,00%	110	11,01%
Pontevedra							
	Núm. Convenios	34	82,93%	3	75,00%	37	82,22%
	Núm. Traballad	2.328	81,97%	24.750	77,95%	27.078	78,28%
	Homes	1.584	55,77%	18.520	58,33%	20.104	58,12%
	Mulleres	744	26,20%	6.230	19,62%	6.974	20,16%
Galicia							
	Núm. Convenios	64	73,56%	7	70,00%	71	73,20%
	Núm. Traballad	4.312	60,89%	28.003	77,21%	32.315	74,54%
	Homes	3.217	45,43%	20.834	57,44%	24.051	55,48%
	Mulleres	1.095	15,46%	7.169	19,77%	8.264	19,06%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.15bis, establecen unha denuncia automática 39 convenios (o 40,2% dos asinados este ano), dos que 4 son de sector (40% dos de sector asinados este ano) e 35 son de empresa (o 40,2% dos de empresa asinados este ano).

Destes 39 convenios con denuncia automática, 33 (o 84,6%) recollen pacto de ultraactividade (o 100% dos de sector é o 82,9% dos de empresa).

Cadro 9.15bis

Convenios colectivos asinados con denuncia automática e pacto de ultraactividade. Galicia. 2015

	EMPRESA				SECTOR				TOTAL			
	Denuncia automática		Recollen Pacto ultraactividade		Denuncia automática		Recollen Pacto ultraactividade		Denuncia automática		Recollen Pacto ultraactividade	
	Núm.	% (1)	Núm.	% (2)	Núm.	% (1)	Núm.	% (2)	Núm.	% (1)	Núm.	% (2)
C. Autónoma / Interprov. C.A.												
Núm. Convenios	0	0,0%			0	0,0%			0	0,0%		
Núm. Traballad.	0	0,0%			0	0,0%			0	0,0%		
Homes		0,0%				0,0%				0,0%		
Mulleres		0,0%				0,0%				0,0%		
A Coruña												
Núm. Convenios	8	33,3%	5	62,5%	0	0,0%			8	32,0%	5	62,5%
Núm. Traballad.	327	23,7%	241	73,7%	0	0,0%			327	10,3%	241	73,7%
Homes	280	20,3%	205	62,7%		0,0%			280	8,8%	205	62,7%
Mulleres	47	3,4%	36	11,0%		0,0%			47	1,5%	36	11,0%
Lugo												
Núm. Convenios	4	66,7%	4	100,0%	1	100%	1	100,0%	5	71,4%	5	100,0%
Núm. Traballad.	523	86,6%	523	100,0%	525	100%	525	100,0%	1.048	92,8%	1.048	100,0%
Homes	493	81,6%	493	94,3%	210	40,0%	210	40,0%	703	62,3%	703	67,1%
Mulleres	30	5,0%	30	5,7%	315	60,0%	315	60,0%	345	30,6%	345	32,9%
Ourense												
Núm. Convenios	0	0,0%			0	0,0%			0	0,0%		
Núm. Traballad.	0	0,0%			0	0,0%			0	0,0%		
Homes		0,0%				0,0%			0	0,0%		
Mulleres		0,0%				0,0%			0	0,0%		
Pontevedra												
Núm. Convenios	23	56,1%	20	87,0%	3	75,0%	3	100,0%	26	57,8%	23	88,5%
Núm. Traballad.	1.428	50,3%	1.081	75,7%	24.750	78,0%	24.750	100,0%	26.178	75,7%	25.831	98,7%
Homes	1.056	37,2%	764	53,5%	18.520	58,3%	18.520	74,8%	19.576	56,6%	19.284	73,7%
Mulleres	372	13,1%	317	22,2%	6.230	19,6%	6.230	25,2%	6.602	19,1%	6.547	25,0%
Galicia												
Núm. Convenios	35	40,2%	29	82,9%	4	40,0%	4	100,0%	39	40,2%	33	84,6%
Núm. Traballad.	2.278	32,2%	1.845	81,0%	25.275	69,7%	25.275	100,0%	27.553	63,6%	27.120	98,4%
Homes	1.829	25,8%	1.462	64,2%	18.730	51,6%	18.730	74,1%	20.559	47,4%	20.192	73,3%
Mulleres	449	6,3%	383	16,8%	6.545	18,0%	6.545	25,9%	6.994	16,1%	6.928	25,1%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

(1) Porcentaxe respecto do total de convenios asinados no ano

(2) Porcentaxe respecto dos convenios con denuncia automática

9.4. Desenvolvemento da negociación

▪ Duración das negociacións:

Na elaboración deste dato empréganse como data inicial a da constitución da comisión negociadora, recollida da que se sinala na folla estatística do convenio ou nas actas se se dispón delas, e como data final a da sinatura do convenio.

Segundo se pode apreciar con maior detalle no Cadro 9.16, o 27,59% dos convenios de empresa asinados este ano negociáronse nun mes ou menos e no 22,99% empregaron máis de 3 mes sen superar os 6 meses.

Nos convenios de sector no 60% empregaron máis de 1 ano e no 30% un mes ou menos. O 10% restante empregaron máis de 6 meses sen superar os 9 meses.

Cadro 9.16

Duración das negociacións. Convenios de Sector.
Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2015

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1 mes ou menos	1	33,33	-	0,00	-	0,00	1	100,00	1	25,00	3	30,00
Máis de 1 mes ata 3 meses	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
Máis de 3 meses ata 6 meses	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
Máis de 6 meses ata 9 meses	1	33,33	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	1	10,00
Máis de 9 meses ata 1 ano	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	-	0,00	0	0,00
Máis de 1 ano	1	33,33	1	100,00	1	100,00	-	0,00	3	75,00	6	60,00
Total convenios	3	100	1	100	1	100	1	100	4	100	10	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Duración das negociacións. Convenios de Empresa.
Porcentaxe sobre o total negociado. Por provincias. Galicia. 2015

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1 mes ou menos	-	0,00	6	25,00	2	33,33	6	60,00	10	24,39	24	27,59
Máis de 1 mes ata 3 meses	2	33,33	3	12,50	-	0,00	-	0,00	11	26,83	16	18,39
Máis de 3 meses ata 6 meses	1	16,67	5	20,83	3	50,00	1	10,00	10	24,39	20	22,99
Máis de 6 meses ata 9 meses	-	0,00	4	16,67	-	0,00	3	30,00	4	9,76	11	12,64
Máis de 9 meses ata 1 ano	1	16,67	2	8,33	-	0,00	-	0,00	3	7,32	6	6,90
Máis de 1 ano	2	33,33	4	16,67	1	16,67	-	0,00	3	7,32	10	11,49
Total convenios	6	100	24	100	6	100	10	100	41	100	87	100

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

▪ Participación de mulleres na composición das mesas negociadoras.

A información para a elaboración destes cadros recóllese da que figura nas actas e nas follas estatísticas que acompañan aos convenios para o seu rexistro, e que foi extraída directamente do programa Regcon de rexistro telemático de convenios.

Existe participación de mulleres na comisión negociadora en 63 convenios, o 64,95% do total dos asinados este ano. Estes convenios afectan a 41.159 persoas traballadoras (o 94,94%), das que 26.475 son homes e 14.684 mulleres.

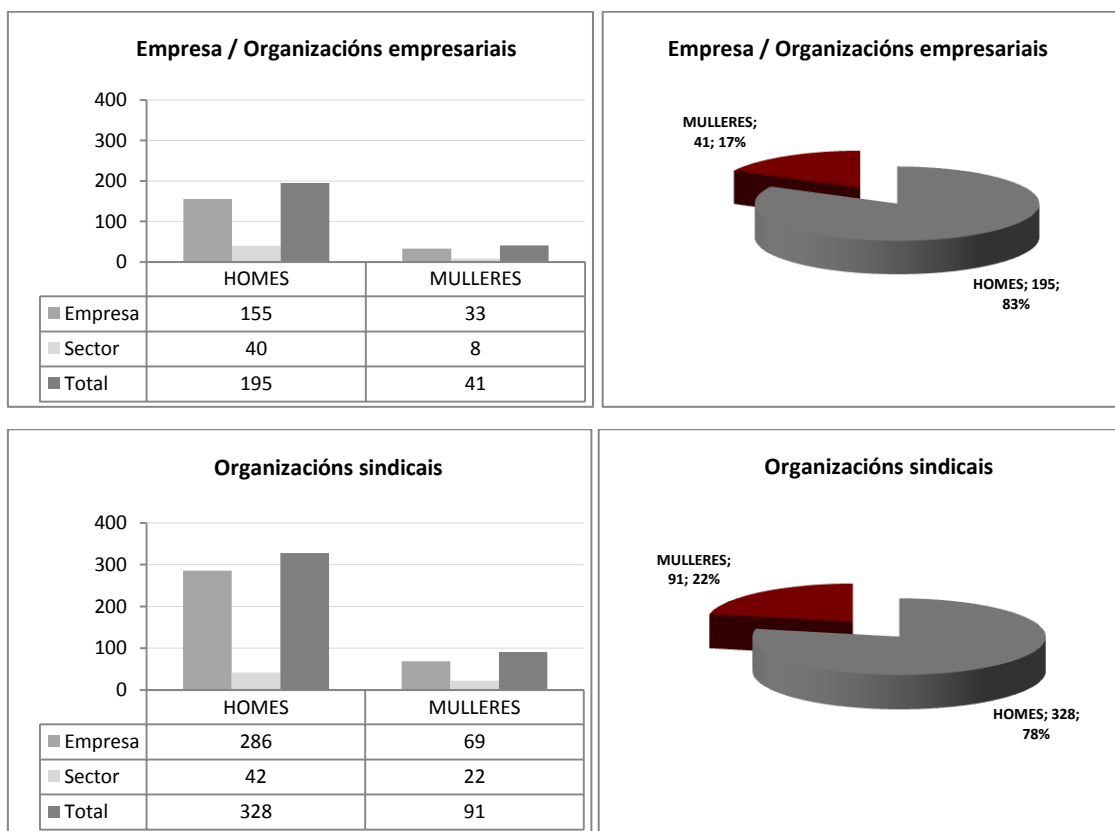
O número total de mulleres que participou na negociación de convenios este ano (Cadro 9.17) foi de 41 por parte das empresas e/ou organizacións empresariais (un 17% fronte a 195 homes, un 83%) e 91 por parte das organizacións sindicais (un 22% fronte a 328 homes, un 78%).

Cadro 9.17

CONVENIOS ASINADOS AÑO 2015
COMPOSICIÓN DA COMISIÓN NEGOCIADORA

	EMPRESA / ORGANIZACIÓNS EMPRESARIAIS		ORGANIZACIÓNS SINDICAIS		TOTAL	
	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES
Empresa	155	33	286	69	441	102
Sector	40	8	42	22	82	30
TOTAL	195	41	328	91	523	132

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia. Datos a 31.12.2015

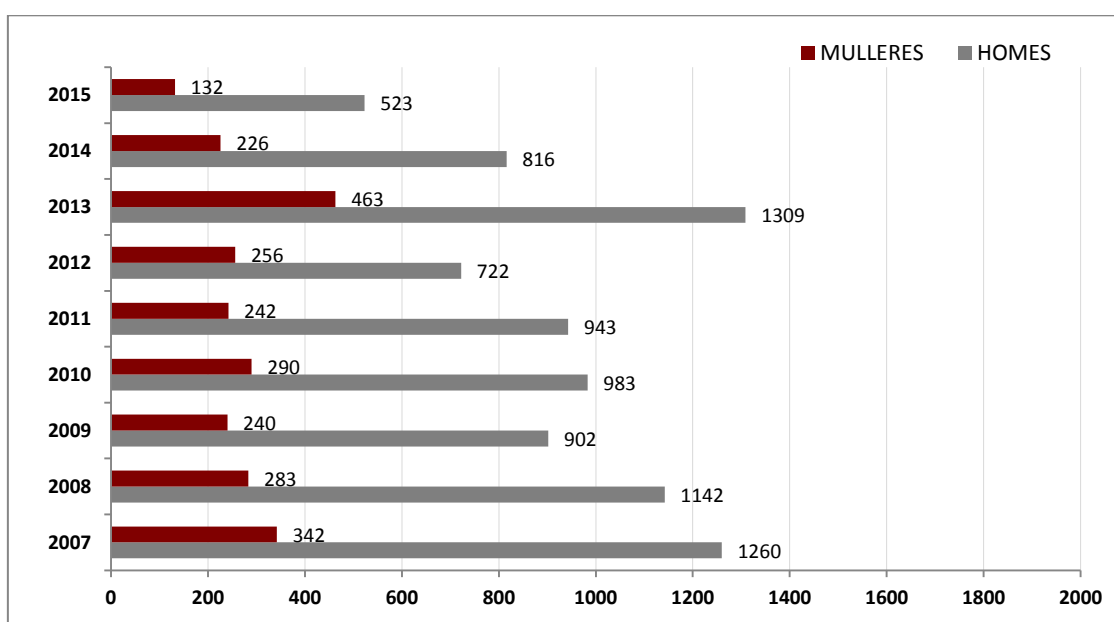
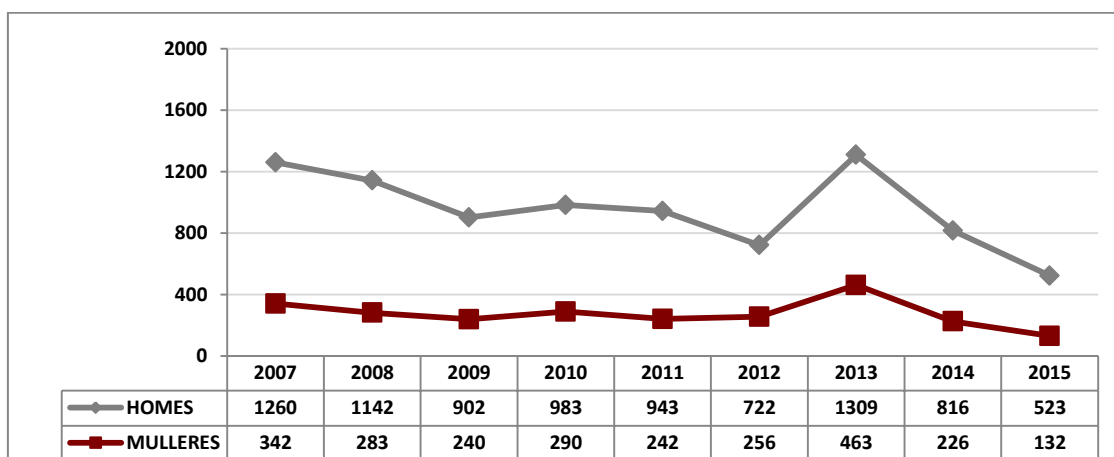
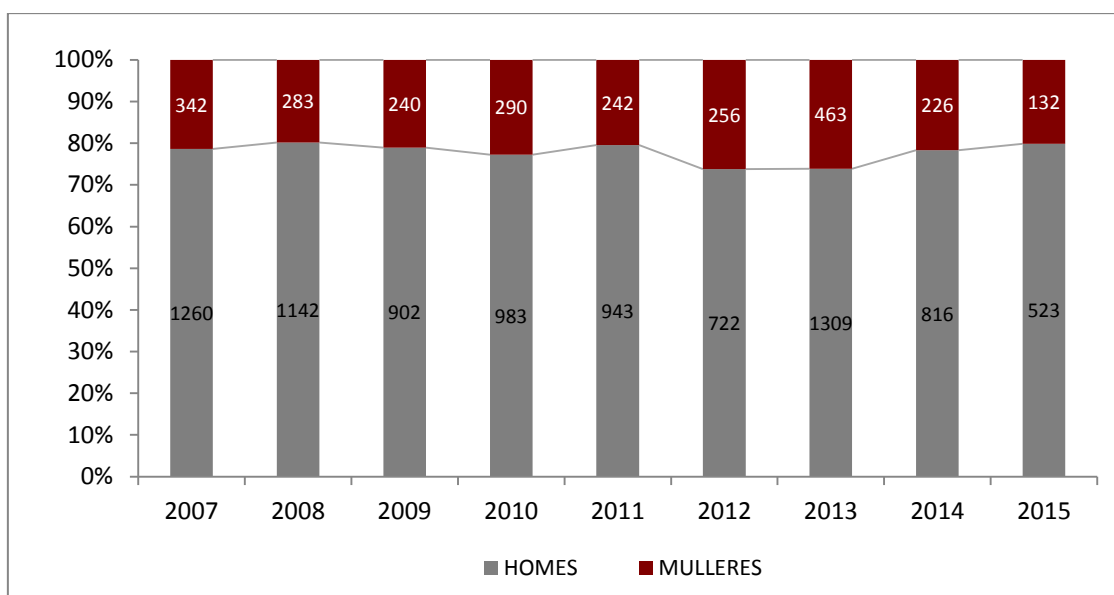
O Cadro 9.18 reflicte a evolución na composición das comisións negociadoras no período 2007 – 2015.

Cadro 9.18

COMPOSICIÓN DAS COMISIÓNS NEGOCIADORAS
Galicia. 2007 - 2015

Sector	Empresa/ Organizacións empresariais		Organizacións sindicais		TOTAL	
	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES
2007	168	27	251	75	419	102
2008	138	24	235	24	373	48
2009	90	20	149	59	239	79
2010	119	28	180	80	299	108
2011	139	35	193	46	332	81
2012	54	17	79	41	133	58
2013	162	45	218	122	380	167
2014	48	5	77	17	125	22
2015	40	8	42	22	82	30
Empresa						
2007	290	67	551	173	841	240
2008	266	61	503	174	769	235
2009	213	37	450	124	663	161
2010	207	47	477	135	684	182
2011	192	41	419	120	611	161
2012	190	50	399	148	589	198
2013	282	95	647	201	929	296
2014	224	52	467	152	691	204
2015	155	33	286	69	441	102
TOTAL						
2007	458	94	802	248	1260	342
2008	404	85	738	198	1142	283
2009	303	57	599	183	902	240
2010	326	75	657	215	983	290
2011	331	76	612	166	943	242
2012	244	67	478	189	722	256
2013	444	140	865	323	1309	463
2014	272	57	544	169	816	226
2015	195	41	328	91	523	132

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

9.5. Réxime económico

9.6.1. Incremento salarial medio ponderado

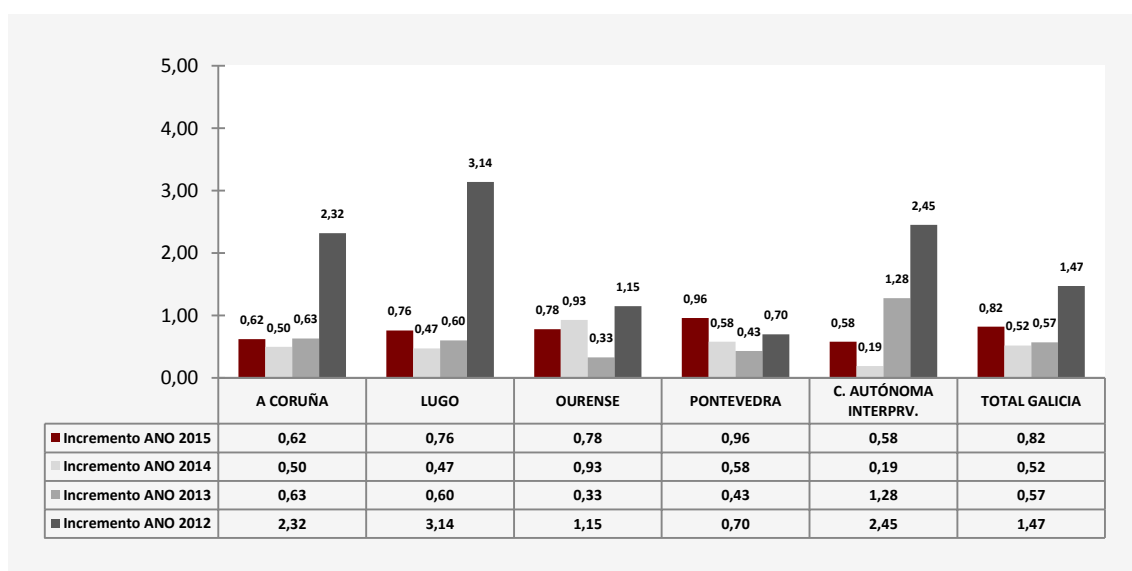
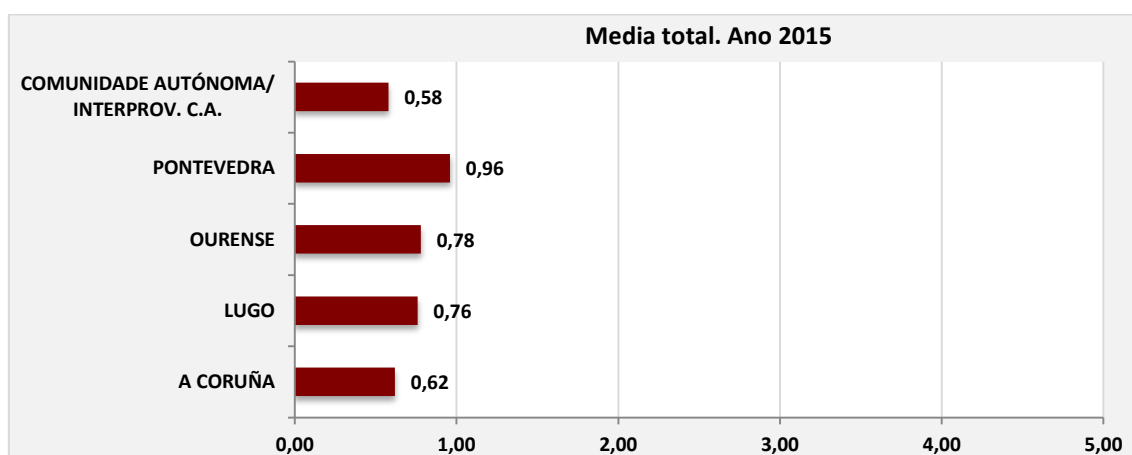
A media ponderada do incremento salarial pactado en 2015 en Galicia foi do 0,82% (Cadro 9.19). Este incremento é superior ao IPC galego deste ano que foi do -0,2 e ao estatal que foi do 0,0.

Cadro 9.19

Evolución da media ponderada do incremento salarial pactado. Por provincias. Galicia. 2012-2015

	Convenios sector				Revisións sector				Convenios empresa				Revisións empresa				Media total			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
A Coruña	0,07	0,62	0,48	1,20	3,38	-	0,61	0,60	1,75	0,54	0,50	0,30	3,20	2,72	0,60	1,00	2,32	0,63	0,50	0,62
Lugo	-	0,60	0,46	0,75	3,17	-	-	0,77	1,85	0,62	0,35	1,00	3,14	0,52	0,78	0,26	3,14	0,60	0,47	0,76
Ourense	0,05	0,31	1,00	0,00	2,50	-	-	-	2,30	0,82	0,95	0,84	1,76	-	0,86	1,50	1,15	0,33	0,93	0,78
Pontevedra	0,55	0,41	0,45	1,23	-	0,50	-	0,61	1,18	0,63	0,75	0,41	1,77	1,86	0,66	0,98	0,70	0,43	0,58	0,96
C. Autónoma / Interprov. C.A.	2,43	0,96	0,00	0,65	2,40	3,05	0,50	-	2,79	0,30	0,76	0,40	-	-	-	-	2,45	1,28	0,19	0,58
Galicia	0,74	0,53	0,41	1,18	3,08	1,93	0,54	0,62	1,41	0,56	0,68	0,47	2,10	2,21	0,75	1,06	1,47	0,57	0,52	0,82

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Esta media ponderada está calculada tendo en conta o incremento salarial indicado en porcentaxe nos convenios asinados e revisados este ano e as cláusulas de revisión salarial que recollen o 13,40% dos convenios asinados e o 20% dos revisados.

Sen ter en conta estas cláusulas, o incremento pactado inicialmente foi o mesmo este ano.

O tipo de incremento que se pacta maioritariamente consiste en sinalar unha porcentaxe concreta ou fixalo en función do IPC (IPC previsto ou real do ano 2015 ou IPC real do ano anterior ou unha porcentaxe destes).

Fíxase nalgúns convenios o incremento ou unha parte del de xeito variable vinculada á consecución dos obxectivos que se fixen para cada exercicio, indicando entre outros os beneficios e a produtividade. Establécese nalgúns casos dependendo do incremento do PIB.

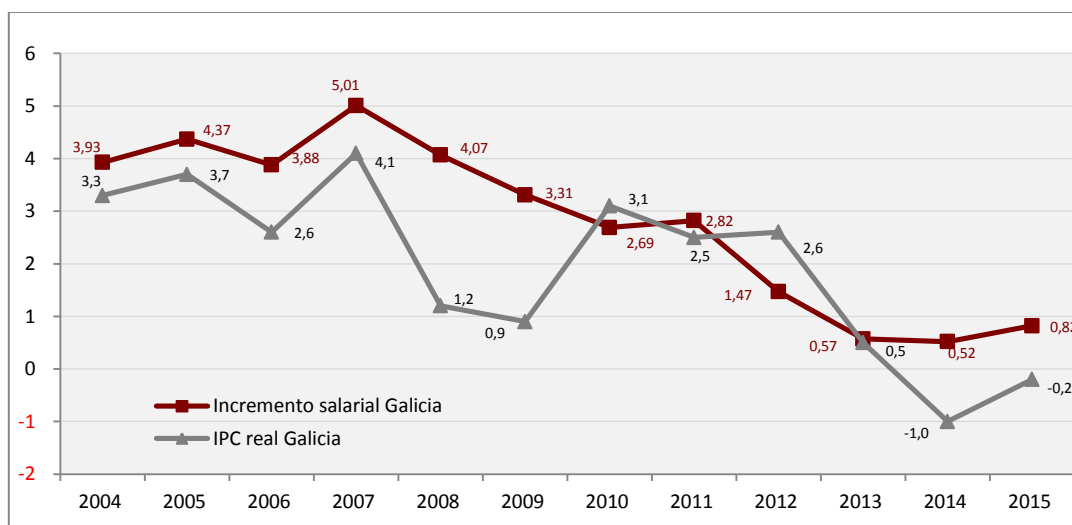
No Cadro 9.20 pode apreciarse a evolución do incremento salarial pactado en relación co IPC en Galicia no período 2004 – 2015.

Cadro 9.20

Evolución do incremento salarial pactado e relación co IPC. Galicia

	Incremento salarial Galicia	IPC real Galicia
2004	3,93	3,3
2005	4,37	3,7
2006	3,88	2,6
2007	5,01	4,1
2008	4,07	1,2
2009	3,31	0,9
2010	2,69	3,1
2011	2,82	2,5
2012	1,47	2,6
2013	0,57	0,5
2014	0,52	-1,0
2015	0,82	-0,2

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais e INE

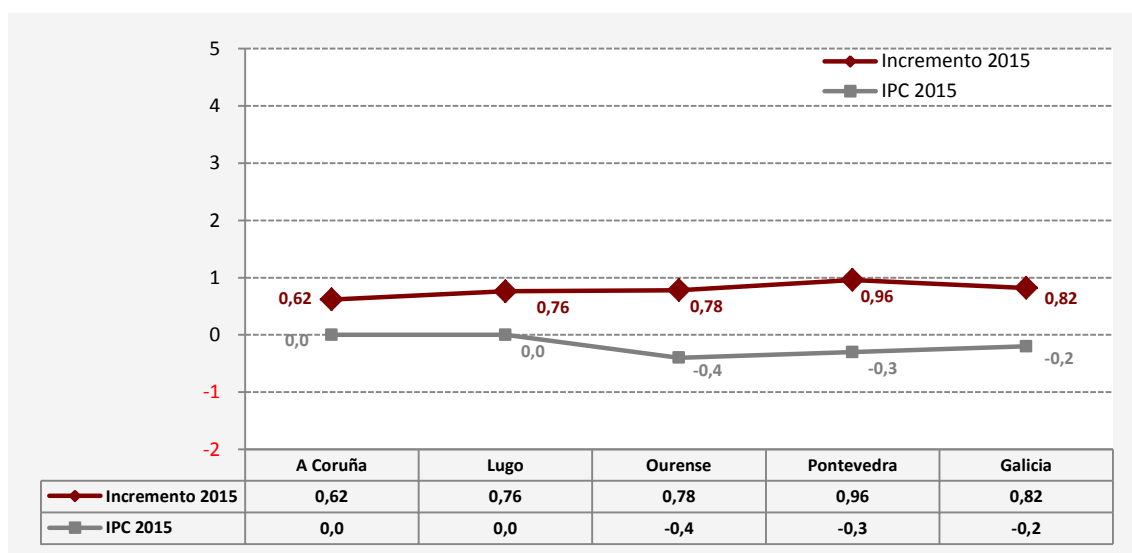
No Cadro 9.20bis pode observarse a comparativa do incremento salarial pactado en relación co IPC por provincias.

Cadro 9.20bis

Comparativa incremento salarial pactado e IPC por provincias

	Incremento 2015	IPC 2015
A Coruña	0,62	0,0
Lugo	0,76	0,0
Ourense	0,78	-0,4
Pontevedra	0,96	-0,3
Galicia	0,82	-0,2

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais e INE

No Cadro 9.21 poden apreciarse os incrementos por sectores económicos e provincias.

Cadro 9.21

Media ponderada do incremento salarial pactado.
Por provincias e sectores económicos. Galicia. 2014

	C. Autónoma / Interprov. C.A.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Agric. e Pesca		1,00				1,00
Industria	0,42	0,13	0,53	1,34	0,51	0,52
Construción		0,60	0,63		0,60	0,60
Servizos	0,63	1,11	0,90	0,04	3,45	2,13
Total	0,58	0,62	0,76	0,78	0,96	0,82

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

O Cadro 9.21bis recolle os incrementos por provincias e seccións da CNAE 2009

Cadro 9.21bis

Incremento salarial pactado nos convenios colectivos asinados e revisados.
Por provincias e seccións da CNAE 2009. Galicia. 2015

CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS EN 2015	C. Autónoma/ Interprov.	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
SECCIÓN CNAE 2009						
A Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	-	1,00	-	-	-	1,00
B Industrias extractivas	-	0,50	-	-	-	0,50
C Industria manufacturera	0,00	0,12	0,53	1,34	0,50	0,51
D Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	-	-	-	-	-	-
E Fornecemento de auga, actividades de saneamento, xestión de residuos e descontaminación	0,50	0,13	-	-	0,82	0,61
F Construción	-	0,60	0,63	-	0,60	0,60
G Comercio por xunto e ao retalho; reparación de vehículos de motor e motocicletas	-	-	0,60	0,00	1,14	0,39
H Transporte e almacenamento	-	1,18	1,00	0,13	0,99	1,04
I Hostalería	-	1,00	-	-	0,00	0,20
J Información e comunicacións	-	1,00	-	-	-	1,00
K Actividades financeiras e de seguros	-	-	-	-	-	-
L Actividades inmobiliarias	-	-	-	-	-	-
M Actividades profesionais, científicas e técnicas	0,00	-	-	0,20	-	0,02
N Actividades administrativas e servizos auxiliares	-	0,50	0,80	-	3,80	3,70
O Administración Pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	-	0,00	-	-	-	0,00
P Educación	-	-	-	-	-	-
Q Actividades sanitarias e de servizos sociais	0,00	-	0,75	0,00	0,50	0,68
R Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	1,00	-	-	-	0,61	0,96
S Outros servizos	0,50	-	-	-	-	0,50
T Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico; actividades dos fogares como produtores de bens e servizos para uso propio	-	-	-	-	-	-
U Actividades de organizacións e organismos extrateritoriais	-	-	-	-	-	-

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Segundo reflicte o Cadro 9.22a, o tramo de incremento salarial “Menor que 1%” é no que se atopa o maior número de convenios asinados e revisados este ano en Galicia e é tamén o tramo que agrupa o maior número de persoas traballadoras afectadas.

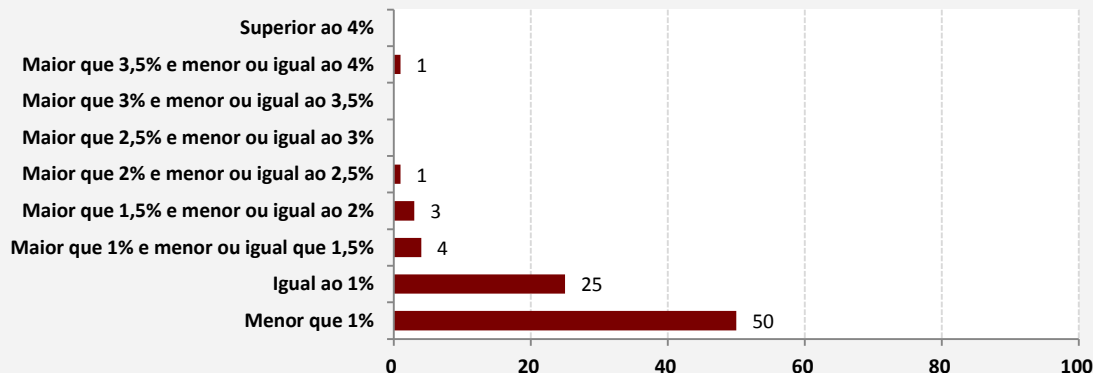
Cadro 9.22a

CONVENIOS COLECTIVOS ASINADOS E REVISADOS
Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final
Porcentaxe sobre o total negociado. Galicia. 2015

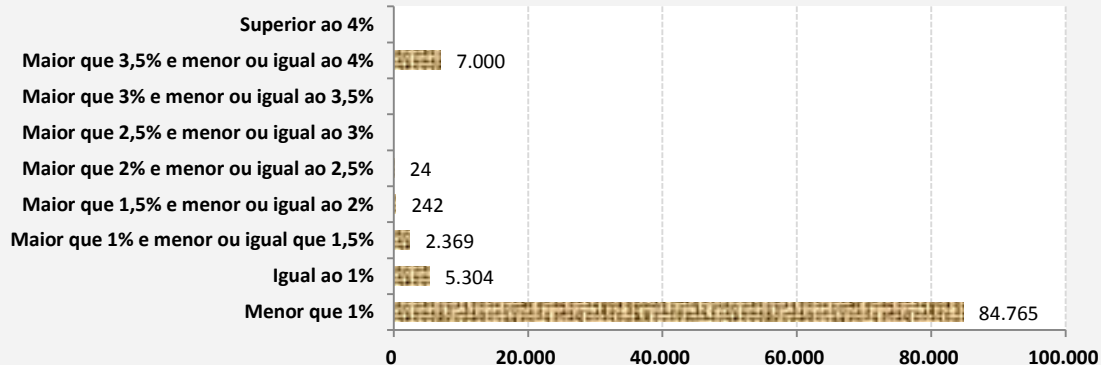
Aumento salarial	Convenios/ Revisións	% sobre o total	Empresas	% sobre o total	Traballadores/as	% sobre o total
Total convenios asinados e revisados	117		10.672		103.811	
Subtotal de convenios con incremento en %	84	71,79%	10.564	98,99%	99.704	96,04%
Menor que 1%	50	42,74%	9.939	93,13%	84.765	81,65%
Igual ao 1%	25	21,37%	373	3,50%	5.304	5,11%
Maior que 1% e menor ou igual que 1,5%	4	3,42%	158	1,48%	2.369	2,28%
Maior que 1,5% e menor ou igual ao 2%	3	2,56%	3	0,03%	242	0,23%
Maior que 2% e menor ou igual ao 2,5%	1	0,85%	1	0,01%	24	0,02%
Maior que 2,5% e menor ou igual ao 3%		0,00%		0,00%		0,00%
Maior que 3% e menor ou igual ao 3,5%		0,00%		0,00%		0,00%
Maior que 3,5% e menor ou igual ao 4%	1	0,85%	90	0,84%	7.000	6,74%
Superior ao 4%		0,00%		0,00%		0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia. Datos a 31.12.2015

CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS SEGUNDO TRAMO DE INCREMENTO SALARIAL

**PERSOAS TRABALLADORAS AFECTADAS POR CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS
SEGUNDO TRAMO DE INCREMENTO SALARIAL**

Nos Cadros 9.22b e 9.22c poden apreciarse os tramos dos incrementos pactados nos convenios asinados e revisados de sector e de empresa.

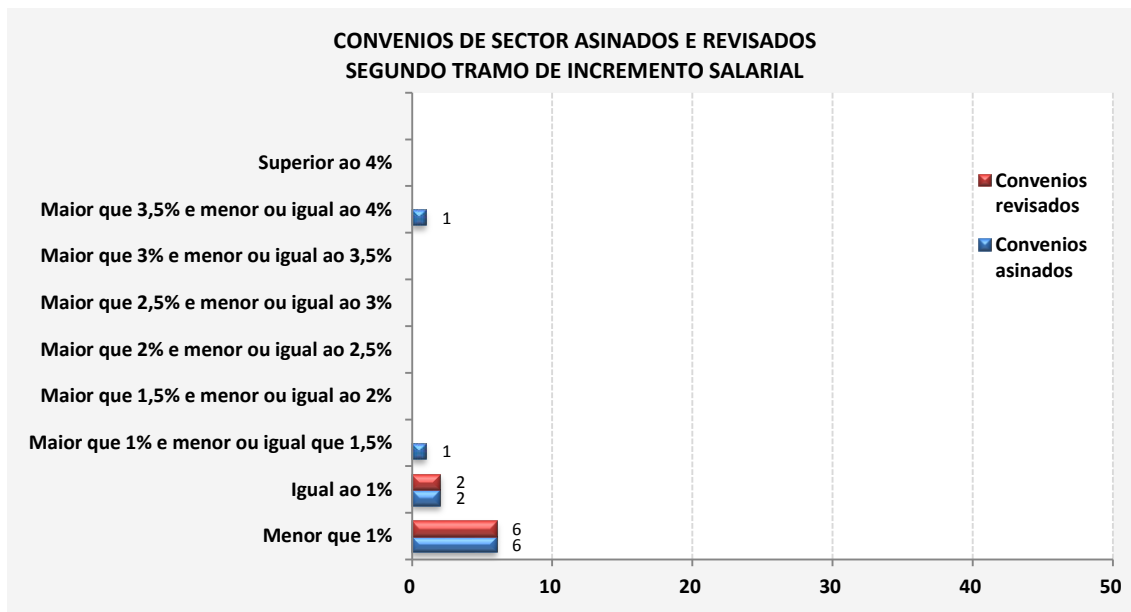
Cadro 9.22b

CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS E REVISADOS

Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final
 Porcentaxe sobre o total de sector negociado. Galicia. 2015

Aumento salarial	CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS				CONVENIOS DE SECTOR REVISADOS			
	Convenios Sector	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total	Revisións Sector	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total
Total convenios sector	10		36.269		9		59.020	
Subtotal de convenios con incremento en %	10	100,00%	36.269	100,00%	8	88,89%	57.950	98,19%
Menor que 1%	6	60,00%	26.591	73,32%	6	66,67%	55.000	93,19%
Igual ao 1%	2	20,00%	878	2,42%	2	22,22%	2.950	5,00%
Maior que 1% e menor ou igual que 15%	1	10,00%	1.800	4,96%		0,00%		0,00%
Maior que 15% e menor ou igual ao 2%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Maior que 2% e menor ou igual ao 2,5%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Maior que 2,5% e menor ou igual ao 3%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Maior que 3% e menor ou igual ao 3,5%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Maior que 3,5% e menor ou igual ao 4%	1	10,00%	7.000	19,30%		0,00%		0,00%
Superior ao 4%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia. Datos a 31.12.2015

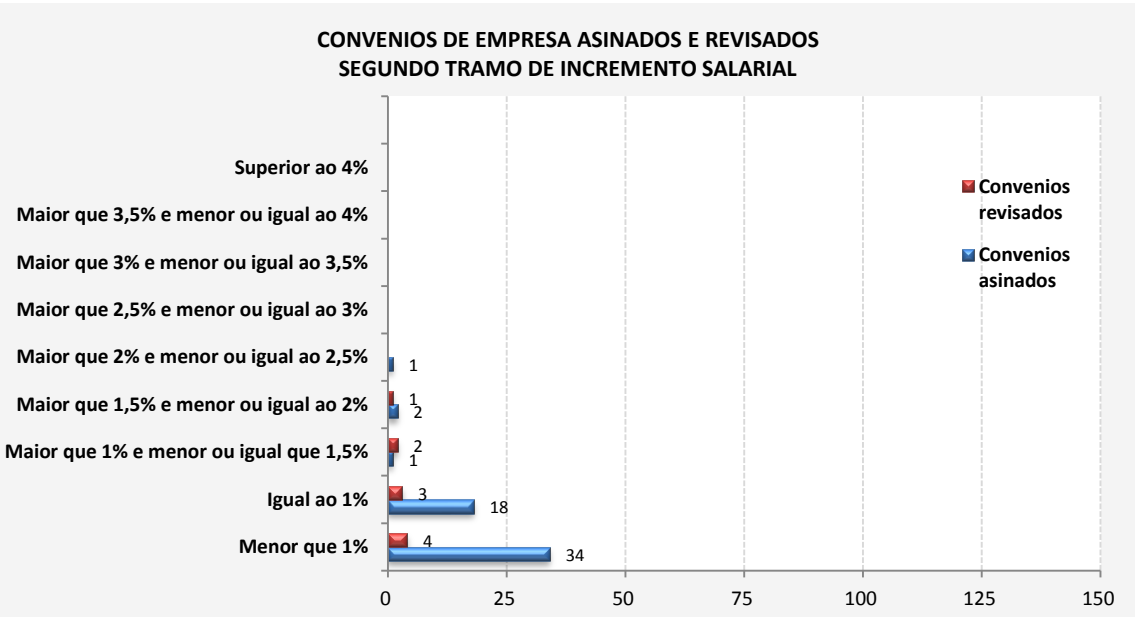

Cadro 9.22c

CONVENIOS DE EMPRESA ASINADOS E REVISADOS
Por tramo de aumento salarial pactado. Incremento final
Porcentaxe sobre o total de empresa negociado. Galicia. 2015

Aumento salarial	CONVENIOS DE EMPRESA ASINADOS				CONVENIOS DE EMPRESA REVISADOS			
	Convenios Empresa	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total	Revisións Empresa	% sobre o total	Traballad.	% sobre o total
Total convenios empresa	87		7.082		11		1.440	
Subtotal de convenios con incremento en %	56	64,37%	4.155	58,67%	10	90,91%	1.330	92,36%
Menor que 1%	34	39,08%	2.998	42,33%	4	36,36%	176	12,22%
Igual ao 1%	18	20,69%	861	12,16%	3	27,27%	615	42,71%
Maior que 1% e menor ou igual que 1,5%	1	1,15%	44	0,62%	2	18,18%	525	36,46%
Maior que 1,5% e menor ou igual ao 2%	2	2,30%	228	3,22%	1	9,09%	14	0,97%
Maior que 2% e menor ou igual ao 2,5%	1	1,15%	24	0,34%		0,00%		0,00%
Maior que 2,5% e menor ou igual ao 3%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Maior que 3% e menor ou igual ao 3,5%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Maior que 3,5% e menor ou igual ao 4%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
Superior ao 4%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia. Datos a 31.12.2015

9.6.2. Cláusulas de revisión salarial

Dos 117 convenios asinados ou revisados en 2015 teñen cláusula de revisión salarial 17, o 14,53%, e afectan a 5.851 persoas traballadoras (o 5,64%), das que 4.714 son homes e 1.137 mulleres.

Isto supón, segundo se pode apreciar nos cadros 9.23 e 9.24, que o 13,40% dos convenios asinados e o 20% dos revisados este ano pactaron cláusulas de revisión salarial.

O número de persoas traballadoras ás que afectan estas cláusulas de revisión salarial supón o 4,51% nos convenios asinados e o 6,44% nos revisados.

Cadro 9.23

Convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial. Galicia. 2015

		EMPRESA		SECTOR		TOTAL	
		Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
C. Autónoma / Interprov. C.A.							
	Núm. Convenios	1	16,67%	1	33,33%	2	22,22%
	Núm. Traballad.	66	3,97%	866	48,27%	932	26,97%
	Homes	35	2,11%	648	36,12%	683	19,76%
	Mulleres	31	1,87%	218	12,15%	249	7,20%
A Coruña							
	Núm. Convenios	3	12,50%	0	0,00%	3	12,00%
	Núm. Traballad	100	7,26%	0	0,00%	100	3,15%
	Homes	92	6,68%		0,00%	92	2,90%
	Mulleres	8	0,58%		0,00%	8	0,25%
Lugo							
	Núm. Convenios	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	Núm. Traballad	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	Homes		0,00%		0,00%	0	0,00%
	Mulleres		0,00%		0,00%	0	0,00%
Ourense							
	Núm. Convenios	1	10,00%	0	0,00%	1	9,09%
	Núm. Traballad	19	3,17%	0	0,00%	19	1,90%
	Homes	13	2,17%		0,00%	13	1,30%
	Mulleres	6	1,00%		0,00%	6	0,60%
Pontevedra							
	Núm. Convenios	7	17,07%	0	0,00%	7	15,56%
	Núm. Traballad	904	31,83%	0	0,00%	904	2,61%
	Homes	687	24,19%		0,00%	687	1,99%
	Mulleres	217	7,64%		0,00%	217	0,63%
Galicia							
	Núm. Convenios	12	13,79%	1	10,00%	13	13,40%
	Núm. Traballad	1.089	15,38%	866	2,39%	1.955	4,51%
	Homes	827	11,68%	648	1,79%	1.475	3,40%
	Mulleres	262	3,70%	218	0,60%	480	1,11%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Cadro 9.24

Convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial. Galicia. 2015

		EMPRESA		SECTOR		TOTAL	
		Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
C. Autónoma / Interprov. C.A.							
	Núm. Convenios	-	-	0	0,00%	0	0,00%
	Núm. Traballad.	-	-	0	0,00%	0	0,00%
	Homes						
	Mulleres						
A Coruña							
	Núm. Convenios	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	Núm. Traballad	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	Homes						
	Mulleres						
Lugo							
	Núm. Convenios	0	0,00%	1	25,00%	1	14,29%
	Núm. Traballad	0	0,00%	2.500	41,67%	2.500	40,74%
	Homes			2.100	35,00%	2.100	34,22%
	Mulleres			400	6,67%	400	6,52%
Ourense							
	Núm. Convenios	1	100,00%	-	-	1	100,00%
	Núm. Traballad	395	100,00%	-	-	395	100,00%
	Homes	369	93,42%			369	93,42%
	Mulleres	26	6,58%			26	6,58%
Pontevedra							
	Núm. Convenios	1	16,67%	1	50,00%	2	25,00%
	Núm. Traballad	551	64,22%	450	2,05%	1.001	4,39%
	Homes	460	53,61%	310	1,41%	770	3,38%
	Mulleres	91	10,61%	140	0,64%	231	1,01%
Galicia							
	Núm. Convenios	2	18,18%	2	22,22%	4	20,00%
	Núm. Traballad	946	65,69%	2.950	5,00%	3.896	6,44%
	Homes	829	57,57%	2.410	4,08%	3.239	5,36%
	Mulleres	117	8,13%	540	0,91%	657	1,09%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O tipo de cláusula que se recolle na maioría dos convenios está vinculado ao IPC e fai referencia á compensación no caso de que exista diferenza entre o IPC real do ano e o previsto inicialmente. Indícase ás veces que operará a cláusula cando o IPC real supere unha determinada porcentaxe.

Outro tipo de cláusulas recollen, ás veces parcialmente ou con modificacións, o sinalado no AENC ou establecen a cláusula condicionada aos resultados da empresa.

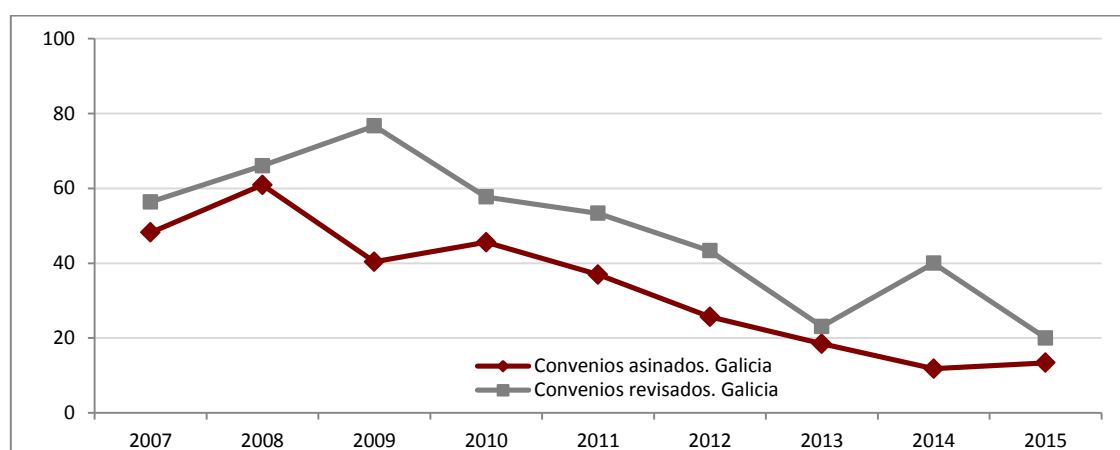
Os Cadros 9.25a e 9.25b recollen a evolución dos convenios asinados e revisados con cláusula de revisión salarial no período 2007 – 2015.

Cadro 9.25a

CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS CON CLÁUSULA DE REVISIÓN SALARIAL (%)
PERÍODO 2007 - 2015

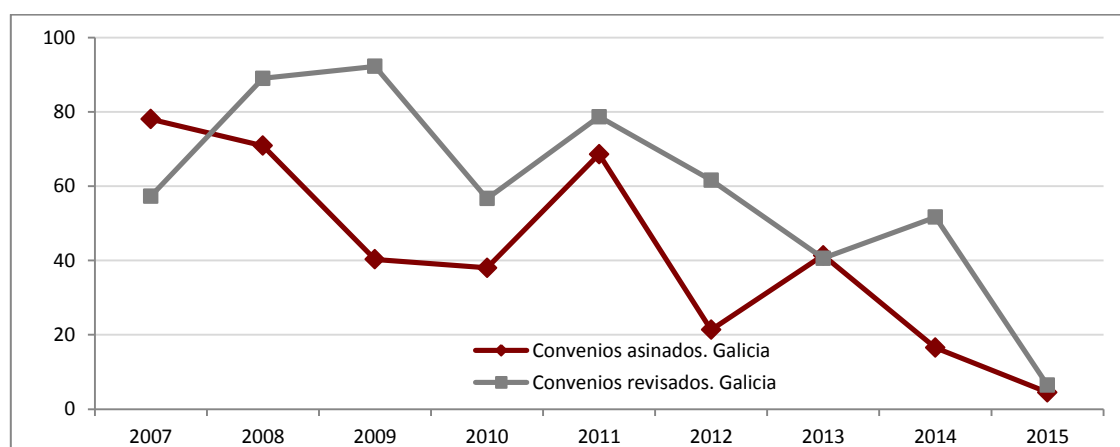
Cláusulas revisión salarial (Porcentaxe convenios)	Período de referencia								
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Convenios asinados. Galicia	48,21	60,92	40,37	45,58	36,97	25,64	18,46	11,81	13,40
Convenios revisados. Galicia	56,36	66,04	76,71	57,69	53,33	43,33	23,08	40,00	20,00

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

PERSOAS TRABALLADORAS AFECTADAS POR CONVENIOS ASINADOS E REVISADOS
CON CLÁUSULA DE REVISIÓN SALARIAL (%)
PERÍODO 2007 - 2015

Cláusulas revisión salarial (Porcentaxe traballad.)	Período de referencia								
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Convenios asinados. Galicia	78,02	70,87	40,31	38,02	68,61	21,33	41,36	16,52	4,51
Convenios revisados. Galicia	57,33	89,01	92,25	56,66	78,68	61,61	40,59	51,67	6,44

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Cadro 9.25b

**Evolución dos convenios colectivos asinados con cláusula de revisión salarial
Por provincias. Galicia. 2008 - 2015**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2008	4	80,0	7	87,5	9	100,0	7	58,3	7	77,8	34	79,1
2009	1	25,0	3	75,0	1	33,3	5	50,0	5	55,6	15	50,0
2010	1	25,0	3	50,0	2	66,7	3	37,5	6	66,7	15	50,0
2011	0	0,0	3	100,0	4	57,1	3	33,3	2	66,7	12	46,2
2012	0	0,0	0	0,0	-	-	1	25,0	1	25,0	2	14,3
2013	0	0,0	5	45,5	0	0,0	2	33,3	5	31,3	12	29,3
2014	0	0,0	1	25,0	1	33,3	1	50,0	2	40,0	5	33,3
2015	1	33,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0
Empresa												
2008	3	42,9	18	62,1	17	73,9	5	35,7	29	50,0	72	55,0
2009	4	44,4	22	57,9	2	25,0	4	40,0	18	27,3	50	38,2
2010	4	57,1	14	46,7	12	75,0	4	40,0	18	33,3	52	44,4
2011	2	28,6	10	33,3	6	75,0	2	20,0	12	31,6	32	34,4
2012	2	40,0	8	27,6	4	40,0	1	33,3	13	23,2	28	27,2
2013	0	0,0	8	17,8	5	29,4	1	11,1	10	13,7	24	15,6
2014	1	25,0	3	7,9	3	20,0	0	0,0	5	7,4	12	9,3
2015	1	16,7	3	12,5	0	0,0	1	10,0	7	17,1	12	13,8
Total 2015	2	22,2	3	12,0	0	0,0	1	9,1	7	15,6	13	13,4

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

**Evolución dos convenios colectivos revisados con cláusula de revisión salarial
Por provincias. Galicia. 2008 - 2015**

	C. Autónoma/ Interprov. C.A.		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
Sector												
2008	2	66,7	7	77,8	2	66,7	1	20,0	8	66,7	20	62,5
2009	4	100,0	10	83,3	10	83,3	2	25,0	8	100,0	34	77,3
2010	5	71,4	5	83,3	5	71,4	3	42,9	2	50,0	20	64,5
2011	2	50,0	4	57,1	2	66,7	2	50,0	5	71,4	15	60,0
2012	0	0,0	1	50,0	4	57,1	3	75,0	-	-	8	50,0
2013	0	0,0	-	-	-	-	-	-	1	100,0	1	33,3
2014	0	0,0	1	50,0	-	-	-	-	-	-	1	33,3
2015	0	0,0	0	0,0	1	25,0	-	-	1	50,0	2	22,2
Empresa												
2008	2	66,7	5	100,0	3	60,0	2	100,0	3	50,0	15	71,4
2009	3	75,0	9	100,0	5	55,6	1	100,0	4	66,7	22	75,9
2010	2	50,0	4	80,0	3	60,0	-	-	1	14,3	10	47,6
2011	-	-	4	80,0	4	57,1	-	-	1	12,5	9	45,0
2012	-	-	0	0,0	2	66,7	1	50,0	2	28,6	5	35,7
2013	-	-	1	50,0	0	0,0	-	-	1	16,7	2	20,0
2014	-	-	0	0,0	3	60,0	1	50,0	1	25,0	5	41,7
2015	-	-	0	0,0	0	0,0	1	100,0	1	16,7	2	18,2
Total 2015	0	0,0	0	0,0	1	14,3	1	100,0	2	25,0	4	20,0

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

No Cadro 9.26 aparece recollida unha relación dos convenios asinados e revisados este ano. Tamén se indica o incremento salarial dos convenios que o sinalan de xeito porcentual e se teñen cláusula de revisión salarial.

Cadro 9.26

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia 2015**

Convenios de sector asinados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
TRANSPORTE DE VIAXEIROS EN AUTOBÚS POR ESTRADA	1,20		1,20
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,20			
Convenios de sector asinados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
SANIDADE PRIVADA	0,75		0,75
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,75			
Convenios de sector asinados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE MATERIAIS PARA A CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	0,00		0,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,00			
Convenios de sector asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
EMPRESAS DO METAL SEN CONVENIO PROPIO (siderometal)	0,50		0,50
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	3,80		3,80
MANUFACTURAS E COMERCIO DE VIDRO PLANO	1,00		1,00
REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRAS	0,50		0,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,23			
Convenios de sector asinados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
EVENTOS, SERVIZOS E PRODUCIÓNS CULTURAIS	1,00		1,00
II CONVENIO AUTONÓMICO PARA A ACTIVIDADE ARQUEOLÓXICA	0,00		0,00
POMPAS FÚNEBRES	0,50	SI	0,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,65			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE SECTOR ASINADOS			
TOTAL GALICIA		1,18	

Cadro 9.26 (continuación)

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia 2015

Convenios de sector revisados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CONSTRUCCIÓN	0,60		0,60
PINTURA	0,60		0,60
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,60			
Convenios de sector revisados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	0,60		0,60
EDIFICACIÓN E OBRAS PÚBLICAS (Construcción)	0,60		0,60
MATERIAIS E PREFABRICADOS PARA A CONSTRUCCIÓN	0,60		0,60
TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA	1,00	SI	1,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,77			
Convenios de sector revisados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
-			
Convenios de sector revisados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AXENCIAS MARÍTIMAS, CONSIGNATARIAS, ESTIBADORAS DE BUQUES E ACTIVIDADES AFÍNS	1,00	SI	1,00
CONSTRUCCIÓN	0,60		0,60
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,61			
Convenios de sector revisados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
TRANSPORTE DE ENFERMOS/AS E ACCIDENTADOS/AS EN AMBULANCIA NA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
-			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE SECTOR REVISADOS			
TOTAL GALICIA		0,62	

Cadro 9.26 (continuación)

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia 2015

Convenios de empresa asinados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACERSA HIERROS, SL	1,00		1,00
ANTONIO MUÍÑO S.L	0,00	SI	0,50
CASAS CUBE, S.L.			
COMEDORES DE OBRA MÓVILES SL	1,00		1,00
CONCELLO DE ARES - Persoal laboral	0,00		0,00
CONCELLO DE SAN SADURNIÑO - Persoal laboral	0,00		0,00
CUARZOS INDUSTRIALES, S.A.	0,50		0,50
DEINTER, S.L.			
GESTIÓN Y TÉCNICAS DEL AGUA, S.A.- Ciclo integral da auga no centro de traballo de Culleredo - (Gestagua, S.A.)	1,00		1,00
INDASA (Industrial de Acabados, S.A.) - Centros de Navantia en Fene e Ferrol			
LIMPIEZAS XALO, S.L. - Limpeza viaria do concello de Culleredo	1,00		1,00
MEGASA SIDERÚRGICA, S.L.	0,00		0,00
OMEGA DE ECONOMÍA, S.L.			
Persoal de xardinería do centro de traballo de Santiago de Compostela - CESPAS S.A.	0,50		0,50
REAL CLUB NAÚTICO PORTOSÍN			
SAPA EXTRUSION PERFIALLSA, S.L.		SI	
SERTOSA NORTE, S.L. - TRÁFICO INTERIOR DE REMOLQUE NO PORTO DA CORUÑA	0,00	SI	0,00
SILICIO FERROSOLAR, S.L. (Fábrica de Sabón - Arteixo)	0,80		0,80
STOLT SEA FARM, S.A.	1,00		1,00
TELEVÉS, S.A.	0,00		0,00
UNIÓN DE EMPRESAS MADERERAS, S.A. - UNEMSA	0,00		0,00
URBASER, S.A. - Recollida de residuos e xestión do punto limpo do Concello da Pobra do Caramiñal (A Coruña)	0,00		0,00
URBASER, S.A. - Servizo de limpeza pública viaria, recollida e transporte de R.S.U. do Concello de Ferrol	0,00		0,00
VOZ AUDIOVISUAL, S.A.	1,00		1,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,30			

Cadro 9.26 (continuación)

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia 2015

Convenios de empresa asinados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CONCELLO DE RIBADEO - Persoal laboral			
CONSTRUCCIONES Y REPARACIONES GALAICO ASTURIANAS, S.A. (CYRGASA) - Centro de traballo de San Cibrao (Lugo)	1,00		1,00
COTELSA - Colaboraciones Técnicas Eléctricas, S.A. - Centro de traballo de San Cibrao (Lugo)	1,00		1,00
JOSÉ SANJURJO CONSTRUCCIONES, S.L.			
REYMOGASA - Reparacións e Montaxes de Galicia, S.A.- Centro de traballo de San Cibrao (Lugo)	1,00		1,00
VESTAS NACELLES SPAIN, S.A.U. (antes NEG MICON EÓLICA, S.A.) - Centro de traballo de Chavín (Viveiro)			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,00			

Convenios de empresa asinados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AGUAS DE CABREIROÁ, S.A.	1,00		1,00
AUTOBUSES URBANOS DE OURENSE, S.L. (antes URBANOS DE OURENSE, UTE)	0,00		0,00
CIMO, ENTIDADE PRESTADORA DE SERVIZOS	0,00		0,00
DISCOUNT INFORMÁTICO SL			
Estación de Montaña de Manzaneda, SA - MEISA	1,00		1,00
EUROINVERSIONES AGUAS DE SOUSAS, S.L.Unipersonal	0,00		0,00
MADERAS GÓMEZ ORENSE, SL			
PERSIANAS ROMA, S.L.	0,00		0,00
SEVERIANO SERVICIO MÓVIL, SA - Persoal do arquivo de historias clínicas no Complexo Hospitalario de Ourense	0,20	SI	0,20
UNIDAD DE VEHÍCULOS INDUSTRIALES, S.A. (UNVI, S.A.)	1,75		1,75
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,84			

Cadro 9.26 (continuación)

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia 2015

Convenios de empresa asinados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AGUAS DE MONDARIZ - FUENTE DEL VAL, S.A.			
AGUASANA, S.L.	0,00		0,00
ALONARTI ENVASES, S.A. - Centro de Porriño			
AUTOBUSES DE PONTEVEDRA, S.A.	1,00		1,00
AUTOS ARCADE, S.L.	1,00		1,00
CELTA DE ARTES GRÁFICAS, S.L.	0,00		0,00
CESPA, S.A. - Persoal adscrito aos servizos de recollida de residuos sólidos e limpeza viaria do Concello de Nigrán			
CESPA, S.A. - Servizo de limpeza pública e interiores contratados co Concello de Pontevedra.	0,00	SI	0,00
CLUB DE CAMPO DE VIGO			
CODISOIL, S.A.	2,50		2,50
CONCELLO DE CERDEDO - Acordo regulador persoal funcionario			
CONCELLO DE CERDEDO - Persoal laboral			
CONCELLO DE POIO - Acordo regulador persoal funcionario			
DALPHI METAL ESPAÑA, S.A.	0,00		0,00
DENSO SISTEMAS TÉRMICOS DE ESPAÑA, S.A.			
DOMIBERIA, S.L.U. - Fábrica de Vigo – [Código anterior 3600582] Antes: CROWN EMBALAJES ESPAÑA, S.L.U.	0,50	SI	0,50
EIXO ATLÁNTICO DO NOROESTE PENINSULAR - Persoal laboral		SI	
ELECTROQUÍMICA DEL NOROESTE, S.A. (ELNOSA)	0,50		0,50
ENCE ENERGÍA Y CELULOSA S.A. - Centro de operacións de Pontevedra		SI	
ENCE ENERGÍA Y CELULOSA S.A. - Centro de traballo de oficinas centrais		SI	
ENDULCO, S.L. - Centro de traballo da Plataforma petrolífera Casablanca			
GALEGA DE AUTOCARES GALA, S.L.	1,00		1,00
GÓMEZ DE CASTRO, S.A.	1,00		1,00
HERMANOS RODRÍGUEZ GÓMEZ, S.A. - HERMASA	1,20	SI	1,20
MAIER FERROPLAST, S.C.G.	0,00		0,00
MEDITERRÁNEA DE CATERING, S.L. - Persoal do servizo de cociña do Hospital Provincial de Pontevedra	0,00		0,00

Cadro 9.26 (continuación)

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia 2015**

MEDITERRÁNEA DE CATERING, S.L. - Servizo de cocina do Complexo Hospitalario Universitario Meixoeiro (Vigo)	0,00		0,00
PROCESOS INTEGRALES AL FMS, SL (PROINTAL)	1,00		1,00
REAL CLUB CELTA, S.A.D.	2,00	SI	2,00
REAL CLUB NÁUTICO DE VIGO	0,00		0,00
RECOLTE, SERVICIOS Y MEDIOAMBIENTE, S.A.U. - Servizo de recollida de R.S.U. da Mancomunidade do Morrazo - [antes GSC - COMPAÑÍA GENERAL DE SERVICIOS Y CONSTRUCCIÓN, SA]	1,00		1,00
RECURSOS E PROGRAMAS ACTIVOS SL	0,50		0,50
RODICUT INDUSTRY S.A.U.			
SETEX-APARKI, S.A. - Servizo de retirada, depósito e custodia de vehículos no termo municipal de Pontevedra			
TOOLS CORRUGATED, S.L.U.	0,00		0,00
TRANSPORTES LA UNIÓN, S.A.	1,00		1,00
TREVES GALICIA, S.L.U.			
URBASER, S.A. - Recollida de lixo no Concello Redondela			
URBASER, S.A. - Recollida pública de lixo de Marín	0,60		0,60
UTE PUERTO PESQUERO DE VIGO (Talher S.A. y Gonzalez Couceiro S.L.U.) - Servizo de limpeza e recollida de residuos do Porto Pesqueiro de Vigo (O Berbés)			
VIGUESA DE TRANSPORTES, S.L. - ESTACIÓN AUTOBUSES DE VIGO (ANTES GESTRAVISA)	0,00		0,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,41			

Convenios de empresa asinados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
Compañía de Radio-Televisión de Galicia (CRTVG) e a súa sociedade, Televisión de Galicia, S.A			
CORPORACIÓN VOZ DE GALICIA, S.L.U.		SI	
FEDERACIÓN DE ASOCIACIÓNS DE PERSOAS XORDAS DE GALICIA (FAXPG)	0,00		0,00
LOUZÁN S.L. [Centros de Fábrica (O Porriño), do Polígono da Granxa (O Porriño), de Arteixo (A Coruña) e de Narón (A Coruña)]			
MONTAJES TUBACER, S.L.	0,00		0,00
VIAQUA, GESTIÓN INTEGRAL DE AGUAS DE GALICIA, S.A.U.	0,50		0,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,40			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE EMPRESA ASINADOS			
TOTAL GALICIA		0,47	

Cadro 9.26 (continuación)

**Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados
Por provincias. Galicia 2015**

Convenios de empresa revisados. A Coruña	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
TRANVIAS DEL FERROL, S.A.	1,00		1,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,00			

Convenios de empresa revisados. Lugo	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CALFENSA PROYECTOS, S.L. (antes SEMENTES DE GALICIA, S.L.)	0,50		0,50
CECHALVA, S.L. - Concesionaria da retirada de vehículos da vía pública no Concello de Lugo Anterior adxudicatária: SETEX APARKI, S.A.	0,30		0,30
PESCADOS RUBEN, S.L.	0,00		0,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,26			

Convenios de empresa revisados. Ourense	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
FAURECIA AUTOMOTIVE ESPAÑA, S.A. - Fábrica de Ourense	1,50	SI	1,50
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
1,50			

Convenios de empresa revisados. Pontevedra	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
FAURECIA INTERIOR SYSTEMS ESPAÑA, S.A. - Fábrica de Porriño	1,10		1,10
FOMENTO DE CONSTRUCCIONES Y CONTRATAS, S.A. - Persoal adscrito ao servizo de recollida e transporte de residuos sólidos urbanos, limpeza urbana e de praias de Vigo	1,00	SI	1,00
HISPANOMOCIÓN, S.A. (MOSA-VIGO)	0,00		0,00
IMAR INGENIERIA MODULAR, S.A.	1,00		1,00
Mª CARMEN PORTO DIÉGUEZ	2,00		2,00
S.N.O.P. ESTAMPACIÓN S.A. - Centro de traballo de Vigo			
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,98			

Convenios de empresa revisados. Comunidade Autónoma	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
-			

INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO DE CONVENIOS DE EMPRESA REVISADOS			
TOTAL GALICIA		1,06	

9.6. Xornada pactada

Para determinar a xornada media pactada nos convenios asinados e revisados en 2015 en Galicia, tivéronse en conta unicamente os convenios que a regulan de xeito anual, que foron 86 este ano (o 73,5%). Deles 15 son de sector (o 78,95% dos de sector asinados e revisados este ano) e 71 son de empresa (o 72,45% dos de empresa asinados e revisados este ano).

A xornada media pactada no ano 2015 foi de 1.750,88 horas.

Seguindo coa tendencia de anos anteriores, a xornada nos convenios de empresa é máis reducida que nos de sector, 1.730,63 horas fronte a 1.752,35 horas.

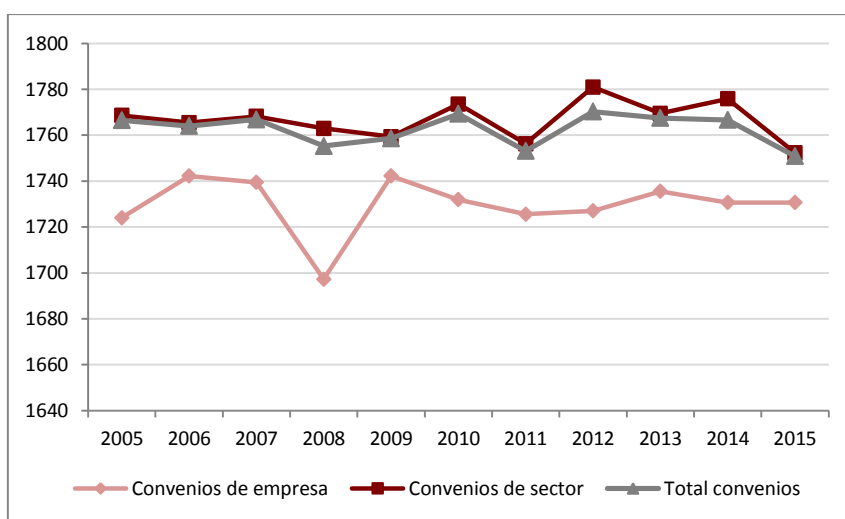
O Cadro 9.27 reflicte a evolución da xornada media pactada en Galicia no período 2005 – 2015.

Cadro 9.27

Evolución da xornada media anual pactada. Galicia. 2005 - 2015
Total Convenios. Xornada media pactada

	Convenios de empresa	Convenios de sector	Total convenios
2005	1724,0	1768,6	1766,5
2006	1742,2	1765,5	1764,0
2007	1739,4	1768,2	1766,9
2008	1697,2	1762,9	1755,3
2009	1742,2	1759,3	1758,7
2010	1731,9	1773,5	1769,3
2011	1725,5	1756,3	1753,1
2012	1727,0	1781,0	1770,3
2013	1735,5	1769,5	1767,5
2014	1730,7	1775,9	1766,6
2015	1730,63	1752,35	1750,88

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Segundo se pode apreciar no Cadro 9.28, por sectores económicos, no total de convenios, a xornada pactada na industria foi de 1.766,48 horas, na construción de 1.736,49 horas e nos servizos de 1.784,91 horas.

Cadro 9.28

TOTAL CONVENIOS. Xornada media pactada. Ano 2015
POR SECTORES ECONÓMICOS E PROVINCIAS

	Agrario	Non Agrario		
		Industria	Construción	Servizos
C. AUTÓNOMA / INTERPROVINCIAIS	-	1712,97	-	1764,03
A CORUÑA	1784,00	1752,63	1736,80	1809,61
LUGO	-	1753,13	1736,15	1787,98
OURENSE	-	1745,82	-	1815,14
PONTEVEDRA	-	1768,98	1736,10	1765,93
TOTAL GALICIA	1784,00	1766,48	1736,49	1784,91

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

O Cadro 9.29 recolle o dato da xornada pactada nos convenios de empresa e de sector por provincias.

Dos convenios colectivos asinados este ano, o 70,10% (68 convenios) establecen unha xornada anual inferior á máxima legal. Afectan estes convenios a 33.531 persoas traballadoras (77,35%) das que 25.137 son homes e 8.394 mulleres.

Deles 7 son de sector (70% dos de sector asinados este ano) e afectan a 28.669 persoas traballadoras (79,05%) das que 21.362 son homes e 7.307 mulleres e 61 son de empresa (70,11% dos de empresa asinados) e afectan a 4.862 persoas traballadoras (68,65%) das que 3.775 son homes e 1.087 mulleres.

Os convenios asinados este ano que indican unha xornada semanal inferior á xornada máxima establecida son 20 (20,62% dos asinados) e afectan a 9.996 persoas traballadoras (23,06%) das que 3.133 son homes e 6.863 mulleres.

Deles 2 son de sector e 18 de empresa.

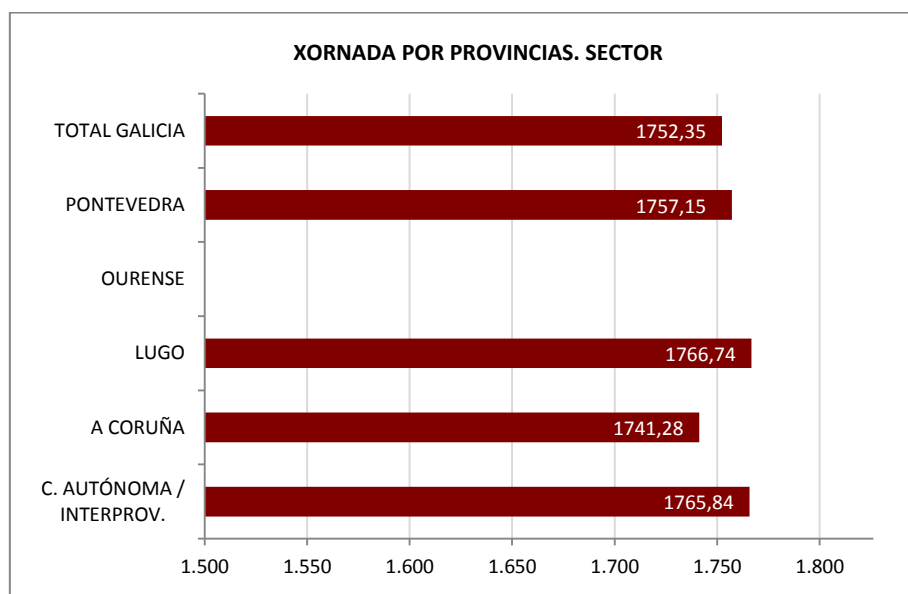
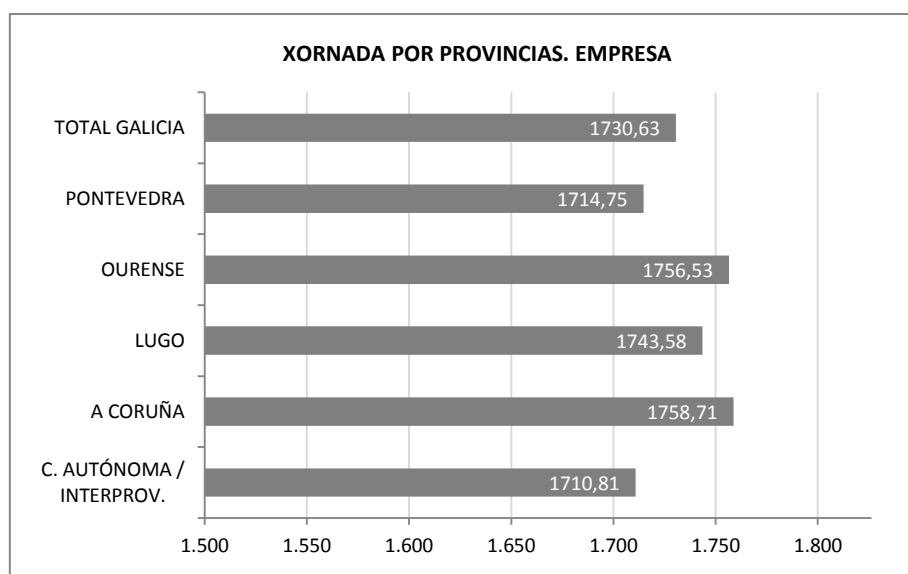
No Cadro 9.30 pódese ver a evolución no período 2009 – 2015 dos convenios asinados que reducen a xornada máxima legal anual por provincias.

Cadro 9.29

XORNADA POR PROVINCIAS - Ano 2015

	EMPRESA	SECTOR	TOTAL
C. AUTÓNOMA / INTERPROV.	1710,81	1765,84	1754,74
A CORUÑA	1758,71	1741,28	1741,80
LUGO	1743,58	1766,74	1764,42
OURENSE	1756,53	-	1756,53
PONTEVEDRA	1714,75	1757,15	1754,56
TOTAL GALICIA	1730,63	1752,35	1750,88

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Cadro 9.30

**Evolución dos convenios asinados que reducen a xornada máxima legal.
Porcentaxe sobre o total. Por provincias. Galicia. 2009-2015**

	Sector		Empresa		Total Galicia	
	Nº convenios	%	Nº convenios	%	Nº convenios	%
2009						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	2	50,00	8	88,89	10	76,92
A Coruña	3	75,00	18	47,37	21	50,00
Lugo		0,00	3	37,50	3	27,27
Ourense	5	50,00	4	40,00	9	45,00
Pontevedra	4	44,44	44	66,67	48	64,00
Total	14	46,67	77	58,78	91	56,52
2010						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	3	75,00	5	71,43	8	72,73
A Coruña	6	100,00	20	66,67	26	72,22
Lugo	2	66,67	11	68,75	13	68,42
Ourense	5	62,50	7	70,00	12	66,67
Pontevedra	2	22,22	37	68,52	39	61,90
Total	18	60,00	80	68,38	98	66,67
2011						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	2	50,00	5	71,43	7	63,64
A Coruña	2	66,67	17	56,67	19	57,58
Lugo	5	71,43	3	37,50	8	53,33
Ourense	4	44,44	5	50,00	9	47,37
Pontevedra	2	66,67	29	76,32	31	75,61
Total	15	57,69	59	63,44	74	62,18
2012						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	4	100,00	5	100,00	9	100,00
A Coruña	2	100,00	19	65,52	21	67,74
Lugo	-	-	7	70,00	7	70,00
Ourense	2	50,00	2	66,67	4	57,14
Pontevedra	2	50,00	39	69,64	41	68,33
Total	10	71,43	72	69,90	82	70,09
2013						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	4	100,00	7	70,00	11	78,57
A Coruña	8	72,73	28	62,22	36	64,29
Lugo	3	75,00	7	41,18	10	47,62
Ourense	3	50,00	4	44,44	7	46,67
Pontevedra	12	75,00	56	76,71	68	76,40
Total	30	73,17	102	66,23	132	67,69
2014						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	-	0,00	3	75,00	3	60,00
A Coruña	4	100,00	26	68,42	30	71,43
Lugo	2	66,67	11	73,33	13	72,22
Ourense	-	0,00	1	25,00	1	16,67
Pontevedra	3	60,00	49	72,06	52	71,23
Total	9	60,00	90	69,77	99	68,75
2015						
C. Autónoma/ Interprov. C. Autónoma	2	66,67	3	50,00	5	55,56
A Coruña	1	100,00	19	79,17	20	80,00
Lugo	1	100,00	6	100,00	7	100,00
Ourense	-	0,00	7	70,00	7	63,64
Pontevedra	3	75,00	26	63,41	29	64,44
Total	7	70,00	61	70,11	68	70,10

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Parte II.

Convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia

Recóllense neste apartado os convenios de ámbito superior ao da Comunidade Autónoma que afectan a persoas traballadoras en Galicia dos que se ten coñecemento neste Consello.

Para a súa elaboración pártese inicialmente dos convenios publicados no BOE que teñen vixencia para o ano 2015 ou posterior, combinando esta información coa extraída do programa Regcon para o rexistro e depósito de convenios e acordos colectivos de traballo por medios telemáticos, procedéndose no Consello a analizar a dita información para recoller só os que afectan a persoas traballadoras dalgunha das catro provincias galegas.

Os datos do número de persoas traballadoras afectadas por convenios de sector foron elaborados polo IGE en base ao traballo realizado neste Consello no que se recollen os CNAE's incluídos no ámbito de aplicación dos ditos convenios.

Nos convenios de empresa este dato obtense coa información extraída do programa Regcon e/ou contactando directamente cos departamentos de recursos humanos das empresas afectadas.

A información remitida polo IGE é extraída do ficheiro de contas de cotización á Seguridade Social e indica o número de persoas asalariadas para Galicia por actividade, non por empresa, información esta última suxeita a segredo estatístico.

Utilízase o mesmo criterio de inclusión dos convenios colectivos que o seguido ao elaborar a parte do informe referida aos convenios negociados en Galicia, que é o da vixencia económica, téndose en conta só os que teñen vixencia e efectos económicos durante o ano 2015.

Respecto dos convenios de sector só se teñen en conta aqueles para os que non existen convenios de ámbito provincial ou autonómico en Galicia.

Para a elaboración da media ponderada do incremento salarial pactado téñense en conta as cláusulas de revisión salarial recollidas nestes convenios.

Os Cadros 9.I e 9.II indican os convenios colectivos estatais con aplicación en Galicia asinados e/ou revisados en 2015, que foron 65 e afectan a 55.840 persoas traballadoras.

Deles 39 son de empresa e afectan a 4.059 persoas traballadoras e 26 son de sector e afectan a 51.781 persoas traballadoras.

Cadro 9.I

Convenios colectivos

	Nº Convenios	Nº Traballadores/as
Empresa	27	2.229
Sector	12	36.881
Total	39	39.110

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 9.II

Revisións salariais

	Nº Convenios	Nº Traballadores/as
Empresa	12	1.830
Sector	14	14.900
Total	26	16.730

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Os Cadros 9.III e 9.IV reflicten o número de convenios colectivos (asinados ou revisados) segundo o número de persoas traballadoras ás que afectan.

Cadro 9.III

Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de persoas traballadoras. Empresa

Nº Traballadores/as	Estatais	
	Nº Convenios	%
0 - 50	23	58,97%
51-100	9	23,08%
101-500	5	12,82%
501-1000	1	2,56%
1001-3000	1	2,56%
>3000	0	0,00%
Total	39	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 9.IV

Convenios colectivos asinados e revisados en función do nº de persoas traballadoras. Sector

Nº Traballadores/as	Estatais	
	Nº Convenios	%
0 - 50	1	3,85%
51-100	0	0,00%
101-500	6	23,08%
501-1000	6	23,08%
1001-3000	8	30,77%
>3000	5	19,23%
Total	26	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Neles obsérvase que nos convenios de empresa o maior número concéntrase nas empresas que teñen ata 50 persoas traballadoras.

Nos de convenios de sector o maior número de convenios sitúase nos que afectan entre 1.001 e 3.000 persoas traballadoras.

Respecto do ámbito temporal, o 59,26% dos convenios asinados de empresa e o 58,33% dos de sector teñen unha vixencia igual ou superior a 3 anos. Estes datos aprécianse con maior detalle nos Cadros 9.V e 9.VI.

Cadro 9.V**Vixencias medias dos convenios de empresa. Porcentaxe sobre o total**

	Nº Convenios	%
Menos de 1 ano	0	0,00%
1 ano	3	11,11%
De 1 a 2 anos	0	0,00%
2 anos	7	25,93%
De 2 a 3 anos	1	3,70%
3 anos	8	29,63%
Máis de 3 anos	8	29,63%
Total	27	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 9.VI**Vixencias medias dos convenios de sector. Porcentaxe sobre o total**

	Nº Convenios	%
Menos de 1 ano	0	0,00%
1 ano	1	8,33%
De 1 a 2 anos	1	8,33%
2 anos	3	25,00%
De 2 a 3 anos	0	0,00%
3 anos	7	58,33%
Máis de 3 anos	0	0,00%
Total	12	

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

O incremento salarial pactado (media ponderada) nos convenios asinados ou revisados con vixencia económica para o 2015 foi do 0,75. (Cadro 9.VII).

Cadro 9.VII**Media ponderada do incremento salarial pactado.**

	Convenios Colectivos		Revisións salariais		Total
	Sector	Empresa	Sector	Empresa	
	0,80	0,62	0,69	0,81	0,75
Ano 2015					

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Este incremento é superior ao IPC galego deste ano que foi do -0,2 e ao estatal que foi do 0,0.

Para o cálculo deste incremento tivéronse en conta os convenios que indican incrementos salariais en porcentaxe, que foron 54 este ano (83,08% do total), así como as cláusulas de revisión salarial que figuran no 35,9% dos convenios asinados e no 30,77% dos revisados este ano.

A media por sectores económicos recóllese no Cadro 9.VIII.

Cadro 9.VIII

Media ponderada do incremento salarial pactado por sectores de actividade

	Estatais
Agricultura	0,45
Industria	0,74
Construción	0,93
Servizos	0,81
Total	0,75

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Os Cadros 9.IX e 9.X indican os convenios asinados e revisados que teñen cláusula de revisión salarial e as persoas traballadoras ás que afectan.

Cadro 9.IX

Convenios colectivos asinados con cláusula de garantía salarial

	Estatais			
	Nº Convenios	%	Nº Traballadores/as	%
Empresa	9	33,33%	1.218	54,64%
Sector	5	41,67%	18.245	49,47%
Total	14	35,90%	19.463	49,76%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 9.X

Convenios colectivos revisados con cláusula de garantía salarial

	Estatais			
	Nº Convenios	%	Nº Traballadores/as	%
Empresa	3	25,00%	1.210	66,12%
Sector	5	35,71%	7.263	48,74%
Total	8	30,77%	8.473	50,65%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

A xornada media pactada nos convenios asinados e revisados este ano foi de 1.764,26 horas. (Cadros 9.XI e 9.XII).

No cálculo desta media tivéronse en conta os 61 convenios asinados ou revisados este ano que sinalan a xornada de xeito anual, que supoñen o 93,85% do total de asinados e revisados este ano.

Cadro 9.XI**Xornada pactada. Media ponderada para o ano actual**

2015	Xornada media (horas/ano)		
	Sector	Empresa	Total
	1.765,83	1.744,80	1.764,26

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Cadro 9.XII**Xornada por sector de actividade**

	Agrario	Non agrario			Total
		Industria	Construción	Servizos	
Empresa	-	1.695,71	1.760,00	1.769,51	1.744,80
Sector	1.779,17	1.774,70	-	1.755,01	1.765,83
Total	1.779,17	1.770,64	1.760,00	1.756,49	1.764,26

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia

Dos convenios que indican a xornada anual, 2 de empresa indican unha xornada de 1.826 horas. Os 59 restantes sinalan unha xornada inferior.

No Cadro 9.XIII figura unha relación dos convenios estatais con aplicación en Galicia recollidos este ano, con indicación do incremento salarial pactado neles de xeito porcentual e as cláusulas de revisión salarial se é o caso.

Cadro 9.XIII. Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados e revisados. 2015

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de sector.

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ACCIÓN E INTERVENCIÓN SOCIAL		Non	
ACUICULTURA MARIÑA NACIONAL	1,00	Non	1,00
ARTES GRÁFICAS, MANIPULADOS DE PAPEL, MANIPULADOS DE CARTÓN, EDITORIAIS E INDUSTRIAS AUXILIARES		Non	
EMPRESAS DE SEGURIDADE		Non	
FARIÑAS PANIFICABLES E SÉMOLAS	0,75	Non	0,75
INDUSTRIA AZUCREIRA	0,00	Non	0,00
INDUSTRIA METALGRÁFICA E FABRICACIÓN DE ENVASES METÁLICOS	0,80	Si	0,80
INDUSTRIA QUÍMICA	1,00	Si	1,00
INDUSTRIA TÉXTIL E DA CONFECCIÓN	0,60	Si	0,60
INDUSTRIAS DE CAPTACIÓN, ELEVACIÓN, CONDUCCIÓN, TRATAMIENTO, DEPURACIÓN E DISTRIBUCIÓN DE AUGAS POTABLES E RESIDUAIS	1,00	Non	1,00
MAIORISTAS E IMPORTADORES DE PRODUTOS QUÍMICOS INDUSTRIAIS E DE DROGUERÍA, PERFUMERÍA E ANEXOS	1,00	Si	1,00
TÉCNICOS DE EMPRESAS DE PRODUCCIÓN AUDIOVISUAL	1,00	Si	1,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,80			

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos revisados de sector.

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
CENTROS DE ASISTENCIA E DE EDUCACIÓN INFANTIL	0,00	Non	0,00
CENTROS E SERVIZOS DE ATENCIÓN A PERSOAS CON DISCAPACIDADE	1,00	Non	1,00
COMERCIO MINORISTA DE DROGUERÍAS, HERBORISTERÍAS Y PERFUMERÍAS [antes MINORISTAS DROGUERÍA, HERBORISTERÍA, ORTOPEDIA Y PERFUMERÍA]	1,00	Non	1,00
EMPRESAS DE XESTIÓN E MEDIACIÓN INMOBILIARIA	0,70	Non	0,70
ENTIDADES DE SEGUROS, REASEGUROS E MUTUAS DE ACCIDENTES DE TRABALLO	1,00	Si	1,50
ESTACIÓNS DE SERVIZO	0,60	Si	0,60
FABRICACIÓN DE CONSERVAS VEXETAIS	0,30	Non	0,30
INDUSTRIA DO CALZADO	0,50	Si	0,50
INDUSTRIAS DE GRANXAS AVÍCOLAS E OUTROS ANIMAIS	0,30	Non	0,30
INDUSTRIAS EXTRACTIVAS, INDUSTRIAS DO VIDRO, INDUSTRIAS CERÁMICAS, E PARA AS DO COMERCIO EXCLUSIVISTA DOS MESMOS MATERIAIS	0,40	Si	0,40
INDUSTRIAS FOTOGRÁFICAS	0,50	Si	0,90
INDUSTRIAS LÁCTEAS E OS SEUS DERIVADOS	0,60	Si	0,60
RECUPERACIÓN E RECICLADO DE RESIDUOS E MATERIAS PRIMAS SECUNDARIAS	1,00	Non	1,00
XESTORÍAS ADMINISTRATIVAS (Ourense. Nas outras tres provincias existe convenio de Oficinas e despachos)	1,00	Non	1,00
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,69			

Cadro 9.XIII (continuación)

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos asinados de empresa

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
ADIDAS ESPAÑA S.A.U.	1,50	Non	1,50
ALIANZAS Y SUBCONTRATAS, S.A.		Non	
ALLIANZ, COMPAÑÍA DE SEGUROS Y REASEGUROS, S.A.	1,00	Si	1,50
BIC IBERIA, S.A.		Non	
BOFROST*, S.A. (Sociedad Unipersonal)		Non	
EUROPEAN AIR TRANSPORT LEIPZIG GMBH Sucursal en España	1,31	Non	1,31
FRIT RAVICH, S.L.	1,25	Non	1,25
FUNDACIÓN INTERNACIONAL O' BELÉN	0,00	Non	0,00
GENERAL OPTICA SA	0,50	Non	0,50
Grupo de empresas de servicios del Real Automóvil Club de España (RACE): Race Asistencia, SA; Asegurace, SA; Unión de Automóviles Clubs, SA, y Grupo empresarial Race, SL,		Non	
GRUPO DE EMPRESAS VIPS	0,50	Non	0,50
GRUPO E.ON ESPAÑA - II Convenio Colectivo Marco - [E.ON España, S.L., E.ON Distribución, S.L., E.ON Generación, S.L., E.ON Energía, S.L., E.ON Servicios, S.L., Begasa, S.A., E.ON Cur, S.L. y E.ON Red, S.L.]	1,00	Si	1,00
Grupo IMPORTACO FRUTOS SECOS: Importaco Casa Pons, S.A., Importaco Food Service, S.L., Importaco Chocolates, S.A., Importaco Snacks, S.A. y Importaco Ingredients, S.L.	1,00	Non	1,00
GRUPO MAXAM	0,60	Non	0,60
GRUPO PASTIFICIO (Pastificio Service, S.L.U., Pastificio, S.L.U. y Pastificio Restaurantes, S.L.)		Non	
GRUPO SANTANDER CONSUMER FINANCE (ESPAÑA)	1,00	Si	1,00
IBERDROLA GRUPO		Si	
INAER HELICÓPTEROS, SAU	0,25	Non	0,25
PHILIPS IBÉRICA SA	1,20	Si	1,20
PRAXAIR ESPAÑA, SL	0,30	Si	0,70
RADIO POPULAR S.A. -COPE-	0,00	Non	0,00
REALE GRUPO ASEGURADOR	1,00	Si	1,50
REPSOL LUBRICANTES Y ESPECIALIDADES, S.A.	1,00	Si	1,00
REPSOL PETROLEO S.A. - REFINO -	0,60	Si	0,60
SPN Empauxer, SL		Non	
VIGILANCIA INTEGRADA, SA	0,50	Non	0,50
ZARDOYA OTIS SA Y ASCENSORES EGUREN SA	0,30	Non	0,30
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,62			

Cadro 9.XIII (continuación)

Detalle dos incrementos salariais pactados nos convenios colectivos revisados de empresa

Denominación convenio	% pactado inicialmente	Cláusula de revisión salarial	Incremento salarial final (%)
AL AIR LIQUIDE ESPAÑA, SA; AIR LIQUIDE MEDICINAL, SLU y AIR LIQUIDE IBÉRICA DE GASES, SLU	0,20	Non	0,20
COFELY ESPAÑA, S.A.U.	1,50	Non	1,50
Distribuidora Internacional de Alimentación, S.A. (DIA, S.A.), y Twins Alimentación, S. A.	0,80	Si	0,80
EXIDE TECHNOLOGIES S.L.U.		Non	
GRUPO DE EMPRESAS JD-SPRINTER - (JD Spain Sports Fashion 2010, S.L., y Sprinter Megacentros del Deporte, S.L.U.)	0,50	Si	0,50
GRUPO GENERALI	1,00	Si	1,50
GRUPO T-SYSTEMS (T-SYSTEMS ITC IBERIA SAU, T-SYSTEMS ELTEC SL y D-CORE NETWORK IBERIA SL)	1,00	Non	1,00
KIABI ESPAÑA KSCE, S.A (nombre comercial KIABI)	1,00	Non	1,00
PRIMARK TIENDAS, S.L.U.	0,60	Non	0,60
SINTAX LOGÍSTICA, S.A. (antes WALON IBERICA, S.A.)	0,00	Non	0,00
V2 COMPLEMENTOS AUXILIARES SA	1,00	Non	1,00
VEOLIA SERVICIOS NORTE, S.A.U. (antes ALTAIR INGENIERÍA Y APLICACIONES, S. A.)	0,93	Non	0,93
INCREMENTO SALARIAL MEDIO PONDERADO			
0,81			

Anexo I.**ANALISE DAS INAPLICACIÓNS DE CONVENIOS REXISTRADAS EN 2015 EN GALICIA**

Rexistráronse en 2015 en Galicia 104 inaplicacións de convenio que afectan a 1.921 persoas traballadoras, das que 1.195 son homes e 726 mulleres (Cadro 9.i).

A maior parte concéntrase no sector servizos e segundo o ámbito territorial o maior número delas rexistráronse en Pontevedra e na Coruña.

Cadro 9.i**Inaplicacións rexistradas. Ano 2015****Por sectores económicos e provincias**

	Agricultura	Industria	Construción	Servizos	Total
C. Autónoma / Interprov. C.A.					
Número	-	-	-	3	3
Núm. Traballad.	-	-	-	413	413
Homes	-	-	-	214	214
Mulleres	-	-	-	199	199
A Coruña					
Número	-	6	3	27	36
Núm. Traballad.	-	86	15	376	477
Homes	-	79	15	244	338
Mulleres	-	7	0	132	139
Lugo					
Número	-	1	-	8	9
Núm. Traballad.	-	12	-	151	163
Homes	-	1	-	78	79
Mulleres	-	11	-	73	84
Ourense					
Número	-	2	1	4	7
Núm. Traballad.	-	297	13	39	349
Homes	-	254	12	13	279
Mulleres	-	43	1	26	70
Pontevedra					
Número	-	8	8	33	49
Núm. Traballad.	-	82	16	421	519
Homes	-	38	16	231	285
Mulleres	-	44	0	190	234
Galicia					
Número	0	17	12	75	104
Núm. Traballad.	0	477	44	1.400	1.921
Homes	0	372	43	780	1.195
Mulleres	0	105	1	620	726

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

As condicións de traballo que se inaplican (Cadro 9.ii) refírense maioritariamente á contía salarial (97,12%), sendo dentro destas a redución do salario a que máis se produce (88,46%).

Cadro 9.ii

CONDICIÓN DE TRABALLO QUE SE INAPLICAN

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
XORNADA	13	12,50%	240	12,49%	100	5,21%	140	7,29%
HORARIO E DISTRIBUCIÓN DE TEMPO DE TRABALLO	9	8,65%	383	19,94%	305	15,88%	78	4,06%
SISTEMA DE REMUNERACIÓN	30	28,85%	631	32,85%	331	17,23%	300	15,62%
CONTÍA SALARIAL	101	97,12%	1.622	84,44%	938	48,83%	684	35,61%
SISTEMA DE TRABALLO E RENDEMENTO	1	0,96%	26	1,35%	23	1,20%	3	0,16%
SUPERACIÓN DOS LÍMITES PARA A MOBILIDADE FUNCIONAL		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
MELLORAS VOLUNTARIAS DA ACCIÓN PROTECTORA DA SEGURIDADE SOCIAL	4	3,85%	34	1,77%	22	1,15%	12	0,62%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

MEDIDA SALARIAL ADOPTADA

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
CONXELACIÓN SALARIAL	6	5,77%	104	5,41%	36	1,87%	68	3,54%
INCREMENTO SALARIAL INFERIOR AO DO CONVENIO QUE SE INAPLICA		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%
REDUCIÓN DO SALARIO	92	88,46%	1.474	76,73%	873	45,45%	601	31,29%
OUTRAS (Eliminación de complementos ou por transformación de complementos fixos en variables)	3	2,88%	44	2,29%	29	1,51%	15	0,78%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

No Cadro 9.iii pode observarse cales son os convenios dos que se producen as inaplicacións.

Cadro 9.iii

CONVENIOS OBXECTO DE INAPLICACIÓN. 2015

ÁMBITO ESTATAL

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
ACCIÓN E INTERVENCIÓN SOCIAL	1	0,96%	14	0,73%	0	0,00%	14	0,73%
ARTES GRÁFICAS, MANIPULADOS DE PAPEL, MANIPULADOS DE CARTÓN, EDITORIAIS E INDUSTRIAS AUXILIARES	2	1,92%	17	0,88%	15	0,78%	2	0,10%
CENTROS E SERVIZOS DE ATENCIÓN A PERSOAS CON DISCAPACIDADE	1	0,96%	8	0,42%	2	0,10%	6	0,31%
COMERCIO DE FLORES E PLANTAS	2	1,92%	13	0,68%	6	0,31%	7	0,36%
ELABORADORES DE PRODUTOS COCIÑADOS PARA A SÚA VENDA A DOMICILIO	1	0,96%	385	20,04%	189	9,84%	196	10,20%
EMPRESAS DE ENXEÑERÍA E OFICINAS DE ESTUDOS TÉCNICOS	4	3,85%	12	0,62%	10	0,52%	2	0,10%
EMPRESAS DE SEGURIDADE	1	0,96%	26	1,35%	23	1,20%	3	0,16%
ESTACIÓNS DE SERVIZO	3	2,88%	14	0,73%	6	0,31%	8	0,42%
INDUSTRIA TÉXTIL E DA CONFECCIÓN	2	1,92%	21	1,09%	3	0,16%	18	0,94%
INDUSTRIAS DO FRÍO INDUSTRIAL	1	0,96%	31	1,61%	30	1,56%	1	0,05%
OFICINAS DE FARMACIAS - Laudo arbitral CONVENIO 2014-2016	1	0,96%	3	0,16%	0	0,00%	3	0,16%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

ÁMBITO COMUNIDADE AUTÓNOMA

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
APARCADOIROS, GARAXES E ESTACIONAMENTOS REGULADOS DE SUPERFICIE	1	0,96%	3	0,16%	0	0,00%	3	0,16%
AXUDA A DOMICILIO	3	2,88%	31	1,61%	1	0,05%	30	1,56%
INSTALACIÓNS DEPORTIVAS E XIMNASIOS DA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA	2	1,92%	28	1,46%	14	0,73%	14	0,73%
PERRUQUERÍAS DE DONAS, CABALEIROS, UNISEX E BELEZA	1	0,96%	1	0,05%	0	0,00%	1	0,05%
POMPAS FÚNEBRES	2	1,92%	64	3,33%	44	2,29%	20	1,04%
RESIDENCIAS PRIVADAS DA TERCEIRA IDADE	2	1,92%	65	3,38%	2	0,10%	63	3,28%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Cadro 9.iii (continuación)
CONVENIOS OBXECTO DE INAPLICACIÓN. 2015

ÁMBITO PROVINCIAL

A CORUÑA

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
CONVENIO PROPIO	1	0,96%	27	1,41%	9	0,47%	18	0,94%
CARPINTERÍA E EBANISTERÍA	1	0,96%	2	0,10%	2	0,10%	0	0,00%
COMERCIO VARIO	5	4,81%	37	1,93%	18	0,94%	19	0,99%
CONSTRUCCIÓN	1	0,96%	4	0,21%	4	0,21%	0	0,00%
HOSTALERÍA	3	2,88%	16	0,83%	7	0,36%	9	0,47%
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	9	8,65%	260	13,53%	238	12,39%	22	1,15%
OFICINAS E DESPACHOS	2	1,92%	8	0,42%	2	0,10%	6	0,31%
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	4	3,85%	19	0,99%	18	0,94%	1	0,05%
TRANSPORTE DE VIAXEIROS EN AUTOBÚS POR ESTRADA	1	0,96%	17	0,88%	12	0,62%	5	0,26%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

LUGO

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
CONVENIO PROPIO	1	0,96%	125	6,51%	73	3,80%	52	2,71%
COMERCIO DO METAL	1	0,96%	2	0,10%	1	0,05%	1	0,05%
COMERCIO TÉXTIL	1	0,96%	1	0,05%	0	0,00%	1	0,05%
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	1	0,96%	2	0,10%	1	0,05%	1	0,05%
OFICINAS E DESPACHOS	2	1,92%	5	0,26%	1	0,05%	4	0,21%
TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA	1	0,96%	6	0,31%	2	0,10%	4	0,21%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

OURENSE

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
COMERCIO DE ELEMENTOS DO METAL	1	0,96%	3	0,16%	3	0,16%	0	0,00%
SIDEROMETAL E TALLERES DE REPARACIÓN DE VEHÍCULOS	2	1,92%	301	15,67%	264	13,74%	37	1,93%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Cadro 9.iii (continuación)

CONVENIOS OBXECTO DE INAPLICACIÓN. 2015

PONTEVEDRA

	Núm.	%	Núm. Trab.	%	Homes	%	Mulleres	%
CONVENIO PROPIO	3	2,88%	111	5,78%	45	2,34%	66	3,44%
ALMACENISTAS DE MADEIRA	1	0,96%	2	0,10%	1	0,05%	1	0,05%
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	1	0,96%	7	0,36%	2	0,10%	5	0,26%
COMERCIO DO METAL	6	5,77%	44	2,29%	37	1,93%	7	0,36%
COMERCIO POR XUNTO DE PEIXE FRESCO - (Empresas exportadoras de peixe fresco)	1	0,96%	7	0,36%	1	0,05%	6	0,31%
COMERCIO RETALLISTA TÉXTIL	2	1,92%	2	0,10%	0	0,00%	2	0,10%
CONSTRUCCIÓN	4	3,85%	11	0,57%	11	0,57%	0	0,00%
HOSTALERÍA	1	0,96%	2	0,10%	0	0,00%	2	0,10%
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA (EMPRESAS DO METAL SEN CONVENIO PROPIO)	7	6,73%	48	2,50%	37	1,93%	11	0,57%
INDUSTRIAS DE BEBIDAS REFRESCANTES	1	0,96%	8	0,42%	5	0,26%	3	0,16%
INDUSTRIAS E DESPACHOS DE PANIFICACIÓN, CONFEITEIRÍAS, PASTELERÍAS, REPOSTERÍAS E PRATOS PREPARADOS (Confeiteirías e panaderías)	4	3,85%	55	2,86%	17	0,88%	38	1,98%
MÁRMORES E PEDRAS	1	0,96%	11	0,57%	8	0,42%	3	0,16%
OFICINAS E DESPACHOS	2	1,92%	8	0,42%	2	0,10%	6	0,31%
TRANSPORTE PÚBLICO DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	3	2,88%	34	1,77%	29	1,51%	5	0,26%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Segundo se pode apreciar con maior detalle no Cadro 9.iv, no 74,04% das inaplicacións rexistradas a composición da comisión negociadora correspóndese co establecido no artigo 41 do Estatuto dos traballadores (comisión dun máximo de tres membros integrada por persoas traballadoras da propia empresa e elixida por estas democraticamente).

No 25% está constituída pola representación legal dos traballadores/as.

Só nun caso acudiron á mediación do AGA

Cadro 9.iv

Inaplicacións rexistradas
Composición da Comisión negociadora
Por provincias. Galicia. Ano 2015

		Representación segundo artigo 41 ET		Representación legal dos traballadores/as		Decisión órgano tripartito		AGA	
		Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
C. Autónoma / Interprov. C.A.									
	Número	1	33,33%	1	33,33%	-	0,00%	1	33,33%
	Núm. Traballad.	2	0,48%	26	6,30%	-	0,00%	385	93,22%
	Homes	2	0,48%	23	5,57%	-	0,00%	189	45,76%
	Mulleres	0	0,00%	3	0,73%	-	0,00%	196	47,46%
A Coruña									
	Número	27	75,00%	9	25,00%	-	0,00%	-	0,00%
	Núm. Traballad.	192	40,25%	285	59,75%	-	0,00%	-	0,00%
	Homes	143	29,98%	195	40,88%	-	0,00%	-	0,00%
	Mulleres	49	10,27%	90	18,87%	-	0,00%	-	0,00%
Lugo									
	Número	7	77,78%	2	22,22%	-	0,00%	-	0,00%
	Núm. Traballad.	26	15,95%	137	84,05%	-	0,00%	-	0,00%
	Homes	5	3,07%	74	45,40%	-	0,00%	-	0,00%
	Mulleres	21	12,88%	63	38,65%	-	0,00%	-	0,00%
Ourense									
	Número	4	57,14%	3	42,86%	-	0,00%	-	0,00%
	Núm. Traballad.	45	12,89%	304	87,11%	-	0,00%	-	0,00%
	Homes	12	3,44%	267	76,50%	-	0,00%	-	0,00%
	Mulleres	33	9,46%	37	10,60%	-	0,00%	-	0,00%
Pontevedra									
	Número	38	77,55%	11	22,45%	-	0,00%	-	0,00%
	Núm. Traballad.	319	61,46%	200	38,54%	-	0,00%	-	0,00%
	Homes	192	36,99%	93	17,92%	-	0,00%	-	0,00%
	Mulleres	127	24,47%	107	20,62%	-	0,00%	-	0,00%
Galicia									
	Número	77	74,04%	26	25,00%	0	0,00%	1	0,96%
	Núm. Traballad.	584	30,40%	952	49,56%	0	0,00%	385	20,04%
	Homes	354	18,43%	652	33,94%	0	0,00%	189	9,84%
	Mulleres	230	11,97%	300	15,62%	0	0,00%	196	10,20%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Segundo pode apreciarse no cadro que segue a continuación o 49,04% das inaplicacións rexistradas teñen lugar en empresas que teñen entre 1 e 5 persoas traballadoras e o 38,46% en empresas que teñen entre 6 e 30.

Cadro 9.v

Inaplicacións de convenios rexistradas. Por traballadores/as da empresa e provincias.												
	C.AUTÓNOMA / INTERPROV. C.A.		A CORUÑA		LUGO		OURENSE		PONTEVEDRA		TOTAL GALICIA	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
0-5 traball.	1	33,33%	18	50,00%	5	55,56%	2	28,57%	25	51,02%	51	49,04%
6-30 traball.	1	33,33%	13	36,11%	3	33,33%	4	57,14%	19	38,78%	40	38,46%
31-49 traball.		0,00%	4	11,11%		0,00%		0,00%	4	8,16%	8	7,69%
50-100 traball.		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%	1	2,04%	1	0,96%
101-250 traball.		0,00%	1	2,78%	1	11,11%		0,00%		0,00%	2	1,92%
251-500 traball.	1	33,33%		0,00%		0,00%	1	14,29%		0,00%	2	1,92%
Máis de 500		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%		0,00%	0	0,00%
TOTAL	3	100,00%	36	100,00%	9	100,00%	7	100,00%	49	100,00%	104	100,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Os cadros e gráficos que seguen a continuación recollen unha comparativa das inaplicacións rexistradas en 2015, 2014 e 2013.

Cadro 9.vi

COMPARATIVA INAPLICACIÓN DE CONVENIOS REXISTRADAS.
Ano 2015 - Ano 2014 - Ano 2013

Inaplicación de convenios rexistradas. Por provincias. Ano 2015

	C.AUTÓNOMA / INTERPROV. C.A.		A CORUÑA		LUGO		OURENSE		PONTEVEDRA		TOTAL GALICIA	
	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.
Empresa	3	413	36	477	9	163	7	349	49	519	104	1.921

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Inaplicación de convenios rexistradas. Por provincias. Ano 2014

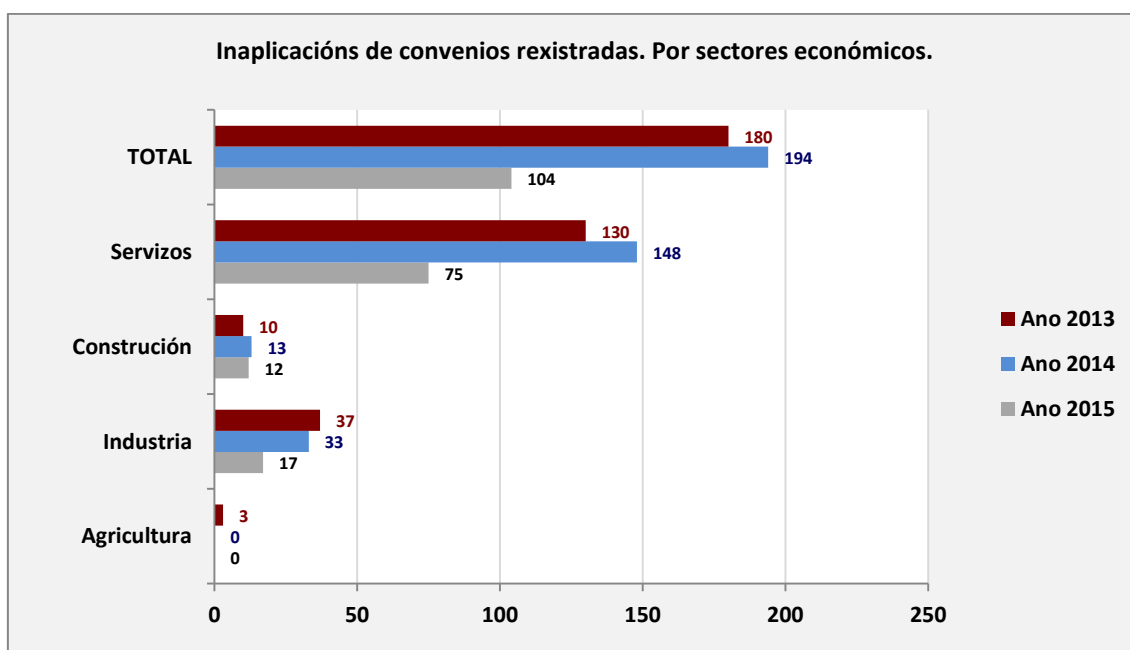
	C.AUTÓNOMA / INTERPROV. C.A.		A CORUÑA		LUGO		OURENSE		PONTEVEDRA		TOTAL GALICIA	
	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.
Empresa	7	586	89	1.003	12	182	17	142	69	858	194	2.771

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Inaplicación de convenios rexistradas. Por provincias. Ano 2013

	C.AUTÓNOMA / INTERPROV. C.A.		A CORUÑA		LUGO		OURENSE		PONTEVEDRA		TOTAL GALICIA	
	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.	Nº	TRABALLAD.
Empresa	9	982	82	1.720	26	348	7	45	56	1.071	180	4.166

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Cadro 9.vii. COMPOSICIÓN DA COMISIÓN NEGOCIADORA. 2015 – 2014 – 2013**Inaplicacións rexistradas. Composición da Comisión negociadora
Galicia. Ano 2015**

		Representación segundo artigo 41 ET		Representación legal dos traballadores/as		Decisión órgano tripartito		AGA	
		Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
Galicia									
	Número	77	74,04%	26	25,00%	0	0,00%	1	0,96%
	Núm. Traballad.	584	30,40%	952	49,56%	0	0,00%	385	20,04%
	Homes	354	18,43%	652	33,94%	0	0,00%	189	9,84%
	Mulleres	230	11,97%	300	15,62%	0	0,00%	196	10,20%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

**Inaplicacións rexistradas. Composición da Comisión negociadora
Galicia. Ano 2014**

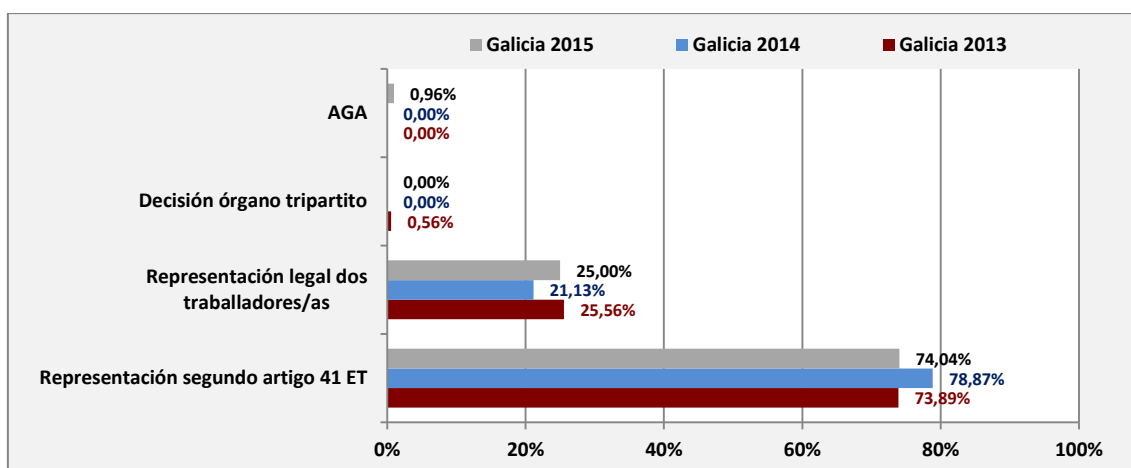
		Representación segundo artigo 41 ET		Representación legal dos traballadores/as		Decisión órgano tripartito		AGA	
		Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
Galicia									
	Número	153	78,87%	41	21,13%	0	0,00%	0	0,00%
	Núm. Traballad.	991	35,76%	1.780	64,24%	0	0,00%	0	0,00%
	Homes	504	18,19%	786	28,37%	0	0,00%	0	0,00%
	Mulleres	487	17,57%	994	35,87%	0	0,00%	0	0,00%

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

**Inaplicacións rexistradas. Composición da Comisión negociadora
Galicia. Ano 2013**

		Representación segundo artigo 41 ET		Representación legal dos traballadores/as		Decisión órgano tripartito		AGA	
		Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%	Núm.	%
Galicia									
	Número	133	73,89%	46	25,56%	1	0,56%	0	0,00%
	Núm. Traballad.	1.050	25,20%	2.758	66,20%	358	8,59%	0	0,00%
	Homes	613	14,71%	1.803	43,28%	347	8,33%	0	0,00%
	Mulleres	437	10,49%	955	22,92%	11	0,26%	0	0,00%

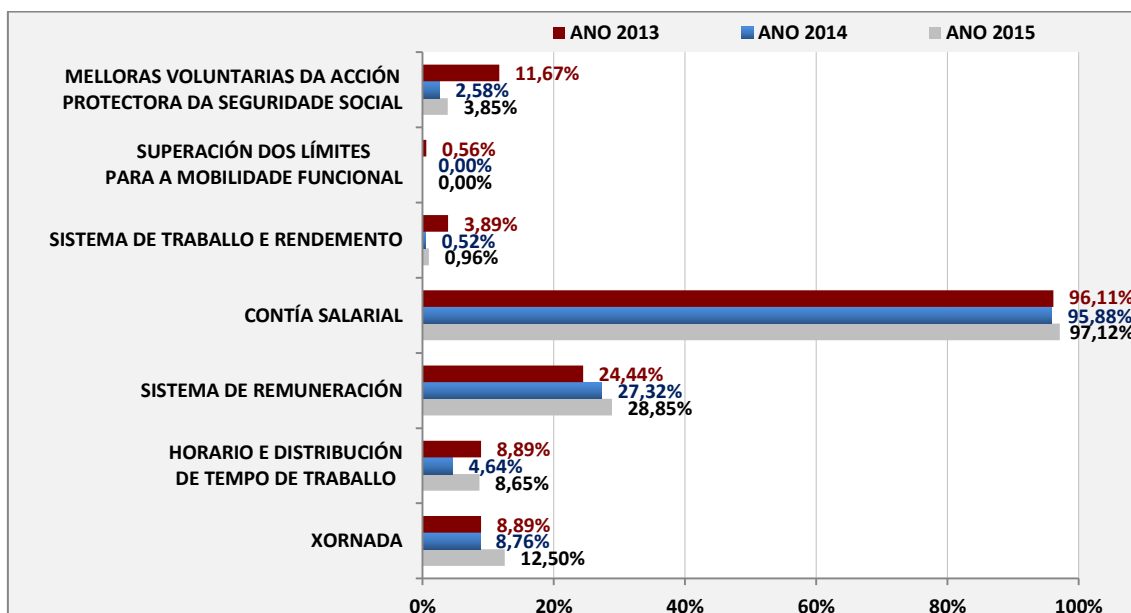
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

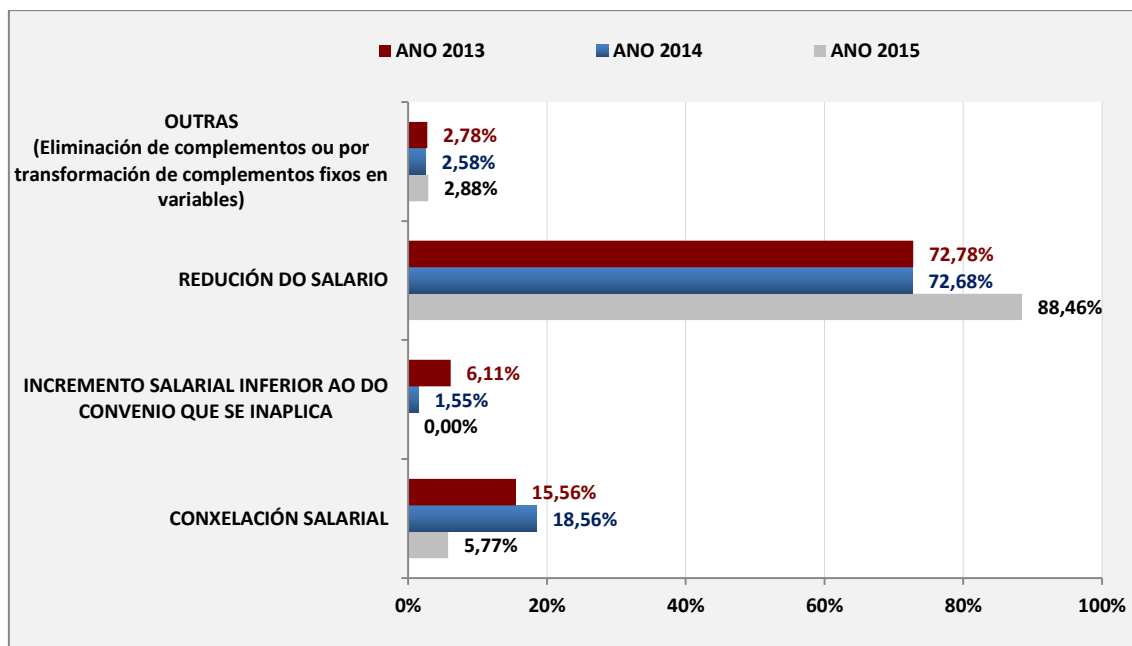
Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais. Elaboración propia.

Cadro 9.viii

CONDICIÓN DE TRABAJO QUE SE INAPLICAN. COMPARATIVA 2015 - 2014 - 2013

MEDIDA SALARIAL ADOPTADA. COMPARATIVA 2015 - 2014 - 2013

Anexo II.

ESTADO DA ULTRAactividade DA NEGOCIACIÓN COLECTIVA SECTORIAL EN GALICIA

A 31 de decembro de 2015 existen en Galicia 122 convenios de sector.

Figuran nos cadros seguintes estes convenios clasificados segundo o ámbito territorial e diferenciando os que rematan a súa vixencia en 2015 ou antes e os que continúan vixentes con posterioridade.

Entre os que rematan a súa vixencia en 2015 ou antes tense en conta se teñen pacto en contrario para o caso de denuncia, entendendo como válido o pacto contido nos convenios asinados con anterioridade á entrada en vigor da Lei 3/2012.

Considéranse denunciados os convenios que figuran nese estado no programa Regcon para o rexistro e depósito de convenios e acordos colectivos de traballo.

Diferénciase se a denuncia é anterior á entrada en vigor da Lei 3/2012 (fin da vixencia do convenio un ano desde a entrada en vigor de dita lei se non existe pacto en contrario) ou se é posterior (fin da vixencia un ano desde a denuncia se non existe pacto en contrario).

Tendo isto en conta a situación é a seguinte:

► CONVENIOS DE SECTOR COMUNIDADE AUTÓNOMA

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2018**Un ten pacto para o caso de denuncia e outro non**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
II CONVENIO AUTONÓMICO PARA A ACTIVIDADE ARQUEOLÓXICA	09/12/2014	31/12/2018	SI
POMPAS FÚNEBRES	01/01/2015	31/12/2018	NON

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2016**Un ten pacto para o caso de denuncia (limitado) e outro non**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
EVENTOS, SERVIZOS E PRODUCIÓN CULTURAIS	01/01/2013	31/12/2016	limitado
LOUSAS DE OURENSE E LUGO	01/01/2014	31/12/2016	NON

CONVENIOS DE SECTOR COMUNIDADE AUTÓNOMA (continuación)

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2015 OU ANTES**Teñen pacto para o caso de denuncia**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
INSTALACIÓNS DEPORTIVAS E XIMNASIOS DA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA	01/01/2013	31/12/2015	SI
RESIDENCIAS PRIVADAS DA TERCEIRA IDADE	01/01/2009	31/12/2015	SI
TRANSPORTE DE ENFERMOS/AS E ACCIDENTADOS/AS EN AMBULANCIA NA COMUNIDADE AUTÓNOMA DE GALICIA	01/01/2013	31/12/2015	SI
EDITORIAIS	01/01/2008	31/12/2013	SI
APARCADOIROS, GARAXES E ESTACIONAMENTOS REGULADOS DE SUPERFICIE	01/01/2010	31/12/2012	SI
AXUDA A DOMICILIO	01/01/2009	31/12/2011	SI
GUINDASTRES MÓBILES AUTOPROPULSADOS DE GALICIA	01/01/2010	31/12/2011	SI
EMPRESAS ORGANIZADORAS DO XOGO DO BINGO	01/01/2007	31/12/2009	SI
Sector sanitario de Galicia xestionado por fundacións públicas sanitarias ou sociedades públicas autonómicas, sometidas ao protectorado da Consellería de Sanidade - Persoal laboral	11/05/2005	31/12/2007	SI
SECTOR DA DOBRAXE	01/01/2002	31/12/2006	SI

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2015 OU ANTES**NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia****NON FORON DENUNCIADOS**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
ACTORES E ACTRICES DE TEATRO DE GALICIA	01/01/2009	31/12/2012	NON
CONVENIO COLECTIVO GALEGO DE CENTROS ESPECIAIS DE EMPREGO	01/01/2010	31/12/2011	NON

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2015 OU ANTES**Foi denunciado DESPOIS da entrada en vigor da Lei 3/2012****NON TEN PACTO para o caso de denuncia**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
PERRUQUERÍAS DE DONAS, CABALEIROS, UNISEX E BELEZA	01/01/2011	31/12/2013	NON

► CONVENIOS DE SECTOR A CORUÑA

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2016**Dous teñen pacto para o caso de denuncia e un non**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
CONSTRUCCIÓN	01/01/2012	31/12/2016	SI
DERIVADOS DO CEMENTO	01/01/2013	31/12/2016	SI
PINTURA	01/01/2013	31/12/2016	NON

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2015 OU ANTES**Teñen pacto para o caso de denuncia (dous deles limitado)**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	01/01/2012	31/12/2015	SI
COMERCIO VARIO DA PROVINCIA DA CORUÑA	01/07/2011	31/12/2015	limitado
REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRA	01/01/2014	31/12/2015	SI
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	01/01/2013	31/12/2015	SI
TRANSPORTE DE VIAXEIROS EN AUTOBÚS POR ESTRADA	01/01/2013	31/12/2015	SI
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	01/01/2013	31/12/2014	SI
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	01/01/2011	31/12/2014	limitada
OFICINAS E DESPACHOS	01/01/2012	31/12/2014	SI
CARPINTERÍA E EBANISTERÍA	01/01/2011	31/12/2013	SI
Empresas concesionarias de servizos municipais de aparcamento e/ou retirada de vehículos da vía pública da provincia da Coruña (ORA)	01/01/2012	31/12/2013	SI
PANADERÍAS	01/01/2012	31/12/2013	SI
AXENCIAS MARÍTIMAS E ADUANEIRAS, EMPRESAS ESTIBADORAS PORTUARIAS E COMISIONISTAS DE TRÁNSITO	01/01/2009	31/12/2012	SI
AMARRADORES DA PROVINCIA DA CORUÑA	01/07/1997	31/12/1999	SI
PROTESICOS DENTAIS	01/01/1994	31/12/1995	SI

CONVENIOS DE SECTOR A CORUÑA (continuación)**REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2015 OU ANTES****NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia****NON FORON DENUNCIADOS**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
ELABORACIÓN E INSTALACIÓN DE PEDRA E MÁRMORE	01/01/2011	31/12/2015	NON
ESTABLECEMENTOS SANITARIOS DE HOSPITALIZACIÓN, ASISTENCIA, CONSULTA E LABORATORIOS DE ANÁLISES CLÍNICAS	01/01/2010	31/12/2014	NON
COMERCIO DE MOBLES	01/01/2009	31/12/2011	NON
COMERCIO MAIORISTA DE FROITAS, HORTALIZAS E PLÁTANOS	01/01/2008	31/12/2011	NON
CONFEITEIRÍAS, PASTELERÍAS, MASAS FRITIDAS, BOLOS E XEADOS ARTESÁNS	01/01/2004	31/12/2007	NON
INDUSTRIAS VINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS, LICOREIRAS, SIDREIRAS E O SEU COMERCIO	01/01/2001	31/12/2002	NON
AXENCIAS DISTRIBUIDORAS DE GLP	01/01/1996	31/12/1997	NON
PERSOAL DE TERRA DE EMPRESAS PESQUEIRAS	01/01/1991	31/12/1991	NON
BEBIDAS REFRESCANTES E ANALCOHÓLICAS	01/01/2001	31/12/2002	NON
CARPINTERÍA DE RIBEIRA	01/01/2004	31/12/2006	NON
FLOTA DE ARRASTRE O FRESCO DO GRAN SOL DA PROV. DA CORUÑA	01/01/1998	31/12/1999	NON

REMATOU A SÚA VIXENCIA EN 2015**Foi denunciado DESPOIS da entrada en vigor da Lei 3/2012****NON TEN PACTO para o caso de denuncia**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
HOSTALERÍA	01/01/2011	31/12/2015	NON

REMATOU A SÚA VIXENCIA EN 2014 OU ANTES**Foi denunciado ANTES da entrada en vigor da Lei 3/2012****NON TEN PACTO para o caso de denuncia**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
TINTURERÍAS, LAVANDERÍAS E REPASADO DE ROUPA	01/01/2009	31/07/2012	NON

► **CONVENIOS DE SECTOR LUGO**

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2016 OU 2017

Un ten pacto para o caso de denuncia e outro non

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	01/01/2013	31/12/2017	NON
SANIDADE PRIVADA	01/01/2008	31/12/2016	SI

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2015 OU ANTES

Teñen pacto para o caso de denuncia (dous deles limitado)

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO TÉXTIL	01/01/2011	31/12/2015	limitado
TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA	01/01/2013	31/12/2015	SI
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	01/01/2011	31/12/2014	SI
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	01/01/2013	31/12/2013	SI
EDIFICACIÓN E OBRAS PÚBLICAS (Construcción)	01/01/2013	31/12/2013	SI
INDUSTRIA DA EBANISTERÍA E AFÍNS	01/01/2012	31/12/2013	limitado
MATERIAIS E PREFABRICADOS PARA A CONSTRUCCIÓN	01/01/2013	31/12/2013	SI
PANADERÍAS	01/01/2011	31/12/2013	SI
INDUSTRIA SIDEROMETALÚRXICA	01/01/2010	31/12/2012	SI
COMERCIO DO METAL	01/01/2010	31/12/2012	SI
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	01/01/2011	31/12/2013	SI

CONVENIOS DE SECTOR LUGO (continuación)**REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2015 OU ANTES****NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia****NON FORON DENUNCIADOS**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
PRIMEIRA TRANSFORMACIÓN DA MADEIRA	01/01/2012	31/12/2013	NON
HOSTALERÍA	01/01/2010	31/12/2012	NON
COMERCIO DE MOBLES E OBXECTOS DECORATIVOS	01/01/2007	31/12/2011	NON
OFICINAS E DESPACHOS DA PROVINCIA DE LUGO	01/01/2008	31/12/2011	NON
CONFEITERÍA, PASTELERÍA E REPOSTERÍA DE LUGO	01/01/2008	31/12/2010	NON
DISTRIBUCIÓN DE BUTANO	01/01/1999	31/12/2008	NON
BUQUES DE ARRASTRE Ó FRESCO	01/01/1992	31/12/1993	
CHOCOLATES, BOMBÓNS E CARAMELOS	01/01/1990	31/12/1990	

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2015 OU ANTES**Limita a prórroga a un ano se non hai denuncia****NON FOI DENUNCIADO**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DA PEL E DO CALZADO	01/01/2006	31/12/2010	NON

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2015 OU ANTES**Foi denunciado ANTES da entrada en vigor da Lei 3/2012****NON TEN PACTO para o caso de denuncia**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
INDUSTRIAS VINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS E SIDREIRAS	01/01/2008	31/12/2010	NON

► **CONVENIOS DE SECTOR OURENSE**

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2016

Non teñen pacto para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	01/01/2013	31/12/2016	NON
COMERCIO DE MATERIAIS PARA A CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	01/01/2015	31/12/2016	NON

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2015 OU ANTES

Teñen pacto para o caso de denuncia

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
PANADERÍAS	01/01/2011	31/12/2014	SI
TRANSPORTE DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	01/01/2013	31/12/2014	SI
COMERCIO DA PEL	01/01/2012	31/12/2013	SI
CONSTRUCCIÓN	01/01/2013	31/12/2013	SI
FABRICANTES DE MOBLES, CARPINTERÍA, TAPICERÍA E EBANISTERÍA	01/01/2012	31/12/2013	SI
HOSTALERÍA	01/01/2011	31/12/2013	SI
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	01/01/2012	31/12/2013	SI
LIMPEZA DE INSTITUCIÓNS HOSPITALARIAS DA SEGURIDADE SOCIAL DE OURENSE	01/01/2011	31/12/2013	SI
REMATANTES, SERRADOIROS E PREPARADOS INDUSTRIAIS DA MADEIRA	01/01/2008	31/12/2012	SI
SIDEROMETAL E TALLERES DE REPARACIÓN DE VEHÍCULOS	01/01/2011	31/12/2012	SI
TRANSPORTE DE VIAXEIROS POR ESTRADA	01/01/2010	31/12/2012	SI
COMERCIO DE ELEMENTOS DO METAL	01/01/2011	31/12/2011	SI
COMERCIO TÉXTIL	01/01/2009	31/12/2010	SI
EMPRESAS CONCESIONARIAS DE SERVIZOS MUNICIPAIS DE INMOBILIZACIÓN, RETIRADA DA VÍA PÚBLICA, TRASLADO E DEPÓSITO DE VEHÍCULOS	01/01/2008	31/12/2010	SI
FABRICANTES DE CADALETOS	01/01/2002	31/12/2002	SI

CONVENIOS DE SECTOR OURENSE (continuación)**REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2015 OU ANTES****NON TEN PACTO para o caso de denuncia****NON FOI DENUNCIADO**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
SANIDADE PRIVADA	01/01/2012	31/12/2012	NON

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2015 OU ANTES**Foi denunciado DESPOIS da entrada en vigor da Lei 3/2012****NON TEN PACTO para o caso de denuncia**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
PASTELERÍA, CONFEITERÍA, BOLERÍA, REPOSTERÍA E PRATOS PRECOCIÑADOS	01/01/2014	31/12/2015	NON

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2015 OU ANTES**Foi denunciado ANTES da entrada en vigor da Lei 3/2012****NON TEN PACTO para o caso de denuncia**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
INDUSTRIAS VITIVINÍCOLAS, ALCOHOLEIRAS E SIDREIRAS	01/01/2009	31/12/2010	NON

► **CONVENIOS DE SECTOR PONTEVEDRA**

REMATAN A SÚA VIXENCIA EN 2017 OU 2016 –

Cinco teñen pacto para o caso de denuncia e un non

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
LIMPEZA DE EDIFICIOS E LOCAIS	01/01/2011	31/12/2017	NON
EMPRESAS DO METAL SEN CONVENIO PROPIO (siderometal)	01/01/2015	31/12/2016	SI
MANUFACTURAS E COMERCIO DE VIDRO PLANO	01/01/2015	31/12/2016	SI
MÁRMORES E PEDRAS	01/01/2013	31/12/2016	SI
REMATANTES E SERRADOIROS DE MADEIRAS	01/01/2014	31/12/2016	SI
TRANSPORTE PÚBLICO DE MERCADORÍAS POR ESTRADA	01/01/2014	31/12/2016	SI

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2015 OU ANTES

NON TEÑEN PACTO para o caso de denuncia

NON FORON DENUNCIADOS

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
OFICINAS E DESPACHOS	01/01/2009	31/12/2012	NON
TRANSPORTE PÚBLICO DE VIAXEIROS POR ESTRADA	01/01/2009	31/12/2011	NON
COMERCIO POR XUNTO DE PEIXE FRESCO - (Empresas exportadoras de peixe fresco)	01/01/2008	31/12/2010	NON
COMERCIO DA PEL	01/01/2008	31/12/2009	NON
PESCA DE ARRASTRE O FRESCO NO GRAN SOL	01/08/1997	31/12/1999	NON
ALUGUEIRO DE CAIXAS PLASTICAS PORTADORAS DE PEIXE	01/01/1996	31/12/1997	NON

CONVENIOS DE SECTOR PONTEVEDRA (continuación)**REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2015 OU ANTES****Teñen pacto para o caso de denuncia**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
AXENCIAS MARÍTIMAS	01/01/2013	31/12/2015	SI
COMERCIO DE ALIMENTACIÓN	01/01/2012	31/12/2015	SI
COMERCIO DE MATERIAIS DE CONSTRUCCIÓN E SANEAMENTO	01/01/2014	31/12/2015	SI
COMERCIO DE MOBLES	01/01/2012	31/12/2015	SI
COMERCIO RETALLISTA TÉXTEL	01/01/2012	31/12/2015	SI
HOSTALERÍA	01/01/2011	31/12/2015	SI
INDUSTRIAS DE BEBIDAS REFRESCANTES	01/07/2009	31/12/2015	SI
SECTOR EXTRACTIVO DA PEDRA NATURAL - CANTEIRAS- DE PONTEVEDRA	01/01/2007	12/06/2015	SI
ALMACENISTAS DE MADEIRA	01/01/2011	31/12/2014	SI
COMERCIO DE BAZARES, VENDA DE XOGUETES, ARTIGOS DE REGALO, ADORNO E RECLAMO	01/01/2012	31/12/2014	SI
COMERCIO DO METAL	01/01/2011	31/12/2014	SI
INDUSTRIAS VINÍCOLAS OU ADEGAS, COMERCIO DE VIÑO, LICOREIRAS E VITICULTURA NAS ADEGAS DE PONTEVEDRA	01/01/2011	31/12/2014	SI
MAIORISTAS DE FROITAS E PRODUCTOS HORTÍCOLAS	01/01/2011	31/12/2014	SI
CARPINTERÍA DE RIBEIRA	01/01/2012	31/12/2013	SI
CARPINTERÍA, EBANISTERÍA E ACTIVIDADES AFÍNS	01/01/2012	31/12/2013	SI
CONSTRUCCIÓN	01/01/2010	31/12/2013	SI
INDUSTRIAS E DESPACHOS DE PANIFICACIÓN, CONFEITEIRÍAS, PASTELERÍAS, REPOSTERÍAS E PRATOS PREPARADOS (Confeiteirías e panaderías)	01/01/2012	31/12/2013	SI
DERIVADOS DO CEMENTO	01/01/2011	31/12/2012	SI

CONVENIOS DE SECTOR PONTEVEDRA (continuación)**REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2015 OU ANTES****Foi denunciado DESPOIS da entrada en vigor da Lei 3/2012****NON TEN PACTO para o caso de denuncia**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
HOSPITALIZACIÓN E INTERNAMENTO (sanidade privada)	01/01/2011	31/12/2013	NON

REMATARON A SÚA VIXENCIA EN 2015 OU ANTES**Foi denunciado ANTES da entrada en vigor da Lei 3/2012****NON TEÑE PACTO para o caso de denuncia**

Denominación convenio	Data Inicio convenio	Data Fin convenio	Ten pacto en contrario
VENDA POR XUNTO DE TECIDOS, MERCERÍA E PAQUETERÍA (Téxtil)	01/05/2009	30/04/2012	NON

A sinistralidade laboral

10

10.1. Introducción

Analízase neste capítulo a sinistralidade laboral en Galicia durante 2014, para o que, previamente, fanse necesarias algunhas precisións.

As cifras a tratar refírense, fundamentalmente, a accidentes de traballo e enfermidades profesionais, procedendo a información das comunicacións que as empresas están obrigadas a realizar mediante o preceptivo parte de accidente de traballo ou enfermidade profesional, referíndose a aqueles que ocasionan baixa no traballo. Inclúense dentro deste concepto, tanto os accidentes que ocorren durante a xornada de traballo, e que legalmente se consideren como tales, como os accidentes *in itinere*.

10.2. Distribución por gravidade e provincias

Referíndose ás cifras dos accidentes con baixa, un primeiro cadro xeral (cadro 10.1) permítenos unha visión global da distribución por provincias en función da gravidade e a súa comparación coas cifras nacionais de sinistralidade.

Cadro 10.1

**Accidentes de traballo con baixa.
Por provincias e gravidade. Galicia/España. 2015**

				A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España ⁽¹⁾
Accidentes	En xornada de traballo	Leves		11.079	2.682	2.671	8.482	24.914	445.365
		Graves		148	51	46	129	374	3.358
		Mortais		26	6	10	19	61	500
		Total		11.253	2.739	2.727	8.630	25.349	449.223
	In itinere	Leves		1.156	208	254	1.086	2.704	68.752
		Graves		27	6	6	18	57	905
		Mortais		3	0	0	3	6	108
		Total		1.186	214	260	1.107	2.767	69.765

(1).-Os datos de España son provisionais.

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria e Ministerio de Empleo y Seguridad Social

Os accidentes en xornada de traballo con baixa en Galicia (25.349) supoñen un 5,6% do total estatal. Sen embargo, en accidentes mortais dita porcentaxe case ascende ao 12,2%.

Descompoñendo o cadro xeral (cadro 10.2), vemos que na distribución global por gravidade, producíronse en Galicia 28.116 accidentes con baixa, dos cales, 2.767 teñen o carácter de *in itinere* o que supón un 9,8%.

Cadro 10.2

Accidentes laborais con baixa por gravidade. Galicia 2015.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
En xornada de traballo	17.487	7.427	70,19	29,81	301	73	80,48	19,52	58	3	95,08	4,92	17.846	7.503	25.349	70,40	29,60
In itinere	1.093	1.611	40,42	59,58	19	38	33,33	66,67	3	3	50,00	50,00	1.115	1.652	2.767	40,30	59,70
Total	18.580	9.038	67,27	32,73	320	111	74,25	25,75	61	6	91,04	8,96	18.961	9.155	28.116	67,44	32,56

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Na distribución provincial dos accidentes con baixa en xornada de traballo (cadro 10.3) A Coruña e Pontevedra totalizan o 78,4% do resultado global de accidentes en Galicia.

Cadro 10.3

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Galicia 2015.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
A Coruña	7.776	3.303	70,2	29,8	114	34	77,0	23,0	26	0	100,0	0,0	7.916	3.337	11.253	77,4	22,6
Lugo	1.903	779	71,0	29,0	39	12	76,5	23,5	6	0	100,0	0,0	1.948	791	2.739	90,2	9,8
Ourense	1.817	854	68,0	32,0	38	8	82,6	17,4	7	3	70,0	30,0	1.862	865	2.727	81,5	18,6
Pontevedra	5.991	2.491	70,6	29,4	110	19	85,3	14,7	19	0	100,0	0,0	6.120	2.510	8.630	99,1	0,9
Total	17.487	7.427	70,2	29,8	301	73	82,1	19,5	58	3	95,1	4,9	17.846	7.503	25.349	70,4	29,6

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

No cadro 10.4 efectúase unha nova desagregación dos accidentes que permite concluír que nos desprazamentos, sexan en xornada de traballo ou *in itinere*, ocorren o 28,9% dos accidentes laborais, porcentaxe que se eleva nos graves ao 38,7% e nos mortais ao 50,7%.

Cadro 10.4

Accidentes laborais con baixa segundo lugar do accidente e gravidade. Galicia 2015.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
No centro ou lugar de traballo habitual	11.060	6.031	64,7	35,3	146	61	70,5	29,5	26	3	89,7	10,3	11.232	6.095	17.327	64,8	35,2
En desprazamento na xornada laboral	4.229	963	81,5	18,6	100	10	90,9	9,1	28	0	100,0	0,0	4.357	973	5.330	81,7	18,3
In itinere	1.093	1.611	40,4	59,6	19	38	33,3	66,7	3	3	50,0	50,0	1.115	1.652	2.767	40,3	59,7
Noutro centro ou lugar de traballo	2.198	433	83,5	16,5	55	2	96,5	3,5	4	0	100,0	0,0	2.257	435	2.692	83,8	16,2
Total	18.580	9.038	67,3	32,7	320	111	74,3	25,8	61	6	89,6	10,5	18.961	9.155	28.116	66,6	33,5

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

10.3. Distribución dos accidentes de traballo, en xornada de traballo, con baixa por sectores económicos

En termos absolutos, en Galicia (cadro 10.5), o sector servizos totaliza o maior número de accidentes (12.582), seguido do de industria e do de construción. Nos accidentes cualificados como mortais, tamén servizos é o que sofre máis accidentes.

Cadro 10.5

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Galicia 2015.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Agricultura	966	281	77,5	22,5	45	15	75,0	25,0	3	0	100,0	0,0	1.014	296	1.310	77,4	22,6
Pesca	840	93	90,0	10,0	33	3	91,7	8,3	10	0	100,0	0,0	883	96	979	90,2	9,8
Industria	5.863	1.343	81,4	18,6	72	11	86,7	13,3	13	1	92,9	7,1	5.948	1.355	7.303	81,5	18,6
Construción	3.062	29	99,1	0,9	72	1	98,6	1,4	11	0	100,0	0,0	3.145	30	3.175	99,1	0,9
Servizos	6.756	5.681	54,3	45,7	79	43	64,8	35,3	21	2	91,3	8,7	6.856	5.726	12.582	54,5	45,5
Total	17.487	7.427	70,2	29,8	301	73	82,1	19,5	58	3	95,1	4,9	17.846	7.503	25.349	70,4	29,6

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Efectuando o exame en relación coa poboación asalariada ocupada nestes sectores (cadro 10.5a), loxicamente e en virtude da, xenericamente, menor posibilidade de risco, o sector servizos, que ocupa o maior número de asalariados (73,6%), porcentualmente sofre menor número de accidentes (49,5%). O resto dos sectores teñen maior porcentaxe de accidentes que de poboación asalariada ocupada neles.

Cadro 10.5a

Asalariados/as por sectores económicos. Galicia 2015.

	Total (en miles)	%
Agricultura e pesca	27,7	3,4
Industria	138,8	17,1
Construción	47,9	5,9
Servizos	597,9	73,6
Total	812,3	100

Elaboración propia.

Fonte: INE, Enquisa de poboación activa. IV trimestre 2015.

A distribución desagregada por provincias aparece reflectida no cadro 10.6.

Cadro 10.6

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo por sectores de actividade e gravidade. Por provincias. Galicia 2015.

A Coruña																	
	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Agricultura	326	91	78,2	21,8	16	5	76,2	23,8	2	0	100,0	0,0	344	96	440	78,2	21,8
Pesca	414	44	90,4	9,6	13	1	92,9	7,1	3	0	100,0	0,0	430	45	475	90,5	9,5
Industria	2.261	487	82,3	17,7	27	3	90,0	10,0	6	0	100,0	0,0	2.294	490	2.784	82,4	17,6
Construción	1.566	10	99,4	0,6	28	0	100,0	0,0	5	0	100,0	0,0	1.599	10	1.609	99,4	0,6
Servizos	3.209	2.671	54,6	45,4	30	25	54,6	45,5	10	0	100,0	0,0	3.249	2.696	5.945	54,7	45,4
Total	7.776	3.303	70,2	29,8	114	34	77,0	23,0	26	0	100,0	0,0	7.916	3.337	11.253	70,4	29,7

Lugo																	
	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Agricultura	324	107	75,2	24,8	15	7	68,2	31,8	1	0	100,0	0,0	340	114	454	74,9	25,1
Pesca	87	3	96,7	3,3	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	88	3	91	96,7	3,3
Industria	463	79	85,4	14,6	8	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	472	79	551	85,7	14,3
Construción	330	2	99,4	0,6	8	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	338	2	340	99,4	0,6
Servizos	699	588	54,3	45,7	7	5	58,3	41,7	4	0	100,0	0,0	710	593	1.303	54,5	45,5
Total	1.903	779	71,0	29,1	39	12	76,5	23,5	6	0	100,0	0,0	1.948	791	2.739	71,1	28,9

Ourense																	
	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Agricultura	136	29	82,4	17,6	5	1	83,3	16,7	0	0	0,0	0,0	141	30	171	82,5	17,5
Pesca	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Industria	648	136	82,7	17,4	7	2	77,8	22,2	2	1	66,7	33,3	657	139	796	82,5	17,5
Construción	444	4	99,1	0,9	14	1	93,3	6,7	3	0	100,0	0,0	461	5	466	98,9	1,1
Servizos	589	685	46,2	53,8	12	4	75,0	25,0	2	2	50,0	50,0	603	691	1.294	46,6	53,4
Total	1.817	854	68,0	32,0	38	8	82,6	17,4	7	3	70,0	30,0	1.862	865	2.727	68,3	31,7

Pontevedra																	
	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	%	%	Homes	Mulleres	Total	%	%
Agricultura	180	54	76,9	23,1	9	2	81,8	18,2	0	0	0,0	0,0	189	56	245	77,1	22,9
Pesca	339	46	88,1	12,0	19	2	90,5	9,5	7	0	100,0	0,0	365	48	413	88,4	11,6
Industria	2.491	641	79,5	20,5	30	6	83,3	16,7	4	0	100,0	0,0	2.525	647	3.172	79,6	20,4
Construción	722	13	98,2	1,8	22	0	100,0	0,0	3	0	100,0	0,0	747	13	760	98,3	1,7
Servizos	2.259	1.737	56,5	43,5	30	9	76,9	23,1	5	0	100,0	0,0	2.294	1.746	4.040	56,8	43,2
Total	5.991	2.491	70,6	29,4	110	19	85,3	14,7	19	0	100,0	0,0	6.120	2.510	8.630	70,9	29,1

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

10.4. Distribución por actividades

Na distribución por actividades económicas (cadros 10.7 a 10.11) pódese observar claramente que a construción e o comercio, coas súas especialidades, ocupan o primeiro lugar en número global de accidentes, destacando dun xeito significativo sobre as demais actividades. No total de accidentes, na súa distribución provincial, salienta tamén en cada unha das provincias galegas estas actividades.

Cadro 10.7 Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2015.

Galicia		Leves		Graves		Mortais		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	434	275	28	15	3	0	465	290	755
2	Silvicultura e explotacións forestais	532	6	17	0	0	0	549	6	555
3	Pesca e acuicultura	840	93	33	3	10	0	883	96	979
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	1	0	0	0	0	0	1	0	1
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	3	1	0	0	0	0	3	1	4
7	Extracción minerais metálicos	3	0	0	0	0	0	3	0	3
8	Outras industrias extractivas	132	2	0	0	1	0	133	2	135
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Industria da alimentación	839	847	6	6	0	0	845	853	1698
11	Fabricación de bebidas	86	9	1	0	0	0	87	9	96
13	Industria téxtil	30	13	1	0	0	0	31	13	44
14	Confección de roupa de vestir	42	146	0	2	0	0	42	148	190
15	Industria do coiro e do calzado	10	3	0	0	0	0	10	3	13
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	478	49	9	0	1	0	488	49	537
17	Industria do papel	44	6	1	0	0	0	45	6	51
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	71	12	0	0	0	0	71	12	83
19	Coquerías e refinación de petróleo	3	1	0	0	0	0	3	1	4
20	Industria química	60	2	2	0	1	1	63	3	66
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	7	6	0	0	0	0	7	6	13
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	162	28	3	1	0	0	165	29	194
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	358	28	6	0	4	0	368	28	396
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	242	7	0	1	0	0	242	8	250
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	1044	27	12	1	1	0	1057	28	1085
26	Fabrición de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	3	0	1	0	0	0	4	0	4
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	29	3	0	0	0	0	29	3	32
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	247	13	3	0	0	0	250	13	263
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	377	71	6	0	1	0	384	71	455
30	Fabricación doutro material de transporte	799	12	8	0	2	0	809	12	821
31	Fabricación de mobles	131	2	4	0	0	0	135	2	137
32	Outras industrias manufactureiras	13	3	1	0	1	0	15	3	18
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	255	7	3	0	0	0	258	7	265
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	56	2	1	0	1	0	58	2	60
36	Captación, depuración e distribución de auga	27	1	1	0	0	0	28	1	29
37	Recolla e tratamento de augas residuais	11	0	0	0	0	0	11	0	11
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	294	42	2	0	0	0	296	42	338
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	6	0	1	0	0	0	7	0	7
41	Construción de edificios	1092	7	32	0	2	0	1126	7	1133
42	Enxeñaría civil	334	4	6	1	2	0	342	5	347
43	Actividades de construción especializada	1636	13	34	0	7	0	1677	13	1695
45	Venda-reparación de vehículos de motor e motocicletas	547	13	3	0	0	0	550	13	563
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	1086	133	13	1	1	1	1100	135	1285
47	Comercio a retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	731	1171	6	2	1	0	738	1173	1911
49	Transporte terrestre e por tubaxe	719	41	17	0	11	0	747	41	788
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	32	1	0	0	1	0	33	1	34
51	Transporte aéreo	9	5	0	0	0	0	9	5	14
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	647	107	3	0	0	0	650	107	757
53	Actividades postais e de correos	104	74	3	0	0	0	107	74	181
55	Servizos de aloxamento	72	133	0	3	0	0	72	136	208
56	Servizos de comidas e bebidas	511	661	8	1	1	0	520	662	1182
58	Edición	8	3	0	0	0	0	8	3	11
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	5	8	1	0	0	0	6	8	14
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	10	4	0	0	0	0	10	4	14
61	Telecomunicacións	39	8	0	0	0	0	39	8	47
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática	12	4	0	0	0	0	12	4	16
63	Servizos de información	1	2	0	0	0	0	1	2	3
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	22	13	0	0	1	0	23	13	41
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	2	2	0	0	0	0	2	2	4
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	4	8	0	0	0	0	4	8	12
68	Actividades inmobiliarias	13	3	0	0	0	0	13	3	21
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	12	13	0	0	0	0	12	13	25
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	7	7	0	0	0	0	7	7	14
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	92	21	2	0	0	0	94	21	115
72	Investigación e desenvolvemento	7	5	0	0	0	0	7	5	12
73	Publicidade e estudos de mercado	27	11	0	0	0	0	27	11	38
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	30	27	0	0	0	1	30	28	58
75	Actividades veterinarias	5	1	0	0	1	0	6	1	7
77	Actividades de aluguer	42	6	0	0	0	0	42	6	48
78	Actividades relacionadas co emprego	9	8	0	0	0	0	9	8	17
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	1	2	1	0	0	0	2	2	4
80	Actividades de seguranza e investigación	61	7	0	0	1	0	62	7	69
81	Servizos a edificios e actividades de xardinería	254	201	1	1	0	0	255	202	457
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	39	42	0	0	0	0	39	42	81
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	825	712	10	2	1	0	836	714	1550
85	Educación	106	251	0	1	1	0	107	252	359
86	Actividades sanitarias	235	795	8	23	0	0	243	813	1061
87	Asistencia en establecementos residenciais	47	484	0	0	0	0	47	484	531
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	34	333	0	2	0	0	34	335	369
90	Actividades de creación artística e espectáculos	20	9	0	0	0	0	20	9	29
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	10	3	0	0	0	0	10	3	13
92	Actividades de xogos de azar e apostas	7	4	0	0	0	0	7	4	11
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	162	67	1	0	1	0	164	67	231
94	Actividades asociativas	38	34	1	1	0	0	39	35	74
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	32	2	0	0	0	0	32	2	34
96	Outros servizos persoais	67	104	1	1	0	0	68	105	173
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	7	83	0	5	0	0	7	88	95
99	Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	1	0	0	0	0	0	1	0	1
Total		17.487	7.427	301	73	58	3	17.846	7.503	25.349

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009. Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 10.8

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2015.

A Coruña

	Leves		Graves		Mortais		Totais		
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	128	90	9	5	2	0	139	95	234
2 Silvicultura e explotacións forestais	198	1	7	0	0	0	205	1	206
3 Pesca e acuicultura	414	44	13	1	3	0	430	45	475
5 Extracción de antracita, hulla e lignito	1	0	0	0	0	0	1	0	1
6 Extracción de cru, petróleo e gas natural	3	1	0	0	0	0	3	1	4
7 Extracción minerais metálicos	2	0	0	0	0	0	2	0	2
8 Outras industrias extractivas	16	0	0	0	0	0	16	0	16
9 Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10 Industria da alimentación	300	267	2	2	0	0	302	269	571
11 Fabricación de bebidas	36	4	0	0	0	0	36	4	40
12 Industria téxtil	14	6	1	0	0	0	15	6	21
13 Confección de roupa de vestir	30	110	0	1	0	0	30	111	141
14 Industria do coiro e do calzado	4	0	0	0	0	0	4	0	4
15 Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	226	17	6	0	0	0	232	17	249
17 Industria do papel	17	2	0	0	0	0	17	2	19
18 Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	62	10	0	0	0	0	62	10	72
19 Coquerías e refinación de petróleo	3	0	0	0	0	0	3	0	3
20 Industria química	27	1	1	0	1	0	29	1	30
21 Fabricación de produtos farmacéuticos	2	3	0	0	0	0	2	3	5
22 Fabricación de produtos de caucho e plásticos	41	1	0	0	0	0	41	1	42
23 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	85	4	3	0	2	0	90	4	94
24 Metalurxia, fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	125	3	0	0	0	0	125	3	128
25 Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	430	7	4	0	0	0	434	7	441
26 Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
27 Fabricación de material e equipamento eléctrico	10	1	0	0	0	0	10	1	11
28 Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	68	2	1	0	0	0	69	2	71
29 Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	54	2	0	0	0	0	54	2	56
30 Fabricación doutro material de transporte	257	7	4	0	2	0	263	7	270
31 Fabricación de mobles	90	0	0	0	0	0	90	0	90
32 Outras industrias manufacteiras	3	2	0	0	0	0	3	2	5
33 Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	124	3	2	0	0	0	126	3	129
35 Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	33	2	1	0	1	0	35	2	37
36 Captación, depuración e distribución de auga	8	1	0	0	0	0	8	1	9
37 Recolla e tratamento de augas residuais	6	0	0	0	0	0	6	0	6
38 Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	162	31	1	0	0	0	163	31	214
39 Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	1	0	1	0	0	0	2	0	2
41 Construción de edificios	504	2	11	0	1	0	516	2	518
42 Enxeñaría civil	134	1	1	0	0	0	135	1	136
43 Actividades de construción especializada	928	7	16	0	4	0	948	7	955
45 Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	212	4	1	0	0	0	213	4	217
46 Comercio por xunto e intermedarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	436	77	3	1	0	0	439	78	517
47 Comercio a retalto, agás vehículos de motor e motocicletas	397	566	2	0	0	0	399	566	965
49 Transporte terrestre e por tubaxe	309	18	6	0	5	0	320	18	338
50 Transporte marítimo e por vías navegables interiores	18	0	0	0	1	0	19	0	19
51 Transporte aéreo	7	5	0	0	0	0	7	5	12
52 Almacenamento e actividades anexas ao transporte	411	88	2	0	0	0	413	88	501
53 Actividades postais e de correos	58	33	2	0	0	0	60	33	93
55 Servizos de aloxamento	28	53	0	1	0	0	28	54	82
56 Servizos de comidas e bebidas	238	313	5	0	1	0	244	313	557
58 Edición	5	1	0	0	0	0	5	1	6
59 Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	5	4	0	0	0	0	5	4	9
60 Actividades de programación e emisión de radio e televisión	6	2	0	0	0	0	6	2	8
61 Telecomunicacións	17	5	0	0	0	0	17	5	22
62 Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática	8	2	0	0	0	0	8	2	10
63 Servizos de información	1	2	0	0	0	0	1	2	3
64 Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	9	9	0	0	0	0	9	9	18
65 Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	2	1	0	0	0	0	2	1	3
66 Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	0	3	0	0	0	0	0	3	3
68 Actividades inmobiliarias	11	1	0	0	0	0	11	1	12
69 Actividades xurídicas e de contabilidade	8	3	0	0	0	0	8	3	11
70 Actividades das sedes centrais, actividades consultoría de xestión empresarial	4	1	0	0	0	0	4	1	5
71 Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría: ensaios e análises técnicas	63	13	2	0	0	0	65	13	78
72 Investigación e desenvolvemento	2	2	0	0	0	0	2	2	4
73 Publicidade e estudos de mercado	15	7	0	0	0	0	15	7	22
74 Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	28	26	0	0	0	0	28	26	54
75 Actividades veterinarias	2	0	0	0	0	0	2	0	2
77 Actividades de aluguer	18	4	0	0	0	0	18	4	22
78 Actividades relacionadas co emprego	6	1	0	0	0	0	6	1	7
79 Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	1	0	1	0	0	0	2	0	2
80 Actividades de seguranza e investigación	48	5	0	0	1	0	49	5	54
81 Servizos a edificios e actividades de xardinería	150	113	0	0	0	0	150	113	263
82 Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	27	37	0	0	0	0	27	37	64
84 Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	295	287	3	2	0	0	298	289	587
85 Educación	34	120	0	0	1	0	35	120	155
86 Actividades sanitarias	107	328	2	16	0	0	109	344	453
87 Asistencia en establecementos residenciais	19	162	0	0	0	0	19	162	181
88 Actividades de servizos sociais sen aloxamento	17	207	0	1	0	0	17	208	225
90 Actividades de creación artísticas e espectáculos	9	8	0	0	0	0	9	8	17
91 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	4	1	0	0	0	0	4	1	5
92 Actividades de xogos de azar e apostas	3	2	0	0	0	0	3	2	5
93 Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	79	28	1	0	1	0	81	28	109
94 Actividades asociativas	24	22	0	0	0	0	24	22	46
95 Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	19	1	0	0	0	0	19	1	20
96 Outros servizos persoais	45	67	0	1	0	0	45	68	113
97 Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	4	39	0	3	0	0	4	42	46
99 Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	7.776	3.303	114	34	26	0	7.916	3.337	11.253

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009
 Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 10.9

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2015.

Lugo

	Leves		Graves		Mortais		Totais		
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	172	107	12	7	1	0	185	114	299
2 Silvicultura e explotacións forestais	152	0	3	0	0	0	155	0	155
3 Pesca e acuicultura	87	3	1	0	0	0	88	3	91
5 Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7 Extracción minerais metálicos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
8 Outras industrias extractivas	28	0	0	0	0	0	28	0	28
9 Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10 Industria da alimentación	109	64	0	0	0	0	109	64	173
11 Fabricación de bebidas	8	1	1	0	0	0	9	1	10
13 Industria téxtil	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14 Confección de roupa de vestir	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 Industria do coiro e do calzado	1	0	0	0	0	0	1	0	1
16 Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	76	7	1	0	0	0	77	7	84
17 Industria do papel	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18 Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	1	0	0	0	0	0	1	0	1
19 Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20 Industria química	5	0	0	0	0	0	5	0	5
21 Fabricación de produtos farmacéuticos	1	1	0	0	0	0	1	1	2
22 Fabricación de produtos de caucho e plásticos	11	1	1	0	0	0	12	1	13
23 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	40	1	3	0	0	0	43	1	44
24 Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	18	0	0	0	0	0	18	0	18
25 Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	66	2	0	0	0	0	66	2	68
26 Fabrición de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27 Fabricación de material e equipamento eléctrico	3	0	0	0	0	0	3	0	3
28 Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	13	1	0	0	0	0	13	1	14
29 Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	2	0	1	0	0	0	3	0	3
30 Fabricación doutro material de transporte	11	0	0	0	0	0	11	0	11
31 Fabricación de mobles	6	0	0	0	0	0	6	0	6
32 Outras industrias manufactureiras	1	0	0	0	1	0	2	0	2
33 Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	27	0	0	0	0	0	27	0	27
35 Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	8	0	0	0	0	0	8	0	8
36 Captación, depuración e distribución de auga	2	0	1	0	0	0	3	0	3
37 Recolla e tratamento de augas residuais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38 Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	24	1	0	0	0	0	24	1	25
39 Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
41 Construción de edificios	133	2	5	0	0	0	138	2	140
42 Enxeñaría civil	32	0	0	0	0	0	32	0	32
43 Actividades de construción especializada	165	0	3	0	0	0	168	0	168
45 Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	81	0	0	0	0	0	81	0	81
46 Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	136	14	2	0	1	0	139	14	153
47 Comercio a retalho, agás vehículos de motor e motocicletas	51	108	0	0	0	0	51	108	159
49 Transporte terrestre e por tubaxe	104	1	2	0	2	0	108	1	109
50 Transporte marítimo e por vías navegables interiores	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51 Transporte aéreo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52 Almacenamento e actividades anexas ao transporte	10	4	0	0	0	0	10	4	14
53 Actividades postais e de correos	3	10	0	0	0	0	3	10	13
55 Servizos de aloxamento	8	11	0	0	0	0	8	11	19
56 Servizos de comidas e bebidas	54	81	0	0	0	0	54	81	135
58 Edición	1	0	0	0	0	0	1	0	1
59 Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60 Actividades de programación e emisión de radio e televisión	1	0	0	0	0	0	1	0	1
61 Telecomunicacións	4	1	0	0	0	0	4	1	5
62 Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática	1	0	0	0	0	0	1	0	1
63 Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64 Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	3	0	0	0	0	0	3	0	3
65 Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66 Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	0	0	0	0	0	0	0	0	0
68 Actividades inmobiliarias	2	0	0	0	0	0	2	0	2
69 Actividades xurídicas e de contabilidade	0	1	0	0	0	0	0	1	1
70 Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	0	0	0	0	0	0	0	0	0
71 Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	4	3	0	0	0	0	4	3	7
72 Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73 Publicidade e estudos de mercado	1	0	0	0	0	0	1	0	1
74 Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	1	0	0	0	0	0	1	0	1
75 Actividades veterinarias	1	0	0	0	0	0	1	0	1
77 Actividades de aluguer	5	0	0	0	0	0	5	0	5
78 Actividades relacionadas co emprego	1	2	0	0	0	0	1	2	3
79 Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80 Actividades de seguranza e investigación	3	0	0	0	0	0	3	0	3
81 Servizos a edificios e actividades de xardinería	29	23	0	1	0	0	29	24	53
82 Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	1	1	0	0	0	0	1	1	2
84 Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	110	93	0	0	1	0	111	93	204
85 Educación	10	12	0	0	0	0	10	12	22
86 Actividades sanitarias	35	99	2	1	0	0	37	100	137
87 Asistencia en establecementos residenciais	3	59	0	0	0	0	3	59	62
88 Actividades de servizos sociais sen aloxamento	0	39	0	1	0	0	0	40	40
90 Actividades de creación artísticas e espectáculos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
92 Actividades de xogos de azar e apostas	1	0	0	0	0	0	1	0	1
93 Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	24	6	0	0	0	0	24	6	30
94 Actividades asociativas	4	3	0	1	0	0	4	4	8
95 Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	4	1	0	0	0	0	4	1	5
96 Outros servizos persoais	3	4	1	0	0	0	4	4	8
97 Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	0	12	0	1	0	0	0	13	13
99 Actividades de organizacións e organismos extraterritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	1903	779	39	12	6	0	1948	791	2.739

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009
 Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 10.10

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2015.

Ourense

		Leves		Graves		Mortais		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	47	28	2	1	0	0	49	29	78
2	Silvicultura e explotacións forestais	89	1	3	0	0	0	92	1	93
3	Pesca e acuicultura	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Outras industrias extractivas	48	2	0	0	1	0	49	2	51
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Industria da alimentación	55	35	0	1	0	0	55	36	91
11	Fabricación de bebidas	18	3	0	0	0	0	18	3	21
12	Industria téxtil	3	0	0	0	0	0	3	0	3
14	Confección de roupa de vestir	8	30	0	0	0	0	8	30	38
15	Industria do coiro e do calzado	0	1	0	0	0	0	0	1	1
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	55	5	2	0	0	0	57	5	62
17	Industria do papel	0	2	0	0	0	0	0	2	2
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	1	0	0	0	0	0	1	0	1
19	Coquerías e refinación de petróleo	0	1	0	0	0	0	0	1	1
20	Industria química	7	0	0	0	0	1	7	1	8
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	36	12	1	1	0	0	37	13	50
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	129	23	0	0	1	0	130	23	153
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	18	0	0	0	0	0	18	0	18
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	100	1	2	0	0	0	102	1	103
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	9	0	0	0	0	0	9	0	9
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	43	9	1	0	0	0	44	9	53
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	45	8	0	0	0	0	45	8	53
30	Fabricación doutro material de transporte	8	1	0	0	0	0	8	1	9
31	Fabricación de mobles	15	0	1	0	0	0	16	0	16
32	Outras industrias manufactureiras	5	1	0	0	0	0	5	1	6
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	14	1	0	0	0	0	14	1	15
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	6	0	0	0	0	0	6	0	6
36	Captación, depuración e distribución de auga	4	0	0	0	0	0	4	0	4
37	Recollida e tratamento de augas residuais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Recollida, tratamento e eliminación de residuos; valorización	19	1	0	0	0	0	19	1	20
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
41	Construción de edificios	140	0	9	0	0	0	149	0	149
42	Enxeñaría civil	106	1	2	1	2	0	110	2	112
43	Actividades de construción especializada	198	3	3	0	1	0	202	3	205
45	Venda-reparación de vehículos de motor e motocicletas	56	2	0	0	0	0	56	2	58
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	107	14	2	0	0	1	109	15	124
47	Comercio a retalto, agás vehículos de motor e motocicletas	63	104	0	0	1	0	64	104	168
49	Transporte terrestre e por tubaxe	70	3	2	0	0	0	72	3	75
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	0	0	0	0	0	0	0	0	0
51	Transporte aéreo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	12	0	0	0	0	0	12	0	12
53	Actividades postais e de correos	8	12	0	0	0	0	8	12	20
55	Servizos de aloxamento	7	8	0	0	0	0	7	8	15
56	Servizos de comidas e bebidas	54	70	2	0	0	0	56	70	126
58	Edición	2	0	0	0	0	0	2	0	2
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	0	2	1	0	0	0	1	2	3
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	0	1	0	0	0	0	0	1	1
61	Telecomunicacións	2	1	0	0	0	0	2	1	3
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática	1	0	0	0	0	0	1	0	1
63	Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	2	1	0	0	1	0	3	1	4
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	1	1	0	0	0	0	1	1	2
68	Actividades inmobiliarias	0	1	0	0	0	0	0	1	1
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	0	0	0	0	0	0	0	0	0
70	Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	2	1	0	0	0	0	2	1	3
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	11	0	0	0	0	0	11	0	11
72	Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73	Publicidade e estudos de mercado	0	0	0	0	0	0	0	0	0
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	0	0	0	0	0	1	0	1	1
75	Actividades veterinarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0
77	Actividades de aluguer	7	1	0	0	0	0	7	1	8
78	Actividades relacionadas co emprego	2	0	0	0	0	0	2	0	2
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80	Actividades de seguranza e investigación	3	0	0	0	0	0	3	0	3
81	Servizos a edificios e actividades de xardinaría	14	30	0	0	0	0	14	30	44
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	97	98	3	0	0	0	100	98	198
85	Educación	12	15	0	0	0	0	12	15	27
86	Actividades sanitarias	27	138	2	4	0	0	29	142	171
87	Asistencia en establecementos residenciais	9	146	0	0	0	0	9	146	155
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	6	19	0	0	0	0	6	19	25
90	Actividades de creación artísticas e espectáculos	1	0	0	0	0	0	1	0	1
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	1	1	0	0	0	0	1	1	2
92	Actividades de xogos de azar e apostas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	5	3	0	0	0	0	5	3	8
94	Actividades asociativas	1	2	0	0	0	0	1	2	3
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	1	0	0	0	0	0	1	0	1
96	Outros servizos persoais	4	5	0	0	0	0	4	5	9
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	1	6	0	0	0	0	1	6	7
99	Actividades de organizacións e organismos extraterreitoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		1.817	854	38	8	7	3	1.862	865	2.727

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Informe da situación sociolaboral de Galicia. 2015

Cadro 10.11 Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo actividades económicas* por gravidade. Galicia 2014.

Pontevedra

		Leves		Graves		Mortais		Totais		
		Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1	Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	87	50	5	2	0	0	92	52	144
2	Silvicultura e explotacións forestais	93	4	4	0	0	0	97	4	101
3	Pesca e acuicultura	339	46	19	2	7	0	365	48	413
5	Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Outras industrias extractivas	40	0	0	0	0	0	40	0	40
9	Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	Industria da alimentación	375	481	4	3	0	0	379	484	863
11	Fabricación de bebidas	24	1	0	0	0	0	24	1	25
13	Industria téxtil	13	7	0	0	0	0	13	7	20
14	Confección de roupa de vestir	4	6	0	1	0	0	4	7	11
15	Industria do coiro e do calzado	5	2	0	0	0	0	5	2	7
16	Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	121	20	0	0	1	0	122	20	142
17	Industria do papel	27	2	1	0	0	0	28	2	30
18	Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	7	2	0	0	0	0	7	2	9
19	Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Industria química	21	1	1	0	0	0	22	1	23
21	Fabricación de produtos farmacéuticos	4	2	0	0	0	0	4	2	6
22	Fabricación de produtos de caucho e plásticos	74	14	1	0	0	0	75	14	89
23	Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	104	0	0	0	1	0	105	0	105
24	Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	81	4	0	1	0	0	81	5	86
25	Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	448	17	6	1	1	0	455	18	473
26	Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	1	0	1	0	0	0	2	0	2
27	Fabricación de material e equipamento eléctrico	7	2	0	0	0	0	7	2	9
28	Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	123	1	1	0	0	0	124	1	125
29	Fabricación de vehículos de motor, remolques e semiremolques	276	61	5	0	1	0	282	61	343
30	Fabricación doutro material de transporte	523	4	4	0	0	0	527	4	531
31	Fabricación de mobles	20	2	3	0	0	0	23	2	25
32	Outras industrias manufactureiras	4	0	1	0	0	0	5	0	5
33	Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	90	3	1	0	0	0	91	3	94
35	Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	9	0	0	0	0	0	9	0	9
36	Captación, depuración e distribución de auga	13	0	0	0	0	0	13	0	13
37	Recolla e tratamento de augas residuais	5	0	0	0	0	0	5	0	5
38	Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	69	9	1	0	0	0	70	9	79
39	Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	3	0	0	0	0	0	3	0	3
41	Construción de edificios	315	3	7	0	1	0	323	3	326
42	Enxeñaría civil	62	2	3	0	0	0	65	2	67
43	Actividades de construción especializada	345	8	12	0	2	0	359	8	367
45	Venda-reparación de vehículos de motor e motocicletas	198	7	2	0	0	0	200	7	207
46	Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	407	78	6	0	0	0	413	78	491
47	Comercio a retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	220	393	4	2	0	0	224	395	619
49	Transporte terrestre e por tubaxe	236	19	7	0	4	0	247	19	266
50	Transporte marítimo e por vías navegables interiores	14	1	0	0	0	0	14	1	15
51	Transporte aéreo	2	0	0	0	0	0	2	0	2
52	Almacenamento e actividades anexas ao transporte	214	15	1	0	0	0	215	15	230
53	Actividades postais e de correos	35	19	1	0	0	0	36	19	55
55	Servizos de aloxamento	29	61	0	2	0	0	29	63	92
56	Servizos de comidas e bebidas	165	197	1	1	0	0	166	198	364
58	Edición	0	2	0	0	0	0	0	2	2
59	Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	0	2	0	0	0	0	0	2	2
60	Actividades de programación e emisión de radio e televisión	3	1	0	0	0	0	3	1	4
61	Telecomunicacións	16	1	0	0	0	0	16	1	17
62	Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática	2	2	0	0	0	0	2	2	4
63	Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64	Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	8	8	0	0	0	0	8	8	16
65	Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	1	0	0	0	0	0	1	1
66	Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	3	4	0	0	0	0	3	4	7
68	Actividades inmobiliarias	5	1	0	0	0	0	5	1	6
69	Actividades xurídicas e de contabilidade	4	9	0	0	0	0	4	9	13
70	Actividades das sedes centrais, actividades consultoría de xestión empresarial	1	5	0	0	0	0	1	5	6
71	Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría, ensaios e análises técnicas	14	5	0	0	0	0	14	5	19
72	Investigación e desenvolvemento	5	3	0	0	0	0	5	3	8
73	Publicidade e estudos de mercado	11	4	0	0	0	0	11	4	15
74	Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	1	1	0	0	0	0	1	1	2
75	Actividades veterinarias	2	1	0	0	1	0	3	1	4
77	Actividades de aluguer	12	1	0	0	0	0	12	1	13
78	Actividades relacionadas co emprego	0	5	0	0	0	0	0	5	5
79	Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas co emprego	0	2	0	0	0	0	0	2	2
80	Actividades de seguranza e investigación	7	2	0	0	0	0	7	2	9
81	Servizos a edificios e actividades de xardinería	61	35	1	0	0	0	62	35	97
82	Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	11	4	0	0	0	0	11	4	15
84	Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	323	234	4	0	0	0	327	234	561
85	Educación	50	104	0	1	0	0	50	105	155
86	Actividades sanitarias	66	230	2	2	0	0	68	232	300
87	Asistencia en establecementos residenciais	16	117	0	0	0	0	16	117	133
88	Actividades de servizos sociais sen aloxamento	11	68	0	0	0	0	11	68	79
90	Actividades de creación artística e espectáculos	10	1	0	0	0	0	10	1	11
91	Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	5	1	0	0	0	0	5	1	6
92	Actividades de xogos de azar e apostas	3	2	0	0	0	0	3	2	5
93	Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	54	30	0	0	0	0	54	30	84
94	Actividades asociativas	9	7	1	0	0	0	10	7	17
95	Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	8	0	0	0	0	0	8	0	8
96	Outros servizos persoais	15	28	0	0	0	0	15	28	43
97	Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	2	26	0	1	0	0	2	27	29
99	Actividades de organización e organismos extrateritoriais	1	0	0	0	0	0	1	0	1
Total		5.991	2.491	110	19	19	0	6.120	2.510	8.630

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009
 Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

No cadro 10.12 ofrécese un resumo do antedito coas actividades numeradas de maior a menor sinistralidade ostentando o primeiro lugar o comercio ao retallo.

Cadro 10.12

Actividades con maior número de accidentes laborais con baixa no centro de traballo.

Galicia. 2015

Nº de orde	Actividade	Nº acc.
1	Comercio ao retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	1.911
2	Industria da alimentación	1.698
3	Actividades de construción especializada	1.695
4	Admón. Pública e Defensa; Seg. Social Obrigatoria	1.550
5	Comercio por xunto e interm, agás vehíc. motor	1.285
6	Servizos de comidas e bebidas	1.182
7	Construción de edificios	1.133
8	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	1.085
9	Actividades sanitarias	1.061
10	Pesca e acuicultura	979

Elaboración propia

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA

10.5. Distribución por distintas variables

Examínanse neste apartado os accidentes en función de diversas variables, permitindo unha visión que, nalgúns casos, pode ser simplemente descritiva, pero que posibilita resaltar algúns aspectos destacables. Onde se poida efectuar, e para unha visión clarificadora das cifras, é necesario poñelas en relación con outros parámetros, fundamentalmente no relativo á distribución real de efectivos.

Ao agrupar os accidentes segundo a forma en que se produciron (cadro 10.13) destacan, fundamentalmente, as cifras dos derivados de “sobreesforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións” que representan case o 39% do total e cuxa cualificación é claramente na súa maioría de carácter leve. Desagregáanse especificamente os sobreesforzos pola súa importancia cuantitativa.

Cadro 10.13

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo a forma do accidente por gravidade. Galicia 2015.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Contacto coa corrente eléctrica, lume e substancias perigosas	394	224	63,8	36,3	10	2	83,3	16,7	4	1	80,0	20,0	408	227	635	64,3	35,8
Afogamentos, sepultamentos	11	2	84,6	15,4	0	0	0,0	0,0	7	0	100,0	0,0	18	2	20	90,0	10,0
Caídas e golpes con esmagamentos contra obxectos inmóviles	4.115	2.219	65,0	35,0	105	35	75,0	25,0	6	1	85,7	14,3	4.226	2.255	6.481	65,2	34,8
Choques ou golpes contra obxectos en movemento	3.328	710	82,4	17,6	74	3	96,1	3,9	10	0	100,0	0,0	3.412	713	4.125	82,7	17,3
Contacto con axeite cortante ou punzante	1.858	633	74,6	25,4	22	3	88,0	12,0	1	0	100,0	0,0	1.881	636	2.517	74,7	25,3
Esmagamentos por atrapamento e amputacións	927	237	79,6	20,4	61	12	83,6	16,4	11	0	100,0	0,0	999	249	1.248	80,1	20,0
Sobreesforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións	6.620	3.233	67,2	32,8	9	5	64,3	35,7	0	0	0,0	0,0	6.629	3.238	9.867	67,2	32,8
Mordeduras, patadas e picaduras	197	162	54,9	45,1	2	3	40,0	60,0	0	0	0,0	0,0	199	165	364	54,7	45,3
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	36	7	83,7	16,3	18	10	64,3	35,7	18	1	94,7	5,3	72	18	90	80,0	20,0
Outros contactos	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	100,0	0,0	2	0	2	100,0	0,0
Total	17.487	7.427	70,2	29,8	301	73	80,5	19,5	58	3	95,1	4,9	17.846	7.503	25.349	70,4	29,6

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Sobreesforzos	6.511	3.181	67,2	32,8	9	5	64,3	35,7	0	0	0,0	0,0	6.520	3.186	9.706	67,2	32,8

Pola importancia numérica e a heteroxeneidade do grupo 7 faise a desagregación dos accidentes por sobreesforzos

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA

Na distribución dos accidentes pola natureza da lesión (cadro 10.14) pode observarse que máis do 57% dos accidentes leves son torceduras, escordaduras e distensións e no 28,6% prodúcense lesións superficiais e feridas abertas. Máis do 46% dos accidentes graves correspóndense con fracturas. Nos accidentes con resultado de morte, as lesións múltiples teñen a maior cifra.

Cadro 10.14

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo a natureza da lesión por gravidade. Galicia 2015.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Lesións superficiais e feridas abertas	5.517	1.734	76,1	23,9	31	4	88,6	11,4	0	0	0,0	0,0	5.548	1.738	7.286	76,2	23,9
Fracturas de ósos	1.591	485	76,6	23,4	136	38	78,2	21,8	0	0	0,0	0,0	1.727	523	2.250	76,8	23,2
Torceduras, escordaduras e distensións	9.579	4.869	66,3	33,7	17	7	70,8	29,2	0	0	0,0	0,0	9.596	4.876	14.472	66,3	33,7
Amputacións traumáticas	63	6	91,3	8,7	37	7	84,1	15,9	1	0	100,0	0,0	101	13	114	88,6	11,4
Conmocións e lesións internas	177	36	83,1	16,9	21	2	91,3	8,7	8	0	100,0	0,0	206	38	244	84,4	15,6
Queimaduras, escaldaduras e conxelacións	273	159	63,2	36,8	10	2	83,3	16,7	2	0	100,0	0,0	285	161	446	63,9	36,1
Envenenamentos e infeccións	30	34	46,9	53,1	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	30	34	64	46,9	53,1
Afogamentos e asfixias	5	6	45,5	54,6	0	0	0,0	0,0	7	0	100,0	0,0	12	6	18	66,7	33,3
Efectos do ruído, vibracións e presión	8	4	66,7	33,3	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	8	4	12	66,7	33,3
Ambiente térmico e radiacións	50	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	50	0	50	100,0	0,0
Danos psicolóxicos e choques traumáticos	18	21	46,2	53,9	0	0	0,0	0,0	2	0	100,0	0,0	20	21	41	48,8	51,2
Lesións múltiples	137	62	68,8	31,2	28	2	93,3	6,7	19	2	90,5	9,5	184	66	250	73,6	26,4
Infartos, derrames e outras patoloxías non traumáticas	38	10	79,2	20,8	18	10	64,3	35,7	18	1	94,7	5,3	74	21	95	77,9	22,1
Outras non incluídas ou sen especificar	1	1	50,0	50,0	3	1	75,0	25,0	1	0	100,0	0,0	5	2	7	71,4	28,6
Total	17.487	7.427	70,2	29,8	301	73	80,5	19,5	58	3	95,1	4,9	17.846	7.503	25.349	70,4	29,6

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

O seguinte cadro efectúa unha distribución pola parte do corpo lesionada (cadro 10.15), que, lóxicamente, varía en función das consecuencias do accidente resaltando as mans como a parte máis afectada por accidentes.

Cadro 10.15

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo a parte do corpo lesionada por gravidade. Galicia 2015.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Cabeza	204	59	77,6	22,4	10	1	90,9	9,1	2	0	100,0	0,0	216	60	276	78,3	21,7
Cráneo	84	32	72,4	27,6	15	6	71,4	28,6	6	0	100,0	0,0	105	38	143	73,4	26,6
Cara (agás ollos)	239	74	76,4	23,6	6	1	85,7	14,3	0	0	0,0	0,0	245	75	320	76,6	23,4
Ollos	698	108	86,6	13,4	17	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	715	108	823	86,9	13,1
Pescozo	563	458	55,1	44,9	4	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	567	458	1.025	55,3	44,7
Lombo	3.008	1.355	68,9	31,1	27	2	93,1	6,9	0	0	0,0	0,0	3.035	1.357	4.392	69,1	30,9
Tórax	926	234	79,8	20,2	33	6	84,6	15,4	18	1	94,7	5,3	977	241	1.218	80,2	19,8
Extremidades superiores (agás mans)	2.236	1.154	66,0	34,0	17	7	70,8	29,2	0	0	0,0	0,0	2.253	1.161	3.414	66,0	34,0
Mans	4.194	1.807	69,9	30,1	61	20	75,3	24,7	0	0	0,0	0,0	4.255	1.827	6.082	70,0	30,0
Extremidades inferiores (agás pés)	3.675	1.437	71,9	28,1	57	18	76,0	24,0	0	0	0,0	0,0	3.732	1.455	5.187	72,0	28,1
Pés	1.261	497	71,7	28,3	16	5	76,2	23,8	0	0	0,0	0,0	1.277	502	1.779	71,8	28,2
Lesións múltiples	399	212	65,3	34,7	37	7	84,1	15,9	32	2	94,1	5,9	468	221	689	67,9	32,1
Outras non incluídas ou sen especificar	0	0	0,0	0,0	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	1	100,0	0,0
Total	17.487	7.427	70,2	29,8	301	73	80,5	19,5	58	3	95,1	4,9	17.846	7.503	25.349	70,4	29,6

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

En canto á relación entre os accidentes e a idade do accidentado (cadro 10.16), o intervalo entre 35 e 44 anos é a que padece máis do 32% dos accidentes. No que a accidentes mortais se refire, a partir dos 35 anos sófrefe máis do 87% dos accidentes desta cualificación.

Cadro 10.16
Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo idade por gravidade. Galicia 2015.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Menor de 16 anos	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	1	100,0	0,0
De 16 a 19 anos	117	35	77,0	23,0	0	1	0,0	100,0	0	0	0,0	0,0	117	36	153	76,5	23,5
De 20 a 24 anos	903	280	76,3	23,7	11	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	916	280	1.196	76,6	23,4
De 25 a 34 anos	4.157	1.404	74,8	25,3	48	5	90,6	9,4	6	0	100,0	0,0	4.211	1.409	5.620	74,9	25,1
De 35 a 44 anos	5.892	2.166	73,1	26,9	85	11	88,5	11,5	11	2	84,6	15,4	5.988	2.179	8.167	73,3	26,7
De 45 a 54 anos	4.312	2.206	66,2	33,8	96	17	85,0	15,0	23	0	100,0	0,0	4.431	2.223	6.654	66,6	33,4
De 55 a 65 anos	2.091	1.323	61,3	38,8	61	39	61,0	39,0	16	1	94,1	5,9	2.168	1.363	3.531	61,4	38,6
Maior de 65 anos	14	13	51,9	48,2	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	14	13	27	51,9	48,2
Total	17.487	7.427	70,2	29,8	301	73	80,5	19,5	58	3	95,1	4,9	17.846	7.503	25.349	70,4	29,6

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

A distribución da sinistralidade en función do cadro de persoal da empresa (cadro 10.17) da unha idea similar á da poboación ocupada en Galicia na pequena empresa, tal e como se pode contemplar noutros apartados deste informe, podéndose observar claramente como destaca en todas as cualificacións o número de accidentes nas empresas de 5 a 25 traballadores, significándose nos mortais nos que nas empresas con cadro de persoal de menos de 25 traballadores supoñen máis do 76%.

Cadro 10.17
Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo o cadro de persoal por gravidade. Galicia 2015.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Conta propia	810	344	70,2	29,8	44	19	69,8	30,2	3	0	100,0	0,0	857	363	1.220	70,3	29,8
De 1 a 4	2.578	693	78,8	21,2	48	7	87,3	12,7	14	1	93,3	6,7	2.640	701	3.341	79,0	21,0
De 5 a 25	5.510	1.148	82,8	17,2	116	8	93,6	6,5	20	2	90,9	9,1	5.646	1.158	6.804	83,0	17,0
De 26 a 50	2.473	644	79,3	20,7	37	7	84,1	15,9	10	0	100,0	0,0	2.520	651	3.171	79,5	20,5
De 51 a 100	2.074	929	69,1	30,9	17	2	89,5	10,5	4	0	100,0	0,0	2.095	931	3.026	69,2	30,8
De 101 a 250	1.965	1.280	60,6	39,5	12	8	60,0	40,0	3	0	100,0	0,0	1.980	1.288	3.268	60,6	39,4
De 251 a 500	856	751	53,3	46,7	9	3	75,0	25,0	3	0	100,0	0,0	868	754	1.622	53,5	46,5
De 501 a 1.000	474	518	47,8	52,2	10	3	76,9	23,1	0	0	0,0	0,0	484	521	1.005	48,2	51,8
Máis de 1.000	747	1.120	40,0	60,0	8	16	33,3	66,7	1	0	100,0	0,0	756	1.136	1.892	40,0	60,0
Total	17.487	7.427	70,2	29,8	301	73	80,5	19,5	58	3	95,1	4,9	17.846	7.503	25.349	70,4	29,6

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Nos seguintes cadros 10.18 e 10.19 examínanse os accidentes segundo a antigüidade na empresa e no posto de traballo, sendo difícil extraer conclusións concretas sen comparar co dato da distribución da poboación asalariada.

Cadro 10.18
Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa por gravidade. Galicia 2015.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Menos de 3 meses	3.223	1.285	71,5	28,5	57	8	87,7	12,3	12	0	100,0	0,0	3.292	1.293	4.585	71,8	28,2
3 meses a 6 meses	1.985	748	72,6	27,4	32	3	91,4	8,6	6	0	100,0	0,0	2.023	751	2.774	72,9	27,1
6 meses a 1 ano	1.516	487	75,7	24,3	23	2	92,0	8,0	4	0	100,0	0,0	1.543	489	2.032	75,9	24,1
1 ano a 3 anos	2.405	951	71,7	28,3	46	17	73,0	27,0	6	0	100,0	0,0	2.457	968	3.425	71,7	28,3
Máis de 3 anos	8.358	3.956	67,9	32,1	143	43	76,9	23,1	30	3	90,9	9,1	8.531	4.002	12.533	68,1	31,9
Total	17.487	7.427	70,2	29,8	301	73	80,5	19,5	58	3	95,1	4,9	17.846	7.503	25.349	70,4	29,6

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 10.19

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por gravidade. Galicia 2015.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Menos de 3 meses	3.110	1.285	70,76	29,24	58	8	87,88	12,12	11	0	100,00	0,00	3.179	1.293	4.472	71,09	28,91
De 3 meses a 6 meses	2.067	758	73,17	26,83	33	4	89,19	10,81	7	0	100,00	0,00	2.107	762	2.869	73,44	26,56
De 6 meses a 1 ano	1.580	525	75,06	24,94	24	2	92,31	7,69	6	0	100,00	0,00	1.610	527	2.137	75,34	24,66
De 1 ano a 3 anos	2.474	987	71,48	28,52	45	23	66,18	33,82	4	0	100,00	0,00	2.523	1.010	3.533	71,41	28,59
Máis de 3 anos	8.256	3.872	68,07	31,93	141	36	79,66	20,34	30	3	90,91	9,09	8.427	3.911	12.338	68,30	31,70
Total	17.487	7.427	70,19	29,81	301	73	80,48	19,52	58	3	95,08	4,92	17.846	7.503	25.349	70,40	29,60

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

En canto á hora de traballo en que se producen os accidentes (cadro 10.20) destacan as primeiras horas no total de accidentes. No referente ás horas do día en que se producen os accidentes (cadro 10.21) obsérvase que a franxa entre as 8 e as 12 horas é a que máis accidentes reflicte.

Cadro 10.20

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo a hora do traballo por gravidade. Galicia 2015.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Primeira	2.227	1.274	63,6	36,4	34	12	73,9	26,1	6	1	85,7	14,3	2.267	1.287	3.554	63,8	36,2
Segunda	3.148	1.539	67,2	32,8	47	11	81,0	19,0	8	0	100,0	0,0	3.203	1.550	4.753	67,4	32,6
Terceira	2.848	1.231	69,8	30,2	48	11	81,4	18,6	12	0	100,0	0,0	2.908	1.242	4.150	70,1	29,9
Quarta	2.456	1.154	68,0	32,0	35	5	87,5	12,5	10	0	100,0	0,0	2.501	1.159	3.660	68,3	31,7
Quinta	1.832	728	71,6	28,4	45	12	79,0	21,1	5	0	100,0	0,0	1.882	740	2.622	71,8	28,2
Sexta	1.982	634	75,8	24,2	40	8	83,3	16,7	5	0	100,0	0,0	2.027	642	2.669	76,0	24,1
Sétima	1.665	488	77,3	22,7	28	7	80,0	20,0	6	1	85,7	14,3	1.699	496	2.195	77,4	22,6
Oitava	1.072	284	79,1	20,9	17	4	81,0	19,1	3	1	75,0	25,0	1.092	289	1.381	79,1	20,9
Novena	112	31	78,3	21,7	5	1	83,3	16,7	1	0	100,0	0,0	118	32	150	78,7	21,3
Décima	48	27	64,0	36,0	2	1	66,7	33,3	1	0	100,0	0,0	51	28	79	64,6	35,4
Undécima	43	10	81,1	18,9	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	43	10	53	81,1	18,9
Duodécima	36	16	69,2	30,8	0	0	0,0	0,0	1	0	100,0	0,0	37	16	53	69,8	30,2
Maior da duodécima	18	11	62,1	37,9	0	1	0,0	100,0	0	0	0,0	0,0	18	12	30	60,0	40,0
Total	17.487	7.427	70,2	29,8	301	73	80,5	19,5	58	3	95,1	4,9	17.846	7.503	25.349	70,4	29,6

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 10.21

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo a hora do día por gravidade. Galicia 2015.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
De 0 a 6 horas	1.070	332	76,3	23,7	17	4	81,0	19,1	8	0	100,0	0,0	1.095	336	1.431	76,5	23,5
6-8 horas	1.091	630	63,4	36,6	18	3	85,7	14,3	4	0	100,0	0,0	1.113	633	1.746	63,8	36,3
8-10 horas	3.479	1.549	69,2	30,8	50	15	76,9	23,1	6	1	85,7	14,3	3.535	1.565	5.100	69,3	30,7
10-12 horas	4.053	1.597	71,7	28,3	61	15	80,3	19,7	13	0	100,0	0,0	4.127	1.612	5.739	71,9	28,1
12-14 horas	1.560	900	63,4	36,6	32	6	84,2	15,8	4	0	100,0	0,0	1.596	906	2.502	63,8	36,2
14-16 horas	1.882	653	74,2	25,8	44	8	84,6	15,4	3	1	75,0	25,0	1.929	662	2.591	74,5	25,6
16-18 horas	2.531	665	79,2	20,8	39	13	75,0	25,0	12	0	100,0	0,0	2.582	678	3.260	79,2	20,8
18-20 horas	1.022	612	62,6	37,5	23	5	82,1	17,9	3	1	75,0	25,0	1.048	618	1.666	62,9	37,1
20-22 horas	507	355	58,8	41,2	10	2	83,3	16,7	3	0	100,0	0,0	520	357	877	59,3	40,7
22-24 horas	292	134	68,5	31,5	7	2	77,8	22,2	2	0	100,0	0,0	301	136	437	68,9	31,1
Total	17.487	7.427	70,2	29,8	301	73	80,5	19,5	58	3	95,1	4,9	17.846	7.503	25.349	70,4	29,6

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Se nos fixamos nos días en que ocorren os accidentes, o luns segue a ser o día en que a súa frecuencia é maior, descendendo ao longo da semana sen que sexan significativos os datos do sábado e domingo polo descenso de poboación que presta servizos neses días (cadro 10.22).

Cadro 10.22
Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo o día da semana por gravidade. Galicia 2015.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Luns	3.933	1.474	72,7	27,3	55	16	77,5	22,5	13	0	100,0	0,0	4.001	1.490	5.491	72,9	27,1
Martes	3.365	1.304	72,1	27,9	60	12	83,3	16,7	13	2	86,7	13,3	3.438	1.318	4.756	72,3	27,7
Mércores	3.248	1.277	71,8	28,2	55	9	85,9	14,1	9	0	100,0	0,0	3.312	1.286	4.598	72,0	28,0
Xoves	2.962	1.163	71,8	28,2	48	9	84,2	15,8	7	1	87,5	12,5	3.017	1.173	4.190	72,0	28,0
Venres	2.782	1.199	69,9	30,1	56	15	78,9	21,1	11	0	100,0	0,0	2.849	1.214	4.063	70,1	29,9
Sábado	773	647	54,4	45,6	18	9	66,7	33,3	5	0	100,0	0,0	796	656	1.452	54,8	45,2
Domingo	424	363	53,9	46,1	9	3	75,0	25,0	0	0	0,0	0,0	433	366	799	54,2	45,8
Total	17.487	7.427	70,2	29,8	301	73	80,5	19,5	58	3	95,1	4,9	17.846	7.503	25.349	70,4	29,6

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Polo que ao tipo de contrato se refire os traballadores con contrato indefinido vense afectados en maior medida que os de contrato temporal, aínda que é preciso examinar a distribución por este concepto da poboación asalariada (Cadros 10.23 e 10.24) o que leva á conclusión de que, en proporción, sofren máis accidentes os traballadores que teñen subscrito contrato temporal.

Cadro 10.23
Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo o tipo de contrato por gravidade. Galicia 2015.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Indefinidos	10.129	4.429	69,6	30,4	154	36	81,1	19,0	32	3	91,4	8,6	10.315	4.468	14.783	69,8	30,2
Temporais	6.548	2.654	71,2	28,8	103	18	85,1	14,9	23	0	100,0	0,0	6.674	2.672	9.346	71,4	28,6
Autónomos*	810	344	70,2	29,8	44	19	69,8	30,2	3	0	100,0	0,0	857	363	1.220	70,3	29,8
Total	17.487	7.427	70,2	29,8	301	73	80,5	19,5	58	3	95,1	4,9	17.846	7.503	25.349	70,4	29,6

(*) Traballadores autónomos coas contingencias profesionais cubertas
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 10.24
Poboación ocupada asalariada segundo tipo de contrato⁽¹⁾. Galicia 2015

	Nº	%
Contrato indefinido	605,2	74,5
Contrato temporal	207,1	25,5
Total	812,3	100,0

Elaboración propia.
(1) Datos en miles media anual.
Fonte: INE, EPA.

Tendo en conta a categoría dos traballadores accidentados, os artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureiras e construción sofren o 30% dos accidentes (Cadro 10.25)

Cadro 10.25

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo a categoría profesional* por gravidade. Galicia 2015.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Ocupacións elementais	3.955	2.057	65,8	34,2	52	20	72,2	27,8	5	1	83,3	16,7	4.012	2.078	6.090	65,9	34,1
Operadores de instalacións e maquinaria, e montadores	2.879	179	94,2	5,9	58	1	98,3	1,7	15	0	100,0	0,0	2.952	180	3.132	94,3	5,8
Artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureras e a construción (agás operadores de instalacións)	6.825	774	89,8	10,2	104	5	95,4	4,6	17	0	100,0	0,0	6.946	779	7.725	89,9	10,1
Traballadores cualificados no sector agrícola, gandeiro, forestal e pesqueiro	1.329	289	82,1	17,9	58	15	79,5	20,6	7	0	100,0	0,0	1.394	304	1.698	82,1	17,9
Traballadores de servizos de restauración, persoais, protección e vendedores	1.534	2.996	33,9	66,1	9	15	37,5	62,5	7	1	87,5	12,5	1.550	3.012	4.562	34,0	66,0
Empregados contables, administrativos e outros empregados de oficina	233	322	42,0	58,0	6	1	85,7	14,3	1	0	100,0	0,0	240	323	563	42,6	57,4
Técnicos; profesionais de apoio	504	201	71,5	28,5	8	0	100,0	0,0	0	1	0,0	100,0	512	202	714	71,7	28,3
Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	167	585	22,2	77,8	6	15	28,6	71,4	4	0	100,0	0,0	177	600	777	22,8	77,2
Directores e xerentes	61	24	71,8	28,2	0	1	0,0	100,0	2	0	100,0	0,0	63	25	88	71,6	28,4
Ocupacións militares	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Total	17.487	7.427	70,2	29,8	301	73	80,5	19,5	58	3	95,1	4,9	17.846	7.503	25.349	70,4	29,6

*Codificación da clasificación nacional de ocupacións (CNO) 2011.
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Distínguense no cadro 10.26 os traballadores accidentados pola súa nacionalidade, desagregados por cualificacións e provincias, estando condicionadas as súas cifras polo número de traballadores de cada unha delas.

Cadro 10.26

Accidentes laborales con baixa en xornada de traballo segundo nacionalidade do traballador por gravidade. Galicia 2015.

	Leves				Graves				Mortais				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Europa	17.082	7.305	70,05	29,95	297	73	80,27	19,73	56	3	94,92	5,08	17.435	7.381	24.816	70,26	29,74
España	16.550	7.228	69,60	30,40	287	73	79,72	20,28	55	3	94,83	5,17	16.892	7.304	24.196	69,81	30,19
Alemaña	6	1	85,71	14,29	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	1	7	85,71	14,29
Bielorusia	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Bulgaria	14	4	77,78	22,22	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	15	4	19	78,95	21,05
Francia	4	1	80,00	20,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	1	5	80,00	20,00
Italia	14	2	87,50	12,50	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	14	2	16	87,50	12,50
Lituania	2	1	66,67	33,33	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	1	3	66,67	33,33
Moldavia	4	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
Países Baixos	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	1	2	50,00	50,00
Polonia	8	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
Portugal	305	38	88,92	11,08	3	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	309	38	347	89,05	10,95
Reino Unido	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Romanía	159	28	85,03	14,97	5	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	164	28	192	85,42	14,58
Serbia	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Ucraina	5	1	83,33	16,67	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	1	7	85,71	14,29
Resto de Europa	4	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
Asia	14	5	73,68	26,32	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	14	5	19	73,68	26,32
Indonesia	8	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	8	0	8	100,00	0,00
Xapón	0	1	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	1	1	0,00	100,00
Paquistán	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Rusia	2	4	33,33	66,67	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	4	6	33,33	66,67
Xordania	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Rusia	2	1	66,67	33,33	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	1	3	66,67	33,33
Resto de Asia	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
África	189	21	90,00	10,00	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	193	21	214	90,19	9,81
Alxeria	6	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	0	6	100,00	0,00
Angola	2	1	66,67	33,33	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	1	3	66,67	33,33
Cabo Verde	5	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
Camerún	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Gana	10	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	10	0	10	100,00	0,00
Malí	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
Marrocos	94	17	84,68	15,32	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	95	17	112	84,82	15,18
Mauritania	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Mozambique	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Nixeria	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Senegal	55	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	57	0	57	100,00	0,00
Serra Leoa	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Tunisia	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Resto de África	2	3	40,00	60,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	3	5	40,00	60,00
América	202	96	67,79	32,21	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	204	96	300	68,00	32,00
Arxentina	22	10	68,75	31,25	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	22	10	32	68,75	31,25
Bolivia	10	2	83,33	16,67	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	10	2	12	83,33	16,67
Brasil	24	24	50,00	50,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	26	24	50	52,00	48,00
Chile	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Colombia	37	16	69,81	30,19	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	37	16	53	69,81	30,19
Cuba	10	3	76,92	23,08	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	10	3	13	76,92	23,08
Ecuador	9	4	69,23	30,77	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	9	4	13	69,23	30,77
Estados Unidos	4	1	80,00	20,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	4	1	5	80,00	20,00
México	2	2	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	2	4	50,00	50,00
Nicaragua	1	1	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	1	2	50,00	50,00
República Dominicana	10	10	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	10	10	20	50,00	50,00
Paraguay	6	5	54,55	45,45	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	6	5	11	54,55	45,45
Perú	33	5	86,84	13,16	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	33	5	38	86,84	13,16
Uruguai	19	5	79,17	20,83	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	19	5	24	79,17	20,83
Venezuela	8	8	50,00	50,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	8	8	16	50,00	50,00
Resto América	5	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	5	0	5	100,00	0,00
Total	17.487	7.427	70,19	29,81	301	73	80,48	19,52	58	3	95,08	4,92	17.846	7.503	25.349	70,40	29,60

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

10.6. Exame específico dos accidentes mortais

Neste apartado, examínanse especificamente os accidentes mortais ocorridos en 2015, supoñendo, por tanto, unha concreción dos datos referidos a eles dentro da exposición global da sinistralidade de apartados anteriores. Nas provincias da Coruña e Pontevedra producíronse, 29 e 22 accidentes mortais respectivamente, o que supón o 76% do total (cadro 10.27).

Cadro 10.27

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo e in itinere por provincias. Galicia 2015.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra							Totais		
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres	
En xornada de traballo	26	0	100,0	0,0	6	0	100,0	0,0	7	3	70,0	30,0	19	0	100,0	0,0	58	3	61	95,1	4,9	
In itinere	1	2	33,3	66,7	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	2	1	66,7	33,3	3	3	6	50,0	50,0	
Total	27	2	93,1	6,9	6	0	100,0	0,0	7	3	70,0	30,0	21	1	95,5	4,6	61	6	67	91,0	9,0	

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Se ben os accidentes en xornada laboral teñen a cifra superior, destacan os accidentes mortais ocorridos en desprazamentos na xornada laboral (cadro 10.28) que ofrecen unha cifra similar.

Cadro 10.28

Accidentes laborales mortais segundo o lugar do accidente e provincias. Galicia 2015.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
No centro ou lugar de traballo habitual	11	0	100,00	0,00	2	0	100,0	0,0	6	3	66,7	33,3	7	0	100,0	0,0	26	3	29	89,7	10,3
En desprazamento na xornada laboral	12	0	100,00	0,00	4	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	11	0	100,0	0,0	28	0	28	100,0	0,0
In itinere	1	2	33,33	66,67	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	2	1	66,7	33,3	3	3	6	50,0	50,0
Noutro centro ou lugar de traballo	3	0	100,00	0,00	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	100,0	0,0	4	0	4	100,0	0,0
Total	27	2	93,10	6,90	6	0	100,0	0,0	7	3	70,0	30,0	21	1	95,5	4,6	61	6	67	91,0	9,0

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

En termos absolutos, o cadro 10.29 amosa que o sector servizos representa o maior número de accidentes mortais ocorridos en 2015. Se o relacionamos coa poboación asalariada (ver *cadro 10.5a*), isto nos indica que a pesca ofrece unha gran desproporción de accidentes mortais en relación coa poboación nela ocupada.

Cadro 10.29

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo por sectores de actividade por provincias. Galicia 2015.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Agricultura	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	3	100,00	0,00
Pesca	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	7	0	100,00	0,00	10	0	10	100,00	0,00
Industria	6	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	1	66,67	33,33	4	0	100,00	0,00	13	1	14	92,86	7,14
Construción	5	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	100,00	0,00	3	0	100,00	0,00	11	0	11	100,00	0,00
Servizos	10	0	100,00	0,00	4	0	100,00	0,00	2	2	50,00	50,00	5	0	100,00	0,00	21	2	23	91,30	8,70
Total	26	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	7	3	70,00	30,00	19	0	100,00	0,00	58	3	61	95,08	4,92

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Nas cualificacións mortais destacan os infartos e outras patoloxías non traumáticas (Cadro 10.30)

Cadro 10.30

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo a forma do accidente por provincias. Galicia 2015.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Contacto coa corrente eléctrica, lume e substancias perigosas	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	1	0,0	100,0	3	0	100,0	0,0	4	1	5	80,0	20,0
Afogados, sepultamentos	3	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	4	0	100,0	0,0	7	0	7	100,0	0,0
Caidas e golpes con esmagamentos contra obxectos inmóviles	4	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	0	1	0,0	100,0	1	0	100,0	0,0	6	1	7	85,7	14,3
Choques ou golpes contra obxectos en movemento	3	0	100,0	0,0	3	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	3	0	100,0	0,0	10	0	10	100,0	0,0
Contacto con avante cortante ou punzante	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	1	100,0	0,0
Esmagamentos por atrapamentos e amputacións	5	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	3	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	11	0	11	100,0	0,0
Sobreesforzos, trauma psíquico e exposicións a radiacións	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Mordeduras, patadas, picaduras	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	9	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	3	1	75,0	25,0	5	0	100,0	0,0	18	1	19	94,7	5,3
Outros contactos	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	100,0	0,0	1	0	1	100,0	0,0
Total	26	0	100,0	0,0	6	0	100,0	0,0	7	3	70,0	30,0	19	0	100,0	0,0	58	3	61	95,1	4,9

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Examínanse nos seguintes cadros distintas variables na ocorrencia dos accidentes mortais (cadros 10.31 a 10.36).

Cadro 10.31

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo a natureza da lesión por provincias. Galicia 2015.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Lesións superficiais e feridas abertas	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Fracturas de ósos	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Torceduras, escordaduras e distensións	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Amputacións traumáticas	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	1	100,0	0,0
Conmocións e lesións internas	4	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	8	0	8	100,0	0,0
Queimaduras, escaldaduras e conxelación	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	100,0	0,0	2	0	2	100,0	0,0
Envenenamentos e infeccións	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Afogados e asfixias	3	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	4	0	100,0	0,0	7	0	7	100,0	0,0
Efectos do ruído, vibracións e presión	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Ambiente térmico e radiacións	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Danos psicolóxicos e choques traumáticos	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	2	0	100,0	0,0	2	0	2	100,0	0,0
Lesións múltiples	8	0	100,0	0,0	3	0	100,0	0,0	3	2	60,0	40,0	5	0	100,0	0,0	19	2	21	90,5	9,5
Infartos, derrames e outras patoloxías non traumáticas	9	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	3	1	75,0	25,0	5	0	100,0	0,0	18	1	19	94,7	5,3
Outras non incluídas ou sen especificar	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	100,0	0,0	1	0	1	100,0	0,0
Total	26	0	100,0	0,0	6	0	100,0	0,0	7	3	70,0	30,0	19	0	100,0	0,0	58	3	61	95,1	4,9

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 10.32

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo a parte do corpo lesionada por provincias. Galicia 2015.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Cabeza	1	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	2	0	2	100,0	0,0
Cranio	1	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	3	0	100,0	0,0	6	0	6	100,0	0,0
Cara (agás ollos)	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Ollos	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Pescozo	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Lombo	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Tórax	9	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	4	1	80,0	20,0	4	0	100,0	0,0	18	1	19	94,7	5,3
Extremidades superiores (agás mans)	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Mans	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Extremidades inferiores (agás pés)	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Pés	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Lesións múltiples	15	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	3	2	60,0	40,0	12	0	100,0	0,0	32	2	34	94,1	5,9
Outras non incluídas ou sen especificar	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Total	26	0	100,0	0,0	6	0	100,0	0,0	7	3	70,0	30,0	19	0	100,0	0,0	58	3	61	95,1	4,9

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 10.33

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo nacionalidade do traballador por provincias. Galicia 2015.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
EUROPA	24	0	100,0	0,0	6	0	100,0	0,0	7	3	70,0	30,0	19	0	100,0	0,0	56	3	59	94,9	5,1
España	24	0	100,0	0,0	6	0	100,0	0,0	7	3	70,0	30,0	18	0	100,0	0,0	55	3	58	94,8	5,2
Resto de Europa	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	100,0	0,0	1	0	1	100,0	0,0
ASIA	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
ÁFRICA	2	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	2	0	2	100,0	0,0
AMÉRICA	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Total	26	0	100,0	0,0	6	0	100,0	0,0	7	3	70,0	30,0	19	0	100,0	0,0	58	3	61	95,1	4,9

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 10.34

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a hora do traballo por provincias. Galicia 2015.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Primeira	2	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	2	1	66,7	33,3	2	0	100,0	0,0	6	1	7	85,7	14,3
Segunda	6	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	2	0	100,0	0,0	8	0	8	100,0	0,0
Terceira	7	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	100,0	0,0	4	0	100,0	0,0	12	0	12	100,0	0,0
Quarta	3	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	3	0	100,0	0,0	10	0	10	100,0	0,0
Quinta	2	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	2	0	100,0	0,0	5	0	5	100,0	0,0
Sexta	2	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	2	0	100,0	0,0	5	0	5	100,0	0,0
Sétima	2	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	2	1	66,7	33,3	1	0	100,0	0,0	6	1	7	85,7	14,3
Oitava	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	1	0,0	100,0	3	0	100,0	0,0	3	1	4	75,0	25,0
Novena	0	0	0,0	0,0	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	1	100,0	0,0
Décima	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	1	100,0	0,0
Undécima	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Duodécima	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	1	100,0	0,0
Maíor da duodécima	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Total	26	0	100,0	0,0	6	0	100,0	0,0	7	3	70,0	30,0	19	0	100,0	0,0	58	3	61	95,1	4,9

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 10.35

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo a hora do día por provincias. Galicia 2015.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
De 0 a 6 horas	2	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	5	0	100,0	0,0	8	0	8	100,0	0,0
6-8 horas	3	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	4	0	4	100,0	0,0
8-10 horas	4	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	1	50,0	50,0	1	0	100,0	0,0	6	1	7	85,7	14,3
10-12 horas	6	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	4	0	100,0	0,0	13	0	13	100,0	0,0
12-14 horas	3	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	4	0	4	100,0	0,0
14-16 horas	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	1	50,0	50,0	1	0	100,0	0,0	3	1	4	75,0	25,0
16-18 horas	5	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	4	0	100,0	0,0	12	0	12	100,0	0,0
18-20 horas	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	1	0,0	100,0	2	0	100,0	0,0	3	1	4	75,0	25,0
20-22 horas	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	2	0	100,0	0,0	3	0	3	100,0	0,0
22-24 horas	0	0	0,0	0,0	1	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	2	0	2	100,0	0,0
Total	26	0	100,0	0,0	6	0	100,0	0,0	7	3	70,0	30,0	19	0	100,0	0,0	58	3	61	95,1	4,9

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 10.36

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo o día da semana por provincias. Galicia 2015.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Luns	4	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	3	0	100,0	0,0	6	0	100,0	0,0	13	0	13	100,0	0,0
Martes	6	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	2	2	50,0	50,0	3	0	100,0	0,0	13	2	15	86,7	13,3
Mércores	6	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	3	0	100,0	0,0	9	0	9	100,0	0,0
Xoves	3	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	0	1	0,0	100,0	3	0	100,0	0,0	7	1	8	87,5	12,5
Venres	6	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	3	0	100,0	0,0	11	0	11	100,0	0,0
Sábado	1	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	5	0	5	100,0	0,0
Domingo	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Total	26	0	100,0	0,0	6	0	100,0	0,0	7	3	70,0	30,0	19	0	100,0	0,0	58	3	61	95,1	4,9

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ESGA.

Resalta, no cadro 10.37, que os traballadores con contratos temporais que representan o 25,5% do total, sofren máis do 37% dos accidentes mortais.

Cadro 10.37

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo o tipo de contrato por provincias. Galicia 2015.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Indefinidos	15	0	100,0	0,0	4	0	100,0	0,0	3	3	50,0	50,0	10	0	100,0	0,0	32	3	35	91,4	8,6
Temporais	10	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	4	0	100,0	0,0	9	0	100,0	0,0	23	0	23	100,0	0,0
Autónomos*	1	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	3	0	3	100,0	0,0
Total	26	0	100,0	0,0	6	0	100,0	0,0	7	3	70,0	30,0	19	0	100,0	0,0	58	3	61	95,1	4,9

(*) Traballadores autónomos coas contingencias profesionais cubertas
Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 10.38

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo a análise da causa por provincias. Galicia 2015.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Accidentes de tráfico	3	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	3	0	100,0	0,0	8	0	8	100,0	0,0
Infartos e outras patoloxías non traumáticas	9	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	3	1	75,0	25,0	5	0	100,0	0,0	18	1	19	94,7	5,3
Outras causas	14	0	100,0	0,0	3	0	100,0	0,0	4	2	66,7	33,3	11	0	100,0	0,0	32	2	34	94,1	5,9
Total	26	0	100,0	0,0	6	0	100,0	0,0	7	3	70,0	30,0	19	0	100,0	0,0	58	3	61	95,1	4,9

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Tamén nos accidentes mortais (cadro 10.39), é a partir dos 45 anos cando se sofre o maior número destes. Aínda que isto non é claramente representativo do risco, a constatación de que, manifestamente, o maior número ocorre a aqueles traballadores con antigüidade na empresa e no posto de traballo superior aos 3 anos (cadros 10.40 e 10.41) permitiría facer unha reflexión sobre, non só a inexperiencia senón tamén a confianza como factores importantes nestes sinistros.

Cadro 10.39

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo idade por provincias. Galicia 2015.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Menor de 16 anos	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
De 16 a 19 anos	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
De 20 a 24 anos	1	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	2	0	2	100,0	0,0
De 25 a 34 anos	2	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	2	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	6	0	6	100,0	0,0
De 35 a 44 anos	4	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	1	2	33,3	66,7	5	0	100,0	0,0	11	2	13	84,6	15,4
De 45 a 54 anos	12	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	8	0	100,0	0,0	23	0	23	100,0	0,0
De 55 a 65 anos	7	0	100,0	0,0	3	0	100,0	0,0	2	1	66,7	33,3	4	0	100,0	0,0	16	1	17	94,1	5,9
Maior de 65 anos	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0	0,0
Total	26	0	100,0	0,0	6	0	100,0	0,0	7	3	70,0	30,0	19	0	100,0	0,0	58	3	61	95,1	4,9

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 10.40

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo antigüidade na empresa por provincias. Galicia 2015.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Menos de 3 meses	3	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	100,0	0,0	8	0	100,0	0,0	12	0	12	100,0	0,0
De 3 meses a 6 meses	1	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	3	0	100,0	0,0	6	0	6	100,0	0,0
De 6 meses a 1 ano	3	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	4	0	4	100,0	0,0
De 1 ano a 3 anos	4	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	6	0	6	100,0	0,0
Máis de 3 anos	15	0	100,0	0,0	3	0	100,0	0,0	4	3	57,1	42,9	8	0	100,0	0,0	30	3	33	90,9	9,1
Total	26	0	100,0	0,0	6	0	100,0	0,0	7	3	70,0	30,0	19	0	100,0	0,0	58	3	61	95,1	4,9

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 10.41

Accidentes laborais mortais en xornada de traballo segundo antigüidade no posto de traballo por provincias. Galicia 2015.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Menos de 3 meses	3	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	100,0	0,0	7	0	100,0	0,0	11	0	11	100,0	0,0
De 3 meses a 6 meses	1	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	1	0	100,0	0,0	4	0	100,0	0,0	7	0	7	100,0	0,0
De 6 meses a 1 ano	5	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	1	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	6	0	6	100,0	0,0
De 1 ano a 3 anos	2	0	100,0	0,0	2	0	100,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	4	0	4	100,0	0,0
Máis de 3 anos	15	0	100,0	0,0	3	0	100,0	0,0	4	3	57,1	42,9	8	0	100,0	0,0	30	3	33	90,9	9,1
Total	26	0	100,0	0,0	6	0	100,0	0,0	7	3	70,0	30,0	19	0	100,0	0,0	58	3	61	95,1	4,9

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

No que se refire aos accidentes mortais segundo a categoría profesional, o cadro 10.42 ofrece como dato máis destacado que os accidentes mortais dos artesáns e traballadores cualificados das industrias manufactureiras e construción representan máis do 27% do total.

Cadro 10.42

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo categoría profesional* por provincias. Galicia 2015.

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra				Totais				
	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	% Homes	% Mulleres	Homes	Mulleres	Total	% Homes	% Mulleres
Ocupacións elementais	3	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	1	50,00	50,00	1	0	100,00	0,00	5	1	6	83,33	16,67
Operadores de instalacións e maquinaria, e montadores	6	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	1	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	15	0	15	100,00	0,00
Artífices e traballadores cualificados das industrias manufactureras e a construción (agás operadores de instalacións)	9	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	100,00	0,00	5	0	100,00	0,00	17	0	17	100,00	0,00
Traballadores cualificados no sector agrícola, gandeiro, forestal e pesqueiro	2	0	100,00	0,00	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	3	0	100,00	0,00	7	0	7	100,00	0,00
Traballadores de servizos de restauración, persoais, protección e vendedores	4	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	1	66,67	33,33	1	0	100,00	0,00	7	1	8	87,50	12,50
Empregados contables, administrativos e outros empregados de oficina	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	1	100,00	0,00
Técnicos, profesionais de apoio	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	100,00	0	0	0,00	0,00	0	1	1	0,00	100,00
Técnicos e profesionais científicos e intelectuais	2	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	2	0	100,00	0,00	4	0	4	100,00	0,00
Directores e xerentes	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	0	0	0,00	0,00	1	0	100,00	0,00	2	0	2	100,00	0,00
Ocupacións militares	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00
Total	26	0	100,00	0,00	6	0	100,00	0,00	7	3	70,00	30,00	19	0	100,00	0,00	58	3	61	95,08	4,92

*Codificación da clasificación nacional de ocupacións (CNO) 2011

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

En accidentes mortais clasificados segundo a actividade económica, o cadro 10.43 amosa claramente que o sector de transportes, seguido do da pesca, son os que sufriu o maior número durante o ano 2015.

Cadro 10.43

Accidentes laborales mortais en xornada de traballo segundo actividades económicas* por provincias. Galicia 2015.

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Totais		
	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Homes	Mulleres	Total
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	2	0	1	0	0	0	0	0	3	0	3
2 Silvicultura e explotacións forestais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 Pesca e acuicultura	3	0	0	0	0	0	7	0	10	0	10
5 Extracción de antracita, hulla e lignito	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7 Extracción minerais metálicos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8 Outras industrias extractivas	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
9 Actividades de apoio ás industrias extractivas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10 Industria da alimentación	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11 Fabricación de bebidas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13 Industria téxtil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14 Confección de roupa de vestir	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 Industria do coiro e do calzado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16 Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
17 Industria do papel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18 Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19 Coquerías e refinación de petróleo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20 Industria química	1	0	0	0	0	1	0	0	1	1	2
21 Fabricación de produtos farmacéuticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22 Fabricación de produtos de caucho e plásticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	2	0	0	0	1	0	1	0	4	0	4
24 Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25 Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
26 Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27 Fabricación de material e equipamento eléctrico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28 Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29 Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
30 Fabricación doutro material de transporte	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
31 Fabricación de mobles	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32 Outras industrias manufactureiras	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
33 Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35 Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
36 Captación, depuración e distribución de auga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37 Recolla e tratamento de augas residuais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38 Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39 Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41 Construción de edificios	1	0	0	0	0	0	1	0	2	0	2
42 Enxeñaría civil	0	0	0	0	2	0	0	0	2	0	2
43 Actividades de construción especializada	4	0	0	0	1	0	2	0	7	0	7
45 Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
46 Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	2
47 Comercio a retalho, agás vehículos de motor e motocicletas	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
49 Transporte terrestre e por tubaxe	5	0	2	0	0	0	4	0	11	0	11
50 Transporte marítimo e por vías navegables interiores	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
51 Transporte aéreo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52 Almacenamento e actividades anexas ao transporte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
53 Actividades postais e de correos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
55 Servizos de aloxamento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
56 Servizos de comidas e bebidas	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
58 Edición	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60 Actividades de programación e emisión de radio e televisión	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
61 Telecomunicacións	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
62 Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa Informática	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63 Servizos de información	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
64 Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
65 Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66 Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
68 Actividades inmobiliarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
69 Actividades xurídicas e de contabilidade	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
70 Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
71 Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
72 Investigación e desenvolvemento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
73 Publicidade e estudos de mercado	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
74 Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1
75 Actividades veterinarias	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
77 Actividades de aluguer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
78 Actividades relacionadas co emprego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
80 Actividades de seguranza e investigación	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
81 Servizos a edificios e actividades de xardinaría	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
82 Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxil. das empresas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
84 Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
85 Educación	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
86 Actividades sanitarias	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
87 Asistencia en establecementos residenciais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
88 Actividades de servizos sociais sen aloxamento	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
90 Actividades de creación artísticas e espectáculos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
91 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
92 Actividades de xogos de azar e apostas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
93 Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
94 Actividades asociativas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
95 Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
96 Outros servizos persoais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
97 Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
99 Actividades de organizacións e organismos extrateritoriais	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	26	0	6	0	7	3	19	0	58	3	61

*Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE) 2009.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

10.7. Evolución da sinistralidade laboral

O total de accidentes en xornada de traballo experimentou en 2015 un incremento do 9,2%, feito que ten a súa base fundamental nos accidentes leves, dado que nos accidentes graves obsérvase unha diminución do 12,8 e nos mortais produciuse un aumento dun 3,4% (cadro 10.44).

Cadro 10.44

Accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo. Por provincias. Galicia 2014-2015

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2014	2015	% Var.	2014	2015	% Var.	2014	2015	% Var.	2013	2015	% Var.
A Coruña	10.606	11.079	4,5	175	148	-15,4	24	26	8,3	10.805	11.253	4,1
Lugo	2.548	2.682	5,3	82	51	-37,8	9	6	-33,3	2.639	2.739	3,8
Ourense	2.478	2.671	7,8	42	46	9,5	4	10	150,0	2.524	2.727	8,0
Pontevedra	7.097	8.482	19,5	130	129	-0,8	22	19	-13,6	7.249	8.630	19,1
Total	22.729	24.914	9,6	429	374	-12,8	59	61	3,4	23.217	25.349	9,2

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Polo que a sectores económicos se refire (cadro 10.45), apréciase unha importante diminución en pesca e incremento no resto.

Cadro 10.45

Accidentes laborais con baixa. Por sectores económicos. Galicia 2014/2015

	Leves			Graves			Mortais			Totais		
	2014	2015	% Var.	2014	2015	% Var.	2014	2015	% Var.	2014	2015	% Var.
Agricultura	1.143	1.247	9,1	62	60	-3,2	4	3	-25,0	1.209	1.310	8,4
Mar	1.122	933	-16,8	55	36	-34,5	20	10	-50,0	1.197	979	-18,2
Industria	6.292	7.206	14,5	82	83	1,2	10	14	40,0	6.384	7.303	14,4
Construción	2.850	3.091	8,5	84	73	-13,1	9	11	22,2	2.943	3.175	7,9
Servizos	11.322	12.437	9,8	146	122	-16,4	16	23	43,8	11.484	12.582	9,6
Total	22.729	24.914	9,6	429	374	-12,8	59	61	3,4	23.217	25.349	9,2

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Na clasificación por actividades económicas (cadro 10.46), o comercio ao retallo segue a ser a actividade que máis accidentes rexistra.

Cadro 10.46

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Por actividades económicas con maior sinistralidade. Galicia. 2014-2015

Nº de orde	2014		Nº de orde	2015	
	Actividade	Nº acc.		Actividade	Nº acc.
1	Comercio ao retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	1.788	1	Comercio ao retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	1.911
2	Industria da alimentación	1.524	2	Industria da alimentación	1.698
3	Actividades de construción especializada	1.523	3	Actividades de construción especializada	1.695
4	Admón. Pública e Defensa; Seg. Social Obrigatoria	1.418	4	Admón. Pública e Defensa; Seg. Social Obrigatoria	1.550
5	Pesca e acuicultura	1.197	5	Comercio por xunto e interm. agás vehíc. motor	1.285
6	Actividades sanitarias	1.090	6	Servizos de comidas e bebidas	1.182
7	Construción de edificios	1.073	7	Construción de edificios	1.133
8	Comercio por xunto e interm. agás vehíc. motor	1.066	8	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	1.085
9	Servizos de comidas e bebidas	1.010	9	Actividades sanitarias	1.061
10	Fabricación produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	948	10	Pesca e acuicultura	979

Elaboración propia.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Tomando como referencia unha serie de anos (cadro 10.47), desde 2005, pode verse que a tendencia crecente cambia a partir do ano 2008, en que se empeza a experimentar un descenso ata o pasado ano 2014 en que, novamente, se incrementa a sinistralidade, sendo máis importante o incremento experimentado no presente ano 2015.

Cadro 10.47

Accidentes laborais con baixa en xornada de traballo. Galicia 2005-2015.

Anos	Leves	Var. %	Graves	Var. %	Mortais	Var. %	Total	Var. %	Var. Anos
2005	46.900	-	1.001	-	101	-	48.002	-	2004-2005
2006	47.540	1,4	949	-5,19	78	-22,8	48.567	1,2	2005-2006
2007	50.934	7,1	834	-12,12	75	-3,9	51.843	6,8	2006-2007
2008	49.594	-2,6	698	-16,31	71	-5,3	50.363	-2,9	2007-2008
2009	38.877	-21,6	548	-21,49	74	4,2	39.499	-21,6	2008-2009
2010	36.234	-6,8	614	12,04	64	-13,5	36.912	-6,6	2009-2010
2011	30.616	-15,5	473	-22,96	52	-18,8	31.141	-15,6	2010-2011
2012	23.130	-24,5	482	1,90	45	-13,5	23.657	-24,0	2011-2012
2013	21.901	-5,3	418	-13,28	47	4,4	22.366	-5,5	2012-2013
2014	22.732	3,8	430	2,87	59	25,5	23.221	3,8	2013-2014
2015	24.914	9,6	374	-13,02	61	3,4	25.349	9,2	2014-2015

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

10.8. Accidentes de traballo con baixa, segundo a gravidade, por comunidades autónomas

Nos seguintes cadros las cifras son as reflectidas nas estatísticas do *Ministerio de Empleo y Seguridad Social* que, como pode verse, presentan algunhas disparidades coas estudadas anteriormente. Analizando as cifras de accidentes ocorridos en xornada de traballo en todas as comunidades autónomas (cadro 10.48), Galicia, en 2015, ocupa o quinto lugar, precedida por Cataluña, Andalucía, Madrid e a Comunidade Valenciana. En accidentes mortais, Galicia ocupa o cuarto lugar.

Cadro 10.48

Accidentes de traballo en xornada con baixa, segundo a gravidade, por comunidade autónoma. España 2015.

	En xornada			
	Total	Leves	Graves	Mortais
Total	449.223	445.365	3.358	500
Andalucía	75.396	74.472	849	75
Aragón	12.374	12.270	78	26
Asturias	10.509	10.439	56	14
Baleares	16.200	16.098	93	9
Canarias	21.736	21.610	110	16
Cantabria	4.949	4.896	46	7
C. A. Mancha	19.602	19.464	114	24
C. León	21.250	21.059	164	27
Cataluña	78.538	77.960	512	66
C. Valenciana	39.066	38.744	273	49
Extremadura	9.619	9.437	169	13
Galicia	24.411	23.991	363	57
Madrid	65.613	65.320	228	65
Murcia	14.301	14.211	71	19
Navarra	6.839	6.778	53	8
País Vasco	24.378	24.225	133	20
A Ríoxa	3.294	3.255	35	4
Ceuta	668	658	9	1
Melilla	480	478	2	-

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

10.9. Índices de incidencia

O índice de incidencia reflicte a relación entre o número de accidentes e traballadores expostos. Para isto, os datos que se empregaron son os de accidentes con baixa no centro de traballo e a poboación exposta á continxencia de accidentes laborais, con cifras procedentes das estatísticas do *Ministerio de Empleo y Seguridad Social*.

Isto aporta unha visión máis axustada da sinistralidade e a súa relación coas persoas expostas, xa que o exame das cifras absolutas, por si só, non reflicte unha visión proporcional de número de traballadores/accidentes.

De acordo con estes datos (cadro 10.49) vemos que Galicia, no total de accidentes, está por debaixo do índice estatal, tendo dez comunidades e Ceuta maior índice de incidencia. No que se refire ao índice de incidencia referido a accidentes mortais, Galicia ocupa o primeiro lugar das Comunidades, cun índice que está máis de 4 puntos por riba da media estatal.

Cadro 10.49

Índice de incidencia e accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo, distribución por comunidades autónomas
Período: xaneiro 2015 - decembro 2015 respecto a xaneiro 2014- decembro 2014

	Nº AT Leves	I. Incidencia Leves	Nº AT Graves	I. Incidencia Graves	Nº AT Mortais	I. Incidencia Mortais	Nº AT Totais	I. Incidencia Totais	Variación % respecto período anterior	Poboación Afiliada
Andalucía	74.472	3.555	849	40,5	75	3,6	75.396	3.599,3	5,10%	2.094.768
Aragón	12.270	2.909	78	18,5	26	6,2	12.374	2.933,3	8,10%	421.845
Asturias	10.439	3.643	56	19,5	14	4,9	10.509	3.667,4	0,55%	286.553
Baleares	16.098	4.499	93	26,0	9	2,5	16.200	4.527,5	4,53%	357.811
Canarias	21.610	3.560	110	18,1	16	2,6	21.736	3.581,2	0,20%	606.952
Cantabria	4.896	2.920	46	27,4	7	4,2	4.949	2.952,0	4,74%	167.651
C. A Mancha	19.464	3.822	114	22,4	24	4,7	19.602	3.849,3	5,32%	509.236
C. León	21.059	3.042	164	23,7	27	3,9	21.250	3.069,7	5,04%	692.258
Cataluña	77.960	3.044	512	20,0	66	2,6	78.538	3.066,5	2,65%	2.561.120
C. Valenciana	38.744	2.853	273	20,1	49	3,6	39.066	2.876,8	6,21%	1.357.982
Extremadura	9.437	3.499	169	62,7	13	4,8	9.619	3.566,0	5,28%	269.743
Galicia	23.991	3.120	363	47,2	57	7,4	24.411	3.174,9	5,77%	768.866
Madrid	65.320	2.630	228	9,2	65	2,6	65.613	2.641,6	2,83%	2.483.805
Murcia	14.211	3.355	71	16,8	19	4,5	14.301	3.376,0	9,69%	423.603
Navarra	6.778	3.125	53	24,4	8	3,7	6.839	3.153,4	3,36%	216.874
País Vasco	24.225	3.304	133	18,1	20	2,7	24.378	3.324,8	4,74%	733.211
A Ríoxa	3.255	3.352	35	36,0	4	4,1	3.294	3.392,3	11,58%	97.101
Ceuta	658	3.744	9	51,2	1	5,7	668	3.801,1	10,43%	17.574
Melilla	478	2.752	2	11,5	-	0,0	480	2.763,1	-5,82%	17.372
Total	445.365	3.162	3.358	23,8	500	3,6	449.223	3.189,5	4,29%	14.084.325

Fonte 2015 e 2014: Avance de estadísticas de accidentes de traballo, MEYSS.

Base do Índice: o promedio da Poboación Afiliada á Seguridade Social coa continxencia por AT cuberta.

Índice de incidencia = (Nº de Accidentes de Traballo / Poboación Afiliada) x 100.000

* Os accidentes contabilízanse na provincia da autoridade laboral que recepción a parte do accidente e non coincide necesariamente coa provincia onde se produciu o accidente

No cadro 10.50 reflíctense os índices de incidencia segundo o sector de actividade por comunidades autónomas.

Cadro 10.50

Índice de incidencia e accidentes de traballo con baixa en xornada de traballo, distribución por comunidades autónomas. España. 2015.

	Accidentes en xornada (1)					Índices de incidencia (2)				
	Total	Agrario	Industria	Construcción	Servicios	Total	Agrario	Industria	Construcción	Servicios
Total	449.223	32.057	93.731	47.228	276.207	3.189,5	5.085,1	5.023,7	6.573,9	2.541,1
Andalucía	75.396	10.107	11.071	8.295	45.923	3.599,3	4.886,5	5.714,6	7.413,6	2.902,3
Aragón	12.374	990	3.510	1.147	6.727	2.933,3	4.352,8	4.345,6	5.769,9	2.254,0
Asturias	10.509	542	3.505	1.010	5.452	3.667,4	5.373,3	7.497,9	6.304,4	2.551,2
Baleares	16.200	264	1.493	2.793	11.650	4.527,5	5.349,5	7.115,1	9.616,0	3.846,8
Canarias	21.736	1.061	1.567	2.114	16.994	3.581,2	6.487,4	4.962,9	6.924,8	3.215,5
Cantabria	4.949	293	1.216	561	2.879	2.952,0	5.550,1	4.389,5	6.004,8	2.297,2
C. A Mancha	19.602	2.117	4.473	2.489	10.523	3.849,3	4.650,5	5.337,3	7.688,8	3.027,9
C. León	21.250	1.581	5.976	2.431	11.262	3.069,7	4.222,1	5.043,3	6.571,1	2.255,5
Cataluña	78.538	1.786	19.781	7.431	49.540	3.066,5	4.467,2	4.859,3	6.522,0	2.476,8
C. Valenciana	39.066	3.837	8.296	3.495	23.438	2.876,8	6.592,7	3.575,4	5.488,9	2.334,3
Extremadura	9.619	2.207	1.433	996	4.983	3.566,0	6.361,7	5.778,5	6.567,3	2.554,3
Galicia	24.411	2.203	7.060	3.007	12.141	3.174,9	4.274,4	5.860,1	6.033,4	2.219,5
Madrid	65.613	258	7.958	6.956	50.441	2.641,6	5.089,0	4.340,2	5.715,2	2.320,5
Murcia	14.301	3.602	2.985	1.188	6.526	3.376,0	5.316,2	5.013,7	6.022,4	2.359,5
Navarra	6.839	360	2.904	580	2.995	3.153,4	4.056,9	4.911,6	6.309,4	2.144,2
País Vasco	24.378	576	9.244	2.295	12.263	3.324,8	6.546,0	6.140,1	7.011,2	2.266,2
A Ríoxa	3.294	266	1.143	327	1.558	3.392,3	4.306,6	4.881,4	7.271,4	2.472,5
Ceuta	668	7	98	65	498	3.801,1	5.683,4	8.817,6	6.660,4	3.241,4
Melilla	480	-	18	48	414	2.763,1	-	3.579,1	5.372,1	2.591,6

(1) Accidentes en xornada que causaron baixa no período de referencia

Base do Índice: o promedio da Poboación Afiliada á Seguridade Social coa continxencia por AT cuberta.

(2) Índice de incidencia = (Nº de Accidentes de Traballo / Poboación Afiliada) x 100.000

* Os accidentes contabilízanse na provincia da autoridade laboral que recepción a parte do accidente e non coincide necesariamente coa provincia onde se produciu o accidente

Cómpre sinalar que, con datos do *Ministerio de Empleo y Seguridad Social*, aínda que en Galicia no 2014 muda a tendencia decrecente dos índices de incidencia, incrementándose en relación cos anos anteriores, no ano 2015, no total de sinistralidade, segue a incrementarse e descende lixeiramente no relativo aos accidentes mortais (cadro 10.51).

Cadro 10.51

Índices de incidencia da sinistralidade laboral. Galicia.
2000-2015.

	Total accidentes	Accidentes mortais
2000	6.158,3	18,5
2001	6.273,2	12,4
2002	6.082,6	13,3
2003	5.884,9	12,6
2004	5.756,0	9,8
2005	5.687,3	10,9
2006	5.732,8	8,8
2007	5.803,3	7,8
2008	5.613,3	8,5
2009	4.713,6	8,6
2010	4.253,7	7,5
2011	3.695,0	6,1
2012	2.925,0	5,8
2013	2.869,0	5,3
2014	3.001,6	7,6
2015	3.174,9	7,4

Elaboración propia.
Por cen mil traballadores.
Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

Reflictense, nos cadro 10.52 a 10.56, os índices de incidencia por sectores e cualificación dos accidentes facilitados pola Comunidade Autónoma, así como a súa distribución provincial, que permite ter unha visión ampla de varios factores.

Cadro 10.52

Índice de incidencia por sectores, sexos e gravidade dos accidentes. Galicia 2015.

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	17.041	16.430	33.471	5.668,7	1.710,3	3.725,6	264,1	91,3	179,3	17,6	0,0	9,0	5.950,4	1.801,6	3.913,8
Pesca	14.223	4.383	18.606	5.905,9	2.121,8	5.014,5	232,0	68,5	193,5	70,3	0,0	53,8	6.208,3	2.190,3	5.261,7
Industria	84.851	35.625	120.476	6.909,8	3.769,8	5.981,3	84,9	30,9	68,9	15,3	2,8	11,6	7.009,9	3.803,5	6.061,8
Construción	45.391	4.448	49.839	6.745,8	652,0	6.202,0	158,6	22,5	146,5	24,2	0,0	22,1	6.928,7	674,5	6.370,5
Servizos	224.145	322.561	546.706	3.014,1	1.761,2	2.274,9	35,3	13,3	22,3	9,4	0,6	4,2	3.058,7	1.775,2	2.301,4
Total	385.651	383.447	769.098	4.534,4	1.936,9	3.239,4	78,1	19,0	48,6	15,0	0,8	7,9	4.627,5	1.956,7	3.295,9

Índice de incidencia por 100.000 traballadores e traballadoras.
Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.
Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

Cadro 10.53

Índice de incidencia por sectores. A Coruña. 2015

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	5.881	6.379	12.260	5.543,3	1.426,6	3.401,3	272,1	78,4	171,3	34,0	0,0	16,3	5.849,4	1.504,9	3.588,9
Pesca	4.179	1.053	5.232	9.906,7	4.178,5	8.753,8	311,1	95,0	267,6	71,8	0,0	57,3	10.289,5	4.273,5	9.078,8
Industria	31.999	15.395	47.394	7.065,9	3.163,4	5.798,2	84,4	19,5	63,3	18,8	0,0	12,7	7.169,0	3.182,9	5.874,2
Construción	21.332	2.124	23.456	7.341,1	470,8	6.719,0	131,3	0,0	119,4	23,4	0,0	21,3	7.495,8	470,8	6.859,7
Servizos	102.311	143.020	245.331	3.136,5	1.867,6	2.396,8	29,3	17,5	22,4	9,8	0,0	4,1	3.175,6	1.885,1	2.423,3
Total	165.702	167.971	333.673	4.692,8	1.966,4	3.320,3	68,8	20,2	44,4	15,7	0,0	7,8	4.777,3	1.986,7	3.372,5

Índice de incidencia por 100.000 traballadores e traballadoras.
Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.
Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

Cadro 10.54

Índice de incidencia por sectores. Lugo. 2015

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	6.305	5.562	11.867	5.138,8	1.923,8	3.631,9	237,9	125,9	185,4	15,9	0,0	8,4	5.392,6	2.049,6	3.825,7
Pesca	1.327	109	1.436	6.556,1	2.752,3	6.267,4	75,4	0,0	69,6	0,0	0,0	0,0	6.631,5	2.752,3	6.337,1
Industria	8.324	2.462	10.786	5.562,2	3.208,8	5.025,0	96,1	0,0	74,2	12,0	0,0	9,3	5.670,4	3.208,8	5.108,5
Construción	5.531	464	5.995	5.966,4	431,0	5.538,0	144,6	0,0	133,4	0,0	0,0	0,0	6.111,0	431,0	5.671,4
Servizos	25.116	37.981	63.097	2.783,1	1.548,1	2.039,7	27,9	13,2	19,0	15,9	0,0	6,3	2.826,9	1.561,3	2.065,1
Total	45.808	45.828	93.181	3.916,4	1.645,3	2.780,6	141,9	37,1	89,5	19,7	0,0	9,8	4.077,9	1.682,4	2.879,9

Índice de incidencia por 100.000 traballadores e traballadoras.

Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

Cadro 10.55

Índice de incidencia por sectores. Ourense. 2015

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	1.999	1.440	3.439	6.803,4	2.013,9	4.797,9	250,1	69,4	174,5	0,0	0,0	0,0	7.053,5	2.083,3	4.972,4
Pesca	6	3	9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Industria	9.418	3.599	13.017	6.880,4	3.778,8	6.022,9	74,3	55,6	69,1	21,2	27,8	23,1	6.976,0	3.862,2	6.115,1
Construción	5.271	509	5.780	8.423,5	785,9	7.750,9	265,6	196,5	259,5	56,9	0,0	51,9	8.746,0	982,3	8.062,3
Servizos	22.298	33.396	55.694	2.641,5	2.051,1	2.287,5	53,8	12,0	28,7	9,0	6,0	7,2	2.704,3	2.069,1	2.323,4
Total	38.992	38.947	77.939	4.659,9	2.192,7	3.427,0	97,5	20,5	59,0	18,0	7,7	12,8	4.775,3	2.221,0	3.498,9

Índice de incidencia por 100.000 traballadores.

Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

Cadro 10.56

Índice de incidencia por sectores. Pontevedra. 2015

	Poboación afiliada			Índice incidencia leves			Índice incidencia graves			Índice incidencia mortais			Índice incidencia totais		Índice incidencia
	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total	Homes	Mulleres	Total
Agricultura	2.856	3.050	5.906	6.302,52	1.770,49	3.962,07	315,13	65,57	186,25	0,00	0,00	0,00	6.617,65	1.836,07	4.148,32
Pesca	8.712	3.218	11.930	3.891,18	1.429,46	3.227,16	218,09	62,15	176,03	80,35	0,00	58,68	4.189,62	1.491,61	3.461,86
Industria	35.111	14.170	49.281	7.094,64	4.523,64	6.355,39	85,44	42,34	73,05	11,39	0,00	8,12	7.191,48	4.565,98	6.436,56
Construción	13.257	1.351	14.608	5.446,18	962,25	5.031,49	165,95	0,00	150,60	22,63	0,00	20,54	5.634,76	962,25	5.202,63
Servizos	74.420	108.165	182.585	3.035,47	1.605,88	2.188,57	40,31	8,32	21,36	6,72	0,00	2,74	3.082,50	1.614,20	2.212,67
Total	134.356	129.954	264.310	4.459,05	1.916,83	3.209,11	81,87	14,62	48,81	14,14	0,00	7,19	4.555,06	1.931,45	3.265,11

Índice de incidencia por 100.000 traballadores e traballadoras.

Base do índice: Poboación afiliada á Seguridade Social con continxencia de accidente de traballo cuberta.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

10.10. Enfermidades profesionais

Os datos referentes a enfermidades profesionais seguen a ofrecer pouca fiabilidade pola falta, en moitos casos, de determinación e declaración das mesmas, o que se advirte co simple exame das cifras, polo que os cadros correspondentes facilitáanse só a título de coñecemento.

Cadro 10.57

Enfermidades profesionais. Por sectores de actividade. Galicia 2015.

	Enfermidades profesionais con baixa				Enfermidades profesionais sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Agricultura	10	4	14	2,1	7	2	9	1,6
Pesca	7	4	11	1,6	9	0	9	1,6
Industria	172	128	300	44,5	178	86	264	48,0
Construción	53	1	54	8,0	44	2	46	8,4
Servizos	71	224	295	43,8	68	154	222	40,4
Total	313	361	674	100,0	306	244	550	100,0

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Cadro 10.58

Enfermidades profesionais. Segundo estratos de idade. Galicia 2015.

	Enfermidades profesionais con baixa				Enfermidades profesionais sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Menores de 20	1	0	1	0,1	0	0	0	0,0
20-24	4	9	13	1,9	6	8	14	2,5
25-29	14	33	47	7,0	7	9	16	2,9
30-34	49	34	83	12,3	29	33	62	11,3
35-39	71	50	121	18,0	46	47	93	16,9
40-44	50	64	114	16,9	59	43	102	18,5
45-49	36	57	93	13,8	57	36	93	16,9
50-54	43	69	112	16,6	51	43	94	17,1
55-59	34	31	65	9,6	33	18	51	9,3
60-64	11	12	23	3,4	17	7	24	4,4
65 ou maior	0	2	2	0,3	1	0	1	0,2
Total	313	361	674	100,0	306	244	550	100,0

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Cadro 10.59

Enfermidades profesionais. Segundo nacionalidade. Galicia 2015.

	Enfermidades profesionais con baixa				Enfermidades profesionais sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Europa								
España	306	358	664	98,5	294	241	535	97,3
Francia	0	0	0	0,0	1	0	1	0,2
Italia	0	0	6	0,9	3	0	3	0,5
Portugal	4	2	1	0,1	4	2	6	1,1
Romanía	1	0	0	0,0	2	0	2	0,4
América								
Arxentina	0	0	0	0,0	0	1	1	0,2
Colombia	2	0	2	0,3	2	0	2	0,4
Perú	0	1	1	0,1	0	0	0	0,0
Total	313	361	674	100,0	306	244	550	100,0

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. ISSGA.

Cadro 10.60

Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P. Galicia 2015.

	Enfermidades profesionais con baixa				Enfermidades profesionais sen baixa			
	Homes	Mulleres	Total	% Total	Homes	Mulleres	Total	% Total
Grupo 1	20	14	34	5,0	5	9	14	2,5
Grupo 2	248	271	519	77,0	215	189	404	73,5
Grupo 3	4	26	30	4,5	9	13	22	4,0
Grupo 4	30	14	44	6,5	65	11	76	13,8
Grupo 5	11	36	47	7,0	11	22	33	6,0
Grupo 6	0	0	0	0,0	1	0	1	0,2
Total	313	361	674	100,0	306	244	550	100,0

Grupo 1: E.P. causadas por axentes químicos.

Grupo 2: E.P. causadas por axentes físicos.

Grupo 3: E.P. causadas por axentes biolóxicos.

Grupo 4: E.P. causadas por inhalación de substancias e axentes non comprendidos noutros apartados.

Grupo 5: E.P. da pel causadas por substancias e axentes non comprendidos nalgún dos outros apartados.

Grupo 6: E.P. causadas por axentes carcinógenos.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 10.61

Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P. e provincia. Galicia 2015.

	Enfermidades profesionais con baixa								Enfermidades profesionais sen baixa							
	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra	
	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%
Grupo 1	6	2,8	1	2,3	5	7,5	22	6,4	2	1,8	0	0,0	2	2,4	10	3,2
Grupo 2	169	77,9	35	79,5	41	61,2	274	79,2	80	71,4	25	61,0	43	52,4	256	81,3
Grupo 3	14	6,5	1	2,3	2	3,0	13	3,8	5	4,5	5	12,2	3	3,7	9	2,9
Grupo 4	14	6,5	5	11,4	13	19,4	12	3,5	15	13,4	7	17,1	33	40,2	21	6,7
Grupo 5	14	6,5	2	4,5	6	9,0	25	7,2	9	8,0	4	9,8	1	1,2	19	6,0
Grupo 6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Total	217	100,0	44	100,0	67	100,0	346	100,0	112	100,0	41	100,0	82	100,0	315	100,0

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 10.62

Enfermidades profesionais segundo grupo de E.P. con baixa e sectores de actividade. Galicia 2015.

	Enfermidades profesionais con baixa																							
	Agricultura				Pesca				Industria				Construción				Servizos				TOTAIS			
	Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres		Homes		Mulleres	
	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%	EP.	%
Grupo 1	1	5,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	15	75,0	7	35,0	2	10,0	1	5,0	2	10,0	6	42,9	20	100,0	14	100,0
Grupo 2	7	2,8	4	1,5	7	2,8	4	1,5	121	48,8	105	42,3	48	19,4	0	0,0	65	26,2	158	58,3	248	100,0	271	100,0
Grupo 3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	50,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	50,0	26	100,0	4	100,0	26	100,0
Grupo 4	2	6,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	27	90,0	9	30,0	1	3,3	0	0,0	0	0,0	5	35,7	30	100,0	14	100,0
Grupo 5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	7	63,6	7	63,6	2	18,2	0	0,0	2	18,2	29	80,6	11	100,0	36	100,0
Grupo 6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

Cadro 10.64

Enfermidades profesionais. Segundo grupo de E.P. e axente causante . Galicia 2015.

	AXENTE	Con baixa				Sen baixa			
		Homes	Mulleres	Total	%	Homes	Mulleres	Total	%
Grupo 1	Metais	8	1	9	1,34	0	1	1	0,18
	Metales	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Halóxenos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Ácidos inorgánicos	1	0	1	0,15	1	0	1	0,18
	Ácidos orgánicos	0	2	2	0,30	0	2	2	0,36
	Alcohois e fenóis	1	1	2	0,30	0	1	1	0,18
	Aldehidos	1	1	2	0,30	0	0	0	0,00
	Alifáticos	0	2	2	0,30	1	0	1	0,18
	Aminas e hidracinas	1	1	2	0,30	1	1	2	0,36
	Amoniaco	0	1	1	0,15	0	1	1	0,18
	Aromáticos	1	0	1	0,15	0	0	0	0,00
	Cetonas	2	0	2	0,30	0	1	1	0,18
	Epóxidos	0	2	2	0,30	0	1	1	0,18
	Ésteres	2	0	2	0,30	0	1	1	0,18
	Éteres	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Glicois	1	1	2	0,30	0	0	0	0,00
	Isocianatos	0	2	2	0,30	1	0	1	0,18
	Nitroderivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Organoclorados e organofosforados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Óxidos	1	0	1	0,15	1	0	1	0,18
	Sulfuros	1	0	1	0,15	0	0	0	0,00
Grupo 2	Hipoacusia ou xordeira provocada polo ruído	1	3	4	0,59	32	0	32	5,82
	Enfermidades osteoarticulares ou anxioneuróticas provocadas polas vibracións mecánicas	6	5	11	1,63	3	3	6	1,09
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: enfermidades das bolsas serosas debidas á presión, celulite subcutánea	11	0	11	1,63	4	0	4	0,73
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: enfermidades por fatiga e inflamación das vañas tendinosas, de tecidos peritendinosos e insercións musculares e tendinosas	164	144	308	45,70	129	127	256	46,55
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: arrincamento por fatiga das apófises espinosas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: parálise dos nervios por mor da presión	64	78	142	21,07	45	53	98	17,82
	Enfermidades provocadas por posturas forzadas e movementos repetitivos no traballo: lesións do menisco	1	1	2	0,30	1	0	1	0,18
	Enfermidades provocadas por compresión ou descompresión atmosférica	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermidades provocadas por radiacións ionizantes	0	0	0	0,00	1	0	1	0,18
	Enfermidades oftalmolóxicas por mor de exposicións a radiacións ultravioletas	1	0	1	0,15	0	0	0	0,00
	Enfermidades provocadas por enerxía radiante	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Nódulos das cordas vocais a causa dos esforzos sostidos da voz por motivos profesionais	0	40	40	5,93	0	6	6	1,09
	Nistagmus dos mineiros	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
Grupo 3	Enfermidades infecciosas causadas polo traballo das persoas que se ocupan da prevención, asistencia médica e actividades nas que se ten probado un risco de infección (excluídos aqueles microorganismos incluídos no grupo 1 do R.D. 644/1997)	1	18	19	2,82	4	7	11	2,00
	Enfermidades infecciosas ou parasitarias transmitidas ao home polos animais ou polos seus produtos e cadáveres	2	8	10	1,48	5	6	11	2,00
	Paludismo, amebiasis, tripanosomiasis, dengue, febre amarela,...	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Enfermidades infecciosas e parasitarias non contempladas noutros apartados: micose, leishmaniasis e helmintiasis	1	0	1	0,15	0	0	0	0,00
Grupo 4	Po de sílice libre	19	2	21	3,12	52	1	53	9,64
	Po de carbón	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Po de amianto (asbesto)	2	0	2	0,30	6	0	6	1,09
	Outros pos de minerais (talco, caolín, terra de batán, bentonita, sepiolita, mica, outros silicatos naturais)	0	0	0	0,00	2	0	2	0,36
	Metais sinterizados, compostos de carburos metálicos de alto punto de fusión e metais de ligazón de baixo punto de fusión	0	0	0	0,00	1	0	1	0,18
	Escouras de Thomas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Neumocomiose por po de aluminio	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Substancias de alto peso molecular (substancias de orixe vexetal, animal, microorganismos e substancias enzimáticas de orixe vexetal, animal e/ou de microorganismos)	6	7	13	1,93	3	5	8	1,45
	Substancias de baixo peso molecular (metais e os seus sales, pos de madeiras, produtos farmacéuticos, substancias químico-plásticas, aditivos, etc.	3	5	8	1,19	1	5	6	1,09
	Antimonio e derivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
Grupo 5	Berilio (glicinio) e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Substancias de baixo peso molecular por debaixo dos 1000 daltons (metais e os seus sales, pos de madeiras, produtos farmacéuticos, substancias químico-plásticas, aditivos, solventes, conservantes, catalizadores, perfumes, adhesivos, acrilatos, resinas,...)	10	28	38	5,64	6	18	24	4,36
	Axentes e substancias de alto peso molecular, por enriba dos 1000 daltons (substancias de orixe vexetal, animal, microorganismos e substancias enzimáticas de orixe vexetal, animal e/ou microorganismos)	1	3	4	0,59	5	3	8	1,45
	Substancias fotosensibilizantes exógenas	0	0	0	0,00	0	1	1	0,18
	Axentes infecciosos	0	5	5	0,74	0	0	0	0,00
Grupo 6	Amianto (Asbesto)	0	0	0	0,00	1	0	1	0,18
	Aminas aromáticas	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Arsénico e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Benceno	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Berilio	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Bis-(cloro-metil) éter	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cadmio	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cloruro de vinilo monómero	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Cromo VI e compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Hidrocarburos aromáticos policíclicos (PAH), produtos de destilación do carbón: feluxe, alcatrán, betume, brea, antraceno, acetos minerais, parafina bruta e aos compostos, produtos, residuos destas substancias e a outros factores canceríxenos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Níquel e os seus compostos	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Po de madeira dura	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Radón	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Radiación ionizante	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Aminas (primarias, secundarias...) e hidracinas aromáticas e derivados	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Nitroveneno	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
	Ácido cianhídrico, cianuros...	0	0	0	0,00	0	0	0	0,00
TOTAL		313	361	674	100,00	306	244	550	100,00

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. ISSGA.

**Conflitividade e medios
de solución de conflitos
de traballo**

11.1. Folgas

É necesario sinalar con carácter previo que, á hora de examinar as cifras referentes ás folgas, tómanse estes datos coas reservas obrigadas pola disparidade que reflicten, segundo sexan ofrecidas polos distintos organismos oficiais ou pos axentes sociais, sobre todo non aspecto de participantes e xornadas non traballadas que, en moitos casos, son froito de estimacións con distintos criterios.

As fontes de información son os cuestionarios estatísticos que cumprimentan, para cada unha das folgas ou peches patronais, as unidades administrativas competentes das Comunidades Autónomas e a Dirección Xeral de Traballo do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, dependendo do ámbito territorial de convocatoria do conflito. Este conxunto de información é remitido mensualmente á Subdirección Xeral de Estatística do Departamento, para a elaboración da correspondente estatística.

Ademais, posto que non existe obrigación formal, por parte das empresas, de comunicar á autoridade laboral o número de traballadores participantes nas folgas, as autoridades laborais provinciais conseguen dita información a través dalgunhas das seguintes fontes: consulta directa ás empresas, consulta ás organizacións patronais e sindicais, ou ben, facendo seguimento das folgas mediante enquisas.

A información ofrecida neste apartado refírese a todas as folgas das que se tivo coñecemento, exista ou non constancia administrativa previa da súa convocatoria, excepto os seguintes tipos de folgas:

- As que non implican xornadas non traballadas, como as chamadas folgas de celo.
- As de duración inferior a unha hora.
- As que se refiren a actividades convencionalmente non produtivas: folgas de estudantes, de consumidores, etc.
- As que afectan a colectivos sen dereito a folga: persoal militar e das Forzas e Corpos de Seguridade do Estado.

A unidade folga, obxecto da estatística, asóciase á unidade de convocatoria, independentemente do seu ámbito territorial, sectorial e temporal, así como do seu carácter continuo ou discontinuo.

Nas folgas desenvolvidas no ano inclúense todas as que tivesen incidencia no mesmo, podendo comezar nese ano ou en períodos anteriores.

Enténdese por centros de traballo e persoal "convocados", aqueles centros e os seus respectivos persoais que pertencen ao ámbito de convocatoria da folga, podendo participar ou non na mesma.

Por traballadores/as participantes enténdese o número de traballadores/as que efectivamente participaron na folga suspendendo o seu traballo, xa sexa durante todo o tempo de duración do conflito ou nunha parte do mesmo.

O número de xornadas non traballadas obtense, nos conflitos de días completos e con participación constante, multiplicando o número de traballadores/as participantes polo número de días laborables de duración do conflito; nos conflitos nos que a participación non é constante e/ou a interrupción do traballo non afecta á xornada completa (entendendo por xornada completa a xornada laboral habitual que realiza un traballador sen incluír, en ningún caso, as horas extraordinarias), o cálculo das xornadas non traballadas en cada folga obtense multiplicando o número de traballadores/as que participaron cada un dos días de duración da folga pola parte de xornada non traballada cada día e sumando este resultado para todos os días de duración.

Os datos anuais e acumulados preséntanse regularizados, é dicir, contabilizar unha soa vez ou número de folgas, cadros de persoal das empresas e traballadores/as afectados, coa fin de eliminar aquelas folgas que, iniciadas nun mes dado, continúan en meses sucesivos. Polo contrario, as xornadas non traballadas en cada mes, si se suman no caso anteriormente mencionado.

Considéranse folgas de ámbito provincial as que afectan só unha provincia. Á hora de contabilizar as folgas provinciais, aténdese ao concepto folgaprovincia. Trátase dun concepto estatístico que ten por obxecto medir a incidencia ou a repercusión que a folga tivo en cada provincia, só dentro do seu respectivo ámbito territorial.

Nas folgas de ámbito autonómico, cada convocatoria de folga considérase un só conflito, independentemente do número de provincias ás que afecte.

Sen entrar en valoracións numéricas comparativas con anos anteriores, dada a variación non tempo de cifras que se ofrecen polas mesmas fontes, podar dar un cadro xeral das consideradas neste momento desde 2005 a 2015 a nivel estatal (cadro 11.1) que permite observar que, aínda que existiu unha evolución crecente do número de folgas nos anos 2012 e 2013, diminúen no ano 2014 e continúa esta tendencia en 2015, apreciándose esta minoración significativa, tanto en número de folgas como nos traballadores participantes e as xornadas non traballadas.

Cadro 11.1

**Evolución das folgas desenvolvidas segundo principais características.
España. 2005-2015**

	Folgas	Participantes	Xornadas non traballadas	Centros de traballo convocados	
				Número	Cadro de persoal ⁽¹⁾
2005	669	331.334	758.854	42.055	1.454.336
2006	779	499.240	927.402	130.298	1.504.155
2007	751	492.150	1.182.782	45.235	1.429.204
2008	810	542.508	1.508.179	581.350	5.860.468
2009	1.001	653.483	1.290.852	105.830	1.502.572
2010	986	340.776	671.498	46.393	1.332.668
2011	777	221.974	485.054	304.341	3.344.081
2012	878	323.871	1.290.114	36.634	1.363.080
2013	992	448.024	1.098.480	45.832	1.633.924
2014	777	217.047	620.568	7.666	618.478
2015	615	170.528	497.483	4.939	588.359

(1) Datos en miles
Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Nos cadros 11.2 e 11.3 desagreganse os datos estatais por comunidades autónomas, segundo sector de actividade e ámbito territorial, podéndose observar que o maior número en case todas as autonomías corresponde ao sector servizos.

Cadro 11.2

Traballadores participantes e xornadas non traballadas segundo sector de actividade, por repercusión territorial da folga en cada comunidade autónoma. 2015

	Participantes				Xornadas non traballadas			
	Agrario	Industria	Construcción	Servizos	Agrario	Industria	Construcción	Servizos
Total	185	53.581	422	116.340	1.489	225.464	5.866	264.664
Andalucía	0	961	0	8.326	0	6.781	0	15.786
Aragón	0	1.765	0	5.781	0	2.491	0	7.981
Asturias	0	1.973	94	2.038	0	6.453	544	5.612
Baleares	0	0	0	754	0	0	0	1.356
Canarias	0	36	1	1.047	0	191	1	2.949
Cantabria	0	749	0	597	0	3.245	0	901
C. A Mancha	0	77	0	7.426	0	445	0	17.459
C. León	0	1.608	0	3.005	0	4.256	0	8.651
Cataluña	0	35.021	139	35.892	0	147.516	1.187	47.670
C. Valenciana	0	469	0	6.173	0	4.170	0	12.801
Extremadura	0	170	0	678	0	170	0	6.187
Galicia	0	4.567	68	15.707	0	11.314	3.048	21.868
Madrid	60	438	0	17.024	210	10.290	0	85.950
Murcia	60	665	0	3.835	120	10.535	0	18.823
Navarra	35	997	0	898	1.155	8.000	0	1.566
País Vasco	30	3.891	120	6.806	4	9.351	1.086	8.421
A Rioxa	0	194	0	232	0	256	0	457
Ceuta e Melilla	0	0	0	121	0	0	0	226

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Cadro 11.3

Traballadores participantes e xornadas non traballadas segundo ámbito territorial, por repercusión territorial da folga en cada comunidade autónoma. 2015

Total	Participantes			Xornadas non traballadas		
	Provincial ⁽¹⁾	Autonómica	Nacional ⁽²⁾	Provincial ⁽¹⁾	Autonómica	Nacional ⁽²⁾
	130.590	9.082	30.856	400.582	16.028	80.873
Andalucía	4.636	0	4.651	12.519	0	10.048
Aragón	5.217	1.348	981	6.469	900	3.103
Asturias	3.344	0	761	9.891	0	2.718
Baleares	0	128	626	0	128	1.228
Canarias	117	0	967	318	0	2.823
Cantabria	949	0	397	3.340	0	806
C. A Mancha	6.642	0	861	13.496	0	4.408
C. León	2.220	482	1.911	5.624	935	6.348
Cataluña	63.175	3.057	4.820	179.438	5.236	11.699
C. Valenciana	2.643	1.573	2.426	9.308	2.038	5.625
Estremadura	52	273	523	1.287	2.891	2.179
Galicia	18.508	90	1.744	32.641	45	3.544
Madrid	9.764	0	7.758	74.666	0	21.784
Murcia	3.615	0	945	27.400	0	2.078
Navarra	1.682	0	248	10.305	0	416
País Vasco	7.749	2.131	967	13.426	3.855	1.581
A Ríoxa	217	0	209	371	0	342
Ceuta e Melilla	60	0	61	83	0	143

(1) Inclúense as folgas con repercusión municipal e comarcal

(2) Refírese á folga que afecta a provincias e comunidades autónomas distintas

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Como pode verse nos cadros 11.4 e 11.5 foron realizadas, durante 2015, 50 folgas, 38 provinciais e 12 autonómicas, desagregándose por provincias as que foron de empresa ou de sector

Cadro 11.4

Folgas de ámbito provincial e autonómico convocadas, realizadas e non realizadas. Galicia. Ano 2015

	FOLGAS		
	Convocadas	Realizadas	Non realizadas
A Coruña	58	28	44
Lugo	5	-	5
Ourense	1	1	-
Pontevedra	33	9	38
Autonómicas	13	12	1
Totais	97	50	88

Fonte: Consellería de Economía, Empleo e Industria. Secretaría Xeral do Empleo

Cadro 11.5

**Folgas de ámbito provincial e autonómico de empresa e de sector.
Galicia. Ano 2015**

		Convocadas	Realizadas	Non realizadas
A Coruña	Empresa	58	27	41
	Sector	1	1	3
	Total	59	28	44
Lugo	Empresa	3		3
	Sector	2		2
	Total	5		
Ourense	Empresa	1	1	
	Sector			
	Total	1	1	
Pontevedra	Empresa	32	7	26
	Sector	2	2	
	Total	34	9	26
Autonómico	Empresa	7	6	1
	Sector	6	6	
	Total	13	12	1

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

A causa de anuncio ou aplicación de medidas de política económica-social é o motivo específico mais frecuente das folgas realizadas no ano 2015 (cadro 11.6).

Cadro 11.6

Folgas de ámbito provincial e autonómico realizadas, segundo o motivo ou a causa da convocatoria. Galicia. Ano 2015

	5	10	11	12	13	14	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	40	50	60	70	Total
A Coruña	1	4															1	25				31
Lugo																						
Ourense																				1		1
Pontevedra		2																1		9		12
Autonómico		7																6				13
Total	1	13															1	32		10		57

Conflitos derivados do proceso de negociación colectiva e coincidentes no tempo	Conflitos non derivados do proceso de negociación colectiva
(11).- Presión pola negativa a negociar un convenio	(20).- Reconversión industrial
(12).- Presión pola negativa a revisar un convenio	(21).- Regulación de emprego (exclu. os de reconv. industrial)
(13).- Presión durante a negociación dun convenio	(22).- Organización/sistemas de traballo
(14).- Interpretación das cláusulas do convenio vixente	(23).- Accidente laboral, seguridade e hixiene
(30).- Conflitos relacionados con causas sindicais	(24).- Despedimentos, sancións ou outras medidas disciplinarias
(40).- Conflitos de solidariedade	(25).- Incumprimento de acordos ou normas legais
(50).- Outros conflitos motivados polo anuncio ou aplicación de medida de política económica-social	(26).- Falta de pagamento de salarios
(60).- Conflitos por outras causas non laborais	(27).- Melloras salariais e non salariais independentes do convenio
	(28).- Melloras salariais e non salariais de colectivos sen convenio
	(29).- Outras causas laborais

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Por último (cadro 11.7), e con datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, ofrécese unha perspectiva da incidencia das folgas nas provincias, con independencia do ámbito territorial de convocatoria das mesmas, dato que non permite análise dada a disparidade que se aprecia nas cifras en relación coas anteriormente sinaladas.

Cadro 11.7

Folgas desenvolvidas, centros e cadro de persoal convocados, traballadores participantes e xornadas non traballadas, segundo criterio de repercusión (1), por provincia. Galicia 2015

	Folgas		Centros de traballo convocados		Cadro de persoal dos centros convocados		Traballadores participantes		Xornadas non traballadas	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
A Coruña	71	63	100	96	37.038	23.916	21.288	14.574	31.603	24.873
Lugo	12	9	12	14	1.890	966	457	265	3.364	470
Orense	14	12	14	12	2.087	1.561	418	204	1.461	1.001
Pontevedra	39	27	53	40	6.708	22.640	2.490	5.299	14.260	9.886
Galicia	106	83	179	162	47.723	49.083	24.653	20.342	50.688	36.230

(1) Refírese a que cada provincia se lle asignan, ademais dos resultados das folgas cuxo ámbito territorial fora a dita provincia, a repercusión que na mesma tiveran as folgas da súa comunidade autónoma e nacionais.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

11.2. Conciliacións colectivas e individuais

Incorpóranse os cadros 11.8, 11.9 e 11.10, nos que, segundo datos facilitados pola Consellería de Economía, Emprego e Industria, aparecen reflectidos os conflitos colectivos e individuais en que participou a Comunidade Autónoma galega e ou resultado obtido.

Non que a conciliacións individuais se refire resaltan as cifras de reclamacións de cantidade e despedimentos, sendo clara a alta actividade destas unidades en relación coas cantidades acordadas nas conciliacións individuais con avinza.

Nas conciliacións colectivas, na maioría delas non se alcanzou acordo entre as partes.

Cadro 11.8

Conciliacións colectivas segundo tipo de resolución e asunto.
Ámbito territorial provincial. Ano 2015

		Número de conciliacións	Empresas afectadas	Nº traballadores
A Coruña (Unidades conciliadoras: A Coruña, Ferrol, Santiago)	Con avinza	1	1	34
	Sen avinza	30	30	8.078
	Resto (1)	6	6	3.410
Lugo	Con avinza	0	0	0
	Sen avinza	22	11	2.721
	Resto (1)	5	3	550
Ourense	Con avinza	0	0	0
	Sen avinza	7	7	706
	Resto (1)	1	1	150
Pontevedra (Unidades conciliadoras: Pontevedra e Vigo)	Con avinza	0	0	0
	Sen avinza	18	23	1.321
	Resto (1)	6	6	1.126
		1	1	34
Galicia		77	71	12.826
		96	88	18.096

(1) Resto: Intentadas sen efecto, tidas por non presentadas, desistidas e outras

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Cadro 11.9

Conciliacións individuais por provincias, segundo motivación e tipo de resolución. Ano 2015

		Despedimento s	Reclamacións de cantidade	Sancións	Varios	Total
A Coruña	Con avinza	1.980	401	25	67	2.473
	Sen avinza	1.471	2.116	162	1.200	4.949
	Intentadas sen efecto	907	2.072	52	516	3.547
	Resto (1)	103	310	7	54	474
	Total	4.461	4.899	246	1.837	11.443
	Suma de cantidades acordadas	36.750.004	1.247.103	974.626		38.971.733
Lugo	Con avinza	492	69	3	67	631
	Sen avinza	279	536	19	223	1.057
	Intentadas sen efecto	148	415	5	138	706
	Resto (1)	8	50	1	11	70
	Total	927	1.070	28	439	2.464
	Suma de cantidades acordadas	7.915.490	295.758	327.299		8.538.547
Ourense	Con avinza	352	125	4	32	513
	Sen avinza	226	386	8	273	893
	Intentadas sen efecto	168	562	5	211	946
	Resto (1)	24	46	0	12	82
	Total	770	1.119	17	528	2.434
	Suma de cantidades acordadas	4.332.381	408.927	177.177		4.918.485
Pontevedra	Con avinza	1.546	235	19	65	1.865
	Sen avinza	1.130	1.171	103	362	2.766
	Intentadas sen efecto	671	1.347	41	178	2.237
	Resto (1)	108	146	6	17	277
	Total	3.455	2.899	168	622	7.145
	Suma de cantidades acordadas	30.152.686	843.573	106.955		4.608
Galicia	Con avinza	4.370	830	51	231	5.482
	Sen avinza	3.106	4.209	292	2.058	9.665
	Intentadas sen efecto	1.894	4.396	103	1.043	7.436
	Resto (1)	243	552	14	94	903
	Total	9.613	9.987	460	3.426	23.486
	Suma de cantidades acordadas	79.150.561	2.795.362	1.756.102		83.702.025

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Informe da situación sociolaboral de Galicia. 2015

Cadro 11.10

Conciliacións individuais segundo a motivación e por rama de actividade económica (CNAE 2009), con distribución do ámbito territorial provincial e da Comunidade Autónoma de Galicia. Ano 2015

	Despedimentos	Sancións	Reclam.ac. de cantidade	Varios	Total
1 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas	84	2	103	115	304
2 Silvicultura e explotacións forestais	39	1	91	26	157
3 Pesca e acuicultura	205	4	118	22	349
5 Extracción de antracita, hulla e lignito	18	0	78	21	117
6 Extracción de cru, petróleo e gas natural	0	0	38	0	38
8 Outras industrias extractivas	20	0	96	3	119
9 Actividades de apoio ás industrias extractivas	1	0	1	0	2
10 Industria da alimentación	445	7	250	91	793
11 Fabricación de bebidas	56	1	14	14	85
12 Industria do tabaco	1	0	0	4	5
13 Industria téxtil	201	4	161	39	405
14 Confección de roupa de vestir	19	2	22	5	48
15 Industria do coiro e do calzado	3	0	1	1	5
16 Industria da madeira e cortiza (agás mobles); cestería e espartaría	123	3	98	30	254
17 Industria do papel	7	1	64	2	74
18 Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	38	4	67	42	151
20 Industria química	63	1	34	10	108
21 Fabricación de produtos farmacéuticos	21	0	10	2	33
22 Fabricación de produtos de caucho e plásticos	14	5	11	5	35
23 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	36	0	37	2	75
24 Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroaloxes	739	23	436	194	1.392
25 Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	62	5	53	23	143
26 Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	6	0	8	0	14
27 Fabricación de material e equipamento eléctrico	7	2	28	0	37
28 Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	19	17	19	15	70
29 Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	123	17	26	15	181
30 Fabricación doutro material de transporte	15	0	16	9	40
31 Fabricación de mobles	49	0	71	23	143
32 Outras industrias manufactureiras	27	1	5	3	36
33 Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	29	4	21	5	59
35 Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	35	2	46	28	111
36 Captación, depuración e distribución de auga	4	0	2	2	8
37 Recolla e tratamento de augas residuais	3	0	1	1	5
38 Recolla, tratamento e eliminación de residuos; valorización	29	9	138	52	228
39 Actividades de descontaminación e outros servizos de xestión de residuos	7	0	4	1	12
41 Construción de edificios	544	16	949	152	1.661
42 Enxeñaría civil	53	0	82	10	145
43 Actividades de construción especializada	146	3	618	349	1.116
45 Venda reparación de vehículos de motor e motocicletas	216	13	160	52	441
46 Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás vehículos de motor e motocicletas	402	8	152	35	597
47 Comercio a retallo, agás vehículos de motor e motocicletas	1.391	50	760	292	2.493
49 Transporte terrestre e por tubaxe	375	18	368	101	862
50 Transporte marítimo e por vías navegables interiores	12	0	30	11	53
51 Transporte aéreo	4	0	14	17	35
52 Almacenamento e actividades anexas ao transporte	88	9	34	11	142
53 Actividades postais e de correos	8	2	9	5	24
55 Servizos de aloxamento	126	9	131	65	331
56 Servizos de comidas e bebidas	956	29	919	173	2.077
58 Edición	50	0	47	12	109
59 Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	16	0	6	9	31
60 Actividades de programación e emisión de radio e televisión	12	3	26	40	81
61 Telecomunicacións	158	31	220	44	453
62 Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática	70	2	41	24	137
63 Servizos de información	8	0	3	1	12
64 Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións	74	2	36	231	343
65 Seguros, reaseguros e fondos de pensións, agás Seguridade Social obrigatoria	71	1	84	34	190
66 Actividades auxiliares aos servizos financeiros e seguros	19	1	13	4	37
68 Actividades inmobiliarias	27	1	16	5	49
69 Actividades xurídicas e de contabilidade	65	2	21	8	96
70 Actividades das sedes centrais; actividades consultoría de xestión empresarial	57	2	44	13	116
71 Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaios e análises técnicas	86	5	67	32	190
72 Investigación e desenvolvemento	8	0	8	6	22
73 Publicidade e estudos de mercado	32	2	18	12	64
74 Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	222	9	223	113	567
75 Actividades veterinarias	4	0	2	4	10
77 Actividades de aluguer	8	2	2	2	14
78 Actividades relacionadas co emprego	34	0	16	7	57
79 Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos, servizos de reservas e actividades relacionadas con estes	14	0	10	1	25
80 Actividades de seguranza e investigación	155	22	833	165	1.175
81 Servizos a edificios e actividades de xardinería	301	30	743	195	1.269
82 Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas	246	9	137	48	440
84 Administración pública e defensa; Seguridade Social obrigatoria	8	0	55	11	74
85 Educación	190	13	167	36	406
86 Actividades sanitarias	175	9	100	47	331
87 Asistencia en establecementos residenciais	88	5	87	30	210
88 Actividades de servizos sociais sen aloxamento	88	7	188	102	385
90 Actividades de creación artísticas e espectáculos	24	1	37	5	67
91 Actividades de bibliotecas, arquivos, museos e outras actividades culturais	3	0	4	1	8
92 Actividades de xogos de azar e apostas	13	0	3	2	18
93 Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	115	4	118	19	256
94 Actividades asociativas	83	9	62	36	190
95 Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	5	0	4	1	10
96 Outros servizos persoais	142	16	95	40	293
97 Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico	72	0	55	8	135
98 Activ. Fogares como produt. de bens e servizos para uso propio	1	0	1	0	2
99 Actividades de organizacións e organismos extrateritoriais	0	0	1	0	1
Total	9.613	460	9.987	3.426	10.073

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

11.3. Xulgados do Social.

No conxunto do Estado se incrementaron os asuntos resoltos polos xulgados do Social, en 2015 respecto de 2014, nun 2,2 por cento, incremento que se concentrou nos preitos de Seguridade Social, cun 17,4 por cento, mentres que descendieron os asuntos resoltos en materia de conflitos colectivos, nun 18,9 por cento, e os conflitos individuais, cunha baixada do 1,9 por cento.

Cadro 11.11

Asuntos resoltos, segundo materia obxecto da demanda a nivel estatal.
Por comunidade autónoma e provincia. 2014 - 2015

	Total		Conflitos Colectivos		Conflitos Individuais		Seguridade Social	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
TOTAL	356.427	364.356	3.618	2.934	273.057	267.794	79.752	93.268
Galicia	26.562	25.443	351	197	18.295	17.098	7.916	8.148
A Coruña	10.475	10.341	131	80	7.395	6.923	2.949	3.338
Lugo	2.946	2.814	100	30	2.214	2.139	632	645
Ourense	3.570	3.375	35	11	2.028	1.874	1.507	1.490
Pontevedra	9.571	8.913	85	76	6.658	6.162	2.828	2.675

Fonte: Anuario de estadísticas laborales. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

En Galicia, pola contra, descendeu lixeiramente, un 4,2 por cento, os asuntos resoltos, baixada que foi do 78,1 por cento nos conflitos colectivos e do 6,54 por cento nos conflitos individuais. Ao igual que aconteceu no conxunto do Estado, tamén en Galicia se incrementaron os preitos de Seguridade Social, incremento que foi do 2,9 por cento. Este foi o guión que seguiron as catro provincias galegas, coa excepción de Ourense e Pontevedra, en que o descenso dos asuntos resoltos polos xulgados de Social foi xeneralizado, incluíndo os preitos en materia de Seguridade Social.

Cadro 11.12

Conflitos individuais. Cantidades acordadas, segundo materia obxecto da demanda e clase de resolución.
Por comunidade autónoma e provincia. 2015

	Cantidades acordadas en conflitos individuais								
	Miles de euros								
	Total conflitos individuais			Despedimentos			Reclamacións derivadas do contrato de traballo		
	Total	Sentenza	Conciliación	Total	Sentenza	Conciliación	Total	Sentenza	Conciliación
Total	1.669.083,2	881.379,8	787.703,4	1.153.778,3	516.177,8	637.600,5	544.252,7	379.732,4	164.520,3
Galicia	83.433,7	51.866,1	31.567,6	53.515,8	30.029,3	23.486,5	29.917,9	21.836,7	8.081,2
A Coruña	37.441,4	20.893,8	16.517,6	25.269,6	12.421,5	12.848,2	12.141,8	8.472,3	3.669,4
Lugo	8.949,5	5.553,0	3.396,5	6.529,5	3.783,3	2.746,2	2.419,9	1.769,6	650,3
Ourense	9.217,1	7.151,8	2.065,3	5.209,6	3.969,0	1.240,6	4.007,5	3.182,8	824,7
Pontevedra	27.855,7	18.267,5	9.588,2	16.507,0	9.855,5	6.651,5	11.348,8	8.412,0	2.936,8

Fonte: Anuario de estadísticas laborales. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

No que atinxe aos asuntos resoltos en materia de despedimento, tanto no Conxunto do Estado como en Galicia produciuse un descenso en 2015 respecto de 2014, descenso que no conxunto do Estado foi do 6,9 por cento, mentres que en Galicia foi do 20,4 por cento. O

descenso tivo lugar nas catro provincias galegas, máis acusado na provincia de A Coruña, co 22,6 por cento, e menos intenso en Lugo, que rexistrou unha baixada do 14,0 por cento.

O descenso foi, ademais, xeneralizado segundo a clase de resolución, tanto en Galicia como no conxunto do Estado, posto que neste último nivel as conciliacións medraron, de xeito imperceptible en todo caso.

Cadro 11.13

Asuntos resoltos en materia de despedimentos, segundo clase de resolución.
Por provincias. Galicia- España. 2014-2015

	Total		Con sentenza favorable ao traballador		Con sentenza favorable en parte ao traballador		Con sentenza desfavorable ao traballador		Por conciliación		Por desestamento		Por outras causas	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
TOTAL	118.225	110.092	27.858	24.740	5.709	5.116	9.425	8.285	48.508	48.602	21.204	19.134	5.521	4.215
Galicia	7.177	5.716	2.305	1.712	478	313	18.295	523	2.468	2.234	954	804	219	130
A Coruña	3.615	2.798	1.129	746	221	125	7.395	248	1.252	1.133	516	480	103	66
Lugo	786	676	319	263	45	34	2.214	52	213	224	122	75	24	28
Ourense	675	527	243	242	83	51	2.028	37	171	133	69	50	52	14
Pontevedra	2.101	1.715	614	461	129	103	6.658	186	832	744	247	199	40	22

Fonte: Anuario de estadísticas laborales. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

En 2015 no conxunto do Estado, o 52,8 por cento das cantidades acordadas en materia de conflitos individuais foi establecido mediante sentenza, mentres que o restante 47,2 por cento foi obxecto de conciliación. Desagregando esas cantidades nese mesmo ámbito estatal, o 44,7 por cento das cantidades acordadas en materia de despedimentos foi establecido mediante sentenza, mentres que o 55,3 por cento foi acordado en conciliación. Por fin, e de novo no ámbito estatal, o 69,8 por cento das cantidades acordadas en materia de reclamacións derivadas do contrato de traballo foi fixado por sentenza, e o 30,2 por cento restante pactado en conciliación.

En Galicia, a sentenza foi tamén o mecanismo máis utilizado e 2015, se ben aquí iso ocorreu non so co conxunto dos conflitos individuais, senón tamén para cada unha das categorías en que eses conflitos se desagregan, isto é, os despedimentos e as reclamacións derivadas do contrato de traballo. Así, o 66,2 das cantidades acordadas no total de conflitos individuais en Galicia foi fixado mediante sentenza, fronte ao 33,8 restante, pactado en conciliación. Como se dixo, o mesmo ocorreu no caso dos despedimentos (56,1 mediante sentenza, fronte ao 43,9 mediante conciliación) e das restantes reclamacións derivadas do contrato de traballo (o 73,0 por cento a través de sentenza e o 27, 0 por cento mediante pacto en conciliación). Esa realidade deuse no conxunto de Galicia e tamén nas catro provincias galegas.

Cadro 11.14

Traballadores despedidos, cantidades acordadas e cuantías medias, segundo calse de resolución.
Por comunidade autónoma e provincia. 2015

	Despedimentos								
	Traballadores despedidos (1)			Cantidades acordadas miles de euros			Contías medias en euros		
	Total	Sentanza (2)	Conciliación	Total	Sentanza	Conciliación	Total	Sentanza	Conciliación
Total	97.204	42.921	54.283	1.328.986,2	654.451,3	674.534,9	14.944,2	15.247,8	12.426,3
Galicia	5.491	3.058	2.433	53.515,8	30.029,3	23.486,5	9.746,1	9.819,9	9.653,3
A Coruña	2.626	1.423	1.203	18.201,7	12.421,5	12.848,2	6.931,3	8.729,1	10.680,1
Lugo	632	391	241	8.441,1	3.783,3	2.746,2	13.356,2	9.676,0	11.395,0
Ourense	471	338	133	5.505,8	3.969,0	1.240,6	11.689,6	11.742,5	9.327,9
Pontevedra	1.762	906	856	16.759,0	9.855,5	6.651,5	9.511,4	10.878,0	7.770,4

(1) Non inclúe aos traballadores afectados por asuntos "desistidos" e asuntos terminados "por outras causas"

(2) Non inclúe os traballadores afectados por sentenza desfavorable ao traballador

Fonte: Anuario de estadísticas laborais. Ministerio de Empleo e Seguridade Social.

No conxunto do Estado, en 2015, a maior parte dos traballadores obxecto de despedimento pactaron este en conciliación, o 53,3 por cento, mecanismo a través do cal se acordaron a maior parte das cantidades establecidas por tal motivo, curiosamente na mesma porcentaxe, o 53,3 por cento, de tal xeito que a contía media das cantidades acordadas en materia de despedimentos foi máis alta no caso das pactadas en conciliación.

En Galicia ocorreu exactamente o contrario. A maior parte dos traballadores viron extinguido o seu contrato, por despedimento, a través de sentenza, o 55,7 por cento; as cantidades fixadas por sentenza foron tamén superiores fronte á conciliación, o 56,1 por cento; polo que a contía media das cantidades fixadas por sentenza foi superior á contía media pactada en conciliación. Tal ocorreu nas catro provincias galegas, coa excepción da provincia da Coruña, na que, a pesares de ter sido despedidos máis traballadores por sentenza que mediante conciliación (o 54,2 por cento fronte ao 45,8 respectivamente), foron lixeiramente superiores as cantidades pactadas en conciliación, fronte ás establecidas por sentenza, e tamén a contía media do acordado en conciliación foi máis elevada que a contía media establecida por sentenza.

11.4 Xestión do Acordo Interprofesional Galego sobre Procedementos Extraxudiciais de Solución de Conflitos de Traballo (AGA)

Os expedientes xestionados ao abeiro do AGA dende os seus comezos en xuño de 1992 ata o 31 de decembro de 2015 son 1.058, cun total de 811.337 traballadores afectados.

Nunha primeira aproximación a esta estatística, podemos dicir que o 56,7% deses expedientes corresponde ao sector servizos, o 41,0% ao da industria, o 0,9% ao da pesca, o 1,2% ao da construción e o 0,2% ao de agricultura..

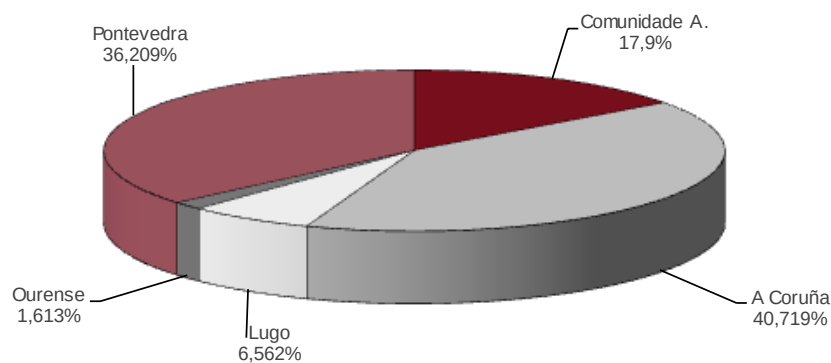
Cadro 11.15

AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. (01.06.1992 - 31.12.2015)

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	118	444	128	40	328	1.058
Traballadores afectados	121.013	330.768	53.306	13.104	294.129	811.320
Expedientes de conflitos de sector	38	45	10	12	64	169
Traballadores afectados conf. sector	100.478	260.618	22.150	9.702	261.654	654.602
Expedientes de conflitos empresa	80	399	118	28	264	889
Traballadores afectados conf. empresa	20.535	70.150	30.156	3.402	32.475	156.718

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Traballadores afectados

No cadro 11.15 pódese apreciar a distribución destes expedientes segundo o ámbito xeográfico e diferenciando tamén os que corresponden a conflitos de empresa e de sector.

No ano 2015 iniciáronse 70 expedientes, que afectaron a 739 empresas e 27.315 traballadores. Sobre o total de mediacións e arbitraxes levadas a cabo polo AGA, a efectividade acadada ao longo do ano foi do 80,0%

Cadro 11.16

AGA. Total expedientes. 2015

Expedientes iniciados	70		
Expedientes desistidos	0		
Expedientes en tramitación	1		
Expedientes rexeitados	29		
Expedientes archivados por solución previa	3		
Expedientes tramitados	37		
Conciliacións/Mediacións	34		
Arbitraxes	3		

Conflitos con resultado positivo	Empresas afectadas	Traballadores afectados
3	3	170
25	227	5.232
3	93	4.456
31	323	9.858

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

O cadro 11.16 resume os expedientes iniciados e xestionados ao abeiro do Acordo no ano 2015.

O 96,3% dos procedementos tramitados no ano 2015 foron conciliacións ou mediación que afectaron a 24.859 traballadores e 646 empresas. O 3,7% restante foron arbitraxes que afectaron a 4.456 traballadores e 93 empresas.

O cadro 11.17 recolle a distribución territorial da conflitividade colectiva, diferenciando entre conflitos de sector e de empresa e indicando o número de traballadores afectados.

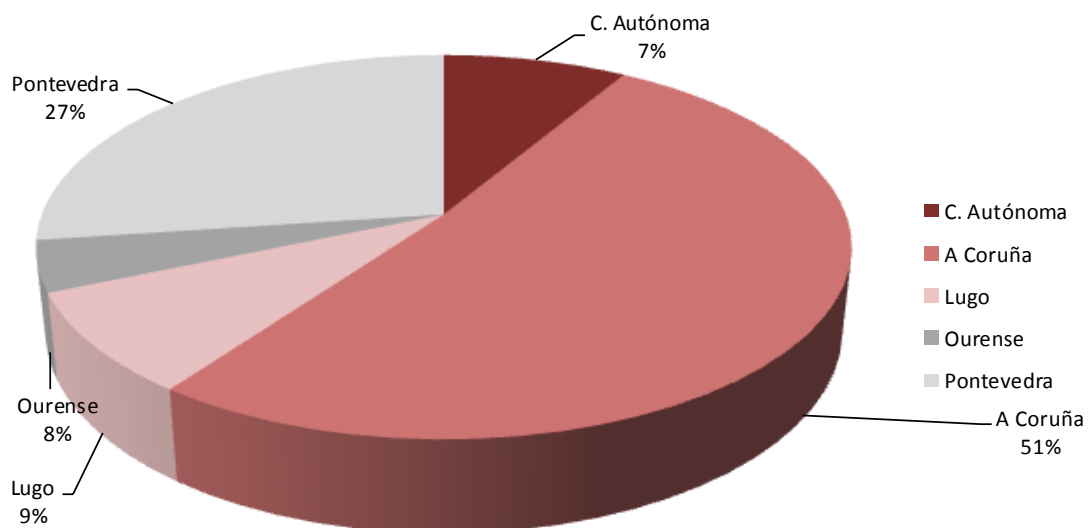
A provincia onde máis expedientes se iniciaron foi na da Coruña (cun 51,4% do total dos iniciados) seguida de Pontevedra (7,1%).

Cadro 11.17

AGA. Distribución territorial dos conflitos presentados. 2015

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	6	36	6	3	19	70
Traballadores afectados	1.962	16.347	4.193	2.368	4.445	29.315
Expedientes de conflitos de sector	0	2	0	2	3	7
Traballadores afectados conf. sector	0	11.340	0	2.200	2.650	16.190
Expedientes de conflitos empresa	6	34	6	1	16	63
Traballadores afectados conf. empresa	1.962	5.007	4.193	168	1.795	13.125

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

O maior número de traballadores afectados polos expedientes presentados este ano pertence á provincia da Coruña con 16.347 (un 59,8%), seguido do grupo de expedientes que teñen como ámbito afectado a provincia de Pontevedra con 4.445 (16,3%).

Seguindo coa tendencia xeneralizada en anos anteriores a maioría dos conflitos presentados son de ámbito de empresa (o 90,0%).

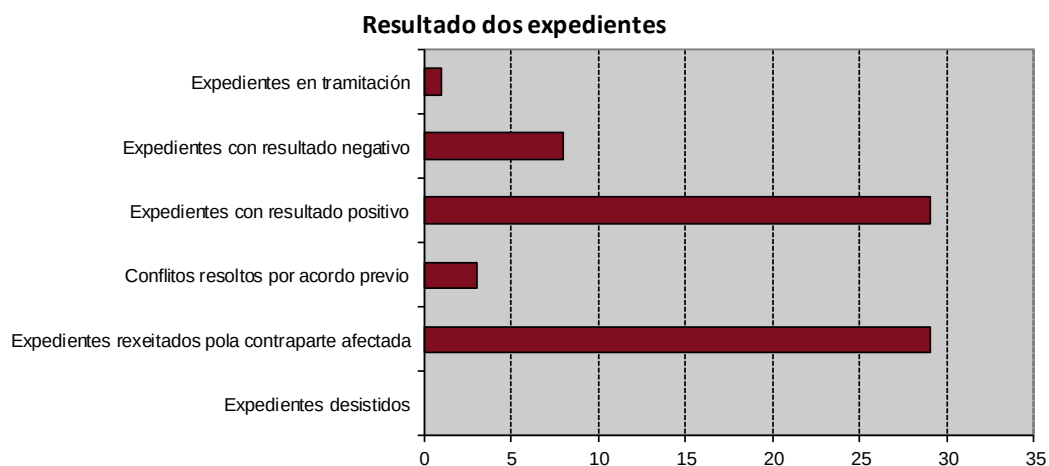
No cadro 11.18 pódese apreciar o resultado obtido polos procedementos presentados ao abeiro do AGA durante este ano.

Cadro 11.18

AGA. Resultado dos expedientes. Distribución territorial. 2015

	C. Autónoma	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
Expedientes iniciados	6	36	6	3	19	70
Expedientes desistidos	0	0	0	0	0	0
Expedientes rexeitados pola contraparte afectada	1	17	6	2	3	29
Conflitos resoltos por acordo previo	0	2	0	0	1	3
Expedientes tramitados	5	17	8	1	14	45
Expedientes con resultado positivo	5	12	0	0	12	29
Expedientes con resultado negativo	0	5	0	1	2	8
Expedientes en tramitación	0	0	0	0	1	1

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

O cadro 11.19 informa sobre a pertenza dos expedientes instados aos distintos sectores económicos de actividade, segundo o encadramento neles da empresa ou sector de procedencia do conflito.

Neste ano, e rachando coa tendencia dos anos anteriores, a maioría dos expedientes presentados tiñan como ámbito o sector industria (un 51,4%), mentres que o 47,1% corresponden ao sector servizos e o 1,4% restante, do sector da construción. O sector dos servizos é o que engloba o maior número de traballadores afectados, cun 62,2%

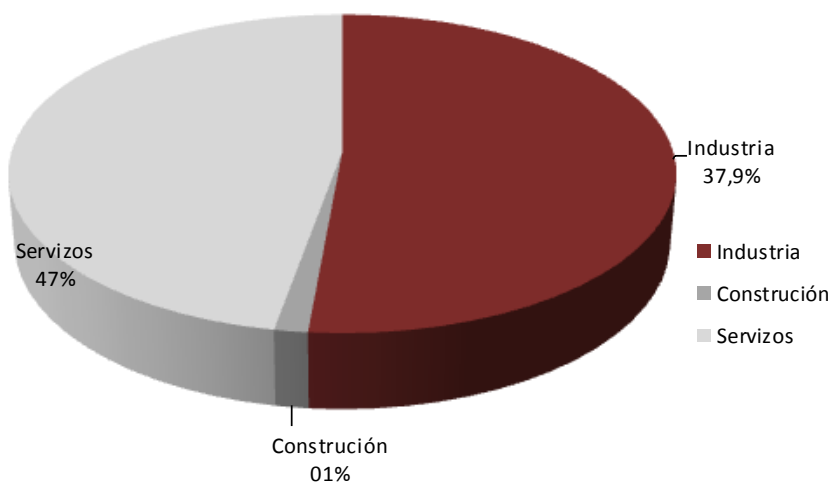
Cadro 11.19

AGA. Expedientes por sectores económicos e persoas traballadoras afectadas. 2015

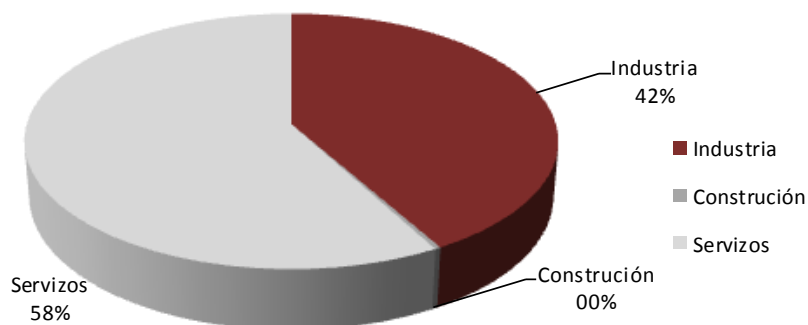
	Núm. expedientes	Núm. Persoas traballadoras
Agricultura	0	0
Pesca	0	0
Industria	36	12.232
Construción	1	93
Servizos	33	16.990
Total	70	29.315

Fonte: Consello Galego de Relacións Laborais

Número de expedientes

Número de persoas traballadoras

Por último indicar que os procedementos de ámbito de sector iniciados foron os seguintes:

- Sector da sanidade privada da provincia da Coruña (mediación rematada con acordo)

- Sector de transporte de viaxeiros por estrada da provincia de Ourense (mediación rexeitada pola parte empresarial)
- Sector de axencias marítimas, consignatarias de buques e actividades afíns de Pontevedra (arbitraje rematada co correspondente laudo)
- Sector extractivo da pedra natural – canteiras da provincia de Pontevedra (mediación rematada con acordo)
- Sector de limpeza de edificios e locais da provincia de Ourense (mediación rematada sen acordo)
- Sector de limpeza de edificios e locais da provincia da Coruña (mediación rexeitada pola parte empresarial)
- Sector de mármore e pedras da provincia de Pontevedra (mediación rematada con acordo).

**A regulación do emprego
e o Fondo de Garantía
Salarial**

12

12.1. Introducción

Neste apartado, no que se examinan os expedientes de regulación de emprego tramitados e as e os traballadores afectados polos mesmos, téñense en conta, fundamentalmente, no referido a Galicia, os datos facilitados pola Consellería de Economía, Emprego e Industria, competente nesta materia; completados con aqueles nos que, a súa competencia, se reserva á Administración Central, segundo os datos publicados polo Ministerio de Emprego e Seguridade Social.

Denomínanse procedementos pactados aqueles nos que se acada un acordo entre a empresa e os representantes legais das persoas traballadoras. Os procedementos sen período de consultas son aqueles que se xustifican en causas de forza maior, nos que a normativa non establece a obrigatoriedade dun período de consultas.

A partir do 13 febreiro de 2012, hai que ter en conta as modificacións que se introducen no Real Decreto 3/2012, de 10 de febreiro, de medidas urxentes para a reforma do mercado laboral, no referido á supresión do requisito de autorización administrativa, manténdose a existencia dun período de consultas.

12.2. Regulación de emprego

No primeiro cadro ofrécese, con datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, unha visión xeral dos traballadores afectados en Galicia polos efectos dos expedientes de regulación de emprego en base á información fornecida pola Dirección Xeral de Traballo, a Comunidade Autónoma ou o Área de Traballo dependendo da autoridade laboral á que compete a súa resolución. Examinando as cifras pode verse que os traballadores/as da provincia de Pontevedra son os máis afectados/as polos expedientes e, no que se refire concretamente aos de extinción, a provincia da Coruña, é a que maior número de traballadores/as afectados reflicte.

Cadro 12.1

Empresas e traballadores afectados por procedementos de regulación de emprego,
segundo tipo de medida, por provincia. Galicia

	Empresas afectadas(1)		Traballadores afectados							
			Total		Despido colectivo		Suspensión de Contrato		Redución de xornada	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
A Coruña	353	235	4.195	2.823	885	519	2.333	1.987	977	317
Lugo	100	54	534	363	49	58	299	210	186	95
Ourense	81	40	691	357	101	174	355	127	235	56
Pontevedra	473	303	7.457	3.072	464	338	5.891	2.170	1.102	564
Galicia	945	596	12.877	6.615	1.499	1.089	8.878	4.494	2.500	1.032

(1) Nos datos de empresas, os datos do total poden non coincidir coa suma dos datos por provincias, debido a que a mesma empresa pode ter centros afectados por procedementos de regulación de emprego en distintas provincias.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

No que se refire concretamente aos expedientes tramitados pola Comunidade Autónoma, e con datos desta, non cadro 12.2, a provincia de Pontevedra, en xeral, é a que maior número de expedientes e traballadores/as afectados reflicte. Obsérvase tamén que os expedientes pactados representan máis do 68% do total.

Cadro 12.2

Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada e
persoas traballadoras afectadas, segundo o ámbito territorial. Galicia 2015

	Pactados		Non Pactados		Sen período de consultas*		Totais	
	Expedientes	Trab. Afectados	Expedientes	Trab. Afectados	Expedientes	Trab. Afectados	Expedientes	Trab. Afectados
A Coruña	177	2.220	16	170	35	207	228	2.597
Lugo	46	299	2	12	3	30	51	341
Ourense	28	307	2	19	0	0	30	326
Pontevedra	227	2.525	5	206	67	207	299	2.938
Ámbito autonómico	5	65	0	0	0	0	5	65
Totais	483	5.416	25	407	105	444	613	6.267

* Sen período de consultas: aqueles procedementos que se xustifican en causas de forza maior, nos que a normativa non establece a obrigatoriedade dun período de consultas

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Nos cadros 12.3 a 12.6 efectúase a desagregación dous expedientes pola medida autorizada segundo sexan pactados, non pactados ou sen período de consultas e o ámbito territorial.

Cadro 12.3

Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2015

Ámbito	Expedientes totais			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	18	139	71	228
Lugo	2	22	27	51
Ourense	4	7	19	30
Pontevedra	13	173	113	299
Autonómicos	1	1	3	5
Totais	38	342	233	613

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Cadro 12.4

Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada pactados, segundo o ámbito territorial e medida. Ano 2015

Ámbito	Expedientes pactados			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	13	100	64	177
Lugo	1	18	27	46
Ourense	3	6	19	28
Pontevedra	9	106	112	227
Autonómicos	1	1	3	5
Totais	27	231	225	483

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Cadro 12.5

Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada non pactados, segundo o ámbito territorial e medida aplicada. Ano 2015

Ámbito	Expedientes non pactados			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	5	4	7	16
Lugo	0	2	0	2
Ourense	1	1	0	2
Pontevedra	2	2	1	5
Autonómicos	0	0	0	0
Totais	8	9	8	25

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Cadro 12.6

Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada sen período de consultas, segundo o ámbito territorial e medida aplicada. Ano 2015

Ámbito	Expedientes sen período de consultas			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	0	35	0	35
Lugo	1	2	0	3
Ourense	0	0	0	0
Pontevedra	2	65	0	67
Autonómicos	0	0	0	0
Totais	3	102	0	105

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

No cadro 12.7 pódese ver que o sector servizos é o que maior número de expedientes rexistra.

Cadro 12.7

Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, por sector de actividade e ámbito territorial. Ano 2015

Ámbito	Sector de actividade						
	Agricultura	Pesca	Industria	Construción	Servizos	Totais	
	A Coruña	1	90	33	14	90	228
	Lugo	0	2	11	9	29	51
	Ourense	0	0	8	3	19	30
	Pontevedra	0	72	67	27	133	299
	Autonómicos	0	0	0	1	4	5
Totais	1	164	119	54	275	613	

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Polo que se refire aos traballadores afectados, destaca o número da provincia de Pontevedra e dos incursos en expedientes de suspensión, claramente maior nos pactados.

Cadro 12.8

Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, segundo o ámbito territorial e a medida. Ano 2015

Ámbito	Persoas traballadoras afectadas			
	Extinción	Suspensión	Redución	Totais
A Coruña	350	1.954	293	2.597
Lugo	52	204	85	341
Ourense	162	116	48	326
Pontevedra	284	2.115	539	2.938
Autonómicos	10	21	34	65
Totais	858	4.410	999	6.267

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Cadro 12.9

Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada pactados, segundo ámbito territorial e medida. Ano 2015

Ámbito	Medida			Persoas traballadoras afectadas
	Extinción	Suspensión	Redución	
A Coruña	278	1.670	272	2.220
Lugo	38	176	85	299
Ourense	144	115	48	307
Pontevedra	255	1.734	536	2.525
Autonómicos	10	21	34	65
Totais	725	3.716	975	5.416

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Cadro 12.10

Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada non pactados, segundo ámbito territorial e medida. 2015

Ámbito	Medida			Persoas traballadoras afectadas
	Extinción	Suspensión	Redución	
A Coruña	72	77	21	170
Lugo	0	12	0	12
Ourense	18	1	0	19
Pontevedra	17	188	1	206
Autonómicos	0	0	0	0
Totais	107	278	22	407

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Cadro 12.11

Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada sen período de consultas, segundo ámbito territorial e medida. 2015

Ámbito	Medida			Persoas traballadoras afectadas
	Extinción	Suspensión	Redución	
A Coruña	0	207	0	207
Lugo	14	16	0	30
Ourense	0	0	0	0
Pontevedra	12	193	2	207
Autonómicos	0	0	0	0
Totais	26	416	2	444

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Nos cadros 12.12 a 12.15 efectúase a distribución por sexo, segundo a medida adoptada.

Cadro 12.12

Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada, segundo ámbito territorial e o sexo. 2015

Ámbito	Persoas traballadoras afectadas		
	Homes	Mulleres	Total
A Coruña	2.080	517	2.597
Lugo	259	82	341
Ourense	171	155	326
Pontevedra	2.387	551	2.938
Autonómicos	37	28	65
Totais	4.934	1.333	6.267

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Cadro 12.13

Persoas traballadoras afectadas pola medida de extinción, segundo ámbito territorial e o sexo. 2015

Ámbito	Persoas traballadoras afectadas		
	Homes	Mulleres	Total
A Coruña	203	147	350
Lugo	41	11	52
Ourense	55	107	162
Pontevedra	252	32	284
Autonómicos	7	3	10
Totais	558	300	858

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Cadro 12.14

Persoas traballadoras afectadas pola medida de suspensión, segundo ámbito territorial e o sexo. 2015

Ámbito	Persoas traballadoras afectadas		
	Homes	Mulleres	Total
A Coruña	1.685	269	1.954
Lugo	175	29	204
Ourense	86	30	116
Pontevedra	1.786	329	2.115
Autonómicos	15	6	21
Totais	3.747	663	4.410

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Cadro 12.15

**Persoas traballadoras afectadas pola medida de redución da xornada,
segundo ámbito territorial e o sexo. 2015**

Ámbito	Persoas traballadoras afectadas		
	Homes	Mulleres	Total
A Coruña	192	101	293
Lugo	43	42	85
Ourense	30	18	48
Pontevedra	349	190	539
Autonómicos	15	19	34
Totais	629	370	999

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

No cadro 16 reflíctese que o maior número de traballadores afectados corresponde ao sector de industria.

Cadro 12.16

**Persoas traballadoras afectadas por procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e
redución de xornada, por sector de actividade e ámbito territorial. Ano 2015**

Ámbito	Sector de actividade					Totais
	Agricultura	Pesca	Industria	Construción	Servizos	
A Coruña	2	601	1.086	167	741	2.597
Lugo	0	14	201	23	103	341
Ourense	0	0	248	10	68	326
Pontevedra	0	304	1.641	165	828	2.938
Autonómicos	0	0	0	27	38	65
Totais	2	919	3.176	392	1.778	6.267

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

12.3. Evolución experimentada

Unha observación simple dos últimos anos (cadro 12.17), permite apreciar que, despois do incremento nos anos 2011 e 2012 en todos os parámetros a tendencia cambia no ano 2013, véndose diminuídas case todas as cifras, tanto de expedientes como de traballadores afectados, e mantense significativamente no ano 2015.

Cadro 12.17

Procedementos de despedimento colectivo, suspensión de contratos e redución de xornada e persoas traballadoras afectadas, segundo ámbito territorial (anos 2010-2015)

	Expedientes					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Autónómicos	Totais
2010	368	80	46	510	7	1.011
2011	472	148	63	734	19	1.436
2012	700	188	137	1.261	46	2.332
2013	604	177	161	930	45	1.917
2014	324	91	72	483	14	984
2015	228	51	30	299	5	613

	Persoas traballadoras afectadas					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Autónómicos	Totais
2010	4.657	857	614	7.564	327	14.019
2011	5.661	1.560	1.070	11.271	1.165	20.727
2012	7.443	1.479	2.360	15.259	2.275	28.816
2013	5.514	1.172	1.934	9.577	2.054	20.251
2014	3.368	452	605	6.882	454	11.761
2015	2.597	341	326	2.938	65	6.267

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Con datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social (cadro 12.18), pódese observar o mesmo feito posto de manifesto no parágrafo anterior en case todas as Comunidades Autónomas, que diminúen significativamente o número de traballadores afectados por todas as medidas.

Cadro 12.18

**Empresas e traballadores afectados por procedementos de regulación de emprego,
segundo tipo de medida, por comunidade autónoma**

	Empresas afectadas		Traballadores afectados							
			Total		Despido Colectivo		Suspensión de Contrato		Redución de Xornada	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Andalucía	1.072	564	14.032	5.976	3.396	1.764	5.047	2.770	5.589	1.442
Aragón	641	339	8.230	12.823	1.603	570	5.638	11.657	989	596
Asturias	630	345	6.984	4.334	722	469	5.037	3.226	1.225	639
Baleares	164	102	1.681	855	444	302	910	384	327	169
Canarias	187	116	2.650	2.125	1.009	463	1.184	1.368	457	294
Cantabria	320	168	3.503	2.509	237	310	2.671	1.900	595	299
C. A Mancha	403	150	4.315	1.114	876	230	1.997	634	1.442	250
C. León	1.068	594	14.847	10.148	1.529	919	11.067	8.062	2.251	1.167
Cataluña	1.590	786	23.978	13.375	6.297	5.841	13.613	6.020	4.068	1.514
C. Valenciana	1.341	715	19.750	8.861	4.265	2.571	11.921	4.903	3.564	1.387
Extremadura	217	130	1.681	1.683	541	387	513	1.007	627	289
Galicia	945	596	12.877	6.615	1.499	1.089	8.878	4.494	2.500	1.032
Madrid	1.003	598	18.516	16.351	10.293	7.707	5.164	6.395	3.059	2.249
Murcia	139	86	1.375	632	406	166	410	296	559	197
Navarra	391	238	5.799	4.048	395	550	4.775	3.109	629	389
País Vasco	1.328	649	17.854	8.511	2.150	1.082	12.401	5.858	3.303	1.571
A Rioxa	127	52	1.441	520	194	149	994	234	253	137
Ceuta	5	4	19	21	8	2	3	2	8	17
Melilla	6	6	34	21	11	1	11	6	12	14
Total	10.637	5.675	159.566	100.522	35.875	24.572	92.234	62.298	31.457	13.652

(1) Nos datos de empresas, os datos do total nacional e dos totais por provincias e/ou comunidade autónoma pode non coincidir coa suma dos datos por comunidades autónomas debido a que unha mesma empresa pode ter centros afectados por procedementos de regulación de emprego en distintas provincias e/ou comunidades autónomas

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

12.4. Fondo de Garantía Salarial

O Fondo de Garantía Salarial (en adiante FOGASA) é un organismo autónomo, adscrito hoxe ao Ministerio de Emprego e Seguridade Social, que foi creado pola antiga e extinta lei de Relacións de Traballo de 1976, en garantía dos créditos salariais diante de situacións de insolvencia do empresario. Hoxe ven regulado no artigo 33 do Estatuto dos Traballadores, que foi obxecto de diversas modificacións. A última de calado foi a que deu nova redacción ao número 8 do artigo 33m que obrigaba ao FOGASA a facerse cargo de parte da indemnización devengada polo traballador en caso de despedimento, individual ou colectivo, por causas económicas, técnicas, organizativas ou de produción, nas empresas de menos de 25 traballadores, en determinados supostos. Esta responsabilidade directa do FOGASA foi suprimida pola lei de Presupostos Xerais do Estado para 2014, con efectos de 1 de xaneiro. A

nivel regulamentario, o FOGASA ven regulado polo real decreto 505/ 1985, de 6 de marzo, sobre organización e funcionamento do Fondo, modificado polo real decreto 372/2001, de 6 de abril.

Están protexidos polo FOGASA todos os traballadores contratados laboralmente, con independencia do tipo de empresa, do tipo de contrato ou da relación laboral especial, no seu caso, de que se trate,. Incluídos os altos directivos e os traballadores suxeitos á prestación de servizos de carácter transnacional. Así mesmo, están amparados polo FOGASA os socios traballadores de sociedades laborais que contén cun número de socios non superior a 25, aínda que formen parte do órgano de administración social e teñan ou non competencias directivas.

Están excluídos da protección do FOGASA os traballadores ao servizo do fogar familiar; os conselleiros e administradores de sociedades mercantís capitalistas que non posúan o control efectivo da sociedade, cando desenvolvan funcións de dirección e xerencia da sociedade e sexan retribuídos por elo ou pola súa condición de traballadores da mesma; e os socios traballadores das cooperativas de traballo asociado ou de explotación comunitaria da terra.

De acordo co artigo 33 do Estatuto dos Traballadores, as cantidades que abona o FOGASA aos traballadores en caso de insolvencia ou concurso do empresario son as seguintes:

- Artigo 33.1, parágrafo segundo do Estatuto dos Traballadores: débedas por salarios, incluídos os de tramitación, recoñecidas aos traballadores en acto de conciliación ou resolución xudicial, co límite da “...cantidade resultante de multiplicar o dobre do salario mínimo interprofesional diario, incluíndo a parte proporcional das pagas extraordinarias, polo número de días de salario pendente de pago, cun máximo de cento vinte días”.
- Artigo 33.2, parágrafos primeiro e segundo do Estatuto dos Traballadores: “...indemnizacións recoñecidas como consecuencia de sentenza, auto, acto de conciliación xudicial ou resolución administrativa...a causa de despedimento ou extinción dos contratos conforme aos artigos 50, 51 e 52 de esta lei, e de extinción de contratos conforme ao artigo 64 ...[da lei Concursal], así como as extincións de contratos temporais ou de duración determinada nos casos que legalmente proceda. En todos os casos co límite máximo dunha anualidade, sen que o salario diario, base do cálculo, poda exeder do dobre do salario mínimo interprofesional, incluíndo a parte proporcional das pagas extraordinarias. O importe da indemnización, aos solos efectos de abono polo FOGASA para os casos de despedimento ou extinción dos contratos conforme ao artigo 50 desta lei, calcularase sobre a base de trinta días por ano de servizo, co límite fixado no parágrafo anterior”. A base de cálculo das indemnizacións teñen certas peculiaridades no caso de procedementos concursais, establecidas no número 3 do artigo 33

do Estatuto dos Traballadores.

Os límites das cantidades a abonar polo FOGASA, tanto por créditos salariais como indemnizatorios, segundo vimos, aplicáronse a partires do 15 de xullo de 2012, despois do significativo recorte imposto polo real decreto- lei 20/2012, de 13 de xullo.

O FOGASA se financia coas achegas dos empresarios, tanto públicos como privados, aplicando o tipo de cotización que cada ano establece o Goberno á base de cotización de cada traballador polas continxencias de accidente de traballo, enfermidades profesionais e desemprego.

Cadro 12.19

Expedientes, empresas afectadas e beneficiarios das prestacións acordadas, segundo sexo, por provincia. Galicia 2014-2015

	EXPEDIENTES		EMPRESAS(1)		BENEFICIARIOS					
					Ambos sexos(1)		Execucións laborais		Procedementos concursais	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Galicia	17.968	8.628	8.596	3.404	24.146	12.346	16.190	8.184	7.940	4.154
A Coruña	9.224	2.714	4.345	1.197	12.044	3.871	8.034	2.444	3.995	1.420
Lugo	722	500	417	243	995	745	679	526	316	219
Ourense	935	663	383	179	1.129	907	821	604	308	302
Pontevedra	7.087	4.751	3.451	1.785	9.978	6.823	6.656	4.610	3.321	2.213

(1) o número de empresas que figura no Total non se corresponde coa suma dos parciais, xa que unha mesma empresa pode estar ubicada en máis dunha provincia
Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social. *Avance Anuario de Estadísticas 2015*

Tanto no conxunto do Estado como en Galicia en 2015 reduciuse, respecto de 2014 e de xeito moi significativo, o número de expedientes resoltos polo FOGASA, así como o número de beneficiarios das súas prestacións. No conxunto do Estado houbo tamén unha moi apreciable redución do número de empresas afectadas, de case que un terzo, algo que non ocorreu en Galicia, onde se produciu un incremento das empresas afectadas. En Galicia a redución do número de beneficiarios das prestacións do FOGASA foi do 48,9 por cento. No conxunto do Estado esa redución foi do 57,6 por cento.

A xa referida redución do número de beneficiarios en Galicia foi moi importante na provincia de A Coruña, cunha redución do 67,9 por cento; en Pontevedra foi do 31,6 por cento; en Lugo do 24,4 por cento; e en Ourense do 19,7 por cento.

Cadro 12.20

Importe dos salarios acordados segundo sexo, por provincia. Galicia 2014-2015

	IMPORTE DOS SALARIOS ACORDADOS (miles de €)					
	Ambos sexos(1)		Varóns		Mulleres	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
España	694.608,1	385.364,0	500.008,8	262.035,3	193.162,4	121.745,8
Galicia	40.070,4	27.979,6	28.762,8	19.612,4	11.266,6	8.356,0
A Coruña	22.243,9	9.780,1	16.135,8	6.712,4	6.072,7	3.058,5
Lugo	1.597,7	1.771,1	1.159,8	1.268,1	437,9	503,0
Ourense	1.914,2	2.141,7	1.424,8	1.531,2	489,5	608,6
Pontevedra	14.314,6	14.286,7	10.042,4	10.100,7	4.266,5	4.185,9

(1) a suma de varóns e mulleres non coincide con Ambos sexos porque éste inclúe os non clasificables por sexo

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Empleo e Segridade Social. *Avance Anuario de Estadísticas 2015*

Cadro 12.21

Importe das indemnizacións acordadas segundo sexo, por provincia. Galicia 2014-2015

	IMPORTE DOS SALARIOS ACORDADOS (miles de €)					
	Ambos sexos(1)		Varóns		Mulleres	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
España	1.593.991,2	751.181,2	1.131.977,5	514.089,4	459.239,7	233.535,4
Galicia	95.243,4	54.678,7	70.201,9	40.225,8	24.977,5	14.396,5
A Coruña	49.989,3	17.035,8	36.713,7	11.858,2	13.227,9	5.122,0
Lugo	3.732,3	3.625,6	2.948,3	2.862,0	784,1	763,6
Ourense	4.294,2	3.546,2	3.470,9	2.498,2	823,2	1.047,2
Pontevedra	37.227,6	30.471,1	27.069,0	23.007,4	10.142,3	7.463,7

(1) a suma de varóns e mulleres non coincide con Ambos sexos porque éste inclúe os non clasificables por sexo

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Empleo e Segridade Social. *Avance Anuario de Estadísticas 2015*

A minoración no número de expedientes e de beneficiarios vai acompañada dunha redución do importe dos salarios acordados, constatable tanto no conxunto do Estado como en Galicia. Se no conxunto do Estado a redución do número de beneficiarios, segundo se dixo máis arriba, foi do 57,6 por cento, o importe dos salarios acordados reduciuse un 44,5 por cento, mentres que en Galicia, cunha redución do número de beneficiarios do 48,9 por cento, o importe dos salarios acordados minorouse no 30,2 por cento.

En congruencia co que se ven de dicir, esa redución en 2015 respecto de 2014 do número de beneficiarios das prestacións do FOGASA, que levou aparelado un menor importe dos salarios acordados, tanto no conxunto do Estado como en Galicia, aínda que aquí de xeito desigual entre as distintas provincias, supuxo tamén un menor importe das indemnizacións acordadas. No conxunto do Estado, ese menor importe das indemnizacións acordadas foi do 52,9 por cento, mentres que en Galicia foi do 42,6 por cento.

O comportamento nas distintas provincias galegas nesas distintas variables foi o seguinte:

- En A Coruña, cun 67,9 por cento menos de beneficiarios, os salarios acordados baixaron nun 56,0 por cento, mentres que as indemnizacións acordadas o fixeron nun 65,9 por cento.
- En Lugo, cun 24,4 por cento menos de beneficiarios, o importe dos salarios acordados incrementouse nun 10,8 por cento, mentres que as indemnizacións acordadas baixaron apenas un 2,9 por cento.
- En Ourense, cun 19,7 por cento menos de beneficiarios, os salarios acordados se incrementaron nun 11,9 por cento, mentres que as indemnizacións acordadas diminuíron un 17,4 por cento.
- En Pontevedra cun 31,6 por cento menos de beneficiarios, os salarios acordados tiveron unha baixada do 0,2 por cento, mentres que as indemnizacións acordadas víronse reducidas 18,3

Polo tanto, A Coruña foi a única provincia galega en que a redución tan significativa do número de beneficiarios foi acompañada dunha redución tamén significativa, aínda que menor, do importe dos salarios e das indemnizacións acordadas; mentres que en Pontevedra a redución non tivo efecto no montante dos salarios acordados, aínda que si, se ben de xeito menos rotundo, no importe das indemnizacións acordadas; e en Lugo e Ourense as súas respectivas reducións do número de beneficiarios veu acompañada de incrementos dos salarios acordados, sen impacto nas indemnizacións acordadas no caso de Lugo, e cunha baixada destas últimas en Ourense, aínda que menor que en A Coruña e Pontevedra.

Cadro 12.22

Importe dos salarios acordados segundo motivo de solicitude por provincia. Galicia 2014-2015

	IMPORTE DOS SALARIOS ACORDADOS (miles de €)					
	Total		Execucións laborais		Procedementos concursais	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
España	694.608,1	385.364,0	360.366,4	205.631,4	334.166,3	179.578,0
Galicia	40.070,4	27.979,6	19.546,8	14.056,9	20.523,4	13.921,5
A Coruña	22.243,9	9.780,1	11.254,7	5.038,4	10.989,1	4.741,8
Lugo	1.597,7	1.771,1	860,7	980,5	737,0	790,6
Ourense	1.914,2	2.141,7	1.306,5	852,7	607,7	1.289,0
Pontevedra	14.314,6	14.286,7	6.124,9	7.185,3	8.189,6	7.100,1

(1) a suma de varóns e mulleres non coincide con Ambos sexos porque éste inclúe os non clasificables por sexo

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Empleo e Segridade Social. *Avance Anuario de Estadísticas 2015*

Cadro 12.23

Importe das indemnizacións acordadas segundo motivo da solicitude, por provincia. Galicia 2013-2014

	INDEMNIZACIÓNS (miles de €)							
	Total		Por impago da empresa				Responsabilidade directa Fogasa	
			Execucións laborais		Procedementos concursais			
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
España	1.593.991,2	751.181,2	495.821,7	320.571,2	671.485,4	387.120,4	426.824,2	43.481,5
Galicia	95.243,4	54.678,7	27.632,6	23.412,0	38.419,8	27.718,4	29.190,9	3.548,4
A Coruña	49.989,3	17.035,8	15.099,7	7.778,7	20.698,6	8.837,9	14.190,9	419,3
Lugo	3.732,3	3.625,6	1.558,9	1.697,1	1.366,6	1.894,2	806,9	34,3
Ourense	4.294,2	3.546,2	1.794,2	1.372,4	1.524,1	2.114,9	975,8	58,9
Pontevedra	37.227,6	30.471,1	9.179,8	12.563,8	14.830,5	14.871,4	13.217,3	3.035,9

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Empleo e Segridade Social. *Avance Anuario de Estadísticas 2015*

Entrando no detalle da tipoloxía dos salarios e indemnizacións acordados, no conxunto do Estado produciuse unha baixada nuns e noutras, tiveran que ver con execucións laborais ou con procedementos concursais, o mesmo que ocorreu en Galicia, así como na provincia de A Coruña. No resto das provincias galegas o comportamento foi máis desigual, como reflicten os cadros 12.22. e 12.23.

Protección social

13

13.1. Introducción

A previsión social ante situacións individuais e familiares de necesidade artículase mediante sistemas de protección social que amparan aos cidadáns e ás súas familias ante continxencias como a estabilidade no emprego, a enfermidade, a incapacidade e a morte.

Os sistemas de protección social dos modernos estados constitúen tamén un enorme mecanismo económico-social que promove a evolución das sociedades e o equilibrio territorial, e orixina un importante efecto de redistribución das rendas que comporta un valor de solidariedade que é, sen dúbida, o aspecto máis característico desta, xa que coas súas realizacións vén a atender necesidades de contido individual e social impoñendo sacrificios aos mozos/as respecto dos vellos/as; aos sans respecto dos enfermos/as; aos ocupados/as respecto dos e das que se atopan en situación de desemprego; aos vivos/as respecto dos falecidos/as; aos que non teñen cargas familiares respecto dos que as teñen e aos de actividades económicas en auxe respecto dos sectores deprimidos.

No noso país podemos contemplar a protección social distinguindo dous grandes apartados: dunha parte, as pensións e prestacións do sistema de Seguridade Social vinculadas ao contrato de traballo ou ao desempeño dunha actividade por conta propia que constitúen a rama contributiva do sistema, e doutra, a cobertura asistencial que abrangue xunto coas pensións non contributivas da Seguridade Social e a Renda de Integración Social (RISGA), as derivadas da Lei de integración social do minusválido (LISMI), as prestacións a extinguir do Fondo de Asistencia Social (FAS), e por último as derivadas da recente Lei da dependencia.

Xunto a estas dúas vertentes haberá que engadir unha terceira conformada pola previsión complementaria, que como sinala a Constitución (artigo 41, último inciso) é libre e, polo tanto, non é obxecto de tratamento neste informe.

O modelo actual da Seguridade Social en España, que arrancando dos anos sesenta do pasado século, perfecciónase e consolídase nos setenta, e que ten como expresión máis significativa a Constitución Española, en concreto o seu artigo 41 impón “aos poderes públicos o mantemento dun réxime público de Seguridade Social para todos os cidadáns que garanta a asistencia e prestacións sociais ante situacións de necesidade, especialmente no caso de desemprego...”, complementado coas imposicións a ditos poderes públicos das obrigas específicas de protección social á familia (artigo 39.1), así como aos fillos e ás nais (artigo 39.2), realizar unha política de previsión e tratamento dos diminuídos físicos, sensoriais e psíquicos (artigo 49), ademais de garantir, mediante pensións adecuadas e periodicamente actualizadas a suficiencia económica para os cidadáns da terceira idade.

A Seguridade Social vén de experimentar nestes tres últimos decenios importantes modificacións nas prestacións. O Pleno do Congreso dos Deputados aprobou, o 6 de abril de

1995, coa práctica unanimidade da Cámara, o Informe de la Ponencia para el análisis de los problemas estructurales del Sistema de la Seguridad Social y de las principales reformas que deberán acometerse, máis coñecido como "**Pacto de Toledo**" que representa o consenso político en torno ás liñas de futuro do sistema de pensións no noso país. O pacto, aínda que de contido xenérico, representa o compromiso sólido no mantemento e consolidación do actual sistema de protección social garantindo a súa viabilidade futura a través da adopción de medidas -o pacto contempla 15 recomendacións- que permitan a súa adaptación constante ás novas realidades e retos que se poidan presentar.

O 9 de outubro de 1996 subscríbese polo presidente do Goberno e os secretarios xerais de Comisións Obreiras e da Unión Xeral de Traballadores o Acuerdo sobre consolidación y racionalización del sistema de la Seguridad Social que, con vixencia ata 2000, senta as bases sobre as que se deberán desenvolver as recomendacións do Pacto de Toledo, acordo que tivo a súa plasmación na Lei 24/1997, do 15 de xullo, que contempla as seguintes medidas: 1) A separación financeira da Seguridade Social; 2) A constitución de reservas; 3) O establecemento gradual dun único tope de cotización para tódalas categorías profesionais; 4) A introdución de maiores elementos de contribución e proporcionalidade no acceso e determinación da contía das pensións de xubilación e, coa finalidade de establecer unha maior seguridade xurídica na determinación das pensións de invalidez, prevese a elaboración dunha lista de enfermidades; 5) A mellora do tempo de duración das pensións de orfandade; 6) As melloras das contías das prestacións mínimas na súa contía inferior de viuvez; 7) O establecemento da revalorización automática das pensións, en función da variación dos prezos, a través da fórmula establecida, de forma permanente, na propia LXSS; e 8) Previsión do desenvolvemento legal do tope de cobertura das pensións como forma de introducir os elementos da seguridade xurídica e financeira.

A Lei 39/1999, de 5 de novembro, para promover a conciliación da vida familiar e laboral das persoas traballadoras establece entre outras medidas unha nova prestación dentro da acción protectora da Seguridade Social, a de risco durante o embarazo co obxecto de protexer a saúde da muller traballadora.

O 9 de abril de 2001 asinouse polo goberno do Estado coa central sindical Comisións Obreiras, a CEOE e a CEPYME un novo acordo sobre a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social que no referente ás pensións contempla como principais acordos:

1) En materia de xubilación:

- A eliminación do requisito do comezo a cotizar antes de 1967 para ter dereito á xubilación anticipada: o dereito ao retiro anticipado esténdese os/as maiores de 61 anos de idade que contén como mínimo con 30 anos de cotización e que leven 6 meses no paro. Xunto a isto

establécese un novo coeficiente redutor anual en función dos anos cotizados que vai dende o 6% para os que acrediten 40 ou máis anos ata o 8% de 30 a 31 anos.

- Establecemento de medidas de xubilación parcial que posibiliten a compatibilidade entre o percibo dunha pensión e o desenvolvemento de actividades laborais.

Ditos acordos implementáronse normativamente no Real decreto lei 16/2001, de 27 de decembro de 2001, de medidas para o establecemento dun sistema de xubilación gradual e flexible.

2) En materia de prestacións de morte e supervivencia:

- A base reguladora das pensións de viuvez sube do 45% no 2001 ao 52% no ano 2004. No ano 2002 estableceuse no 46%. Para persoas con cargas familiares elevarase ata o 70%, sempre que a pensión constitúa a principal ou única fonte de ingresos e que a contía total dos seus ingresos non superen o previsto en cada exercicio económico para o recoñecemento dos complementos por mínimos.

- Elevación a 22 anos a idade máxima para percibir a pensión de orfandade con carácter xeral e ata os 24 anos cando faleceran os dous proxenitores.

Ambas as medidas plasmáronse normativamente no Real decreto 1465/2001, do 27 de decembro, de modificación parcial do réxime xurídico das prestacións de morte e supervivencia.

3) Compromiso de aumento das pensións mínimas de xubilación e viuvez de menores de 65 anos e as non concorrentes do extinguido SOVI.

4) Inclusión na acción protectora dos autónomos/as, dos autónomos/as do especial agrario e dos de traballadores/as do mar, da prestación de incapacidade total cualificada –maiores de 55 anos-.

Ademais establécense acordos sobre:

Dotación anual do fondo de reserva: -con cargo ós excedentes orzamentarios das Entidades Xestoras e Servizos Comúns da Seguridade Social e dos excesos de resultados derivados da xestión das Mutuas de Accidentes de Traballo da prestación de I.T. por continxencias comúns. Ó peche do exercicio de 2015 acada os 32.481 millóns de euros, equivalente a un 3% do PIB e cun descenso do 22% en relación a mesma data do ano 2014.

Establecemento dun prazo non superior a doce anos para levar a cabo a separación de fontes con respecto ao financiamento do complemento de mínimos.

E por último mantense o período de cálculo da pensión de xubilación que de acordo co previsto actualmente foi aumentando ata 15 anos no 2003 e nese ano as partes asinantes

comprométense a tomar as medidas oportunas para a adopción da “forma máis idónea para o cálculo das prestacións”.

O Congreso dos Deputados aprobou o 2 de outubro de 2003 un informe da Comisión non permanente do Pacto de Toledo no que como acordos máis importantes apóstase por ampliar os anos de cálculo da contía da pensión de xubilación, recomendándose así mesmo que a idade de xubilación real: 63 anos se aproxime á legal: 65 e que o prazo para que o complemento de mínimos sexa asumido polos presupostos xerais do estado, é dicir, se desvinculen dos ingresos por cotas da Seguridade Social, sexa de cinco anos e non doce como estaba previsto.

O Acordo do Goberno coa Patronal (CEOE e CEPYME) e as Centrais Sindicais (CC.OO. e UXT) de 13 de Xullo de 2006 en materia de Seguridade Social que contempla a implementación dunha serie de medidas tendentes tanto a reforzar os mecanismos de consolidación do Sistema –garantía de financiación dos complementos de mínimos, simplificación da tarifa de accidentes de traballo, reforma do Fondo de Reserva...-, políticas de Apoio as Familias -Mellora das pensións de viuvez e orfandade en discapacitados/as, familias numerosas, e familias sen vínculo matrimonial...- e reformas nos eidos das prestacións de incapacidade e de xubilación co aumento neste último caso do período mínimo de cotización esixido para acceder á pensión que será de quince anos efectivos (5.475 días), tras un período de aplicación progresiva que se recolleu en súa maior parte na Lei 40/ 2007 de 4 de Decembro

Ao longo das datas máis recentes sinalaremos como acontecementos de maior relevancia:

- A lei 39/2006 de 14 de decembro de promoción da autonomía persoal e atención as persoas en situación de dependencia- Lei de Dependencia.
- A lei Orgánica 3/2007 de 22 de Marzo para a igualdade efectiva de mulleres e homes que leva a cabo unha notable intensificación da acción protectora no eido da maternidade e do risco contra o embarazo, incorporando ó ordenamento xurídico da protección social dous novos subsidios: o correspondente o permiso por paternidade e o que se concede en supostos de risco durante a lactación natural.
- A lei 18/2007 de 4 de xullo, pola que procédese á **integración dos traballadores/as por conta propia do réxime agrario no especial de Traballadores/as Autónomos (RETA)**, que segue a recomendación sexta do Pacto de Toledo, con entrada en vigor o 1 de xaneiro de 2008, xunto coa Lei 20/2007 de 11 de Xullo do Estatuto do traballador autónomo
- Así mesmo a Lei 40/2007 de decembro de Medidas en Materia de Seguridade Social que desenvolve o Acordo de 13 de Xullo de 2006 que ademais do reseñado máis arriba, contempla medidas que incentivan alongar a vida laboral con incrementos dun 2% da pensión por cada ano cotizado despois dos 65 e un 3% para traballadores con carreiras de cotización de máis de

40 anos.

- O Decreto-Lei 8/2010 de 20 de Maio, polo que se adoptan medidas extraordinarias para a redución do déficit público, prevé a suspensión da revalorización das pensións contributivas en 2011 coa excepción das mínimas e as do SOVI non concorrentes (aproximadamente un 35% do total).
- O 2 de Febreiro de 2011 asínase polo Goberno e os axentes sociais o Acordo social e económico para o crecemento, o emprego e a garantía das pensións que plasmase na Lei 27/2011 de 1 de Agosto sobre **actualización, adecuación e modernización do Sistema de Seguridade Social** que seguindo as recomendacións do Pacto de Toledo incrementa progresivamente a idade de xubilación ata os 67 anos, cun período transitorio de 15 anos, que culminará en 2027, se ben contemplando tamén diversos supostos nos que é posible a xubilación antes dos 67 anos. Cambia tamén o calculo das bases de cotización e incrementanse os incentivos para a prolongación voluntaria da vida laboral, na lei contéplase a integración a partir do 1 de xaneiro de 2012 do réxime especial de empregadas do fogar e dos traballadores por conta allea do agrario dentro do réxime xeral.

A citada lei prevé a posta en marcha do chamado “factor de sostenibilidade” para asegurar o equilibrio a longo prazo entre os ingresos e gastos do sistema público de pensións. Un comité de expertos nomeado polo Goberno acordou, en xullo de 2013, as recomendacións sobre o deseño do citado factor de sostenibilidade propoñendo dos mecanismos de axuste automático que axudarían a evitar a aparición de desequilibrios financeiros no sistema público de pensións o ao menos a conter o seu tamaño. O primeiro contempla ter en conta a evolución da esperanza de vida á hora de fixar a pensión inicial dos novos xubilados, de forma que a contía de esta se reduza se aumenta o número de anos esperados de disfrute. O segundo consiste en ligar a contía das pensións xa existentes a un factor de revalorización anual que ven a medir o incremento máximo das pensións que se porían pagar sen crear problemas financeiros ó Sistema.

A Lei 23/2013, de 23 de decembro recollendo estas recomendacións regula o factor de sostenibilidade e o índice de revalorización do sistema de pensión da Seguridade Social. O factor de sostenibilidade axusta a pensión inicial de xubilación de xeito co importe que perciba ó longo da súa vida un pensionista que acceda ó sistema de pensións dentro dun certo número de anos (a partir do un de xaneiro de 2019) e que previsiblemente teña un maior esperanza de vida sexa equivalente ó que perciba ó que se xubile nun momento anterior. Relacionándose por conseguinte a esperanza de vida estimada en ambos momentos.

Polo que respecta á revalorización se anula o anterior sistema de referencia ó IPC e establece un novo índice quinquenal baseado nunha ecuación prevista na lei que ten en conta a variación

dos salarios, a evolución da economía e o cómputo das cotizacións da Seguridade Social, se ben en ningún caso o resultado obtido poderá dar lugar a un incremento anual das pensións inferior ó 0,25%, nin superior á variación porcentual do IPC no período anual anterior máis o 0,5%.

Coa entrada en vigor o 02/01/2016, aprobouse o Real Decreto- Lexislativo 8/2015, de 30 de outubro, polo que apróbase o texto refundido da vixente Lei Xeral da Seguridade Social.

13.2 A protección social na Unión Europea: Datos Globais

Iniciamos o presente capítulo con dous cadros sinópticos referentes as grandes cifras de ingresos e gastos en protección social nos países da U.E.(ó peche da confección deste informe dispóñense os datos ata 2012). As estatísticas de Protección social que proporcionan os datos da U.E. presentan as contas dos axentes seguindo a filosofía SEEPROS da Oficina Estatística da U.E. (EUROSTAT), da acordo con esta metodoloxía os ingresos clasifícanse en catro grupos:

Cadro 13.1

Ingresos de Protección Social sobre o PIB na UE. 2000-2012

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Belxica	27,3	27,4	28,2	28,0	28,6	27,8	27,7	27,7	28,9	30,4	30,7	30,9	31,6
Dinamarca	32,2	33,4	33,6	35,3	34,6	34,4	33,1	39,0	39,0	42,5	39,7	37,3	37,1
Alemania	31,0	30,7	31,1	31,6	31,2	30,8	30,3	29,3	29,8	32,5	32,5	31,7	31,8
Grecia	24,6	24,8	24,7	24,5	25,2	25,8	25,7	25,8	27,4	29,0	29,5	30,5	31,5
España	21,5	21,3	22,2	21,8	21,7	22,0	22,1	22,2	23,0	26,1	25,6	25,7	24,9
Francia	30,0	30,3	30,6	30,7	30,7	31,0	31,7	31,5	32,0	33,2	32,9	33,3	34,0
Irlanda	14,4	15,3	17,6	18,2	18,4	18,5	19,0	19,5	22,4	25,2	28,4	28,6	29,3
Italia	25,5	25,6	25,7	25,5	26,6	26,7	27,2	27,3	28,1	29,6	30,2	29,9	30,7
Luxemburgo	21,8	24,0	23,8	24,0	23,5	23,0	22,3	21,6	24,2	26,6	25,0	24,2	26,5
Holanda	32,1	30,7	31,4	33,1	33,3	32,5	32,6	32,2	32,9	33,6	33,5	34,3	35,7
Austria	28,1	28,7	28,6	28,9	28,5	28,3	27,8	27,2	27,9	30,1	30,0	29,6	30,1
Portugal	20,4	20,7	22,2	23,1	25,1	25,6	25,7	25,1	25,6	27,8	27,7	27,6	27,5
Finlandia	28,4	28,6	29,1	29,6	29,6	29,8	30,1	28,9	30,0	33,2	33,3	32,5	33,4
Suecia	33,2	34,3	34,4	35,9	35,4	34,7	33,3	33,6	33,1	34,0	32,6	31,5	32,2
Reino Unido	27,2	27,0	25,9	25,7	25,5	25,8	24,2	22,8	28,2	31,3	28,4	30,4	30,7
U.E.- 15	28,2	28,1	28,2	28,4	28,4	28,3	28,0	27,6	29,2	31,3	30,9	31,0	31,5
Bulgaria	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	15,4	14,5	15,0	16,5	18,9	18,6	18,7	18,6
Rep. Checa	18,6	18,5	19,0	19,1	18,5	18,3	18,4	18,9	18,6	20,1	20,3	20,6	20,8
Estonia	13,6	12,8	12,5	12,4	12,8	12,4	12,0	12,0	14,8	18,8	17,8	15,9	15,3
Chipre	18,7	19,0	19,8	22,5	21,4	22,3	22,7	22,4	21,8	24,8	25,3	25,6	24,5
Letonia	15,7	14,8	14,4	14,2	13,8	13,8	14,3	13,7	14,0	16,9	17,8	15,2	14,0
Lituania	15,6	14,9	14,2	13,9	14,5	14,5	15,1	15,8	17,0	18,4	16,9	15,6	14,0
Hungría	20,1	20,1	20,7	20,6	20,4	21,4	24,0	26,0	24,8	27,8	27,4	22,0	21,4
Malta	16,6	17,7	17,3	17,5	18,1	17,9	17,8	17,7	17,9	19,6	19,2	18,9	19,4
Polonia	19,9	21,4	21,5	21,2	20,3	20,4	20,3	19,3	19,3	19,9	18,6	18,6	17,5
Rumanía	13,9	12,5	13,9	13,3	12,8	13,2	12,4	13,0	13,2	15,7	16,2	16,0	15,9
Eslovenia	23,7	23,9	24,0	23,7	23,3	23,3	22,5	21,7	22,0	24,7	24,8	24,9	25,3
Eslovaquia	19,3	19,2	19,4	18,3	17,4	17,2	18,1	17,8	17,7	20,1	20,5	19,9	20,1
U.E.- 27	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	27,8	27,4	27,0	28,3	30,5	30,0	30,1	30,5
UE-28	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	28,3	30,5	30,0	30,1	30,4

Fonte : Eurostat

Alguns datos son provisionais, poden existir diferencias con publicacións nacionais posteriores.

s/d: sen datos

Cadro 13.2

Gastos de Protección Social sobre el Pib en la U.E. 2000-2012

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Belgica	24,2	24,7	25,4	26,1	26,1	26,0	25,7	26,9	28,3	30,6	30,1	30,4	30,8
Dinamarca	28,1	28,4	28,8	30,0	29,8	29,4	28,5	30,7	30,7	34,7	34,3	34,3	34,6
Alemania	28,6	28,6	29,3	29,7	29,1	29,0	27,8	27,7	28,0	31,5	30,6	29,4	29,5
Grecia	22,7	23,6	23,4	22,7	22,9	24,2	24,1	24,8	26,2	28,0	29,1	30,2	31,2
España	19,5	19,2	19,5	19,8	19,8	20,1	20,0	20,8	22,0	25,2	25,5	26,0	25,9
Francia	27,7	27,8	28,6	29,2	29,5	29,6	29,6	30,9	31,3	33,6	33,7	33,4	34,2
Irlanda	13,1	14,1	15,5	16,0	16,2	16,2	16,5	18,0	21,2	26,2	29,0	30,2	32,5
Italia	23,8	24,0	24,3	24,8	25,0	25,3	25,5	26,6	27,7	29,9	29,9	29,7	30,3
Luxemburgo	18,8	20,5	21,2	21,7	21,9	21,3	20,0	19,3	21,4	24,3	23,1	22,5	23,3
Holanda	24,7	24,8	25,8	26,5	26,4	26,0	27,0	28,3	28,5	31,6	32,1	32,3	33,3
Austria	27,4	27,7	28,1	28,5	28,2	27,8	27,4	27,9	28,5	30,7	30,6	29,8	30,2
Portugal	18,7	19,3	20,9	21,6	22,3	22,9	23,0	23,9	24,3	26,8	26,8	26,5	26,9
Finlandia	24,3	24,2	24,9	25,7	25,8	25,9	25,6	25,4	26,2	30,4	30,6	30,0	31,2
Suecia	29,3	29,7	30,5	31,6	31,0	30,5	29,8	29,2	29,5	32,0	30,4	29,7	30,5
Reino Unido	25,5	25,8	24,8	25,1	25,2	25,3	25,1	24,7	25,6	28,3	27,9	28,0	28,8
U.E.- 15	25,7	25,8	26,1	26,6	26,5	26,5	26,2	25,6	26,4	29,2	28,9	28,6	30,4
Bulgaria	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	14,6	13,8	14,1	15,5	17,2	18,1	17,7	17,4
Rep. Checa	18,2	18,1	18,8	18,8	18,0	17,8	17,4	18,0	18,0	20,3	20,2	20,4	20,8
Estonia	13,6	12,8	12,5	12,4	12,8	12,4	12,0	12,1	14,9	19,0	18,0	16,1	15,4
Chipre	14,6	14,7	16,0	18,0	17,8	18,0	18,2	18,2	19,5	21,1	22,1	22,8	23,1
Letonia	15,3	14,4	13,8	13,3	12,6	12,3	12,4	11,3	12,7	16,9	17,8	15,1	14,0
Lituania	15,2	14,3	13,6	13,1	13,0	12,8	12,9	14,4	16,1	21,2	19,1	17,0	16,5
Hungría	19,5	19,1	20,0	20,9	20,4	21,5	22,0	22,7	22,9	23,4	23,1	22,1	21,8
Malta	16,3	17,2	17,0	17,1	17,8	17,6	17,5	17,7	18,1	19,6	19,1	18,7	19,4
Polonia	19,1	20,5	20,7	20,7	19,7	19,2	19,0	18,5	19,4	20,6	20,0	19,1	18,1
Rumanía	12,7	12,5	13,3	12,8	12,5	13,2	12,4	13,6	14,4	17,2	17,6	16,4	15,6
Eslovenia	23,5	23,8	23,8	23,1	22,8	22,5	22,2	21,3	21,4	24,2	25,0	25,0	25,4
Eslovaquia	18,8	18,4	18,5	17,8	16,6	15,9	15,7	16,1	16,1	18,8	18,7	18,3	18,4
U.E.-27	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	27,0	26,6	26,1	26,7	29,6	29,4	29,0	29,5
U.E.-28	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	s/d	26,7	29,5	29,4	29,0	29,5

Fonte : Eurostat

Sen incluír gastos de funcionamento

Alguns datos son provisionais, poden existir diferenzas con publicacións nacionais posteriores.

s/d: sen datos

1-Cotizacións sociais, a cargo dos empregadores e/o das persoas protexidas.

2-Aportacións das Administracións Públicas.

3-Transferencias entre réximes

4-Outros ingresos.

Doutra banda os gastos de protección social inclúen todas aquelas intervencións de organismos públicos ou privados destinadas a alixerar a carga que representan para os fogares e individuos unha serie de riscos ou necesidades, previamente determinados, sempre que non exista unha contrapartida simultánea e recíproca por parte do beneficiario. Por áreas de protección as prestacións de protección social, denominadas funcións, clasifícanse nas seguintes:

a) Enfermidade e atención sanitaria.

b) Invalidez

c) Vellez

- d) Supervivencia
- e) Familia e Fillos
- f) Desemprego
- g) Vivenda
- h) Exclusión social non clasificada noutro apartado.

Nos cadros 13.1 e 13.2 contéplase a evolución dos ingresos e gastos del total das funcións da protección social en relación co PIB, nos 27 países da Unión Europea. Como pode observarse España tras o forte incremento dos ingresos en 2009 (máis de tres puntos), baixa cinco décimas en 2010, sube unha en 2011 e volve a diminuír oito décimas en 2012. Permanece lonxe das medias tanto da U.E.-15 como da U.E.-27, pois representa a porcentaxe máis cativo de ingresos -24,9% do PIB - da U.E.-15, a máis de 6 puntos da media e a 5,6 da media total da U.E.-27. O mesmo pode dicirse do referente ós gastos, nos que España incrementou máis de tres puntos en 2009, tres décimas en 2010, e cinco en 2011, baixando unha en 2012, pero está a 4,5 puntos da media de U.E.-15 e a 3,6 puntos da U.E.-27. As medidas de axuste pola crise, dos anos 2007 e 2008, inflúen en todos os países da Unión e baixan en xeral as porcentaxes de 2009 na UE- 15 e UE-27, se ben increméntanse a partir de 2009.

13.3. Pensións contributivas da Seguridade Social: Aspectos xerais

As pensións contributivas da Seguridade Social, é dicir, as que dan dereito a unha prestación en virtude dunha cotización previa, outorgan rendas, xeralmente vitalicias e proporcionais aos ingresos na vida activa, a aqueles/as que cesan nela, sempre que reúnan os requisitos esixidos para o seu recoñecemento, entre eles, e con carácter xeral, a alta ou situación asimilada á alta, e ter cubertos uns determinados períodos mínimos de cotización, agás no caso de accidentes.

As pensións móvense en canto á súa contía entre uns topes máximos e mínimos nos que os seus montantes teñen periodicidade anual. As pensións derivadas de accidente de traballo ou enfermidade profesional increméntanse nun 30% ou 50%, segundo a súa gravidade, cando a lesión se producira como consecuencia de infracción de medidas de seguridade e hixiene no traballo, recaendo a responsabilidade de dito recargo directamente sobre o empresario infractor. O incremento anual ligado tradicionalmente ó IPC ven de ser modificado pola Lei 23/2013, de 23 de decembro, mediante unha formula que prevé co resultado da súa aplicación en ningún caso poderá dar lugar a un incremento inferior ó 0,25% e superior ó IPC máis o 0,50%.

Galicia constitúe unha das comunidades autónomas con máis alta porcentaxe de pensionistas, que representan, en 2015, o 27,48% da poboación total do censo. Durante os últimos anos acrecentouse a tendencia ao aumento da devandita porcentaxe, pasando en números absolutos dos 481.247, en 1985; aos 750.727, en 2015, (cadro 13.3), incrementándose nestes trinta e un anos en 269.527 o número de pensións, fronte aos 235.400 novos cotizantes á Seguridade Social entre ambas as dúas datas.

Cadro 13.3

Evolución das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por provincias.
Galicia/España. 1985/1990/2000/2006/2015

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Nº	161.300	100.700	88.400	130.800	481.200	5.396.600
	Pensión Media	159,34	148,20	149,78	156,74	154,54	171,52
1990	Nº	189.100	111.800	98.500	125.900	525.300	6.102.100
	Pensión Media	246,69	220,36	221,41	236,60	234,09	267,23
2000	Nº	243.300	124.200	109.800	190.100	667.400	7.598.900
	Pensión Media	418,63	358,57	353,99	408,65	394,06	471,30
2006	Nº	260.256	122.267	109.531	205.444	697.498	8.165.336
	Pensión Media	589,65	500,75	492,47	585,91	557,85	668,16
2007	Nº	263.032	121.961	109.261	208.191	702.445	8.273.939
	Pensión Media	629,01	533,61	525,39	625,96	595,59	713,48
2008	Nº	266.666	121.635	109.016	211.222	708.539	8.390.796
	Pensión Media	658,78	557,75	549,88	656,46	624,18	747,25
2009	Nº	270.228	121.116	109.084	214.494	714.922	8.531.935
	Pensión Media	682,07	576,28	567,60	679,02	645,94	772,57
2010	Nº	273.418	120.690	109.113	217.770	720.991	8.671.018
	Pensión Media	705,78	594,41	584,81	702,40	667,98	797,92
2011	Nº	276.696	120.482	109.133	221.241	727.552	8.805.164
	Pensión Media	728,31	613,22	602,45	726,89	690,12	822,82
2012	Nº	279.809	119.822	108.911	224.175	732.717	8.919.997
	Pensión Media	734,39	618,76	606,79	733,62	696,28	829,79
2013	Nº	283.282	119.700	108.932	227.200	739.114	9.065.830
	Pensión Media	767,71	645,97	631,78	767,95	728,22	864,92
2014	Nº	286.603	119.553	109.308	230.567	746.031	9.201.080
	Pensión Media	779,37	655,26	639,95	778,56	738,95	876,53
2015	Nº	289.275	118.995	109.191	233.266	750.727	9.304.555
	Pensión Media	797,61	670,21	652,61	796,76	756,24	896,30

Elaboración propia

Números redondeados en cientos, anos 1985,1990 e 2000. Medias anuais

Pensión media en euros, a decembro de cada ano

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

Relación activos/pasivos

A relación activos/pasivos do sistema da Seguridade Social constitúe un indicador do fluxo traballo-prestacións públicas nun espazo xeográfico determinado e ven a medir con bastante exactitude o grao de subsidiación deste. No cadro 13.4 inclúense os datos a nivel provincial, galego e do conxunto do Estado. Na provincia de Ourense (ver informes anteriores) o número de pensionistas superou, dende 1989 ata 2007 o de traballadores/as cotizantes en activo, e na de Lugo dende 1992 ata 2004. O importante aumento que se produce no número de

afiliados/as á Seguridade Social no período 2000-2007 provoca un cambio na tendencia dos datos globais de Galicia dos anos precedentes, nos que se viña producindo un incremento maior de pasivos/as ou perceptores/as de pensións que de activos/as ou cotizantes. En 2008 cambia a tendencia e por mor da crise estáncanse nese ano os activos e descenden nos anos 2009 a 2013, mentres medran lixeiramente o número de pensionistas. En 2014, por primeira vez desde o comezo da crise en 2008 aumenta a media anual do número de activos en 4.400 e en 2015 volve a incrementarse acadando unha diferenza a decembro de dito ano de 24.300.

A porcentaxe en Galicia da relación de activos/pasivos do sistema da Seguridade Social é, en 2015, de 1,39 activos por cada pasivo –946.100 traballadores en alta fronte aos 750.700 pensionistas-, sendo dita porcentaxe no total de España do 1,86, aumentando as “ratios”, tanto en España como na comunidade galega, do ano precedente e rachando coa tendencia do incremento maior de pensionistas que experimentaba desde 2008 a 2012. Increméntanse nas catro provincias galegas os traballadores/as afiliados/as e increméntase tamén en menor medida a contía dos pasivos/as en A Coruña e Pontevedra. En Lugo e Ourense descenden os pensionistas, pero a porcentaxe de 0,98 e 0,91 activos por pasivos, respectivamente incrementa a proporción a favor dos activos con respecto ós tres anos anteriores.

Os afiliados/as sitúanse, en decembro de 2015 na cifra de 405.200 na provincia da Coruña e 324.400 en Pontevedra, cun aumento, con respecto á media de 2014, de 11.300 activos na primeira e de 9.600 na segunda, e os pasivos sitúanse en 289.300 na Coruña e 233.300 en Pontevedra, cun aumento sobre 2014 de 2.700 en cada unha das dúas provincias.

Cadro 13.4

Relación de activos/pasivos na Seguridade Social.
Galicia/España. 1985/1990/2000/2007-2015

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985						
Activos	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
Pasivos	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2	5.396,6
Proporción	1,65	1,20	1,06	1,70	1,46	1,96
1990						
Activos	301,2	116,4	95,7	255,6	768,9	12.513,9
Pasivos	189,1	118,0	98,5	125,9	525,3	6.102,1
Proporción	1,59	0,99	0,97	2,03	1,46	2,05
2000						
Activos	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
Pasivos	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4	7.598,9
Proporción	1,47	0,94	0,89	1,62	1,32	1,98
2007						
Activos	443,3	132,4	111,3	383,2	1.070,2	19.152,3
Pasivos	263,0	122,0	109,3	208,2	702,4	8.273,9
Proporción	1,69	1,09	1,02	1,84	1,52	2,31
2008						
Activos	445,9	133,1	111,4	382,1	1.072,5	19.005,6
Pasivos	266,6	121,6	109,0	211,2	708,5	8.390,8
Proporción	1,67	1,09	1,02	1,81	1,51	2,27
2009						
Activos	431,4	129,0	108,2	361,1	1.029,6	17.916,8
Pasivos	270,2	121,1	109,1	214,5	714,9	8.531,9
Proporción	1,60	1,07	0,99	1,68	1,44	2,10
2010						
Activos	424,6	126,3	106,2	350,4	1.007,5	17.581,9
Pasivos	273,4	120,7	109,1	217,8	721,0	8.671,0
Proporción	1,55	1,05	0,97	1,61	1,40	2,03
2011						
Activos	414,8	123,7	103,8	337,9	980,2	17.326,3
Pasivos	276,7	120,5	109,1	221,2	727,6	8.805,2
Proporción	1,50	1,03	0,95	1,53	1,35	1,97
2012						
Activos	402,4	119,3	100,3	324,2	946,2	16.853,2
Pasivos	279,8	119,8	108,9	224,2	732,7	8.920,0
Proporción	1,44	1,00	0,92	1,45	1,29	1,89
2013						
Activos	391,2	114,8	98,0	313,4	917,4	16.299,5
Pasivos	283,3	119,7	108,9	227,2	739,1	9.065,8
Proporción	1,38	0,96	0,90	1,38	1,24	1,80
2014						
Activos	393,9	115,0	98,2	314,8	921,8	16.556,0
Pasivos	286,6	119,6	109,3	230,6	746,0	9.201,1
Proporción	1,37	0,96	0,90	1,37	1,24	1,80
2015						
Activos	405,2	117,1	99,4	324,4	946,1	17.308,4
Pasivos	289,3	119,0	109,2	233,3	750,7	9.304,6
Proporción	1,40	0,98	0,91	1,39	1,26	1,86

Elaboración propia

Número de persoas en miles. Medias anuais, excepto 2015, que é a decembro de dito ano.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Altas iniciais e baixas

As altas iniciais de pensións contributivas (cadro 13.5) recollen o número de ditas prestacións ás que se lle recoñece o dereito por primeira vez, sen incluír as altas por traslado de provincias; doutra banda, as baixas (cadro 13.6) representan o número de baixas de pensións contributivas (por falecemento, por perda do dereito ou incomparecencia ao cobro durante catro meses consecutivos).

En 1992 primeiro ano na serie que se contempla nos cadros, as altas das **pensións de xubilación** en Galicia superan amplamente ás baixas (18.237 novas altas fronte a 13.160 baixas), pero en 1998 as baixas comezan a superar ás altas iniciais, reproducíndose con maior amplitude entre 2001 e 2006. No ano 2013, prodúcese un cambio e por primeira vez en moitos anos as altas de pensións de xubilación superan en Galicia as baixas, orixínanse 22.287 baixas fronte a 22.450 altas iniciais, situación que se mantén en 2014, se ben en este caso as altas: 21.755 só superan en 238 o número das baixas. En 2015 de novo as baixas das pensións de xubilación en Galicia: 23.502 superan as novas altas: 20.811.

As altas de **viuvez**- 10.462, en 2015- tamén se ven superadas en Galicia polas baixas de ditas pensións –10.749 en dito ano-. Na serie dos datos anuais (ver informes anteriores), as cifras de altas e baixas de **orfandade e en favor de familiares**, tenden a unha paridade en 1996; en 1997 aumentan moi considerablemente a proporción a favor das altas e en 1998 e 1999 chegan a representar máis do dobre, se ben no ano 2000 o incremento substancial das baixas volve a aproximar ámbolos parámetros, no 2001 as baixas en número de 2.740 superan amplamente o número das altas iniciais (2.328), no 2002 as altas (2.831) volven a representar practicamente o dobre das baixas (1.461) e de 2003 a 2007 equilíbranse practicamente o número de ambas, pero en 2008 e 2009 incrementábase a diferenza en favor das altas, en menor medida en 2010 e de 2.012 a 2014 diminúen drasticamente o número de baixas: 800, 863 e 792 respectivamente, fronte as 2.024, 2.126 e 2.234 respectivamente, das altas deste tipo de pensións, nos devanditos 2012 a 2014. En 2015, se ben aumentan considerablemente o número das baixas que pasan a ser 1.876, as altas iniciais en número de 2.306, superan amplamente as baixas deste tipo de pensións.

Referente ás **prestacións de invalidez**, despois de se produciren máis baixas que altas en 1997, 1998 e 1999, como consecuencia da drástica redución motivada pola inclusión dos pensionistas de máis de 65 anos como titulares de pensións de xubilación, as baixas de ditas pensións, tanto en Galicia como no resto do Estado, experimentan unha substancial diminución de máis das dúas terceiras partes, no caso galego, redución que se mantén dende o ano 2000 a 2015, con só 2.209 baixas fronte ás 6.895 altas iniciais en este último ano.

O número total das altas iniciais de pensións en 2015 aumentan lixeiramente en Galicia pasando de 40.467 no ano anterior ás 40.474 do 2015, en España diminúen moi lixeiramente e acada un número de 541.894; 549 altas menos que en 2014.

A Coruña é a demarcación onde é máis acusada a diferenza entre altas e baixas -16.338 fronte 14.465- e a continuación Pontevedra: 13.162 altas e 11.445 baixas. Na provincia de Ourense a relación é dun certo equilibrio entre ámbolos dous parámetros: 5.815 baixas e 5.418 altas iniciais, en Lugo as baixas: 6.611 superan con claridade as novas altas:5.556.

Cadro 13.5

Altas iniciais de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/2009-2015 (1)

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	7.138	3.472	3.153	4.564	18.237	224.138
	2009	8.003	2.461	2.560	6.658	19.682	287.904
	2010	8.058	2.465	2.397	6.734	19.654	288.172
	2011	8.412	2.494	2.729	7.323	20.958	286.143
	2012	8.907	2.453	2.615	7.341	21.316	308.400
	2013	9.162	2.741	2.777	7.770	22.450	314.204
	2014	9.045	2.662	2.649	7.399	21.755	298.496
	2015	8.761	2.557	2.488	7.005	20.811	289.721
Invalidez	1992	2.113	2.099	1.133	2.592	7.937	92.172
	2009	3.152	863	1.197	2.491	7.703	98.056
	2010	2.798	1.013	1.002	2.762	7.575	90.949
	2011	2.651	1.083	958	2.460	7.152	86.851
	2012	2.541	1.111	951	2.109	6.712	84.136
	2013	2.371	1.124	969	1.882	6.346	79.481
	2014	2.035	1.205	1.123	1.782	6.145	81.573
	2015	2.444	1.105	1.149	2.197	6.895	86.957
Viuvez	1992	3.257	1.743	1.460	2.338	8.798	116.692
	2009	4.042	1.747	1.490	3.099	10.378	129.615
	2010	3.862	1.712	1.515	2.981	10.070	127.439
	2011	4.049	1.644	1.550	3.205	10.448	128.883
	2012	4.017	1.633	1.533	3.221	10.404	131.978
	2013	4.045	1.694	1.559	3.087	10.385	129.610
	2014	4.166	1.697	1.443	3.027	10.333	129.705
	2015	4.208	1.646	1.500	3.108	10.462	132.581
Orfandade e en favor de familiares	1992	693	262	254	733	1.942	22.864
	2009	838	274	255	756	2.123	28.290
	2010	720	297	243	690	1.950	27.538
	2011	763	293	248	692	1.996	27.935
	2012	794	262	281	687	2.024	29.984
	2013	843	296	253	734	2.126	30.977
	2014	937	276	236	785	2.234	32.669
	2015	925	248	281	852	2.306	32.635
Total	1992	13.201	7.576	6.000	10.227	37.004	455.866
	2009	16.035	5.345	5.502	13.004	39.886	543.865
	2010	15.438	5.487	5.157	13.167	39.249	534.098
	2011	15.875	5.514	5.485	13.680	40.554	529.812
	2012	16.259	5.459	5.380	13.358	40.456	554.498
	2013	16.421	5.855	5.558	13.473	41.307	554.172
	2014	16.183	5.840	5.451	12.993	40.467	542.443
	2015	16.338	5.556	5.418	13.162	40.474	541.894

Elaboración propia

(1) Non incluídos os datos relativos ao Réxime de Traballadores/as do Mar.

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Cadro 13.6

Baixas de pensións contributivas. Por provincias.
Galicia/España. 1992/ 2009-2015(1)

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	5.032	2.779	2.643	2.706	13.160	142.039
	2009	7.775	3.942	3.462	6.196	21.375	244.146
	2011	7.721	3.764	3.471	6.451	21.407	245.951
	2012	7.986	3.919	3.584	6.833	22.322	259.530
	2013	8.285	3.950	3.452	6.600	22.287	256.718
	2014	8.127	3.791	3.268	6.331	21.517	257.207
	2015	8.805	4.175	3.630	6.892	23.502	277.366
Invalidez	1992	1.426	1.909	1.005	1.828	6.168	65.547
	2009	992	228	258	858	2.336	28.349
	2010	894	227	257	713	2.091	29.367
	2011	931	248	236	894	2.309	29.241
	2012	942	229	216	891	2.278	30.281
	2013	799	255	216	784	2.054	29.060
	2014	926	271	204	791	2.192	29.146
	2015	896	281	275	757	2.209	29.023
Viuvez	1992	1.728	1.060	885	1.103	4.776	64.972
	2009	3.341	1.667	1.467	2.475	8.950	110.143
	2010	3.362	1.586	1.454	2.453	8.855	107.754
	2011	3.278	1.695	1.480	2.518	8.971	110.629
	2012	3.466	1.778	1.571	2.787	9.602	119.878
	2013	3.599	1.679	1.489	2.631	9.398	115.345
	2014	3.652	1.699	1.438	2.621	9.410	118.333
	2015	4.028	1.934	1.695	3.092	10.749	134.287
Orfandade e en favor de familiares							
	1992	603	182	186	540	1.511	21.228
	2009	765	230	192	601	1.788	21.686
	2010	727	239	186	633	1.785	22.578
	2011	653	216	223	631	1.723	23.324
	2012	321	105	124	250	800	8.784
	2013	362	123	124	254	863	9.265
	2014	318	113	108	253	792	9.207
	2015	736	221	215	704	1.876	27.452
Total	1992	8.789	5.930	4.719	6.177	25.615	293.786
	2009	12.873	6.067	5.379	10.130	34.449	404.324
	2010	12.563	5.808	5.340	10.086	33.797	400.323
	2011	12.583	5.923	5.410	10.494	34.410	409.145
	2012	12.715	6.031	5.495	10.761	35.002	418.473
	2013	13.045	6.007	5.281	10.269	34.602	410.388
	2014	13.023	5.874	5.018	9.996	33.911	413.893
	2015	14.465	6.611	5.815	11.445	38.336	468.128

Elaboración propia

(1) Non incluídos os datos relativos ao Réxime de Traballadores/as do Mar

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Media das pensións

No cadro 13.7, contéplase o número de pensións e o termo medio do importe destas por comunidades autónomas. Do total dos 9.304.555 pensionistas españois, Galicia, con 750.727,

representa o 8,07%, unha porcentaxe superior –máis de dous puntos- en relación coa que existe referente ao total da poboación. O cadro 13.8 contempla a evolución do importe mensual medio das pensións na comunidade autónoma dende 1985 e pode observarse que dende o citado ano, no que a diferenza do importe das pensións media de Galicia respecto á media española era de 2.500 pesetas (15,02 euros), ata os 138,7 euros de 2015, prodúcese ano tras ano unha maior diferenza na contía, permanecendo invariable en todo este tempo como a comunidade autónoma con menor importe medio de pensións ata o ano 2014 en que Extremadura ocupa este derradeiro lugar ó acadar un importe medio de 732.6€, un euro e trinta céntimos inferior a media galega, situación que persiste en 2015, cunha diferenza entre ambas Comunidades Autónomas de 5,7 €. O feito da baixa contía das pensións galega explícase fundamentalmente polo importante volume das pensións procedente do réxime especial agrario, en xeral moito máis baixas que as do réxime xeral ou de autónomos.

Cadro 13.7

Pensions do sistema de seguridade social.Por comunidades autónomas 1990/2000/2010-2015

	1990		2000		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾	Nº	Media ⁽¹⁾
Andalucía	938,0	252,8	1399,3	437,4	1379,3	715,6	1399,9	736,8	1417,6	757,4	1443,0	778,8	1468,7	789,4	1.486,7	800,4
Aragón	223,2	272,3	260,0	482,0	280,9	807,8	283,9	835,5	286,3	863,8	289,7	892,9	292,6	909,9	294,4	928,3
Asturias	240,5	339,6	283,2	575,1	294,7	930,9	296,1	958,8	297,1	984,7	298,3	1012,3	299,5	1028,8	300,2	1.048,0
Baleares	121,2	244,4	146,8	426,6	165,9	708,0	168,8	734,0	171,9	758,3	175,2	784,4	178,3	799,4	180,9	815,8
Canarias	151,4	258,7	201,3	444,5	253,9	732,2	260,9	755,2	267,9	777,7	275,7	801,0	283,7	811,7	291,5	823,1
Cantabria	101,3	274,9	120,0	486,9	130,7	811,2	132,0	837,9	133,0	863,5	134,3	891,4	135,5	909,1	136,2	927,1
C. A Mancha	257,4	256,3	312,4	433,4	340,4	728,5	344,7	751,2	348,0	775,0	352,9	798,8	357,6	809,6	360,9	821,7
C. León	479,3	263,4	561,9	455,4	586,8	757,9	589,9	782,7	592,1	808,6	596,4	836,1	600,6	851,9	603,1	869,1
Cataluña	1071,4	270,1	1335,1	484,3	1550,7	803,8	1578,4	831,0	1602,1	857,0	1630,0	885,2	1651,6	901,0	1.668,6	918,4
C. Valenciana	597,5	245,2	739,4	423,3	879,8	715,3	895,6	739,0	909,2	762,5	923,8	787,7	937,8	802,1	947,6	816,9
Extremadura	158,8	245,0	192,9	405,3	206,7	664,8	208,5	684,2	210,0	704,4	213,4	723,9	216,5	732,6	218,6	742,4
Galicia	552,2	234,1	667,4	394,1	721,0	651,9	727,6	674,1	732,7	696,3	739,1	720,3	746,0	733,9	750,7	748,1
Madrid	581,5	306,9	790,4	558,6	965,3	922,4	990,4	953,4	1011,5	982,0	1038,0	1013,4	1062,7	1030,9	1.083,9	1.049,4
Murcia	159,1	245,9	194,7	420,6	222,4	687,1	226,4	709,5	229,1	731,0	231,1	755,3	236,5	767,8	239,1	781,0
Navarra	79,0	286,4	99,8	514,2	119,3	879,4	121,2	910,7	123,1	941,5	125,4	973,5	127,6	992,1	129,3	1.013,2
País Vasco	331,4	320,8	423,8	594,5	494,8	966,1	501,8	995,7	508,2	1024,8	516,6	1057,3	533,9	1076,6	530,2	1.098,2
A Ríoxa	48,0	256,8	56,6	452,1	63,6	744,6	64,3	769,7	64,9	794,7	65,7	821,9	66,5	839,4	67,0	857,6
Ceuta e Melilla	11,0	288,6	13,8	504,0	14,8	801,3	15,0	839,0	15,1	837,5	15,4	855,1	15,6	863,0	15,8	863,0
España	6.102,1	267,2	7.598,8	468,2	8.671,0	779,5	8.805,1	805,0	8.920,0	829,8	9.065,8	856,4	9.201,1	871,0	9.304,5	871,0

Elaboración propia

Números en miles. Medias anuais

(1) Contía mensual. Medias anuais en euros

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

Cadro 13.8

Evolución do importe medio das pensións do Sistema da Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1985/1989/2000-2015

	1985	1989	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Andalucía	159,87	222,37	437,54	461,60	480,45	504,65	530,81	561,90	592,91	621,84	663,13	693,53	715,64	736,82	757,4	778,8	789,4	800,4
Aragón	171,29	239,20	482,01	509,31	532,17	560,54	592,83	627,95	661,03	695,32	744,03	780,79	807,79	835,50	863,8	892,9	909,9	928,3
Asturias	200,74	284,28	575,17	606,27	628,19	661,45	700,04	738,74	777,87	814,61	865,70	903,27	930,86	958,82	984,7	1012,3	1028,8	1.048,0
Baleares	158,67	217,57	426,72	450,01	469,24	493,89	521,59	551,09	580,54	609,20	651,26	683,40	707,95	733,95	758,3	784,4	799,4	815,8
Canarias	164,68	229,59	444,75	468,90	487,94	512,67	539,94	571,26	602,80	632,63	675,82	708,27	732,16	755,20	777,7	801,0	811,7	823,1
Cantabria	174,29	243,41	486,82	515,40	537,14	566,34	599,92	633,82	666,31	700,28	748,52	784,35	811,17	837,86	863,5	891,4	909,1	927,1
C. A Mancha	161,67	225,38	433,33	456,97	475,43	499,05	523,74	556,63	590,52	622,51	667,79	702,46	728,49	751,23	775,0	798,8	809,6	821,7
C. León	164,68	230,19	455,57	480,94	501,05	526,41	554,23	587,26	620,11	651,26	696,06	731,42	757,87	782,69	808,6	836,1	851,9	869,1
Cataluña	171,89	239,20	484,42	511,83	535,33	564,48	597,71	630,94	661,52	694,25	742,80	777,76	803,81	830,96	857,0	885,2	901,0	918,4
C. Valenciana	155,66	216,36	432,13	456,73	476,17	501,13	528,99	559,34	586,98	616,45	658,93	691,18	715,27	738,95	762,5	787,7	802,1	816,9
Extremadura	153,86	216,76	405,08	426,20	442,30	463,14	484,44	513,80	544,26	572,13	611,84	642,06	664,75	684,17	704,4	723,9	732,6	742,4
Galicia	153,26	207,95	394,26	415,45	432,38	454,43	478,26	506,23	535,10	562,19	600,73	629,85	651,88	674,13	696,3	720,3	733,9	748,1
Madrid	189,92	280,07	558,34	591,44	615,75	649,37	687,47	726,13	762,83	799,39	852,79	892,78	922,37	953,43	982,0	1013,4	1030,9	1.049,4
Murcia	159,87	217,57	420,71	443,84	461,75	485,04	510,35	539,34	567,12	593,77	633,80	664,36	687,09	709,46	731,0	755,4	767,8	781,0
Navarra	176,70	251,22	513,87	545,89	570,90	602,61	639,44	679,36	718,08	755,56	808,54	849,52	879,42	910,65	941,5	973,5	992,1	1.013,2
País Vasco	195,93	280,67	540,31	629,29	655,51	691,17	733,16	771,82	806,10	843,02	898,27	938,44	966,11	995,68	1024,8	1057,3	1076,7	1.098,2
A Ríoxa	159,87	226,58	451,96	478,55	499,06	524,40	552,05	583,42	612,55	642,78	686,52	718,75	744,64	769,74	794,7	821,9	839,5	857,6
Ceuta e Melilla ⁽¹⁾	177,90	254,23	504,25	532,85	555,21	583,13	613,37	646,60	679,60	704,50	751,00	780,40	801,33	819,01	837,5	855,1	863,0	873,4
España	168,28	236,80	468,19	497,89	518,89	546,04	576,57	609,75	641,86	673,69	719,68	754,06	779,49	804,96	829,8	856,4	871,0	886,8

Elaboración propia

Datos en euros mes

(1) Media de ambas dúas cidades autónomas

Fonte: INSS

Pensións con complemento a mínimo

As contías mínimas de pensións establécense anualmente e teñen como obxecto garantir un nivel mínimo de subsistencia a tódolos pensionistas.

A existencia de pensións mínimas garante pensións adecuadas e que os pensionistas da Seguridade Social teñan ingresos superiores ó albor de pobreza.

Os beneficiarios/as do Sistema da Seguridade Social, na súa modalidade contributiva, con pensión inferior á mínima sempre que non perciban ingresos de capital ou de traballo persoal ou que percibíndoos non excedan da contía que anualmente o Goberno estableza, en xubilación sen cónxuxe a cargo, para o ano 2015: 8.883 euros- terán dereito a percibir os complementos necesarios para alcanzar a contía mínima das pensións.

Así mesmo terán dereito ao complemento de cónxuxe a cargo aqueles pensionistas con pensión inferior á prevista anualmente polo Goberno en cada unha das mesmas para esta modalidade, cando non superen a contía fixada anualmente, en xubilación para 2015 os 10.960,60 euros.

Na pensión de viuvez entenderase por cargas familiares a convivencia do beneficiario/a con fillos/as menores de 26 anos ou maiores incapacitados (deben acreditar un grao de minusvalía igual ou superior ao 33%), ou menores de 18 anos acollidos, cando a renda do conxunto da unidade familiar dividida polo número de membros que a compoñen non supere en cómputo anual o 75% do salario mínimo interprofesional, excluídas a parte proporcional de dous pagas extraordinarias.

Nos cadros 13.9 e 13.10 contéplase o número de pensións cos complementos a mínimo e co tanto por cento do total, por tipos de prestacións, no primeiro correspondentes as provincias galegas e o total do Estado e o segundo en porcentaxe por Comunidades Autónomas. Como pode observarse en orfandade máis da metade das pensións recoñecidas en Galicia: o 54,16%, benefíciáanse deste complemento, porcentaxe que acada máis do 75% na modalidade de en favor de familiares. En xubilación o número de pensións con complemento a mínimo é de 164.926, e dicir o 35,28% e no total: 250.164 das pensións o 33,66%. Por comunidades autónomas Galicia constitúe en porcentaxe a quinta comunidade que se beneficia máis deste complemento detrás de Estremadura, Castela a Mancha, Andalucía e Murcia, e a súa porcentaxe está 6,60 puntos por riba da media estatal.

Cadro 13.9

Pensións con complemento a mínimo. Galicia a julio 2015(*)

	Incapacidade permanente		Xubilación		Viuvez		Orfandade		F. Familiares		Total	
	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)	Nº	% (*)
A Coruña	3.621	14,00	59.225	33,04	24.560	33,35	5.041	51,70	1.586	71,93	94.033	32,61
Lugo	1.834	17,74	30.995	41,36	6.680	22,58	1.835	59,31	611	78,74	41.955	35,06
Ourense	1.878	18,90	31.520	45,68	8.791	33,52	1.774	62,53	1.026	91,69	44.989	41,06
Pontevedra	2.656	11,75	43.186	29,93	17.723	30,83	4.330	52,27	1.292	70,83	69.187	29,78
Galicia	9.989	14,53	164.926	35,28	57.754	30,90	12.980	54,16	4.515	75,20	250.164	33,36
España	120.976	12,94	1.419.018	24,95	767.819	32,61	160.686	47,51	21.524	54,81	2.490.023	26,62

(*) % sobre el total de cada tipo de pensiones

Fonte: Informe económico-financiero. Orzamentos Xerais ds Seguridade social 2014

Cadro 13.10

Porcentaxe de pensións contributivas con complemento a mínimos por comunidades autónomas. 2013-2015

	I. Permanente			Xubilación			Viuvez			Orfandade			Favor Familiares			Total		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Extremadura	22,29	22,43	22,41	51,2	49,51	48,29	62,24	61,51	61,01	66,91	66,52	68,11	68,38	67,87	67,13	51,56	50,86	49,98
C. A Mancha	13,64	13,76	14,06	40,87	39,50	38,49	59,82	59,38	58,84	57,44	56,72	57,84	65,17	64,96	64,67	43,44	42,75	42,10
Andalucía	17,41	18,06	18,57	36,62	35,57	35,04	42,63	41,89	41,53	55,50	55,63	56,81	54,24	55,13	54,71	36,09	35,86	35,61
Galicia	14,54	14,67	14,53	37,11	36,03	35,28	31,03	30,87	30,90	54,41	53,78	54,16	75,09	76,17	75,20	34,08	33,66	33,22
Canarias	13,20	13,75	14,31	30,70	29,71	29,08	45,32	44,76	44,46	56,79	56,43	57,33	58,89	57,73	56,45	33,70	33,57	33,12
C. León	11,08	11,35	11,70	30,62	29,69	28,77	41,34	40,79	40,37	52,78	52,24	53,02	58,50	59,25	58,73	32,74	32,38	31,51
Murcia	14,44	14,59	14,81	33,08	32,09	31,56	39,23	38,68	38,51	54,61	54,15	54,92	61,82	60,56	59,30	32,86	32,53	32,29
Melilla	10,66	10,43	11,28	25,96	25,66	25,09	41,80	40,91	40,59	64,15	60,15	63,19	62,50	61,29	50,00	32,12	31,84	31,85
Ceuta	6,70	6,64	7,46	21,98	22,03	21,26	39,31	39,62	39,93	49,44	52,32	55,14	42,22	46,67	42,22	28,04	28,70	28,66
C. Valenciana	13,55	14,35	14,91	28,13	27,60	27,21	36,96	36,67	36,74	48,42	48,65	49,94	52,44	53,19	52,63	29,45	29,46	29,34
A Ríoxa	8,78	9,53	9,79	25,91	25,17	24,48	38,10	37,45	36,91	46,57	46,12	46,16	53,89	51,61	53,89	27,99	27,63	27,08
Aragón	8,79	9,34	9,45	24,33	23,66	22,82	36,48	35,83	35,28	41,60	41,33	41,75	50,61	49,00	48,72	26,64	26,27	25,61
Baleares	8,83	8,90	8,89	23,31	21,52	21,50	26,81	26,46	26,17	44,13	44,64	45,18	50,36	49,62	46,27	23,15	22,79	22,23
Navarra	6,35	6,92	7,14	19,74	19,28	18,60	31,90	31,11	30,27	37,03	36,54	36,40	52,72	52,55	52,15	21,81	21,60	20,94
Cantabria	10,11	10,49	10,48	20,83	20,27	19,63	24,00	23,69	23,38	42,15	41,20	41,61	50,73	50,18	48,80	21,37	21,12	20,68
Asturias	8,29	8,76	8,77	18,66	18,12	17,70	19,77	19,38	19,21	37,57	36,50	36,88	39,19	38,87	37,82	18,44	18,14	17,87
Cataluña	7,99	8,38	8,48	18,53	17,95	17,56	19,91	19,39	19,10	33,78	33,67	34,32	37,12	38,24	38,02	18,07	17,79	17,52
Madrid	7,99	8,59	8,65	14,82	14,55	14,31	26,39	25,88	25,40	34,25	33,93	34,40	33,98	34,81	34,35	17,66	17,60	17,21
Pais Vasco	5,60	5,67	5,76	11,94	11,73	11,52	17,48	16,95	16,56	28,78	28,26	28,28	31,00	30,50	30,01	13,30	13,14	12,91
Media	12,22	12,64	12,94	26,26	25,51	24,95	33,41	32,90	32,61	46,95	46,66	47,51	54,70	55,27	54,81	27,26	26,99	26,62

Elaboración propia

Fonte: Informes económico-financieros. Orzamentos da Seguridade Social

Nota: Porcentaxe sobre o número de cada unha das prestacións e o total das mesmas. Os datos de pensións con complemento a mínimo son a agosto de 2012 a 2014 e a xullo en 2015.

Análise por réximes

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social, e o acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social do 9 de abril de 2001 que desenvolven o Pacto de Toledo, prevén unha simplificación da estrutura do sistema, reconducíndoo cara a existencia de só dous réximes: un de conta allea, no que se incluírían os activos/as da Minería do Carbón, Empregados/as do Fogar e conta allea do Mar e Agrario, e outro o Réxime de Autónomos. Este proceso, que xa rematou, está a provocar cambios importantes, tanto na cotización deses colectivos especiais -aínda que se manteñan algunhas peculiaridades-, como con respecto a unha equiparación efectiva das prestacións da Seguridade Social. O compromiso de incluír para os traballadores/as por conta propia a incapacidade total cualificada plasmouse no Real decreto 463/2003, do 25 de abril, a integración dos traballadores/as por conta propia do réxime agrario no especial de traballadores/as autónomos (reta) na Lei 18/2007 de 4 de xullo, con efectos de 1 de xaneiro de 2008, finalmente a incorporación dos colectivos de conta allea do réxime agrario e os de empregados/as do fogar no réxime xeral formalizouse a partir de Xaneiro de 2012 (lei 27/2011 de 1 de Agosto).

Como apuntabamos en informes anteriores, en Galicia, a partir de 1994 prodúcese unha inflexión no crecemento continuo de pensionistas agrarios de moitos anos anteriores, e comeza a ser maior, se ben moi paulatinamente, o número das pensións que causan baixa que o número de novos pensionistas.

Dende o punto de vista dos datos que proporciona a Seguridade Social, Galicia é a comunidade autónoma española que sufriu un proceso de transformación máis importante con respecto á configuración da súa poboación activa nestes últimos anos, pasando de representar os activos do Réxime Especial Agrario o 29,29% da poboación en alta en 1985, ao 4,94% en 2007, moi por debaixo de poboacións como Andalucía ou Estremadura e máis de 3 puntos inferior a media española. A impresionante diminución do colectivo agrario cotizante nestes últimos anos desembocou, en gran medida, na xubilación ou a invalidez, se ben, as pequenas diminucións dos últimos anos parecen indicar que o proceso vai remitindo na súa intensidade.

Segundo nos mostra o cadro 13.11, a inmensa maioría dos pensionistas galegos do réxime agrario- os de conta propia en 2008 - pasan a integrarse no de autónomos de tal xeito que estes pasan de 75.700 en 2007 a 294.600 en 2008, unha cifra moi próxima ó número dos pertencentes ó réxime xeral. Os 5.900 pensionistas do Réxime Agrario en 2011 constitúen un escaso 0,81% do total, e a partires de 2012 non se computan o integrarse os de conta allea no Réxime Xeral.

Cadro 13.11

Evolución do número de pensións polos principais réximes.
Por provincias. Galicia 2000/2008-2015

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Xeral (3)	2000	97,6	29,5	37,4	76,8	241,4
	2008	120,2	35,3	45,6	97,1	298,1
	2009	123,9	36,2	46,8	100,4	307,3
	2010	127,4	37,1	48,1	103,7	316,3
	2011	131,1	38,0	49,3	107,3	325,7
	2012	136,2	40,2	51,2	113,2	340,7
	2013	146,8	43,7	55,1	121,7	367,3
	2014	150,9	44,9	56,6	125,3	377,6
	2015	154,7	45,9	57,8	128,7	386,9
Autónomos (1)	2000	23,4	10,0	9,7	16,8	59,9
	2008	97,5	75,4	54,8	67,0	294,6
	2009	97,2	74,0	53,6	66,9	291,7
	2010	96,7	72,7	52,5	66,8	288,7
	2011	96,2	71,5	51,3	66,6	285,7
	2012	95,6	70,0	50,0	66,2	281,9
	2013	95,1	68,8	48,8	65,9	278,5
	2014	94,5	67,5	47,9	65,7	275,6
	2015	93,7	65,9	46,7	65,2	271,5
Agrario (1) (2)	2000	77,6	75,2	54,8	55,1	262,7
	2008	1,4	1,3	0,8	2,7	6,2
	2009	1,4	1,3	0,8	2,7	6,1
	2010	1,4	1,3	0,8	2,6	6,0
	2011	1,4	1,2	0,8	2,5	5,9
	2012(2)					
	2013(2)					
	2014(2)					
	2015(2)					
Mar	2000	23,3	2,3	0,1	20,3	45,9
	2008	25,6	2,5	0,1	23,1	51,3
	2009	25,8	2,6	0,1	23,4	51,9
	2010	26,1	2,6	0,1	23,7	52,4
	2011	26,3	2,6	0,1	24,0	53,0
	2012	26,5	2,6	0,1	24,3	53,6
	2013	26,8	2,7	0,1	24,7	54,2
	2014	26,9	2,7	0,1	25,0	54,7
	2015	26,9	2,7	0,1	25,2	54,9
Outros	2000	21,4	7,2	7,8	21,1	57,5
	2008	22,0	7,1	7,8	21,4	58,3
	2009	22,0	7,1	7,8	21,2	58,0
	2010	21,8	7,1	7,8	21,1	57,7
	2011	21,7	7,0	7,7	20,9	57,3
	2012	21,5	7,0	7,7	20,5	56,6
	2013	14,7	4,6	4,9	14,9	39,0
	2014	14,3	4,5	4,8	14,6	38,2
	2015	14,0	4,4	4,7	14,2	37,3
Total	2000	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4
	2008	266,7	121,6	109,0	211,2	708,5
	2009	270,2	121,1	109,1	214,5	714,9
	2010	273,4	120,7	109,1	217,8	721,0
	2011	276,7	120,5	109,1	221,2	727,5
	2012	279,8	119,8	108,9	224,2	732,7
	2013	283,3	119,7	108,9	227,2	739,1
	2014	286,6	119,6	109,3	230,6	746,0
	2015	289,3	119,0	109,2	233,3	750,7

Elaboración propia

Medias anuais en miles

(1) Os traballadores por conta propia do réxime agrario intégranse no de autónomos a partir de 2008

(2) A partir do 01/01/2012 os traballadores por conta allea do réxime Agrario intégranse no réxime Xeral

(3) A partir de Xunio de 2013 as pensións do réxime especial de empregados do fogar intégranse no réxime Xeral

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

As pensións do Réxime Xeral da Seguridade Social, en número de 386.900 experimentan unha subida de 9.300 con respecto ao ano anterior, representando un 5,89% do total de España, correspondente ao citado réxime. As provincias de Lugo e Ourense, con 45.900 e 57.800 pensións, respectivamente, representan conxuntamente o 26,80% dos perceptores/as de pensións do Réxime Xeral en Galicia.

As pensións galegas do Réxime Especial de Traballadores Autónomos, increméntanse coa adición dos agrarios por conta propia a partir de 2008 pasando constituír no ano 2015 o 36,16% do total de pensionistas galegos e o 14,07 % do total español correspondente a dito réxime. A cifra máis numerosa dos pensionistas autónomos é a da provincia da Coruña, con 93.700 pensións, pero Lugo con 67.900 conta con máis pensionistas autónomos que Pontevedra. Galicia é a comunidade autónoma con maior número absoluto de pensionistas do Réxime Especial do Mar, dobrando amplamente a Andalucía que ocupa o segundo lugar. Os 55.000 pensionistas deste réxime, en Galicia, representan o 42,31 % do total español, radicados fundamentalmente na provincia da Coruña, 26.900, e a de Pontevedra, 25.200.

Cadro 13.12

Evolución do número de pensións polos principais réximes. Por comunidades autónomas. 1990/1995/2011-2015

	Réxime Xeral (3)							Autónomos (1)						
	1990	1995	2011	2012	2013	2014	2015	1990	1995	2011	2012	2013	2014	2015
Andalucía	367,2	481,6	728,8	1.068,8	1.122,6	1.145,0	1.161,9	77,0	96,2	213,5	217,0	221,4	226,4	229,6
Aragón	96,6	124,0	171,1	182,7	189,8	192,6	195,2	26,9	30,7	73,9	74,0	74,6	75,3	75,2
Asturias	82,7	103,6	145,4	149,2	156,9	159,3	161,9	18,6	23,0	76,2	75,5	75,2	74,9	74,1
Baleares	54,5	68,6	103,3	110,9	118,3	121,0	123,4	14,2	19,0	43,0	43,6	44,4	45,2	45,7
Canarias	66,9	89,6	166,6	192,4	203,0	210,1	217,1	11,9	16,0	47,1	47,9	49,0	50,3	51,3
Cantabria	47,5	58,1	79,0	81,2	84,7	86,3	87,7	10,2	11,9	35,5	35,2	35,1	35,1	34,8
C. A Mancha	84,5	114,7	180,7	232,4	241,9	245,9	249,3	31,8	36,2	89,8	90,1	90,9	91,9	92,2
C. León	159,7	207,5	294,5	319,2	334,1	340,2	346,0	55,3	64,0	204,4	202,2	201,1	200,3	198,3
Cataluña	626,5	758,9	1.072,4	1.117,3	1.177,1	1.197,6	1.216,4	126,5	152,4	286,8	291,3	297,5	303,3	306,8
C. Valenciana	273,6	349,1	553,5	650,3	680,7	693,0	702,6	59,5	70,8	152,9	156,3	160,1	164,2	167,1
Extremadura	47,6	68,0	98,4	145,4	151,9	154,8	157,0	17,2	19,8	51,1	51,1	51,5	51,8	51,9
Galicia	146,9	197,2	325,7	340,7	367,3	377,6	386,9	40,1	49,2	285,7	281,9	278,6	275,6	271,5
Madrid	402,1	511,8	749,7	775,8	824,3	845,4	864,7	57,6	70,4	123,9	127,2	132,0	137,5	141,6
Murcia	56,5	71,8	114,9	157,3	167,5	170,5	172,8	16,9	20,5	45,7	46,4	47,3	48,3	48,9
Navarra	36,6	47,3	77,0	82,6	86,2	88,1	90,0	10,0	11,4	28,3	28,4	28,9	29,4	29,5
País Vasco	197,5	250,3	346,9	354,1	367,6	374,0	380,5	35,2	41,8	81,7	83,2	85,3	87,8	89,5
A Ríoxa	20,1	26,4	37,5	39,7	41,4	42,1	42,7	6,2	7,2	17,7	17,7	17,8	18,1	18,2
Ceuta	3,4	4,3	5,3	5,4	5,7	5,8	5,9	0,7	0,9	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3
Melilla	2,6	3,4	4,2	4,3	4,7	4,8	4,9	1,0	1,3	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
España	2.773,1	3.536,1	5.254,9	6.009,5	6.325,7	6.454,0	6.566,9	617,1	742,4	1.860,0	1.871,8	1.893,6	1.918,2	1.929,0

	Agrario (1) (2)							Mar						
	1990	1995	2011	2012 (2)	2013(2)	2014	2015	1990	1995	2011	2012	2013	2014	2015
Andalucía	326,1	344,3	323,0					18,5	21,0	21,8	21,6	21,5	21,5	21,2
Aragón	61,9	60,2	8,7					0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Asturias	58,7	59,9	1,1					5,0	5,3	4,7	4,6	4,5	4,5	4,4
Baleares	30,2	29,4	4,8					2,9	3,1	2,9	2,9	2,9	2,8	2,8
Canarias	37,9	38,1	19,3					9,3	10,4	10,3	10,2	10,1	9,9	9,8
Cantabria	26,3	26,9	0,8					3,6	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0	3,9
C. A Mancha	112,0	113,3	48,3					0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
C. León	185,5	186,7	19,4					0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Cataluña	123,5	123,2	22,7					8,7	9,0	8,4	8,3	8,2	8,1	8,0
C. Valenciana	142,7	143,4	84,5					8,6	9,1	8,3	8,1	8,0	7,9	7,7
Extremadura	77,0	77,4	45,2					0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Galicia	271,5	275,1	5,9					33,9	40,9	53,0	53,6	54,3	54,7	55,0
Madrid	29,0	26,3	7,3					1,2	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Murcia	51,7	54,5	39,7					1,8	1,9	2,0	2,0	1,9	1,9	1,9
Navarra	20,5	20,5	3,7					0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
País Vasco	29,0	28,1	1,3					11,7	13,1	13,2	13,0	12,9	12,8	12,6
A Ríoxa	12,7	12,6	1,5					0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ceuta	—	0,0	0,0					0,6	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Melilla	—	0,0	0,1					0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
España	1.596,3	1.620,3	637,1					106,4	120,5	131,3	131,1	131,1	130,8	130,0

Elaboración propia

Medias anuais en miles

A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente co exactitude co total de España ao empregar cantidades reducidas

(1) A partir do 01/01/2008, os traballadores por conta propia do réxime agrario intégranse no de autónomos

(2) A partir do 01/01/2012 os traballadores por conta allea do réxime Agrario intégranse no réxime Xeral

(3) A partir de Xunio de 2013 as pensións do réxime especial de empregados do fogar intégranse no réxime Xeral

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

13.4. Análise dos datos sobre as pensións do sistema

13.4.1. Pensións de xubilación

O risco de vellez que dá orixe á pensión de xubilación pode concibirse de dous modos diferentes. Por un lado, a pensión pode presentarse como unha contraprestación aos servizos prestados por unha persoa ao longo da súa vida -pensión de vellez-. Dende un segundo punto

de vista, o traballador/a o chegar a certa idade é considerado como un inválido, as enfermidades da idade e a súa repercusión no rendemento profesional determina unha pensión de "retiro". Configuraríase, en ambos casos, como un dereito de crédito a través do que paliar, mediante unha renda substitutiva, a perda da renda profesional.

Estas dúas concepcións non conducen sempre ás mesmas consecuencias. A idade da percepción da pensión dependerá, no primeiro caso, sobre todo, de consideracións económicas, mentres que no segundo, virá dada pola situación de invalidez que se presume. Sen embargo, na práctica, ambas as dúas aproxímanse, xa que as esixencias económicas obrigan a miúdo a atrasar o dereito á pensión que se fai coincidir coa época que a invalidez poida presumirse de feito para a maior parte dos traballadores/as.

Esta pensión presenta dende o punto de vista da Seguridade Social importantes problemas nos seus aspectos técnicos: a idade previsible, a determinación da contía da prestación - cálculo da base reguladora-, a compatibilidade pensión-traballo e a imprescritibilidade do dereito ao recoñecemento da pensión.

Actualmente en España os requisitos para o acceso á pensión de xubilación son: ter cumprida a idade regulamentaria e ter cuberto un período mínimo de carencia.

A idade prevista legalmente é a de 65 anos, se ben como indicabamos na introdución deste capítulo a lei 27/2011 de 1 de Agosto de adecuación, adaptación e modernización do sistema de seguridade social, prevé un incremento paulatino desta idade ata os 67 anos, cun período transitorio de 15 anos, que culminará en 2027. Na actualidade existen posibilidades de xubilarse anticipadamente nos seguintes casos:

- Por razón do grupo o actividade profesional: Son grupos ou actividades cuxos traballos son de natureza excepcionalmente penosa, perigosa, tóxica ou insalubre e acusan elevados índices de morbilidade ou mortalidade, sempre que os traballadores afectados acrediten na respectiva profesión ou traballo o mínimo de actividade que se estableza, se atopen de alta ou situación asimilada e cumpran os demais requisitos xerais esixidos (período de cotización e feito causante). A partir de xaneiro de 2008 a aplicación dos coeficientes reductores non pode dar lugar a que o interesado acceda á pensión de xubilación con idade inferior a 52 anos. Aplícase os traballadores incluídos no estatuto mineiro, persoal de voo de traballos aéreos, traballadores ferroviarios, artistas, profesionais taurinos, e bombeiros ó servizo das administracións ou organismos públicos.

- Por discapacidade: A idade ordinaria se reducirá nun período equivalente ó que resulte de multiplicar o tempo efectivamente traballado os coeficientes do 0,25 en caso de discapacidade igual ou superior ó 45%, e do 0,50 se o traballador ten acreditado un grao de discapacidade

igual ou superior ó 65% e precisa doutra persoa par a realización dos actos esenciais da vida ordinaria. Rexe tamén o límite de 52 anos.

- Por ter a condición de mutualista : poderá causar dereito a pensión de xubilación a partir dos 60 anos con coeficientes redutores, para os traballadores/as que tiveran a condición de mutualistas nalgunha mutualidade laboral de traballo por conta allea antes do 1 de xaneiro de 1967, os de RENFE con anterioridade ó 14-7-1967, e os do réxime do Mar ó 1-8-1970, sempre que se atopen en alta ou asimilada á alta.

- Xubilación flexible: o sistema de xubilación gradual e flexible, é o derivado da posibilidade de compatibilizar, unha vez causada, a pensión de xubilación con un contrato a tempo parcial, con xornada mínima do 25% e máxima do 75%., minorando a pensión a parte proporcional inversa á redución da xornada de traballo realizada polo pensionista, en relación á dun traballador a tempo completo comparable. Excepcionalmente, en determinados supostos (reconversión industrial, xubilación parcial con contratos de relevo, xubilación especial aos 64 anos, traballos penosos, tóxicos, etc.), poderanse xubilar con antelación á idade ordinaria sen coeficientes redutores.

- Xubilación parcial: Os traballadores por conta allea que teñan máis de 60 anos e reúnan as demais condicións esixidas para ter dereito a pensión de xubilación poderán acceder á xubilación parcial nos seguintes termos:

Os maiores de 65 anos ou a idade de xubilación vixente reducindo a xornada entre un 25% e un 75% de xeito que dunha banda se posibilite a compatibilidade entre o percibo dunha pensión de xubilación e o desenvolvemento de actividades laborais e por outra permita a exoneración do pago de cotizacións sociais por continxencias comúns, excepto incapacidade temporal,

Os menores de 65 ou da idade de xubilación vixente deberán ser contratados a xornada completa, asimílanse ós contratados a tempo parcial cuxas xornadas , en conxunto sexan equivalentes en días teóricos ós dun traballador a tempo completo, debendo celebrarse simultaneamente un contrato de relevo.

- Xubilación especial ós 64 anos, sen coeficiente reductor, sempre que os traballadores /as reúnan os requisitos xerais esixidos para causar dereito a xubilación ordinaria e pertenczan a unha empresa que en virtude de convenio o pacto este obrigada a substituír simultaneamente ó traballador que se xubila por outro inscrito como desempleado.

A Lei 27/2011 establece dous formulas adicionais de anticipo da pensión de xubilación con coeficientes redutores de contía. Unha que deriva do cese non voluntario do traballador e outra que deriva do cese voluntario. Para ámbalas dúas modalidades será necesario un período mínimo de cotización de 33 anos.

A lei 27/2011 modifica o sistema de cálculo da pensión de xubilación que pasa dunha esixencia dun mínimo de 15 anos a 25, se ben cunha aplicación paulatina ata o ano 2022. Ase mesmo modifica o tempo preciso para acadar o cento por cento da base reguladora da pensión: polos primeiros 15 anos cotizados o 50%, a partir do ano dezaseis por cada mes adicional o 0,19% e os que rebasen o mes 248 o 0,18%, sen que a porcentaxe aplicable a base reguladora supere o cento por cento, salvo que se acceda á pensión cunha idade superior á que resulte de aplicación.

Os anos de referencia para poder acceder a pensión en relación coa cotización requirida é a que se contempla na seguinte táboa:

Anos	Cotización requirida	Idade esixida
2013	35 anos e 3 meses ou máis	65 anos
	Menos de 35 anos e 3 meses	65 anos e un mes
2014	35 anos e 6 meses ou máis	65 anos
	Menos de 35 anos e 6 meses	65 anos e 2 meses
2015	35 anos e 9 meses ou máis	65 anos
	Menos de 35 anos e 9 meses	65 anos e tres meses
2016	36 ou máis anos	65 anos
	Menos de 36	65 anos e catro meses
2017	36 anos e 3 meses ou máis	65 anos
	Menos de 36 anos e 3 meses	65 anos e 5 meses
2018	36 anos e 6 meses ou máis	65 anos
	Menos de 36 anos e 6 meses	65 anos e 6 meses
2019	36 anos e 9 meses ou máis	65 anos
	Menos de 36 anos e 9 meses	65 anos e 8 meses
2020	37 ou máis anos	65 anos
	Menos de 37 anos	65 anos e 10 meses
2021	37 anos e 3 meses ou máis	65 anos
	Menos de 37 anos e 3 meses	66 anos

2022	37 anos e 6 meses ou máis	65 anos	
	Menos de 37 anos e 6 meses	66 anos e 2 meses	
2023	37 anos e 9 meses ou máis	65 anos	
	Menos de 37 anos e 9 meses	66 anos e 4 meses	

2024	38 anos ou máis	65 anos	
	Menos de 38 anos	66 anos e 6 meses	
2025	38 anos e 3 meses ou máis	65 anos	
	Menos de 38 anos e 3 meses	66 anos e 8 meses	
2026	38 anos e 6 meses ou máis	65 anos	
	Menos de 38 anos e 6 meses	66 anos e 10 meses	
2027	38 anos e 9 meses ou máis	65 anos	
	Menos de 38 anos e 9 meses	67 anos	

As pensións de xubilación da Seguridade Social constitúen as máis importantes dende o punto de vista numérico e tamén en contía económica.

Cadro 13.13

Pensións de xubilación. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/ 2008-2015

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe%
1990	Nº	101,6	55,6	54,9	57,8	269,9	2.803,8	9,63
	Pensión media	282,09	251,62	248,92	279,69	268,61	308,07	87,19
1997	Nº	124,8	62,6	60,7	77,0	325,1	3.502,5	9,28
	Pensión media	419,60	364,01	355,15	414,34	395,42	478,28	82,68
1998	Nº	147,8	83,0	74,8	111,0	416,6	4.400,9	9,47
	Pensión media	433,53	374,40	365,07	427,70	407,99	496,15	82,23
2008	Nº	160,4	79,2	70,1	126,4	436,0	4.936,8	8,83
	Pensión media	737,0	616,0	598,5	739,9	693,9	845,4	82,08
2009	Nº	162,7	78,7	69,9	128,6	440,0	5.038,9	8,73
	Pensión media	764,2	635,6	616,6	766,4	718,7	875,0	82,14
2010	Nº	165,0	78,0	69,7	130,9	443,6	5.140,6	8,63
	Pensión media	793,3	656,2	636,2	794,1	745,1	905,9	82,24
2011	Nº	167,6	77,5	69,6	133,4	448,1	5.246,2	8,54
	Pensión media	820,7	677,7	655,7	824,7	771,9	936,4	82,43
2012	Nº	169,9	76,7	69,3	135,4	451,3	5.330,2	8,47
	Pensión media	829,3	684,6	660,7	834,3	780,3	946,4	82,45
2013	Nº	172,8	76,3	69,1	138,0	456,1	5.451,5	8,37
	Pensión media	860,3	709,4	682,8	866,1	809,9	979,5	82,68
2014	Nº	175,7	75,8	69,3	140,9	461,6	5.559,0	8,30
	Pensión media	871,4	717,2	689,4	877,7	820,4	991,0	82,78
2015	Nº	178,0	75,2	69,0	143,2	465,5	5.641,9	8,25
	Pensión media	911,7	748,3	714,5	916,3	857,8	1.033,2	83,02

Elaboración propia

Números en miles redondeados. Medias anuais

Promedio mensual, en euros, a decembro de cada ano

Porcentaxe: %Galicia/ España

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Na Comunidade Autónoma Galega (cadro 13.14) hai, en 2015, 465.500 pensións de xubilación- 3.900 máis que en 2014 -, cun aumento menor co do último ano. Representan o 8,25% das 5.641.900 existentes en España. Do exame dos datos do cadro 13.13 e dos datos de informes de pasados anos pódese observar o incremento importantísimo do número das devanditas prestacións entre os anos 1997 e 1998, tanto na comunidade autónoma, como no total español, que é debido na súa maioría á conversión das pensións de incapacidade permanente dos beneficiarios/as de 65 ou máis anos en pensións de xubilación, mentres que os aumentos interanuais de 1999 a 2002 son máis cativos e consecuencia do aumento natural do número das pensións, en 2003 permanece na mesma cantidade, diminúe en 2004, en 1.800, volve a aumentar moi lixeiramente en 2005, máis significativamente en 2006, incrementáanse en tan só 1.200 en 2007, e 2.200 en 2008 e por último en 4.000 en 2009, 3.600 en 2010; 4.500 en 2011; 3.200 en 2012; 4.800 en 2013, 5.500 en 2014 e 3.900 en 2015. Na provincia de Lugo nos sete últimos anos baixan lixeiramente o número, en Ourense baixan de 2008 a 2013, subindo en 200 en 2014 e baixando novamente en 300 no ano 2015, mentres

que nestes últimos sete anos aumentan anualmente en escasa medida nas outras dúas provincias galegas.

Como sinalabamos en informes anteriores, a estrutura da poboación das provincias de Lugo e Ourense, onde cun 24,07% da poboación da comunidade autónoma se concentra en 2015 máis dun 30,98% dos pensionistas de xubilación, constitúe un trazo fundamental e xoga un importante papel na elevada porcentaxe de Galicia sobre o total nacional.

A media en 2015 das pensións galegas de xubilación situouse en 857,8 euros ao mes, subindo 37,4 euros con respecto ao pasado ano, mentres que a media estatal increméntase, en 2015, en 42,2 euros, situándose en 1.033,2 euros -175,4 € por riba da media galega-.

As provincias de Lugo e Ourense, polo importante número de pensións de xubilación do Réxime Agrario, aparecen ambas as dúas con de 284,9 euros no primeiro caso e 318,7 no segundo, de diferenza con respecto á media estatal.

13.4.2. Pensións de invalidez permanente

Nas orixes da institucionalización do seguro de invalidez, a finais do século XIX, este foi concibido como unha vellez prematura, dando orixe a unha renda vitalicia que supoñía en realidade unha liquidación anticipada da pensión de vellez. A evolución posterior permitiu definir a invalidez cunha noción distinta á de xubilación na que cada vez con maior énfase vaise poñendo o acento nas medidas encamiñadas á rehabilitación e recuperación do traballador.

A invalidez, dende o punto de vista de prestación contributiva, defínese pola súa relación co exercicio dunha actividade profesional, ben como unha incapacidade para exercer unha profesión determinada -incapacidade permanente total para a profesión habitual- podendo neste caso dedicarse a outra distinta, ou ben como unha incapacidade xeral para a obtención de calquera tipo de ingresos -incapacidade permanente absoluta-, que lle inhabilita por completo para toda profesión ou oficio.

A invalidez tamén pode orixinar unha incapacidade parcial para a profesión habitual, que no sistema español de Seguridade Social é aquela que sen acadar o grado de total, ocasiona ao traballador/a unha diminución do 33% no seu rendemento normal para dita profesión, sen impedirle a realización das tarefas fundamentais desta.

A Seguridade Social española prevé tamén unha incapacidade absoluta agravada, que constitúe a gran invalidez, para aqueles traballadores/as incapacitados/as absolutos que, como consecuencia de perdas anatómicas ou funcionais, necesitan a asistencia doutra persoa para realizar os actos máis esenciais da vida, tales como vestirse, desprazarse, xantar ou análogos.

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social e a Lei 24/1997 establecen a regulación da invalidez absoluta e gran invalidez nos termos actuais, se

ben introducen determinadas medidas que confiren unha maior transparencia e seguridade xurídica no recoñecemento e graduación das incapacidades permanentes (total e parcial) efectuadas de acordo a un listado que se aprobe regulamentariamente e a un réxime de incompatibilidades co traballo, pasando a denominarse e equipararse, a partir dos 65 anos, a pensión por incapacidade permanente á pensión de xubilación. Non obstante, o “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” contempla a eliminación do tope de 65 anos para acceder á declaración de incapacidade permanente cando esta se derive de accidente de traballo ou enfermidade profesional.

As pensións de incapacidade experimentan pequenas subidas no seu número ata 1997 -ver informes anteriores e o cadro 13.14-, en que baixan en moi escasa medida en relación ao ano precedente. As pensións de incapacidade permanente sofren en 1998 unha drástica diminución polo feito de que a partir de novembro de 1997 os beneficiarios das pensións de incapacidade permanente de 65 anos ou máis pasen a ter a condición de xubilados. A baixada é de tal xeito que das 146.500 existentes en 1997 en toda Galicia, quedan só 59.200; en 1998 dita diminución é maior porcentualmente en Galicia –o 59,59%- que no total estatal o -50,54%-. En 2015 o número das pensións de invalidez diminúen en 400 na comunidade autónoma, subindo no total estatal en 2.200. As 68.500 pensións de incapacidade permanente existentes en Galicia pasan a representar un 7,35% sobre as da mesma natureza en España e o 9,12% respecto do total de pensións na Comunidade Autónoma.

Cadro 13.14

Pensións de invalidez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/ 2008-2015

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990	Nº	36,3	32,8	23,2	54,7	147,0	1.567,9	9,38
	Pensión Media	251,10	226,82	229,24	240,22	238,21	284,33	83,78
1997	Nº	39,6	31,2	22,1	53,6	146,5	1.626,6	9,01
	Pensión Media	432,98	337,76	353,46	378,47	385,22	471,29	81,74
1998	Nº	19,5	10,9	7,7	21,1	59,2	804,5	7,36
	Pensión Media	456,19	355,08	372,07	396,08	407,74	492,94	82,72
2008	Nº	26,4	9,3	9,2	22,7	67,5	906,8	7,44
	Pensión Media	726,33	675,68	674,50	712,32	707,67	826,39	85,63
2009	Nº	26,8	9,2	9,3	23,0	68,3	920,9	7,42
	Pensión Media	745,75	710,45	701,48	731,78	730,23	845,66	86,35
2010	Nº	27,2	9,3	9,5	23,2	69,1	933,7	7,40
	Pensión Media	762,89	736,89	719,78	753,85	750,46	864,96	86,76
2011	Nº	27,2	9,5	9,5	23,6	69,8	938,5	7,44
	Pensión Media	780,35	760,77	743,47	772,79	770,08	883,05	87,21
2012	Nº	27,1	9,7	9,6	23,6	69,9	943,3	7,41
	Pensión Media	784,52	767,29	750,29	778,58	775,46	887,29	87,40
2013	Nº	26,9	9,8	9,6	23,3	69,5	935,2	7,44
	Pensión Media	805,53	790,66	776,75	801,48	798,12	907,64	87,93
2014	Nº	26,4	10,1	9,7	22,8	68,9	929,5	7,42
	Pensión Media	810,12	797,71	783,48	808,11	803,97	912,89	88,07
2015	Nº	25,9	10,2	9,9	22,6	68,5	931,7	7,36
	Pensión Media	829,21	813,63	806,45	823,31	821,64	927,53	88,58

Elaboración propia

Números en miles redondeados. Medias anuais

Promedio mensual, en euros, a decembro de cada ano

Porcentaxe: Galicia/ España

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

O mesmo que ocorre coas pensións de xubilación, a proporción de pensións de invalidez en Galicia, en relación co total destas en España, era tradicionalmente moito maior que a da poboación. Sen embargo, despois de 1998 queda establecida nun 7,36%, fronte ao 9% do ano anterior, o que sen dúbida pon de manifesto o elevado número de incapacitados/as permanentes de 65 anos ou máis existentes en Galicia, que engrosan xa a partir de 1998 o número de pensionistas de xubilación.

En 2015 aumentan moi lixeiramente na provincia de Lugo e Ourense e diminúen lixeiramente en A Coruña e Pontevedra. No cómputo da comunidade autónoma o número de pensionistas

de incapacidade baixa en 400 pensións e sube 2.200 no conxunto de España. A contía media da prestación de invalidez permanente en Galicia, é de 821,64 euros mes, subindo con respecto a 2014 en 17,67 euros, pero inferior en preto de 106 euros á media estatal, sendo significativamente baixas as correspondentes ás provincias de Lugo e Ourense.

O cadro 13.15 proporciónanos información sobre a distribución do número de pensións de invalidez segundo os grados de incapacidade. De acordo con estes datos o volume maior de pensionistas de invalidez en Galicia son os incapacitados totais: 46.110, que representan o 67,31% do total de inválidos/as galegos, e o 8,67% dos incapacitados totais españois, unha cifra maior en máis de dous puntos e medio que a que correspondería a proporción da poboación, aínda así moito máis baixa que a dos anos precedentes a 1998 en que en virtude do importantísimo transvase de incapacitados/as permanentes con 65 ou máis anos a xubilados operada en dito ano, corrixe en parte a enorme desproporción de anos anteriores.

Cadro 13.15

**Pensións de incapacidade permanente en vigor segundo grao de incapacidade.
Por provincias. Galicia/España. 2008/2015**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
Gran invalidez							
2008	998	339	279	743	2.359	31.650	7,45
2009	990	344	270	721	2.325	32.178	7,23
2010	978	351	264	724	2.317	32.700	7,09
2011	993	360	262	715	2.330	32.973	7,07
2012	984	362	270	721	2.337	33.050	7,07
2013	983	361	285	712	2.341	32.625	7,18
2014	965	366	284	679	2.294	32.405	7,08
2015	935	356	292	676	2.259	32.553	6,94
Incap. Perm. Absoluta(*)							
2008	8.198	3.339	3.113	7.652	22.302	381.941	5,84
2009	8.130	3.331	3.115	7.619	22.195	384.492	5,77
2010	8.012	3.369	3.099	7.619	22.099	386.271	5,72
2011	7.853	3.476	3.063	7.523	21.915	384.932	5,69
2012	7.723	3.517	3.051	7.319	21.610	383.297	5,64
2013	7.529	3.511	3.028	7.065	21.133	376.306	5,62
2014	7.255	3.515	3.030	6.828	20.628	370.386	5,57
2015	6.971	3.479	3.065	6.662	20.177	367.210	5,49
Incap. Perm. Total							
2008	17.132	5.583	5.774	14.266	42.755	492.088	8,69
2009	17.671	5.540	5.953	14.580	43.744	503.276	8,69
2010	18.150	5.549	6.134	14.839	44.672	514.054	8,69
2011	18.352	5.660	6.164	15.339	45.515	520.079	8,75
2012	18.419	5.788	6.232	15.562	46.001	526.949	8,73
2013	18.377	5.950	6.254	15.509	46.090	526.289	8,76
2014	18.151	6.207	6.364	15.293	46.015	526.693	8,74
2015	17.981	6.388	6.496	15.245	46.110	531.905	8,67

Elaboración propia

Medias anuais. Porcentaxe: % Galicia/ España

(*)A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios/as de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

As pensións de incapacidade permanente parcial suprimíronse no ano 1966, pasando a percibir os novos beneficiarios unha cantidade tanto alzado.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

13.4.3. Pensións de viuvez

Integrada dentro do que tradicionalmente se considera como seguro por falecemento ou prestacións por morte e supervivencia, a pensión de viuvez ten como finalidade reparar o dano causado pola desaparición dun dos cónxuxes, e a ela ten dereito o supervivente, cónxuxe o parella de feito, neste caso se o falecemento é posterior a 1 de xaneiro de 2008, e con certos requirimentos económicos, nos seguintes termos de carácter xeral: se o falecido/a se atopase no momento do óbito en alta ou situación asimilada á alta, en caso de morte por enfermidade común deberá completar un período mínimo de cotización de cincocentos días, dentro dos cinco anos anteriores ao falecemento, non esixíndose ningún período en caso de accidente, sexa ou non laboral, ou enfermidade profesional. Se o falecido/a non estivera de alta ou situación asimilada á alta poderán causar dereito a pensión sempre que se acredite un período mínimo de cotización de quince anos (reforma da Lei 24/1997).

No suposto de separación ou divorcio, o dereito á pensión de viuvez corresponderá a quen sexa ou fora cónxuxe lexítimo, e aos separados/as ou divorciados/as que non contraeran novas nupcias, en contía proporcional ao tempo vivido co cónxuxe falecido, con independencia das causas que determinaran a separación ou o divorcio, garantíndose en todo caso o 40% a favor do cónxuxe o supervivente dunha parella de feito con dereito a viuvez. É compatible con calquera renda de traballo do beneficiario e coa pensión de xubilación ou incapacidade permanente a que o mesmo tivera dereito.

A Lei 24/1997, do 15 de xullo, sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social estableceu modificacións normativas nas prestacións de viuvez, co incremento da súa contía atendendo ao nivel de renda e cargas familiares, centrándose, prioritariamente, nas pensións mínimas daqueles que teñan menos de 60 anos, para equiparar a súa contía coas pensións mínimas que o sistema outorga aos viúvos/as maiores de 60 anos, o que se realizou gradualmente tendo plena aplicación no ano 2000. O “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” do 9 de abril de 2001 contempla a previsión do incremento da porcentaxe a aplicar sobre a base reguladora do 45% dese momento ata o 52% na actualidade e o 70% no caso de viúvos/as con cargas familiares e un novo marco de compatibilidades permitindo nalgúns casos manter a pensión aínda que o pensionista contraia novas nupcias. A lei 40/2007 de 30 de decembro de Medidas en materia de Seguridade Social equipara os matrimonios coas parellas de feito en relación coa viuvez.

Continúa en 2015 a tendencia no aumento de pensións de viuvez en Galicia (cadro 13.16), nunha contía que se cifra en 200 novos pensionistas viúvos ou viúvas máis que o ano anterior.

Cadro 13.16

Pensións de viuvez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2008-2015

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990	Nº	44,8	21,6	18,4	34,6	119,5	1.541,0	7,75
	Pensión media	175,80	137,43	138,96	171,94	162,07	188,76	85,86
1997	Nº	57,1	26,3	23,0	44,0	150,4	1.897,5	7,93
	Pensión media	271,07	206,26	214,72	266,10	250,20	297,63	84,06
1998	Nº	58,4	26,8	23,6	45,0	153,8	1.936,7	7,94
	Pensión media	278,54	215,35	221,12	273,88	257,36	307,09	83,80
2008	Nº	69,8	29,9	26,2	53,9	179,8	2.249,9	7,99
	Pensión media	496,2	391,9	402,7	484,8	461,9	550,8	83,86
2009	Nº	70,5	29,9	26,3	54,5	181,2	2.270,3	7,98
	Pensión media	512,7	405,2	417,1	500,3	477,4	568,8	83,93
2010	Nº	71,1	30,0	26,4	55,1	182,6	2.290,1	7,97
	Pensión media	526,3	416,9	430,0	513,6	490,6	583,6	84,07
2011	Nº	71,7	30,1	26,4	55,7	183,8	2.309,3	7,96
	Pensión media	540,1	428,8	441,8	526,3	503,7	598,6	84,16
2012	Nº	72,3	29,9	26,4	56,3	184,9	2.322,9	7,96
	Pensión media	542,7	431,6	444,7	528,9	506,5	601,6	84,20
2013	Nº	72,7	30,0	26,4	56,8	185,8	2.336,2	7,95
	Pensión media	557,4	444,6	458,5	543,5	520,9	617,6	84,34
2014	Nº	73,1	29,9	26,4	57,2	186,6	2.348,4	7,94
	Pensión media	561,0	448,3	461,9	547,0	524,6	621,5	84,41
2015	Nº	73,5	29,7	26,3	57,4	186,8	2.353,3	7,94
	Pensión media	574,0	460,2	472,0	559,1	537,1	634,6	84,64

Elaboración propia

Números en miles. Medias anuais

Promedio mensual, en euros, a decembro de cada ano

Porcentaxe: % Galicia/ España

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

As 186.800 pensións de viuvez en Galicia representan un 7,94% do total español, destacando con respecto ao total da poboación, as cifras de Lugo e Ourense cunha maior porcentaxe sobre o total da poboación provincial que as da Coruña e Pontevedra.

Como sinalabamos en informes anteriores, a media da contía económica das pensións de viuvez nas provincias galegas –537,10 euros- é inferior á do conxunto de España, nun proceso, ademais, no que a diferenza a favor da media nacional vaise acrecentando ano tras ano, pasando, como pode observarse no citado cadro 13.16, dos 26,69 euros mensuais menos en 1990, a 97,5 en 2015.

Tendo en conta a baixa dotación destas pensións -o 52% da base reguladora (excepto viuvos/as con cargas familiares) ou o mínimo legal- e mesmo a posibilidade de reparto en caso de haber ex cónxuxes superviventes ou parellas de feito con dereito á pensión, a diferenza da

contía en máis dun 15% reviste, se cabe, maior importancia. Como no resto das pensións, as diferenzas das medias de Lugo e Ourense, con respecto ao total español, son aínda maiores.

13.3.4. Pensións de orfandade

A pensión de orfandade que deriva do falecemento do causante, ten por finalidade a obtención dunha prestación por cada un dos fillos/as, calquera que sexa a natureza legal da súa filiación, que sexan menores de certa idade ou estean incapacitados/as para todo traballo, sempre que no seu caso teña cuberto o período mínimo de cotización esixido para ter dereito á pensión de viuvez.

A incapacidade para o traballo debe ser permanente e absoluta, que inhabilite para toda profesión ou oficio.

Tamén terán dereito á pensión de orfandade, nas mesmas condicións, os fillos/as adoptivos do causante, sempre que a adopción tivera lugar con dous anos de antelación.

Así mesmo, terán dereito os fillos/as que o cónxuxe supervivente levara ao matrimonio sempre que se celebre con dous anos de antelación, se comprobe que convivían co causante e ás súas expensas e que non teñan dereito a outra pensión da Seguridade Social, nin queden familiares con obriga e posibilidades de prestarlles alimentos, segundo a lexislación civil.

Na data do falecemento do causante, os fillos indicados anteriormente deben ser:

- Con carácter xeral, menores de 21 anos o maiores que teñan reducida a súa capacidade de traballo nun grado de incapacidade absoluta o gran invalidez.

Nos casos de orfandade absoluta e de orfos con unha discapacidade igual ou superior ó 33%:

A idade amplíase a 25 anos se o orfo non traballa o seus ingresos son inferiores o SMI, en cómputo anual.

Nos casos de orfandade simple aplicase tamén o límite de 25 anos a partir do 01-01-2014.

Durante 2015 produciuse en Galicia (cadro 13.17) un incremento de 275 pensións de orfandade, con respecto o ano anterior, aumento que ten lugar en tódalas provincias, galegas, coa excepción de Lugo en que baixa en número de 6. Os 23.966 orfos/as acollidos ao sistema da Seguridade Social no país galego representan o 7,09% do total estatal, dos cales o 40,68% son da Coruña, o 34,57% de Pontevedra, o 12,91% de Lugo e o 11,84% de Ourense.

O importe medio da contía da pensión experimenta no ano 2015 un incremento en Galicia de 4,24 euros e no conxunto do Estado de 5,14 €, sendo a da Comunidade Autónoma Galega lixeiramente inferior á media estatal, cunha diferenza, a favor do total do Estado, no ano 2015 de 5,94 euros mensuais.

Cadro 13.17

Pensións de orfandade. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2008-2015

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990	Nº	5.448	1.564	1.561	4.707	13.280	163.653	8,11
	Pensión media	154,31	138,21	137,60	155,83	150,99	157,84	95,66
1997	Nº	6.986	2.163	1.942	5.829	16.920	212.146	7,98
	Pensión media	177,23	164,13	171,66	173,75	173,72	181,37	95,78
1998	Nº	7.559	2.363	2.127	6.369	18.418	231.733	7,95
	Pensión media	181,52	167,37	174,46	176,58	177,18	186,05	95,23
2008	Nº	8.177	2.631	2.396	6.729	19.933	261.012	7,64
	Pensión media	342,58	323,84	328,46	323,35	331,92	337,77	98,81
2009	Nº	8.165	2.621	2.457	6.802	20.045	266.436	7,52
	Pensión media	355,71	335,67	339,52	336,94	344,74	348,69	98,87
2010	Nº	8.133	2.641	2.490	6.821	20.085	270.488	7,43
	Pensión media	366,06	342,03	348,42	345,84	353,85	357,60	98,95
2011	Nº	8.186	2.690	2.487	6.870	20.233	275.077	7,36
	Pensión media	375,60	352,07	357,56	356,47	363,76	367,62	98,95
2012	Nº	8.633	2.831	2.620	7.275	21.359	294.827	7,24
	Pensión media	372,23	352,29	354,29	352,19	360,56	365,30	98,70
2013	Nº	9.105	2.980	2.739	7.716	22.540	315.546	7,14
	Pensión media	377,19	360,43	358,93	357,37	365,97	370,57	98,76
2014	Nº	9.626	3.100	2.817	8.148	23.691	335.637	7,06
	Pensión media	373,72	357,67	357,87	354,07	362,97	368,01	98,63
2015	Nº	9.751	3.094	2.837	8.284	23.966	338.208	7,09
	Pensión media	377,49	362,18	364,96	357,75	367,21	373,15	98,41

Elaboración propia

Datos do nº de pensións e pensión media a decembro de cada ano

Porcentaxe: % Galicia/ España

Fonte: INSS

13.3.5. Pensións en favor de familiares

O aseguramento derivado da morte pode chegar ademais de ao cónxuxe e aos fillos/as a outros parentes consanguíneos do causante -avós, pais, irmáns e netos- que reúnan certos requisitos, entre eles, ineludiblemente, a convivencia co causante dous anos antes do falecemento, non ter dereito a outra pensión e carecer de medios de subsistencia e de familiares obrigados a dar alimentos.

En 2015, en Galicia, segundo o cadro 13.18, increméntanse en 172 o número de pensións en relación co ano anterior, para acadar os 6.004 pensionistas galegos que representan o 15,29% do total do conxunto nacional.

O dato máis salientable da análise provincial é o elevado número de pensionistas da provincia de Ourense, sobre todo, se a comparamos con Lugo, á que case duplica. Incrementábase en 2015 o número de pensións nas catro provincias galegas.

No que se refire á contía media de pensión cabe destacar polo que atinxe ao global galego en 2015 (474,29 euros-), que é netamente inferior á media estatal –522,52 mensuais-, e a media nas provincias de Ourense e Lugo é máis de 70 euros inferior a media estatal.

Cadro 13.18

Pensións a favor de familiares. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-1998/2008-2015

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	Porcentaxe %
1990							
Nº	977	193	462	1.110	2.742	26.484	10,35
Pensión media	188,74	189,47	171,65	175,81	180,68	190,59	94,80
1997							
Nº	1.658	502	869	1.706	4.735	45.988	10,30
Pensión media	222,21	198,29	218,83	217,33	217,30	217,62	99,85
1998							
Nº	1.659	502	898	1.646	4.705	45.460	10,35
Pensión media	230,87	205,90	221,74	224,36	224,18	225,49	99,42
2008							
Nº	1.967	702	1.102	1.596	5.367	37.674	14,25
Pensión media	419,69	378,39	403,32	414,58	409,41	443,94	92,22
2009							
Nº	2.010	726	1.104	1.659	5.499	37.810	14,54
Pensión media	418,14	426,54	393,11	414,05	421,65	455,93	92,48
2010							
Nº	2.027	732	1.124	1.680	5.563	37.628	14,78
Pensión media	440,96	406,98	424,47	436,93	431,94	470,57	91,79
2011							
Nº	2.098	762	1.144	1.684	5.688	38.121	14,92
Pensión media	454,63	416,66	436,95	455,10	446,13	482,70	92,42
2012							
Nº	2.095	698	1.159	1.726	5.678	37.967	14,96
Pensión media	462,03	417,81	437,46	462,52	451,73	488,24	92,52
2013							
Nº	2.100	751	1.144	1.730	5.725	38.030	15,05
Pensión media	476,38	433,95	445,21	477,31	464,87	505,60	91,94
2014							
Nº	2.125	759	1.165	1.783	5.832	38.667	15,08
Pensión media	477,28	441,03	449,86	478,58	467,48	510,91	91,50
2015							
Nº	2.205	776	1.199	1.824	6.004	39.273	15,29
Pensión media	482,07	451,60	449,23	491,01	474,29	522,52	90,77

Elaboración propia

Datos do nº de pensións e promedio , a decembro de cada ano

Porcentaxe: %Galicia/ España

Fonte: IN Fonte: INSS

13.5. Outras prestacións

A Lei 42/1994, do 30 de decembro, de medidas fiscais, administrativas e de orde social crea unha nova figura entre as prestacións da Seguridade Social: a incapacidade temporal, que vén a substituír á incapacidade laboral transitoria (ILT) e á invalidez provisional. A incapacidade

temporal ten unha duración de doce meses, prorrogables por outros seis. Así mesmo, a citada lei desvincula da incapacidade temporal a continxencia de maternidade, que adquire categoría de prestación autónoma con dereito a unha cobertura do 100% da base reguladora.

Examinaremos dentro deste apartado os datos de incapacidade temporal e maternidade, obtidos do Informe económico-financieiro da Seguridade Social no que se refire aos procesos de incapacidade temporal e dos datos estatísticos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social información no referente as prestacións de maternidade e paternidade.

13.5.1. Prestacións de incapacidade temporal

Existían, a 31 de maio de 2015 -cadro 13.19- 37.132 traballadores/as de Galicia en proceso de Incapacidade Temporal, 5.097 máis que o ano precedente, dos que o número maior correspondían a provincia da Coruña: 15.932 e o inferior á de Ourense: 3.425, destaca o elevado número de procesos por continxencias comúns- causados por enfermidades comúns o accidentes non laborais- dos traballadores por conta propia, que soben en 2015, con respecto a 2014 e representan en dito ano o 10,12% do total español.

Cadro 13.19

Procesos de Incapacidade Temporal en vigor. Galicia/España a 30/06/2014 e 31/05/2015

	Continxencias Comúns				Continxencia profesionais		Total 2014	Total 2015
	conta allea		conta propia		conta propia e allea			
	2014	2015	2014	2015	2014	2015		
A Coruña	9.233	10.816	3.223	3.479	1.439	1.637	13.895	15.932
Lugo	2.284	2.728	1.292	1.550	411	501	3.987	4.779
Ourense	2.032	2.187	846	869	314	369	3.192	3.425
Pontevedra	7.423	8.941	2.414	2.793	1.124	1.262	10.961	12.996
Galicia	20.972	24.672	7.775	8.691	3.288	3.769	32.035	37.132
Epaña	335.440	393.918	80.364	85.873	45.107	52.584	460.911	532.375

Fonte: Informe económico-financieiro dos Presupostos da Seguridade Social 2015 e 2016

A prevalenza da I.T. fai referencia ó número de procesos rexistrados en vigor en relación coa poboación protexida e se calcula dividindo o número de procesos ó final do período entre a poboación protexida nesa data e o resultado se multiplica por mil. Como pode apreciarse - cadro 13.20- Galicia supera moi amplamente as “ratios” do total nacional sobre todo na prevalenza das continxencias comúns dos traballadores por conta propia, que supera en máis de 12 puntos o dato do total estatal, as catro provincias superan moi amplamente as cifras estatais destacando sobre todo as de Pontevedra, en relación coa prevalenza das continxencias comúns e as de Lugo polo que atinxe ás profesionais.

Cadro 13.20

Prevalencia de I.T. por tipo de contingencia Galicia / España. Datos a 31-05-2015

	Continxencias Comuns		Continxencias Profesionais
	Prevalencia por mil traballadores		Prevalencia por mil traballadores
	conta allea	conta propia (1)	conta propia e allea
A Coruña	32,19	38,71	4,76
Lugo	32,26	42,92	5,30
Ourense	28,83	33,22	4,74
Pontevedra	32,97	42,30	4,78
Galicia	32,14	39,83	4,83
España	26,81	27,23	3,63

Elaboración propia

(1) autónomos e fogar

Fonte: Informe económico-financiero dos orzamentos da Seg. Social 2016.

13.5.2. Prestacións de maternidade

Considéranse situacións protexidas a maternidade, a adopción e o acollemento preadoptivo ou permanente, durante os períodos de descanso que se aproveiten por ditas situacións. A prestación consiste nun subsidio en función da base reguladora que, no caso da maternidade, é de 16 semanas de duración, ampliables por parto múltiple en dúas semanas máis por cada fillo. Nos supostos de adopción e acollemento, tanto preadoptivo como permanente, de menores de ata seis anos, a suspensión terá unha duración de 16 semanas, ampliables no suposto de adopción ou acollemento múltiple en dúas semanas por fillo/a; esténdese o suposto a maiores discapacitados/as ou minusválidos/as con especiais dificultades de inserción. O período de descanso poderá ser utilizado pola nai ou a opción desta, tamén polo outro proxenitor no caso de que ámbolos dous traballen, sen prexuízo das seis semanas inmediatas ó parto de descanso obrigatorio para a nai.

Cadro 13.21

Prestacións de maternidade 2012-2015

	Número de prestacións								Importe das Prestacións			
	2012		2013		2014		2015		2012	2013	2014	2015
	total	% percibidas pai(*)	total	% percibidas pai	total	% percibidas pai	total	% percibidas pai	miles de euros	miles de euros	miles de euros	miles de euros
A Coruña	6.561	2,1	6.467	2,5	6.153	2,4	6.237	2,5	36.152,26	33.913,36	32.522,71	33.342,89
Lugo	1.564	2,2	1.562	2,0	1.499	1,9	1.596	2,3	7.868,65	7.611,46	7.414,09	7.810,46
Ourense	1.360	3,4	1.363	2,8	1.328	2,2	1.284	1,9	6.753,86	6.544,12	6.409,91	6.272,03
Pontevedra	5.708	2,0	5.491	1,8	5.299	1,8	5.325	2,1	29.154,21	26.479,48	26.146,22	26.412,37
Galicia	15.193	2,2	14.883	2,2	14.279	2,1	14.442	2,3	79.928,98	74.548,42	72.492,93	73.837,75
España	268.732	1,7	288.842	1,7	281.151	1,7	278.389	1,9	1.741.478,97	1.609.516,41	1.585.345,76	1.579.656,08

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

(*) só pode disfrutar as de adopción ou acollemento

Os períodos de suspensión do contrato de traballo por maternidade, adopción ou acollemento, ou por paternidade poderán ter dereito en réxime de xornada completa ou a tempo parcial, neste caso precísase acordo previo entre o empresario e o traballador afectado.

De acordo co se contempla no cadro 13.21 existen 14.442 perceptores do subsidio de maternidade en Galicia a 31 de decembro de 2015 – 165 máis que na mesma data do ano anterior-, dos que na súa maior parte – 97,7%- percíbeas as nais . Por provincias A Coruña ten o número máis grande de beneficiarios -6.237 – e Ourense o máis escaso -1.284-. O importe anual en concepto de maternidade en Galicia, cadro 13-21 representa en 2015 a cantidade de 73,84 millóns, incrementando en 1,34 millóns de euros a contía do ano 2014.

13.5.3. Prestacións de paternidade

A prestación de paternidade, regulada na lei orgánica 3/2007 de 22 de Marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, constitúe un dereito individual, exclusivo e intransferible do pai consistente na suspensión do contrato polos mesmos motivos ca maternidade (nacemento de fillo, adopción ou acollemento) con dereito a unha contía tamén similar: o cento por cento da base reguladora e con unha duración de 13 días.

Cadro 13.22

Prestacións de Paternidade 2011-2015. Galicia/España

	Número de prestacións					Importe das prestacións (miles de euros)				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
A Coruña	5.624	5.215	5.016	4.831	5.019	4.440,47	4.177,84	3.919,65	3.984,46	4.011,61
Lugo	1.143	1.099	1.135	1.139	1.231	800,28	819,01	796,84	820,06	910,19
Ourense	1.121	1.038	1.067	1.018	1.049	800,49	767,13	761,17	760,79	750,97
Pontevedra	4.773	4.304	4.142	4.168	4.120	3.660,24	3.328,36	3.222,87	3.243,99	3.181,89
Galicia	12.661	11.656	11.360	11.156	11.419	9.701,48	9.092,34	8.700,53	8.809,30	8.854,66
España	269.715	245.867	237.988	235.678	238.806	225.273,97	208.725,48	198.974,13	201.229,15	201.786,30

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Como pode apreciarse- cadro 13.22- o número de prestacións no ano 2015 increméntase lixeiramente co respecto a 2014. Os 11.419 perceptores galegos da prestación de paternidade en 2015 representan o 4,78% do total do Estado e percibiron en 2015, 8 millóns 855 mil euros que supoñen o 4,39% da contía global de España.

13.5.4. Prestacións familiares por fillo a cargo

A prestación familiar por fillo a cargo experimenta, a partir de 1991, unha importante transformación, perdendo o seu carácter de prestación exclusiva da Seguridade Social e pasando a ter carácter universal. O Real decreto lei 1/2000, do 14 de xaneiro, actualizou a contía das prestacións por fillos menores de 18 anos non discapacitados e por fillos tamén menores discapacitados nun grao igual ou superior ao 33%, establecendo a súa vez dúas novas prestacións de pago único: a primeira, é dirixida aos casos de nacemento do terceiro ou posterior fillo e a segunda, para supostos de parto múltiple.

Cadro 13.23

Beneficiarios/as de prestacs. por fillo/a a cargo. Galicia/ España 1993/ 2004-2015

	Total												
	1993	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A Coruña	31539	17.116	16.605	15.769	15.287	15.362	15.326	15.646	15.629	15.816	16.582	17.638	18.241
Lugo	14.588	6.323	6.087	5.657	5.357	5.388	5.417	5.481	5.376	5.301	5.567	5.762	5.909
Ourense	12.597	5.692	5.335	4.972	4.731	4.735	4.735	4.757	4.716	4.701	4.850	4.996	5.058
Pontevedra	32.697	16.759	16.688	15.412	14.663	14.743	14.996	15.618	15.747	15.981	17.167	18.437	18.970
Galicia	91.421	45.890	44.714	41.810	40.038	40.228	40.474	41.502	41.468	41.799	44.166	46.813	48.178
España	1011512	694.075	682.904	656.682	630.025	663.777	716.265	791.980	825.888	850.744	913.115	976.083	1.008.706

Elaboración propia
Medias anuais.
Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Cadro 13.24

Causantes prestacións por fillo/a a cargo. Galicia/ España 1993/2004-2015

	Total												
	1993	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A Coruña	58.499	22.690	21.994	20.591	19.858	19.983	19.925	20.390	20.209	20.395	21.530	22.884	23.580
Lugo	26.219	8.663	8.345	7.730	7.280	7.364	7.394	7.445	7.233	7.096	7.462	7.727	7.883
Ourense	22.697	7.541	7.283	6.730	6.338	6.371	6.348	6.385	6.291	6.213	6.417	6.614	6.675
Pontevedra	64.474	23.393	23.117	21.055	20.016	19.890	20.204	21.134	21.079	21.320	22.950	24.538	25.121
Galicia	171.889	62.287	60.739	56.106	53.492	53.608	53.871	55.354	54.812	55.024	58.359	61.763	63.259
España	2.082.897	1.070.071	1.054.114	1.007.160	957.677	1.015.072	1.097.536	1.220.003	1.264.781	1.297.153	1.392.806	1.526.655	1.527.379

Medias anuais.

A Lei 35/2007 de 15 de novembro establece a prestación económica de pago único da Seguridade Social por nacemento ou adopción de fillo, consistente no cobro único de 2.500 euros, suprimida con efectos do 1 de xaneiro de 2011.

As prestacións periódicas con certos requisitos, entre eles non percibir ingresos familiares anuais superiores a 11.519,66 consisten no ano 2013:

Fillo o menor acollido, menores de 18 anos:

1. Fillos o menores acollidos. Se non esta afectado por unha incapacidade, 291 euros ano, máis un 15% por cada fillo o menor acollido a partir do segundo.
2. Se está afectado por unha discapacidade en grado igual ou superior ao 33%: 1.000 euros/ano.

A asignación de 500 euros anuais ós menores de 5 anos suprimiuse a partir de 2011.

Fillo maior de 18 anos:

Se está afectado por unha incapacidade,

- 1-En grado igual ou superior ao 65%, 4.402,80 euros /ano.
- 2- En grado igual ou superior ao 75% e precise o concurso doutra persoa para realizar os actos esenciais da vida, 6.604,80 euros/ano

Nos cadros 13.23 e 13.24 recóllense a media anual do número de beneficiarios e causantes da prestación en 1993 e de 2004 a 2015.

En 2015, hai en Galicia (cadro 13.24) 63.259 fillos con dereito a dita prestación, que corresponden (cadro 13.23) a 48.178 familias, 1,31 fillos por familia. Como pode apreciarse, en

2015, aumentan os causantes e as familias beneficiarias das prestacións. Da análise provincial, infírese que é a provincia de Pontevedra onde existe maior número de causantes: 25.121, e tamén, a diferenza de 2010, onde existen máis beneficiarios: 18.970, ocupa o último lugar Ourense, tanto no número de causantes como de beneficiarios.

13.5.5. Prestacións por desemprego

A prestación de desemprego ten por obxecto garantir a continxencia na que se atopan aqueles/as que, podendo e querendo traballar, perden o seu emprego ou ven reducida a súa xornada ordinaria de traballo.

O desemprego é total cando o traballador/a cesa con carácter temporal ou definitivo na actividade que viña desenvolvendo e vese privado consecuentemente do seu salario. O desemprego é parcial cando o traballador/a ve reducida temporalmente a súa xornada ordinaria de traballo, polo menos nunha terceira parte, sempre que o salario sexa obxecto de análoga redución.

A protección por desemprego estrutúrase nun nivel contributivo e noutro nivel asistencial. O nivel contributivo ten por obxecto proporcionar prestacións substitutivas das rendas salariais deixadas de percibir como consecuencia da perda dun emprego anterior ou da redución da xornada. A duración da prestación por desemprego está en función dos períodos de ocupación cotizados nos 6 anos anteriores á situación legal de desemprego de acordo a unha escala que na actualidade vai dende un mínimo de 120 días de prestación aos que cotizaron un período abranguido entre 360 días, ata 539, a un máximo de 720 días aos que cotizaran máis de 2.160 días.

O nivel asistencial, complementario do contributivo, garante a protección a traballadores/as desempregados/as en condicións determinadas que enumera o artigo 215 da Lei xeral da seguridade social (ter esgotado a prestación por desemprego e ter responsabilidades familiares, ou ben, ser un maior de 45 anos, traballador emigrante retornado, liberado de prisión, etc.).

Doutra banda a partir de 2001 estableceuse, seguindo as directrices sobre o emprego da Unión Europea, a renda activa de inserción, que combina medidas activas con pasivas e vai dirixido a mellorar a capacidade de inserción profesional dos desempregados/as de longa duración. Configúrase como un itinerario de inserción laboral a partir dun compromiso de actividade, cunha titoría individualizada, incorporando ao beneficiario a programas de emprego e/ou formación e co apoio complementario dunha renda como axuda económica.

Poderán ser beneficiarios/as do programa os traballadores/as desempregados/as que teñan cumprida a idade de 45 anos; que acrediten unha minusvalía ou incapacidade, emigrantes retornados, vítimas da violencia doméstica que á súa vez reúnan en cada caso as condicións

previstas nas normas específicas de cada un dos colectivos. A renda, cunha duración máxima de once meses, será igual ao 80% do indicador público de renda de efectos múltiples (IPREM) mensual vixente en cada momento salario mínimo interprofesional vixente, excluída a parte proporcional das dúas pagas extraordinarias.

Cadro 13.25

Beneficiarios/as da Prestación por Desemprego.Galicia/ España. 1993/2004-2015

	1993	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A Coruña	44.000	30.900	32.600	33.300	33.200	38.500	51.700	58.200	57.400	62.169	60.972	52.552	44.437
Lugo	12.900	8.300	8.000	8.100	8.100	9.300	12.500	14.800	14.600	16.601	16.637	14.235	11.907
Ourense	16.000	9.600	10.100	9.900	9.900	11.300	14.800	16.800	16.200	17.421	16.741	14.517	12.835
Pontevedra	39.700	26.300	27.900	27.900	28.100	35.200	51.300	59.900	58.700	62.449	61.124	53.479	45.389
Galicia	112.600	75.100	78.600	79.200	79.300	94.300	130.300	149.700	146.900	158.640	155.474	134.783	114.568
España	1.993.000	1.065.100	1.103.900	1.145.600	1.421.000	1.815.000	2.681.000	3.042.700	2.846.000	2.942.061	2.865.153	2.542.977	2.224.172

Datos en medias anuais. De 1993 a 2011 redondeados en centos.
 Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

No cadro 13.25 preséntanse os datos do número de beneficiarios/as da prestación por desemprego. A tendencia incrementista do número de perceptores/as que se experimenta en Galicia de 1990 a 1993 (ver informes de anos anteriores), cun aumento achegado ao 40%, québrase en 1995, cun descenso de 10.825 perceptores, e continúa en 1996, 1997, 1998 e 1999 dun xeito decrecente con 17.293, 10.612, 7.768 e 4.883 beneficiarios/as menos anualmente, respectivamente. Esta tendencia volve a trocarse no ano 2000 e continúa en 2001 e 2002 con aumentos sucesivos, volvendo a diminuír lixeiramente en 2003 no que en media anual establécese en 70.588 beneficiarios/as, en 2004 ten lugar un incremento de 4.700 perceptores/as no ámbito da Comunidade, en 2005 o aumento é de 3.500, en 2006 de 600 e en 2007 de 100 beneficiarios. En 2008 o incremento é moi notorio: 15.000 beneficiarios máis, e moito máis importante é o acadado en 2009: 36.000 en media anual,. En 2010 aumenta en 19.400, en 2011 diminúen en 2.800 situándose en 146.900, en 2012 increméntase ata acadar os 158.640 beneficiarios de media anual en Galicia, diminuíndo en 3.240 no ano 2013; 20.691 en 2014, e 20.215 en 2015, representando en media anual neste último ano 114.568 beneficiarios da prestación.

A importante diminución de 2015 prodúcese tamén no conxunto de España na contía de 318.805 perceptores. A cifra máis alta, como indican os datos do cadro 13.26 acadase no ano 2010 no que se alcanzan máis tres millóns de perceptores no conxunto do Estado. A diminución prodúcese nas catro provincias galegas con unha intensidade semellante en proporción a poboación.

Cadro 13.26

Prestación por Desemprego. Gastos/ mes. Galicia/ España. Decembro 2012-2015

	GASTOS/ MES 2015 (miles de euros)				GASTOS/MES Total 2012	GASTOS/MES Total 2013	GASTOS/MES Total 2014
	Pensions Contrib.	Subsidios	Renta activa de inserción	Total			
A Coruña	24.899	9.564	2.008	36.471	59.295	50.686	42.333
Lugo	5.784	2.724	532	9.040	15.030	13.305	10.592
Ourense	5.507	3.221	588	9.316	14.764	12.797	10.752
Pontevedra	21.662	10.651	2.015	34.328	56.314	49.685	39.410
Galicia	57.852	26.160	5.143	89.155	145.403	126.473	103.087
España(1)	1.054.060	507.653	102.872	1.664.585 (1)	2.645.248 (1)	2.295.814 (1)	1.907.183 (1)

(1) incluídos renta agraria y subsidio eventuais agrarios

Nº de beneficiarios/as e gastos a decembro 2012, 2013, 2014 e 2015

Fonte: Servicio Público de Empleo. Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Os 114.568 beneficiarios/as das prestacións de desemprego (cadro 13.25) supoñen o 5,11% do total español. Por tipo de prestación- cadro 13.27- os datos de este cadro son a decembro de cada ano- máis da metade dos perceptores galegos o son dunha prestación asistencial (subsidio o renda activa de inserción), os beneficiarios da prestación contributiva: 47.456 representan o 42,27% do total dos 112.624 perceptores galegos a decembro de 2015. Os 2.134.099 beneficiarios a decembro de 2015 en España distribúense en unha proporción do 38,38% perceptores da prestación contributiva e o 61,62% da asistencial, na que ó subsidio e a renda activa de inserción hai que engadir ós perceptores da renda agraria e o subsidio dos eventuais agrarios. Os gastos mensuais das prestacións por desemprego (cadro 13.26) representan en Galicia en decembro de 2015 máis de 89 millóns 155 mil euros que é un 5,36% do importe total de España.

Cadro 13.27

Prestación por Desemprego. Beneficiarios/as por tipo de prestación. Galicia/ España Decembro 2013-2015

	BENEFICIARIOS											
	prestacións contrib. 2013	prestacións contrib. 2014	prestacións contrib. 2015	subsidio 2013	subsidio 2014	subsidio 2015	renta activa de inserción 2013	renta activa Inserción 2014	renta activa Inserción 2015	Total Beneficiarios 2013	Total Beneficiarios 2014	Total Beneficiarios 2015
A Coruña	29.948	23.960	19.968	23.182	21.589	18.931	4.724	4.964	4.591	57.854	50.513	43.763
Lugo	8.343	6.222	5.141	6.453	5.983	5.430	1.222	1.337	1.192	16.018	13.542	11.857
Ourense	7.011	5.694	4.852	7.528	6.897	6.294	1.366	1.442	1.326	15.905	14.033	12.576
Pontevedra	28.493	21.261	17.495	26.237	24.378	21.897	5.180	5.271	4.639	59.910	50.910	44.428
Galicia	73.795	57.137	47.456	63.400	58.847	52.552	12.492	13.014	11.748	149.687	128.998	112.624
España(1)	1.221.534	976.785	819.013	1.140.367	1.049.903	1.056.533	250.333	265.098	233.868	2.742.905 (1)	2.417.742 (1)	2.134.099 (1)

(1) incluídos renta agraria y subsidio eventuais agrarios

Nº de beneficiarios/as a decembro 2013-2015

Fonte: Servicio Público de Empleo. Ministerio de Empleo e Seguridade Social

13.6. Pensións de carácter non contributivo e asistencial.

A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, tratou de realizar unha regulación unitaria das distintas accións dos poderes públicos para integralas nun nivel non contributivo de pensións en favor daqueles cidadáns que se atopan en situación de necesidade protexible e carezan de recursos económicos propios suficientes para a súa subsistencia.

As pensións non contributivas son prestacións periódicas vitalicias ou de duración indeterminada en función da idade ou a incapacidade e a favor daquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para acadar prestacións de nivel contributivo pola realización de actividades profesionais.

Sen embargo, as pensións non contributivas da Lei 26/1990 veñen, en realidade, a substituír, se ben con distinto alcance e maior contía, ás de vellez e enfermidade do Fondo de Asistencia Social (FAS) -que, aínda así e transcorridos vinte e seis anos da implantación das non contributivas, seguen subsistentes para quen as cobraba, se non opta polas novas- e aos subsidios de garantía de ingresos mínimos e o de axuda de terceiras persoas da Lei de integración social do minusválido (LISMI), nas mesmas condicións que as do FAS.

Por outra banda, a Xunta de Galicia, mediante a Lei 9/1991, do 2 de outubro, de Medidas básicas para a reinserción social, estableceu unha prestación, a Renda de Integración Social (RISGA), co obxecto de garantir un mínimo de subsistencia persoal a cidadáns abranguidos entre os 25 (nalgúns casos de 18), e os 65 anos que, polo tanto, completaría a acción protectora de grupos específicos, terceira idade e incapacitados, coas daquelas persoas que, aínda que tendo idade laboral e sen causa legal de incapacidade física ou psíquica, non teñen recursos mínimos para poder afrontar as necesidades máis urxentes.

Como sinala a propia Lei 9/1991, trátase de establecer unha prestación social destinada a garantir recursos económicos de subsistencia a quen careza deles, así como lograr a súa autonomía e integración normalizada mediante un proxecto personalizado de inserción.

A Xunta de Galicia, ante as críticas de carácter xeneralizado sobre a ineficacia desta prestación de cara á loita contra a pobreza e a exclusión social plasmadas nun informe que o Valedor do Pobo publicou en novembro de 1998, modificou, mediante a Lei 1/1999, do 5 de febreiro, algúns artigos co obxecto de configurala, segundo especifica a exposición de motivos, como unha verdadeira renda familiar, flexibilizar os requisitos esixidos, e axilizar o procedemento, posteriormente por lei 16/2013, de 29 de decembro modificouse de novo a Lei 9/1991, adquirindo o perfil que rexe na actualidade, a contía en 2015 é de 399,38 para cada perceptor individual (75% del IPREM), sen conviventes, aumentando de acordo co número de persoas que convivan ata as 591,08 euros con tres ou máis conviventes .

As pensións do Fondo de Asistencia Social (FAS) son axudas económicas de carácter periódico a favor de anciáns e de enfermos ou inválidos para o traballo. A contía mensual destas pensións foi en 2015 de 149,86 euros mensuais, en 14 pagas.

As pensións do FAS despois dun descenso moi acusado xa son absolutamente residuais, como consecuencia da implantación das novas pensións non contributivas (mellor dotadas

economicamente), ás que deben acceder os novos peticionarios, e que ademais teñen dereito de opción os beneficiarios das do FAS sempre que reúnan os requisitos.

Xa a partir de 2014 non se computan pensionistas do FAS na Comunidade Autónoma.

Continúa tamén en 2015, o proceso de diminución do número de prestacións derivadas da LISMI -cadro 13.29- pola posta en vigor, a partir de 1991, das pensións non contributivas. A acción protectora da lei comprende:

- Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica.
- Rehabilitación médico – funcional e recuperación profesional.
- Medidas de integración social.
- Subsidio de garantía de ingresos mínimos.
- Subsidio por axuda de terceira persoa.
- Subsidio de mobilidade e compensación por gastos de transporte.

A contía do subsidio de garantía de ingresos mínimos foi en 2015 de 149,86 euros mes; o de axuda de terceira persoa, e de mobilidade e compensación por gastos de transporte de 63,10 euros. Non obstante, no caso que o beneficiario do subsidio de garantía de ingresos mínimos perciba unha prestación económica análoga, a contía do subsidio reducirase nunha cantidade igual o importe daquela prestación.

Cadro 13.28

Beneficiarios das prestacións da LISMI. Por provincias. Galicia/España. 1991/2008-2015

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Subsidio de garantía ingresos mínimos	1991	7.309	1.956	2.645	8.215	20.125	251.092
	2008	439	66	132	518	1.155	28.728
	2009	383	57	116	450	1.006	24.927
	2010	332	46	96	382	856	21.424
	2011	264	29	74	299	666	17.007
	2012	249	26	68	274	617	15.603
	2013	209	23	60	240	532	13.364
	2014	169	17	51	196	433	11.143
	2015	151	15	40	172	378	9.220
Subsidio axuda de terceira presoa	1991	3.337	798	888	3.074	8.097	91.560
	2008	90	17	10	84	201	3.391
	2009	76	15	9	68	168	2.879
	2010	63	13	7	54	137	2.446
	2011	52	8	5	41	106	1.827
	2012	51	7	4	36	98	1.657
	2013	42	6	3	27	78	1.379
	2014	36	4	2	20	62	1.144
	2015	31	4	2	19	56	947
Subsidio de mobil. compens. por pagos de transporte	1991	1.818	104	117	852	2.891	38.769
	2008	132	25	3	61	221	2.845
	2009	119	26	2	26	173	2.460
	2010	108	24	2	12	146	2.189
	2011	96	19	2	10	127	1.766
	2012	88	19	2	8	117	1.667
	2013	79	18	2	6	105	1.554
	2014	67	13	1	6	87	1.456
	2015	53	12	1	6	72	1.336
Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica	1991	3.664	395	782	3.525	8.366	56.140
	2008	189	35	229	426	879	13.893
	2009	165	40	234	416	855	13.274
	2010	147	45	240	253	685	12.259
	2011	130	48	245	238	661	11.216
	2012	125	47	241	239	652	10.874
	2013	117	43	110	165	435	9.718
	2014	96	37	74	61	268	8.269
	2015	90	29	40	58	217	7.812
Total	1991	11.410	2.463	3.556	11.482	28.911	329.792
	2008	724	119	362	927	2.132	43.891
	2009	641	115	352	824	1.932	39.317
	2010	564	108	337	592	1.601	34.687
	2011	475	90	322	500	1.387	29.040
	2012	449	86	311	480	1.326	27.262
	2013	392	78	171	376	1.017	23.865
	2014	368	71	128	283	850	22.012
	2015	288	54	80	214	636	17.836

Elaboración propia

(1) A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, suprime estes subsidios pero seguen cobrándoos os que os percibían con anterioridade á entrada en vigor da lei, agás que os interesados pasen a percibir unha pensión non contributiva.

medias anuais agás 1991, 2011, 2014 e 2015 que son a Decembro

A suma de cada unha das rúbricas dos beneficiarios, segundo a clase de prestación, non coincide necesariamente co total de beneficiarios, xa que un mesmo beneficiario pode recibir máis dunha prestación.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

Os 636 beneficiarios da LISMI en Galicia a decembro de 2015, representan o 3,57% dos 17.836 pensionistas españois. O número de beneficiarios na provincia da Coruña foi 288; 214 en Pontevedra; 54 en Lugo e 80 en Ourense.

Cadro 13.29

Pensións non contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1994/2011-2015

	Invalidez						Xubilación						Total					
	1994	2011	2012	2013	2014	2015	1994	2011	2012	2013	2014	2015	1994	2011	2012	2013	2014	2015
A Coruña	5.179	6.575	6.381	6.224	5.992	5.904	7.406	11.925	11.683	11.460	11.030	10.692	12.585	18.500	18.064	17.684	17.022	16.596
Lugo	1.406	1.876	1.839	1.777	1.733	1.720	1.437	3.579	3.478	3.379	3.285	3.218	2.843	5.455	5.317	5.155	5.018	4.938
Ourense	2.909	2.488	2.426	2.368	2.270	2.205	2.312	4.116	4.041	3.958	3.807	3.736	5.221	6.605	6.467	6.326	6.077	5.941
Pontevedra	3.764	6.321	6.234	6.142	6.021	5.908	4.133	9.050	8.797	8.638	8.570	8.452	7.897	15.370	15.031	14.760	14.591	14.360
Galicia	13.258	17.260	16.880	16.511	16.016	15.737	15.288	28.670	27.999	27.415	26.692	26.098	28.546	45.930	44.879	43.926	42.708	41.835
España	114.487	194.712	194.876	195.478	196.934	199.518	154.486	254.295	251.549	250.815	253.702	254.029	268.973	449.006	446.425	446.292	450.636	453.547

Elaboración propia

Medias anuais 1994 e de 2011 a 2013. Os datos de 2014 e 2015 son a decembro.

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social

As pensións non contributivas que como apuntabamos anteriormente establécense para aquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para alcanzar a prestación de nivel contributivo, poden obterse por estar en situación de invalidez-minusvalía igual ou superior ao sesenta e cinco por cento- ou en idade de xubilación –ter cumpridos os sesenta e cinco anos de idade-, ademais doutros requisitos como carecer de rendas ou ingresos suficientes. O importe mensual das prestacións non contributivas estableceuse para 2015 en 366,90 euros, abonándose dúas pagas extraordinarias da mesma contía os meses de xuño e novembro. No caso de invalidez igual ou superior ao 75%, se precisase do concurso doutra persoa a contía incrementase con un complemento do 50%.

No cadro 13.29 observamos que en 2015 produciuse en Galicia unha diminución de 873 pensionistas beneficiarios de prestacións non contributivas. A partir de 1996 (ver informes anteriores) o número de beneficiarios de pensións non contributivas de invalidez supera aos de xubilación, aínda que nos últimos anos- dende 2000 medraron máis os pensionistas de xubilación. En 2015, en Galicia, as pensións de invalidez descenden en 279, e as de xubilación en 594, non obstante, estas en número de 26.098 constitúen as maioritarias. Por provincias o colectivo da provincia da Coruña, con 16.596 pensionistas, representa o 39,67% do total galego. En sentido oposto, na provincia de Lugo soamente existen 4.938 pensionistas desta modalidade, que constitúen o 11,80% do total de Galicia.

Cadro 13.30

Pensións non contributivas da Seguridade Social. Por comunidade autónomas. 1997/2007-2015

	Total núm. pensionistas									
	1997	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Andalucía	94.445	108.198	106.064	104.955	104.104	102.924	101.768	101.707	102.447	101.812
Aragón	12.123	9.139	8.679	8.338	8.093	7.923	7.762	7.701	7.631	7.548
Asturias	10.618	10.917	10.526	10.056	9.813	9.729	8.565	9.489	9.300	9.168
Baleares	7.270	7.878	7.749	7.655	7.621	7.638	7.590	7.509	7.647	7.847
Canarias	34.188	42.204	42.275	42.341	42.258	42.160	42.603	42.714	43.005	43.903
Cantabria	5.616	6.223	6.164	6.143	6.163	6.181	6.309	6.424	6.609	6.830
C. A Mancha	21.281	22.309	21.709	21.337	21.039	20.798	20.375	20.174	19.902	19.537
C. León	27.457	26.085	24.772	23.801	23.150	22.740	22.424	22.386	22.276	22.078
Cataluña	49.581	58.679	57.685	56.589	56.194	55.905	56.012	55.659	56.527	58.056
C. Valenciana	37.248	47.162	46.376	46.548	46.723	46.656	46.332	46.400	46.952	47.961
Estremadura	1.343	16.305	15.977	15.674	15.239	14.868	14.446	14.202	14.282	14.029
Galicia⁽¹⁾	46.508	51.657	50.198	48.673	47.275	45.930	44.878	43.925	43.146	41.835
Madrid	30.512	33.753	33.406	33.038	32.891	32.846	33.599	34.645	35.722	37.869
Murcia	11.798	14.721	14.415	14.192	14.096	13.957	13.923	14.175	14.503	14.803
Navarra	3.449	2.979	2.876	2.807	2.711	2.687	2.653	2.635	2.616	2.610
País Vasco	10.692	9.850	9.658	9.741	9.949	10.107	10.230	10.449	10.772	11.146
A Rioxa	2.415	1.998	1.895	1.825	1.781	1.763	1.732	1.772	1.807	1.861
Ceuta	1.560	1.742	1.746	1.750	1.705	1.702	1.727	1.778	1.756	1.943
Melilla	2.400	2.584	2.553	2.571	2.490	2.492	2.498	2.548	2.731	2.711
España	410.504	474.383	464.723	458.034	453.295	449.006	445.426	446.292	449.631	453.547

Elaboración propia

Media anual, excepto 2015, a decembro de dito ano.

Fonte: Ministerio de Emprego e Seguridade Social

No cadro 13.30 contéplase o número de pensións non contributivas por comunidades autónomas. Galicia é a quinta, despois de Andalucía, Cataluña, Comunidade Valenciana e Canarias, e constitúe a segunda, a continuación de Canarias, de maior número porcentual con respecto ó total de habitantes. Os 41.835 perceptores de pensións non contributivas representan o 9,22% do total nacional, moi por riba de comunidades con moito maior número de habitantes como Madrid.

Cadro 13.31

Beneficiarios da Renda de Integración Social (RISGA). Por provincias. Galicia. 1992-2015

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
A Coruña	237	635	1.323	1.600	1.633	1.769	1.858	1.850	1.731	1.887	1.825	1.904
Lugo	88	159	283	294	306	364	427	453	426	453	477	540
Ourense	86	190	349	415	438	387	347	382	421	447	529	543
Pontevedra	148	492	803	1.128	1.335	1.407	1.508	1.607	1.578	1.570	1.479	1.515
Galicia	559	1.476	2.758	3.437	3.712	3.927	4.140	4.292	4.156	4.357	4.310	4.499
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A Coruña	1.844	1.844	1.769	1.700	1.717	1.654	1.528	1.500	1.638	2.532	2.345	2.807
Lugo	464	464	427	403	405	492	468	500	725	990	1.169	1.226
Ourense	559	559	635	600	658	730	779	835	1.079	1.361	1.445	1.278
Pontevedra	1.306	1.306	1.334	1.399	1.570	1.920	2.213	2.285	3.276	4.417	4.205	4.401
Galicia	4.173	4.173	4.165	4.102	4.350	4.796	4.988	5.120	6.718	9.300	9.164	9.712

Elaboración propia

Datos a 31 de decembro

Fonte: Xunta de Galicia

Incrementáanse lixeiramente en 2015, (cadro 13.31), despois dos fortes incremento de 2012 e singularmente en 2013, o número de beneficiarios/as da renda de integración social (RISGA) en Galicia, acadan a 31 de decembro os 9.712 beneficiarios, practicamente o dobre de 2010. O incremento con respecto o ano precedente ten lugar nas provincias de A Coruña (462),

Pontevedra (196) e Lugo (57) pola contra en Ourense diminúen en 167. Hai que destacar o elevado número de beneficiarios/as na provincia de Pontevedra: 4.401, que case duplica o número dos de A Coruña mentres que a de Lugo: 1.226, constitúe a de inferior colectivo de beneficiarios/as.

Cadro 13.32

Importe medio e total pagos RISGA. 2012-2015

	Importe medio Mensual(1)	Importe medio Mensual(1)	Importe medio Mensual(1)	Importe medio Mensual(1)	Total neto	Total neto	Total neto	Total neto
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
A Coruña	405,09	405,39	448,97	482,53	7.489.165	10.299.215	12.236.151	14.569.901
Lugo	377,89	378,95	446,75	455,40	2.682.624	3.736.459	4.784.688	5.994.371
Ourense	374,33	378,36	454,97	555,36	4.462.403	5.492.650	6.529.649	7.280.262
Pontevedra	387,41	388,29	420,17	440,53	12.197.265	17.269.548	20.499.662	22.368.646
Galicia	388,59	390,50	462,01	469,66	26.831.457,00	36.797.872,00	44.050.150,00	50.213.180,00

Elaboración propia

(1) Importe medio por beneficiario. Datos de decembro de cada ano

No cadro 13.32 contéplanse o importe medio da prestación do RISGA en cada unha das provincias galegas, na que a contía maior corresponde a provincia de A Coruña e a menor á de Ourense. O RISGA supón un desembolso de máis de 50 millóns de euros no ano 2015, dos que case a metade corresponde a provincia de Pontevedra.

No cadro 13.33 inclúese o conxunto de prestacións periódicas de carácter asistencial en Galicia: as derivadas da LISMI; as do FAS, ata 2013; as non contributivas da Seguridade Social; e as do RISGA, todas elas sen base contributiva previa.

Cadro 13.33

Conxunto das prestacións periódicas de carácter asistencial. Por provincias.
Galicia. 1992/2008-2015

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
LISMI	1992	11.154	2.091	2.825	10.776	26.846
	2008	724	119	362	927	2.132
	2009	641	115	352	824	1.932
	2010	564	108	337	592	1.601
	2011	475	90	322	500	1.387
	2012	449	86	311	480	1.326
	2013	392	78	171	376	1.017
	2014	368	71	128	283	850
	2015	288	54	80	214	636
	2014(1) e 2015(1)					
Asistenciais	1992	13.084	3.985	3.785	7.863	28.717
	2008	12	10	22	19	63
	2009	8	8	16	14	46
	2010	6	7	12	11	36
	2011	4	6	10	9	29
	2012	3	3	6	7	19
	2013	1	3	2	6	12
	2014					
	2015					
	2014(1) e 2015(1)					
Non contributivas	1992	4.341	1.067	2.755	3.074	11.237
	2008	20.598	5.867	7.227	16.506	50.198
	2009	19.808	5.763	7.031	16.072	48.674
	2010	19.090	5.594	6.834	15.758	47.276
	2011	18.213	5.410	6.523	15.210	45.356
	2012	18.064	5.317	6.467	15.031	44.879
	2013	17.684	5.155	6.326	14.760	43.925
	2014	17.022	5.018	6.077	14.591	42.708
	2015	16.596	4.938	5.941	14.360	41.835
	2014(1) e 2015(1)					
RISGA	1992	237	88	86	148	559
	2008	1.717	405	658	1.570	4.350
	2009	1.654	492	730	1.920	4.796
	2010	1.528	468	779	2.213	4.988
	2011	1.500	500	835	2.285	5.120
	2012	1.637	725	1.079	3.276	6.717
	2013	2.532	990	1.361	4.417	9.300
	2014	2.345	1.169	1.445	4.205	9.164
	2015	2.807	1.226	1.278	4.401	9.712
	2014(1) e 2015(1)					
Total	1992	28.816	7.231	9.451	21.861	67.359
	2008	23.051	6.401	8.269	19.022	56.743
	2009	22.111	6.378	8.129	18.830	55.448
	2010	21.188	6.177	7.962	18.574	53.901
	2011	20.192	6.006	7.690	18.004	51.892
	2012	20.153	6.131	7.863	18.794	52.941
	2013	20.609	6.226	7.860	19.559	54.254
	2014	19.735	6.258	7.650	19.079	52.722
	2015	19.691	6.218	7.299	18.975	52.183
	2014(1) e 2015(1)					

Elaboración propia

(1) En 2014 xa non hai beneficiarios

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridade Social e Xunta de Galicia

Como xa dicíamos anteriormente, as do FAS extinguíronse en 2014 e continúa a diminución, durante 2015, das pensións da LISMI, e as non contributivas. A partir de 1994 aparecen as pensións non contributivas como as máis importantes numericamente representando, en 2015, o 80,17% do conxunto das asistenciais. As prestacións da Renda de Integración Social, en número de 9.712, a decembro de 2015, experimentan un importantísimo incremento nos tres últimos anos e pasan a representar un 18,61% do total.

En 2015 diminúe o número do conxunto global destas prestacións en Galicia, diminución que ten lugar nas catro provincias galegas en proporcións similares, fundamentalmente por mor da diminución das prestacións contributivas a pesar do incremento das prestacións do RISGA. Dos 52.183 perceptores destas pensións de base asistencial un 37,73% pertencen á provincia da Coruña; un 36,36% a Pontevedra; un 13,99% a Ourense e un 11,92% a Lugo.

13.7. Dependencia

A lei de Autonomía Persoal e Atención as persoas en situación de Dependencia recoñece a partir de 2007 un novo dereito á cidadanía en España que se caracteriza por ser universal e subxectivo e permitirá cas persoas que non poidan valerse por se mesmas, sexan atendidas polo Estado a través da garantía dunha serie de prestacións ofrecidas tanto en forma de servizos como de remuneración económica.

A lei contempla a creación dun sistema nacional de Dependencia, que constitúe o cuarto pilar do Estado do Benestar, tras o sistema nacional de saúde, o sistema educativo e o sistema de pensións.

A lei clasifica as situacións de dependencia en tres grados: moderada, severa, e gran dependencia.

As prestacións de atención á dependencia poderán ter natureza de servizos e de prestacións económicas, tendo os primeiros carácter prioritario.

Cadro 13.34

**Beneficiarios con prestación do Sistema de Dependencia
en relación coa poboación. Comunidades Autónomas 2014-2015**

	Poboación(*)		Beneficiarios con dereito a prestación		%beneficiarios / poboación	
	2.014	2.015	a 31/12/2014	a 31-12-2015	a 31/12/2014	a 31-12-2015
Andalucía	8.402.305	8.399.043	163.348	179.239	1,94	2,13
Aragón	1.325.385	1.317.847	17.076	17.828	1,29	1,35
Asturias	1.061.756	1.051.229	15.354	17.524	1,45	1,67
Baleares	1.103.442	1.104.479	11.483	11.630	1,04	1,05
Canarias	2.104.815	2.100.306	23.196	13.885	1,10	0,66
Cantabria	588.656	585.179	13.774	13.945	2,34	2,38
C. León	2.494.790	2.472.052	62.047	73.546	2,49	2,98
C. A Mancha	2.078.611	2.059.191	36.322	36.796	1,75	1,79
Cataluña	7.518.903	7.508.106	125.821	126.450	1,67	1,68
C. Valenciana	5.004.844	4.980.689	41.809	43.239	0,84	0,87
Extremadura	1.099.632	1.092.997	21.697	22.242	1,97	2,03
Galicia⁽¹⁾	2.748.695	2.732.347	39.004	41.823	1,42	1,53
Madrid	6.454.440	6.436.996	90.038	101.304	1,39	1,57
Murcia	1.466.818	1.467.288	27.029	27.485	1,84	1,87
Navarra	640.790	640.476	8.454	9.038	1,32	1,41
País Vasco	2.188.985	2.189.257	41.049	51.044	1,88	2,33
A Ríoxa	319.002	317.053	6.320	6.743	1,98	2,13
Ceuta y Melilla	169.472	169.847	1.899	2.348	1,12	1,38
España	46.771.341	46.624.382	745.720	796.109	1,59	1,71

(*) Cifras INE de poboación a 01/01/2014 e 01/01/2015

Fonte: IMSERSO

Cadro 13.35

Beneficiarios e prestacións do Sistema de Dependencia a 31-12-2015

Ámbito Territorial	Beneficiarios con dereito a prestación	Prev.Dep. e Prom. A. persoal	Teleasistencia	Axuda a domicilio	Centros de día/noite	Atención residencial	P.e. vinculada ao servizo	P.E. cuidados familiares	P.E. asistencia persoal	TOTAL	Ratio prest.por persoa beneficiaria
Andalucía	179.239	0	69.105	48.478	13.203	22.611	3.093	76.821	10	233.321	1,30
Aragón	17.828	9	20	98	1.153	3.427	3.675	9.601	0	17.983	1,01
Asturias	17.524	724	885	2.703	2.198	2.771	1.977	7.481	2	18.741	1,07
Baleares	11.630	95	0	99	896	1.969	680	7.997	0	11.736	1,01
Canarias	13.885	33	399	30	3.321	2.943	1.969	5.504	0	14.199	1,02
Cantabria	13.945	0	1.155	929	1.590	4.113	0	7.799	0	15.586	1,12
C. León	73.546	11.565	5.657	18.382	8.017	7.177	21.762	21.043	231	93.834	1,28
C. La Mancha	36.796	3.814	5.217	8.168	2.533	10.493	3.063	15.565	10	48.863	1,33
Cataluña	126.450	2.347	15.925	22.074	13.212	28.908	12.236	86.909	13	181.624	1,44
C. Valenciana	43.239	249	5.931	0	6.104	10.682	4.649	21.211	4	48.830	1,13
Extremadura	22.242	572	1.290	548	1.393	4.040	9.320	7.309	2	24.474	1,10
Galicia	41.823	1.980	1.667	12.340	6.112	7.647	4.822	10.989	85	45.642	1,09
Madrid	101.304	3.413	24.723	23.873	14.073	22.395	11.199	27.022	51	126.749	1,25
Murcia	27.485	3.237	4.433	126	3.198	3.429	1.474	18.678	0	34.575	1,26
Navarra	9.038	156	967	567	283	1.936	1.119	5.689	1	10.718	1,19
País Vasco	51.044	70	1.230	6.588	6.212	12.237	2.067	26.793	3.031	58.228	1,14
A Ríoxa	6.743	870	1.253	2.125	892	1.398	621	2.714	0	9.873	1,46
Ceuta y Melilla	2.348	327	395	620	72	206	8	1.380	0	3.008	1,28
España	796.109	29.461	140.252	147.748	84.462	148.382	83.734	360.505	3.440	997.984	1,25

Fonte: IMSERSO

O catálogo de Servizos comprende os seguintes servizos sociais de promoción da autonomía persoal e de atención á dependencia:

-Servizos de prevención das situacións de dependencia e os de promoción da autonomía persoal.

-Servizo de Teleasistencia.

-Servizo de axuda a domicilio

-Coidados persoais

-Servizo de Centro de día e de noite

-Servizo de atención residencial.

As prestacións económicas poden ser de tres tipos:

-Prestación económica vinculada ó servizo

-Prestacións económicas para coidados no entorno familiar

-Prestación económica de asistencia persoal.

As contías das prestacións económicas se fixan polo Consello Territorial do Sistema e as aproba o Goberno. Se ten en conta a capacidade económica a efectos de determinar a contía individual das prestacións económicas.

No cadro 13.35 contéplase por Comunidades Autónomas o número de beneficiarios con dereito a prestación por cada un dos seus tipos, xunto a “ratio” de nº de prestacións por persoa beneficiaria. As prestacións por coidados familiares constitúen no conxunto do Estado as prestacións máis numerosas, a 31-12-2015, o 36,12%. Na Comunidade galega dita prestación supón o 24,08% das prestacións e a axuda a domicilio é a primeira por número de beneficiarios: 12.340 que representan o 27,04%. Segue en importancia numérica en Galicia as de atención residencial: 7.647, que constitúen o 16,45%. No conxunto do Estado teñen maior preponderancia, despois das de coidados familiares, as de atención residencial: o 14,87% e a continuación tamén en cifras semellantes, as de axuda a domicilio: 14,80% e de teleasistencia:14,05%.

No cadro13.34 contéplanse os datos de número de beneficiarios con dereito a prestación en relación coa poboación de cada unha das comunidades autónomas e o conxunto de España. Como pode apreciarse Galicia está 18 décimas por baixo da media estatal en beneficiarios, cun número a 31-12-2015 de 41.823 perceptores de prestacións do Sistema, 2.819 máis co ano anterior.

Os graves problemas económicos, retardan a implantación definitiva do Sistema e como consecuencia da crise han propiciado reformas e recortes. En xullo de 2012 o Goberno Central endureceu os requisitos de acceso ás prestacións, para ó calculo da parte dos servizos que debe copagar o usuario, implántase tamén un novo sistema, no que entran en xogo outros

factores, ademais da renda, como o patrimonio. As prestacións rebaixan un 15% en termos xerais a súa contía, modificando o importe das prestacións da maioría dos dependentes recoñecidos con anterioridade a dita data ó unificar os dous subniveis nos que estaba dividido cada un dos graos da dependencia: leves, moderados e grandes dependentes. O perceptor mantén o grao que tiña recoñecido, pero ó desaparecer estes subniveis, cada un se reduce a unha cifra única, penalizando á maioría dos beneficiarios.

13.8. Conxunto de prestacións e gastos de protección social.

Ofrecemos como peche deste capítulo un cadro sinóptico: o 13.36 no que se contempla as contías numéricas e de gastos das distintas prestacións de protección social – pensións contributivas, non contributivas, desemprego, de familiares a cargo e outras - en Galicia e España, a Xaneiro de 2016, e a súa relación coa poboación total dos territorios.

Cadro 13.36

Conxunto de Prestacións e Gastos de Protección Social en relación coa poboación total. Galicia/ España. Xaneiro 2016

Prestacións	Beneficiarios de prestacións						Gasto de Prestacións en euros					
	dato xaneiro 2016 nº de beneficiarios		variación relativa interanual		Prestacións sobre poboación total		dato xaneiro 2016 importe do gasto		variación relativa interanual		Gasto sobre poboación total	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
Pensións contributivas	753.154	9.353.988	0,3	0,8	27,56	20,06	569.563.891	8.384.006.407	2,3	2,7	208,45	179,82
Incapac. Permanente	68.745	934.846	0,3	0,6	2,52	2,01	56.483.574	867.100.620	1,5	1,4	20,67	18,60
Xubilación	467.517	5.686.975	0,5	1,2	17,11	12,20	401.042.209	5.875.966.120	2,7	3,4	146,78	126,03
Vivez	186.922	2.354.686	- 0,2	- 0,1	6,84	5,05	100.389.982	1.492.215.189	1,1	1,0	36,74	32,05
Orfandade	23.966	338.208	0,9	0,6	0,88	0,73	8.800.495	126.203.620	1,9	1,7	3,22	2,71
Favor Familiar	6.004	39.273	2,6	1,5	0,22	0,08	2.847.631	20.520.857	3,7	3,4	1,04	0,44
Pensións non contributivas	41.795	453.613	- 2,3	- 0,3	1,53	0,97	15.573.482	168.833.586	- 1,7	0,4	5,70	3,62
Xubilación	26.067	253.762	- 2,4	0,2	0,95	0,54	9.310.289	90.006.583	- 2,9	0,3	3,41	1,93
Invalidez	15.728	199.851	- 2,0	0,6	0,58	0,43	6.263.193	78.827.002	0,2	0,5	2,29	1,69
Prest. Por desemprego	116.667	2.190.967	- 10,0	- 9,3	4,27	4,70	97.164.000	1.751.086.000	- 11,0	- 10,7	35,56	37,56
nivel contributivo	49.101	847.006	- 13,2	- 12,6	1,80	1,82	64.963.000	1.127.987.000	- 12,7	- 13,0	23,78	24,19
nivel asistencial	67.566	1.343.961	- 7,6	- 7,2	2,47	2,88	32.201.000	623.099.000	- 7,5	- 6,2	11,79	13,36
Prest. familiares por fillo a cargo	14.837	183.602	0,9	1,7	0,54	0,39	6.417.151	80.991.621	1,0	1,9	2,35	1,74
Outras prestacións (1)	506	16.081	- 13,9	13,6	0,02	0,03	63.970	2.204.718	- 13,7	- 14,2	0,02	0,03
TOTAL	926.959	12.198.251	- 1,2	- 1,2	33,93	26,16	688.782.494	10.387.122.332	0,1	0,1	252,08	222,77

Elaboración propia

(1) Outras prestacións: Lismi e pensións asistenciais. Non incluídas as comunidades autónomas de Navarra e País Vasco

Fonte: Ministerio de Empleo e Seguridad Social

Os 926.959 beneficiarios das prestacións sociais, en xaneiro de 2016, en Galicia, supoñen o 33,93% do total da poboación no territorio galego, porcentaxe que é 7,77 puntos máis elevado co correspondente ó total do Estado. A porcentaxe galega é maior nas pensións contributivas, non contributivas e familiares por fillo a cargo, pero lixeiramente máis baixas en desemprego, e no epígrafe de outras prestacións.

No referente ós gastos, os preto de 688.783.000 euros que supoñen o importe destas prestacións no mes de xaneiro de 2016, representan en Galicia unha contía de 252,08 euros por persoa, computando o total da poboación da Comunidade Autónoma. En España o desembolso de algo máis de 10.387 millóns de euros equivale a un gasto de 222,77 euros por habitante, 29,31 euros menos ca “ratio” galega. A diferenza maior no gasto por persoa o

constitúe o relativo as pensións contributivas, non contributivas e prestacións familiares por fillo a cargo, mentres que nas prestacións por desemprego a porcentaxe galega é lixeiramente menor.

Eleccións sindicais

14

Neste apartado reflíctese a representación sindical das persoas traballadoras, para o cal analízanse os resultados das eleccións celebradas e as continxencias dos procesos electorais desenvolvidos na Comunidade Autónoma Galega.

Dado que para facer unha primeira análise da representatividade sindical das e dos traballadores non sería suficiente o exame dos datos referidos ó período de 2015 ao que se contrae este informe compre contemplar, ademais, un período máis amplo que abrangue desde o último proceso electoral, sen prexuízo de facer referencia ao desenvolvemento concreto dese ano.

Entrando no exame concreto do ano 2015, pódese observar nos cadros 14.1 e 14.2 que se rexistraron un total de 2.932 actas de procesos electorais e foron elixidos 8.793 representantes. Deles, 2.404 corresponderon a UGT, 2.449 a CIG y 2.178 a CCOO, sendo elixidos tamén outros 1.762 representantes.

Cadro 14.1

Distribución provincial dos avisos previos, actas rexistradas, representantes elixidos segundo as actas rexistradas e porcentaxe dos/as representates elixidos/as, desde o 1 de xaneiro de 2015 ao 31 de decembro de 2015, sobre o total de representantes elixidos/as, desde o 1 de xaneiro de 2015 ao 31 de decembro de 2015

Provincia	Nº de avisos previos presentados	Nº de actas rexistradas	Representantes elixidos	Porcentaxe de representates elixidos sobre o total
A Coruña	1.258	1.066	3.477	39,54
Lugo	450	368	1.026	11,67
Ourense	372	415	1.192	13,56
Pontevedra	1.181	1.083	3.098	35,23
Totais	3.261	2.932	8.793	100,00

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego

Cadro 14.2

Representantes elixidos/as sobre as actas rexistradas, por sindicatos, no ano 2015

Sindicato	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Totais	%
CIG	960	201	251	1.037	2.449	27,85
UGT	970	322	377	735	2.404	27,34
CC.OO	890	252	269	767	2.178	24,77
Outros	657	251	295	559	1.762	20,04
Totais	3.477	1.026	1.192	3.098	8.793	100,00

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego

No período dos últimos 4 anos, desde 1 de xaneiro de 2012 a 31 de decembro de 2015, rexistráronse 5.214 actas (cadro 14.3) das cales 3.464 corresponderon a centros de traballo de hasta 30 traballadores (cadro 14.4). Neste mesmo período emitíronse 253.664 votos (cadro 14.5)

Cadro 14.3

Distribución provincial dos avisos previos e os datos obtidos sobre as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2012 ao 31 de decembro de 2015

	Nº de avisos previos presentados	Nº de actas rexistradas
A Coruña	2.377	2.000
Lugo	759	632
Ourense	698	651
Pontevedra	2.194	1.931
Totais	6.028	5.214

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego

Cadro 14.4

Distribución provincial do número de actas rexistradas segundo o tamaño do centro de traballo, desde o 1 de xaneiro de 2012 ao 31 de decembro de 2015

	Ata 30 trab.	De 31-49 trab.	50-100 trab.	101-250 trab.	251-500 trab.	501-750 trab.	751-1000 trab.	1001-5000 trab.	> de 500 trab.	TOTAL
A Coruña	1293	225	262	133	39	20	6	18	3	1.999
Lugo	440	64	76	33	9	4	3	5	0	634
Ourense	438	68	82	42	12	6	0	3	0	651
Pontevedra	1293	250	209	114	37	11	6	8	3	1.931
Total	3.464	607	629	322	97	41	15	34	6	5.215

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego

Cadro 14.5

Características dos votos emitidos, no período comprendido dende o 1 de xaneiro de 2012 ao 31 de decembro de 2015

	A candidaturas	Nulos	En branco	Total votos	%
A Coruña	99.901	1.534	4.910	106.345	41,92
Lugo	25.890	341	1.045	27.276	10,75
Ourense	26.607	316	952	27.875	10,99
Pontevedra	87.008	962	4.198	92.168	36,33
Total Galicia	239.406	3.153	11.105	253.664	100,00

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego

Como resultado do rexistrado nesas actas electorais, elixíronse un total de 14.461 representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2015. No cadro 14.6 exprésanse as porcentaxes de distribución provincial.

Cadro 14.6

Distribución provincial dos representantes elixidos segundo as actas rexistradas, desde o 1 de xaneiro de 2012 ao 31 de decembro de 2015, sobre o total de representantes elixidos/as en Galicia

Provincia	Representantes elixidos	Porcentaxe de representantes elixidos sobre o total %
A Coruña	5.881	40,67
Lugo	1.662	11,49
Ourense	1.775	12,27
Pontevedra	5.143	35,56
Totais	14.461	100,00

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego

Analizando os resultados dos procesos electorais en Galicia durante este período de catro anos e tendo en conta os representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2015 segundo a data de rexistro das actas (cadro 14.7), pódese ver que a central sindical UGT, cun 28,37% do total, é a que obtivo maior número de representantes (4.102), seguida de CIG e CC.OO. con 27,19% e 25,70%, respectivamente (3.932 y 3.717 representantes), acadando un total de 2.710 o resto das centrais sindicais e grupos de traballadores cun 18,74%.

Cadro 14.7

Resultados das centrais sindicais máis representativas, segundo a data de rexistro das actas, dende o 1 de xaneiro de 2012 ao 31 de decembro de 2015

Sindicato	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Totais	%
UGT	1.671	528	575	1.328	4.102	28,37
CIG	1.585	332	386	1.629	3.932	27,19
CC.OO.	1.552	437	384	1.344	3.717	25,70
Outros	1.073	365	430	842	2.710	18,74
Totais	5.881	1.662	1.775	5.143	14.461	100,00

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego

Tras separar por provincias (cadro 14.8) os resultados anteriormente referidos a Galicia, pódese observar que a central sindical UGT obtén a maior porcentaxe de representantes na Coruña, Lugo e Ourense, mentres que na provincia de Pontevedra a CIG ocupa o primeiro lugar.

Cadro 14.8

**Representantes elixidos/as por provincias,
segundo a data de rexistro das actas, desde o 1 de
xaneiro de 2012 ao 31 de decembro de 2015**

A Coruña

Sindicatos	Nº	%
UGT	1.671	28,41
CC.OO	1.552	26,39
CIG	1.585	26,95
Outros	1.073	18,25
Totais	5.881	100,00

Lugo

Sindicatos	Nº	%
UGT	528	31,77
CC.OO	437	26,29
CIG	332	19,98
Outros	365	21,96
Totais	1.662	100,00

Ourense

Sindicatos	Nº	%
UGT	575	32,39
CC.OO	386	21,75
CIG	384	21,63
Outros	430	24,23
Totais	1.775	100,00

Pontevedra

Sindicatos	Nº	%
UGT	1.328	25,82
CC.OO	1.629	31,67
CIG	1.344	26,13
Outros	842	16,37
Totais	5.143	100,00

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego

No cadro 14.9 se ofrece unha comparativa entre os dous períodos dos representantes elixidos de cada unha das centrais sindicais.

Cadro 14.9

Comparativa, a nivel provincial, dos/as representantes elixidos/as entre o período actual (01.01.12 ao 31.12.15) e o período anterior (01.01.11 ao 31.12.14)

Provincia	CENTRAIS SINDICAIS									
	CC.OO		U.G.T.		C.I.G.		OUTROS		TOTAIS POR PROVINCIAS	
	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM	PA	PRM
A Coruña	1.552	1.975	1.671	2.160	1.585	1.918	1.073	1.058	5.881	7.111
Lugo	437	557	528	628	332	348	365	372	1.662	1.905
Ourense	384	497	575	626	386	394	430	387	1.775	1.904
Pontevedra	1.344	1.721	1.328	1.672	1.629	1.887	842	757	5.143	6.037
TOTAIS	3.717	4.750	4.102	5.086	3.932	4.547	2.710	2.574	14.461	16.957

PA : Datos do período actual (do 01-01-12 ao 31-12-15)

PRM : Datos referidos ao período electoral anterior (do 01-01-11 ao 31-12-14)

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego

Nos cadros 14.10 e seguintes se detalla o número de representantes que obtiveron cada un dos sindicatos en Galicia concretando, en consecuencia, as organizacións sindicais e profesionais que teñen representación na Comunidade Autónoma de Galicia a 31 de decembro de 2015, separados por provincias.

Informe da situación sociolaboral de Galicia. 2015

Cadro 14.10

Número total de representantes diferenciado por sexo e por cada organización sindical ou profesional, no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, segundo as actas rexistradas desde o 1 de xaneiro de 2012 ao 31 de decembro de 2015

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Nº de representantes
14	UNION GENERAL DE TRABAJADORES (UGT)	2.965	1.137	4.102
02	CONFEDERACION INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	2.884	1.048	3.932
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	2.696	1.022	3.718
04	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCIONA. (CSI-CSIF)	405	186	591
15	UNION SINDICAL OBRERA (USO)	254	127	381
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	240	135	375
820504	FEDER. DE TRABAJ. INDEP. COMERCIO (FETICO)	159	142	301
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (F.S.I.E)	100	115	215
01	CONFEDERACION GENERAL DEL TRABAJO (CGT)	63	22	85
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	47	28	75
39	FEDER DE ASOC SINDIC GRAN ALMACENES (FASGA)	57	10	67
720293	UNION SINDICAL TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	38	17	55
230001	FEDERACION DE SINDICATOS INDEPENDIENTES DE SERVICIOS FINANCIEROS	35	11	46
90	COALICION DE SINDICATOS (COAL.SIND)	25	10	35
170001	SINDICATO DE ENFERMERIA	9	23	32
10	CONFED. COORDINADORA INTERSINDICAL DE CAJAS	24	4	28
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE	13	14	27
720218	SIND.INDEPEND.DE TRABAJADORES-FSI (S.I.T.-F.S.I)	21	6	27
820526	FED. INDEP. TRABAJAD. DEL CREDITO (F.I.T.C.)	20	4	24
720307	SINDICATO DE TRABALLADORES DE LIMPEZA	19	2	21
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIAS	6	11	17
05	CONFED. SINDICATOS TRABAJAD. ENSEÑANZA (S.T.E.S.)	8	6	14
720312	SINDICATOS SANITARIOS GALEGOS PÚBLICOS	4	10	14
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O' MEGA)	10	3	13
720301	SIND. INDEPENDENTE BOMBEIROS DE GALICIA (SIB-GAL)	13	0	13
720302	SINDICATO INDEPENDENTE CONCELLO DE VIGO (SICO)	10	2	12
720309	S. INDEP.Y PROFES. DE PROFESORES DE RELIGION DE GALICIA	4	8	12
820588	SIND. ESPAÑOL MAQUIN. Y AYD. FERROV. (S.E.M.A.F)	11	0	11
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (S.P.V.)	6	5	11
821786	SINDICATO FERROVIARIO	10	0	10
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER	10	0	10
23	FEDERACION FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	9	0	9
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES DE REPSOL	9	0	9
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	8	1	9
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGIA (S.I.E)	8	0	8
821749	UNION NAC. DE FUNC. DE GESTION HACIENDA (GESTHA)	3	5	8
821272	SIND. PROF. POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	7	0	7
821816	FED. DE ASOC. CUERPOS SUPER.ADMINISTRACION CIVIL ESTADO	5	2	7
821835	SINDICATO DE LA ELEVACION	7	0	7
821842	UNION DE GRUPOS C DE HACIENDA	5	2	7
110	VARIOS (VARIOS)	5	1	6
230003	CUADROS GRUPO BANCO SABADELL	5	1	6
720310	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES DE FRIGOLURO	6	0	6
720311	SINDICATO MOVIMIENTO ALTERNATIVO SINDICAL	5	1	6
150837	SIND PROFESIONAL DA ADMON XUSTIZA (SRJ- USO)	4	1	5
230005	ASOCIACION CUADROS BANCA DE BBVA	4	1	5
820445	CONFED. ESTATAL SINDICATOS MEDICOS (CESM)	5	0	5
821623	SINDICATO DE CIRCULACION FERROVIARIA (SCF)	4	1	5
821656	ASOCIACION GENERAL DE PROFESORES TITULARES DE UNIVERSIDAD	3	2	5
821901	FEDERACIÓN DE SINDICATOS DE EMPLEADOS PÚBLICOS	5	0	5
03	CONFEDERACION DE CUADROS (CC)	3	1	4
821773	SIND. DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (S.T.C.)	4	0	4
821791	SIND. DE TRABAJAD. DE LA ADMINIST. DE JUSTICIA (STAJ)	4	0	4
821891	UNIDOS POR LA ENFERMERÍA	2	2	4
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	0	3	3
720295	SIND. INDEP. DE TRAB. DE AUTOP. E AUTOEST. (SITA)	3	0	3
720300	SINDICATO DE XORNALISTAS DE GALICIA (SXG)	3	0	3
720313	MOVIMIENTO SINDICAL DE TRABAJADORES Y TRABAJADORAS	3	0	3
720314	TRABALLADORES DA SANIDADE PÚBLICA	2	1	3
720316	ORGANIZACION DE ESTIBADORES PORTUARIOS DE VIGO	3	0	3
050049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA	1	1	2
720288	ALTERNATIVA INDEPENDIENTE	2	0	2
821787	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES (A.S.T.)	2	0	2
821817	ASOCIAC. PROFES. FUNCIONARIOS DE PRISIONES (ARFP)	2	0	2
821822	CONFEDER. DE SINDICATOS PROFESIONALES AEREOS (CSPA)	2	0	2
821893	CENTRAL SINDICAL OBRERA INDEPENDIENTE	2	0	2
030006	ASOC. CUADROS GRUPO CAJA MADRID (A.C.C.A.M.)	1	0	1
030094	ASOCIACIÓN DE TÉCNICOS Y PROFESIONALES DEL SECTOR DE LA ENERGÍA	1	0	1
230004	SINDICATO DE EMPLEADOS DEL BANCO POPULAR	1	0	1
720303	SINDICATO GALEGO PROFESIONAIS DA SANIDADE (SGPS)	1	0	1
720315	SINDICATO UNIDOS EN UNA MANO	1	0	1
820003	AGRUP. INDEPENDIENTES DE CITROEN (A.I.C.)	1	0	1
820555	SIND. AUTON. TRABAJ. BANCO DE ESPAÑA (SATBE)	1	0	1
820692	SINDICATO LIBRE DE CORREOS Y TELECOMUNICACIONES	1	0	1
821113	COORD. ESTATAL DE TRABAJADORES DEL MAR (C.T.M.)	1	0	1
821308	SINDICATO INDEPENDIENTE DE COMUNICACIÓN Y DIFUSIÓN	1	0	1
821320	CONFEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES DE SERVICIOS FINANCIEROS	1	0	1
821409	COMISION DE TRABAJADORES DE AVIACION (C.T.A.)	1	0	1
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	1	0	1
821823	SINDICATO DEL SALVAMENTO MARÍTIMO (SSM)	1	0	1
821847	S. DE TRABAJADORES FUJOS DISCONTINUOS DE LA AET	1	0	1
821859	UNIÓN Y EMPLEO	0	1	1
TOTAIS		10.326	4.135	14.461

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego

Cadro 14.11 a)

Número de representantes por cada organización sindical ou profesional, por provincias e sexo, segundo as actas rexistradas desde o 1 de xaneiro de 2012 ao 31 de decembro de 2015

A Coruña

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Nº de representantes
14	UNION GENERAL DE TRABAJADORES (U.G.T.)	1.317	354	1.671
2	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (C.I.G.)	1.267	318	1.585
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	1.223	330	1.553
4	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCIONA. (CSI-CSIF)	179	53	232
820504	FEDER. DE TRABAJ. INDP. COMERCIO (FETICO)	122	50	172
15	UNION SINDICAL OBRERA (U.S.O.)	106	38	144
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	82	19	101
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (F.S.I.E)	40	25	65
39	FEDER. DE ASOC. SINDIC. GRAN ALMACENES (F.A.S.G.A)	47	1	48
720293	UNION SINDICAL TRABALLADORES DE GALICIA (U.S.T.G.)	28	9	37
01	CONFEDERACION GENERAL DEL TRABAJO (C.G.T.)	29	2	31
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (C.U.T.)	18	10	28
230001	FEDERACION DE SINDICATOS INDEPENDIENTES DE SERVICIOS FINANCIEROS	20	1	21
720307	SINDICATO DE TRABALLADORES DE LIMPEZA	19	2	21
10	CONFED. COORDINADORA INTERSINDICAL DE CAJAS	18	0	18
90	COALICION DE SINDICATOS (COAL.SIND)	13	4	17
23	FEDERACION FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	9	0	9
820526	FED. INDEP. TRABAJAD. DEL CREDITO (F.I.T.C.)	9	0	9
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIAS	4	3	7
110	VARIOS (VARIOS)	5	1	6
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE	3	3	6
720311	SINDICATO MOVIMIENTO ALTERNATIVO SINDICAL	5	1	6
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (S.P.V.)	5	1	6
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES DE REPSOL	6	0	6
821835	SINDICATO DE LA ELEVACION	6	0	6
5	CONFED. SINDICATOS TRABAJAD. ENSEÑANZA (S.T.E.S.)	3	2	5
170001	SINDICATO DE ENFERMERIA (ADHERIDO A FSES.-Cód.17)	1	4	5
720301	SIND. INDEPENDIENTE BOMBEIROS DE GALICIA (SIB-GAL)	5	0	5
720309	S. INDEP.Y PROFES. DE PROFESORES DE RELIGION DE GALICIA	2	3	5
3	CONFEDERACION DE CUADROS (C.C.)	3	0	3
720300	SINDICATO DE XORNALISTAS DE GALICIA (SXG)	3	0	3
720312	SINDICATOS SANITARIOS GALEGOS PÚBLICOS	1	2	3
720313	MOVIMIENTO SINDICAL DE TRABAJADORES Y TRABAJADORAS	3	0	3
820588	SIND. ESPAÑOL MAQUIN. Y AYD. FERROV. (S.E.M.A.F)	3	0	3
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGIA (S.I.E)	3	0	3
821749	UNION NAC. DE FUNC. DE GESTION HACIENDA (GESTHA)	2	1	3
821816	FED. DE ASOC. CUERPOS SUPER.ADMINISTRACION CIVIL ESTADO	3	0	3
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER	3	0	3
720288	ALTERNATIVA INDEPENDIENTE	2	0	2
720295	SIND. INDEP. DE TRAB. DE AUTOP. E AUTOEST. (SITA)	2	0	2
821272	SIND. PROF. POLICIAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	2	0	2
821791	SIND.DE TRABAJAD.DE LA ADMINIST.DE JUSTICIA (STAJ)	2	0	2
821842	UNION DE GRUPOS C DE HACIENDA	1	1	2
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	2	0	2
821893	CENTRAL SINDICAL OBRERA INDEPENDIENTE	2	0	2
30006	ASOC. CUADROS GRUPO CAJA MADRID (A.C.C.A.M.)	1	0	1
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (S.P.S.)	0	1	1
820003	AGRUP. INDEPENDIENTES DE CITROEN (A.I.C.)	1	0	1
820555	SIND. AUTON. TRABA. BANCO DE ESPAÑA (SATBE)	1	0	1
821113	COORD. ESTATAL DE TRABAJADORES DEL MAR (C.T.M.)	1	0	1
821308	SINDICATO INDEPENDIENTE DE COMUNICACIÓN Y DIFUSIÓN	1	0	1
821320	CONFEDERACIÓN DE SINDICATOS INDEPENDIENTES DE SERVICIOS FINANCIEROS	1	0	1
821623	SINDICATO DE CIRCULACION FERROVIARIA (SCF)	0	1	1
821773	SIND.DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (S.T.C.)	1	0	1
821786	SINDICATO FERROVIARIO	1	0	1
821787	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES (A.S.T.)	1	0	1
821822	CONFEDER. DE SINDICATOS PROFESIONALES AEREOS (CSPA)	1	0	1
821823	SINDICATO DEL SALVAMENTO MARÍTIMO (SSM)	1	0	1
821847	S. DE TRABAJADORES FUJOS DISCONTINUOS DE LA AET	1	0	1
821901	FEDERACIÓN DE SINDICATOS DE EMPLEADOS PÚBLICOS	1	0	1
TOTAIS		4.641	1.240	5.881

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

Cadro 14.11 b)

Lugo

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Nº de representantes
14	UNION GENERAL DE TRABAJADORES (U.G.T.)	378	150	528
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	348	89	437
02	CONFEDERACION INTERSINDICAL GALEGA (C.I.G.)	251	81	332
04	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCIONA. (CSI-CSIF)	71	31	102
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	37	13	50
15	UNION SINDICAL OBRERA (U.S.O.)	32	17	49
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (F.S.I.E)	9	20	29
820504	FEDER. DE TRABAJ. INDP. COMERCIO (FETCCO)	8	21	29
720293	UNION SINDICAL TRABALLADORES DE GALICIA (U.S.T.G.)	10	3	13
170001	SINDICATO DE ENFERMERIA	2	8	10
820526	FED. INDEP. TRABAJAD. DEL CREDITO (F.I.T.C.)	7	3	10
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE	4	4	8
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O' MEGA)	7	1	8
230001	FEDERACION DE SINDICATOS INDEPENDIENTES DE SERVICIOS FINANCIEROS	4	2	6
720301	SIND. INDEPENDIENTE BOMBEROS DE GALICIA (SIB-GAL)	6	0	6
10	CONFED. COORDINADORA INTERSINDICAL DE CAJAS	4	1	5
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIAS	1	3	4
720309	S. INDEP. Y PROFES. DE PROFESORES DE RELIGION DE GALICIA	1	2	3
820588	SIND. ESPAÑOL MAQUIN. Y AYD. FERROV. (S.E.M.A.F)	3	0	3
01	CONFEDERACION GENERAL DEL TRABAJO (C.G.T.)	2	0	2
050049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA	1	1	2
230003	CUADROS GRUPO BANCO SABADELL	2	0	2
230005	ASOCIACION CUADROS BANCA DE BBVA	2	0	2
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (C.U.T.)	2	0	2
720312	SINDICATOS SANITARIOS GALEGOS PÚBLICOS	0	2	2
821786	SINDICATO FERROVIARIO	2	0	2
821817	ASOCIAC. PROFES. FUNCIONARIOS DE PRISIONES (APFP)	2	0	2
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER	2	0	2
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	2	0	2
03	CONFEDERACION DE CUADROS (C.C.)	0	1	1
150837	SIND. PROFESIONAL DA ADMON. XUSTIZA (S.P.J.- USO)	0	1	1
820692	SINDICATO LIBRE DE CORREOS Y TELECOMUNICACIONES	1	0	1
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGIA (S.I.E)	1	0	1
821623	SINDICATO DE CIRCULACION FERROVIARIA (SCF)	1	0	1
821749	UNION NAC. DE FUNC. DE GESTION HACIENDA (GESTHA)	0	1	1
821773	SIND.DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (S.T.C.)	1	0	1
821791	SIND.DE TRABAJAD.DE LA ADMINST.DE JUSTICIA (STAJ)	1	0	1
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES DE REPSOL	1	0	1
821842	UNION DE GRUPOS C DE HACIENDA	1	0	1
TOTAIS		1.207	455	1.662

Fonte: Consellería de Traballo e Benestar. Dirección Xeral de Traballo e Economía Social

Cadro 14.11 c)

Ourense

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Nº de representantes
14	UNION GENERAL DE TRABAJADORES (U.G.T.)	384	191	575
02	CONFEDERACION INTERSINDICAL GALEGA (C.I.G.)	256	130	386
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	234	150	384
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	55	60	115
04	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCIONA. (CSI-CSIF)	68	31	99
15	UNION SINDICAL OBRERA (U.S.O.)	40	23	63
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (F.S.I.E)	18	28	46
820504	FEDER. DE TRABAJ. INDP. COMERCIO (FETICO)	7	16	23
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE	4	5	9
170001	SINDICATO DE ENFERMERIA	3	5	8
01	CONFEDERACION GENERAL DEL TRABAJO (C.G.T.)	5	1	6
820445	CONFED. ESTATAL SINDICATOS MEDICOS (C.E.S.M.)	5	0	5
150837	SIND. PROFESIONAL DA ADMON. XUSTIZA (S.P.J.- USO)	4	0	4
230001	FEDERACION DE SINDICATOS INDEPENDIENTES DE SERVICIOS FINANCIEROS	1	3	4
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (C.U.T.)	2	2	4
720312	SINDICATOS SANITARIOS GALEGOS PÚBLICOS	2	2	4
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGIA (S.I.E)	4	0	4
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIAS	1	3	4
820588	SIND. ESPAÑOL MAQUIN. Y AYD. FERROV. (S.E.M.A.F)	3	0	3
821272	SIND. PROF. POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	3	0	3
821901	FEDERACIÓN DE SINDICATOS DE EMPLEADOS PÚBLICOS	3	0	3
05	CONFED. SINDICATOS TRABAJAD. ENSEÑANZA (S.T.E.S.)	1	1	2
230003	CUADROS GRUPO BANCO SABADELL	1	1	2
821786	SINDICATO FERROVIARIO	2	0	2
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER	2	0	2
030094	ASOCIACIÓN DE TÉCNICOS Y PROFESIONALES DEL SECTOR DE LA ENERGÍA	1	0	1
10	CONFED. COORDINADORA INTERSINDICAL DE CAJAS	0	1	1
230005	ASOCIACION CUADROS BANCA DE BBVA	1	0	1
720315	SINDICATO UNIDOS EN UNA MANO	1	0	1
820526	FED. INDEP. TRABAJAD. DEL CREDITO (F.I.T.C.)	1	0	1
821623	SINDICATO DE CIRCULACION FERROVIARIA (SCF)	1	0	1
821749	UNION NAC. DE FUNC. DE GESTION HACIENDA (GESTHA)	0	1	1
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	1	0	1
821773	SIND.DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (S.T.C.)	1	0	1
821787	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES (A.S.T.)	1	0	1
821791	SIND.DE TRABAJAD.DE LA ADMINIST.DE JUSTICIA (STAJ)	1	0	1
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES DE REPSOL	1	0	1
821816	FED. DE ASOC.CUERPOS SUPER.ADMINISTRACION CIVIL ESTADO	1	0	1
821842	UNION DE GRUPOS C DE HACIENDA	1	0	1
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	0	1	1
TOTAIS		1.120	655	1.775

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego

Informe da situación sociolaboral de Galicia. 2015

Cadro 14.11 d)

Pontevedra

Código	Organizacións	Homes	Mulleres	Nº de representantes
02	CONFEDERACION INTERSINDICAL GALEGA (C.I.G.)	1.110	519	1.629
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	891	453	1.344
14	UNION GENERAL DE TRABAJADORES (U.G.T.)	886	442	1.328
04	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCIONA. (CSI-CSIF)	87	71	158
15	UNION SINDICAL OBRERA (U.S.O.)	76	49	125
99	NON SINDICADOS (NON SIND)	66	43	109
820504	FEDER. DE TRABAJ. INDP. COMERCIO (FETICO)	22	55	77
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (F.S.I.E)	33	42	75
01	CONFEDERACION GENERAL DEL TRABAJO (C.G.T.)	27	19	46
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (C.U.T.)	25	16	41
720218	SIND.INDEPEND.DE TRABAJADORES-FSI (S.I.T.-F.S.I.)	21	6	27
39	FEDER. DE ASOC. SINDIC. GRAN ALMACENES (F.A.S.G.A)	10	9	19
90	COALICION DE SINDICATOS (COAL.SIND)	12	6	18
230001	FEDERACION DE SINDICATOS INDEPENDIENTES DE SERVICIOS FINANCIEROS	10	5	15
720302	SINDICATO INDEPENDIENTE CONCELLO DE VIGO (SICO)	10	2	12
170001	SINDICATO DE ENFERMERIA	3	6	9
05	CONFED. SINDICATOS TRABAJAD. ENSEÑANZA (S.T.E.S.)	4	3	7
720310	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABAJADORES DE FRIGOLOURO	6	0	6
720293	UNION SINDICAL TRABALLADORES DE GALICIA (U.S.T.G.)	0	5	5
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O MEGA)	3	2	5
720312	SINDICATOS SANITARIOS GALEGOS PÚBLICOS	1	4	5
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (S.P.V.)	1	4	5
821656	ASOCIACION GENERAL DE PROFESORES TITULARES DE UNIVERSIDAD	3	2	5
821786	SINDICATO FERROVIARIO	5	0	5
10	CONFED. COORDINADORA INTERSINDICAL DE CAJAS	2	2	4
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE	2	2	4
720309	S. INDEP.Y PROFES. DE PROFESORES DE RELIGION DE GALICIA	1	3	4
820526	FED. INDEP. TRABAJAD. DEL CREDITO (F.I.T.C.)	3	1	4
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	4	0	4
821891	UNIDOS POR LA ENFERMERÍA	2	2	4
720314	TRABALLADORES DA SANIDADE PÚBLICA	2	1	3
720316	ORGANIZACION DE ESTIBADORES PORTUARIOS DE VIGO	3	0	3
821749	UNION N.A.C. DE FUNC. DE GESTION HACIENDA (GESTHA)	1	2	3
821816	FED. DE ASOC.CUERPOS SUPER.ADMINISTRACION CIVIL ESTADO	1	2	3
821842	UNION DE GRUPOS C DE HACIENDA	2	1	3
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER	3	0	3
230003	CUADROS GRUPO BANCO SABADELL	2	0	2
230005	ASOCIACION CUADROS BANCA DE BBVA	1	1	2
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (S.P.S.)	0	2	2
720301	SIND. INDEPENDIENTE BOMBEROS DE GALICIA (SIB-GAL)	2	0	2
820588	SIND. ESPAÑOL MAQUIN. Y AYD. FERROV. (S.E.M.A.F)	2	0	2
821272	SIND. PROF. POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPMI)	2	0	2
821623	SINDICATO DE CIRCULACION FERROVIARIA (SCF)	2	0	2
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIAS	0	2	2
230004	SINDICATO DE EMPLEADOS DEL BANCO POPULAR	1	0	1
720295	SIND. INDEP. DE TRAB. DE AUTOP. E AUTOEST. (SITA)	1	0	1
720303	SINDICATO GALEGO PROFESIONAIS DA SANIDADE (SGPS)	1	0	1
821409	COMISION DE TRABAJADORES DE AVIACION (C.T.A.)	1	0	1
821773	SIND.DE TRABAJADORES DE COMUNICACIONES (S.T.C.)	1	0	1
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES DE REPSOL	1	0	1
821822	CONFEDER.DE SINDICATOS PROFESIONALES AEREOS(CSPA)	1	0	1
821835	SINDICATO DE LA ELEVACION	1	0	1
821859	UNIÓN Y EMPLEO	0	1	1
821901	FEDERACIÓN DE SINDICATOS DE EMPLEADOS PÚBLICOS	1	0	1
TOTAIS		3.358	1.785	5.143

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego

Cadro 14.12

Número total de representantes por cada organización sindical ou profesional, no ámbito de Comunidade Autónoma de Galicia e segundo as actas votadas desde o 1 de xaneiro de 2012 ao 31 de decembro de 2015

Código	Organizacións	N.º de representantes
14	UNIÓN GENERAL DE TRABAJADORES (UGT)	4.387
02	CONFEDERACIÓN INTERSINDICAL GALEGA (CIG)	4.246
11	COMISIONES OBRERAS (CC.OO.)	3.939
04	CENTRAL SINDICAL INDEP. Y DE FUNCION. (CSI-CSIF)	615
15	UNIÓN SINDICAL OBRERA (USO)	396
99	NON SINDICADOS	391
820504	FEDER. DE TRAB. INDEP. COMERCIO (FETICO)	301
820498	FEDER. DE SIND. INDEP. ENSEÑANZA (FSIE)	215
01	CONFEDERACIÓN GENERAL DEL TRABAJO (CGT)	85
720290	CENTRAL UNITARIA DE TRABALLADORES (CUT)	82
39	FED. DE ASOC. SINDIC. GRAN ALMACENES (FASGA)	67
720293	UNIÓN SINDICAL DE TRABALLADORES DE GALICIA (USTG)	55
230001	FEDER. DE SIND. INDEPEND. DE SERVICIOS FINANCIEROS	46
90	COALICIÓN DE SINDICATOS	35
170001	SINDICATO DE ENFERMERÍA	32
10	CONFEDERACION COORDINADORA INTERSINDICAL DE CAJAS (CICA)	28
170003	ANPE-SINDICATO INDEPENDIENTE	27
720218	SIND. INDEPEND. DE TRABAJADORES-FSI (SIT-FSI)	27
820526	FED. INDEP. TRAB. DEL CRÉDITO (FITC)	24
720307	SINDICATO DE TRABALLADORES DE LIMPEZA (STL)	21
821811	UNIÓN SINDICAL Y TÉCNICOS SANITARIOS	17
05	CONFED. SINDICATOS TRABAJAD. ENSEÑANZA (STES)	14
720312	SINDICATOS SANITARIOS GALEGOS PÚBLICOS (SAGAP)	14
720299	MÉDICOS DE GALICIA INDEPENDIENTES (O'MEGA)	13
720301	SIND. INDEPENDIENTE BOMBEIROS DE GALICIA (SIB-GAL)	13
720302	SINDICATO INDEPENDIENTE CONCELLO DE VIGO (SICO)	12
720309	SIND. INDEPEND. Y PROFES. DE PROFESORES DE RELIGION DE GALICIA (SIPPREGA)	12
820588	SIND. ESPAÑOL MAQUIN. Y AYD. FERROV. (SEMAF)	11
821257	SINDICATO PROFESIONAL DE VIAJES (SPV)	11
821786	SINDICATO FERROVIARIO	10
821865	SINDICATO DE TRABAJADORES DEL SANTANDER	10
23	FEDERACIÓN FUERZA, INDEPENDENCIA Y EMPLEO	9
821548	SINDICATO INDEPENDIENTE DE ENERGÍA (SIE)	9
821806	SINDICATO DE TRABAJADORES DE REPSOL	9
821884	SINDICATO INDEPENDIENTE DE LA AGENCIA TRIBUTARIA	9
821749	UNIÓN NAC. DE FUNC. DE GESTIÓN DE HACIENDA (GESTHA)	8
821835	SINDICATO DE LA ELEVACION	8
821272	SIND. PROFES. POLICÍAS MUNICIPALES DE ESPAÑA (SPPME)	7
821816	FEDERAC. DE ASOCIAC. CUERPOS SUPERIOR. ADMINISTRACION CIVIL ESTADO (FEDECA)	7
821842	UNIÓN DE GRUPOS C DE HACIENDA	7
110	VARIOS	6
230003	CUADROS GRUPO BANCO SABADELL	6
720310	SINDICATO INDEPENDIENTE DE TRABALLADORES DE FRIGOLUORO (SITF)	6
720311	SINDICATO MOVIMIENTO ALTERNATIVO SINDICAL	6
150837	SIND. PROFESIONAL DA ADMON. XUSTIZA (SPJ-USO)	5
230005	ASOCIACION DE CUADROS DE BANCA DE BBVA	5
820445	CONFED. ESTATAL SINDICATOS MÉDICOS (CESM)	5
821623	SINDICATO DE CIRCULACIÓN FERROVIARIA (SCF)	5
821656	ASOCIAC. GENER. PROFES. TITULARES UNIVERSIDAD (AGPTU)	5
821901	FEDER. SIND. DE EMPLEADOS PÚBLICOS (FESEP)	5
03	CONFEDERACIÓN DE CUADROS (CC)	4
821773	SIND. DE TRAB. DE COMUNICACIONES (STC)	4
821791	SIND. DE TRABAJADORES DE LA ADMINISTRACION DE JUSTICIA (STAJ)	4
821891	UNIDOS POR LA ENFERMERÍA	4
390014	SINDICATO PROFESIONAL DE SEGUROS (SPS)	3
720295	SIND. IND. DE TRAB. DE AUTOP E AUTOEST. (SITA)	3
720300	SINDICATO DE XORNALISTAS DE GALICIA (SXG)	3
720313	MOVIMIENTO SINDICAL DE TRABAJADORES Y TRABAJADORAS	3
720314	TRABALLADORES DA SANIDADE PÚBLICA	3
720316	ORGANIZACIÓN DE ESTIBADORES PORTUARIOS DE VIGO	3
050049	SINDICATO DE TRABALLADORAS E TRABALLADORES DO ENSINO DE GALICIA (STEG)	2
720288	ALTERNATIVA INDEPENDIENTE (AI)	2
820692	SINDICATO LIBRE DE CORREOS Y TELECOMUNICACIONES	2
821787	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES (AST)	2
821817	ASOCIACION PROFESIONAL FUNCIONARIOS DE PRISIONES (APFP)	2
821822	CONFEDER. SINDICATOS PROFESIONALES AÉREOS (CSPA)	2
821893	CENTRAL SINDICAL OBRERA INDEPENDIENTE	2
030006	ASOC. CUADROS GRUPO CAJA MADRID (ACCAM)	1
030094	ASOCIACIÓN DE TÉCNICOS Y PROFESIONALES DEL SECTOR DE LA ENERGÍA (ATYPE-CC)	1
230004	SINDICATOS DE EMPLEADOS DEL BANCO POPULAR	1
720303	SIND. GALEGO PROFESIONAIS DA SANIDADE (SGPS)	1
720315	SINDICATO UNIDOS EN UNA MANO	1
820003	AGRUP. INDEPENDIENTES DE CITROEN (AIC)	1
820555	SIND. AUTÓN. TRAB. BANCO DE ESPAÑA (SATBE)	1
821113	COORD. ESTATAL DE TRABAJADORES DEL MAR (CTM)	1
821308	SIND. INDEPENDIENTE DE COMUNICACIÓN Y DIFUSIÓN	1
821320	CONF. SINDICATOS INDEPEND. DE SERVICIOS FINANCIEROS (CSICA)	1
821409	COMISION DE TRABAJADORES DE AVIACION (CTA)	1
821762	ALTERNATIVA SINDICAL DE TRABAJADORES DE SEGURIDAD PRIVADA	1
821823	SINDICATO DEL SALVAMENTO MARÍTIMO (SSM)	1
821847	SINDICATO DE TRABAJADORES FUOS DISCONTINUOS DE LA AET (SFD)	1
821859	UNIÓN Y EMPLEO	1
Totais		15.346

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego

No que se refire á participación dos traballadores/as nos procesos electorais, participaron en Galicia, no ano 2015 (cadros 14.13, 14.14 e 14.15), un 69,03% dos traballadores/as afectados polas eleccións. Refléctese neste período que Ourense é a provincia que maior porcentaxe de participación ten, seguida das provincias de Lugo, Pontevedra e A Coruña. No período do 1 de xaneiro de 2012 a 31 de decembro de 2015 a porcentaxe de participación obtida foi dun 71,53%.

Cadro 14.13

Distribución provincial da participación electoral, desde o 1 de xaneiro de 2015 ao 31 de decembro de 2015

	Traballadores afectados		Traballadores participantes		Porcentaxe de participación por provincias ⁽³⁾
	N.º	% ⁽¹⁾	N.º	% ⁽²⁾	%
A Coruña	99.890	45,99	64.356	42,92	64,43
Lugo	23.907	11,01	17.421	11,62	72,87
Ourense	24.069	11,08	18.235	12,16	75,76
Pontevedra	69.324	31,92	49.918	33,29	72,01
Totais	217.190	100,00	149.930	100,00	69,03

(1) Porcentaxe de traballadores afectados en relación co total

(2) Porcentaxe de traballadores participantes en relación co total

(3) Porcentaxe de participación por provincias

F Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego

Cadro 14.14

Distribución provincial da participación electoral, desde o 1 de xaneiro de 2012 ao 31 de decembro de 2015

	Traballadores afectados (electores/as)		Traballadores participantes (votantes)		Porcentaxe de participación por provincias
	N.º	% ⁽¹⁾	N.º	% ⁽²⁾	%
A Coruña	154.410	44,22	104.098	41,68	67,42
Lugo	36.676	10,50	27.107	10,85	73,91
Ourense	36.356	10,41	27.873	11,16	76,67
Pontevedra	121.718	34,86	90.690	36,31	74,51
Totais	349.160	100,00	249.768	100,00	71,53

(1) Porcentaxe de traballadores afectados en relación co total

(2) Porcentaxe de traballadores participantes en relación co total

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral de Emprego

Cadro 14.15

Distribución provincial dos/as electores/as, votantes e participación electoral desagregada por sexo, dende o 1 de xaneiro de 2012 ao 31 de decembro de 2015

	Electores			Votantes			Participación Electoral		
	Mulleres	Homes	Total	Mulleres	Homes	Total	Mulleres	Homes	Total
A Coruña	74.536	77.255	151.791	49.554	52.568	102.122	66,48	68,04	67,28
Lugo	14.450	22.264	36.714	10.427	16.709	27.136	72,16	75,05	73,91
Ourense	10.997	25.095	36.092	8.385	19.275	27.633	76,25	76,81	76,64
Pontevedra	58.438	63.280	121.718	42.672	48.018	90.690	73,02	75,88	74,51
Totais	158.421	187.894	346.315	111.038	136.570	247.608	70,09	72,88	71,50

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

Por último, no cadro 14.16 contéplanse as impugnacións electorais presentadas nas Oficinas Públicas de Rexistro durante 2015, no marco do procedemento arbitral establecido polo Estatuto dos Traballadores. Presentáronse en Galicia 360 reclamacións a procesos electorais, dando lugar ao ditado de 249 laudos.

Cadro 14.16

Impugnacións, desestimacións e laudos. Galicia 2015

	Impugnacións presentadas	Desestimacións	Laudos ditados	Impugnacións pendentes
A Coruña	122	11	101	10
Lugo	70	8	30	23
Ourense	40	1	39	1
Pontevedra	128	11	79	15
Totais	360	31	249	49

Fonte: Consellería de Economía, Emprego e Industria. Secretaría Xeral do Emprego

ANEXO

Cadros de persoal ao servizo da Comunidade Autónoma

A-1 Cadro de persoal administrativo funcionario da Xunta de Galicia.

Por grupos. 2008 -2015 ⁽¹⁾

Grupo		Funcionarios/as de carreira	Persoal interino	Total	Porcentaxe
A	2008	2.028	531	2.560	21,87
	2009	2.070	481	2.551	22,10
	2010	2.080	440	2.520	21,93
	2011	2.120	369	2.489	22,04
	2012	2.094	371	2.465	22,68
	2013	2.048	366	2.414	22,88
	2014	1.953	359	2.312	22,64
	2015	1.963	382	2.345	22,88
B	2008	1.198	498	1.696	14,49
	2009	1.203	421	1.624	14,07
	2010	1.268	369	1.637	14,25
	2011	1.253	468	1.721	15,24
	2012	1.259	223	1.482	13,64
	2013	1.183	242	1.425	13,51
	2014	1.108	233	1.341	13,13
	2015	1.071	369	1.440	14,05
C	2008	1.764	169	1.933	16,51
	2009	1.813	147	1.960	16,98
	2010	1.920	100	2.020	17,58
	2011	2.238	68	2.306	20,42
	2012	2.171	67	2.238	20,59
	2013	2.065	62	2.127	20,16
	2014	2.027	66	2.093	20,49
	2015	2.056	62	2.118	20,67
D	2008	3.382	778	4.160	35,54
	2009	3.391	715	4.106	35,57
	2010	3.332	679	4.011	34,91
	2011	3.221	322	3.543	31,37
	2012	3.176	302	3.478	32,00
	2013	3.078	302	3.380	32,04
	2014	3.019	258	3.277	32,09
	2015	2.908	256	3.164	30,87
E	2008	1.131	220	1.351	11,54
	2009	1.067	235	1.302	11,22
	2010	1.088	214	1.302	11,33
	2011	992	244	1.236	10,94
	2012	963	242	1.205	11,09
	2013	938	265	1.203	11,40
	2014	914	276	1.190	11,65
	2015	902	280	1.182	11,53
Total	2008	9.503	2.196	11.706	100,00
	2009	9.545	1.999	11.544	100,00
	2010	9.688	1.802	11.490	100,00
	2011	9.824	1.471	11.295	100,00
	2012	9.663	1.205	10.868	100,00
	2013	9.312	1.237	10.549	100,00
	2014	9.021	1.192	10.213	100,00
	2015	8.900	1.349	10.249	100,00

(1) Inclúe servizo activo, servizos especiais, excedencia por coidado de fillos e func. en prácticas

Fonte: Consellería da Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza. Dirección Xeral da Función Pública

Cadro A-2

Cadro de persoal laboral fixo da Xunta de Galicia. Por grupos. 2008-2015⁽¹⁾

	NÚMERO									PORCENTAXE								
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Grupo I	291	283	279	271	287	285	279	295		3,80	3,80	3,81	3,80	4,11	4,15	4,18	4,55	
Grupo II	580	560	577	563	550	544	542	533		7,58	7,51	7,88	7,90	7,87	7,92	8,12	8,22	
Grupo III	1.308	1.294	1.273	1.229	1.197	1.180	1.160	1.128		17,09	17,36	17,38	17,24	17,13	17,18	17,39	17,40	
Grupo IV	1.865	1.805	1.779	1.790	1.745	1.770	1.714	1.668		24,36	24,21	24,29	25,12	24,98	25,78	25,69	25,73	
Grupo V	3.603	3.507	3.411	3.269	3.202	3.083	2.974	2.856		47,07	47,04	46,57	45,87	45,83	44,90	44,57	44,06	
Grupo VIII	6	6	6	5	5	5	3	1		0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	
Outros	2	1	-	-	-	-	-	1		-	-	-	-	-	-	-	0,00	
Total	7.655	7.456	7.325	7.127	6.986	6.867	6.672	6.482		100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	

(1) Inclúe servizo activo, excedencia forzosa e excedencia por coidado de familiares

Fonte: Consellería da Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza. Dirección Xeral da Función Pública

Cadro A-3

Cadro de persoal da Xunta de Galicia,
segundo a súa relación de servizos. 2015

	Número	Porcentaxe
Funcionarios/as	8.900	40,10
Interinos/as	1.349	6,08
Laborais fixos/as	6.482	29,20
Laborais Temporais	5.464	24,62
Total	22.195	100,00

Fonte: Consellería da Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza.
Dirección Xeral da Función Pública

Cadro A-4

Cadro de persoal funcionario de carreira da Xunta de Galicia. Por zona xeográfica e grupos.
(Administración xeral e especial). 2015⁽¹⁾

	Grupo					Total	
	A	B	C	D	E	Nº	%
Servizos centrais	868	365	655	785	137	2.810	31,57
A Coruña ⁽¹⁾	266	176	207	402	99	1.150	13,14
Lugo ⁽¹⁾	143	117	152	240	76	728	8,26
Ourense ⁽¹⁾	125	106	156	368	84	839	9,48
Pontevedra ⁽¹⁾	135	102	142	219	52	650	7,44
Vigo ⁽¹⁾	86	66	118	260	80	610	6,95
Ferrol	23	10	32	70	38	173	1,93
Delegación A Coruña ⁽²⁾	147	58	188	225	154	772	8,42
Delegación Lugo ⁽²⁾	75	28	159	86	61	409	4,64
Delegación Ourense ⁽²⁾	21	15	119	86	27	268	2,87
Delegación Pontevedra ⁽²⁾	73	28	128	167	94	490	5,59
Sen datos	1					1	0,01
Total	1.963	1.071	2.056	2.908	902	8.900	100,00

(1) Servizos periféricos ubicados no Concello

(2) Servizos periféricos existentes no resto da provincia

Fonte: Consellería da Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza. Dirección Xeral da Función Pública

Cadro A-5

Persoal funcionario e laboral fixo da Administración da CA Galega. Por sexo e idade. Galicia. 2015

	18-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65	Máis de 65	Sen datos	Total
Funcionarios/as de carreira												
Subtotal	1	44	349	923	1370	1939	2015	1501	737	13	8	8.900
Mulleres	1	29	235	550	816	1172	1084	775	358	5	8	5.033
Homes	0	15	114	373	554	767	931	726	379	8	0	3.867
Persoal laboral fixo												
Subtotal		2	100	450	816	1142	1575	1518	858	21		6.482
Mulleres		1	58	251	393	682	999	972	548	18		3.922
Homes		1	42	199	423	460	576	546	310	3		2.560
Total	46	449	1373	2186	3081	3590	3019	1595	34			15.382
Mulleres	30	293	801	1209	1854	2083	1747	906		23		8.955
Homes	16	156	572	977	1227	1507	1272	689		11		6.427

Fonte: Consellería da Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza. Dirección Xeral da Función Pública

Cadro A-6

Cadro de persoal de universidades. Por categoría de persoal. Galicia. 2014/2015

	Universidade de A Coruña	Universidade de Santiago	Universidade de Vigo	Total
Persoal docente e investigador	1.435	2.089	1.409	4.933
Persoal de admon e servizos	770	1.241	776	2.787
TOTAL	2.205	3.330	2.185	7.720

Fonte: Ministerio de Facenda e Administracións Públicas. Base de datos do Rexistro Central de Persoal. Xullo 2015

Cadros de persoal do Parlamento de Galicia e os seus organismos dependentes⁽¹⁾

Cadro A.7

Parlamento de Galicia. Cadro de persoal. 2001/2008-2015⁽¹⁾

	2001	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Parlamento	90	95	94	63	85	79	83	83	78

Fonte: Parlamento de Galicia

Valedor do Pobo. Cadro de persoal. 2001/2008-2015

	Grupo					Total
	A	B	C	D	E	
2001	7	0	3	4	4	18
2008	8	0	4	4	4	20
2009	8	0	4	4	4	20
2010	8	0	4	4	4	20
2011	8	0	4	4	4	20
2012	8	0	4	4	4	20
2013	8	0	4	4	4	20
2014	8	0	4	4	3	19
2015	6	0	4	4	4	18

Fonte: Valedor do Pobo

Consello de Contas de Galicia. Cadro de persoal. 2001/2008-2015

	Persoal funcionario	Persoal laboral e eventual	Persoal interino	Total
2001	56	5	11	72
2008	73	5	10	88
2009	72	5	9	86
2010	63	13	9	85
2011	64	13	9	86
2012	64	13	9	86
2013	63	13	9	85
2014	63	13	9	85
2015	64	13	9	86

Fonte: Consello de Contas de Galicia

Cados de persoal dos organismos autónomos, entidades públicas e sociedades mercantís

Cados de persoal dos organismos autónomos

Cadro A.8

Consello Consultivo de Galicia.
Cadro de persoal. 2001/2008 -2015

	Persoal funcionario	Persoal laboral	Persoal interino	Total
2001	16	7		23
2008	18	1	1	20
2009	19	1		20
2010	20	1		21
2011	20	1		21
2012	20	1		21
2013	20	1		21
2014	19	1		20
2015	19	1		20

Fonte: Consello Consultivo de Galicia

Cadro A-9

Cadro de persoal de entes públicos e fundacións 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Compañía de Radio-Televisión de Galicia e sociedades	1.100	1.061	1.023	1.023	769
Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE)	113	102	131	133	133
Fundación Instituto Galego de Oftalmoloxía	12	11	10	10	10
Consello Económico e Social	9	10	9	11	10
Portos de Galicia	114	112	107	106	103
Fundación Pública Urxencias Sanitarias de Galicia (061)	198	198	204	204	217
Fundación Pública Escola Galega de Admón. Sanitaria (FEGAS)	24	23	23	22	23
Fundación Pública Cidade da Cultura de Galicia	13	12	13	13	14
Fundación Pública Centro de Transfusión de Galicia	216	216	209	210	209
Fundación Pública Galega de Medicina Xenómica	41	31	32	30	29
Fundación Galicia -Europa	13	6	6	6	6
Fundación Centro Tecnolóxico da Carne	25	24	18	18	32
Fundación para o impulso da autonomía persoal e á atención a dependencia (FUNGA)	18	20	19	19	20
Instituto Enerxético de Galicia	44	47	30	29	30
Instituto para o control do Medio Mariño de Galicia	109	54	11	50	51
Centro Informático para a Xestión Tributaria, Económico-Financeira e Contable	108	108	108	108	108
Axencia Galega de Desenvolvemento Rural	58	95	105	84	64
Obras e Servizos Hidráulicos (1)	46				
Augas de Galicia		46	171	176	46
Axencia Galega de Emerxencias	15	16	16	16	15
Consello Galego de Relacións Laborais	14	15	14	15	15
Instituto galego de Calidade Alimentaria	37	22	39	41	31
Consortio galego de Servizos de Igualdade e o Benestar	1.595	1.680	1.667	1.748	1.838
Fudación Centro Galego de Artesanía e Deseño	10	7	6	7	7
Axencia Galega de Innovación	119	119	110	114	112
Fundación Deporte Galego	16	9	9	9	9
Fundación Semana Verde de Galicia	25	29	28	21	20
Fundación de Exposicións e Congresos da Estrada	17				
Axencia Galega de Turismo				252	273
Total	4.109	4.073	4.118	4.475	4.194

(1) suprimida en 2012, su persoal incorpórase a Augas de Galicia

Fonte: Cada unha das entidades públicas relacionadas

Cadro de persoal das sociedades mercantís

Cadro A-10

Sociedades mercantís. Cadro de persoal. 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Sociedade Galega do Medio Ambiente (SOGAMA, SA)	26	26	26	25	25
Sociedade de Imaxe e Promoción Turística de Galicia, SA (Turgalicia) (4)	117	41	39	39	
XESTUR GALICIA (2)				44	45
Xestión Urbanística da Coruña, SA (XESTUR) (2)	26	25	12		
Xestión Urbanística de Lugo, SA (2)	9	9	8		
Xestión Urbanística de Ourense, SA (2)	14	11	10		
Xestión Urbanística de Pontevedra, SA (2)	16	16	8		
SA de Xestión do Plan Xacobeo	58	57	56	16	17
SA de Xestión do Centro de Supercomputación de Galicia (CESGA)	50	33	32	35	31
SA para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia (1)	97				
Galicia Calidade, SA	9	7	7	7	7
XesGalicia ⁽¹⁾	20	19	19	17	17
Centro Europeo de Empresas e Innovación de Galicia S.A.(3)	14	14	10		
Sociedade Pública de Invesrimentos de Galicia S.A.	19	19	18	17	16
Retegal	53	49	50	49	47
Xenética Fontao, SA	21	23	22	20	21
Galaria empresa Publica de Servicios Sanitarios	307	309	310	305	186
Sociedade Anónima Xestora Banco de Terras de Galicia (BANTEGAL) (1)	5				
Parque Tecnolóxico de Galicia S.A.	13	13	14	13	12
Empresa Pública de Servizos Agrarios Galegos S.A.	76	56	60	60	75
Total	950	727	701	647	499

(1) Desaparecen en 2012

(2) Sustitúe as Xestións urbanísticas provinciais

(3) Suprimido, integrados na Axencia Galega de Innovación

(4) Desaparece ó longo de 2015 para integrarse na axencia galega de turismo, xunto coa Dirección Xeral de Turismo e outros entes.

Fonte: Cada unha das sociedades mercantís relacionadas

Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia

Cadro A-11

Cadro de persoal da Administración Xeral e Especial da Xunta de Galicia.1998-2015

	2015
Persoal funcionario ⁽¹⁾	8.900
Persoal funcionario interino ⁽¹⁾	1.349
Persoal laboral fixo ⁽¹⁾	6.482
Persoal laboral temporal	5.464
Persoal docente non universitario ⁽²⁾	34.042
Persoal en institucións sanitarias ⁽²⁾	33.744
Efectivos da policía ⁽³⁾	448
Persoal da Admón. de Xustiza ⁽²⁾	2.536
Total	92.965
Total outros anos	
2014	92.546
2013	92.710
2012	92.756
2011	95.016
2010	96.068
2009	96.202
2008	96.614
2007	93.318
2006	82.839
2005	78.228
2004	76.726
2003	76.999
2002	76.407
2001	76.584
2000	75.284
1999	73.802
1998	69.179

Fonte: Consellería da Presidencia, Relacións Institucionais e Administración Pública. Dirección Xeral da Función Pública e Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas

(1) Xunta de Galicia a 31-12-2015

(2) M. H. y AP. DATOS A 01-07-2015

(3) Jefatura Superior de Policía de Galicia datos a 31-12-2015

Resumo dos cadros de persoal ao servizo da Administración da CA de Galicia

Cadro A-12

Cadros de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia. 2008-2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Xunta de Galicia	96.614	96.202	96.068	95.016	92.756	92.710	92.546	92.965
Universidades (*)	3.794	3.860	3.859	3.831	7.937	7.722	7.709	7.720
Parlamento de Galicia	95	94	63	85	79	83	83	78
Consello de Contas de Galicia	88	86	85	86	86	85	85	86
Valedor do Pobo	20	20	20	20	20	20	19	18
Consello Consultivo de Galicia	20	20	21	21	21	21	20	20
Entes y Fundaciones de Derecho Público	4.680	3.810	3.895	4.109	4.073	4.118	4.475	4.194
Sociedades mercantís	904	944	789	950	727	701	657	499
Total	106.215	105.036	104.800	104.118	105.699	105.460	105.594	105.580

(*)Comprenden os que as Univrsidades suministran ó Rexistro Central de Persoal do Ministerio de Facenda e Admoinistracións públicas
Fonte: Xa citadas

Cadro A-13

Cadro de persoal da Administración Pública Estatal. Por provincias. Galicia/ España. 2015

	Admon. Xeral do Estado			Outros Admon. Pública Estatal					Total Xeral
	Ministerios e OOA	Axencias Estatais (Lei 28/2006)	Total	FFCC Seg. Estado	Forzas Armadas	Admon. Xusticia	Entes Públicos	Total	
A Coruña	4.612	130	4.742	2.850	4.282	422	572	8.126	12.868
Lugo	1.399		1.399	1.234	27	108	96	1.465	2.864
Ourense	1.333		1.333	1.026	13	105	177	1.321	2.654
Pontevedra	3.190	214	3.404	2.557	2.636	314	565	6.072	9.476
Galicia	10.534	344	10.878	7.667	6.958	949	1.410	16.984	27.862
España	195.032	13.886	208.918 (1)	142.135	120.229	24.415	32.247	319.026	540.462(1)

Fonte: Rexistro Central de Persoal Ministerio de Facenda e Administracións Públicas a Xullo de 2015

(1) Inclúe efectivos do Instituto Nacional de Xestión Sanitaria de Ceuta e Melilla e outros do ISM e Rede hospitalaria de Defensa

Cadro A-14

Persoal ao servizo das Administracións Públicas. Por provincias. Galicia/ España. 2015

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Administración Pública Estatal	12.868	2.864	2.654	9.476	27.862	531.324
Administración da C.A.(1)	40.506	13.183	11.581	27.695	92.965	1.284.819
Administración local	9.760	4.248	4.450	9.213	27.671	576.677
Universidades	4.914	615	453	1.736	7.718	149.967
Total	68.048	20.910	19.138	48.120	156.216	2.542.787

Fontes: Rexistro Central de Persoal. Ministerio de Facenda e Administracións Públicas a xullo de 2015, excepto persoal da Comunidade Autónoma.

(1) En España conxunto das Comunidades Autónomas

**CONCLUSIÓNS do equipo
autor deste informe**

Primeira. O PIB de Galicia subiu en 2015, segundo o INE, un 3,2%, ao igual que a media estatal e ao redor do dobre que na UE (1,8%) e na UEM (1,5%).

Por ramas de actividade produtiva, o mellor comportamento en 2015 produciuse en Galicia na construción (3,8%) e os servizos (2,3%), nun ano no que foi positivo en todas as ramas.

O PIB por habitante de Galicia quedou en 2015 en 20.431 euros, un 12,3% por baixo da media estatal (23.290 euros).

Segunda. O IPC baixou un 0,2% en Galicia en 2015, ano no que en España houbo unha estabilización dos prezos. En Galicia diminuíu o IPC en dous grupos de gasto: vivenda (-3,2%) e transporte (-2,8%) e subiu especialmente en alimentos-bebidas non alcohólicas (1,4%).

Terceira. A crise económica ocasionou unha notable suba da desigualdade, sen que as medidas tomadas serviran para minorar os efectos. Un 19,4% da poboación de Galicia está por baixo do limiar da taxa de pobreza (22,1% na media estatal).

Cuarta. De acordo cos datos do Directorio Central de Empresas do INE, ao inicio de 2015 increméntase o número de empresas nas catro provincias galegas, a diferenza dos seis anos anteriores, nos que experimentaron diminucións interanuais continuas. O aumento prodúcese en similar medida no conxunto estatal. As empresas galegas medran ao inicio de 2015 en 3.850 -cun incremento do 2%, con respecto ao ano anterior-, que representan o 6,13 % do total estatal, a mesma porcentaxe do ano anterior, das que ao redor da metade non teñen asalariados

Quinta. Galicia rexistrou en 2015 unha suba do emprego neto de 32.100 persoas, un 3,2%, lixeiramente por riba da media estatal (3%).

A taxa de ocupación da poboación de 16 a 64 anos en Galicia subiu en 2015 en 2,4 puntos porcentuais (medio punto máis que na media española) e quedou nun 59,7%, dúas décimas por riba da media estatal, pero ambas as dúas moi por baixo da Eurozona (64,9%) e da UE (66,1%).

Sexta. O número total de cooperativas inscritas na Seguridade Social en Galicia a finais de cada ano rexistrou un leve incremento de apenas o dous por cento nos últimos tres anos, se ben o número de persoas traballadoras empregadas nas mesmas aínda non recuperou en 2015 o nivel de 2013, a pesares do incremento constatado respecto de 2014. En sentido inverso, o número de sociedades laborais inscritas en Galicia diminuíu nos tres últimos anos. O número das súas persoas traballadoras seguiu nos últimos tres anos a mesma tendencia que o das persoas empregadas nas cooperativas

Sétima. A poboación desempregada baixou en 2015 en Galicia (en 41.100 persoas); porcentualmente a caída foi dun 15,6% (dun 12,4% no conxunto do Estado). Non toda a redución do desemprego (41.100) traducíuse en creación de emprego (32.100) o que indica que Galicia perdeu poboación activa.

A taxa de desemprego de Galicia baixou 3,1 puntos en 2015, ata quedar nun 17,9%, mentres que a española baixou tres décimas menos. Segue sendo menor en Galicia que na media estatal (21%) e abriuse o diferencial en tres décimas respecto do ano anterior.

Oitava. Os datos do paro rexistrado reflicten un descenso do 9,3%, redución que foi dun 8,1% no conxunto do Estado.

A taxa de paro rexistrado alcanzou o 18,1% en 2015, presentando un peor comportamento no caso das mulleres, no que chegou ao 20,3%, fronte ao 16,3% do colectivo masculino.

Por sectores de actividade, é no sector servizos onde máis demandantes de emprego se concentran, superando á suma de agricultura e pesca, industria, construción e sen emprego anterior.

Novena. Na contratación mantense unha maior representación dos homes (52,8%) fronte ás mulleres (47,2%), unida a un maior predominio entre estas últimas dos contratos temporais, dos contratos a tempo parcial (en 2015, o eventual por circunstancias da produción a tempo parcial superou ao de xornada completa) e a un menor concerto de contratos indefinidos.

Hai que destacar que seguen a existir modalidades contractuais eminentemente femininas, como a de interinidade (71%); o contrato para a formación e o de prácticas volven a superar aos concertados con homes. O sector servizos e ocupacións como empregada administrativa e traballadoras de servizos de restauración, persoais e de comercio manteñen unha maioría feminina.

Décima. Polas características do traballo das mulleres (máis traballo a tempo parcial, subrepresentación en postos altos, menor antigüidade media, maior temporalidade, categorías menos retribuídas altamente feminizadas, etc.), as mulleres galegas percibiron un salario medio anual un 22,5% inferior ao do home, e o 36% das mulleres galegas tiveron ingresos iguais ou inferiores ao Salario Mínimo Interprofesional.

O importe medio das prestacións por desemprego percibidas polas mulleres galegas foi o 86% das prestacións recibidas polos homes. De igual forma, as pensionistas galegas só percibiron como media o 73,5% das pensións do grupo de homes.

Décimo primeira. As excedencias para o coidado de familiares foron solicitadas por mulleres no 80% dos casos. Porcentaxes similares se dan nas excedencias por coidado de fillo/a (92,6% de mulleres). Do total de persoas que realizan un traballo a tempo parcial por coidado de fillos e fillas e adultos enfermos, incapacitados ou maiores, o 95% son mulleres.

Decimo segunda. No ano 2015 se produce un incremento das contratacións, que alcanzaron os 786.408 contratos. Do total de contratos rexistrados, o 92,6% o foron baixo unha modalidade de duración temporal, e só o 7,4% o foron de xeito indefinido, incluídas as transformacións de temporais en indefinidos.

A modalidade contractual máis utilizada segue a ser o contrato eventual por circunstancias da produción (43% dos contratos iniciais). En segundo lugar sitúase o contrato de obra ou servizo determinado (35,6% dos contratos iniciais).

Tendo en conta a xornada, o máis significativo foi o aumento da xornada a tempo parcial, alcanzando o 36,5% en 2015.

A temporalidade no sector privado alcanzou o 25,6% no colectivo masculino e o 28,4% no feminino. No sector público situouse nun 15,5% e 24,7% segundo sexan homes ou

mulleres. A rotación dos asalariados galegos foi de 4,41 contratos eventuais por cada traballador e a rotación das asalariadas galegas alcanzou os 3,49 contratos.

Décimo terceira. Con datos da Seguridade Social, no ano 2015 incrementase globalmente a cifra de empresas inscritas (81.054), e pódese observar que é superior o número de autónomos sen persoal asalariado (115.185), a pesares de que diminúen este ano. Destaca a ocupación elevada de persoas traballadoras en empresas cuxa titularidade corresponde a persoas xurídicas (556.466 nun total de 623.717).

O número de empresas de traballo temporal increméntase, e tamén o fai o número de contratos de posta a disposición efectuados por estas.

Décimo cuarta. Continúa en 2015, tanto en Galicia como no conxunto do Estado, o incremento interanual do número de persoas afiliadas á Seguridade Social, iniciado en 2014, que troca a tendencia a diminución anual dos anos anteriores. Na Comunidade Autónoma galega o número de persoas afiliadas increméntase a finais do ano 2015 en 24.322 cotizantes, con respecto á media anual de 2014. As 946.100 persoas afiliadas en alta en decembro de 2015, lonxe das 1.072.500 rexistradas en 2008) representan o 5,47% do total dos afiliados do Estado.

Decimo quinta. A relación activos/pasivos no sistema da Seguridade Social incrementa a porcentaxe en favor dos cotizantes en 2015 con respecto ao ano anterior. Aumentan en maior proporción as persoas afiliadas que as persoas perceptoras de prestacións ao representar en Galicia 1,26 cotizantes por pensionista (dúas centésimas máis que en 2014), por baixo 1,86 do conxunto do Estado (seis centésimas máis que en 2014).

Décimo sexta. Á fin de 2015, en computo anual, increméntanse en maior proporción as afiliacións á Seguridade Social do colectivo dos varóns que das mulleres. Estas en número de 450.935 pasan a representar en decembro do citado ano o 48,44% do total de persoas afiliadas/cotizantes en Galicia.

Décimo sétima. A lei 30/2015, de 9 de setembro, provocou un profundo cambio no sistema de formación profesional para o emprego no ámbito laboral, que afectou

particularmente aos seus mecanismos de xestión, ao deixar de participar os axentes sociais na xestión dos fondos e na impartición da formación. Neste ano de transición, e polo que respecta á formación de demanda, tanto no conxunto do Estado como en Galicia diminuíu o número de empresas formadoras, a ratio de cobertura de empresas, o crédito asignado para accións formativas, o crédito disposto respecto do asignado, a bonificación aplicada na Seguridade Social, o número de horas de formación impartidas e a duración media das accións formativas. Pola contra, todo iso foi compatible, de novo tanto no conxunto do Estado como en Galicia, cun incremento do número de participantes

Décimo oitava. Por segundo ano consecutivo, no 2015 en Galicia, o mesmo que en case toda España, incrementouse o total de accidentes en xornada de traballo ata os 25.349, se ben manifestouse unha lixeira diminución nos accidentes mortais. Na clasificación por actividades económicas dos accidentes, o sector servizos e o sector industrial, nas súas diversas modalidades, son con grande diferenza os sectores que, en xeral, máis sinistralidade rexistran.

Décimo novena. No que se refire ao índice de incidencia, Galicia está por baixo do índice estatal no total de accidentes, tendo once comunidades un maior índice de incidencia. Porén, se nos fixamos no índice de incidencia de accidentes mortais, Galicia ocupa o primeiro lugar das Comunidades, cun índice que está case catro puntos por riba da media estatal. Na evolución destes índices en Galicia, observase unha diminución en relación co ano anterior.

Vixésima. O número de convenios colectivos que existen en Galicia a 31 de decembro de 2015, xa sexan vixentes ou prorrogados tacitamente, é de 916, dos cales 122 son de sector e 794 de empresa. Asináronse por primeira vez este ano 21 novos convenios (todos de empresa), nove na Coruña, un en Lugo, tres en Ourense, cinco en Pontevedra e tres de ámbito autonómico.

Vixésimo primeira. O incremento salarial pactado nos convenios colectivos asinados e revisados en 2015 foi do 0,82%. Esta media é superior ao IPC galego deste ano que foi do -0,2% e ao estatal que foi do 0,0%.

Só o 13,40% dos convenios asinados, e o 20% dos revisados recollen cláusulas de revisión salarial. O 73,20% dos convenios asinados este ano recollen pactos de ultraactividade. Nos convenios de sector a porcentaxe de convenios con pacto de ultraactividade é do 70% e nos de empresa do 73,56%.

En materia de xornada, a media pactada no ano 2015 foi de 1750,88 horas, sendo máis reducida nos convenios de empresa (1730,63 horas) fronte aos de sector (1752,35 horas). Son 68 convenios colectivos (o 70,10% dos asinados este ano) os que indican unha xornada inferior á máxima legal (7 de sector e 61 de empresa).

Vixésimo segunda. Rexistráronse en 2015 en Galicia 104 inaplicacións de convenio (194 en 2014, 180 en 2013 e 61 en 2012) que afectan a 1.921 persoas traballadoras, das que 1.195 son homes e 726 mulleres.

Respecto das condicións de traballo que se inaplican, no 97,12% refírense á contía salarial, sendo dentro destas a redución do salario a que máis se produce (88,46%).

No 74,04% das inaplicacións rexistradas, ao non existir representación legal das persoas traballadoras, a composición da comisión negociadora correspóndese co establecido no artigo 41 do Estatuto dos traballadores (comisión dun máximo de tres membros integrada por persoas traballadoras da propia empresa e elixida por estas democraticamente). O 87,5% das empresas que inaplicaron convenios colectivos en 2015 teñen menos de 31 persoas traballadoras.

Vixésimo terceira. Con datos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, a conflitividade laboral diminuíu por segundo ano consecutivo, dato que se aprecia no descenso do número de folgas, participantes e xornadas non traballadas.

En Galicia, os asuntos resoltos polos xulgados do Social descenderon en 2015 un 4,2 por cento, baixada que foi do 78,1 por cento nos conflitos colectivos e do 6,54 por cento nos conflitos individuais, o que foi compatible cun incremento das accións xudiciais de Seguridade Social, que aumentaron un 2,9 por cento. Os despedimentos diminuíron un 20,4 por cento, descenso que foi máis acusado na provincia de A Coruña, cun 22,6 por cento. O 66,2 por cento das cantidades acordadas no total dos conflitos individuais en Galicia foi fixado mediante sentenza, fronte ao 33,8 por cento restante, pactado en conciliación

Vixésimo cuarta. En expedientes de regulación de emprego, diminúen neste ano en Galicia tanto o número de expedientes como o de persoas traballadoras afectadas, cunha redución do 47%. Este feito prodúcese en todas as Comunidades Autónomas agás Aragón e Extremadura, tanto en despedimentos colectivos, como en suspensión de contratos e redución de xornada.

Vixésimo quinta. O número de persoas perceptoras en Galicia das prestacións económicas de desemprego sitúase en media anual do 2015 en 114.568, cunha diminución do 17,64% con respecto ao ano anterior, e supón o 5,11% do total estatal. Máis da metade dos perceptores da Comunidade Autónoma (57,73%) o son dunha prestación asistencial (subsidio o renda activa de inserción)

n: As 926.959 persoas beneficiarias do conxunto de prestacións sociais en Galicia supoñen o 33,93% do total da poboación, porcentaxe que é 7,77 puntos máis elevada que o correspondente ao total do Estado. O importe mensual destas prestacións, preto de 688,8 millóns de euros en xaneiro de 2016, representa en Galicia unha contía de 252,08 euros por habitante.

Vixésimo sétima. Se analizamos os resultados dos procesos electorais en Galicia durante o período de catro anos e tendo en conta os representantes con mandato en vigor a 31 de decembro de 2015 segundo a data de rexistro das actas, pódese ver que a central sindical UGT-Galicia, cun 28,37% do total, é a que obtivo maior número de representantes (4.102), seguida da CIG con 27,19% e de SN de CC.OO de Galicia cun 25,70%, respectivamente (3.932 e 3.717 representantes), o resto dos sindicatos e grupos de traballadores acadan un total de 2.710 representantes (18,74%).

